

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושלוש

הוצאת והכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
צ"י חיים תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

על מארז"ל

(ש"ס, זוהר ותפילה)

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאת

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN

Maarazal

Published and Copyrighted 1984, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway • Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: 493-9250-1 • 774-0226

Printed in the U.S.A.

LCC# A59-1948

ISBN 0-8266—5475-4

נסדר בדפוס. עמפייטר פרעסט
ע"י צבי הירש בן דאנא ומרדכי ליב בן פינא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N. Y. • (212) 756-1473

Litho By

BOOKMART PRESS, INC.

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושלוש

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

על מארז"ל
(ש"ס, זוהר ותפילה)

•

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, מדפיסים אנו — בפעם הראשונה מכתבי יד — כרך עשרים מ. מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן¹, הכולל מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן על מארזיל (ש"ס, זוהר ותפילה).

המאמרים נלקטו מכריכ ביכלאך, רובם כתבי־יד מעתיקים, וחלק קטן מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי, ומגוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצי"צ.

• • •

בהמאמרים ע"ד תפילה שבכרך זה, נכללו מאמרי פיה"מ על סדר התפילה מברוך שאמר עד ויברך דודי — הנחות הרה"צ וכר ר' משה בן כ"ק אדמו"ר הזקן, שנעתקו מביכל גוכי"ק.

• • •

ספרי, מאמרי אדמו"ר הזקן שיצאו לאור ע"י, אוצר החסידים² הם בכמה סוגים: א) ספרים שהם העתק ביכלאך שלמים — הנחות הרי"ם ו, אתהלך לאזניא³. ב) מאמרים שנדפסו ע"ס שנות אמירתם — תקס"ב־תק"ע. ג) מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים. ד) מאמרי אדמו"ר הזקן על ענינים. ה) מאמרים שסודרו ע"ס פרשיות התורה והמועדים, נ"ך, מארזיל (ש"ס, זוהר ותפילה) — מאמרים אלו לא נכנסו לאחד מארבעה סוגים הנ"ל — אם מחמת שאינם שייכים לאף אחד מהם, ואם משום ששייכותם לאחד הסוגים לא היתה ידועה בשעת ההדפסה.

• • •

1) בהמשך להנדפס מכרי: א) הנחות הרי"ם (והוספות). ב) אתהלך לאזניא (והוספות). ג) תקס"ב (ב' כריכים). ד) תקס"ג (ב' כריכים). ה) תקס"ד. ו) תקס"ה (ב' כריכים). ז) תקס"ו. ח) תקס"ז. ט) תקס"ח (ב' כריכים). י) תקס"ט. יא) תק"ע. יב) מאמרי אדה"ו הקצרים. יג) מאמרי אדה"ו על פרשיות התורה והמועדים (ב' כריכים). יד) מאמרי אדה"ו על ענינים.

2) ראה בפרטיות במקורות הכתי אשר בסוף הספר.

3) להלן עמודים שמב"חבו.

4) אודות ביכל זה — ראה בהנעתק להלן בשוה"ג לעי שמב מאגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרשיב נ"ע. ובהנסמן להלן בהי"מ וצינים ע' תקלג.

100

כדי להקל על המעיין הוספנו בראש כל מאמר (באותיות איטלקיות, מוקפות
בחצאי עגול) המימ (בשיס כר) של התחלת המאמר.

* * *

בשולי הגליון הוספנו שינויי נוסח⁵.

בסוף הספר הוספנו:

א) מימ הכתי שבהם נמצאים המאמרים, ומימ וציונים לפסוקים ומארזל ועוד.

ב) מפתח ענינים.

ג) פקסימיליות.

הניל נערך עי הרהי"ת ר' אלי שי מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

בדריח תמוז התי"י שנת דברי משיח
ברוקלין. נ. י.

5) המאמרים שהיו תחיי בכמה כתבייד (מעתיקים) — נדפסו ע"ס אחד מהם (המצויין במקורות הכתי אשר בסוף הספר) ולאחר השוואה לעוד כתי, צוינו בשוהיג שינויי הנוסח העיקריים שביניהם. מכמה מאמרים הי תחיי (לעיץ) רק כתי מעתיק אחד, ואפשר שאינו מדויק וכו'. ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו כתי בנוסח שונה יודיענו בהקדם. זכות הרבים תלוי בו.

מ פ ת ח

א	כל הנהנה מסעודת חתן	ו, ב	ברכות
ב	למה קדמה שמע לזה"ש	יג, א	
ה	כל המאריך באחד	יג, ב	
יב	כל המאריך באחד		
יז	כל המאריך באחד		
יט	להבין ענין כל המאריך באחד		
כב	כל המאריך באחד		
כח	ענין מארז"ל כל הקורא ק"ש	יד, ב	
לא	ענין ריב"ז שהי' מסתפק	כח, ב	
לו	להבין מ"ש ריב"ז כו' איני יודע		
לח	אין עומדין להתפלל	ל, ב	
מ	אין עומדין להתפלל		
מב	אין עומדין להתפלל		
מד	אין עומדין להתפלל		
מו	אין עומדין להתפלל		
נג	אין מתפללין אלא מתוך כובד ראש		
נו	לה"ע מי שתורתו אומנתו	יא, א	שבת
נח	ברישא חשוכא והדר נהורא	עו, ב	
סא	מי גילה לבני רז זה	פח, א	
סה	איתא בגמ' כל העונה איש"ר	קיט, ב	
סו	כל העונה איש"ר		
עא	נוסח שני: בגמ' כל העונה		
עד	נמנו וגמרו נוח כו' שלא נברא	יג, ב	עירובין
פ	וענין נוח כו' שלא נברא		
	בגמרא כו' דרש ר' עזירא כו' עתיד הקב"ה כו' כוס	קיט, ב	פסחים
פא	של ברכה		
פה	להבין מארז"ל כל הגדול מחבירו	נב, א	סוכה
פז	בגמרא כו' גבי כורש כו' האומר סלע זו לצדקה	ז, א	ר"ה
פט	לעולם יהא אדם רך כקנה	ב, ב	תענית
צ	ארז"ל מפני מה ת"ח נענשים	פא, א	נדרים
צ	לה"ע הזווג שקשה כק"ס	ב, א	סוטה

צב	תורה מגינא ומצלא	כא, א	
צג	כל המיצר לישראל נעשה ראש	נו, ב	גיטין
צד	לה"ע מחשבה טובה הקב"ה מצרפה	מ, א	קדושין
צה	איתא בגמרא בא חבקוק	כג, ב	מכות
צז	שלוש שעות ראשונות	ג, ב	ע"ז
קו	לה"ע ר"א בן דורדיא	יז, א	
קז	מעשה דר"א בן דורדיא		
קי	דע מאין באת	ג, א	אבות
קיב	לבאר המשנה יפה שעה אחת	ד, יז	
קטו	לה"ע בעשרה מאמרות נבה"ע	ה, א	
קטז	לה"ע המכיר את מקומו	ו, ו	
קכ	חמשה קנינים	ו, י	
קכו	נוסח שני: חמשה קנינים		
קל	למה הולד דומה במעי אמו	ל, ב	נדה

מדרש

קלג	בכל יום יהיו בעיניך כחדשים	ואתחנן	ספרי
קלה	אין לך עשב למטה	י, ו	ב"ר
קלט	ד"א קדמה לתורה	ט, ג	ויק"ר
קמא	להבין מארוז"ל לע"ל כו' קניגיא	יג, ג	
קמד	להבין מארוז"ל בענין השחוק דלעתיד		
קנא	ענין סופר וספר וסיפור	א, א	יצירה
קנב	עשר ספירות בלי מה	ה, א	
קנט	דוד ה' מחבר תורה של מעלה	קצו	הכהיר

זוהר

קס	להבין מ"ש בזוהר שית תיבין דשמע	יח, ב	ח"א
קסד	בזוהר כו' משנה אתתא	כז, ב	
קעא	בתחלת הפ' כו' ועמך כולם צדיקים	נט, ב	
קפא	נוסח שני: בזוהר כו' ועמך כולם		
קפט	זוהר כו' וה' פקד את שרה	קטו, א	
קצט	נוסח שני: בזוהר כו' וה' פקד		
רד	איתא במדרש יש מים מגדלים פקחים	קכה, א	
רו	בזוהר כו' גל עיני כו' רבקה יוצאת	קלב, ב	
רי	להבין מ"ש בזוהר שאדם קדמאה שאל ע' שנין	קסח, א	
רטו	להבין כו' אך אל הפרוכת	קפא, א	

ח"ב	מו, א	להבין מ"ש בווהר תמיד בענין עסק התורה בלילה	רל
	סג, א	בווהר כו' שיר המעלות ממעמקים	רלג
		נוסח שני: ראו כי ה' כו'	רמט
	פח, א	להבין כו' זכור את יהו"ש	רנד
	קלד, א	איתא בווהר כו' בשעה שאדם מתפלל	רסו
	רי, א	להבין מ"ש בווה"ק וע"ה כי התורה היא מוון	רסח
ח"ג	עג, א	תלת קשרין מתקשראן דא בדא	ער
	עט, ב	הביאו עלי כפרה	ערב
	קכח, ב	להבין מ"ש באד"ר דבמ"ס דא"א	רעג
	קעה, א	בווהר קרח דאתקדש יומא	רעח
	קצא, א	זהר כו' שחורה אני	רפא
	רמט, א	בווהר כו' ובחודש הראשון כו' כאיל תערוג	רפח
	רסב, ב	ג' חללין אינון	רצד
		בווהר פ' ואתחנן תלת חללין	רצו
		לה"ע ג' מוחין דז"א	ש
		זוהר ואתחנן ד' בתים דתפילין	שו
		ענין ד' בתים דתפילין	שיב
	רצב, א	רישא דז"א בעתיקא אחיד ותליא	שכג
ת"ז	ג, ב	להבין מאמר הזהר איהו וחייה	שכו
		הנה י"ל שרש ענין המאמר דאיהו וחייה	שכח
	יז, א	לה"ע אנת הוא חד	של
	יז, ב	להבין מאמר הזהר אנת חכים	שלד

תפלה

תפילת השחר	אתה הוא עד שלא נבה"ע	שלו
קדיש	יהא שמו הגדול מבורך	שלה
פסוד"ז	להבין מהו"ע לשם יחוד קובהו"ש	שמ
	ברוך שאמר	שמב
	ברוך שאמר	תכז
	ברוך שאמר	תכט
	ברוך שאמר	תלא
	מזמור לתודה	שנו
	אשרי יושבי ביתך (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	שסב
	הללו"ה הללי נפשי (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	שפג
	הללו"ה כי טוב זמרה (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	שפט
	הללו"ה הללו את ה' (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	תח

תיד	הללוי שירו לה' (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	
	הללוי הללו אֵל בקדשו (וכל הפסוקים שבמזמור זה)	
תכ	ברוך ה' לעולם	
תכו	ענין פסוד"ז וברכות יוצר	
תלו	ברוך ה' המבורך	ברכו
תלז	גדול דעה	ברכות ק"ש
תמ	ברוך אתה ה'	שמו"ע
תמג	להבין כו' אלקי אברהם	
תמה	להבין מהו מכלכל חיים	
תמח	סלח לנו אבינו	
תמח	רופא חולי עמו ישראל	
תנא	ומברכין אותך	ברכת המזון
תנב	ונשמח בדברי תורתך	ערבית
תנה	לכה דודי	קבלת שבת
שסא	מזמור שיר ליום השבת	שחרית לשבת
תנט	אין אנו מספיקים	
תס	ועינינו מאירות	
תסב	ביאור ענין ועינינו מאירות	
תסה	וכל הלבבות	
תסז	מי ידמה לך	
תע	נוסח שני: מי ידמה לך	
תעג	אין ערוך לך	
תעו	מלאים זיו ומפיקים נוגה	
תפד	להבין למה אומרים שמע ישראל בקדושת כתר	מוסף לשבת
תפט	שמח תשמח	ברכות נשואין
תצב	שמח תשמח	
תצד	משמח חתן וכלה	

הוספות

תצט	מקורות הכתי" ומ"מ וציונים
תקלט	מפתח ענינים
תקפה	פקסימיליות

כל הנהנה מסעודת חתן כו' ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שניתנה בה' קולות כו' דהנה ידוע שיש לכל [אחד] מישראל בחי' אהבה מוסתרת והיא באה מצד כללות ישראל ושרש נשמותיהן כנודע ולבעבור כי רוצה ה' את יראיו שיתגלה לעין כל אהבתם המוסתרת ה' צדיק יבחון שמביא עליהם ניסיונות בגוף וממון יותר מעל כל אומה ולשון התוכחת מגולה ההיא כדי לגלות אהבתם המוסתרת לעין כל כמ"ש כי דיכיתני במקום תנים כו' אם שכחנו כו' והנה אמרו"ל שהמלאכים בקשו תנה הודך על השמים כו' ולא החזיר להן תשובה כי"א על המצות דלא שייכא גביהן ולא החזיר להן תשובה על מצות עסק התורה ומכלל התשובה נשמע כי גם מתחילה לא בקשו המלאכים עול מצות ת"ת כי"א עול מצות כו' כי מצות ת"ת היא שנתאוהו הקב"ה להיות דירתו בתחתונים המשכות התגלות אלקות משורת* נשמתינה של ישראל לחנך אותן האותיות והתיבות שהוא מדבר בפיו והמשכה זאת אינה בכח המלאך לעשותה כי אם ע"י ישראל שהם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה מאד נעלה יותר ממדריגת מלאך כידוע, וידוע כי קול נק' המשכה מפני שע"י מתגלה בדיבור כל מחשבתו וע"י עסק התורה ממשיך משורש אהבתו המוסתרת ע"י צינור חמשה בחי' נשמתו שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה לתוך אותן תיבות ואותיות שהוא מדבר כל או"א כפי כחו ועוצם כוונתו אחד המרבה וא' הממעיט וזהו על כל כבוד חופה ואין כבוד אלא תורה וחופה הוא חופת השכינה אשר הוא ממשיך עליו בשרש אהבתו המוסתרת חופף עליו ואותה המשכה נק' כו"י שהם חמשה בחי' נשמתו הנ"ל הן הנה חמשה קולות הבאים ע"י שמחה דוגמת מלך ב"ו אשר לא יתגלה לעין כל כי"א בעת השמחה והחתן הוא משרש נר"ן ח"י של ישראל והכלה המה אותיות התורה וע"י עסק התורה בשמחה זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות היינו התגלות והמשכותו לתוך האותיות והתיבות שהוא מדבר ע"י ה' בחי' נר"ן ח"י כו' וד"ל.

משורת: כ"ה בהכ"מ, ונראה דצ"ל: משורש.
כו': כ"ה בהכ"מ.

ברכות יג, א

למה קדמה שמע לוחי' אם שמוע כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות, ולהבין הל' למה קדמה והא כך כתי' בתורה גם י"ל מ"מ לא נשנה בפ' שני' והי' בכל מאדיכם כמו שנשנה בכל לבנכם ובכל נפשיכם. ויובן בהקדים לבאר מ"ש בזה"ק דפסוק שמע ישראל הוא יח"ע ובשכמל"ו הוא יחיות, כי הנה יח"ע הוא כמו דקמ"י ית' כולא כלא חשיבי והוא הוא היש האמיתי כמ"ש להנחיל אוהבי יש וכל העולמות והנבראים הם אין כי כלא חשיבי, ויחיות הוא כמו שבערכינו שהעולמות ואשר בהם נראה ליש ודבר ומה שלמעלה מהם נק' אין לפי שאינו מושג אך אעפ"כ הרי הם בטלים לגבי האור ויחיות המהוה אותם ונק' ביטול היש לאין זוהי בחי' יח"ת. והנה בחי' אחד הוא בחי' יח"ע והוא המשכה מלמעלה כי האלף דאחד הוא בחי' ומדרגת אין והחית הוא החכמה שנמשכת ממנו כמ"ש והחכמה מאין תמצא וממנו נמשכ' הד' רבתי שאחריו שהוא בחי' עולם הדיבור, כי הנה עולם הדיבור אין הפי' על הדיבורים הנשמעים מפה אלא על כללות כח הדיבור והוא המאמר הראשון שכולל כל העשרה מאמרות וצירופיהן שמהם נבראו השמים וארץ ואשר בהם וכמארז"ל במאמר אחד יכול להבראות והוא המרומו בד' רבתי דאחד, וע"כ הוא נמשך מן החית שהוא בחי' חכמה כדכתי' בחכמה יסד ארץ כי צירוף האותיות הוא ע"י החכמה כמו עדי"מ בגשמיות שהתחלקות האותיות במבטא אח"ע מהגרון כומף מהשפתים כו' וצירופן בכל דיבור ודיבור הוא ע"י החכמה שבנפש וכמו שאנו רואי' בעליל שהתינוק שהוא מחוסר חכמה אינו מדבר הגם שיש לו קול ומחשבה, וככה ממש למעלה שצירופי אותיות העליונים שהם חיי העולמים הוא ע"י החכמה. וז"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית, פי' כי רבוי המעשים בגשמיות וברוחני' כמארז"ל אלף אלפים וריבוא רבבן לגדוד א' אבל לגדודיו אין מספר וכאז"ל מובדל במעלה ומדרגה מזולתו והשגות שונות פני ארי' אל הימין פני שור כו' שהוא מחמת שינויי הצירופים של אותיות מדותיו ית', הנה כ"ז הוא ע"י החכמה שממנה נמשך הכח לצרף האותיות כנ"ל, ואמנם החכמה במהותה ועצמותה היא למעלה מההתחלקות להיותה בבחי' ביטול לאור א"ס המאיר ושוכן בה ובה כלולים כל חלקי החיות המתפרדים ע"י שינויי הצירופים כנ"ל ובטלים ממש בביטול היש לאין, וכמובן ממשל הנ"ל שהשכל עצמו הוא למעלה מהתחלקו' רק שממנו נמשך הכח להתחלקות צירופי האותיות כנ"ל. אך אעפ"כ גם להיות התהוות בחי' חכמה מלמעלה מהחכמה צ"ל צמצומים רבים כי באמת אא"ס ב"ה מרומם ומתנשא מדרגות רבות לאין קץ מן החכמה וכנודע ממש כולם בחכמה עשית שהחכמה לגבי אא"ס ב"ה היא כמו העשיה אצל השכל ויותר

מהמה עד שאין ערוך אליו ממש וכנודע מלת ערך במספרים כמ"ש בלק"א, ולזאת הרי המשכת האור וחיות להיות התהוות מציאת חכמ' הוא ירידה והשפלה מאורו ית' וז"ש את חכים כו' פי' שיורד ונמשך להיות נק' חכים ע"ד מארז"ל במקום גדולתו של הקדב"ה שם אתה מוצא ענותנותו ונודע הפי' דהיינו מפני שהגדולה עצמה ענוה היא אצלו ית' כי התהוות מדת גדולתו ית' אשר אין לה חקר להחיות עולמות רבים ועצומי' ה"ז ענותנותו שמצמצם עצמו כביכול עד שיהי' יכול להתהוות מדה זו ועד"ז המה כל השבחי' שמשבחים אותו ית' את חכים את מבין כו' שמצמצם עצמו כביכול להיות נק' מתלבש בחו"ב, וענין הצמצום הוא כמ"ש ונוצר חסד כי ע"י חסדו הגדול והוא הנק' רב חסד והחסד נמשל למים שיורדים מגבוה לנמוך הנה עי"ז נמשך בחי' נוצר אותיות צנור שמתצמצם השפע כעין צמצום קילוח המים הנמשכים בצנור להיות מקור להתהוות החכמה באצ"י וזהו פי' לאלפים, ב' אלפין דחוי"ב אלוף חכמה אלוף בינה ואלף להבא משמע כמ"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה שעתיך להתגלות והוא סוד שם אהי' אשר אהי' אנא זמין לאולדא כמ"ש במ"א והיינו כי הוא בחי' ההמשכה הנמשכת להיות התהוות חוי"ב טרם שנתהוה מציאותו בפועל וזה נעשה ע"י ונוצר חסד אותיות צנור כנ"ל שע"י נמשך לאלפים כו' וזהו פי' הוי' אלקינו אחד שהוא סדר ההמשכה ממעלה למטה הוי' אלקינו הוא בחי' נוצר חסד הנ"ל וממנו נמשך האלף דאחד שהוא המשכה להתהוות החכמ' ונק' אלוף חכמה וממנו נעשה החית שהוא החכמ' עצמה ואחי"כ בחי' הד' רבתי דיבור העליון שנמשך מהחכמ' כנ"ל, וכ"ז הוא בחי' יחוע ואחי"כ בשכמל"ו הוא יחוי' כי מדת מלכותו ית' היא המהוה עולמות הנפרדים מאין ליש ותכלית הבריאה הוא להיות לו דירה בתחתונים והיינו שיהיו מתבטלים אחי"כ מישותן והוא ענין ביטול היש לאין ונק' יחוי' וז"ש אחי"כ ואהבת את ה' וגו' והיינו ע"י ההתבוננות מיני' ובי' איך שבחי' יחוע הוא דקמי' כלא ממש חשיבי' עד שגם החכמ' שהיא ראשית ההשתלשלו' ומקור כל ההתהוות היא רק כמו בחי' עש"י ממש אצלו ית' ונאצלה ע"י צמצומים וגם שלמטה העולמות והנבראים נראים ליש ודבר הוא רק מחמת הצמצומים ממדת מלכותו ית' המסתרת ומעלמת האור וחיות המהוה את הנברא שיהי' נראה ליש ודבר בפ"ע אעפ"כ ישליך כל אשר לו מנגד ולא יחפוץ בשום דבר זולת לדבקה בו ית' בלבד וכמ"ש נפשי אויתיך בלילה כו' ומכ"ש כל העולמות והברואים הנמשכים ממנה שהם כאין ואפס ממש. וזהו פי' ואהבת שהוא ענין רצון רעותא דליבא מל' אבה כידוע ובכל לבכך הוא בחי' העלאת וביטול היש לאין כי הדם שבלב בו תלוי עיקר חיי האדם. והוא נולד מן המאכלים שהאדם אוכל,

שמתבררים באצטומכא ונהפכים לדם בכבד ועולים בלב כנודע. וכשתלהב ותלהט לבו להכלל באור ה' אחד שהוא מתגבורת יסוד האש האלקי שבנפש אזי גם חום הטבעי שבלב שנעשה מהמאכל הנ"ל הוא מתעלה ג"כ ונכלל באלקות וזהו בחי' העלאה מיש לאין ומבחי' אהבה זו בא אח"כ לכלות הנפש והוא בחי' וכלל נפשך וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי כלה שארי ולבבי כו' ואח"כ בחי' בכל מאודך הוא האהבה הבלתי מוגבלת שנקראת מאד כנודע אך מאחר דלית מחשבה תפיסא בי' כלל אי"כ אין נחמה לנפשו זולת בלימוד התורה ומ"ש אח"כ ודברת במ' וגומ' דבר ה' זו הלכה וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך וכמ"ש במ"א.

והנה פ' זו נק' קבעמ"ש כמו הגבר הוקם עול עולה של תורה כי ענינה הוא בחי' ביטול היש לאין ממטה למעלה ויש בה מ"ב תיבות מואהבת עד ובשעריך כנגד שם של מ"ב אותיות שעל ידו כל ההעלאות כנודע והיינו שמתחילה נמשך השפע מיחוי"ע ביחוי"ת להיות אח"כ ממטה למעלה ביטול היש כו' וזהו ענין ועד שהוא אחד בחילופי אתוון מן האלף נעשה וי"ו והוא בחי' המשכה שנמשך במדת מל' ית' ממקור החכמה הנק' אלף וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון אני אותיות אין ואני ראשון היינו בחי' אין שממנו תצא החכמה וממנו נמשך הארה גם בבחי' מלכות סופא דכל דרגין וזהו אני אחרון כו', והח' מתחלף לע' והוא הארת החכמה שנמשך ג"כ במדת מלכותו ית' כי היא כלולה עשר מדותיו ית' כנודע והמשכה זו מחכמה נק' עין כמ"ש עיני העדה שהראי' נמשכת מחכמה כמארז"ל איזהו חכם הירואה את הנולד אך שהיא בחי' חיצוניות דחכמה כי אי"א להיות הישי' בה ביחוי"ת רק הארה חיצוניות בלבד ואל יפלא מה שאלף שהוא מקור החכמה נמשך המשכה מעצמיותו ביחוי"ת שהוא בחי' הוי"ו שמורה על המשכה כידוע והחיי"ת שהוא החכמה לא נמשך ממנה רק מחיצוניותה וע"כ מתחלף לעי"ן כי היא הנותנת שהארת האין שלמעלה מהחכמה יוכל להתגלות במורד יותר למטה מהחכמה. ויוכן ג"כ בעבודת ה' שהאהבה בבחי' מאוד בלי גבול שהוא בחי' הרצון שלמעלה מהחכמה יכול להיות בריחוק מקום כמ"ש צעק לבם אל ה' והוא דווקא מחמת כי צר להם בהסתר אלוקותו ית' שמחמת זה תהי' האהבה בהתגברות יותר לצאת מגדר הגבול משא"כ היראה שהיא בחי' חכמה ירא בושת אינה כ"א בקירוב דווקא במקום שיש גילוי אלקותו ית' ולא תוכל להתגלות מטה מטה כו' וד"ל, והדל"ת לא נשתנה רק מד' רבתי לד' פשוטה כי שניהם מרמז על בחי' דיבור העליון שהוא מדת מלכותו ית' כנ"ל. וכ"ז הוא ממטה למעלה אבל פ' שני' היא בחי' המשכות מלמעלה למטה על נפש

האדם ולכן לא נזכר בה בכל מאודיכם וזהו שנק' קבלת עול מצות כי המצות הם המשכות כי כל המצות נק' מצות ה' שהקב"ה מניח תפילין וכו' וג' שעות ראשונות יושב ועוסק בתורה כו' היינו שממשיך מהעלם לגילוי זהו ע"ד מ"ש עושה חסד לאלפים כו' ולשומרי מצותי ויש בזה קרי וכת' הכת' מצותי ל' נסתר והקרי מצותי והם בחי' מצות ה' שהקב"ה מקיים המצות והיינו שנמשך ממצות שלמעלה שהם בחי' הסתר המשכה והשפעה להיות בחי' המצות שלמטה בבחי' גילוי וזהו שנקראו כל המצות בכלל בשם צדקה וכמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור כו' כי כמו שהצדקה היא השפעות חיות לעני דלית ל' מגרמי' כלום כך כל המצות הם המשכות מלמעלה וכנודע. וזהו מה דכת' בה ונתתי מטר ארצכם כו' ונתתי עשב כו' ונתתי דייקא שקורא כל אדם מה ששכינה מדברת מתוך גרונו של משה והיא בחי' המשכה מלמעלה למטה, והנה כמו המטר שיורד בקווים דקים כמ"כ הוא המשכה מלמעלה להתהוות חו"ב בבחי' צמצום וכנ"ל בפ"י מ"ש ונוצר חסד לאלפים ונוצר אותיות צינור כו', ויורה ומלקוש הם ב' המשכות דחו"ב אלף חכמה אלף בינה ע"ד מארז"ל בתענית שהמטר היורד במר חשון ללמפלה. הארץ בכדי שתושרש הזריעה ויורקבו הגרעיני' בהארץ נק' יורה ושבניסן שיורד לגדל הצמיחה ושיהי' הגרעיני' גדלים בהשבולת נק' מלקוש, ויובן שב' פעולות אלו הם הפכים הא' הוא התהפכות מיש לאין שהגרעין הזרוע מפסיד מהותו וישותו ונכלל בבחי' אין בכח הצומח, והב' הוא התהוות מאין ליש שהצמיחה הוא מאין ואפס ממש ולמעלה היינו ב' התהוות דחו"ב שנק' אין ויש תרין רעין כו' כי החכמה נק' אין שהוא בבחי' ביטול המציאות מבלי תתפס יש ודבר והמשכה זו מבחי' החסד הנ"ל הנמשל למטר נק' יורה, והבינה היא בחי' יש ועשי' הוא שנאמר להנחיל אוהבי יש ויש לה המשכה מיוחדת מבחי' החסד הנ"ל והוא מ"ש ועושה חסד לאלפים דהכונה על אלף בינה וכמו עד"מ בגשמיות שכתב ההשגה הוא כח מיוחד בפ"ע כו' והמשכה זו נק' בשם מלקוש ואח"כ כת' ואספת דגנך כו' וד"ל.

(ברכות יג, ב)

כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו כו'. הנה ארז"ל עד כאן היינו פסוק ראשון דשמע ישראל הוי' אחד מצות כוונה מכאן ואילך מצות קריאה היינו פסוק ב' בשכמל"ז ואפילו כוונת פסוק ראשון הוא יחוי'ע ופסוק שני הוא בחי' יחוי'ת וכידוע דוע"ד בפסוק ב' הוא בחלופי אתוון דאחד שבפסוק

ללמפח: כ"ה בהכת"י. ונראה דצ"ל: ללחלח.

ואפילו כוונת: נ"א: ועל פי כוונת (וארז"ל: ועל פי הכוונת).

ראשון של בחי' יח'ע והיינו שאות וי"ו דועד הוא בחילוף אות א' דאחד
 ואת ע' דועד הוא בחילוף אות ח'ית דאחד והדליית דועד הוא אות הד'
 דאחד. וצריך להבין הלא כגונא דאינו מתייחדין לעילא אף הכי איהי
 אתיחדת לתתא כו' והיינו שבחי' יח'ית הוא ממש כדוגמת יח'ע ומדוע בא
 בהתחלפות ותמורות אותיות כו'. ונבאר כל זה ע"פ כוונת הסוד מתחלה
 נבאר ג' אותיות דתיבת אחד איך שהם בחי' יח'ע, והענין כי הנה אלף הוא
 הממוצע בין מאציל לנאצלים כי פ"י המלות דאות אלף הוא מלשון לימוד כי
 פ"י התרגום על לימוד אולפנא ואלף השימוש הוא לשון להבא שהוא הלימוד
 שבכח והיינו מה שבכוחו ללמד, והענין כי הלימוד הנפעל הוא בחי' חכמה
 ושכל גלוי וכח הלימוד הוא הכח ומקור הממציא חכמה ושכל זה ובדרך כלל
 הוא בחי' חכמה והתחכמות הנגלית ובחי' מקור מוצא ומשכיל התחכמות זאת
 וזהו הנק' פ"י אלף לשון מפעיל שהוא כח המוציא האולפני הוא הלימוד
 חכמה ושכל כמ"ש אאלפך חכמה כי בודאי יש לחכמה והתחכמות מקור
 המשכיל זאת וכמ"ש יהיב חכמתא לחכימין כו' ולמעלה הוא בחי' חכמה
 דאצילות ובחי' מקור החכמה הוא בחי' מו"ס מקור בחי' חכים ועל מקור
 החכמה הזה מורה אות אלף כי אלף הוא מורה על להבא כענין אהי' שהוי'
 הוא בחכמה ותוס' אלף דאהי' הוא מורה על בחי' מקור הוי' שבחכמה
 שמהווה וכענין אנא זמין לאתגלאה כו', וזהו שנרמז ג"כ בתמונתו להיות כי
 תמונת א הוא קוץ לעילא וי"ו באמצעיתא קוץ לתתא קוץ לעילא הוא בחי'
 חכמה שבחכמה היינו בחי' מקור החכמה שבכתר וי"ו הוא בחי' מדות
 שבחכמה היינו בחי' מוצא השפעת חכמה הגלוי' מבחי' מקור החכמה כו' ומה
 שנרמז מציאות בחי' מקור החכמה בקוץ קטן בחי' צמצום הענין הוא כי
 בודאי בכדי שימצא אף מציאות מקור חכמה הגלוי' בחי' חכים כו' מבחי'
 עצמות אא"ס הפשוט כאשר אין עוד מלבדו כו' וא"א לו להיות אף בחי'
 מקור למקור לחכמה הגלוי' בכדי שימצא ממנו מציאות מקור החכמה צריך
 להיות בחי' צמצום גדול בחי' יו"ד וקוץ והוא כמשל הרב הגדול בערך שכלו
 מאוד הצריך להשפיע לקטן בערך שכלו אשר עצם שכל של הרב טרוד
 בשכליים עמוקים בתכלית הדקות ואין ערוך אליו אף להיות מקור משפיע
 לשכל הקטן אזי צריך לצמצם עצמות שכל הגדול בכדי שאז יכול להיות
 מקור משפיע לשכל הקטן. וכמו"כ יובן למעלה שבכדי צורך התהוות מציאות
 מקור משפיע לחכמה הגלוי' דאצילות מבחי' עצמיות א"ס הפשוט בתכלית
 הפשיטות צריך להיות בבחי' צמצום גדול בבחי' יו"ד נקודה והארה
 מצומצמת שמזה ימצא מציאות מקור ומשפיע לחכמה הגלוי' כניל במשל.

והנה פ"י הב' דאלף קאי על בחי' חכמה הגלוי' בחי' חכמה דאצילות
 וכמארזיל פ"י הדרדקי מאי אלף אלוף חכמה מ"מ גם על פ"י זה

יתפרש התמונה הנ"ל להיות כי אף שנמצא כבר מציאות מקור לחכמה הנ"ל ע"י צמצום הנ"ל בכדי התגלות השפעות חכמה הגלוי' ממנה צריך להיות ג"כ בחי' י"ד וצמצום והוא בחי' שערות ומותרות דח"ס בחי' מקור החכמה הנ"ל ומהם יתהווה מציאות חכמה הגלוי' בחי' חכים כו'. ובוזה יובן הפסוק דנוצר חסד לאלפים אלפים היינו ב' אלפין הנ"ל היינו בחי' אלף דמקור החכמה הנ"ל ואלף הב' דחכמה הגלוי' הנ"ל, ובכדי שיתהווה ב' אלפים הנ"ל מבחי' חסד העצמי' בחי' כי חפץ חסד הוא מבחי' א"ס הפשוט הוא ע"י נוצר אותיות צינור הוא בחי' צמצום השפע על ידי צינור דק והוא כדוגמא כשצריך לערות איזה משקה מחבית גדולה דאם לא יצמצם שפע ההילוך ההוא ילך לאיבוד כ"א כשיצמצם דרך צינור דק אזי יקבל את כולה כו' כמו"כ למעלה כדי לקבל אור ושפע אלפין הנ"ל מבחי' א"ס הפשוט צריך להיות ע"י צינור דק השפעה בדקות וצמצום גדול וכציוור תמונת אלפין כנ"ל וגם צינור אותיות רצון בהתהפכותו והיינו שבחי' רצון להאציל הוצרך להתהפך למעלה בעצמותו בבחי' צמצום עצמותו כו'. וזהו ענין השבחים הנאמרים בפסד"ז מלך מהולל בתשבחות הגדול הגבור כו' שאין פ"י השבח כמו שמשבחין לאדם שהוא גדול וגבור והיינו שיש לו מדת גדולה הוא מדת החסד כו' וכן מדת גבורה כו' שהשבח הוא שנפשו שלימה בכל מיני מעלות ומדות שאם יחסר לו איזה מדה הרי הוא חסרון השלימות ואם יש לו הרי נשלם החסרון כו' הרי למעלה לא יתכן כזה שהרי הוא בחי' שלימותא דכולא שלימות בעצם ולא מצד שלימות החסרון כו', אך ענין השבחים שלמעלה הוא להיפך שמשבחים אותו איך שיורד ומצמצם עצמו במדות גדולה וגבורה שבודאי צריך להיות בחי' צמצום גדול כמאמר במקום שאתה מוצא גדולתו כו' שם אתה מוצא ענותנותו גדולתו בדרך כלל הוא בחי' התפשטותו בהשתלשלות שם אתה מוצא ענותנותו בחי' הצמצום בעצמותו. וזהו ענין נקודת הפתח של הגדול הגיבור שענין הפתיחה הוא משמע שהי' סתום תחלה אך שנפתח כי הסתימה הוא ענין הצמצום הקודם להפתיחה הוא ההתפשטות ובדרך כלל הוא קמ"ץ ופתח קמץ הוא הקמוצה בעצמותו ואח"כ הפתח וכענין נוצר חסד הנ"ל.

ומעתה צריך להבין ענין הפסוק דועושה חסד לאלפים שנאמר ג"כ אלפים שהן ב' אלפי"ן כנ"ל ושינה הלשון בלשון עושה חסד כו' ולהבין זה צריך להבין שרש בחי' חו"ב שהן תרין רעין דלא מתפרשין דהנה אף שלכאורה אור הבינה נמשך מבחי' חכמה כי החכמה היא הברקה ראשונה המברקת במוח שכלו בלי שום הרחבה עדיין ובחי' בינה היא הרחבת ההברקה הזאת לאור בהתפשטו' הרי מובן מזה שלא נמצא כאור הבינה כ"א ההברקה כידוע שתיכף שנמצא ההברקה אזי מיד יכא בהתפשטות ההשגה

ואין לה שרש אחר אך באמת אינו כן כי כמו שיש לחכמה הגלוי' בחי' מקור המשכילה ולמעלה הוא בבחי' נוצר כו' כמו"כ ממש יש מקור ושרש בפ"ע לבחי' בינה הגלוי' והיינו כח שירחיב ההברקה ויש לה שרש בפ"ע ג"כ בבחי' ונוצר כמו שיש שרש שם לבחי' חכמה כו', והמופת לזה שיש כח לבינה בפ"ע הוא ממה שאנו רואים שיש אנשים שיש להם כח החכמה ואין להם כח הבינה והיינו שיוכל להשכיל ולהמציא רוב התחכמות והמצאות חדשות אך הכל בקיצור ולא בהרחב ויש אנשים להיפך שיוכלו להרחיב כל מיני שכלי' בכל מיני הרחבות כל מה שישמע ויקבל אבל מעצמו לא ישכיל מאומה מובן מזה שאין להם שייכות כלל מפני שיש מקור מוצא בחי' ההרחבה הזאת ויש שיש לו כח הזה ויש שאין לו ומה שנראה לעין כל שהבינה נמצא מהחכמה הנה הוא עצמי' הרחבת הדברים הרי מה ירחיב אם לא יהי' איזה הברקה אבל עצמות הכח הזה שירחיב הוא כח בפ"ע, ולמעלה שרש בחי' הבינה דאצילות הוא ג"כ מבחי' ונוצר הנק' בחי' מזל העליון וזהו ג"כ ענין לאלפים כי גם בחי' הבינה נרמז באלף כמאמר הדרדקי הנ"ל אלף חכמה אלף בינה ומה ששינה הלשון כאן בלשון עושה חסד הענין הוא שכאשר הם מקבלים בשרשם מבחי' מזל העליון בחי' מזל ונוצר הוא הנק' מזל העליון שבין עצמות המאציל לבחי' האלפים המקוריים מקור חו"ב נק' אז בשם נוצר חסד לאלפים, וכאשר הם מקבלים מבחי' מזל התחתון מזל ונקה שמבחי' מקור החכמה בחי' מו"ס ולמטה נק' אז בשם עושה חסד כו' וקאי גם על בחי' חכמה כי כולם בחכמה עשית שגם החכמה נק' בחי' עשי' לגבי עולמות א"ס. והנה כשיש יחוד בין מזל העליון בחי' ונוצר ובין מזל התחתון בחי' ונקה אז הוא עת יחוד חו"ב והיינו שאז אור החכמה נמשך ונרחב באור הבינה ע"י הארת מזל העליון מקור חו"ב הנ"ל וד"ל.

ועתה נבין אות חיי' כי חיי' הוא ר"ת חכמה ג"כ והיינו בחי' חכמה הגלוי' בחי' חכים דאצילות ובאמת צריך להבין הלא פי' הב' דאלף הנ"ל קאי גם על בחי' חכמה הגלוי' דאצילות וכמאמר הדרדקי אלף חכמה כו'. אך הענין הוא דאותו בחי' חכמה שבגלוי קאי על אור ושפע הנמשכת מבחי' כח החכמה לחכמה הגלוי' אך עדיין לא נתפשטה באור וכלי החכמה בבחי' חכים דאצילות אבל כבר ירד ויצא מבחי' כח החכמה שהוא פי' הא' דאלף הנ"ל, ועד"מ בחי' כח החכמה הוא בחי' כח היולי ויכול שכלו להשכיל כל דבר וממנו הוא שנמשך אור וחיות שכלי להתחכם בפרט וד"ל. והנה בודאי יש הפרש גדול בין האור והחיות היוצא מבחי' כח היולי הכללי שאף שהוא ג"כ אור וחיות שכלי לשכל פרטי להשכלה וההברקה הנמצאות כבר שאז הוא באור וכלי ממש בחי' טעם ושכל כו' וד"ל, משאי"כ אותו האור והחיות היוצא מבחי' כח היולי אף שהוא נמדד בכך לשכל פרטי מ"מ אינו

במציאות שכל הנגלה כבר כו' והוא כדוגמת הרב המשפיע לתלמידו הרי בוודאי עצם שכלו כמו שהוא בעצמותו הוא בודאי למעלה מעלה מהשפעה הנמדדת להתלמיד אך גם אותה השפעה עצמה אחר שנמדדת כבר לפי כלי המקבל גם בה יש הפרש גדול בין כשהיא עדיין נשפעת מהרב קודם שבאתה לכלי המקבל ובין לאחר שבאתה לכלי המקבל אף שהיא אותה ההשפעה עצמה אך לאחר שבאתה להתלמיד וקיבלה בשכלו נשתנית עוד ממהותה לפי מזגו וכלי המקבל כו' וכמו"כ למעלה יש הפרש גדול בין גילוי אור שפע חיות הנמשך ממקור החכמה עלאה בחי' מו"ס אף שיצא כבר מעצם בחי' מקור החכמה כו' ובין מציאותו כבר בבחי' חכמה עלאה בחי' חכים באורות וכלים שנשתנה מהותו כנ"ל במשל כו' ועל זה רומז החי"ת דאחד שהוא בחי' חכים דאצי' כו'.

והנה עיקר ההפרש ביניהם כי כאשר הוא כבר בבחי' חכים אז יכול להקראות בשם מקור למדות חו"ג להיות כי ידוע כי עיקר מציאות המדות במהות חו"ג ממש הוא באור הבינה שהוא בחי' הרחבות והתפשטות השכל לאור אזי מזאת ימצא בחי' התפעלות והתנועות השכל לחו"ג והוא הנק' התפעלות השכל והיינו שהשכל נתפעל במהות מדות ממש חו"ג אהו"ר אבל כשאותה התפעלות באה ונמשכת ללב אזי הם נק' בשם מדות הלב ואותה התפעלות עצמה כשהיא בשכל נק' התפעלות השכל והיינו שהוא בשכל ממש אבל בודאי אינו עצם ההשכלה כי עצם ההשכלה הוא דבר שכלי ואינו נוגע אף להתפעלות שכלי אך מחמת הרחבת ההשכלה יוצא ויורד מזה בחי' התפעלות בשכל כו', אך כל זה הוא בבחי' בינה משא"כ בחי' החכמה שהוא בחי' הברקה שכליי' ראשונה שם לא שייך אף בחי' התפעלות שכליי' אך מ"מ בשם מקור למדות יכולים לקרותו והיינו שיש שכל נוטה לזכות ונוטה לחוב וכמו ב"ש אוסרים כו'. והענין הוא שבודאי הוא שכל רק שהוא שכל כזה שנוטה רק למדות זכות ובעצמו אין בו שום התפעלות כלל רק שהשכליי' מחולקים השכל של זכות לא ימצא אח"כ בבינה כ"א זכות והתפעלות בחסד כו' וכן להיפוך כו' כל זה הוא שהחכמה באה במציאות הגלוי באור וכלי בחי' הברקה הנגלית כו' אז הוא בחי' מקור שממנו ימצא בחי' התפעלות שכליי' בבינה ואח"כ למדות שבלב וזהו ענין רבוי ההתחלקות וההתכללות שבמדות עד אין קץ ושיעור שהרי מצד אור החכמה המאיר בהן הנה ההתחלקות וההתכללות תלויים זה בזה כי מצד רבוי בחי' ההתחלקות שבמדות יכול להיות רבוי ההתכללות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד ורבוי מזיגות בזה מעט חסד ורוב גבורה או להיפוך עד אין קץ ושיעור והוא כמשל ב' חתיכות עיסות עבות לא תוכל לחברם ולכללם יחד אבל אם מחלקם לחתיכות קטנות תוכל לכללם ברבוי התכללות זו עם זו או זו עם זו

כו' כמו"כ במדות כו' וכל בחי' ההתחלקות שבמדות עליונות באים ונמשכים בבחי' דיבור העליון בחי' מל' דאצילות וזהו כל בחי' ההשתלשלות ולגדודיו אין מספר שהוא מצד רבוי ההתכללות שבמדות עליונים המתגלים בבחי' מל' דאצילות כל פרטיהם כו' כל זה הוא כאשר בבחי' חיות בחי' חכמה הגלוי' דאצילות. ובחי' ד' דאחד הוא בחי' ד' רבתי בחי' דבור העליון בחי' מל' דאצילות, והענין הוא דאף שלכאורה בחי' הדבור נמשך מבחי' המדות כידוע זהו בחי' גילוי הדיבור אבל יש בחי' כח הדיבור וכמ"ש ויהי האדם לנפש חיה ות"א לרוח ממללא שהוא בחי' כח הדיבור והיינו שיש לבחי' דבור כח ומקור בפ"ע כמו שיש לחו"ב והוא מבחי' עצם החכמה וכמאמר אבא יסד ברתא כו' כל זה הוא בחי' אחד שהוא בחי' יחוד בחי' כללות עולם האצילות כו'.

והנה בבחי' יחוד באין הג' אותיות דאחד בחילוף אתוון דוע"ד ולכך נאמר כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד אוף הכי איהי אתייחדת לתתא ברזא דאחד ברזא דייקא בחי' סוד כו' היינו בחילופי אתוון כו' וד"ל. וצריך להבין ענין ההתחלפות זאת שמיחודא עלאה ביחודא תתאה באותיות אלו דועד דוקא, ויובן תחלה ענין ההתחלפות אות א' דאחד בוי"ו דוע"ד כי האלף הוא בחי' המחבר עצמיות המאציל בנאצלים הוא הבא דוקא ביחוד בחי' וי"ו.

ולהבין זאת באר היטיב צריך להבין תחלה ענין בחי' סוכ"ע וממכ"ע וההפרש ביניהם הוא כי בבחי' ממכ"ע בא החיות בבחי' פנימי תוך כל נמצא ונכרא בכל עולם ועולם לפי מדרגתו בעולם האצילות באו"כ הוא כך ובעולם הנכראים ומלאכים באופן אחר לפי מדרגתו עד הארץ הלזו הגשמי" גם לה יש חיות ואור פנימי המח' ומהווה אותה בפנימיותה לפי מדרגתה כו'. והנה בחי' סוכ"ע אין הפי' שהוא בעולם מכל העולמות שאינו נמצא כלל שהרי לשון סוכב אינו מורה על זה שמשמעו שהוא סוכ"ע כו', אך הפי' האמיתי הוא שבאמת נמצא הוא בכל העולמות רק שאינו בפנימיות ובחילוקי מדרגות כ"א בא בבחי' סוכב ומקיף ובהשוואה בלתי חילוקי מדרגות רק בהשוואה תכלית המעלה עם תכלית המטה על כולם נמצא ורק בבחי' סוכב ומטעם זה גופא אינו בחילוקי מדרגות להיות אינו בא בבחי' פנימות רק באופן התפיסה שלא בערך כמו אדם התופס איזה דבר מה במחשבה משא"כ בבחי' ממכ"ע הוא בבחי' פנימיות לכך מוכרח להיות בחילוקי מדרגות אבל באמת נמצא גם בחי' סוכב למטה באופן ובהשוואה מעלה ומטה כו', וזהו שאלף דאחד הוא בחי' המחבר בין עצמות המאציל לנאצלים כו' בחי' סוכ"ע בא הוא בבחי' יחוד באות וי"ו שהוא בחי' המשכה

באריכות עד למטה להיות כי באמת בחי' טובב יורד עד למטה מטה רק שהוא בבחי' טובב כו' כנ"ל, ואות חיות נתחלף באות ע' והיינו שבחי' חכמה הגלוי' דאצילות בחי' חכים דאצי' בבחי' אורות בכלים בא ביחיות בבחי' ע', וענין אות ע' ע"ד אותו הסדר הוא בחי' ראי' שהוא בחי' חיצוניות החכמה וכענין חכמים עיני העדה כו' וכמארז"ל איזהו חכם הרואה כו' דמשמע שענין הראי' אינו כל עצם החכמה כו' והיינו שבחי' יחיות בחי' מל' דאצילות המקור לנבראים אינו מבחי' עצם אור החכמה דאצילות כ"א מבחי' חיצוניות וכידוע שאם הי' איוה הארה פנימי' מבחי' חכמה דאצילות לא הי' שום קיום מציאות ההשתלשלות וכמאמר הושיט אצבעו ביניהן ושרפן אצבע קטנה הוא בחי' אות יו"ד ושרפם כו' והיינו שהי' בהם בחי' ביטול במציאות כו' כמו"כ עדימ הרי בחי' מל' דאצילות נק' בשם דבור העליון וידוע שהשכל שבדבור אינו כ"א חיצוניות עצם ההשכלה שבמוח שכלו וכמאמר לא קאים אינש אדעת' דרבי' שהוא בחי' עצם ההשכלה כמו שהוא אצל הרב לא יבא בדבור לעולם כמו"כ למעלה בבחי' דיבור העליון בחי' מל' אז החכמה הנמשך אלי' בבחי' פנימיותה אינו כ"א מבחי' חיצוניות חכמה דאצילות. וזהו שאות חיות בחי' ח"ע דאצילות בבחי' יחיות אינו כ"א אות ע' בחי' חיצוניות החכמה כו' כנ"ל.

והנה הדוגמא לזה שיהי' דבר היותר עליון כמו בחי' א' בחי' סוכ"ע יורד עד למטה מטה דוקא ובחי' חיות שהוא למטה אינו יכול לירד בפנימיותה מוכן מבחי' אהוי"ר והוא כי ענין היראה הוא דוקא מקרוב כי אמתי מתייראים מאיזה דבר כראותו דבר מקרוב אצלו או נתפסת מדת היראה ואהבה הוא דוקא מרחוק כמו בב' אוהבים שנתרחקו כו' ועיקר טעם לזה הוא כי שרש מדת היראה הוא מבחי' חכמה כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' כו' לכך אינו מתגלה כ"א מקרוב היינו בקרוב לה שם הוא בחי' הביטול ביותר וכידוע שאין אור החכמה שורה כ"א במקום הביטול להיותה בעצמה בחי' ביטול ואין וכידוע באור החכמה דאצילות שלכך הארת א"ס בחכמה מצד בחי' הביטול הנמצא בה ולכך אינו מתגלה כ"א בקרוב לה היינו למדרגתה כו' ולכך מדת היראה הנלקחת מהחכמה אינה מאירה כ"א בקרוב ולכך בבחי' יחיות אינה יכולה להאיר כ"א מבחי' חיצוניות החכמה דאצילות כו' משא"כ בחי' אהבה הוא מגזירת אב"ה לשון רצון והיינו ששרש אהבה הוא מבחי' הרצון שלמעלה הרבה מהחכמה לכך יכולה לירד ולהתגלות אף בריחוק מקום כו' כמו"כ בחי' א' דסוכ"ע בא ביחיות בבחי' המשכה דוקא באות וי"ו כו'. ומה שידוע ומבואר בכמה מקומות דאורייתא מחכמה נפקת והיינו פנימיות ח"ע ומימ יורדת למטה כו', אך עיקר הטעם לירידה זו הוא כי התורה נק' בשם משל וכמ"ש משל הקדמוני וזאת ידוע דבמשל שהוא

הסתרת האור דוקא יכול לירד אור הנעלם ביותר וכמו"כ בבחי' התורה שהיא במשלים והסתרים בדברים גשמי"י זרעים מועד כו' ולכך יכול להתגלות עי"ז ההסתר דוקא בחי' פנימי' החכמה כנ"ל במשל משא"כ בבחי' השתלשלות הנ"ל שהוא בבחי' גילוי פנימי' כנ"ל אינו יכול לירד כ"א מבחי' חיצונית ח"ע כו'.

והנה' הד' דאחד אינו נתחלף כלל ביחוי'ת שגם שם הוא אות ד' רק שהד' דאחד הוא ד' רבתי והד' דועד ד' זעירא. והענין הוא כי הד' הוא בחי' מל' דאצילות בחי' הדיבור העליון הרי בא ממש בנבראים כמו שהוא בבחי' קטנות וכידוע שכל עיקר ענין הדיבור הוא רק לגלות לזולתו כו' ומה בהפרש בין אם הוא כמו שהוא לעצמו או לזולתו כו' ועיקר הטעם והכח שיש למל' על זה הוא להיות כי אני ראשון ואני אחרון, אני אותיות אין בחי' כתר עליון בחי' עצמות א"ס הוא הוא אני אחרון בחי' מל' דאצילות ששרשה מבחי' מל' דא"ס וכמאמר כתר מל' כו' לכך יש לה הכח הזה לירד בנבראים בלי שום שינוי והתחלפות כו' כידוע בענין המילויים שמילוי ה' הוא ג"כ ה' כו' וד"ל.

כל המאריך באחד כו' ולהבין ענין הידוע שאחד הוא יח"ע וועד הוא יח"ת כי ועד בחילופי אתון וכגוונא דאינון מתיחדים לעלא באחד אוף הכי איהו אתיחדת לתתא רק שהוא ברזא דאחד כו' ומתחילה צ"ל ענין א' כי א' הוא בחי' אין שהוא מקור לחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא מאין הוא בחי' כתר והוא א' דאחד כמ"ש אאלפך חכמה כו' ויש בו ב' פרושים הא' הוא לשון אולפנא שהוא לימוד החכמה שהוא כבר בהתגלות ופי' הב' הוא לשון עתיד דעתיד אנא לאתגלאה שהוא בחי' מקור לחכמה שהוא בחי' ח"ס וזהו א' דאחד שהוא בחי' אלופו של עולם ונק' כתר וסובב כל ד' עולמות בשוה והד' דאחד הוא בחי' מל' ממכ"ע כמ"ש ואתה מחי' את כולם רק שהד' רבתא מורה על בחי' מקור הדיבור כידוע ולהבין איך שמבחי' סוכ"ע בהשוואה א' שהוא מל' דא"ס שאין לו ערך להיות מקור דמקור לנבראים שנשתלשל למטה בבחי' ממלא כ"ע שהוא ד' הנ"ל אמנם הוא ע"י ממוצע שהוא ח' הנ"ל שהוא בחי' חכמה והוא מצד שחכמה יש בו ב' בחי' הא' הוא בחי' התכללות המדות כידוע שחכמה ראשית נקודת ההשכלה קודם שבא לגילוי בנינה ולזה יש בו בחי' התכללות מחמת שהוא רק נקודה ואין בו עדיין אורך ורוחב אבל

בינה שהוא בחי' הרחבת השכל יש בו התחלקות טעמים למדת חסד בפ"ע כו' כמ"ש לא אוסיף עוד לקלל כו' והטעם הוא כי יצר לב האדם רע מנעוריו וזהו בכחי' בינה שיש בו התחלקות טעמים אבל בחכמה אין בו עדיין התחלקות טעמים להמידות ולזה יש בו התכללות כו' ובחי' הב' הוא מצד שחכמה הוא כ"ח מ"ה שהוא הביטול האמיתי ולזה מתגלה א"ס בחכמה והוא בחי' ממוצע בין סוכ"ע לממלא כ"ע וזהו אחד הוא יח"ע דאיהו וגרמוהי חד כידוע ולהבין איך שמא' דאחד נעשה ו' דועד כי תמונת הא' הוא יו"י ויש בו ג"כ בחי' ו' וה"ז מורה על בחי' מקיף דיושר כי יושר הוא בחי' המשכה וזהו ו' שנמצא למטה כמו למעלה ואין בו שום שינוי וחילוף שמהו' דאלף נעשה ו' דועד ועיקר השינוי והחילוף הוא דהחכ' שמהח' נעשה ע"ן כי בהד' אין בו שינוי רק שהיחוס' הוא ד' רבתא וביחוס' הוא ד' פשוטה כידוע. ולהבין זה צ"ל ענין מ"ש בפע"ח שהתפילה הוא ביאורי ופי' הפסוק ראשון דק"ש ולהבין זה צ"ל ענין מס"נ דק"ש דואהבת בכל נפשיך ובכל מאודיך הוא בחי' מס"נ ומצינו ג"כ מס"נ הוא באחד למסור נפשו בא' כידוע ואיך שייך מס"נ בפע"י זאי' כי לא יתכן זה כיא בהתפעלות הלב באוי"ר שיש התפעלות אחר התפעלות בעמקות יותר אבל איך יתכן זה במס"נ כי אחר שמסר נפשו פ"א באחד איך שייך עוד מס"נ דואהבת אמנם הענין הוא דיש ב' בחי' מס"נ העלאה והמשכה פ"י העלאה מלמטה למעלה להבטל ולכלל באחדותו הפשוט ורוצה לצאת מגדר הגוף והוא ענין המס"נ דאחד למסור נפשו כו' אבל ענין המס"נ דואהבת הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כמאמרז"ל שיהי' שש' ומתאהב ע"י שהוא המשכת עליון למטה כמו אדם התאב לאיזה דבר רוצה להמשיכו אצלו כמו אהבת דוד ויהונתן שנאמר בו כי אהבת נפשו אהבו והי' רוצה יהונתן שיהי' דוד נמצא איתו עמו תמיד בכל עת וזהו מס"נ דואהבת כו' שהוא המשכת אוא"ס למטה אחר ההעלאה והמס"נ בפסוק ראשון כמאמרז"ל ע"כ מצות כוונה ומכאן ואילך מצות קריאה פ"י בפסוק ראשון הוא מצות כוונה שהוא העלאה מלמטה למעלה כי כוונה הוא מלשון כיון ידו ורגלו לזרוק לאיזה מקום מיוחד דווקא כמ"כ הפי' של מצות כוונה למסור נפשו באחד להיבטל אליו ולא למידותיו ומכאן ואילך מצות קריאה פ"י מואהבת הוא מצות קריאה פ"י קריאה הוא לשון המשכה מלמעלה למטה וכמו קורא בתורה להמשיך אוא"ס למטה אצלו וזהו שכתוב ב"פ"י ואהבת ודברת בם והיו הדברים האלה כו' שקאי על דיבורו בתורה לעשות כלים להמשכות אוא"ס למטה ע"י תורה וההפרש שבין מס"נ דאחד למס"נ דואהבת היינו ד"מ ב' ב"א א' עומד למעלה וא' עומד למטה יש ב'

בפ"ע: נראה דצ"ל: ביס [ב' טעמים זה אחר זה].

שש ומתאהב: נראה דצ"ל: ש"ש מתאהב.

ב"פ: נראה דצ"ל: ב"פ.

אופנים להתקרבותן או שהתחתון יעלה למעלה או שהעליון ירד למטה כמ"כ ענין מס"נ דאחד הוא שהתחתון עולה למעלה והעלוי תלוי לפי ערך ההזדככות החומר וצריך להתלבש בלבוש העליון כו' כידוע וכמ"ש מכאל מקריב כו' אבל מס"נ דואהבת הוא בחי ירדת והמשכות אלי איס ב"ה למטה וא"צ להתלבש בלבוש התחתון כידוע שלפניו כחשיכה כאורה ויכול להיות התגלות אלקות אף שהתחתונים הם במהותם כו' כמארז"ל ראתה שפחה על הים כו' או כמו מעמד הר סיני כו' אף שהעולם הי' בטבעו וע' אומות כידוע עכ"ז הי' גילוי אנוכי כו' ובזה יובן ג"כ ענין הנ"ל שתפילת י"ח הוא ביאור דק"ש כי ענין מס"נ דאחד הוא העלאה לפנימיות כמ"ש אם ישים אליו לבו פ"י אליו ולא למדותיו והוא יחוד פנימי מזה נמשך להיות רוחו ונשמתו אליו יאסוף פ"י להיות המשכה אלקות למטה וזהו ענין תפילת ש"ע שהוא המשכה מחיצוניות שהוא בחי' הכלים להאורות כידוע שא"א להיות המשכה מחיצוניות עד שהי' מתחילה העלאה לפנימיות כמ"ש שתק רב שהוא העלאה לפנימיות. הוא בק"ש ובש"ע הוא חיצוניות וזהו שיש שינוים בניקוד הוי' של הברכות כמו ברכת אתה חונן הוא הוי' בניקוד פתח שהוא בחי' חכמה וברכת השיבנו הוא הוי' בצירי שהוא בחי' בינה שהוא בחי' תש"ע ששרשו בנינה וכן רפאינו הוא בניקוד סגל שהוא בחי' ת"ת שהוא קו האמצעי ויש בו בחי' חו"ג ואמצעי בחי' ג' נקודתו שבסגל והוא מקור הרפואה כמבואר במ"א וד"ל והוא מצד שלכל דבר המבוקש צריך המבקש לידע הממונה על אותו הדבר וזהו הוי' בנקודתו שהם בחי' כלים להאורות דהוי' על ד"מ איזה אדם שמבקש דבר מהמלך צריך לידע ע"י איזה ממונה שנתמנה על זה כדי שע"י ישיג בקשתו כי אם לא ידע הממונה על דבר זה שמבקש לא ישיג בקשתו ע"י ממונה אחר כי לא ישנו את תפקידם וכמ"כ יובן למשכיל למעלה בנקודות של הוי' הנ"ל כי כל הוי' בנקודתו הוא ממונה על ענין א' כמו הוי' בניקוד סגל הוא ממונה על הרפואה וד"ל והנקודות הם בחי' כלים להאורות בהוי' כידוע שהאורות בעצמותו קודם שנתגלו במציאות לכלים נק' ע"ס בלי מה פ"י בלי מהות מציאות גילוי אמנם התגלות מציאותו הוא דווקא כשבאין לידי גילוי הכלי אך אף בכלים יש ג"כ פנימיות וחיצוניות פ"י עד"מ השפעת הרב להתלמיד שאותיות השכל שבמשפיע נק' פנימיות הכלים פ"י זה שהאותיות מקבלים אור השכל שבמשפיע עצמו נק' פנימיות הכלים כי א"א להיות גילוי שכל אף במשפיע עצמו בלתי אותיות בשכל והם מתאחדים בעצם השכל אך כשהאותיות באין לידי גילוי כדיבור לזולתו נק' חיצוניות הכלי כי הם אינם מתאחדים בעצם השכל כי השכל כמו שהוא במשפיע אינו מלוכב באותיות הדיבור וגם אין ערך השכל שמלוכב באותיות הדיבור לעצם

אל: אוצ"ל: של: או: אור.

לפנימיות: בהכ"מ כאן רשומה שורה נוספת על צד הגליון, ולא ניתנה לקריאה בצילום הכת"י שתח"י.

השכל כמו שהוא במשפיע עצמו כידוע וכמ"כ יובן למעלה פנימיות הכלים הוא קבלת האור עצמו ומגביל את האור בתוכו וחיצוניות הכלים נק' השפעת הכלים לבי"ע כמו עד"מ שעי' חיצוניות הכלי מטלטלין ממקום למקום כמבואר במ"א ומכל זה יובן שבבי"ע אינו נמשך רק חיצוניות כו'.

ועתה צ"ל איך שמח' נעשה עי"ן דועד כי הנה יש ב' מיני ביטול והתכללות א' הוא בחי' בטול והתכללות אמיתי ד"מ התכללות לה בלח כמו מים רעים ביפים שנתכללו עצמותם ומהותם לגמרי בכל חלקיהם ובחי' הב' הוא ג"כ בחי' התכללות אבל אינו נכללים במהותו ועצמותם כמו עד"מ יבש ביבש שאינו ניכר לעין הראות להפרישו ולהבדילו אבל עכ"ז הוא במהותו הראשון וכמ"כ יובן למעלה שבאצילות הוא בחי' התכללות אמיתי כמו חסד שכללו בגבורה פי' השפעת הרב לתלמיד לפי ערכו שמצד החסד להשפיע לו כל שכלו אמנם מחמת שהתלמיד לא יוכל לקבלו אזי מצמצם את שכלו להשפיע להתלמיד לפי ערכו שיוכל לקבל ונמצא אף שהוא בחי' צמצום וגבורה עכ"ז עיקרו הוא חסד והוא המעמיד ומקים את ההשפעה כי בלתי הצמצום לא הי' יכול להתקיים ההשפעה כי לא הי' יכול לקבל. והו נק' גבורה שבחסד וז"ש לעתיד יאמרו בני ישראל ליצחק כי אתה אבינו כו' וד"ל, וחסד שבגבורה הוא ע"ד מ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו פי' שמשפיע להם טובת כו' ועקרו הוא גבורה כו' ולהיות התכללות חסד שבגבורה שעקרו הוא גבורה ודין וגם גבורה שבחסד שעיקרו הוא חסד כנ"ל הוא בא מצד הארת החכ' דאצילות שהוא בחי' הביטול האמיתי וגם בחכ' הוא בחי' התכללות כו' ע"כ נעשה גם במידות דאצילות בחי' התכללות אמיתי ד"מ ב' תלמידים ששומעין ביחד מרב א' איזה השכלה ודין ואח"כ נעשו ב' הפכים זמ"ז זה אוסר וזה מתיר כ"א לפי תפיסת שכלו אמנם כחזורין ובאין לפני הרב אזי מתבטלין ונכללין כ"א מחמת שהוא מקורם, וכמ"כ יובן למעלה שאור אבא מקנן באצילות ולזה יש בחי' התכללות חו"ג כנ"ל וזהו יח"ע אבל בבי"ע הוא ג"כ בחי' ביטול והתכללות אך שהתכללות הוא רק דרך סבלנות שסובל א' את חברו כמו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין מכבין זה את זה מחמת ביטולם לשורשם יוכל כל א' לסבול חבירו אבל עכ"ז כל א' הוא מהות בפ"ע ואינו נתהפך ממהותו ד"מ ב' ב"א ששונאים זמ"ז והם בתכלית הפירוד זמ"ז אמנם כשבאים לפני מלך מתכללים להיות סובלים זמ"ז דהיינו שלא ידבר א' היפך מחבירו אבל במהותם הם ב' הפכים רק מחמת ביטולם להמלך יוכל כ"א לסבול חבירו וכמ"כ יובן

שהתכללות דבי"ע אינו התכללות אמיתי רק בדרך סבלנות כנ"ל והביטול של הנבראים דבי"ע אינו רק מצד הארת חכ' שבמל' כידוע שיש חכ' בראש וחכ' בסוף אדם עילאה ואדם תתאה וזהו מה שמו פ"י איהו חכ' דאצילות שהוא בחי' מ"ה ומה שם בנו הוא בחי' חכ' שבמל' שמאיר בבי"ע. אך יש להבין מאחר שהתכללות שבבי"ע הוא ג"כ מצד חכמה כנ"ל אי"כ למה נעשה מהח' עי"ן אך הטעם דהעין הוא בגימ' קל פ"י לפי שיש יו"ד עיטרין ה' עיטרין דחסדים וה' עיטרין דגבורה והמל' אינה מקבל רק ה' עיטרין דגבורה ולכן נשים דעתן קלות אבל גבי משה כתיב כי סר לראות שהוא ב' פעמים קל והמל' מקבל מאימא כידוע דאימא מקנת בכרס"י ועיקר הטעם הוא דעי"ן נק' חצוניות חכ' כמו עין רואה כו' איזהו חכם הרואה כו' או נביא נק' אנוכי הרואה מחמת שרואה ויודיע עתידות הוא רק בחי' חצוניות חכמה כי איך אפשר לומר שמה שרואה הוא עצם פנימיות החכמה כי עצם פנימיות החכמה הוא בחי' שכל ובחי' ביטול האמיתי ואינו נתפס עדיין אפי' בבחי' ראי' שכלי' אבל ראי' הוא בחי' מל' שבחכ' כי דמעות הם נה"י דחכמה ובכ"מ נק' מל' הגילוי של העצם וזהו ג"כ בחי' עי"ן הוא רק גילוי חיצוניות החכ' כי בריאי' יש ב' בחי' הא' הראי' עצמה הוא בחי' ומהות דבר מה ובחי' ב' הרואה איזה דבר זולתו הוא בחי' התפשטות ראי' על הדבר והדבר נתפס בראי' נמצא שיש ב' בחי' ישות בריאי' א' הריאי' עצמה כנ"ל והב' הדבר שנתפס בריאי' וזהו עי"ן דועד שבבחי' יח"ת שהוא רק חיצוניות חכמה ולזה יש להם בבחי' התכללות רק בחי' סבלנות כנ"ל אבל אין להם ביטול אמיתי שיתהפך מהותו לגמרי כמו באצילות כנ"ל וזהו הביטול שמצד החכמה והשגה יש חילוק בין יח"ע ובין יח"ת אמנם יש עוד בחי' ביטול שלמעלה מטעם ודעת הוא מבחי' מקיף דאלף וזה הביטול למטה כמו למעלה וזהו מא' דאחד שיש בו ג"כ ו' נמשך למטה ג"כ בחי' וי"ו שנמצא למטה כמו למעלה והוא מצד שהא' הוא בחי' טוב ומקיף כל ד' עולמות בשוה.

ולתוספת ביאור צריך להקדים ענין הידוע דהמלאכים נק' בשם בהמות וחיות כמ"ש פני ארי' פני שור כו' והוא מצד שמידות שלהן הם טבעיות המדות בלבד דהיינו מחנה מיכאל מדתו בטבעו באהבה ומחנה גבריאל ביראה כו' ואף דאימא מקננא בכרס"י שהוא בחי' השגה למה נק' בשם אבל הענין הוא דהשכל אינו מוליד מידות שלהם רק שהוא מעורר את המידות שלהם והראי' לזה שהמידות שלהם הם תמיד באופן א' כי מיכאל מדתו תמיד בבחי' אהבה וגבריאל מדתו תמיד בבחי' יראה ולא באופן אחר ואם הי' המידות שלהם נולדים מן השכל כמו באדם הי' המידה כפי התפעלות השכל פעם באהבה ופעם ביראה ממילא מובן שהמידות שלהן הם טבעיי' ע"כ לא ישתנו לעולם כי אם כ"א לפי טבעו ושרשי הדברים הוא

כידוע שבהמות וחיות שרשן מעולם התווה שהם ז' מלכים דמיי' ז' כתרים שהי' כאויא רק באופן א' וזהו אף שלמטה בבייע הם למטה מטעם ודעת שנק' טבעים עכ"ז בשורשן הם למעלה מטעם ודעת כנודע שהתפעלות הלב הבא אחר ההשגה הוא בתוקף ועוז כ"כ עד שלא יוכל במוח לשלוט על- ולהעמידו והוא מצד שז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' פי' שהמידות אף שנולדו מן השכל עכ"ז שורשן הוא ברצון שלמעלה מטעם ודעת כי השכל וההשגה הוא רק בחי' מעביר בלבד והמידות מתגלים ע"י השכל כו' ובזה יובן ג"כ ענין הנ"ל שהביטול של המלאכים בטבען שורשן הוא מבחי' הו' דאליף שהוא מקיף הכללי כו' ונמשך ונמצא למטה כמו למעלה כי הביטול הוא מחמת שאינו מושג בשום השגה כי לית מחשבה תפיס ב' כו' ובזה מעלה ומטה שווין כידוע וזהו הו' דועד שביחית שנמשך עד למטה אפי' באופנים דעשיי' כמ"ש שרפים וחיות ואופני הקודש שרפים בברי' חיות ביצירה אופני הקודש בעשי' נמצא שאף באופנים נמשך הבחי' וא"ו שהם בחי' טבעים ששורשן למעלה מטעם ודעת שהוא נמשך מן מקיף הכללי שמקיף כל העולמות בשוה ע"כ כשנמשך ממנו אז היא נמשכת ג"כ בבחי' מקיף לכולם כמו עד"מ עיגול שלם שמקיף כל אשר בתוכו גם כשנמשך בו קו מלמעלה למטה אין בו שום שינוי בין תחילה לסוף העיגול וד"ל.

כל המצריך בא' מאריכין ימיו ושנותיו, הנה צ"ל מהו א', ועוד צ"ל מהו שמע ישראל, והנה ביאור הענין כך הוא שמע הוא לשון התכוננות שכל אדם צריך להתבונן שיש לו ישראל ומהו ישראל הוא נשמה ישראל הוא לשון שרית עם אלקי' ועם אנשים, וישראל עלו במחשבה תחילה והמחשבה היא עליונה מדבור, מחשבה הוא מעלמא דאתכסי' ודבור מעלמא דאתגלי' כמו למשל באדם הדבור הוא בהתגלות והמח' בהסתר כך אצלו ית' כבי', והם גבוהים ממלאכים שהמלאכים אומרי' אי' מקום כבודו, ומהו נשמה לא כמו שהעולם סוברי' שנשמה הוא השכל שהרי נאמר אשר נשמה באפו וארז"ל שבשעת תפילה הנשמה מתפשטת בכל האברי' וקודם תפילה אין לו נשמה ואם נשמה הוא השכל לא יוכל אדם ללמוד קודם התפילה והרי אנו רואי' שיכול אחד ללמוד קודם תפילה, אלא נשמה הוא חלק אלקי' ממעל

שהוא למעלה מן השכל ודעת ובשעת תפילה באה לו הנשמה כמ"ש בזהר מאן דקטל לחוי' יהבין ל'י ברתא דמלכא, הוי' אלקינו שיהי' אלקותו ממש ה' א' הד' מרמז על הדיבור שבדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כ"צ, והח' מרמז על ז' רקיעים וארץ, והא' הוא מרמז על אלופו של עולם. והנה צ"ל זאת האיך יכול להיות א' והלא בין ארץ לשמים הוא מהלך ת"ק ובין רקיע לרקיע הוא מהלך ת"ק, וביאור הענין כמארז"ל בעשרה מאמ' נבהיע והלא במאמ' א' יכול להבראות כמ"ש ב"ש והי' העולם עד"מ כמו באדם הדיבור בטל אליו קודם שיצא ממנו, אך אחר שיצא הדיבור הוא נפרד ממנו אבל לגבי הקב"ה אינו כן כי אף אחר שיצא הדיבור אינו נפרד ממנו כי לית אתר פנוי מני' ואתה הוא עד שלא נבהיע ואתה הוא משנברא וכולא קמי' כלא כי כמו קודם שנבהיע ה' הוא לבדו כמ"כ אחר שברא העולם הוא ג"כ לבדו וכשיתבונן כך יבא לואהבת ומהו ואהבת כי איך שייך להיות אהבה אל ה' והלא לית מח' תפיסא בי' כלל, אלא הענין כך הוא מלשון אבה כי יש ב' מיני אהבה אהבה פנימי' ואהבה חיצוני', אהבה פנימי' הלב שהוא רעו"ד אהבה חיצוני' הלב בכל לבבך בפנימי' הלב ובחיצוני', ובכל נפשך בכל הנפשות שיש לאדם חמשה נפשות נר"נ ח' יחידה, ויחידה היא גבוה מכל הנפשות שהוא חלק אלק' ממעל ואיך יכול להיות בכל נפשך שידבק מחשבה דו"מ שלו שהוא נאמר על התורה כי אורייתא מחכמה נפקת והוא וחכמתו חד והתורה שב"ע"פ פי' על תורה שבכתב על מצות שבת מסכת ועל מצות ציצית יש פרק התכלת וכשלומד התורה במקרא או במשנה ובגמ' ובשאר דברים הוא מדבק מחשבתו וחכמתו לכן צ"ל תחילה תשובה תתאה ומהו תשו"ת הוא לב נשבר ונדכה על מעשיו הרע' כי כל אדם צ"ל ממארי דחושבנא על ליצנות ורכילות ושאר עבירות ולהיות במרירות ומאיזה דבר יכול לבוא לידי תשו"ת הוא ע"י שיתבונן בא' שה' אחד ובעבירות הוא נפרד מהקב"ה ויכול לבא לידי מרירות כחוי"ח לפום שעו"ד לפום טרחתו ויגיעתו כמ"ש יגעת מצאת ויהבין מרירות ממעל', ואצל האהבה ג"כ כפי טרחתו ויגיעתו יתנו לו אהבה מלמעלה ואהבה הזאת היא תענוג כמ"ש בשה"ש אהבה אצל תענוג אהבה בתענוגים וכל אדם לפי הזמן ולפי המקום כך צ"ל המרירות שלו וע"ז אמרז"ל ושנותיו כי בשנה יש ימים ארוכי' ולילות קצרו' או אפכא והימים הם אור ושמחה ולילות הם מרירות ופעמי' צ"ל האה' ושמחה יתירה על המרירות ופעמים צ"ל המרירות יתירות על האהב' ושמחה והן תשו"ע והן תשו"ת הכל באה ע"י שיתבונן בא'.

ואם יאמר האדם האיך אני אוכל לבוא לידי זה לכן כתי' כי קרוב אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבך לעשות וההתבוננות שמהודו ועד ק"ש הוא רק שהוא א' שא' והי' העולם וברוח פיו כ"צ וברוך הוא לשון התגלו' כי ברוך

לשון ברכה שההתגלות יהי' גדול שיהי' לנו השגה שאמר והי' העולם וכמ"ש
 ובחרת בחיי' ולא במות דהיינו דבר שיראה השמש או הירח וכוכבים לא
 יראה הגשם שמאיר שהוא שהאפקורסים אומר' שהקב"ה ברא את העולם
 בששת ימ"ב וכהיום עומד מאיליו אלא ובטובו מחדש בכל יום תמיד מע"ב
 מחדש ממש מאין ליש ואלו הי' הסתלקות רגע ח"ו הי' חוזר לאין ואפס,
 ברוך אומר ועושה שהאמירה היא עשי' ולא כמו אדם שהדיבור יכול להיות
 בטל ואצל הקב"ה אינו כן כי הוא אמר ויהי, וגם כשיתבונן בפסוד"ז מלכותך
 מכ"ע והללוי' הללו את ה' מן השמי' וכו' שהכל בטילים אצלו ואתה הוא ה'
 לבדיך כו' ואתה מחי' את כולם כו' מזה יכול לבא לואהבת את ה' אלקיך כו'
 ואם יחשוב אדם איך יכול לבא לכל הנ"ל שהוא מלוכלך בעבירות מאד לזה
 כתי' אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, מצרים הוא מקום
 הקליפות ערות הארץ פגם הברית ואני הוצאתיך משם ולאחר חמישים יום
 קבלו התורה ויצאו מחושך לאור גדול כך יכול כל אדם אעפ"י שהוא
 מלוכלך בעבירות מאד יכול לבא לידי תשובה תתאה ותשובה עילאה, ומ"ש
 אני הוי' אלקיכם ב' פעמים א' מרמז על תשובה תתאה שמצד עצמו והב'
 מרמז על תשובה עילאה שנותנין מן השמים כי מחמת אתעדלית הוא בא
 לאתעדל' וזהו כל המאריך בא' מאריכין ימיו ושנותיו שמדת אתדל' הבא
 לטהר מסייעין אותו דהיינו שנותנין לו אהבה בתענוגים ולכן אומר' בעשי'ת
 ממעמקי קראתיך הוי' מעומקא דלבא פנימי' הלב וזהו כל המאריך בא'
 מאריכין ימיו ושנותיו.

להבין ענין כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, ובחי' יחודא
 עלאה ויחודא תתאה, אך להבין זה צ"ל ענין השתלשלות העולמות,
 הנה מבשרי אחזה אלוה כי הנשמה שבאדם מתחלקת לה' בחי' נר"נ ח"י
 והנר"נ הם מתלבשים בגוף בדרך אור וכלי כי תלת שליטין אינון לעילא
 כנדא לבא ומוחא שהם כלים אל נר"נ כי המוח כלי אל הנשמה והלב כלי אל
 הרוח והכבד כלי אל הנפש והב' בחי' הנ"ל בחי' [ח"י] ובחי' יחידה הם בחי'
 מקיפים, כי בחי' ח"י הוא מקיף פרטי ובחי' יחידה הוא מקיף כללי וה' בחי'
 הנ"ל נק' בעי'ת בחי' צלם כי הטיס חביד חגי'ת נה"י ודרך כלל נק' שכל
 ומדות ומעשה הוא בחי' צלם שהוא בחי' נר"נ שהם בדרך אר"כ והלמ"ד
 דצלם הוא בחי' חיה מקיף פרטי והמ"ם הוא מקיף כללי שהוא בחי' יחידה,
 והנה נראה שכח השכל הוא בלי גבול כי הוא בחי' רוחני אך מפני מה יש
 בעל שכל גדול ובעל שכל קטן אך האמת הוא כי כח השכל הוא בלי גבול

אך הכלי מגביל את האור שיהי' התפשטו' רק לפי'ע הכלי ולכך יש בעל שכל גדול כי המוח שהוא הכלי שלו גדול ויש לו התפשטו' השכל יותר ובעל שכל קטן שהמוח שהוא הכלי שלו קטן והתפשטו' השכל הוא גי'כ קטן כפי ערך הכלי כך הוא התפשטו' האור, והנה נראה שמחכ' ולמטה הוא בדרך אור וכלי שהכלי מגביל את האור שיהי' התפשטות האור רק כפי הכלי, ועוד יש בחי' אחרת מחכ' ולמטה שהוא בחי' השתנות המהות פי' שהאור גופא כשהוא בהכלי אזי אינו ממהותו שהי' בתחלה בלא כלי כמו שאנו רואים בחי' השכל שמתחלה הי' משיג בחי' אלקו' שהי' נהנה מזיו השכינה ועכשיו כשהוא במוח הכלי שלו הוא משיג שכל גשמי, והנה איתא בעי"ח אבא יונק ממזל הח' שהוא נוצר חסד פי' אבא הוא חכ' יונק השפעתו ממזל נוצר אותיו' צינור ואותיו' רצון שהוא בחי' כתר והנה בהרצון יש ב' בחי' רצון פשוט ורצון מורכב פי' רצון פשוט הוא עצמי' הרצון ואינו אפי' בגדר התלבשות כלל וכלל, ורצון מורכב הוא הרצון שמתלבש בשכל ומדות ד"מ כשרוצה איזה דבר אזי ימצא לו הרצון איזה שכל להדבר ההוא שרוצה כמ"ש כי השחד יעור עיני חכמים כמעשה של ר' ישמעאל שנתן לו קב חרובין ואמר אי בעי טעין הכי ואי בעי טעין הכי כי מחמת שלקח הקב חרובין אזי נעשה לו רצון ומצא לו הרצון שכל ואמר אי בעי טעין הכי אך אעפי' שאנו רואים שהרצון מלובש בשכל אעפי"כ אם מסלקים לו השכל שמצא הרצון שלו מחמת איזה סברא אעפי"כ נשאר אצלו הרצון שלו לאותו דבר וזהו בחי' האמורה על הכתר שהוא בחי' הרצון איהו תפיס בכולא ולית מאן דתפיס בי', פי' שהרצון הוא מתלבש בשכל ובכל המדות כי מחמת שהוא רוצה איזה דבר אזי ימצא לו הרצון שכל וגם מדות לאהוב או לשנוא אבל לית מאן דתפיס בי' שאין יכול לסלק הרצון שלו בשום שכל בעולם או במדה, והנה הרצון המורכב המתלבש בהחכ' אינו בבחי' אויב שהכלי מגביל את האור והשתנות המהות אלא רק בדרך התלבשות שהוא כמו לבוש כשרוצה פושט לבוש זה ולובש לבוש אחר כך הוא כנמשל ודיל, וכמ"ש כלבוש תחליפם ועוד הארת החכ' מהרצון אינו בדרך השתלשלו' כמו מחכ' ולמטה שהוא כמו שלשלת שהתחתון הוא ממהות העליון אלא הוא בבחי' פרסא מפסיק שהוא בחי' הסתלקו' עצמותו ואח"כ יכול להתגלות איזה הארה דהארה שישפיע להחכ' וזהו בחי' כמר מדלי שהוא כמו פרסא מפסיק שמשפיק הקילוח ואח"כ יורד איזה טפה.

והנה כמו שיש בנשמת האדם ה' בחי' נר"נ ח"י ונר"נ הם בבחי' אויב שהן תלת שליטין כנ"ל והכלי מגביל את האור והשתנות המהות והבי' בחי' ח"י בחי' מקיפים שהוא בחי' צלם כנ"ל כמויכ יש כל הבחי' בהעולמו' פי' בבחי' מל' דאצי' המחיי' ביי'ע יש גי'כ תלת שליטין שהם כלים לנר"נ שהוא

מחכ' ולמטה בחי' אור וכלי ובחי' חי' מקיפים שהוא בחי' צלם כנ"ל ויש ג"כ בחי' אבא יונק ממזל הח' נוצר חסד שהוא בחי' כתר דמל' דאצי' ובחי' פרסא מפסיק כנ"ל, ולכך נק' המלאכים אברי' דשכינתא שהם למשל כמו אברים שמגבילי' כחות הנפש כך הם נק' מארי דעיונן מארי דאודנין שמגבילי' כח ההתפשטות של איס ב"ה והמדות של בחי' מל' דאצי' חג"ת נה"י נק' ימות עולם בחי' נוק' ובחי' הכתר דמל' דאצי' נק' המלך המרום והמתנשא מימות עולם שהוא בבחי' התנשאות שהם המדות חג"ת נה"י שאינו מתלבש בתוכם לפי שהם מתלבשים תוך בי"ע בסוד רגליה יורדות כו' אבל הכתר אינו מתלבש בתוכם, וזהו לעולם ה' דברך נצב בשמים פי' דברך שהוא בחי' כתר דרחל לעולם נצב בשמים שהוא בחי' ז"א בעלה, והנה מל' דאצי' המחיה בי"ע נק' אדם תתאה שהוא בדמות אדם כנ"ל אך הנה כתי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם פי' דמות הכסא נק' בחי' מל' דאצי' ועל דמות הכסא שהוא למעלה מבחי' מל' דמות כמראה אדם הוא בחי' ז"א דאצי' ונק' אדם עלאה כמים הפנים לפנים כן לכ האדם אל אדם, פי' כי מאדם תתאה נוכל להבין אדם עלאה כי כל הבחי' שיש במל' דאצי' כך יש כל הבחי' בז"א דאצי' ה' בחי' נר"נ חי', ובחי' נר"נ ג"כ בדרך או"כ שהם בחי' תלת שליטין כנ"ל ובחי' חי' אורות מקיפי' שהוא בחי' צלם כנ"ל ובחי' אבא יונק ממזל הח' שהוא בחי' כתר דז"א כנ"ל ובחי' פרסא של ז"א נק' כברייתו של עולם מעיקרא חשוכא והדר נהורא פי' מעיקרא חשוכא שהוא בחי' הסתלקו' עצמותו והדר נהורא פי' שישפיע להחכ', וזהו בחי' ישת חשך סתרו והמדות של בחי' ז"א נק' ימי עולם בחי' דבר והכתר של ז"א נק' המתנשא מימי עולם כו' וזהו בחי' יחוי' ויחוי' בחי' יחוי' הוא הביטול של בי"ע למל' דאצי' ומל' לז"א ויחוי' הוא הביטול של ז"א לכתר.

והנה נראה שרחמים וכעס הם שני הפכים כשהוא בכעס אינו ברחמים וכשהוא ברחמים אז אינו בכעס אך זהו דוקא אחר ההתלבשות הרצון שלו בשכל ומדות שרוצה לכעוס ורוצה לרחם אבל קודם התלבשות הרצון בשכל ומדות אז הכעס והרחמים שלה שהוא בבחי' רצון א' פשוט שאין בו בחי' התחלקות כלל וכלל, וזהו בחי' ישמעאל בני ברכני יהי רצון שיכבשו רחמיק את כעסך פי' שיהיו הרחמים כובשים את הכעס אזי יהי רצון פי' שצריך בחי' התגלות מן הרצון הפשוט ששם אין בחי' התחלקו' כלל וכלל ושם הוא כעס כמו רחמים שהוא בחי' כתר עליון בחי' נושא עון ועבר על פשע, כי הנה כתי' ה' יחתו מריביו פי' כי המריבות הם בחי' הדינים והסתרות שבאדם שהוא מחמת כי רגליה יורדות מות להתלבש בבחי' שבע פרות הטובות שהן ז' היכלין דבריאה ואח"כ ב' פרות הרעות שהן ז' היכלין דיציר' ומחמת זה הוא בחי' דינין והחשך המסתיר בחי' אלקות אך יש בחי'

גרשיים על ה' יחתו וכו' שהוא ב' קווין שהוא מורה על ב' עליות שצ"ל באדם הא' שיהיו המדות בטלים בהשכל פי' שלא ירגיש המדה להיות יש מי שאוהב והב' שיהי' השכל שלו בטל לבחי' למעלה מן השכל פי' שלא יהי' אפי' יש מי שבטל דהיינו שיבא ויגיע לבחי' נקודת הלב שלמעלה מהשכל והוא בחי' יחידה רצון פשוט וכשהוא מעורר מלמטה בחי' נקודת הלב שהוא בחי' רצון פשוט או הוא יוצא מן החשך שלו שהוא בחי' הדינים והסתרות שלו אזי הוא למעלה גיכ בחי' ישת חשך סתרו שהוא בחי' כתר עליון ושם אין העוונות תופסים מקום כלל וכלל שהוא בחי' נושא עון ועבר על פשע וזהו ה' יחתו מריביו פי' כשיגיע לבחי' נקודת הלב אזי יחתו המריכות שהם החשך והסתרות כנ"ל.

וזהו בחי' שופר מן המיצר קראתי י"ה פי' כשהוא מעורר מלמטה בחי' מן המיצר קראתי י"ה שאינו רוצה והכלי שלו שהוא בחי' מצר אזי הוא מעורר למעלה להיות ענני במרחב י"ה שהוא בחי' התרחבות של י"ה שהוא כתר עליון כנ"ל. וזהו ענין כל המאריך באחד פי' שהוא למעלה מבחי' אחד דהיינו שיבא ויגיע לבחי' נקודת הלב כנ"ל מאריכין לו ימיו דהיינו שיגיע ליומין אריכין שבבחי' אריך שהיא בחי' כתר עליון כי בכתר יש גיכ ע"ס חב"ד ומדות אך המדות הנ"ל הם ארוכין שהם בלי גבול כמ"ש ובטובך הגדול והמדות הנ"ל נקי ימי קדם ונקי הרי חושך מחמת שאינם מושגים כלל וכלל וזהו יתרון האור מן החשך פי' כשרוצה שיהי' יתרון אור הוא מן החשך מבחי' ישת חשך סתרו הנ"ל וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעך פי' כי אנכי הוא בחי' כתר וכשיגיע לבחי' נקודת הלב שהוא מבחי' רצון פשוט אזי מעורר למעלה גיכ בחי' אנכי אנכי שהוא כתר עליון אזי הוא מוחה פשעך כנ"ל וזהו שאומרים ביו"כ בנעילה ז"ם הוי' הוא האלקי' שהוא בחי' עליית הנקי' בז' ימי קדם והרי חשך כנ"ל וז"ש בזהר כהאי איילתא דאזלת בתר טורא דחשוכה שנתעלית עד הרי חשך וד"ל.

כל* המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו מאריך באחד היינו כדי שתמליכוהו בשמים ובארץ ובד' רוחות כו' כי באחד יש ד' רבתי היינו הוראה כדי שתמליכוהו כו' מאריך באחד היינו פסוקי דזמרה שקודם ק"ש ונקי' בחי' שיר כי תפלה הוא במקום קרבנות וכמו שבקרבנות הי' הלויים משוררים על הדוכן כך בתפילה, ולהבין מהו בחי' שיר כי שיר בחי' ביטול

כל המאריך: ככ"מ קרוע בהכתי' של מאמר זה וחסר חיבה אחת או כמה חיבות, ונסמן להלן ב' נקודות.

היש כי בכדי שתהי' העלאה ממהות למהות בתוספו' וריבוי מוכרח להיות תחלה בחי' ביטול היש ממהותו הראשון ולהיות בחי' אין, ד"מ מגרעין הנזרע בארץ א"א להצמיח בתוספו' וריבוי כ"א שיתרקב תחלה וישאר כח התענוג שבגרעין בחי' אין ויהי' נכלל אח"כ בכח הצומח ואח"כ יכולה להצמיח בתוס' וריבוי וגם עדימ' מהוולד שנוצר מטפה א"א להיות יצירת הוולד כ"א שתקלט תחלה הטיפה במעי נוקבא ותשאר כח התענוג שבטיפה בבחי' אין ותהי' נכללת בעצם התענוג ואח"כ יכול להיות מוליד בדומה לו ועי' אמר התנא דע מאין באין באתה פי' שתידע שביאתך מבחי' אין הגם שעיקר יצירת הוולד מטיפה שהוא יש והיאך נוכל לומר לשון אין אך א"א להיות יצירת הולד כ"א שתקלט במעי נוקבא הטיפה שאז רק בבחי' אין פי' שכח התענוג הנגלה בטיפה זו יהי' בבחי' אין והיינו ביטול היש ממש ומחמת זה יכול להיות הטיפה נכלל בעצם התענוג ויהי' מוליד בדומה לו וכן באפרוח א"א להיות יצירת אפרוח עד שנעשה כעפרא בעלמא כניל, ואח"כ יכולה להוליד בדומה לה ועוד משל רוחני משכל כשמעמיק דעתו בהשכלה ורוצה להשכיל השכלה חדשה גדולה מזו א"א להשיג כ"א שיסתלק כח התענוג הוא ביטול היש שבהשכלה זו לעצם התענוג הוא כח הכללי שבנפש ואח"כ יכול להשיג השגה חדשה בתוספו' וריבוי וזהו מאמרז"ל אשתומם כשעה חדא פי' שהקשה תנא חד לחברו ושתק כשעה חדא ואח"כ השיב לו אשתומם הוא לשון שממון היינו שהי' לו הסתלקות מהשגה ראשונה בבחי' אין ונכללים בעצם הנפש ומחמת זה הי' יכול להשיב לו אח"כ, וזהו ג"כ מאמר רז"ל אין אדם עומד על דבר הלכה אלא אי"כ נכשל בה נכשל הוא לשון הסתלקות כניל ודיל, וזהו ג"כ מאמר רז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר, ולהבין מהו כופל הלשון יוצאין בשיר ונמשכין בשיר, כי בהעלאה ממהות למהות הנ"ל מוכרח להיות שני בחי' ביטולים היינו ביטול היש וביטול אמיתי למשל בגרעין ביטול היש היינו כשנתרקב הגרעין תחלה ונשאר רק בבחי' אין היינו שכח התענוג שהי' בגרעין נשאר בבחי' אין בחי' הסתלקות אל העצם כשנכלל בעצם כח הצומח, ואח"כ יכול להיות המשכה מכח הצומח מההעלם אל הגילוי בתוס' וריבוי ולכן מוכרח לזרוע הגרעין בעצמו דווקא אף כי הגרעין אינו מצמיח מעצמו רק מחמת שנכלל כח התענוג שבגרעין בעצם כח הצומח ועצם כח הצומח הוא ... מהארץ ויכול כח הצומח שבארץ בעצמו להוציא המין ההוא בתוס' וריבוי מאחר שהוא כח כללי אעפ"כ מוכרחים לזרוע הגרעין ... כח הצומח שבארץ הוא כח פשוט פי' שיש בה כל הכוחות בהעלם פי' שבכוחו להוציא כל המינין בערבוביא, אך כפי העלאה כך היא המשכה להצמיח מין הנזרע דייקא ובתוס' וריבוי ולכן

מוכרח לזרוע הגרעין דווקא להיות מצמיח בדומה לו דווקא ולא מין אחר וכן עד"מ בכל הדברים הנ"ל וד"ל, ועד"מ יותר כשצריך לבוא לפני המלך אזי בתחלה כשבא להיכלות המלך ורואה התפשטותו היינו גדולתו וד"ל אזי בטל ממהותו מצד השגת התענוג היינו מחמת שרואה התפשטותו כנ"ל והיינו ביטול היש ואח"כ כשרואה פני המלך בעצמו אזי הוא בטל ממש מצד מהות, מהות המלך וביטול זה הוא ביטול אמיתי כנ"ל, וזהו והאיש משתאה לה מחריש ולהבין מהו כפל הלשון כי משתאה הוא בחי' שממון ושתיקה וגם מחריש הוא לשון שתיקה אך עבד הוא בחי' מט"ט שכל השפעות עובר ע"י למטה וא"א להשפיע בתוס' וריבוי כנ"ל כ"א כשיהי' שני בחי' ביטולים כנ"ל, משתאה הוא בחי' ביטול היש ומחריש הוא בחי' התכללות בעצם וזהו ביטול אמיתי, וזהו כל בעלי השיר יוצאין בשיר, פי' שכ"ז דצריך להתעלה ממהות למהות כ"ו צריך להיות שני מיני ביטולים הנ"ל וזהו יוצאים הוא בחי' ביטול היש ונמשכים הוא בחי' ביטול אמיתי וזהו נמשכין פי' נמשכין למעלה כנ"ל, וזהו א"א להיות כ"א ע"י שיר וד"ל. וזהו ... משוררים על הדוכן בשעת הקרבת הקרבנות היינו מחמת שהקרבת הקרבן לא הי' צריך ... נפש הבהמיות שלו ממהות למהות וצריך להיות ג"כ שני בחי' ביטולים הנ"ל וביטול היש שלו הי' על הקרבן עצמו ע"י הוידוי שהיו בעלים מתודים על הקרבן היינו עקירת הרצון החיצון שבו וזהו ביטול היש, אך כדי שתכלל בעצם ותהי' ביטול אמיתי לא הי' באפשרי ע"י הקרבן עצמן כ"א ע"י הלווים מחמת שהי' תשוקתם להכלל בעצם ועי"ז הי' מעלים ג"כ את הנפש הבהמיות שלו למקורו בביטול אמיתי ע"י שיר הנ"ל וד"ל, וזהו ג"כ מ"ש את קרבני לחמי לאישי היינו להכלל נפש הבהמיות שלו במקורו להיות לחם אלוהי הוא מקריב בעולם אצ"י וד"ל, וזהו ג"כ שהי' נסוך היין על המזבח בשיר כי כל העלאת הוא בכדי שיהי' אח"כ המשכות והוא מבחי' יין כמארז"ל משכנס יין בחי' רז יצא סוד בחי' שוב וזהו מארז"ל על פסוק יין המשמח אלקי' ואנשים והקשו אם אנשים משמח אלקי' במה משמח מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין פי' כי אלקי' הוא בחי' צמצום והסתר לשם הוי' המסתיר עצם השפעה כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקי' ולעתיד הקביה מוציא חמה מנרתיקה היינו שלא יהי' מסתיר להוי' ויהי' מאיר כמו שהוא וד"ל. ומחמת זה הי' מוכרח להיות נסוך היין על גבי המזבח ע"י שיר דייקא כי עיקר העלאה הוא בכדי להיות המשכה בתוס' וריבוי, כמ"ש וירח את ריח הניחוח ויאמר לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור כ"ו וד"ל. וזהו יין המשמח אלקי' היינו השפעה מהעלם אל הגילוי.

וזהו מאמרז"ל אשה בעלה משמחה אשה הוא בחי' מל' דאצ"י ושם אלקי' הוא המסתיר לעצם השפעה ומחמת זה היא בחי' דינים ובעלה

משמחה היינו כשבא השפעה מהעלם אל הגילוי מבחי' זעיר דאצי' וזהו המתקות הדינים וזהו ג"כ מכאל כהנא רבא מקריב נשמות ע"ג המזבח היינו ביטול היש ואחי"כ נאמר לאשתאבא בגופא דמלכא היינו התכללות בעצם וזהו ביטול אמיתי וד"ל, וזהו ג"כ מ"ש ברוך יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלוקי' בני אלוקי' היינו בחי' מלאכים ובכדי שישגו השגה חדשה א"א להיות כ"א שיתבטלו מהשגתם הראשונה וביטולם צריך להיות בכל בוקר ובוקר כי כל היום עומדים בהשגתם בכדי להשפיע למטה אך בכדי שישגו איזה השגה חדשה על כל היום מוכרח להיות ביטול ממהות הראשון וזהו ברוך יחד כוכבי בוקר ברוך הוא לשון שיר כנ"ל, ומחמת זה ג"כ בבחי' עש"י שינה היא בחי' הסתלקות וד"ל וזהו שמש בגבעון דום כי עיקר הליכת השמש למטה הוא ע"י השירה שהיא משגת מלמעלה ומצד השגה כך השירה ע"י נפש המנענע אותה הוא השר הממונה על השמש אך יהושע השביע את השר היינו שהעלה נפש המנענע למקורו ומחמת זה נעשה למטה ג"כ בחי' דום וד"ל, וזהו החילוק שבין שמ"ע לנפ"א כי ש"ע הוא בחי' ביטול היש כי כל פד"ז היא התפעלות מצד השגה פ"י מצד הרגשה מחמת שמרגיש היש שלו כמ"ש בזוהר יש מתפעל ויש מתפעל פ"י שיש כמה מיני התפעלות היינו מצד החסד או מצד הגבורה או מחוי"ג כמבואר לקמן אך ש"ע הוא ביטול היש היינו שהביטול נלקח מצד הטעם ודעת אך בהעדר הרגשה שאינו מרגיש היש שלו כמ"ש אדנ"י שפתי תפתח ממילא וד"ל, וזהו ותעמוד מלדת היינו בחי' שתיקה הוא עקירת רצונות חיצוניות כי כל פסד"ז הוא בחי' קויון ראובן שמעון לוי, וש"ע הוא בחי' יהודה הפעם אודה את הוי' וזהו אדנ"י שפתי תפתח שממילא נפתח וזה כל המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מגונה כמ"ש וחנה מדברת על לבה פ"י בחשאי אך מ"מ הוא ביטול היש ונפ"א הוא ביטול אמיתי בלי טו"ד כמ"ש אליך הוי' נפשי אשא וזהו משי"כ בזוה' שנפ"א צריך להיות כמאן דאתפטר מן עלמא ומסירה דגופה היא זאת בחי' התכללות לעצם וזהו משי"כ בתיקוני זוהר שיש ד' שירים שיר פשוט שיר כפול שיר משולש שיר מרובע, ולהבין זה צ"ל מ"ש בזוהר שיש עמוד בין ג"ע העליון וג"ע התחתון שכל הנשמות ... מג"ע התחתון לג"ע העליון עולין באותו עמוד ונבלעין באותו עמוד כמ"ש והי' מדי חודש בתדשו יבוא כל בשר כר ובאותו עמוד יש ד' גוונים גוון חיוור גוון סומק גוון כלול מחיוור וסומק וגוון רביעי שבו נכללים כל הגוונים כמשל מים שכל כלי גוונים ששופכין המים לתוכה כך הוראה על ביטול הנשמות וכפי הביטול מצד השגתם כך היא הוראת הגוון אם הביטול מצד היראה אזי הוראות הגוון היא בחי' סומק ואם הבטול הוא מצד השגת החסד אזי הוראת הגוון הוא בחי' חיוור ואם הביטול מבחי' ת"ת אזי הוראת הגוון הוא בחי' ירקרק כי ירקרק הוא כלול חיוור וסומק היינו חוי"ג כמאמ' רז"ל אסתר ירקרקות היתה וחוט של חסד

משוך עלי' ובמדרש נאמר על וירק את חניכיו שהי' מריק לו זהב ומוכח מזה שמראה ירקרק כלול משניהם וגוון רביעי שבעמוד שבו נכלל כל הגוונים.

ולהבין יותר מ"ש צריך להבין מ"ש שיר השירים הוא קודש קדשים קודש הוא בחי' כתר קדשים הוא בחי' או"א וזהו שיר פשוט הוא כשמאיר הארת הכתר רק בבחי' חכמה בבחי' נקודה אזי נק' שיר פשוט היינו כח היולי פשוט שא"א להיות מזה הולדת המדות, שיר כפול היינו כשמאיר הארת הכתר בבחי' יחוד או"א נק' שיר כפול שיש בו שני כוחות כח אבא וכח אמה הגם דאו"א הם תרין רעין דלא מתפרשין אך אעפ"כ הם ... כי אם הבנים שמחה כי עיקר הגדלות המדות הוא מאמא כי בכדי שתהי' עירוב המדות חסד בגבורה וגבורה בחסד א"א כ"א ע"י הארת אמא ועד"מ כמו שאברהם הי' בחי' חסד ומוכרח שהי' בו ג"כ בחי' גבורה מחמת עקידת יצחק שעקד ידיו ורגליו והי' נכלל בחי' גבורה בחסדים וכמ"כ ביצחק מוכח מזה שהי' בו ג"כ בחי' חסד שיצא ממנו יעקב אך ההפך שכן אברהם ליצחק הוא כך שבאברהם הוא בחי' חסד בגילוי ובחי' גבורה בהעלם וביצחק הוא בהיפך וד"ל ועד"מ באדם שיש לו אהבה אל המלך מוכרח להיות שיש בו ג"כ בחי' יראה אך היראה היא בהעלם ואהבה הוא בגילוי וכמו כן בהיפך וד"ל, וכמו למשל שנראין בחוש מצד מזיגות הניגון כשהוא בטבע מ"ש אזי נתפעל מניגון של שמחה וכן מי שהוא בטבע בעל שמחה אזי מתפעל מניגון של עצבות מוכח ג"כ שבזה השמחה בהעלם ובוה להיפך וזהו בחי' ערוב המדות, אך עיקר שלימות התענוג בניגון שיש בו שני בחי' מ"ש ושמחה וזהו בחי' התכללות המדות דהיינו ששני המדות משמשין בשווה זה כמו זה ושיר משולש הוא בחי' ת"ת המיוחד שני הפכים היינו שיש בזה שני קווין קו החסד וקו הגבורה רק שאינו נתפסין במהותן מחמת שבבחי' ת"ת יש הארת הכתר כי קו כו', וזהו שלימות התענוג למשל כמו שעיקר תפארו' מבגד שיש בו מראות שאינו מנגדים כך בביטול הוא בחי' ת"ת וד"ל ומפני זה הי' יעקב בחיר שבאבות מחמת שאברהם הי' בחי' חסד אף שהי' בו גבורה בהעלם אך עיקר מהותו הי' בחי' חסד וכמ"כ ביצחק אבל ביעקב הי' שני הבחי' במהותן ולא היו מנגדין מחמת שהוא הי' קו האמצעי וד"ל וזהו התכללות המדות וד"ל ושיר מרובע היינו שכל הגוונים נכללים בו ואינו נתפסין במהותן וד"ל.

וכמ"כ יש כל הבחי' בעבודה. שיר כפול הוא בחי' פסד"ז כי פסד"ז הוא בחי' התפעלות המדות דהיינו מצד הרגשת השגה אזי מתפעל המדה אך אותה המדה לבד דהיינו אהבה או יראה אך באהבה יש בהעלם יראה כנ"ל, וכמ"ש אם רעב שונאך האכילהו לחם כי גחלים אתה חותה על ראשו ומשלם לשונאיו על פניו להאכילו וגם כמאמר בסנחריב הטה ... קול

דג"ע מוכח מזה שבאהבה יש ג"כ יראה בהעלם, ושיר משולש הוא בחי
 ביטול היש כי כמו שיש התפעלות המדה כך יש בטול המדה אך החילוק בין
 התפעלות המדה לבטול המדה הוא שהתפעלות הוא שהמדה נרגשת ובטול
 הוא העדר הרגשה כמו למשל כשרואה אוהבו שלא ראה אותו זמן כביר אזי
 מצד תגבורת אהבה א"א הכלי להכיל ולקבל האהבה ונעשה העדר הרגשה
 או כשבא מלכות לפניו וכמ"כ ביראה יש ג"כ בטול היראה היינו שאין
 מורגשת ונק' פחד וד"ל, אך זהו נק' בטול היש מחמת שהבטול ... ג"כ מצד
 טו"ד כמו בטל לפני אדם גדול הן מצד למדן שלו או מצד צדקות ושיר
 מרובע היינו בטול אמיתי היינו שהבטול הוא בלי טו"ד כמו למשל ... לפני
 המלך פתאום ונק' בחי' ... וע"כ וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה
 וד"ל, וזהו חילק שבין ש"ע ונפ"א דש"ע הוא בחי' ביטול היש ונפ"א בחי'
 ביטול אמיתי וזהו כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו מאריך באחד
 היינו שתמליכוהו בשמים ובארץ ובד' רוחות וע"י מי נעשה היחוד ע"י
 ישראל וע"ז אמרז"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא
 ישראל כי בחי' ד' רוחות הוא מזרח ומערב וצפון ודרום ודרום הוא בחי'
 חסד ויש בו גבורה בהעלם כמו שדרום הוא בחי' חמימות וצפון הוא בחי'
 קרירות ואיך באפשר שיהי' התכללות מוכח שיש בבחי' חמימות קרירות
 בהעלם ובקרירות להיפך כו' אך זה נק' ערוב המדות והתכללות הוא שיהי'
 שני הבחי' במהותן ואינם מנגדים זל"ז וזהו בחי' מזרח ומערב שהם ממוצעים
 וזהו מ"ש בזוהר כד אתער ימא בזעפא גלגלוהי סלקין וכל ארבין סלקין
 ונחתין וכל נוני ימא מתגברון לכל בשר וע"ז נאמר בש"י גליו אתה תשבחם
 כי כתי' שם אניות יהלכון כמו למשל בהילכות אניות הוא רק ע"י רוח
 שהרוח מנהיג את הספינה אך כשיש רוח סערה אז א"א לרוח להנהיג את
 הספינה מחמת שנעשה בלבול ברוחות כך כביכול למעלה ימא רבא הוא בחי'
 מל' דאצי' ונוני ימא ... נשמות וארבין הם בחי' מלאכים ונמצא כל השפעות
 השגותם הוא מבחי' מל' דאצי' אך כד אתער ימא בזעפא כשבא השפע
 מה ... המקיף בתוסי' וריבוי אזי נעשה בטול מבחי' השגתם וזהו כשם שא"א
 לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל כי ישראל הם בחי' זעיר דאצי'
 וע"י מי נעשה היחוד ע"י ישראל דייקא וזהו כדי שתמליכוהו בשמים כו' כי
 כתיב בארבע רוחות השמים פרשתי אתכם כו' וד"ל, וזהו ותלד עדה את יבל כי
 יש ג' בחי' יבל ויובל ויובל במלופים יבל בקמץ הוא בחי' שם העצם שיש בו כח
 להנהיג בלי גבול היינו מקור המקיפים ומחמת זה נק' בחי' יבל אבי כל יושב
 אוהל ומקנה אבי היינו בחי' מקור המקיפים אוהל הוא בחי' המקיפים ומקנה
 הוא בחי' גילוי המקיפים כי ברכה של צאן הוא בתוסי' וריבוי ויש כח להוליד
 בדומה ממש מחמת שיש בה כח התענוג בהעלם וע"ז יש בהם כח להוליד
 בדומה להם ומחמת זה היו האבות רועה צאן היינו שהיו רועה צאן ברוחניות

בכדי להמשיך גילוי המקיפים בתוס' וריבוי ומפני זה יבל הוא בחי' יובל
 בחולם הוא בחי' המנהיג שמנהיג את המדות והיינו בחי' אימא ויובל הוא
 בחי' מדות היינו הארת אמא מה שנמשך למדות ועד"ז הוא תופס כינור
 ועוגב היינו בין התפעלות שמצד הרגשת השגה ובין הביטול מצד העדר
 הרגשה היינו ביטול היש שני הבחי' הללו נלקחים מצד אימא וד"ל.

ברכות יד, ב

ענין מארו"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה
 זובח בלא נסכים, מה ענין זה לזה, יש להקדים תחלה כל עיקר
 הקרבנות והנסכים מהו. כי הנה הקרבנות נק' בשם אכילה כמשרז"ל ע"פ ואם
 האכל יאכל בשתי אכילת הכתוב מדבר א' אכילת אדם ואחת אכילת מזבח
 וארו"ל במגילה והשתי' כדת של תורה אכילה מרובה משתי' שהנסכים נק'
 בשם שתי' וקרא כתי' לחמי לאשי כו' וזה פלאי שהקביה אוכל ושותה
 כביכול, הנה ביין כתי' גבי יותם שהיין משמח אלקים ולהבין זה מה ענין
 השמחה לאלקים מן היין, צ"ל תחלה כל עיקר ענין מהות השמחה גם באדם
 מה ענינה, כי הנה בכל דבר יש פנימיות וחיצוני' פי' מה שהוא בחי' משפיע
 לזולתו נק' חיצוניותו ומה שמקבל מלמעלה הימנו הוא פנימיותו כמו
 בגשמי' אין לך עשב שאין לו מזל רוחני המכה בו ואומר לו גדל ירקות מן
 הלבנה והגפן מהחמה ופירות מהכוכבים כו' והיינו מן הרוחני' שבהם והנה
 מה שהם משפיעי' למטה נק' חיצוניותם ומה שהם בחי' מקבלים מלמעלה
 מהם כמו שאנו אומרים ומקבלים דין מן דין הוא פנימיותם עם היות כי
 ברוחנית לא שייך התחלקו' לומר חלק זה פנימי וזה חיצוני אלא כולו אחד
 רק שכלול מבי' כחות א' שמקבל ובי' שמשפיע ולזאת נק' בי' בחינות כמו
 הבחינות שבכסף שהוא כך וכך בחי' על היות בו כך וכך בחי' סיגיי' והרי
 אעפ"כ אינן בהתחלקות אדרבה שהם מעורבי' זבי' בתכלי' עד שכולו כאחד
 רק שיש בו בכללותו בי' ענינים שונים כסף וסיג ונק' בחינות כו', וכמ"כ יובן
 מזה גם בבהמה שיש בה חיות רוחניות ונלקח מפני שור שבמרכבה הרוחני
 ויש בה בי' בחי' אלו א' מה שהחיות נמשך ומתפשט בגופה ובי' מה שמקבל
 חיות ממקורו, וכן גם באדם שיש לו גם נפש המשכלת הנמשכת מפני אדם
 ומתפשט ומתלבש כמות שבראש הרי מוכן ביותר בי' הבחי' הנ"ל א' מה
 שמתפשט להחיות הגוף נק' חיצוניותו ובי' מה שמקבל ממקורו כו', ובאמת יש
 בכל א' גי' בחי' א' פנים פי' שפונה למעלה בי' מה שפונה למטה להשפיע גי'

עצמיותו שהוא הממוצע וכידוע זה בל' עו"ע שכל עילה דבוק בעילתו כו' והו ג"כ בחי' ג' אבות אברהם איש החסד ונמשל למים שירודי' מגבוה לנמוך להשפיע למטה ויצחק בחי' אש שפונה למעלה ויעקב הוא המחבר ונק' בריח התיכון כו'.

והנה ענין השמחה הוא התגלות הפנימי' ולכך נעשה אדום ופניו צהובות כי החיות הרוחני נוגע ומתגלה בדמים כו' ולכן נכנס יין גשמי יוצא סוד התגלו' הפנימי' הרוחני' כי היין אינו אלא רק מעורר שעל ידו מתגלה הפנימי' ואז נהפך לאיש אחר ממש כנרא' בעליל ועד"ו יובן ג"כ ענין משמח אלקים כי ואתה מחי' את כולם כתי' וחיות זה הוא בבחי' השתלשלות בכל עולם לפי ערכו ותכונתו בעולם השפל שלנו החיות הוא בדצח"מ גשמיים ובעולם המלאכי' ברוחני' ולמעלה מהם בעולם הנשמות כו' וא"כ הנה ככל בחי' החיות שבכל עולם יש בו ג' בחי' הנ"ל א' מה שמשפיע למטה הימנו ב' מה שמקבל מלמעלה ממנו כמ"ש גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, ופי' משמח אלקים היינו להיות א"ס ב"ה נמשך מהעלם לגלוי וכמ"ש יאר ה' פניו אליך שפנימיותו מתגלה והיינו ע"י ניסוך היין שהוא ג"כ בחי' גלוי העלם שנשחט מן הענבים.

ועתה יובן ענין הקרבנות שנקראי' אכילה כי כמו עד"מ אכילת האדם שניזון ממאכלים גשמי' שלמטה בערך ממנו שע"י שמתבררי' באצטומכא ונדחה הפסולת ומהמובחר נעשה חיות ומחבר הנפש עם הגוף ואם לא יאכל כמה ימים יוכל למות מחמת רעב כו' כך הוא ענין הקרבנות מבהמות גשמיות שנפשותן נלקח' מפני שור שבמרכב' כנ"ל וכשמקריבי' אותם ושורפי' גופם ע"ג המזבח אזי נפשם עולה ומתכללת במקורה הוא בחי' פני שור שבמרכבה וגורם ע"ז המשכת והתחברות א"ס ב"ה בעולמות כו', והענין דכמו הלחם הגשמי מחבר הנפש עם הגוף ע"י שמתברר תחלה באצטומכא ונדחה הפסולת והמובחר הוא שנעשה ממנו חיות ועליו נאמ' לחם לבב אנוש יסעד שסועד הלב ומגביהו להיות ע"ז בו המשכת והתפשטות החיות מן המוח כך יש למעלה מלאכי' הנק' קריבי' ומיעי' כמ"ש המו מיעיי לו המכריים את נפש הבהמ' העולה ממטה למעלה הנק' בשם לחם והפסולת נדחה לחוץ ומתהורי' מזה כל טוב גשמי בברכת הארץ להצמיח פירות כו' נ"ל. ע"ד פסל לך מפסולתן של לוחות נתעשר משה כמ"ש אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה כו', והמובחר עולה למעלה ונכלל בחיות הקדש וניתוסף כח בהם וע"ז והחיות נושאות את הכסא היא הנק' לב העליון

פי' שמעלי' אותה להיות בה עייז המשכת והתפשטו' החיות משלמעלה מאצו' ונק' בשם אכילה שסועד הלב כביכול, ואח"כ השתי' והיא הנסכים היא ענין המשכת א"ס ב"ה מעילא לתתא והיו מנסכי' יין בשיתו' שמגיעו' עד התהום כי הנה קודם בהיע' ה' מים במים ואח"כ ביום ב' אמר יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים וביום ג' אמר יקוו המים אל מקום אחד הוא התהום ותראה היבשה כו' והנה ענין מים עליוני' היינו ברוחני' כי החכמה נק' מים שאין להם גוון כו' אמנם קודם שהי' ההבדלה בין מים למים אזי גם מים תחתוני' היו בחי' רוחני' מאחר שהיו מתאחדו' עם מים עליוני' ד"מ השמרים כשהם מעורבי' ובלולי' עם היין אזי גם הם אינן גסים כ"כ והיו כיון, משא"כ בהתבררם כשנפרדו' מן היין עם היות כי היין נעשה מנוקה מכל סיג ומשובח יותר מאשר הי' תחלה בהיותו מעורב בשמרים אבל השמרי' נשארו' פסולת לגמרי כמי' קודם שהבדיל ביניהם גם מים תחתוני' היו בחי' רוחני' וכמ"ש ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים ובודאי לא הי' מרחפת על מים גשמיים כו' משא"כ אחר שהבדיל אזי מים עליוני' נודככו יותר אבל מים תחתוני' נתגשמו יותר עד שהיו למים גשמיים ממש ולואת הם בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא, ועי"כ הי' שופכי' היין עד לתהום שהוא היותר אחרון שבהשתלשלות שעד שמה נמשכו השפע מלמעלה והוא הפיוס למים תחתוני' הנ"ל שממשיכי' להם ג"כ הארה מלמעלה מא"ס ב"ה.

ועתה יובן ג"כ ענין מאמרז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה כו' כי הנה ענין מנחת נסכי' הוא שהיו מקריבים סולת כלול בשמן, והנה הסולת והשמן הוא בחי' צומח שעצמותו הוא דומם שהוא למטה בערך מקרבנות כמו העולה פר לריח ניחוח כו' שיש בו נפש וחיות רוחניות משא"כ הסלת והשמן ואעפ"כ עולה בלא מנחה אינו כלום כי העולה היא העלאה ממטה למעלה שהנפש הרוחני' שבפר מתעלית למעלה ומנחה בהקרבת צומח גשמי הוא ענין ההמשכה למטה בגשמיות כי הרי התכלי' הוא להיות המשכות למטה דוקא כו' וכמ"כ ממש הוא ק"ש בלא תפילין כי מצות ק"ש בדבור פה אחד ואהבת כו' הוא בחי' רוחניות והתפילין הם ג"כ פרשיות אלו רק שנכתבו ע"ג קלף גשמי וכדיו גשמי והקורא ק"ש בלא תפילין שהוא בחי' רוחני' העלא' ממש' למעלה בלא המשכה מלמעלה למטה בגשמיות ע"י התפילין דומה למקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים שהוא ג"כ העלא' בלא המשכה כנ"ל ומנחה ונסכים הכל א' כדפרשי', ובאמת בחי' מנחה ונסכים הוא יותר גבוה מהעולה והזבח כי מנחה ונסכים הן ג' בחי' חב"ד השמן הוא בחי' חכמ' ולכן צף ע"ג יין, והיין הוא בחי' בינה והסלת הוא בחי' דעת כאמרם אין התינוק יודע לקרות או"א עד שיטעום כו' והיא הנותנת כי להיותם יותר גבוהים לכן הם דוקא שנשפלו בבחי' ההמשכה

למטה משאיכ העולה והזבח אינן רק בבחי' העלאה כי גם למטה הם רוחני' בערך יותר מהנסכים כנ"ל על היותן בשרשן למטה במדרג' משרש הנסכים והיינו בחי' חגית פני אריה פני שור כו' ומה שאכילה מרובה משתי' הוא כענין מארוז"ל אין לך טפה יורדת מלמעלה אאיכ טפיים עולים כנגדה מלמטה והרי איכ אפוא האכילה שהיא ממטה למעלה צ"ל מרובה מהשתיה שהיא ההמשכה שממעלה למטה כו'.

ברכות כח, ב

ענין ריב"ז שהי' מסתפק באיזה דרך מוליכין אותו כו' אף שכל ימיו הי' משיים שכלו כטוב תורה ובמע"ט כו'. הנהי' באדם יש בחי' משכיל שהוא למעלה משכלו שהוא בחי' נשמה ועל בחי' זאת הי' מסתפק שאפשר שלא תיקון זאת ואף שאינו בידו מ"מ צריך תיקון כו' והסימן לזה לידע אם נתקן הוא אם בא לו ממילא בשכלו כו' וד"ל.

והנה י"ל מאין באי' להאדם במח' דברים שלא עלו על לבו לעולם ואין לו בהם תועלת כלל, אך הנהי' יש באדם שני דברים הפכי' ב' נשמות נפש החיוני והרוחני הבא מלמעלה לקדושה וגם נהיב ממקום הקליפות, וב' בחי' אלו הן תמיד במלחמה כשמתגבר הטוב אזי בא לאדם מח' קדושות מהיכלות הקדושה ולהיפוך ח"ו כשמתגבר הרע אזי בא לאדם מח"ז מהיכלות הטומאה, והנהי' אנו רואים שהרע מתגבר באדם מאין זה בא דהנה באמת אין לו חיות כלל והוא נקי' מת כו' פי' דהנה הנשמה שיש בישראל היא מאור

חשים . . תורה: נרא: עוסק בתורה.

הנה: נרא: אך הענין הוא.

שהוא בחי' נשמה: בנרא ליתא.

נתקן: נרא: נתקן בחי' זו.

בא להאדם . . תועלת כלל: נרא: באים לאדם מחשבות כלי שיכון עצמו להם.

הנה יש באדם . . הקליפות: בנרא ליתא. ובמקומה: דהנה ידוע שיש באדם ב' נשמות.

והנה אנו רואים . . לזולז אותו בכל מה מאפשר: נרא: ולהבין מאין יכולת הרע להתגבר על הטוב כי באמת אין להם חיות כלל והם נקי' זכאי מתים כידוע שאין בהם רק ניצוץ א' קדוש המחי' אותם שהיא לבונה שבייא סממני הקטורת כו' וגם היא אינה אלא אלהים אחרים וכמאן דשדי בתר כתפוי כו' משאיכ נפש האלהית שחיותה מבחי' פנים באור פני מלך חיים כו'. אך באמת התגברות הרע הוא רק מחמת חוצפה כי חוצפה אפי' כלפי שמיא מהני כו' כמיש אם תגבי' כנשר פי' כמו הנשר שהוא מגביה עצמו למעלה אף שאינו גבור כלל והעצה לזה הוא ללול אותו ולהשפילו מגבוהותה כל מה דאפשר.

הפנימי בחי' פנים כו' פני מלך חיים אבל החיות של הרע וקליפות הוא רק ניצוץ א' המחי' בבחי' אחוריים אלקים אחרים כמאן דשדי בתר כתפי' שאינו רוצה ליתן להם ושונא אותם ומאס ברע כו' ואין חיותם רק ניצוץ א' שהם י"א סממני הקטורת והלכונה זכה הוא הניצוץ הקדוש המחי' כו' כידוע, ובאמת לא הי' להם כמה להתגבר ולהתנשאות רק כל ההתגברות הוא מחמת חוצפה שיש לו אם תגביהי כנשר כו' כמו הנשר שמגביה עצמו למעלה אף שאינו גבור כלל וכן הרע כו', והעצה לזה לזלזל אותו בכל מה מאפשרי' ומזה יהי' לו נפילה וישאר בלתי חיות כמו שהוא באמת כמ"ש במרגלים שהוציאו דבה על הארץ וגם בני ענק ראינו שם כו' ואח"כ אמרו חטאנו כו' ומאיז בא להם זה החרטה גדולה רק מחמת שגער בהם משה מאד והשפיל את הרע שבהם ונשאר הטוב נתחרטו באמת כו', וזה נקי' בזה"ק מארי דחושבנא כו"י. והנהי' ג"ז בודאי טעות גדול שיהי' האדם תמיד בהתכוננות שפלותו שישאר במדה זאת ולדאוג ע"ז שמעכבו מעבודתו ית' אינו כן אדרבה מזה הם מתגברים עליו כדכתי' ואתם שמתם עליכם אלופים לראש כו' רק ידע האדם שבאמת הם כלאי' ומתים גמורים בלתי חיות כלל וצריך- לזלזל ולהשפיל אותם וג"ז לעתים כו', דהנהי' האדם אין שייך אצלו לומר אני כי מי הוא אני הגוף דומם ומונח בקבר ואינו נחשב לכלום והנשמות הנ"ל הן חיות שרוצים להתגבר ולשרות בגוף וזהו כל מלחמתם שזה רוצה שהגוף יהי' מרכבה אליו וזה רוצה להיפוך, אבל מ"מ צריך האדם להשים עצמו בב' דרכים דהיינו בתחלה צ"ל בכירור אצלו שהוא רע והטוב שיש אצלו הוא רק בגלות בחי' אני ישנה כו' שהו"ע שכינה בגלות גלו לאדום שכינה עמהם כו' וצריך להתכונן בשפלותו מאד להשפילם. ולצאת מהם והו"ע תשובה תשוב ה' שהוא חיותם כו' ג"י קוין מחדו"מ לשוב לשרשם

מאפשר: כן נדפס כפי מאה שערים, וצ"ל: דאפשר.

חטאנו כו': נ"א: חטאנו הננו ועלינו.

דחושבנא כו': בנ"א ליתא תיבת כו'.

והנה ג"ז . . אלופים לראש כו': נ"א: אמנם להיות תמיד בחשבון הרע ולהשפילו ולדאוג תמיד על זה אינו נכון ואדרבה תמיד הם מתקברים אליו ומתגברים עליו וכדכתיב ואתם שמתם עליכם אלופים לראש כו'.

כלא: נ"א: הו'.

וצריך לזלזל . . לעתיד כו': בנ"א ליתא.

דהנה האדם . . אני ישנה כו': נ"א: דהנה האדם צריך לחלק עבודתו בב' דרכים דהיינו בתחלה צריך להיות אצלו שהוא הרע כו' והטוב השורה בכתו הוא הטוב כמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא מכלל שהוא עצמו אינה נשמה רק שהיא בגלות אני ישנה ולבי ער.

להשפילם ולצאת מהם: נ"א: להשפילה ולצאת ממנה.

שהוא חיותם: נ"א: שהיא חיותו.

ג' קוין מחדו"מ . . שמחה באמת מזה: נ"א: ג' קוין מחדו"מ להשיבן לשרשן היינו לשוב מחשבתו ודבורו בתורה ומעשיו במעשה הצדקה וגיח וזהו ענין אדעתא דנפש' שבודאי אינו כפשוטו ולגרמי' שהוא רע גמור

להשים מחשבתו בהתורה והדבור כו' ומעשה הצדקה וגמ' ויהי לו שמחה באמת מזה שמתחלה ברגע א' מקודם הי' מרכבה טמאה לכל עניני עוה"ז כו' ועכשיו הוא ממנו יושע להתדבק אליו ית' כו"י רקי הוא בחי שנים שמאריכין לו ימיו ואף בבחי' יום יש קצת שינויים ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום שהוא בחי' הליכה עמהם בתחלה כו' אבל מ"מ נק' בחי' יום ואור שהן מהפכין חשלי' וכו'. אבל באדם בינוני צ"ל עבודתו עדי' בתחלה ללמוד כמו שאי' בגמ' גבי' ר"ש שאמר חדאי נפשאי לך תנאי כו' מעיקרא דעביד אינש אדעת' דנפשי' עביד ומהי אדעתא דנפשי' אם כפשוטו ולגרמי' הוא רע גמור ח"ו כידוע רק הוא ע"ד הנ"ל שהוא הנק' תשובה ואח"כ הוא בחי' מע"ט שבתחלה הוא בחי' מלמטלמ"ע אליך ה' נפשי אשא שהוא נר"ן מחדו"מ עשי' דקדושה הוא צדקה וגמ' ו הטעם כי אצלו ית' ג"כ בחי' עשי' הוא הנק' צדקה, פי' כי צדקה הוא השפעה לזולתו ואתה השפעה היא בחי' עשי' בכל העולמות אף בבחי' אצי' כי כולם בחכ' עשית כו' שהוא סוף מדרגה שבעולם העליון להשפיע לזולתו לראש עולם שהוא תחתיו כו' וד"ל. והנה אזלעו"ז עשה אלקים פי' שהקליפה הוא להיפוך לקבל מה שלא הי' בעולם בתחלה כו', והנה זהו בתחלה צ"ל סו"מ בחי' מלמטלמ"ע אדעתא דנפשי' כו' לעולם ירגיז אדם יציט על יצה"ר כו', והנה יש דרך הב' היא הנק' קביעות עתים לתו' פי' שצריך אדם לראות עלי' נפשו בהיפוך שהוא הטוב והרעי' שיש אצלו כו' וכנ"ל ומ"מ גם בדרך הזה ההתחלה הוא השפלות דהיינו שהוא יודע בעצמו שהגוף הוא באמת קליפה משכא' דחויא הן בעון חוללתי ובחטא יחמתי כו' שהן ב' קליפות עון זכר וחטא נקבה שהתעוררו התאוה באה מהם שהיא קליפה תחתונה שבעשי' אפי' כו' כמו

כו' כידוע רק הוא ע"ד הנ"ל שהוא נק' תשובה אליך ה' נפשי אשא שהוא נר"ן ומדרי"מ ומה שהעשי' דקדושה הוא צדקה וגמ' כי אצלו ית' ג"כ בחי' עשי' הוא נק' צדקה פי' כי צדקה היא ההשפעה לזולתו ואותו ההשפעה הוא בחי' עשי' בכל העולמות אפי' בבחי' אצילות כי כולם בחכמה עשית שהיא סוף מדרגה שבעולם העליון תתחיל להשפיע לזולתו היפך בחי' הקליפה הב' וכל זה הוא בחי' ממטה למעלה אדעתא דנפשי' כו' ויהי שמח מזה באמת. [והקטע הזה נמצא להלן בפנים משויה בתחלה עד שויה אדעתא].
אליו ית' כו': נר"א: אליו ית' כו'.

אליו ית' כו': בסי' מאה שערים, מציין כאן בשוה"ג, אחר תיבת כ"י (וכנראה הציון הוא מהמר"ל): גיכר שחסר מה'.

רק הוא בחי' שנים . . יציט על יצה"ר כו': נר"א: רק הוא בחי' שנים מאריכין לו ימיו ושנותיו שנה הוא כולו יום ולילה שהוא מדת בינוני אבל מדת הצדיקים הוא בחי' יום ואף בבחי' יום יש קצת שינויים כמיש ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום [ומכאן עד שויה אדעתא נמצא לעיל, נעתק בשוה"ג ד"ה ג' קי"ן].

על נפשו: נר"א: א"ע.

והרע שיש . . וכנ"ל: נר"א: והרע הוא שיש אצלו כו'.

משכא דחוי': נר"א: משכא דחוי' כו'.

שבעשי' אפי' כו' . . נק' ק"ן כנודע: נר"א: שבעשיה כמו שיש לכל לבוש רק שבאומות היא קלי' גמורה ובישראל היא מקלי' נוגה כידוע.

שיש בכל העכו"ם רק שיש חילוק שבעכו"ם הוא קליפה גמורה כו' אבל בישראל היא נק' ק"נ כנודע שהיא מתהפכת פעמים לטוב להכלל בקדושה כשהוא מקדש א"ע כו', משא"כ בקליפה גמורה שנק' אסור אבל זה נק' מותר שניתר הקשר ויכולה להתעלות כו'.

העולה* מזה שהאדם הוא בעצמו מדרגה פחותה ושפלה עד מאד שאין שפל למטה ממנו יתוש קדמך ומ"מ נתאוה הקביה להיות לו דבת"ח דוקא ושכנתי בתוכם בנר"ן שהוא בחי' מוח ולב ונפש הוא מעשה כללות כל רמ"ח מ"ע וד"ל שהוא במקום ק"ק שהוא השראת השכינה פי' שלא ע"י השתל' רבות כמו העוה"ז כי מכה"כ הוא הוא ע"י כמה התלבשות כו' ושם לא כ"כ אבל בלתי השתל' א"א כי הוא א"ס ב"ה והיו הכל בטלים במציאות לגמרי ואיך הי' שייך השראתו ודירה כו'.

והנה* באמת אף שרואים בספרים כמה השתל' עולמות כמו אבי"ע וכ"כ אלפים עולמות אין מבינים כלל כי באמת אין מספר וסוף כמ"ש ולתבונתו אין מספר שהוא א"ס וא"ק להשתל' העולמות ומה שרואין בספרים הוא רק זכרון זכר רב טובך יביעו כו' זכר לדבר שיש כמה עולמות עד אין מספר כי אם הי' מספר אף שיהי' גדול מאד מ"מ יש לו קץ וסוף שמשם

שנק' אסור אבל: נרא: שנק' איסור ואינו יכול לעלות לקדושה אבל. ויכולה להתעלות וכו': נרא: ויכולים לעלות.

העולה מזה . . . השראת השכינה: נרא: ואחר שיתבונן גודל שפלותו יתוש קדמך כו' יהי' לו מהשפלות עצמו שמחה רבה בהיות ש"מם נתאוה הקביה להיות לו דירה בתחתונים דוקא כמ"ש ושכנתי בתוכם שהוא במקום ק"ק ששם היתה השראת השכינה.

בלתי השתל': נרא: בלתי השתלשלות [עולמות כמו אבי"ע].

בטלים: נרא: בטלים ממש.

והנה באמת אף שרואים בספרים . . . : מכאן ועד סיום המאמר רבו השינויים בנרא, ויעתק כאן חלק זה בשלימותו:

והנה באמת אף שאנו רואים בספרים מספר השתלשלות העולמות כמו אבי"ע שהי' כלולי' כו' באמת אין מספר וסוף כמ"ש ולתבונתו אין מספר וכי' כי הוא א"ס ואין קץ וסוף להשתלשלות העולמות ומה שאנו רואים בספרים הוא רק זכרון כדכתי' זכר רב טובך כו' וראי' לדבר שיש כמה עולמות עד אין מספר כי אם הי' להם מספר אף אם רבים מאוד מי' יש להם סוף וקץ וא"כ הוא בעל גבול חי' ובאמת הוא י' א"ס כו' וא"כ ע"י מה הוא שורה באדם ע"י התורה שהם כלים שהם תנ"ך ושי"ס וקבלה הוא בנפמימות וכלים מכלים שונים וי"ן מלכות רב הוא אור התורה רב מאוד בלי גבול וכי'. ובהשים האדם כל עומק שכלו ומחשבתו בתורה אף במשוי"ן יכול הוא אח"כ להמשיך על עצמו יראה ובושה מאותו ית'. וזהו לאחר הלימוד כדכתי' וקרא כו' כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' שבאה אח"כ והיא הנק' קביעות עיתים לתורה. וזהו שסידר הארי' דל בכל יום אחר התמלה ללמוד תנ"ך משניות וכי' וכוננו לקביעות עיתים לבחי' מלמעלה למטה אבל בחי' מלמטה למעלה יהי' באמת כל היום כי מתחלת התפלה הוא בחי' מלמ' למעלה בעולמות כו' עד אמת וציב שהוא פסדיו ושתיים לפני' וקיש עד אני ה' אלהיכם אמת הכל הוא ממטה למעלה המשכה שהי' הריה אלהיכם. והנה כדאי אף לבחי' התחוננה שהוא בחי' אדעתא דנפש' כו' וגם לתפ' צריך מתהלה להסיר מעצמו וממחשבתו כל עניני עוה"ז כי מי שהוא מקושר בעוה"ז מאוד הוא הכסיל בחושך והלך ואיך אפשר לו להתמלל, והנה מצינו בוהר ש' המה עיני ה' המשוטטות בכל הארץ שהם המלאכים הממונים להשיג על

התחיל להשתלשל וא"כ הוא בע"ג ח"ו ובאמת הוא א"ס ית' כו' וד"ל, וא"כ ע"י מה הוא שורה באדם ע"י התו' שהו תנ"ך שהו ע"ס וכלים וסה"ק הוא פנימי לכלים מכש"ו ויין מלכות רב הוא אור התו' רב מאד בלי"ג כו' ובהשים האדם כל עומק שכלו ומח' בתורה אף כפשוטו יכול אח"כ להמשיך עליו יראה ובושת מאתו ית', וזהו לאחר הלימוד כדכתי' וקרא בו כל ימי חייו כו' למען ילמוד ליראה את ה' וכו' שבא אח"כ והוא נק' קבע לתורה כדאי' בכהאריז"ל סדר לאדם ללמוד בכ"י אחר התפלה תנ"ך ומשניות כו' והוא תמוה מאד מה יעשה האדם כל היום אבל באמת העולם טועין בו שגם כוונתו הי' לבי' דרכים אלו שהוא מלמטלמ"ע יהי' באמת כל היום ובחי' הבי' הוא קביעות עתים הוא מלמעלמ"ט יהי' תיכף אחר התפלה כי תפלה היא ג"כ בבחי' מלמעלמ"ט על יום כו' כידוע שעד אמו"צ שהוא פסוד"ז ושתים לפניה וק"ש עד אני ה' אלקיכם אמת הוא מלמעלמ"ט המשכה שיהי' ה' אלקיכם כו', והנה בודאי אף לבחי' זו תחתונה שהוא בחי' אדעתא דנפשי' כו' וגם בתפלה צריך להסיר מתחלה מעצמו כל עניני עוה"ז כי מי שהוא מקושר מאד שאינו יכול להסירם ואינו רוצה בזה הוא הכסיל בחשך הולך ואיך אפשר להתפלל. דהנה מצינו בזה"ק עיני ה' משוטטים בכל הארץ להשיג על עניני בניא שהו המלאכים ע"י כמה השתל' כו' ובכ"י טובלין אותו בנה"ד לרחצו ולטובלו קודם אמירתו שירה וקדושה מפני הסירחון ורוח רעה שקבלו מהשגחתם ע"ז העולם שא"ז רק השגחה והשקפה מרחוק, וכש"כ מי שכל עצמותו ומהותו דבוקה בעניניו קודם התפלה א"א להתפלל ואינו הולך בדרך ה' כלל כדכתי' הילך בתורתו אם לא, פי' שמתחלה צריך האדם לילך מעניניו כי מי שאינו רוצה בזה א"א לו לדבק מחשבתו במח' התורה כי אורייתא מחכינ' כו' חכים ולא בחכ"י כו' כמו שהוכיח הנביא את ישראל אתם סוברים שאתם תופסים התורה אבל כי לא מח' מחשבותיכם מחמת שאין דרכיכם דרכי א"ז הדרך לתורתו אפי' כו'. והנה האמת שאין לאדם לדאוג מה יהי' למחר ממה יהי' פרנסתו כי באמת דאגת פרנסתינו הוא מניעת עבודתינו והעצה לזה הוא שיאמר האדם בכ"י אלו הפ' פ' המן בכוונה להתבונן היטב מ"ש בו לקטו דבר יום ביומו ולא תשאירו ממנו עד בוקר כו'

עניני ב"א ובכל יום מעבירים אותם בנה"ד ורוחצם וטובלם קודם אמירתו שירה וקדוש מפני סרחון וריח רע מהשגחתו על זה העולם שאינו רק השגחה והשקפה מרחוק, מכש"כ מי שכל עצמו ומחשבתו דבורים בעניני עוה"ז וכו' קודם התפלה א"א לו להתפלל כדכתי' הילך בתורתו אם לא פי' שמתחלה צריך האדם לילך מעניני עוה"ז כו' ובלא זה א"א לדבק מחשבתו במחשבת התורה כי אורייתא מחכמה נפקת ואיהו חכים ולא בחכמה ידע כו' וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם מחמת שאין דרכיכם דרכי שהוא ענין הדרך וההליכה בתורה כנ"ל.

והנה האמת לאמיתו שאין לאדם לדאוג כלל מה יהי' למחר מה יהי' פרנסתו כי הוא מניעת עבד' ית' והעצה לזה שיאמר האדם בכל יום או לפרקים פ' המן בכוונה ולהתבונן בה היטב דהיינו לקטו דבר יום ביומו שהוא האמת שאין לדאוג כלל כ"א על יום א' ולא יותר ועל יום א' ג"כ הוא מחדש בטובו בכל יום וזו את

שהוא אמת שאין לאדם לדאוג רק על יום א' ולא יותר יום ביומו כו' ועל יום א' ג"כ מפני שלמעלה הוא כמ"כ כולם בחכ' עשית המחדש בטובו בכי"ת וזן את כל, ומי שרוצה לדבקה בו ית' יתנהג בדרך זה יום ביומו, אבל מ"מ מי שאינו רוצה בזה יכול להיות שיכין מזונות על כמה שנים אבל באמת הוא מחמת התרחקות מה' כמ"פ השתל' ומתנהג בטבע העולמו' כי מחדש בטובו בכ"י הוא למעלה בעולם. כולם בחכ' כו' ולפ"ז באוכלי מן שהי' משה מנהיגן והמזן הי' מבחי' משה לחם מן השמים בחי' משה שהוא למעלה כו' לא הי' כאפשר כ"א על יום א' ומי שהותיר למחר כתי' ויבאש כו' תולעים כו', וזהו שמצינו בדהע"ה שא' כי עני ואביון אני ואי' בזה"ק שא"ל הקב"ה דוד וכי לאו מלכא את ושוי"ת נפשך עני, והוא מחמת שרצה להיות קרוב לה' כנ"ל במסינ' שהו"ע מסינ' באדם קודם כל התחלת העבודה שהו"ע הליכה כמ"ש בפ' המן לקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתו אם לא שהוא הנסיון שקודם קבלת התורה וד"ל.

להבינ' מה שא' ריביז לתלמידיו איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי כו', מפני מה נסתפק בזה הרי לא פסיק פומי' מגירסא והי' לו אהוי"ר בביטול והשיג רזי תורה ואיך נסתפק בזה שלא ידע באיזה דרך כו' הענין הוא כנ"ל דכתי' כי עין בעין יראו שיש ב' עינים דנפש האלקית ודנפש הבהמית כו' העין דנפש אלקית הוא להשיג פנימי' אלקות ועצמותו ית' שנשגב לבדו ואין ערוך ושייכות אליו כח החיות המחי' את כולם כו' והוא מצד שרשה הנעלה מסדר ההשתל' שעלה במחשבה קדומה כמארז"ל במי

העולם, וידיק במדוחי כו' יום ביומו כו', ומי שאינו הולך בדרך זה הוא מחמת התרחקותו מה' ע"י כמה השתלשלות ומתנהג בטבע העולם ולכן באוכלי מן שהי' משה מנהיגם והמזן הי' מבחי' חם מן השמים בחי' משה שהוא למעלה כו' לא הי' באפשר להיות כ"א על יום א' ומי שהותיר למחר כתיב וירם תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה, וזהו שמצינו בדי' ע"ה שאמר כי עני ואביון אנכי ואיתא בזה"ק דאמר לי קב"ה דוד לא מלכא על מלכין את ושוי"ת נפשך עני אלא כי הוא הי' קרוב אל ה' במסינ' שהוא ענין מן שצריך להיות באדם קודם התחלת כל עבודה כו' שהוא ענין ההליכה ודרך כמו שמצינו בפ' המן כתי' לקטו דבר יום ביומו כו' למען אנסנו הילך בתורתו אם לא שהוא הנסיון שקודם קבלת התורה כנ"ל וד"ל..

למעלה בעולם: בסי' מאה שערים שם, רשום כאן בשוה"ג (וכנראה הוא מהמ"ל): חסר קצת.
וד"ל: בסי' מאה שערים שם, רשום (וכנראה הוא מהמ"ל): (ע"כ נמצא).

להבינ': מאמר זה אינו ברור בהכתי' אם הוא מכ"כ אדה"ז.

נמלך כו' כניל והעין הב' דנה"ב הוא להכיר בעיני בשר את כח הפועל שבנפעל כו' שנפש הבהמית היא מגושמת ולא יוקבע בה בחי' עצמי' אלקות בלתי ששבר המסך וההסתר בהכרח כח הפועל שבנפעל דוקא מה שרואה בעיני בשר היינו מדברים תחתונים כניל, ונתיל שציל בתחלה בחי' זו לראות בעיני בשר כח הפועל כו' בכדי לשבר הקליפה שקדמה לפרי שלא יסתיר כו' ואז כל מה ששיג אחי"כ יתאמת בנפש באמת לאמיתו אבל בלא"ה אף ששיג פנימי' אלקות בנפשו אלקי' לא יוקבע זה בו באמת לאמיתו שהרי נהי"ב מסתרת ואין זה כ"א בחי' דמיונות כו' ע"ש, ועד"ז יובן כ"ז דהנה ריביז נסתפק באיזה דרך כו' אף שהשיג רזי תו' והי' לו אהוי"ר כו' אך נסתפק שמא לא שבר מסך נפש הבהמית הניל ואף שהשיג רזי תו' באהוי"ר הוא הכל בחי' חיצוני' עליו מלמע' ואין זה אמת גמור שלא נתהפך העצמות שהוא נפש הבהמית כניל.

וביאור הדבר הנה נז' בע"ח בפרקי הצלם שעיקר הבירורים הוא בצלם שבו הי' מי ומי ההולכים בגשמוח' ושבירת הו' מלכי' לכך עיקר הבירורים הוא לברר את בחי' הצלם כו' ע"ש ובחי' הצלם הוא המחבר את נפיה"א עם נהי"ב שהוא הממוצע ביניהם פי' נהי"ב הוא הדם ממש כמ"ש כי הדם הוא הנפש ונפש האלקי' הוא רוחני' בתכלית והצלם הוא ממוצע ביניהם המחבר נפש האלקית עם נהי"ב הניל ומאחר שהצלם הוא מגושם כניל והעיקר הוא לבררו כניל לכך א"א כ"א ע"י הכרת כח הפועל שבנפעל מה שרואה בעיני בשר דייקא כמ"ש מבשרי אחזה אחזה ממש בראי' חושיית כי מה שרואה בעיני השכליי הרוחני לא יתפעל מזה הצלם הגשמי (כמו כשיעמיק שכלו בהשגה בראיית השכל כו' אעפ"כ תיכף בפתיחת עינו כשיראה העולם היש יהי' כמקדם בלי שינוי מצד ראית השכל שכלי"ח. לכך צריך לראות הביטול בעיני בשר שאז יתאמת בו ממש ודוק) וא"א בלתי ראית עיני בשר שאז ירגיש הצלם הביטול ויתהפך וזאת הוא עיקר הכוונה שבו עיקר הבירור כניל ואז כשמתהפך הצלם שהוא העצמי' שלו יתאמת בו באמת לאמתו וזהו הספיקות שנסתפק ריביז כניל, וז"ש באיזה דרך מוליכי' אותו פי' אותו הוא עצמי' איני יודע אם נתהפך הצלם לגמרי שבו עיקר הבירורים ודיל.

בנשמוח: כיה בהכתי'. וצ"ע. בכתי' שני ליתא תיבה זו.
שכלי"ח: - שכלא חשיב. או: שכולא כלא חשיבי.

ברכות ל, ב

אין* עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש (א) ומשמע שהתפלה גדולה מתית (ב) ורז"ל אמרו תית כנגד כולם וגם להבין שקודם התפלה אסור לאכול וקודם תית מותר לאכול אך מודעת זאת שקודם התפלה אין הנשמה בגוף (ג) אלא היא בבחי' מקיף וכמארז"ל כל הנותן שלום לחבירו כו' כי כמה נחשב אית כמה אלא כו' שקודם התפלה נקרא כמה ממש וכמיש אשר נשמה באפו, והנה לכל אחד מישראל יש לו נשמה וצריך להבין מהו הנשמה (ד) כי השכל שיש לכל אדם בודאי אינה נקרא נשמה כי זה השכל יש אפי' באוה"ע כי אוהב דברים טובים לגוף ושינה כו' וגם למסור נפשו ממש מפני אהבת ה' אין השכל משכילי לזה וכתוב ואהבת כו' בכל נפשך אפי' נוטלים את נפשך אלא נשמה הוא דבר שלמעלה מן השכל שיש ביכולת בכאורא מישראל למסור נפשו על אהבת ה' וליבטל אליו ית' והיינו שמסיר כל הרצונות ממנו שיש לו בלתי לה' לבדו וזהו בטל רצונך מפני רצונו ועיקר הביטול הוא בתפלה בכלל ובפרט בקיש בפסוק שמע ישראל (ה) שמע לשון אסיפה שיאסוף התבוננות של ישראל ישראל לשון שררה שהניצוץ אלקות שבו יהי' מושל על הגוף שהגוף חפץ בטבע לכל התאות וש"ד שאז יהי' ה' אלקיך שיהי' מרכבה אליו ית' וז"ש אני הוי"ה אלקיכם אשר הוצאתיך אלקות שבו יהי' מושל על הגוף שהגוף בטבעה חפץ לכל התאות ושאר דברים שאז יהי' הוי"ה אלקיך להיות מרכבה אליו ית' וזהו מה יפה ירושתינו שיש בכאורא מישראל בכח ואפי' בפחות הערך להיות מרכבה לו ית' כמיש שיש שני מרכבה תתאה ומרכבה עילאה וכמארז"ל ברא כרעי דאבוה וכתוב בנים אתם לה' אלקיכם. כמו למשל האדם יכול לעשות

אין עומדין: מאמר זה נדפס ג"כ בתוס' הגהות מכ"ק אדמו"ר ה"צ באה"ת על מארז"ל וענינים ע' יג אילך. ושם ע' יח אילך נדפסו הגהות נוספות — ח אותיות, ונסמן להלן בפנים המאמר באותיות איטלקיות המקומות שעליהם קאי הגהות אדמו"ר ה"צ.

הנשמה בגוף: נ"א: הנשמה מתפשטת בהגוף.

הנשמה: נ"א: בחי' נשמה.

משכיל: נ"א: מסכים.

והיינו שמסיר . . . לה' לבדו: נ"א: שסור ממנו הרצון רק בלתי לה' לבדו.

שיאסוף: נ"א: שיאסוף בשכלו.

אלקיך שיהי': נ"א: אלקינו שנהי'.

וז"ש אני . . . אליו ית' וזהו: נ"א: כמיש אלוהי אברהם שהי' מרכבה לו ית' ובטל אליו ית' וזהו.

בכאורא מישראל . . . וכמארז"ל ברא: נ"א: בכאורא למסור נפשו כפי' להיות מרכבה אליו ית' וכמארז"ל

ברא.

אלקיכם כמו: נ"א: אלקיכם אחד שיהי' בנו ית' כמו.

באיבריו כל מה שירצה דהיינו לפשוט רגלו כן בכח כאו"א מישראל להבטל אליו ית' (1) וז"ש ואהבת וכו' בכל נפשך אפי' נוטלים את נפשך אך הנשמה היא בגלות דהיינו ניצוץ אלקות שבו היא בגלות הגוף. משכא דחויא (1) כמ"ש גלו לאדום. שכינה עמהם דהיינו כשעושה או מהרהר בדבר עבירה ח"ו נעשה מזה לבוש לנשמה ונק' לכושים צואים וכמ"ש הסירו הכנדים הצואים מעליו אך אעפ"כ אין לך דבר שעומד בפני התשובה אפי' לדברים חמורים מאוד כגון ניאוף יש תשובה ואפי' לפגם הברית תשובה תתאה אינה מועלת אבל תשובה עילאה ודאי מועלת תשובה תתאה היא מרירות הנפש על חטאיו באריכות בעת הנאמר לכאו"א ותשובה עילאה היא בשעת התפלה וצריך ליצא מן הגלות שזו עיקר התפלה הודו לה' וכו' פי' שיוודו שה"י ה' הוה ויהי' קראו בשמוי' לשון התגלות. כמשל בן המלך שיצא מן השבי' כו' וא"א לצאת מן הגלות בלי שיעורר רחמים. תחלה על נפש אלקות שהיא בגלות כו' ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וזהו שאנו אומרים תיכף בהשכמה ברוך אתה ה' אלקינו פי' ליצא מן שינה. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש פי' הנשמה שנקראת ראש כמ"ש עונותי עברו ראשי דהיינו שצריך להתבונן ענין גלות הנ"ל ולעורר רחמים כו' (ח) ויצעקו אל ה' בצר להם אך לא יאריך בזה שלא יפול בעצבות רק בקיצור דהיינו שיתבונן בכובד ראש הנ"ל ואח"כ יאמר ללבו אמת כן הוא אך לכ"ז יש תשובה אח"כ ועומדין להתפלל היינו שיבטל אליו ית' שילמד כל יום ולידע רצונו ואם בעל עסק הוא יתן צדקה.

דהיינו לפשוט רגלו כן בכח: נ"א: דהיינו ברגלו אפי' לשרוף אותה באש ואין הרגל יכולה לעמוד כנגדה לטוב בדבר כן בטוח.

הגוף משכא דחויא: נ"א: הגוף הנקי משכא דחויא מהקלימות.

לאדום שכינה . . לבוש לנשמה: נ"א: לאדום דהיינו כשעושה מעשה אדום דהיינו תאוות כעס ודומיהן שכינה עמהם שבכל דבר שאדם עושה או מדבר או מהרהר בדברי עבירה מזה נעשה לבוש לנשמה. צואים . . אך אעפ"כ: נ"א: צואים והם מסיכים ומבדילים, וכמ"ש עונותי עברו ראשי אעפ"כ.

שה' ה': נ"א: שה"י הוא ה'.

בשמו לשון: נ"א: בשמו הוא לשון.

התגלות כמשל: נ"א: התגלות שירו לו זמרו לו זמרו לו כמשל.

רחמים תחלה נפש אלקות: נ"א: ר"ר על נפשו האלהות.

שינה . . ראש כמ"ש: נ"א: הגלות ולבטל אליו ית' כמ"ש.

ולעורר . . בצר להם: נ"א: ליחא.

אח"כ . . ולידע רצונו: נ"א: ובהו יעמוד להתפלל דהיינו שיבטל א"ע אליו ית' פי' שיבטל רצונו לרצון העליון ביה דהיינו שילמד כל היום כרי שידע רצונו.

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש להבין זה כי הנה ענין התפלה הוא רק להמשיך עליו אור הנשמה כי האדם כשיעור משנתו אין עדיין התפשטות אור הנשמה ובתפלתו הוא ממשיך אור הנשמה לתוך גופו ולכן אסור לאכול קודם התפלה וגם אינו יכול ללמוד קודם התפלה מפני שאין אור הנשמה מאיר בו עד שיתפלל, ומה גם שאנו רואים שלומדי' קודם התפלה הוא בתפלה דתמול שלשום, והא דאינו יכול להאיר אורי הנשמה ע"י לימודו דהא תלמוד תורה גדול מתפלה כמארו"ל ות"ת כנגד כולם אך אדרבה מפני שהוא גדול מתפלה לכן אינו יכול להאיר אותה כי האדם אינו יכול לילך במדריגתו ממעלה למטה כ"א ממטה למעלה. ולהבין ענין הנשמה כתיב נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן פי' כמו שאור האש חפץ [בטבעו] ליפרד מהפתילה ולידבק בשרשה ומקורה למעלה וכו' כך נשמת האדם] בטבעה להיפרד ולצאת מהגוף ולהדבק בשרשה בה' חיי החיים כמ"ש ע"כ אתה נוצר מלשון וצרת הכסף ויצר אותו בחרט וכמ"ש ואתה נפתח בי ומ"ש נר ה' ולא אמר אש ה' היינו מפני שנר הוא לשון נפעל והקב"ה הוא המפעיל דהיינו שהקב"ה מאיר את הנשמה. שהוא הנר כמ"ש אתה תאיר נרי וה' יגיה חשכי. והנה הנשמה היא למעלה מן השכל כי שכל יש ג"כ לחסידי אוה"ע שהם יודעים ומשיגים שהקב"ה ממלא כ"ע וסוכ"ע והנה כתי' החכם עיניו בראשו והכסיל חושך הולך והנהי' כי השכינה נק' כנסת ישראל הם אותיות לי ראש והחכם עיניו בראשו דהיינו בחי' ראי' שלו בראש תמיד בשכינה דהיינו שזהו בבחי' ראייה שלו שהקב"ה מהווה תמיד מאין ליש ולא בבחי' שמיעה, והכסיל בבחי' חושך הולך כמוי בע"ה אע"פ שיודע כל מקומות הכלים יכול להיות שיפול מפני שהוא בחושך הולך ואינו בבחי' ראייה אצלו, והנה ג"כ הכסיל אע"פ שיודע ומאמין שהוא ממכ"ע וסוכ"ע מאמינים. בי"מ מ"מ יכול להיות שעבר עבירות כי אינו אצלו בהתגלות ובחי' ראי' רק בחי' שמיעה לבד. והנה התפלה מאיר את הנשמה הנק' נר ה' והנה כמו שמצינו בנר גשמי כשיש איזה מסך מבדיל בין הנר ובין האש אזי אין האש יכול להאיר את הנר, דהיינו כשהנר מעוטף נאיזה דבר כן הוא ג"כ

רק: בנ"א ליתא.

אין עדיין: נ"א: אין לו עדיין.

אור: נ"א: את.

(בטבעו . . . כך נשמת האדם): קטע זה נוסף כאן מנ"א, וכדמ"צ ח"ב שם ליתא.

הנשמה שהוא הנר: נ"א: הנר דהיינו הנשמה.

והנה . . . הם אותיות: נ"א: והנה כ"י היא השכינה נקרא ראש כי ישראל הם אותיות.

כמו . . . שיודע כל: נ"א: כמו בע"ה כשהולך בחושך אע"פ שיודע כל.

מאמינים: נ"א: כי ישראל מאמינים.

שעבר: נ"א: שיעשה.

ברוחניות דהיינו שאינו יכול להאיר את נשמתו בתפלתו אם יש איזה מסך מבדיל והם העוונות כמ"ש עוונותיכם מבדילים כו'.

והנה לשבר את המסך המבדיל צריך להיות שבירת לב להיות לב נשבר בקרבו ונשברה הקליפה והס"א והיינו תעניות כמ"ש מיעט חלבי ודמי ולזה צריך להיות עת קבוע כמו שנאמר ל כל אחד ואחד ביחידות, והנה שבירת הלב הוא בחי' המעשה שבעשותו העבירה הוא עושה קליפה וצריך לשבר אותה ע"י שבירת הלב כנ"ל, אך לבחי' דיבור ומחשבה צריך להיות מרירות הלב דהיינו שיתמרמר מאד על חטאיו שעשה דהיינו שיהי' ממארי דחושבנא דהיינו שיחשוב א"ע שכל הדיבורים והמחשבות אשר לא לה' המה שעברו עליו מיום היותו על האדמה נעשו לבושים ומקיפים אותו כי המחשבה הוא נצחי אע"פ שעתה אינו חושב אותה מחשבה עכ"ז היא בבחי' מקיף אצלו והם לבושים צואים וצריך לעוררם ע"ז רחמים דהיינו שיבקש את ה' שירחם על חלק אלוה ממעל שבתוכו, למשל כמו בגשמיות כשיש צואה או כתם על דבר רך צריך לכבסו במים כן צריך להיות בבחי' הרב ככסני מעוני בחסד ורחמים הנק' מים, כי כמו שמים הם יורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך ה' ירחם על חלק אלוה שבתוכו שירדה ממקום גבוה למקום נמוך. והנה כשיסיר הבגדים הצואים ע"י הנ"ל אז תהיה כי אתה תאיר נרי וה' יגיה חשכי דהיינו שיכול להתפלל ולומר ברוך אתה לנוכח פי' שמה שהיה בחושך אצלו עתה הוא בבחי' ראייה אצלו שאני רואה שהוי' מהוה תמיד מאין ליש וברוך הוא לשון גדול שמתגדל. ההתגלות אצלו, אלקינו, כי השכינה נק' ראש וכמו באדם שכל האיברים בטלים לגבי הראש כך אנו מבקשים מאת ה' שיהי' תמיד אלקינו דהיינו בחי' ראשי שנהי' אנחנו בטלים אליו במציאות תמיד, מלך העולם, בחי' מלכותו הוא בבחי' העולם, וזו היא יחודא תתאה. והנה כל פסוקי דזמרה הם בחי' הוי' ובחי' אלקינו דהיינו כשאנו מספרים בגדולתו הוא בחי' הוי' שהוא גדול ומהולל מאד שמהוה תמיד יש מאין הללו את ה' מן השמים ומן הארץ כולם בטלים אצלו במציאות כי הוא מהוה תמיד מאין ליש וכשאנו מבקשים בקשה הוא בחי' אלקינו דהיינו הושיעה את עמך והוא רחום יכפר וגו', שאנו מבקשים שיהי' תמיד אלקינו שנהי' אנחנו בטלים אצלו במציאות כמו כל האיברים לגבי הראש, וזהו פי' הפ' שמע ישראל היא השכינה כי הוי' שמהוה תמיד מאין

שנאמר: נ"א: שאמר.

שמתגדל ההתגלות: נ"א: שנתגדל בחי' ההתגלות.

ראש: נ"א: ראש שלנו.

בבחי' העולם: נ"א: בחי' העולם.

ליש אלקיננו יהי תמיד בחי' ראש שלנו שנהי' אנתנו בטלים אצלו במציאות תמיד הוי' אחד ואין עוד, ואהבת בכל לבבך בשני יצריך פי' הרע שבלבך יהי' כפוף ובטל לטוב. ופי' השני בשני יצריך הוא אותו חמימות שיש בלב לדבר רע יתהפך לחמימות הטוב והיינו הפיכת חשוכא לנהורא, ובכל נפשך דהיינו להעמיק מחשבתך בהשגת התורה וגי' דיבורך ומעשיך במעשי המצות כי למעלה הוא נק' נר'ן והארתן למטה הם מתדו'מ נמצא כשיהי' תמיד מחשבה דו'מ בתורה. ומצות תהי' כל נפשך צרורה וכו', ובכל מאדך צריך האדם לדבק א"ע לבוראו וכי האיך יכול האדם לדבק א"ע לבוראו והלא אין לו דמות הגוף אלא להדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא גומל חסדים ומשפיע לכלי' בחסדו ורחמים אף אתה כן גוי'ח וליתן צדקה כי כמו שהתורה רצו'י הבורא אף צדקה רצון הבורא. והנה בסיום הפ' כתי' אני ה' אלקיכם כי האדם בשומו אל לבו כי חטא כ"כ קמ'י שמיא האיך הוא יכול להתפלל ולעבוד לפניו, ויכול להיות ח'ו שימנע א"ע מלעבדו ולכן אמר אתה עשה מה שמוטל עליך דהיינו תשובה ומרירות ואני אהי' לך לאלהים דהיינו. שאהי' בחי' ראש ומוח שלכם ואתם תהיו בטלים אצלי במציאות, וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ראש היא השכינה וכובד הוא הגלות דהיינו כשיתמרמר על גלות השכינה אזי יוכל להתפלל ולהאיר נשמתו. וזהו ויגל יעקב את האבן אבן הוא טמטום הלב וכמו במשל גשמי שהמים יכולים למחות אפי' אבן גדול ממקומו כך חסד ורחמים שנק' מים כו' יכולים להסיר טמטום הלב שהוא כאבן.

אין* עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ופי' רש"י הכנעה, וקשה למה לא כתב הגמ' הכנעה אלא פי' כובד ראש הוא עוונות והתאוות שהוא כובד כמ"ש עוונותי עברו ראשי למעלה מן הנשמה שנק' ראש וצריך להסיר התאוות וזהו תשובה תתאה ולכך בתפילה וק"ש יש מ'ו ובתית אין מ'ז

בתורה: נרא: שלך בתורה.

לכל בחסדו: נרא: לכל ברי' בבחי' חסד.

רצון . . אף צדקה: נרא: היא רצונו שאבי ורבו זה אומר כך זה אומר כך, והכל הוא רצון הבורא אף

צדקה הוא.

תשובה: נרא: תשובה תתאה.

דהיינו: נרא: כדכתיב והייתי לכם לאלוהים, דהיינו.

נשמתו: נרא: ע"י תפלתו.

אין עומדין: בכתי' אחד רשום בראש המאמר: בשם הרב הקדוש ר' אברהם ביהם ג"ע.

כמשל האדם שטינף כנף בגדו שגורר הכנף אחריו הטינוף כך כנמשל העוונות והתאוות גוררין אחריו עד שימשיך הנשמה עליו בק"ש ובתפילה שקודם ק"ש לא ה' הנשמה בגוף רק מקיף וכשהוא מסיר התאוות קודם ק"ש מלביש הנשמה בגוף ולכך קודם ק"ש של שחרית אסור לאכול וקודם ת"ת מותר לאכול שקודם תפילת שחרית הנשמה אינה מלובש בגוף ובק"ש הוא מלביש הנשמה בגוף אז מותר לאכול שכל התפילה הוא הכנה לק"ש הודו ובי"ש יהללו י"ה הכל הכנה לק"ש והגוף אומר להנשמה שמע ישראל שישראל נק' נשמה לי ראש ואני לה כרעא שברא כרעא דאבוה כמשל הרגל בטל לגבי הראש כך אנחנו בניי כולנו בטלים לגבי הראש כשיתכונן היטב בעין שכלו ומחשבתו בהתכוננות עמוקה כי"כ שיהי' לבו חפץ להתבטל אזי יהי' הוי' אלקינו דוקא הוי' א' כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו לא באחד אלא בשמע ישראל לי ראש בהתבטלות שהוא קודם לא' אזי מאריכין כו' וכשהוא עוסק בתו' וכשיהי' תשובה והתבטלות של שמע ישראל לי ראש יהי' איהי' התגלות ואהבת את הוי' ומה האה' בטל רצונך מפני רצונו וכשיהי' ביטול רצון בשמע ישראל צ"ל מפני רצונו ומה הוא רצונו ית' ודברת בם שקודם הלימוד צריך להיות תשובה ואח"כ מעשים טובים וכשעשה תשובה בתפילה של שחרית וזהו כבודי ראש צריך להיות ודברת בם אבל בלא תשובה אפי' המעשים טובים אינם עולים לפני הקדב"ה לפי שלרשע אמר אלקים מה לך כו' פי' לרשע שלא עשה תשובה מה לך לספר חוקיי מה לך שאמר אביי ורבא הא ודאי רצה"ע מלובש בהם אבל מה לך כאן, וא"ת העוונות והתאוות מבדילים ואינם מניחים לעשות תשובה לזה נא' אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ מהתאוות שנק' מצריים אני הוצאתי בדרך שאדם רוצה לילך מסייעין אותו מן השמים וכשיהי' אה' והתגלות ותשובה עילאה שבק"ש מברך ברוך אתה ה' גאל ישראל ומתפלל תפילה בלחש כמשל האדם שרוצה לשאול ולבקש מאת המלך דבר כשהוא רחוק מאת המלך זועק בזעקה כדי שיקרבו אותו והמלך וכשהוא קרוב לבית המלך דובר בלחש כך אנחנו בניי כשאנו רחוקים מהמלך ע"י העוונות והתאוות כמ"ש עוונותיכם מבדילים בניכם כו' וזועקים אנחנו בזעקה גדולה כדי שישמע כבי' וירחם כאב על בנים ויציאינו מהתאוות שנק' מצרים ואח"כ כשיהי' אה' התגלות מתפלל תפילה בלחש ובחשאי כנ"ל וד"ל.

 א"ה: - אהבה(?)

כבוד: נראה דצ"ל: טובד.

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש פרש"י הכנעה. ולהבין מה ענין הכנעה לכובד ראש ומה היא התפילה שאנו מאריכין בה אלא הענין כי להבין מהו תשובה ומע"ט שאמרו בגמרא ומהי ענין שוב יום אחד לפני מיתתך ונמצא כל ימיו בתשובה וכי אפשר הוא לצעוק ולבכות בכל יום וגם צריך להבין מה שכתוב מבשרי אחזה אלוה אחזה מלשון רואי ראייה בלשון תרגום איך אפשר לראות בראי גשמיות והא כתיב כי לא יראני אדם וחי וגו' וגם למה צריך לראות אותו אלאי הענין יהי מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם שאפשר הוא שהוא ירא ממלך בשר ודם יותר מהקב"ה מחמת שהוא רואה אותו בעיניו ועי"ז הוא ירא ממנו אבל הקב"ה אין רואים אותו אבל באמת צריך אדם לירא מפניו כאלו רואה בראי חושית וזהו ע"י מבשרי אחזה אלוה לשון ראייה דהיינו שיתבונן כמו שבאדם יש חלק אלוה ממעל המחיה אותו מראשו ועד רגליו ואף שאין יכול לראות הנשמה שבו איך היא ואעפ"כ נדמה בעיניו כאלו רואה אותו מאחר שהוא רואה שהגוף חי שבודאי הוא המח"י אותו כן הוא כשיתבונן שיש ארץ ושמים ומי שיכול להשיג יותר הוא רואה שיש עולמות עליונים ורגלי החיות כנגד כולן שהם ת"ק שנה כמה פעמים ובכולן יש חיות ובודאי הקב"ה מחי אותם ידמה בעיניו כאלו רואה אותו בראי חושית והוא ירא ממנו עכ"פ כמורא בשר ודם להיות סור מרע אבל מחמת העבירות שעושה והולך אחר תאוות לבו מסתירים לזה הבחינה כמ"ש עונותיכם מבדילין שאם עושה עבירות נעשה מסך מבדיל שאינו דבוק בשרשו ונעשה דבר נפרד ואינו יכול לראות את האור מחמת העבירות שמסתירים האלהות ונעשה קליפה כמו באומות העולם שיש להם חיות מהקליפה ונקרא בשם קליפה כמו קליפת אגוז שמסתיר על הפרי שבו כן כולם חיים ממנו ית' אלא מחמת שהוא בהסתר וצמצום גדול כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני נדמה כאלו הוא דבר בפני עצמו כן הוא מחמת העבירות והתאוות נעשה קליפה והסתר אלא החילוק שבאומות העולם כולה קליפה והסתר ובישראל יש נשמה כמ"ש ממנו פריך נמצא ויכול לשבר הקליפה אבל אין יכול לעשות מע"ט עד שישבור הקליפה ויעשה תשובה והעצה לזה כמ"ש זכחי אלהים רוח נשברה דהיינו לשבר הקליפה ורוח הטומאה בלב נשבר ונדכה ובתשובה תתאה ואין בדורות הללו יכולים לעשות תשובה כראוי בפעם אחד כמו ר' אליעזר בן דורדיא שעשה תשובה בפעם

ולהבין . . . מהו תשובה ומע"ט: נראה: להבין מהו ענין הכנעה וזהו התפלה שאנו מאריכין בה. הענין יבין בהקדם מהו תשובה ומע"ט.

ומה: נראה: זהו.

רואי: כנראה ליתא.

אלא הענין יהי: נראה: והענין דאמר רבינו לתלמידיו יהי שיהי.

אחד ונשאר באותו מקום מחמת שהיתה תשובה בעומק נקודת הלב אבל אנו אינן יכולים לעשות כן כ"א מעט ובעיתים מזומנים ועיקר קודם כל תפילה וילמוד ספר ראשית חכמה מכל חמשה שערים מעט כי יש מתפעל מזה השער ויש מזה השער ולהתבונן ולחשוב כל העבירות ותאוות והמחשבות והראיות וישפוט את עצמו שמחמת זה נעשה דבר ונפרד וקליפה ויהי לבו נשבר דהיינו במרירות תחילה ואח"כ יתחיל לצעוק בתפילה שידביק את נשמתו בשורשה וזהו ויצעקו אל ה' בצר להם וכתוב צעק לבם ולכאורה אין להבין למה צריך לצעוק אלא למשל כמו שני בעלי דינים שצועקים לפני הדיינים מחמת שאחד מתגבר על חבירו וצועק מחמת מרירות הלב והנמשל מובן ויצעקו מחמת בצר להם על שנעשה דבר נפרד וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש נשמה נקרא ראש כמ"ש עונותיכם עברו ראשי כמשא כבד צריך קודם כל תפילה להתבונן עד שיכיר כובדו של ראש דהיינו העבירות שעשה וישפיל את עצמו ומחמת זה נעשה לב נשבר ורוח נשברה והיינו תשובה ומתחיל לצעוק שיגיע לתשובה עילאה ואומר אדון עולם וכל השבחים שהם הכנה לק"ש שמחמת שחוזר כמהי פעמים היה הוה ויהי' ואתה מחי' את כולם נעשה קבוע במוחו כאלו רואה אותו ואומר שמע ישראל ה' אלקינו דהיינו שלא יהא בעולם והסתר כמו באומות העולם ה' אחד שהוא יחיד למעלה ולד' רוחות ואומר ואהבת את ה' אלקיך ואין הפירוש כפשוטו שגם רשעים ואומות העולם אוהבים אותו אלא הפי' שיהי' רוצה באמת שיהי' הוי' אלקיך דווקא בלא העלם והסתר כלל דהיינו לשבר כל התאוות והקליפות וזהו בכל לבבך שאין יכול להיות זה הבחינה אצלו בקל כ"א בשני יצריך לעשות היפך התאוה כי מיד שילך אחר התאוות לבו אזי יהי' הסתר וזה אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, מצרים היא קליפה ערות הארץ הם התאוות והוצאתי אתכם משם להיות לכם דווקא לאלקים בלי הסתר ואח"כ חוזר באמת ויציב כדי שימשיך עליו הדבר שאמר ויקבע במוחו שרוצה זה באמת ומחמת זה מביאי לידי עיקר הרצון של הבורא שהוא התורה שיהא נכלל ביחודו ואחדותו ית"ש דאורייתא וקובי"ה כולא חד כמ"ש כמ"א נמצא שלומד להשיגה בפרד"ס או בפי' המילות נכלל ביחודו ואחדותו ית"ש שלא יהא דבר נפרד ועי"ז מקשר נשמתו בשרשו כי

אין להבין: נ"א: אינו מובן.

ויצעקו מחמת: נ"א: ויצעקו אל השם שמחמת.

כמה פעמים: נ"א: כ"פ.

שהוא . . למעלה: נ"א: שהוא וחכמתו א' למעלה ולמטה.

מביא: נ"א: יבוא.

שיהא: נ"א: שהוא.

היא המדברת התורה ובזה ילך כל היום שאפילו אם אינו יכול ללמוד שעוסק במשא ומתן ידמה בעיניו כאלו רואה שכל החיות ממנו ית' ורואה אותו כמיש לעיל דהיינו מבשרי אחזה וגו'.

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש כו' הנה צ"ל ענין גודל מעלת מס"נ שהוא מצוה רבה וחשובה מאוד ומדוע אינה נחשבת למיע בתורה אף שנאמר בכל נפשיך שהוא מס"נ מ"מ אינה נחשבת למצוה בפ"ע כ"א שאהבה תהי' גדולה כ"כ עד מס"נ כו' אך הענין כי הנה ענין מס"נ הוא ענין ביטול הרצון דהיינו שלא כמו בחי' התפעלות הבאה מצד ההתבוננות בטעם ושכל בגדולות הבורא ית' בסוכ"ע וממכ"ע ואיך שלך הוי' הגדולה שאין זה כ"א בחי' התפעלות פרט הבאה מהתבוננת פרטי ובחי' מס"נ הוא ענין ביטול רצון מכל וכל בכל עצמותו ובחי' כזאת א"א למצא כ"א מצד שרש נ"י כו' ולכך אינה נחשבת בחי' מס"נ למיע כמו ואהבת כ"י ואהבת הוא בחי' התפעלות הבאה ע"י התבוננות וטעם וכמיש לאהבה את ה' כי הוא חייך והוא הטעם לאהבה והוא הדבר התלוי בו ולכך שייך בו בחי' ציווי משא"כ במס"נ שהוא בחי' התפעלות הבאה ממילא מצד השורש לכך לא שייך ענין מצוה וציווי כו', ומעתה צ"ל ענין מעלת ומדריגת כובד ראש שלכאורה הוא דבר קטן בעבודה ומה צריכות לו שיהי' קודם התפילה וכל היחודים, והענין כי כובד ראש אין הפי' שהוא הכנעה ושפלות שהוא בוודאי דבר קטן מאוד אך ענין כובד ראש הוא ענין ביטל הכלי שהוא הכנעת והתבטלות הכלי והיינו שניזו ממציאיותו ואבד את מְקומו מכל וכל והיינו ע"י שרואה גדולת הבורא ונבראים ע"ז נופל ממדריגתו וישותו כו' והנה בחי' כזאת אף שהוא בוודאי קטן הערך להיותי אינו עבודת התבוננות ולא התפעלות אך שהוא כלי להיות מאיר בו כל עצמיות נפשו הפשוטה ומעוררי בחי' עצמיות א"ס והוא כי יש הפרש בין בחי' הזדככות הכלי לביטל הכלי הזדככות הכלי הוא כמו שמייגע כלי מוחו להשיג שכליים והיינו שמייגע הכלי כדי שיאיר בו אור השכל וכמו המייגע לבבו למצוא דבר אהבה לחבירו והיינו שהכלי הוא במציאותו רק שמייגע לבבו שיאיר בו האור עכ"פ הרי האור יורד ונמשך

כי ואהבת: נ"א: והוא כי אהבה.

והוא הטעם לאהבה: נ"א: שהוא הטעם לאהבה.

להיות אינו עבודת: נ"א: להיותו אינו לא עבודת.

ומעורר: נ"א: ותעורר.

בכלי והכלי מגבילו כו' משאיכ בחי' ביטל הכלי הוא מקום להשראת עצמיות איס' הבלתי מוגבל להיותו בבחי' ביטול כל הכלים בביטול כל עצמותו גיב ואין דבר המגבילו לכך יכול לשרות בו הארת איס' כו' וכמאמר דיורא דהקב"ה במנא תביריין והוא בחי' ביטל הכלי שם דיורו דהקב"ה בחי' איס' כו' וכענין שנאמר במעמד הר סיני ויחרד כל העם כו' על כל דיבור ודיבור פרהה נשמתן להיות כי הי' צריך להיות גילוי עצמות המאציל וכמ"ש וירד ה' לא היו יכולים ישראל לקבל הארה זאת כ"א בבחי' ביטל הכלי פרהה נשמתן כו' שהוא בחי' כלי לזה וכמ"כ בפורים ע"י גודל הצרות שעברו עליהן הגיעו למדריגות ההכנעה והביטל הנ"ל ע"ז הגיעו למדריגת הגורל כמ"ש הפיל פור הוא הגורל כו', ובוה יובן מאמר הזוהר על ענין אעה דלא סליק ב"י נהורא מבטשין ל"י גופא דלא סליק ב"י נהורא דנשמתא כו' בכה ר' שמעון גחין ונשיק ואמר מילה מילה אבתרי רדיפנא כו' לכאורה תמוה מאוד מה סוד גדול השיג כאן אך הענין דסוד גדול השיג כאן איך שיומשך בחי' עצמות איס' הפשוט ע"י דבר קטן מאוד שהוא בחי' מבטשין ל"י שמזה נעשה בחי' הכנעת וביטול הכלי שבו ישכון אאיס' וזהו כוונת המאמר אעא דלא סליק ב"י נהורא מבטשין ל"י גופא דלא סליק ב"י נהורא דנשמתא כו' נהורא דנשמתא הוא כלליות אור נפש האלקות ואיך שהיא מופשטת עדיין מעשר כוחות חכמה שנפש האלקות כו' וע"י בחי' מבטשין ל"י שבגוף וכלי שמזה נעשה בחי' ביטל הכלי הנ"ל סליק נהורא דנשמתא כלליות הנפש כו' ותעורר בחי' איס' הפשוט ויש בחי' מבטשין ל"י מן השמים וכמ"ש אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה כו', ומעתה ממילא מובן ענין כובד ראש הנ"ל דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שע"י כובד ראש סליק ב"י נהורא דנשמתא בחי' אור נפש האלקי בכללות ולמעלה מעורר בחי' עצמיות איס' ואחיכ' תפלל בפרטי כוחות בחכמה ומדות כו' ולמעלה הוא בחי' המשכות פנימיות בחי' יחודי' עליונים כו'.

ומעתה יתבאר סדר התפילה כי בתפילה יש ב' בחי' פסד"ז וש"ע פסד"ז הוא ברעש גדול וש"ע הוא בחשאי תפילה בלחש וכמארז"ל המשמיע קולו בתפילתו ה"ז מקטני אמנה כו' והענין כי בחי' הרעש הוא נגד המלאכים תקנו אנשי כנה"ג כי הנשמה עוברת דרך עולם המלאכים כו' ותפילה הוא בחשאי וב' בחי' אלו נק' בשם קלא דאישתמע וקלא דלא אישתמע ולהבין כ"ז צ"ל ב' בחי' דו"ר שכליים דו"ר טבעיים ומהו בחי' דו"ר שכליים ממה נפשך אם הוא בחי' דו"ר שהוא בחי' מדות אהו"ר אינם שכל ואם הם שכל אינם מדות ואיך נאמרו ב' דברים נבדלים ולקרוא בשם אחד* וענין עפ"י אמת

דקאי על בחי' מדות שכלב ובהם יש ב' בחי' א' הנק' שכליים והב' הנק' טבעיים והוא בחי' פנימיות המדות וחיצוניות המדות פנימי' המדות הם הנק' מדות שכליים מטעם המבואר כו' וחיצוניות המדות הם הנק' דו"ר טבעיים כו' ובחי' דו"ר טבעיים הוא בחי' המדה הנולד מן השכל וטעם וכידוע שכל המדות אהוי"ר נולדים מבחי' בינה הנק' אם הבנים שכאשר מתכונן בטוב הדבר האהוב יתפעל באהבה ואם לאו לא יתפעל וכמ"כ ביראה שאף שיעבור דבר שצריך ליראה מפניו אם לא יתבונן וירחיב בו לא יתפעל בלבבו כלל ביראה והנה זאת ידוע שכאשר נתפעל באור המדה באהוי"ר אזי נסתלק אור השכל ונתמצצם מאוד לפי שבאמת התפעלות המדות בהרגש הוא דבר ומהות נבדל מעצם ההשכלה והוא כמו הדיין שמתחילה טרוד בעצם ההשכלה אם לזכות או לחוב ואח"כ באומרו הפסק הרי אז בוודאי נסתלק עצם ההשכלה לפי שהוא מהות נבדל ממש מאמירת הפסק וכמו בענין מו"מ שהשכל מחייב להיות אוהב בלבבו מו"מ זה מרוב טעמים שהשכיל הרי בעת שנתפעל כבר בלבבו בוודאי אז כל ההשכלות והטעמים שהי' לו נסתלקו כו' ומטעם זה אופן המשכת התפעלות והרגשת הלב מהשכל אינו ע"י הכרח שיאיר מאחר שמתבונן והשכיל בשכלו שטוב הדבר ההוא ממילא מתפעל בלבבו כ"א בחירה ורצון והיינו שבוודאי אין בהתפעלות מדה בלא התבוננות שכל אך שאינו ע"ד ההכרחי כנ"ל כ"א שצריך לכוון דעתו שיתפעל והיינו בדרך בכן שיאמר שמאחר שהוא כך אתפעל שצריך להתפעלות כוונה ורצון אחר שיתפעל ובלתי זה לא יתפעל כלל כו' והוא כדוגמת הריקוד שמרקד האדם בעת שמחה שהוא ג"כ כזאת ממש שהריקוד הוא מחמת השמחה אך שאינו בדרך הכרחי וממילא לאמור שהחי נושא את עצמו כ"א בכוונה ורצון שירקד וישא את רגליו כמ"כ התפעלות והרגשת הלב הבא ונמשך מבחי' התבוננות הוא בכוונה מיוחדת לזה שיתפעל ויתלווהי' והטעם לזה להיות כי באמת בחי' התפעלות והרגשת הלב הוא מהות נבדל מעצם ההשכלה להיות כי ההתפעלות הזאת שאדם מתפעל הוא שהוא מתפעל ומתאוה ואינו נוגע לעצם ההשכלה שהוא דבר שאינו נוגע אליו כמו בעבודה הרי התבוננות הוא באלקות וההתפעלות הוא שמתאוה והוא מהותים נבדלים ממש כו' לכך בעת ההתפעלות הוא הסתלקות המוחין להיות כי אין שייכות זל"ז כלל ומטעם זה צ"ל בחירה ורצון וכוונה מיוחדת לההתפעלות להיות באמת המוחין מסולקין ומצומצמים אז הוא להיותו מהותו נבדל ממש מעצם ההשכלה לכן מאין ימצא מציאות בלתי שהי' כוונה מיוחדת לו כו' ומובן מזה בבחי' חיצוני' המדות הוא בחי' הרגשת המדות בהתפעלות הוא מיעוט המוחין כנ"ל והוא בחי' הרעש וההתפעלות איך שהוא רוצה להיות כי אז נסתלק עצם ההשכלה

כו' והוא הנק' בחי' דו"ר טבעיים ובחי' דו"ר שכליים הוא בחי' פנימיות המדות ששם הוא בחי' פנימיות המוחין ולכך בחי' המשכת מדות אלו הן בהיפך ממש מבחי' מדות טבעיים הנ"ל והיינו שאין צריך לזה רצון מיוחד כ"א ההתפעלות נמשך אחר המוחין והוא כדוגמת סיפוק כף על כף בעת שמחה שאין לזה רצון מיוחד שיספוק כ"א הולך מאליו אחר השכל להיות כי ידים הם בחי' חג"ת בחי' פנימיות המדות שטבעם למשך מאליו אחר השכל וכמו"כ בחי' חיצוניות כלים חג"ת שהוא סוף הידים הם הכל על אופן אחד וזהו רישי' דמלכא בחי' חכמה בחי'ג אתתקן הוא בחי' לבושי' וכענין תנועה ביד הנעשית כשאדם טרוד בעומק השכל ממילא לפי שיש גידין נמשכין מהמוח בהידיים כו' משאי"כ בחי' נה"י וההפרש הוא כי שם הוא בחי' המדות מהות אחר מבחי' השכל והיינו שההשכלה הוא בעצם הדבר שמשכיל וההתפעלות הוא שהוא רוצה לכך כנ"ל בחי' רצון מיוחד להתפעל משאי"כ בחי' התפעלות הזאת אינו דבר שנוגע לעצם מהות אדם שמרגיש ומתפעל איך שהוא רוצה בדבר ההוא כ"א מתאחדת עוצם ההשכלה כמו בעבודה שההשכלה הוא באלקות והמדה הוא ג"כ שמתפעל ומתענג מאלקות ואין דבר לעצמו כ"א באלקות עצמו ולא שהוא רוצה כו' ונמצא מתאחדת התפעלות זו בהשכלה עצמה לפי שאינו דבר ניבדל מההשכלה והיינו לפי שיש בו ריבוי מוחין הוא בחי' פנימיות המוחין לכך המדה בטל ונכלל בהשכלה ולכך שורה בהתפעלות הזאת פנימית המוחין לפי שמתאחדות עמו משאי"כ מחיצוניות המוחין נמצא בחי' הרגש המדות והיינו שהוא מרגיש שהוא מהות נבדל מעצם ההשכלה לכך אין שורה בו בחי' פנימיות המוחין והכל תלוי זב"ז היוצא מזה שמבחי' פנימיות המוחין נמשך בחי' פנימית המדות ונק' קלא דלא אשתמע אפי' לעצמו שאינו מרגיש לפי שאינו התפעלות כזאת שיהי' הוא מרגיש שאינו שייך לעצמו ונכלל בעצם ההשכלה ולכך נק' בחי' התפעלות זאת בשם דו"ר שכליים להיותם נכללים בעצם ההשכלה והוא ענין צעקת הלב ומבחי' חיצוניות המוחין שהוא ענין בחי' הסתלקות המוחין נמשך בחי' חיצוניות המדות הוא בחי' הרגש המדות ונק' בשם דו"ר טבעיים וקלא דאשתמע ולכך המשמיע קולו בתפילתו ה"ז מקטני אמנה שהוא מיעוט המוחין וירגיש כו'.

והנה ב' בחי' דו"ר אלו בלשון המקובלים נק' בלשון חסדים מגולים וחסדים מכוסים חסדים מגולים הוא בחי' הרגש המדות שהן בחי'

לבושי': נ"א: לבושי' כו' משאי"כ בחי' נה"י.

משאי"כ בחי' נה"י: נ"א: ליתא תיבות אלו כו', אלא לעיל (ראה הערה הקודמת).

מתאחדת עוצם: נ"א: מתאחד עם עצם.

בלשון: נ"א: בשם.

התגלות לחוץ מן השכל כניל ולכך נק' בחי' חסדים מגולים וחסדים מכוסים הוא בחי' פנימיות המדות הנק' בשם דו"ר שכליים והיינו שההתפעלות מתאחדות עם עצם ההשכלה כניל ולכך נק' בשם חסדים מכוסים והיינו שהם מכוסים בשכל מטעם הנ"ל והנה מקורי' התחלת יניקת החיצונים מבחי' חסדים מגולים משאי"כ מבחי' חסדים מכוסים שם איזי' להם יניקה כלל כו' ויובן עדי"מ מעבודה הרי מבחי' חסדים מגולים היינו בחי' הרגשת ההתפעלות איך שהוא רוצה ויכול להיות מזה שאם לא יתפעל הוא לא ירצה מאחר שהוא דבר ששייך אליו כניל ויכול להיות עוד יותר ישות וכמ"ש ואמרו כו' למען שמי יכבד הוי' כו' מאחר שההתפעלות הוא שהוא רוצה כו' משאי"כ מבחי' חסדים מכוסים שההתפעלות ניכלל עם עצם ההשכלה שהוא דבר שאינו נוגע לעצמו כלל כי בעבודה ההשכלה הוא כאלקות בוודאי אינו יכול להיות מזה שום רע כו' וכמ"ש לא יחפוץ הכסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו דייקא כסיל הוא בחי' רע הנק' מלך זקן וכסיל כו' לא יחפוץ בתבונה כי תבונה אותיות בן ובת והוא בחי' דו"ר שכליים שם אין לו שום יניקה כי איזי' לרע משם כניל כי אם בהתגלות לבו הוא בחי' חסדים מגולים בחי' הרגשת המדות משם יוכל להיות יניקה לרע כניל כמ"ש בזוהר שבשעת ש"ע כרוזא יוצא מאן בעי לאסתכלא ביקרא דמלכא ואז מסתכלים החיצונים להיות כי ש"ע הוא זמן ועת היחוד הנק' בחשאי שהוא התפעלות שבחשאי בלי הרגשות כניל ולכך אין רצון החיצונים בזה להיות שבכח"י זאת לא יבוא להם שום יניקה כו' משאי"כ מבחי' הרגש המדות יכול להיות יניקת החיצונים והיינו ענין הישות וזה ענין עוונתיכם מבדילים כו' ואין הפי' על עוונות גשמיים אלא אף הישות נחשב לעוון להיות מבדיל בין י"ה לוי"ה שהוא מסך מבדיל בין המשכות המוחיז למדות וכמ"ש ראיתי איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ראיתי איש חכם בעיניו הוא בחי' הישות שרואה איך שמתפעל עיזי' נעשה תקווה שהוא הריקות והתרחקות ויה מיה וזהו ענין תשובה הנק' תשובה עלאה שהוא תשוב ויה לנגדי י"ה אימא עלאה כו' והנה כמו שיש ב' בחינות בהתפעלות כמו"כ יש ב' בחינות בהתבוננות והוא כי צריך להיות ענין העמקת' הנזכר בתניא בכ"מ שאין הפי' כמו שהעולם סוברים שהוא מה

חקור: כנ"א ליתא.

להם יניקה: נ"א: להם שום מקור יניקה.

אין להם: נ"א: אין יניקה לרע.

מסתכלים: נ"א: מסתלקים.

שבכח"י: נ"א: שמבחי'.

החיצונים: נ"א: הרע.

עיזי' נעשה: נ"א: על המעשה.

לנגדי: נ"א: לגבי.

העמקת הנזכר: נ"א: העמקת הדעת הנזכר.

שמעמיק דעתו בענין אחד אין זה כ"א לצורך האדם הטרוד מאוד בענינים רבים וכל שכלו מוטרד מאוד וצריך לפנות א"ע מכל עניינם ולהעמיק דעתו בזאת והוא אדרבא בחי' צמצום המוחין שמצמצם את מוחו בזה הענין לבד אבל אין זה עומק ועמקות כו' אך הענין כי יש ג' בחי' בקבלת שכליים שיש לך אדם שמקבל שכליים בקצרות והוא שכאשר יאמרו לו דבר שכל וסברא בצירופי אותי' אלו מקבלו ומבינו וכאשר יתפשטי בצירופי אותי' אחרים ואופן אחר לא יבינו לפי שקבלו בקצרות ואופן א' ויש לך אדם שמקבל דבר שכל בהתרחבות והיינו שמקבלו בריבוי אופנים שיאמרו ואף שיפשיטנו באותי' אחרים באופן אחר מ"מ יבינו כי לא קבלו על אופן א' כי על כמה מיני אופנים כך או כך על הכל יבינו והוא ענין רוחב בהתרחבות וריבוי אופנים כו' ועומק הוא בחי' ג' והוא אדרבא קיצור כל ההרחב והוא תמצית הכוונה שיש בזה שהוא קיצור נמרץ ויכול להיות שיהי' בחי' רוחב ולא עומק והיינו אף שמבין בכל מיני התרחבות אך דייקא בהתרחבות אבל תמצית המכוון הוא נעלם מאתו והוא כמו אדם הלומד דף גמרא עם כל המפרשים בכל מיני התרחבות ופרטי אופנים ותמצית עומק המכוון מכוסה הוא מאתו ואינו מבינו כי אם בהתרחבות דייקא ויש לך אדם שיש לו עומק הוזה והיינו ששכלו עמוק ויש לו תוך לקבל כל שכליים ועומקם ותמציתם ולא ע"י ההרחב וההסבר והוא כמו נהר עמוק שיש לו תוך עמוק לקבל מים לעולם כו'.

והנה ב' בחי' רוחב ועומק שניהם הם בבחי' בינה והוא כי בחי' עומק הוא בחי' פנימית הבינה ונק' עמקות הבינה ובחי' רוחב הוא בחי' חיצונית הבינה בהרחב להסביר כו' ונק' יש ואין ובעבודה יש ג"כ ב' בחי' אלו והוא בחי' הרחבת התבוננות בהשכלה כמו בממכ"ע וסוכ"ע השכלות בהתרחבות ויש בחי' עומק והוא עיקר תמצית הכוונה. מכל ההרחב וצריך כ"א לעמוד על נפשו לבא לבחי' עומק הוזה מכל בחי' ההשכלה והוא בחי' התהפכות מיש לאין אך לא שיתחילי לבוא לידי עומק שלא ע"י הרחב כי בזאת ישגה הרואה כ"א מתחילה יתבונן בהרחבה ומתוך ההרחבה יקח לו העומק הוא התמצית כו' ויש עוד בחי' ג' בעבודה והוא בחי' ראיית החכמה שהוא כמו ברכ המבריק בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא בחי' ראיית עצם שהוא כמשל אדם הרואה את המלך בראי' חדא שיבראנוי כל פרטיו צריך שהות כשעה ושתיים

יתפשט: נרא: ירשנו.

הכוונה מכל ההרחב: נרא: הכוונה היוצאת משכל הרחב.

שיתחיל: נרא: שמתכו.

שיבראנו: נרא: וכשיראנו.

לפי שהיא ראי' עצמית שרואה העצם וכענין האריז"ל שהשיג סודות בראי' ורגע חדא מה שצריך בכתב לכתוב ס' שנה לפי שהוא ראי' עצם כו' והנה אף בחי' זאת אשר א"א לה לבוא בבחי' התפעלות הלב כלל אף בחי' זאת באה ונמשך בלב וכענין הלב רואה שהוא בחי' ראית החכמה כו' והנה יש בחי' כזאת אשר א"א לה לבוא בבחי' התפעלות הלב כלל אף בבחי' פנימיות המידה ובא דייקא בבחי' הבל וקול ניגון וכמשל נשיקין שנושק אדם לבנו שכל זמן שיכיל בלבבו התפעלות אהבתו אליו לא ישקנו רק כאשר לא תכול בלבבו גודל האהבה יצא בהבל נשיקין והוא ענין התדבקות רוחא ברוחא והוא ענין קול ניגון היוצא כתפילה כו' והוא גיב ענין שיר שהלויים היו אומרים שכ"א ה' לו שיר בפ"ע כי שיר הוא ענין הביטול שלא יכול בלבבו בפנימיות וכ"א ה' לו בחי' ביטול בפ"ע וכמ"כ המלאכים אומרים שירה כו' וכמ"כ על משה נאמר שהי' מנגן בכל מיני ניגון בצלותא לפי שהי' לו כל מיני ביטולין כו' וכמו ר"ע שהי' מניחו בזוית זו ומצאו בזוית אחרת כו' והנה יש עוד בחי' אמת ויציב הנק' ט"ו ווין הנק' היכל רצון והוא בחי' ביטול נשמה עצמה בכללות בכל הנפש ולא בפרטות כוחותי' חכמה ורצון שבנפש אלקית שהוא רק המשכה פרטיות מעצמות הנפש כ"א התפעלות כלותי' הנפש ונק' התפעלות נשמה עצמה כי בחי' נפש אלקית הוא דוגמא נפש הבהמיות וכוחותי' חכמה וחסד שבנפש הוא רק המשכה והתפעלות פרטי מחיות הנפש כי אף שבוודאי בטבע הטוב להטיב כשמטיב נמשך בה חיות הנפש אך שהוא חיות פרטי כמ"כ בבחי' נפש אלקות בחכמה שבנפש אלקות הוא רק התפעלותי' מכללות הנפש ודוגמא לזה מצינו שמחה שאדם עושה כמו חתונת בנו שמתחילה נתפעל בבחי' תענוג אך שהוא תענוג פרטי ואח"כ יכול לבא בבחי' שעשועי עצמותו היינו לפי כל עצמותו ולא לפי ערך השמחה כו' כמ"כ בחי' התפעלות נשמה עצמה הוא בחי' שעשועי עצמיות וכמ"ש כל עצמותי כו' לא שמתחילה יתחיל בבחי' התפעלות זאת כי יכול להיות בחי' טעות כ"א מתחילה יתחיל בבחי' כוחות פרטים הנ"ל ואח"כ יכול לבוא לבחי' התפעלות נשמה עצמה בחי' שעשועי עצמיות כו' כדוגמת משל הנ"ל וד"ל.

כלות: נרא: כללות.

התפעלות מכללות: נרא: התפעלות וחיות פרטי מעצם שבנפש והתפעלות נשמה עצמה הוא בחי' התפעלות מכללות.

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, פי' שא"א להתפלל אאיכ יהי לו כובד ראש מתחילה. ובכדי להבין זה צריך להבין שלפי הנראה חשוב אצלינו התפילה יותר מהתורה שאסור לאכול ולשתות קודם שיתפלל וקודם לימוד התורה מותר והלא באמת התורה חשובה יותר כי ת"ת כנגד כולם, וגם להבין מפני מה ת"ת כנגד כולם. אך הענין הוא כי ענין המצות הוא כדי לקשר נשמתו בו ית' במצוה כי יש רמ"ח מצות עשה ורמ"ח איברים בנשמה וע"י כל מצוה ומצוה מקשר אבר א' בו ית' במצוה פרטיות כמו שמורה שם מצוה שהוא לשון דביקות והתחברות בו בצוותא חדא לצות לזה וע"י כל מצוה הוא דביקות אחרת ואיך ומה ידוע ליודעים ולכן ת"ת כנגד כולם, כי הנה כמו שיש בגוף איברים פנימי' ואיברים חיצוני' והאיברים הפנימיים הם יותר חשובי' ובת"ת מקשר הפנימיים בו ית' משא"כ בשאר מצות כו' וצדקה ג"כ חשובה יותר משאר מצות כי בצדקה מעלה ומקשר כל איבריו לה' כי נתון המעות שמשתכח בכל איבריו ואפי' מי שאינו נהנה מיגיע כפו הואיל ויכול לקנות בהם חיי נפשו וכמ"ש במ"א, וזהו ג"כ ענין מצות צריכות כונה דהיינו שהכוונה הוא כדי... נפשו בו ית' אך צריך לידע נאמנה שמכל מדות הרעים נעשים לבושים צואים כי לית קלא דמתאביד מעלמא וכן מחשבה שהם רוחני' וכל רוחני אינו נאבד לעולם מפני שהם נמשכים מהנשמה והנשמה היא נצחיות ומוכרח שיהי' כח הפועל בנפעל*.

אין מתפללין אלא מתוך כובד ראש. וצריך להבין מהו שיש שגדולה מעלת התורה מהתפלה ויש שגדולה מעלת התפילה על התורה ולבאר היטיב דבאמת גדולה מעלת התורה מהתפילה רק שבלתי באפשר לבא לידי מעלת התורה כ"א ע"י תפילה ופי' תפילה היא תשובה תשוב ה' דיש שני מיני תשובות תשובה תתאה תשובה עלאה וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים פי' תשובה הוא תפילה כנ"ל ומע"ט הוא זה שעושה כל היום דהיינו לימוד התורה והירהורים טובים וצדקה וכו' ופי' תשובה תשוב ה' דהיינו שיש בכל אחד מישראל ניצוץ קדושה והוא בגלות אצלו וזהו גלו לאדום שכינה עמהם וכו' פי' אף כשעושה מעשה אדום או שחושב מחשבות זרות מה שאומות העולם חושבים ג"כ בזה וזהו פי' הפסוק אלביש שמים קדרות

ושק אשים כסותם פי' שבזה שעושה או שחושב מעשים או מחשבות נכרים מלביש ניצוץ הקדושה שלו בקדרות ושק דהיינו לבושים דקליפה ויש שני מיני קליפות כמו דרך משל באגוז קליפה עליונה היא עבה וא"א להסירה כיא ע"י שבירה וזהו רוח נשברה לב נשבר וקליפה שני' היא דקה ואפשר להסירה ע"י כיבוס וזהו אכבסנו משלג וכו' פי' ע"י הירהורים טובים וזכה מחשוכא לנהורא וזהו תכלית בריאת שמים וארץ כמבואר למטה ויש בכל אחד מישראל קליפה דקה הנ"ל ובמה הוא מוציא א"ע באומרו אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים ואח"כ מכרך ברוך אתה ה' גאל ישראל ויוצא בזה באמת ונגאל לגמרי ממצרים שהוא קליפתו (זהו מים הזדונים) וזהו לכללות ישראל לאותם שאין להם רק היהוהים שהוא מחשבה אבל לאותן שיש להם קליפה ראשונה דהיינו במעשה לזה צריך רוח נשברה וכו' לשבר הקליפה כמו באגוז וישראל נמשלו לאגוז כידוע וקליפה היא גסות הרוח שמגבי' עצמה כנשר לומר אני ואפסי עוד.

ולהבין מהו נשבר פי' מרירות ולעורר המרירות בליבו בזה להיות ממר' דחושבנא כמבואר בזוהר לחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים שעשה עד הנה דבר שיכול נכרי ג"כ לחשוב ולעשות בזה ובזה הוא נעשה מרכבה לקליפה והשכינה בגלות אצלו כמו מלך אסור ברה"טם שמחזיק אצלו ניצוץ הקדושה שיש לו שאינה יכולה לחזור להשורש לעשות אחד וזהו פי' הפסוק ימים יוצרו ולא אחד בהם פי' שכל הימים שלו שעברו ה' בלא אחדות ופי' תשובה עילאה הוא תפילה פי' כשעשה תשובה תתאה והסיר השק מעליו כנ"ל צריך לעשות תשובה עילאה להעלות הניצוץ הקדוש שלו אל מקומה ושרשה וזהו שבתפילה נעשים עליות העולמות פי' ליבטל ולכלל באורו ית' וזהו תכלית בריאת שמים וארץ כי קודם ששת ימי בראשית לא ה' שום עולם והי' רק הוא ושמו לבד וכרא שמים וארץ שהוא ירידה והשתלשלות ממעלה למטה ירידה צורך עלי' פי' למהו' אחד כמו קודם ששת ימי בראשית ובכל יום מחדש מעשה בראשית כמו ד"מ השמש והירח שמתחדשים בכל יום וכל אחד מישראל ג"כ מתחדש אצלו בכל יום נשמה שלו וזהו שאומרים בידך אפקיד רוחי שמפקידים אצלו בכל יום ויום הנשמה ומחזירה בבוקר וזהו ענין תפילה שצריך לעשות לו רצונו ולימסור נפשו לה' בכל יום אף שלעתיד יוחזר ממילא למקורה ושרשה כמו שאנו אומרים באלוקי נשמה אתה משמרה בקרבי ואתה עתיד ליטלה ממני אעפ"כ מעתה אני מחזירה לך ורוצה להחזיר בכל יום למסור נפשו לה' בק"ש דהיינו

שאומר מקודם שמע ישראל פ"י ראש לי כמו ד"מ שהרגל בטל לגבי הראש שמיד שעולה ברצונו לפשוט יד או רגל אף למים או לאש נשמעת תיכף ובטל לגבי הראש כך אנו בני ישראל צריכים להיות בטלים לגמרי אצלו כביכול להיות ברה כרע"י דאבו' בנים אתם לה' אלקיכם להיות הוי' אלקינו פ"י אלקינו שצריך לחשוב במחשבת אחדות גמור ולא להיות נפרד ח"ו ואיני יכול לומר רגל איש אחד על ראש חבירו לומר ראש שלי מחמת שהוא נפרד מחבירו אבל על ראש שלו יכול לומר ראש שלי מחמת שהוא אחדות גמור כך כביכול בכל אחד מישאל צריך להיות בטל לגמרי לה' להיות אחדות גמור כנ"ל ואז יכול לומר ה' אלקינו ונעשה לו אהבה גמורה לומר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודיך שהוא נפש רוח נשמה מחשבה דיבור ומעשה נעשה לו רצון לאהוב ה' באמת לומר ה' אלוקיך כנ"ל ופ"י בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע וצריך להבין האיך יכול לבוא לידי אהבה ע"י יצר הרע הוא מחמת שצר לו ממנו שמחטיאו ואפילו למים הזדונים שהוא מצולות ים כמו למשל אדם הטובע בנהר שעושה בידי וברגליו כדי להציל א"ע וזהו פ"י הפסוק ויצעקו אל ה' בצר להם להצילים ממים הזדונים מצולות ים שהם הקליפות וזהו מאמר דוד המל' ע"ה אל תבלעני מצולה ואל תאמור עלי באר פ"י שאמר בעד כללות ישראל שצריך ללמוד ולדבר בתורה בכל מוחו כל מה שיכול להשיג בתורה שהוא חכמתו ורצונו ית' ופ"י בכל מאודך הוא אף מי שאינו יכול ללמיד מחמת עסקו יתן צדקה כפי יכולתו ואעפ"כ יקבע עתים לתורה ובמה הוא יכול לבוא לידי אהבה כזה הוא שתקנו לומר תחילה הודו לה' פ"י שמהווה ומח"י את כולם ואח"כ פסוקי דזמרה הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו הללוהו שמש וירח שכולם בטלים במציאות ממש נגדו ית' ואח"כ ויברך דוד וצבא השמים לך משתחיים שכל הילוכם דרך השתחואה שהוא ביטול אע"פ שהם גשמים ממש שהי' מקודם ע"ז ממש ואח"כ שמי השמים וכל צבאם כולם בטלים אצלו ית' ואח"כ המאיר לארץ שהוא התבוננות יותר גדולים שכל השרפים ואופנים אומרים קדוש לשון הבדלה וברוך ובזה התבוננות מעומקא דליבא בא לידי ואהבת כל זה הוא בתוך התפילה אבל קודם התפילה אין צריך להתבוננות כלל רק כובד ראש פירושו שמעת שהכבדה שעל הראש פ"י על ניצוץ הקדוש שנקרא ראש לי אבל לגבי השי"ת נקרא ברא כרע"י דאבוה ואין צריך למרירות כלל רק לעורר רחמנות על ניצוץ הקדוש שנקרא ראש לי כנ"ל בכבוד כנ"ל ובמה הוא מעורר רחמנות בזה שהי' ממרי' דחושבנא ויזכור ע"ז תמיד ומזה יבא לידי תשובה עלאה כנ"ל שמחשב שמלך כזה בגלות אצלו מלך אסור ברהטים כו' וד"ל.

שבת י"א. א

להבין ענין מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה כו'. הנה כל עיקר ענין התפלה הוא כוונת הלב וטהרתו דהיינו שיהי' לאדם התפעלות הלב לה' ברצון ותשוקה וכמ"ש אם ישים אליו לבו כו' ומצות שצריכות כוונה ורעותא דלבא נלקח מרעותא דלבא שרשית שבעת התפלה שישים לבו לה' ורוחו ונשמתו אליו יאסוף במס"נ בדרך כלל ונסתעפי' ממנו פרטיי' לעשיי' המצות כל היום כידוע ואמנם סדר התפלה נחלקה לכו' בחי' הא' העלאה והבי' המשכה, דהיינו פסוקי דזמרה הוא הרצון והתשוקה של הנפש מלמטה למעלה ולכך נק' פסוקי דזמרה להיות כי כל החיצונים בורחים ממנו וכמו ענין לזמר עריצים שהזמר מבריא העריצים וע"ד לא תזמור כרמך שהוא לשון כריתה והשחתה כו' וד"ל. וטעם הדבר ידוע שעי' השיר ברעותא דלבא נבדל ממנו כל רע וימאס בחייו הגשמי כו' ואין לך כל צדיק שכבר נבדל מכל רע שלא יצטרך לומר פסוקי דזמרה מפני שהעריצים ישנם הרבה בעולם ובפרט בדורות האחרונים שנתגבר הרע כו' אבל בדורות הראשונים שלא הי' התגברות החיצונים כ"כ לא היו אומרים פסוקי דזמרה עד שבאו אנשי כנה"ג ותקנו, ומה שאמרו מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה הכוונה על ש"ע אמנם הטעם שפטור מש"ע וחייב בק"ש ושתיים לפני' כו' יובן עפי' הקדמה אחת והוא ההפרש שבין חיי עולם לחיי שעה כו', בהיות שידוע פי' ברוך אתה ה' שבברכות ש"ע הוא להמשיך מלמעלה למטה מבחי' אור א"ס שבחכמה לאת"ה א' עד תי"ו עם ה' אותיות מנצפ"ך שורש האותיות שהוא כללות בנין המל' הנק' את"ה כמ"ש ואתה מחי' כו' והמשכה זו מלמעלה הוא ע"י שם הוי' דז"א דוקא וזהו ע"י הכריעה שכורע בברוך כו' עדי"מ אדם הכורע שהוא כופף קומת ראשו עד סמוך לרגליו כו' כמ"כ על הכסא דמות כמראה אדם שהוא ז"א עדי"מ הוא כופף ראשו בחי' חב"ד שלו להיות מוחין לרגליו הוא הנוק' דכתיב והארץ הדום רגלי כו' והיינו הכריעה של אדם העליון שהוא כורע בברוך באתערותא דאדם התחתון כשכורע בברוך בש"ע וד"ל.

וזהו"ע ח"י ברכאן שהם כנגד ח"י חוליות דאדם העליון כו' ונקראי' חיי שעה והן ח"י ברכות דש"ע ברוך אתה ה' רופא חולים וכדומה שהן לצורך שפע חיות העולמות דבי"ע כו' אבל חיי עולם הן חיי החיים שבבחי' האצ"י עצמו כמו במדות דאצ"י עצמן קודם שירדו ויכרעו להיות מוחין וחיות למלכו' כו' והיינו מדות דמשנה כשר ופסול חייב זכאי כו' דידוע דשית סדרי משנה כנגד ו' קצוות עליונות מעלה מטה מזרח מערב כו' והן הנק' חיי

עולם כי עולם הוא ו' קצוות והחיות שלהם במשנה כשאומר זה כשר כלומר יאיר אור חסד דאצי' כו' וד"ל.

וזהו מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה דש"ע דוקא כי בלימוד ההלכות הוא ממשיך חיי עולם לז"א והוא בבחי' האצי' עצמו שהוא הרבה יותר נעלה במדריגה מחיי שעה שע"י ברכות ש"ע רופא חולים וכיוצא שאינו אלא בשביל שפע עולמות שמקבלים ממל' הנק' שעה כג"ל וד"ל ואמנם בק"ש ובברכותיה שהם בשביל היחודים עליונים דא"א וז"נ חייב גם מי שתורתו אומנתו כי איך ימשיך חיי עולם מבלתי יחוד עליון כו' וד"ל.

והנה ענין סמיכות גאולה לתפלה ידוע בכתבי האר"י ז"ל שהוא בבחי' היכל ק"ק דבריאה שבו מתחברים המשפיע עם המקבל יחדיו דהיינו העולה בהעלאת מ"ן יעלה עד אותו ההיכל ויעמוד שם והנמשך מלמעלה בבחי' המשכת מ"ד יורד ונמשך עד אותו ההיכל וכא לשם ונמצאו מתחברי' בהיכל זה כא' והיינו המאמר משל למלך שאהובו דופק על פתחו הנז' בפרש"י בענין סמיכת גאולה לתפלה ע"ש וד"ל.

וביאור הדברים שהעלאת מ"ן הוא ענין מס"נ אם ישם אליו לבו כו' ועולה ברעותא דלכא הזה בעילוי אחר עילוי בהיכלות עליונים כמס"נ והתקשרות זו ע"י פסוקי דזמרה וברכות ק"ש שנסדרו בסדר ההשתלשלות של מעלה כידוע ועד תהלות לאל עליון גואלם כו' שלפני ש"ע אינו אלא עליות עליי' אחר עליי' עד שמגיע להיכל ק"ק דבריאה היותר נעלה וכו' ושם מוצא את הארת האצי' שירד ונמשך מלמעלה מעלה למטה מטה עד היכל ק"ק כו'. וזהו תהלות לאל עליון כו' פי' בחי' הביטול במציאות דמ"ה שבחכמה שהוא בבחי' תהלה לאל כו' ברוך הוא ומבורך בהיכל ק"ק כו' והוא בחי' האצי' עד שסומך גאולת יסוד דאצי' בתפלה פי' להמשיך לחיי המל' בברכות ש"ע כג"ל וד"ל.

שבת עו, ב

ברי"שא* חשוכא והדר נהורא דהנה הוא ית' הוא בחי' א"ס ובכדי שיוכל להתהוות ממנו איזו התהוות צ"ל מקודם בחי' חשוכא שהוא ענין הסתלקות ממהותו כו' והדר נהורא שיוכל להתהוות בחי' עולמות וזה ויאמר אלקים יהי אור שע"י בחי' אלקים שהוא בחי' הצמצום יכול להיות בחי' אור וזהו נק' אלקים אל דמי לך שהוא בחי' צמצום שאין לו דומי' ותמיד הוא חוזר למקורו א"ס, דהנה הוא ית' נק' שלימותא דכולא כו' רק שבכלל מאתים כו' וצ"ל מקודם בחי' חשוכא בחי' הסתלקות בכדי שיוכל להתגלות אח"כ בחי' נהורא כי ההעלם הוא סיבת הגילוי והנה הנשמה קודם ירידת' לגוף נק' אצלה נהמא דכיסופא שהיא נכללת שם במקורה דהנה נראה הן קודם שנמשך מן האב הוא נכלל במקורו וכח הן אינו אצלו בבחי' התגלות כלל אך כשכח האב הוא בבחי' הסתלקות אזי יכול להתגלות בחי' הן כו', וכמו למשל כשהמדות הם עדיין בשכל הם נכללים שם במקור כו' רק בהסתלקו' השכל אז יכולים להתגלות בחי' מדות כו', וזהו מגו חשוכא אשתמודע נהורא אלמלא חשוכא כו', וכך הוא הענין אצלו ית' ג"כ דהנה הוא ית' הוא שלימותא דכולא כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כו' רק ששם הם בבחי' התכללות ואין להם בחי' גילוי כלל, לכן צ"ל מקודם בחי' חשוכא כו' ואח"כ יכול להתגלות בחי' נהורא מגו חשוכא אשתמודע נהורא כו'. והנה כשהבן הוא אצל האב הנה אין אהבתו ניכרת לאב כלל אך כשהאב נתרחק ממנו ונעשה בחי' הסתלקות ברישא חשוכא כו' אזי נתגלה אהבתו לאב בבחי' רשפי אש ומקבל האב תענוג מזה בחי' נהורא מגו חשוכא כו' וכך הוא הענין אצלו ית' מגו חשוכא, שהוא ענין הסתלקותו ית' כו' אשתמודע נהורא שהוא בחי' הרשפי אש למקורו, וזהו אלקים אל דמי לך, קרי תדיר לנהורא עילאה כו' ויש לו ית' כביכול תענוג מזה ולכן הנשמה קודם ירידתה לגוף היא בבחי' נהמא דכיסופא שנכללת במקורה ואינה בבחי' גילוי כלל כו'. וזהו מחי' מתים ברחמים רבים שהוא מה שנפל בשבה"כ הוא מחי' אותם כי באמת מבחי' ברישא חשוכא הנ"ל יכול להתהוות בחי' שבירה דהנה כתיב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ כו' ואח"כ והארץ היתה תוהו ובהו וחושך כו' רק שהוא ית' מחי' אותם שאף מה שהוא רחוק מאור פניו ית' יתעלו ג"כ מגו חשוכא כו', דהנה המת הוא אבי אבות הטומאה שהוא טומאה גדולה שאין למטה הימנה וכל התכלית הוא תחית המתים שאף מה שנפלו מטה מטה מאד

ברי"שא: נעתק מכת"י — קרוב לודאי של הרה"ח וכי' מוהר"א ריבלין. רק חלק מהמאמר נמצא תח"י וחסר סיום. וגם בכ"מ בו טרשטשו האותיות או נקרעו מרוב ישנון, ובכל מקום שחסר נסמנו כאן ג' נקודות.

יתעלו ג"כ למקורם מגו חשוכא אשתמודע נהורא, וזהו ג"כ ענין תורה שנשתלשלה למטה מאד בראובן ושמעון ונשתלשלה אף בשקר כשזה טוען כך וזה טוען כך בודאי טוען א' מהן שקר יהי' הפסק ביניהם כך שהוא הרצון העליון שאף מבחי' שקר יתגלה ג"כ רצונו ית' מגו חשוכא הנ"ל, אך באמת בחי' התורה היא למעלה מבחי' מגו חשוכא הנ"ל כי זהו נק' בחי' ישת חשך סתרו שהוא בחי' חושך שלו שאינו מושג כלל כו' וזהו נק' לאהפכא חשוכא לנהורא כו', ולכן רב יהודא כולא תנויי בניזקין הוי כי רב יהודא ... מרכבה כו', ולכן הי' כולי תנויי בניזקין כי ניזקין הוא נשתלשל מטה מטה מאד בכחי' שקרים ... וזה טוען כך שהוא ענין ישת חושך סתרו הנ"ל לאתהפכא כו', וזהו ג"כ ענין תחית המתים שאף מה שהוא למטה מטה מאד אבי אבות הטומאה יהי' לו ג"כ תקומה בחי' לאהפכא ... ממעל' למטה מבחי' ארץ בחי' מת אבי אבות הטומאה יהי' ג"כ אין ... וזהו אור זרוע לצדיק ... הוא כורע וכמו למשל כשזורעין חטה נרקבת ממהותה ונעשה מהות אחר ... האור א"ס ב"ה ונעש' מהות אחר כו' וזהו בפרוח רשעים כמו עשב וייצצו כל פועלי און דהנה הוא ית' שלימותא דכולא כו' רק ששם במקורם אין להם גילוי כלל והם פורחים ומצמיחים כמו עשב שפורח מכח הצומח הוא כדי להשמדם עדי עד כמ"ש באבוד רשעים שבאבוד רשעים למטה נעשה מזה תענוג וזהו ענין כד אתכפייא סט"א לתתא אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא ולעילא וזהו לאתהפכא חשוכא לנהורא כו' והנה למטה בישראל צ"ל ג"כ זריעה לזרוע ולרקוב א"ע מזה ע"י ונפשי כעפר לכל תהי' וכמ"ש אשריכם זורעי על כל מים פי' שהזריעה תהי' על כל מים למעלה מכל ההמשכה לבוא אל העצמות בחי' נקודת הלב שהוא השפלות האמיתיות כו' מחמת זה יכול להיות משלחי רגל השור והחמור דהנה ארז"ל לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשוי אלא כיעקב כו' שהוא ענין נקודת הלב רעותא דלבא כו' דהנה יצחק הוא בחי' רשפי אש למקורו והנה למטה יכול להתהוות ויהי כי זקן ותכהן ענין מראות שהלא ... הוא ... הוא בחי' קרירות כי ונפשי כעפר לכל תהי' יכול ... מזה למטה בחי' ... וזהו בחי' שור וחמור דקליפה דהנה בחי' השור למעלה הוא בחי' שור מהשמאל כו' שהוא ... למטה יכול להתהוות מזה ... דקליפה שהוא הוא הרוצה כו' והוא בחי' חמור למעלה הוא בחי' ... הוא השפלות ... ולמטה הוא יכול להתהוות בחי' חמור דקליפה ... חמור אפי' בתקופת ... וזהו רגלי השור והחמור שהם בחי' רגלי יורדות מות ... והוא בחי' עש"י ויש ... על כל מים למעלה מכל המשכות ... לבחי' רעויד שהוא בחי' עצמיו השפלות האמיתית כו' ומזה יכול להיות משלחי רגל השור והחמור ... המזיקים שמזיקים ברגל כו' וזהו זרעו לכם לצדקה ... צדק איהי צדקה שהיא בחי' לית לה מגרמה כלום כו' ואח"כ וקצרו לפי חסד שהוא בחי' התו' כו', וזהו כגנה זרועיה תצמיח

פי' מה שבחי' מל' ממכ"ע ... בבחי' העלאת מ"ן כו' וזהו תצמיח שהוא בחי' תורה וזהו זורע צדקות ואחי"כ מצמיח ישועות כו'.

והנה ארז"ל יעקב אבינו לא מת פי' שלא הי' ... דהנה מבחי' אברהם ויצחק יכול להיות בחי' שבירה דהנה אברהם ויצחק הם בחי' חו"ג שהם בחי' ... בחי' קווין ויכול להתהוות מהו בחי' שבירה, ... אברהם הוא בחי' קרירות בחי' חכמה שבנפש אלקית ויכול להתהוות ממנו בחי' חמור עצלות כו' כנ"ל ויצחק הוא בחי' רשפי אש למקורו ויכול להתהוות ממנו בחי' ויהי כי זקן יצחק כו' ויקרא לעשיו בנו הגדול בחי' שור דקליפה כו' כנ"ל אך זהו בחי' שור תם אך יש עוד בחי' שור המועד שיכול להתהוות מזה ... הרשפי אש לתאות גשמיים כו' והוא חמרי אפי' ביומא דניסן שהוא בחי' ההתגלות כו', אך יעקב הוא בחי' תפ' עמודא דאמצעי'תא שהוא בחי' עצמיו' ... השפלות האמיתי ונפשי כעפר לכל תהי' ... לא יכול ... בחי' שבירה וזהו זורעי על כל מים שהוא בחי' עצמיו' כי משלחי רגל השור והחמור שהוא בחי' רגלי' יורדות מות בחי' שבירה כנ"ל וזהו בחי' יעקב כי יעקב הוא דעא שלימה שהוא כולל חו"ג כו' ולכן יצא ממנו הי"ב שבטי' כו' והנה לכן נק' בחי' יצחק בחי' אמת כי יצחק הוא בחי' ההסתלקות למקורו לגמרי בחי' השפלות האמיתית כו' כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה אבינו שהוא קאי על בחי' יצחק כנ"ל.

אך להבין מ"ש תתן אמת ליעקב הפי' הוא שצריך ליתן האמת לבחי' יעקב דהנה האמת של בחי' יצחק אין אנו יכולים לסבול דהנה יצחק הוא בחי' ההסתלקות לגמרי כו' לכן הוא בחי' אמת כי אמת אמר אל יברא כי באמת מבחי' א"ס איא להיות שום התהוות דהנה ארז"ל מה ראה משה אמת ראה משה ויפול על פניו והנה משה הי' מבחי' עלמא דאתכסיא בעלה דמטרוניתא וכשראה בחי' אמת איך שהוא באמת א"ס כו' ויפול על פניו שנפל מפנימיות ... מדתו של יצחק כנ"ל אין אנו יכולים לסובלו ויכול להיות מזה בחי' שבירה ויהי כי זקן יצחק ויקרא לעשיו בנו הגדול דהנה כשהוא בבחי' ההסתלקות לגמרי שמבחי' א"ס איא להיות ממנו ... והנה למטה כשרואים עולם ומלואו יכול להיות אצלנו בבחי' יש ונפרד בפ"ע ח"ו כו' וזה ... יצחק שבחי' יצחק נמשך למטה בבחי' המשכות כו' יכול להיות מזה בחי' שבירה וזהו בנו הגדול ולכן צריך ליתן האמת לבחי' יעקב שהוא בחי' רחמי"י.

שבת פח, א

מי גילה לבני רז זה כו', הנה בחי' משה שבכא"א מישראל היא נקודת יסוד אבא כח מה שבחכמה דנפש האלקי' שאינה מלובשת בנוגה ומאיר בה אור א"ס ב"ה בשעת ק"ה כנז' בלק"א כו'. וכשנמשך תורה לישראל ממקור עצמות א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מן החכמה אפי' מן הרצון ולמעלה מן הרצון בחי' חיוורת"י ולמעלה מעלה כו' נמשך ע"י משה בחי' יסוד אבא שהוא ראשית הגילוי וזהו וידבר הוי' אל משה והוי' מורה בכל מקום איכו' ההמשכה יו"ד צמצום ה' המשכה כו' דבר אל בני ישראל נ"ה דז"א והכל בחכמה עד שנמשך להתגלות אותיות פרשה שבתורה והוא ענין לאמר להשפיע ולהמשיך בנוק' כלל' נש"י כו'.

והנה בחי' משה שבכא"א מישראל בשעת התפילה הוא כשמתפעל מאד מהתבוננות מאין ליש וחשקה נפשו לצאת מגדרי גבוליו להבטל ולהכלל לבחי' אין כו' ונקרא יסוד אבא שבנפשו האלקי' איזהו חכם הרואה בעין שכלו הנולד מאין ליש אך זהו בבחי' גילוי קצת והוא נמשך מצד השראת אור א"ס בכח מה מהות כח המשכיל שבנפשו האלקי' כו' אך כל זמן שיסוד אבא מכוסה תוך יסוד אימא פ"י בתוך הרחבת התבוננות פרטיו איכות ביטול היש למקורו אין שם עדיין רשפי אש הלב עד שיוצא מתוך יסוד אימא בחזה הלב מתוך ריבוי האורות של או"א נתהו"י רשפי אש הלב כמשל מים רבים ההולכים במרוצה וכשמעמידם בדף ואח"כ מסיר המסך מתגבר המשכתם בקול רעש ורעם מרוב קיבוצם כו' כמ"כ כשיוצאין המוחין בבחי' הולדה בהתגלות הלב מתהו"י רשפי אש עצום כו' אך אין עדיין שום התחלקו' גבולי' גם בראשית גילוי המוחין בחזה הלב כמו שאין שום התחלקו' חו"ג בנקודת חו"ג בנקודת יסוד אב"א שהוא עיני' הראי' ולהכלל באין ולהתפשט מגדרי גבולי' והוא רק תנועה א' שיתכלל במקור ואין שם עדיין המשכו' קוים הנמשך כל היום מחמת ההתכללות דהיינו חסדים וגבורו' לעשות מצוה שהוא בחי' השפעת חסד וצדקה ומצוה שהיא בחי' גבורה להכות מלקו' לרשע וכדומה שהם הפכיים ושניהם נמשכים משרש א' אך שם לא ה"י בהתחלקות שאין שם רק תנועה א' להכלל במקורו וגם לאחר שיצא מתוך יסוד אימא ברשפי אש שהוא גילוי המוחי' מאחר שמגלה המוחי' גם הוא אינו עדיין בהתחלקו' חו"ג רק מה שהי' מבחי' השכלת עיני שכלו מכוסה בהרחבת שכלו הוא מגלה ברשפי אש שהשכלת ביטול היש ומקורו נעשה אצלו בבחי' תשוקה נפלא' ברשפי אש הלב לצאת מגדרי גבולי' כו' רק אחר גילוי רשפי אש הלב נמשכים הקוים ושם יכול להיות יניק' החיצונים כי מאחר שנמשך החסד כיכ יכול להשפיע אף למי שאינו ראוי כמו אברהם

שיצא ממנו ישמעאל כו' ולכן כאשר ירים משה ידו פי' הגבהת החסדים לשרשם ביסוד אבא אין שם יניקת החיצוני' כו' וזהו מ"י יסוד דאימא גילה ברשפי אש הלב ר"ז שביסוד אבא לבני כו'. וזהו שהקדימו נעשה לנשמע פי' נעשה ההתגלות בחו"ג הקדימו הסוף כמו בראשית הגילוי יסוד אבא רק תנועה א' נעשה ונקיים בכל אשר יגזור אומר בלא הבנה וטעם בחוקיו מפני מה ולמה כו' והוא למעלה מבחי' שמיעה יסוד אימא פרטיות הרחבת שכל והשגת טעם כו'.

והנה למשה הוא אומר ואספת דגנך תירושך ויצהרדך, פי' יסוד אבא כח מ"ה שבנפש האלקי' שמאיר בה אור א"ס ב"ה הוא המברר והמאסף את הדגן כו' ולהיות כי אין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן פי' כי החטה יש בה חיות שמחי' את הגוף ואי"כ מוכרח שררשה הגבה למעלה מבחי' אדם מאחר שמחיהו כמ"ש במ"א אך שנתגשמה ונפלה בנוגה כו' ושרשה מחיצוניות בינה שהוא מקור כל המקורו' חיים העליונים ונק' אלקים חיים כנז' בכוונת עיו"כ וכשאופין אותו ועושין אותו לחם מאיר בו נ"ה דאבא כנז' בכוונת מצה שהיא קטנות דאבא משא"כ ביין דקידוש שהוא מוחין דאימא כו' וכשהתינוק טועם טעם דגן מאיר בנפשו הארת חכ' שבנפשו כחי' יסוד אבא עד שיודע לקרות אבא פי' שהוא אביו ונמשך לבו אליו בלא הרחבת טעם ודעת מפני שמאכילו ועושה לו טובות שזהו כשנ"ה דאבא מתרחב בהרחבת בינה כשיגדל הנער ויכול לעבור על רצון אביו מפני שימצא בדעתו טעם לסתור רצון אביו או הטובות שעושה לו אביו כו' אך בראשית השכלתו שהוא אבא שאין שם עדיין טעם ודעת בהרחבת לא ימצא בדעתו סתירה לסור מאחוריו רק נקודה א' בדרך כלל שהוא אביו המולידו והוא טפל ובטל אליו בתכלית כבחי' רגל אל הראש כו' נמצא שאף שהוא מיעוט השכלה שהוא אביו לבד כו' אבל היא ראשית הנקוד' ועיקרה כו' ויודע לקרו' אבא הוא בחי' הדעת שהוא בחי' ההרגשה בנפש נקוד' השכלה זו שהוא אביו והוא בחי' ההכרה שיסוד אבא מורגש בהדעת כי הדעת הוא המזווג חו"ב פי' ממשך ממהות כח המשכיל שיאיר וישפיע ויתרחב בכינה כמ"ש במ"א.

וזהו ענין בר לבב בעבוד' ה' דהיינו שמתפעל לבו ברשפי אש בחי' ראשית הנקוד' לבד שהוא השכלת ביטול היש למקורו בחי' נפשי אופיך צור חיינו כו' בדרך כלל לבד, ולא בהרחבת שכל פרטיו' איכות הביטול כ"א מעט מזעיר לבד שהוא המחי' וכדומה ונק' בחי' השכלה מועטת זו ז"ת דאימא לבד וכשהוא בפרטיות איך הוא המחי' ואיך שאינו ערך כו' הוא פנימי' בינה שמכוסה ונעלם עיני הראי' לאמיתי' הביטול מחמת רוחב ההשכלה והשגת

דבר מה כו', ולכן נק' בר לבב שהוא כמו התינוק המכיר אביו ואין לו השגה שכליות כ"א שהוא אביו לבד אבל זהו עיקר כל המשכות וביטול אחריו ומה שעושה רצונו והתגלו' אהבתו אליו הוא בחי' קוים כו' ויכול להיות ההיפך כו' משא"כ ראשית גילוי הלב ברשפי אש ההשגה שהוא אביו כנ"ל היא ברה ועיקר הנקוד' בחי' יסוד אבא אך אינו מתרחב בכינה אלא בז"ת כו', ולכן מוצ' ותבן שהו רשפי אש זרו' שמנפש החיוני' כשמתערבים ברשפי אש השגה זו מבלבלים אותו לגמרי ונופל לגמרי מאחר שההשגה קטנה אין לו הרחבה להתבונן איך דכולא קמי' כו' ולכן בשעת התפלה כשהוא מקושר דעתו מאד בהשגה קטנה זו הוא בר לבב באמת עמך לא חפצתי לגמרי רק לה' לבדו בלא הרבו' טעמים כו' אבל לאחר התפלה כשמסתלק הארת כח מה שבנפשו הנ"ל ונופל ברשפי אש תענוגי עוה"ז וכדומה אין לו דעת במה לחזור ולקום מנפילתו כו'.

אבל תירושך הוא שמחה וחדוה בגדולת ה' ותפארת גאון עוזו שהוא בהרחבת שכליים פרטיים מפני שיסוד אבא אינו מכוסה בהעלם כ"כ תוך אימא אלא אדרבה מתרחב בגי' שבה בפנימיותה והיינו בחי' יין יצא סוד והוא המשמח גבורו' עליונו' דבינה עילא' כו' א"צ אלא דריכה לבד פי' שיצא ההשכלה עיני הראי' בהתגלות בהתרחבו' בכינה אבל אין שם מוצ' ותבן לבלבל גם אחר התפלה מפני שיכול לחזור להתבונן איך דכולא קמי' כו' בהרחבה וממילא יתפרדו כו', נמצא שבזה יתרון מעלת יין דקידוש שהוא מוחין דאימא על מצה שהוא לחם ומאיר בו נה"י דאבא בהעלם כו' אבל בעיקר מהות עצמיות יסוד אבא הוא יותר נתפס ונקלט כשהוא בקצבה בז"ת דאימא מפני שהרחבת שכליי' מכסי' ומשנים קצת עיקר הנקוד' מכמות שהוא באמת לאמיתו בענין הביטול להכלל לגמרי כו'.

ויצהרך הוא השמן עצמיו' יסוד אבא כח מ"ה שנמשך לידי גילוי התחכמות שמאיר בה אור איס' דהיינו אמיתי' הביטול למקורו מפני היותו מופשט יותר מבחי' יש שאף הגילוי התחכמות השגת הביטול הוא עדיין בגדר קצת השגה כו' ולכן בעת עסק שכל דנפש החיוני' בעניני' גשמי' שבתורה ראובן טוען כך כו' יכול להתגשם מאד יותר מדו"ר שנקראים יש ודבר כו' ואף ששכל אלקי' דנפש האלקי' מלובש בדבר הלכה המופשט' מעניני גשמי' בעולם היצי' אשר מייס' דשם שורש נפשו ושונה כנגדו כו' אבל מ"מ כיון שגילוי השכל הוא יש והשגת דבר מה איך יאיר בה הארת איס' ב"ה כו' אבל הענין דבאמת השגת שכלו בהשכלת התורה כשנתלבשה בלבושי' ב"ע אז נק' חושך במחשכי' הושיבני כו' אבל אתה תאיר נרי התלבשו' אור איס' בכח מה שבנפשו שלמעלה מן הגילוי ע"י

שגילוי השכל מלובש בהשכלת התורה הוא ממש כמו השמן הממשיך השלהבת שתאחו בפתילה והפתילה היוצאת חוץ לשמן הוא כח מ"ה פ"י הארת אלקו' הנמשך ממקור מהו' כח המשכיל כו' ומאיר ומשפיע לגילוי השכל שהוא התגלות חכמה הנקרא שמן ומפני היותו בחי' אין מאיר בו א"ס ב"ה כו' וזהו יצהר שמצהיר ומבהיק השמן, כי מצד עצמו הוא חושך כיון שהוא השגת דבר מה והוא נמשך בבחי' מאין ליש מכח מה כו'.

וזהו להצהיל פנים משמן כי הסריס שאינו מוליד אין לו הדרת פנים זקן כו', כי עד"מ מהרב כשמסביר להתלמיד דבר חכמה כשרואה התחכמות התלמיד להבין דבר מתוך דבר מאחר שנעשי' הולד' חדשה מהשכלתו ניתוסף בו תענוג ההשכלה והארת פנים בחי' חוורת' דא"א וכן בכל מקום שצ"ל הולד' מאין ליש מהשכלתו מאיר בתחלה בחי' תענוג שורש המשכות כח המשכיל כו' כי פנימי' אבא הוא פני' ע"י (וכעין טיפת מוח האב שנתגשמה מהשכלתו כו') וכן בענין השגת גילוי שכל נפש האלקי' בהשכלת התורה הנק' שמן גילוי החכמה שהוא הולדה מאין ליש ממנה' חכמתו ית' הרי בתחלה ובסוף הארת פנים דא"א כו' לזה יאר פניו אתנו דוקא בחי' כניי תורה שבע"פ התגלות המקור כו' כמשי"ת ומאחר שהוא המקבל התחתון מכולם בבחי' מאין ליש גמו' הרי שם רוב הארת פנים וכמ"ש במ"א שמל' יש לה ז' מקיפים.

והנה יש הפרש בין מים לשמן, שהשמן הוא גילוי חכמת התורה והרי אנו רואי' שרבינא ורב אשי שסדרו התלמוד לא עשו פסקי הוראו' קצרות המעשה אשר יעשון והוא בחי' המקור הרצון שלמעלה מן החכמה להיות כי התורה נק' שמן והוא בחי' חכמה לבד דהיינו חכמה עילאה טעמי' למה הסוכה פסולה למעלה מכ' כו' והפלפול ארוך שבה הוא הכל גילוי חכמתו ית' אבל הפסקי דיני' אין בהן השגת שכל בהרחבה כ"א שהציצי' ח' חוטין כניל זה אסור וזה מותר וכדומה איכ אין בהן גילוי חכמתו ית' אבל הן נק' בחי מים כמים שיורדים ממקום גבוה כו' פ"י בראשי' המשכתם ובסוף הן מהות א' לא ישתנו כלל אף שיורדי' מהגבה למעלה למטה מטה מאד כו' כמ"כ הפסקי דיני' המעשה מצוה בפרטיו' איך לעשותה היא קיום רצון העליון ב"ה שלמעלה מגילוי חכמתו ית' והוא בעולם בתוך יסוד אבא שהוא פרשיו' שבתורה שבכתב וקשרתם כו' שאין יודעים מהו תפילין בפרט אלא בתורה שבע"פ בפסקי הדינים הוא עיקר התגלות הרצון ואף שהוא בחי' עשיי' גשמי' למטה מן החכמה אבל היא באמת מהו' הרצון כו' וזה כמשל המים קרים על נפש עיפה שנקלטים המי' בבשר כו' כמ"כ הפסקי דיני' יכול האדם לקלוט אותם בבחי' עצמו' שיעשה כך ולא כך כו' אבל סיפורי מעשיות

או פלפול ארוכי שאינן נוגעין למעשה הוא בהשכלתו לבד ולא בבחינת עצמיות כל כך ודיל.

שבת ק"ט, ב

איתא בגמ' כל העונה אמן יהשיר בכל כחו קורעין לו גזר דין של שבעים שנה. כתי' מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דויד, וכתי' ויעש דוד שם, והנה ידוע שהקב"ה סוכ"ע וממכ"ע, ונותן שפע וחיות רוחני לכל העולמות כמ"ש ואתה מחי את כולם, ומפני מה יש חילוק בין עוה"ז לעוה"ב שהחיות שבעוה"ב יותר רוחני דק מחיות עוה"ז, הענין דאיתא בגמ' מה הנשמה ממלא את כל הגוף אף הקב"ה ממלא את כל העולמות והקב"ה למעלה מהנשמה בבחי' סוכ"ע ובחי' ממכ"ע אינו אלא בבחי' מלך איכ ע"כ חיות עוה"ב יותר רוחני דק מחיות עוה"ז שהם קרובים לבחי' מלך, אבל עולם הגשמי אינו מחי אותנו אלא בבחי' מושל כי בחי' מלך יש בדבר שיש בו שכל רוחני להמשיך עליו עול מלכותו ית', ובחי' מושל שייך אפילו בדברים גשמיים וחומריי' וזהו פי' הפסוק ויעש דוד שם, כי בחי' מלכות נק' שם, כי שמו של הקב"ה נק' מלך ע"ש שמולך בכל העולמות, כי אין מלך בלא עם, ולכן אמר דוד המע"ה לא גבה לבי ולא רמו עיני, כי דוד הי' בבחי' מלך לכן הי' ממשיך עליו עול מלכותו ית' עד שלא הי' יכול להגביה עיניו ולבו מחמת מלכותו ית', וזהו פי' הפסוק מלכותך מלכות כ"ע הן בעולם המלאכי' הן בחיות הקודש כי יש להם בחי' מלך וממשלתך בכל דור ודור אפי' בעולם הגשמי וחומרי ובכל הקליפות יש שם בחי' מושל אף שאין להם שכל לקבל עליהם עול מלכותו ית' מ"מ מושל עליהם ע"כ חיות של עולמות עליונים יותר רוחני דק מחיות עוה"ז, וזהו פי' הפסוק כל העונה אמן יהא שיר מברך לעלם ולעלמי עלמאי בכל כחו, פי' בכל כוונתו, פי' שיכוון להמשיך עול מלכותו בכל העולמות, כי עולם הוא עולם רוחני יותר בלי שום פירוד כלל ולעלמי הוא ממוצע בין עולם הרוחני ועולם השפלי', ולעלמאי הוא עולם השפלים וזהו קורעין גזר דינו של שבעים שנה שהם ז' מדות וכל א' כלול מ' כידוע ודיל.

כל העונה אישיר בכל כחו קורעין לו גזיד של שבעי' שנה, פרשי זיל בכל כוונתו וכת' ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כו' א"ת מה אלא מאה והם מאה ברכות שתקנו לומר בכל יום ובכלל ברכות ק"ש שתיים שלפני' כו'.

ולהבין ענין ק"ש א"י בגמ' כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו. ומהו ענין המאריך גם מהו ימיו ושנותיו. דהנה שנה הוא לשון שינוי שצ"ל באדם מתחילה בעבודתו ית', כי מי שאינו רוצה לקרב כלל לעבודתו ית' הוא הכסיל אשר בחשך הולך ואין לו שום שינוי רק תמיד הוא בהשוואה א' ומדריגה א' ולא יחסר לו מאומה אבל מי שרוצה לקרב אל ה' תמיד הוא עולה ויורד וא"א להיות במדרגה א'. וזהו לשון שנה שיש בו יום ולילה, אך כ"ז הוא בתחילת עבודתו כי העבודה בעצמה הוא למעלה מבחי' יום שהוא רק אור ואורח צדיקים כאור נוגה כו', ומימ גם בבחי' יום יש ג"כ קצת שינויים כמו מעמוד השחר מתחיל להאיר קצת מעט מעט, ואורח צדיקים כאור נוגה עד נכון היום דייקא הולך ואור כו'.

ולהבין ענין המאריך באחד דהנה ה' א' ושמ' א'. וצ"ל מהו ושמ' אחד דהנה כתי' מבשרי אחזה אלוה, שהנשמה בעצמה היא למעלה ושכלו ומחשבתו הוא רק הארה וזיו והתפשטות הנשמה, וראשית התגלות השכלי הוא רוחני מאד בלי אותיות ומופשט מכל ציור אות, עד שבא למחשבה והתפשטות המחשבה הוא באותיות, והנה בוודאי האותיות הם רוחנים ודקים מאד במחשבה כי הם הארה מלמעלה כו' וע"י כמה השתלשלות בא לכלל דבור גשמי. והנה האותיות נק' שמו כי יש בהם תפיסא אבל הנשמה בעצמה היא למעלה אפי' משכלו כו' רק בחי' משכיל, כן בו ית' באותיות מחי' כל העולמות והם נק' שמו ביו"ד נברא עה"ב שהוא רק אות א' משמו נקודה קטנה שבאותיות שהוא אצלינו למעלה אפי' מן השכל, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שהוא רק זיו משמו כי כמה אותיות יוכל אדם לתפוס במחשבתו כמו יו"ד כו', וכ"ש בשכלו כו', נק' בו ית' שהוא א"ס ולתבונתו אין מספר.

והנה להבין מהו אין מספר שאין הלשון נופל על תבונה, אבל באמת ע"ד הנ"ל אין מספר להשתלשלות העולמות שמן יו"ד נברא עה"ב שהוא תענוג למעלה מן השכל במדרגה שלמטה ממנו ומגן של מעלה נעשה עדן למטה שהוא תענוג להבטל נגדו ית' מחמת התבוננתו וידיעתו בו ית', והוא

ענין עה"ב שנק' תבונה עלמא דאתי, ונהר יוצא מעדן להשקות כו' כי מי שאין לו בינה וידיעה כלל באמת אין לו שום תענוג ועה"ב שהוא כו', והנה בעה"ב שהוא תבונה יש ג"כ אותיות ודבור כי אותיות תבונה הם בין ובית קול ודבור כידוע, והאותיות שבו ג"כ ביד נברא עה"ב שהוא תענוג למעלה מן השכל ועד"ז הוא בריאת והשתלשלות כל העולמות עד אין קץ ותכלית ולתבונתו אין מספר כי הוא א"ס לא שייך מספר לתבונתו שהם עולמות העה"ב בנינה כו'.

פ"י ע"ד כלל לזה כו' יסוד אבא הוא יו"ד פ"י יסוד הוא סיום הדבר ותחתון סיומא דגופא ולכן הוא משפיע לנקבה כי לאחר שתכלה כל מדריגתו מדרגה תחתונה שבו מתחיל להשפיע לזולתו, כי כן הוא בעולמות עליונים ותחתונים הקצה התחתון שבעליון הוא ראש ומשפיע ומחי' למה שלמטה ממנו דהיינו שעולם התחתון נתהוו מהארה וזיו מדרגה תחתונה שבעליון, וא"כ האותיות שבמחשבה שהם סיום ומדריגה תחתונה, כי יש משכיל שהשכל הוא רק התפשטות חו"ב ולאחר שנתלבש במחשבה ונעשה צורת אותיות האותיות הם סיום הדבר ומדרגה שאין למטה הימנה יותר, והיו"ד הקטן שבאותיות הוא המחי' ומשפיע לבחי' משכיל שבעולם שלמטה ממנו, וזהו ביו"ד נברא עה"ב בחי' יו"ד שורש עה"ב בחי' תענוג וביטול במציאות הביטול הוא למדריגה תחתונה בחי' יו"ד, כדאי' לפני כסאו הכל משתחוים כסאו הן אותיות כידוע הכל משתחוים לו ביטול מרוב התענוג שגדול כ"כ עד שמצינו באחר שאר"מ לדיינו בגיהנם תחילה כדי לייתי לעלמא דאתי לסכול צער כ"כ מקודם בשביל התענוג הזה, ובאמת תכלית עליית הנשמה הוא בטול במציאותה, שתכלית הוא שמיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח, פ"י מיכאל מ"י כאל חסד שבכל החסדים אין כאל בחי' חסד כי הוא רב חסד אה"ר שאין למעלה הימנה מי כמוך באלים ה' והוא תכלית העולמות אחר כל העליות והי' מדי חדש בחדשו כו' להשתחוות לפני ה' ביטול לגמרי בחי' אה"ר, וזהו מיכאל מקריב פ"י הקרבה שכולה כליל ע"ג המזבח כו' וד"ל.

והנה כל ענין הביטול הוא רק מזיו השכינה כו' שבהם אותיות שמו ית' בכל עולם ועולם עד א"ס ואין קץ, ולפ"ז יוכן היות בחי' שמות כמו

התפשטות חו"ב ולאחר: נ"א: התפשטות וזיו ממנו והשכל זו אבא ומחשבה התפשטות חכמה הוא בינה ולאחר.

למדריגה: נ"א: מדריגה.

העולמות: נ"א: העליון.

שבהם: נ"א: שהם.

עיקר הדבר כי בחי' אותיות בחי' סיום ותכלית הדבר, ולכן מצינו בע"ח שכינה שם א' למעלה במקום גבוה מאד ואותם אותיות השם יכנה בעולם תחתון ג"כ, והוא כי הם תכלית הדבר בעצמו והם בחינת עצמו, ולכן בהשתלשלות כו' שהאותיות שבעולם העליון נשמה וחיות לבחי' ראשונה שלמטה ממנו עד שנעשה בו ג"כ בחי' אותיות חיות לשלמטה יותר וכן י"ל בהשתלשלות עד א"ס שאותו שם מאיר לשלמעלה הוא ג"כ למטה כנ"ל, והוא לעתיד יהי' שמו א' כי בשמו נברא עה"ז ועה"ב כו' וד"ל.

וצריך האדם להתבונן מאד בכל הנ"ל בכל עומק שכלו ולהאריך בהתבוננות תמיד, שהוא ענין המאריך באחד כי לכאורה הוא תמוה כי אחד רומז לו' רקיעי' וד' רוחות כו' ואיך הוא א', אבל באמת לפי הנ"ל הכל א' השם א', שהוא פי' שמע הוא יחודא חדא ושמו בשכמל"ו יחודא תניינא מתאחדין ברזא דאחד למשרי' עלה רזא דאחד. פי' סוד ורוז שבאמת בטלים לשורשם והי' כלא היו רק מצד התלבשות והשתלשלות רבות נראה להמקבלים יש ודבר בפ"ע ז' רקיעים כו' מתחלקות לכמה חלקים וכמו האותיות שבאים לדבור הם מתחלקים לה' מוצאות הפה בומ"ף בשפתים גי"כ"ק מחיך כו' כידוע משאי"כ למעלה הם באחדות ודקות גדול כו', כמו כן בריאת כל העולמות ביו"ד נברא עה"ב עד שנשתלשל למטה שבה' נברא עה"ז בדבר ה' שמים נעשו כו' שהכל נהי' בדברו שהם י' מאמרות שנברא בהם העולם, דהיינו מאמר יהי אור הוא חיות האור כו' ומאמר תדשא הארץ הוא חיות הארץ כו' הו' תהומות ותחתיהם המאמר הוא המחי' בכל עת ורגע לעולם ה' דברך נצב בשמים ודבר אלקינו יקום לעולם ובאמת אני ה' לא שניתי אני הוא בחי' שכינה סיום ותכלית שהם אותיות כו' אין שום שינוי כלל בין קודם בריאת העולם לאחר בה"ע ולעתיד באמת יראו כל בשר יחדיו כו' עין בעין יראו כו'.

והנה זה כל האדם בעה"ז לקבוע אמונת ה' בלבו שהוא א' ושמו א', בא חבוק והעמידן על א' צדיק באמונתו יחי' שכל המצות יהי' רק עדין שהוא העיקר שיהי' דבוק באחד ולא לפנות עצמו מכל וכל להשתמד ח"ו כו' אבל לא לעשות מצות חבילות חבילות ולמצוא עבודות יתירות שהוא רק גסות הרוח ואין זה עיקר כו' רק להאריך באחד להתבונן בכל עומק שכלו כל הענין איך שה' א' ושמו א', וכל השוהה בהתבוננות זו הרבה שהוא יחוד

שמע ובשכמליו ה' א' ושמר א' למשרי עלה רזא דא' ומזה נא לואהבת דהיינו בחי' יום ומאריכין לו ימיו כו' שתקנה אצלו האהבה זמן רב וכו', והנה אנשי כה"ג תקנו ב' לפני' שהם פ' על הק"ש שנכתב בתורה כי כל ברכות דרבנן הם פ"ה הדבר היינו ע"י ההתכוננות בברכות שלפני' יכול להגיע לו בחי' ואהבת שבק"ש במס"נ ממש כו', וזהו יוצר משרתים לשון הוה בכל יום הוא בורא כמה רבבות מלאכים ומחדש בכל יום תמיד מע"ב כמו שאנו רואים השמש יוצא ממזרח הולך אל צפון וסובב אל דרום, וכל הליכתה למערב כלפי השכינה שבמערב והליכתה בהשתחווה הוא לפני כסאו הכל משתחווים שהוא בחי' שכינה שבמערב והליכתה בחי' דבור ומחדש בכל יום כו' אף שאין כל חדש תחת השמש, והפ"ה הוא כך שאין חיות חדש רק דבר ה' שעומד תמיד בשמים ומהוה בכל עת ובכל רגע מעשה בראשית.

ובהתבונן בכל הגיל שיש להשי' כמה וכמה רבבות מלאכים נבראים בכל יום ואעפ"כ בחר בישראל ואין המלאכים אומרים שירה עד שישראל מקדשין אותו למטה, ואף שמדרגת המלאכים גבוה מאד מהלך ת"ק שנה רגלי החיות כנגד כולם קרסולי החיות כנגד כולן שוקי כו' גופי כו' והאדם קטן מאד בערך ג' אמות, שהוא אצלינו, אבל אצל אי"ס ב"ה הכל שוה ממש בהשוואה גמורה כי בדבר שיש מספר וסוף שייך. לחלק בין מספר גדול לקטן כמו במספר אלף מאה חשוב יותר מעשר כי מאה חלק עשירי ממנו ועשרה חלק מאה ממנו אבל בדבר שאין מספר ואי"ס, הרי אלפים שוה ממש ליחידות שהרי יש כמה אלפים כ"כ כמו יחידות, כי כמו שאין מספר ליחידות כך אין מספר לאלפים כו' לפיכך אפי' המלאכי' שגדולים מאד ומאד נחשבים כולם לפניו ית' כבי"א הפחותים מאד בערכם ושונים הם ממש ובטלים אצל אי"ס ב"ה ודוק, ואף הדבור לא נתייחד עמהם ולא דבר הקב"ה מעולם עם המלאכים ולא עם אופנים ושרפים כ"א לישראל לבדו, ואף שמצינו כ"פ בתורה אינו כ"א צורך ישראל היינו באיזו שליחות שלצורך ישראל הוא או הנבואה משתלשל ע"י מלאך כו' וכשיתבונן האדם בזה הענין שככוננת יוצר אור ואעפ"כ אהבה רבה אהבתנו ובנו בחרת מכל עם מלשון ולהיות לו דירה בתחתונים דווקא יותר מכל המלאכים, ואף שיש באדם כל עם ולשון דהיינו אומות' כידוע, כי באמת הוא כן רק ובנו בחרת מה שבנו בקרבינו כו' חמלה גדולה ויתרה חמלת פ' נשיקין כפולין עדי"מ מלך גדול אדיר וחזק מאד מנשק ומחבק למנוול ומוכה שחין ומוטל באשפה וצואה אשר האהבה מאד

נפלאה בכפליים כו' מכ"ש רם על רמים כו' כמו צורה המראה במים כן רואין נגדה ממש כו', ומהתבוננות זו בא לידי מס"נ כלה שארי ולבני להיות חלקי אלקים לעולם ומי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, וברכה זו נק' היכלא דנשיקין וישק יעקב לרחל כו' ומזה בא למס"נ מאחד לואהבת שיהי ככל לבכך ונפשך ומאדך שהוא מחשבה דו"מ להיות מחשבתו דבוק במחשבתו ית' היא התורה ודבורו לדבורו ית' כמים הפנים כו' והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום פי' הדברים בחי' דבור המח' כל העולמות יו"ד מאמרות יו"ד דברות כו' אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו' ולכך הם למעלה ומשתלשלים למטה שיהי' נראה להם לישי' כדי להיות להם דירה בתחתונים דייקא כו', וחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם פי' מפני שאין מדריגה היותר פחותה ממני ית' קדמך שהוא סוף מעשה במחשבה תחלה כי כוונתו ית' הי' כדי להעלותן ובשביל זה וירם קרן לעמוי כו' ובזה יהי' לו דירה בתחתונים ע"י התורה לדבר במ בשבתך בניתך ובלכתך בדרך כו'.

וזהו כל העונה איש"ר בכל כחו ובכל כוונתו פי' שמי' רבא שיהי' גם שמו מבורך לשון בריכות מים והוא המשכות והתגלות אלקות לעלם לשון יחיד ולעלמי לשון רבים עלמיה לשון רבים יותר ואף שם לא יהי' רק אחד מן העולם ועד העולם כו', וז"פ כשם שאין בלבך אלא א' כך אין בלבינו אלא א', פי' כשם שלמעלה שהוא בחי' מרכבה שהאבות הן הן המרכבה אינו אלא א' כך אין בלבינו למטה ג"כ אלא א', והוא ענין ושמא א', וזהו בכל כחו כ"ח מ"ה חכמה מאין תמצא בחי' אין ובו ישים תמיד בהתבוננות כל מחשבתו ושכלו בענין יש"ר מברך שהוא תכלית בריאת האדם שימשיך בעבודתו שמו הגדול לעה"ז התחתון שיהי' כולא חד וד"ל, וכשיהי' כך קורעין לו גז"ד של ע' שנה לו' מדות כל א' כלול מעשר ע' שנויים מטוב לרע שיש בהם הרע נק' גזר דינו, ובהשים כל מעיינו באחדותו קורעין לו ומסייעין אותו מלמעלה להסיר ממנו כל התאוות רעות שהוא בחי' אהבה וחסד וכעס שהוא מצד הגבורות ובל אשא את שמותם על שפתי להזכירם בפרטית כולם נדחים ממנו לגמרי ולא יעלה על לבו לעולם כו' וד"ל.

מכ"ש רם על רמים: נ"א: כי הוא רם על כל רמים.

ית': נ"א: שהוא אתדבקות רוחא ברוחא ישקני מנשיקות סיהו וכו'.

ליש: כפי' בונה ירושלים נדפס: להיות. ותוקן כאן ע"ס נ"א.

לעמו: נ"א: משיחו.

נוסח שני

בגמרא כל העונה איש"ר בכל כוחו קורעין לו גזר דינו של ע' שנה. להבין ענין בכל כוחו דהנה כתיב ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כ"א ליראה וגו' א"ת מה אלא מאה שהם המאה ברכות שתקנו לאדם ובכללם הם הברכות שתקנו לק"ש שתיים לפניה כו' שהם הכנה. ולהבין ענין ק"ש דהנה איתא כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו פ"י שנים לשון שינוים כי באמת מה שאדם בהתחלת עבודתו עולה ויורד ויש לו שינוים הוא סימן שהתחיל מעט בעבודת ה' כי מי שאינו חפץ כלל וכלל להתקרב אליו ית' אין לו שינוים כלל כי הכסיל בחושך הולך אבל מ"מ אינו רק התחלה כי העבודה בעצמה הוא למעלה מבחי' יום ואורח צדיקים כאור נוגה ולכן נק' שנה שיש בו יום ולילה בחי' שינוים וכו' ובחי' יום יש בו ג"כ קצת שינויים כמו מתחילה עמוד השחר מתחיל להאיר מעט מעט עד נכון היום.

וללהבין מהו המאריך באחד דהנה כתיב יהי' ה' אחד ושמו אחד להבין ענין שמו מבורי אחזה כו' דהנה כל עיקר הנשמה היא למעלה מן האדם רק שראשית התגלות שלה בגוף הוא השכל והתפשטותה במחשבה באותיות עד שכא לדיבור גמור שהוא גשמי נגד אותיות המחשבה שהם רק אור וזיו מן הנשמה כו' כן כו' בו ית' שמו הוא האותיות המחי' כל העולמות וביוד נברא העוה"ב מה שאצלינו העוה"ב בחי' תענוג נהנים מזיו השכינה שהוא למעלה מן השכל אינו אלא זיו והארה מן שמו רק נקודה א' והאותיות בטלים במחשבה מכ"ש וכו' כידוע. והנה כתיב גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר תבונה אותיות ב"ן וב"ת קול ודיבור שהם אותיות כי אין מספר לתבונתו פ"י שלעולם בחי' אותיות סוף המדריגה שבעולם העליון נתהווה בחי' משכיל למעלה מן השכל לעולם שלמטה ממנו ועד"ז בכל עולם ועולם עד אין קץ כי הוא א"ס ואין שייך מספר גם לתבונתו שהוא עולמות וזהו ענין המאריך באחד פ"י צריך להתבונן תמיד בכל עומק שכלו ולהאריך בהתבוננות אחדות ה' שבאמת בטלים לשרשם והי' כלא הי' רק מצד התלבשות והשתלשלות רב נראה להמקבלים בחי' יש דבר בפ"ע ובאמת אני ה' לא שניתי אני הוא בחי' שכינה סיום ותכלית והם אותיות כנ"ל אין שינוי כלל בין קודם ב"ע לאחר ב"ע כנ"ל

וזה כל האדם להיות נקבע בלבו אמונת ה' שהוי' אחד ושמו אחד דהיינו העשרה מאמרות שברא בהם את העולם והם שמו יוכלו באחד שלא יהי' נראים ליש בפ"ע כנ"ל והיוד מאמרות דהיינו מאמר יהי אור הוא חיות האור וכו' ומאמר תדשא ארץ הוא חיות הארץ וכל התהומות ותחתיהם כולם

בדבר ה' נעשו שהכל נבראו בכח' דיבור ודבר אלוקינו יקום לעולם ולעתיד כתיב וראו כל בשר וכו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני ה' וכו' והמאריך באחד מתבוננן בכל עומק שכלו ושיהא הרבה בהתבוננות זה ומהתבוננותו היטיב הדק באחדותו ית' שהוא יחוד שמע ישראל ופסוק בשכמליו שהוא ה' ושמו אחד אתאחדת ברזא דאחד למשרי עלה רזא דאחד כו' מזה בא לו ואהבת דהיינו בחי' יום ומאריכין לו האהבה רבה שתקיים אצלו זמן רב כי כל תענוג הנשמה בעוה"ב היא ביטולה ממציא אותה לגמרי שתכליתה הוא שמיכאל מקריב אותה ע"ג המזבח פי' מיכאל מי כאל חסד שבכל החסדים אין כאל מי כמוך באילים ה' כי הוא בחי' רב חסד אהבה רבה והי' מידי חודש בחדשו יבוא כל בשר להשתחוות לשון ביטול לגמרי והוא עליות הנשמות וכו' והוא פי' מקריב שכולה כליל ע"ג המזבח כנ"ל.

והנה תקנו אכה"ג שתיים לפניו שהם פי' על ק"ש דאורייתא שכתובה בתורה שע"י התבוננות בכרכות ק"ש יוכל להגיע לבחי' ואהבת שבק"ש דהנה באומרו בברכת יוצר אור יוצר משרתים לשון הוה בכל יום הוא כורא כמה ריבואות מלאכים ומחדש בטובו תמיד מ"ב בכל יום נבראים רבבות מלאכים ואח"כ בטלים ממציא אותו לדיבור המחי אותו ולפני כסאו הכל משתחווי' כמו שאנו רואים השמש הולך אל צפון וסובב אל דרום וכל הליכותה אל מערב כלפי השכינה שבמערב והליכתה בהשתחוואו' לפני כסאו הכל משתחוויים שהוא בחי' שכינה שבמערב בחי' דיבור כו' ואף שאין חדש תחת השמש כו' הפי' שאין חיות חדש דיבור חדש רק דבר ה' שנברא כי הוא עומד תמיד בשמים מהווה בכל עת ורגע מעשה בראשית ואף שיש כמה מיני מדריגות במלאכים וחיות מהלך ת"ק שנה רגלי החיות כו' קרסולי החיות כו' וזהו אצלינו אבל אצלו אי"ס ב"ה הכל שווים כי בדבר שיש לו מספר וסוף שייך לחלק בו בין מספר גדול לקטון כמו במספר אלף המאה חשוב יותר מעשרה כי מאה חלק עשירי' ממנו ועשרה חלק מאה ממנה אבל בדבר שאין לו סוף ומספר כלל הרי אלפים שווים ממש ליחידות שהרי יש כ"כ כמה אלפי' כמו יחידות כי כמו שאין מספר ליחידות שבו כך אין מספר לאלפים שבו וד"ל וא"כ כטלים בשוה ממש ואח"כ אהבת עולם אהבתנו שהניח עליונים והשפיל עצמו לשרות בישראל ואין המלאכים אומרים קדוש עד שישראל למטה וכו' ואף הדיבור לא נתייחד להם כ"א לצורך ישראל דהיינו באיזה שליחות שלצורך ישראל או הנבואה נשתלשל ע"י המלאכים.

ובהתבונן אדם ענין זה שהוא כונת ברכת יוצר אור ואעפ"כ אהבה רבה אהבתנו ובנו בחרת מכל עם ולשון להיות לו דירה בתחתונים דייקא יותר מכל המלאכים ואף שיש באדם כל עם ולשון דהיינו ע' אומות

קליפות כידוע באמת כו' רק בנו בחרת מה שבנו בקרבנו חלק אלוה ממעל כידוע חמלה גדולה ויתירה פי' נשיקין כפולין למשל מלך גדול ואדיר מאוד מנשק ומחבק איש מנוול ומוכה שחין ומכוסה באשפה וצואה אשר האהבה נפלאה מאוד בכפליים כו' וזהו הבוחר באהבה כו' שהוא כמים הפנים אל פנים וכו' כמו צורה הנראית במים כו' ובהתבונן האדם בזה בא לידי מס'נ כלתה שארי ולבכי כו' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לפני כסאו הכל משתחוים כלה שארי ולבכי להיות רק חלקי אלוקים לעולם וברכה זו נק' היכלא דנשיקין וישק יעקב לרחל כו' ומוזה בא למס'נ באחד ולאהבה שהוא בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך שהוא מדו"מ להיות מחשבתו דבוק תמיד במחשבתו ית' הוא התורה ודיבור לדיבור כו' שהוא התדבקות רוחא ברוחא כמים הפנים כו' ישקני מנשיקות פיהו כו' והיו הדברים האלה פי' הדברים בחי' דיבור המחי' כל עולמות יוד מאמרות עשרת הדיברות כו' אשר אנוכי מי שאנוכי מצוך היום אינו רק השתלשלות שיהי' נראים ליש כדי להיות לו דירה בתחתונים דווקא בשבילי נברא העולם כי אין מלך בלא עם מפני כי אין מדריגה יותר פחותה ממנו כי יתוש קדמך כו' ובמה יהי' דירתו בתחתונים ע"י התורה לדבר עם בשבתך כו' ובלכתך בדרך כו'.

וזהו כל העונה אישיר בכל כוחו בכל כוונתו פי' שמי' רבה שיהי' גם שמו אחד מבורך בריכות מים יהי' המשכות והתגלות אלוקות גם בעולם לשון יחיד לעלמי לשון רבים עלמיא רבים ביותר אף שם לא יהי' רק אחד כו' וזהו כשם שאין בלבך אלא אחד שהוא בחי' יעקב מרכבה כו' כך אין בלבינו למטה ג"כ אלא אחד והוא ענין ושמך אחד וזהו בכל כוחו כ"ח מ"ה בבחי' אין שבו ישם בהתבוננותו כל מחשבתו ושכלו חכמה מאין תמצא בענין יהא שמ"ר מברך שהוא כלל תכלית בריאת אדם וימשיך בעבודתו שמו הגדול בזה העולם התחתון ויהי' כולא חד וד"ל וכשיהי' כן קורעים לו גזר דינו של ע' שנים ע' אומות שהם ז' מידות כ"א כלול מידוד ע"י שינויים מטוב לרע שיש בהם והרע נק' גזר דינו ובהשים כל ענינו באחדות ה' קורעין לו מסייעין אותו מלמעלה להסיר ממנו כל התאוות רעות שהוא מצד האהבה והכעס שבא מגבירה כו' ובל אשא את שמותם על שפתי כו' כי נדחים ממנו בלי יעלו על לבו.

עירובין יג, ב

נמננו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא משנברא. וצ"ל איך חלקו על התו' שכתוב בה וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וזה קאי גם על בריאת האדם שהוא ג"כ בריאה מאין ליש כמאמר נעשה אדם בצלמינו וגם הנשמה עצמה היא בריאה מאין ליש אלא שלא ע"י מאמר נבראת אלא כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים אבל מ"מ בריאה היא, ואח"כ אמר וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וקאי ממילא גם על בריאת האדם שטוב מאד בריאותו, ואעפ"י שנאמ' אח"כ כי רבה רעת האדם כו' הרי כת' אחר המבול ויתעצב אל לבו ויאמר לא אוסיף עוד דהיינו שנשאר ככתחלת הבריאה שטוב הוא מאד ואיך חלקו החכמים ע"ז ואמרו נוח לו לאדם שלא נברא משנברא, ועוד צ"ל מה שמבואר בזהר באתעדלית אתעדל"ע וכן מבו' בע"ח שהעלאת מ"ן גורם המשכת מ"ד וכמ"ש אם ישום אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף דהיינו שבהתעוררות נפש האדם שהוא בכי"ע מעורר ג"כ למעלה שהוא בחי' אצי' או למעלה ולכאורה אינו מוכן איך יכול הבע"ג לעורר הבלתי בע"ג שאין ערוך לו כלל אפי' כמו בחי' דומם לגבי בחי' מדבר שאין שייך בודאי שיעורר הדומם את המדבר אלא דוקא מדבר יכול לעורר את המדבר כגון לרחם עליו שיתפעל מחמת הרחמנות שעליו מחמת שהם בערך א' אבל הרי א"א שיעורר החי את המדבר מחמת שאינו בדומה וכ"ש הצומח וכ"ש הדומם שא"א לעורר את האדם שהוא מדבר והנה דומם ומדבר הם שניהם בע"ג אלא שזה גבוה מזה אבל נבראים בע"ג אין להם ערך כלל לו ית' יותר ויותר מדומם לגבי המדבר ואיך יהי' באתעדלית אתעדל"ע וגם איך שייך התעוררות שהוא לשון התפעלות שישתנה ממה שהי' קודם ההתפעלות וזה אין שייך כלל אצלו ית' דכתיב כי' אני הוי' לא שנית'.

ולהבין כ"ז צריך להבין מ"ש אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא היינו שנמשכת מטהירו עלאה ואח"כ ירדה (לבריאה ויצירה) לבראת ויצרת ונפחת שהם ג' עולמו' בי"ע דרך כלל כמאמר לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו' שהם ג' עולמו' בי"ע, ודרך פרט יש ג' בחי' אלו בי"ע למעלה היינו שא"ק נק' אדם דבריאה וע"י וא"א נק' אדם דיצי' וז"א דאצי' נק' אדם דעשיה ואצי' הוא בחי' טהירו עלאה ויש שם הוי"ה כמו שד' עולמו' בי"ע שדרך כללותם ד' אותיו' שם הוי' יו"ד באצי' דאבא מקנן באצי' ואימא עלאה מקנן בבריאה שהוא בחי' ה"א עלאה וז"א מקנן ביצי' שהוא בחי' וא"ו ומל' בעשי' שהוא בחי' ה' תתאה, וזהו באבי"ע שבדרך כלל, וכמו"כ הוא באבי"ע

שלמעלה הוא ג"כ כך היינו שטהירו עלאה שנק' אצי' הוא בחי' יו"ד וא"ק שהוא בריאה הוא בחי' ה' עלאה.

ולהבין כ"ז צריך להקדים מה שמבואר בע"ח בענין שרש הנשמות והמלאכים ששרש המלאכים הם מחיצוני' הכלים ושרש הנשמו' מפנימית הכלים, צ"ל ענין אור וכלי דהיינו כמאמר חכ' מוחא חסד דרועא כו' שהוא אור הכלי הוא מוחא וכן לאור החסד כלי דרועא כו' וכן לכתר קרקפתא כו', וצ"ל איך שורות האורות בכלים הלא אין להם ערך זל"ז כלל לא מיני' ולא מקצתי', עד"מ באור החכ' ששורה במוח הנה המוח הוא תכלית הגשם שנתפס במישוש ואור השכל הוא תכלית הרוחני שהוא מציאת שכליו' והתחכמות ואין ערך להם כלל וכן אור הראי' ששורה בעין הנה בשר העין הוא גשמי ממש והראי' היא רוחני' ואין לגשמיות ערך עם רוחניו' כלל, והנה יש גשמיות ורוחני' שבדרך עו"ע הוא שיש להם קצת ערך כמו אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכחו ומגדלו הנה העשב הוא תכלית הגשמי שנתפס במישוש אבל כח הצומח שהוא מזל הוא רוחני בודאי אך מאחר שאנו רואים שכח הצומח ממציא במציאות את העשב שגדל ממנו ומאחר שיש להם קשר וחיבור כ"כ עד שיגדל ממנו מוכרח לומר שיש מקצת ערך והראי' כשזורעים חטה מצמיח חטה מכח הצומח מוכרח לומר שיש קצת ערך דהיינו בדרך עילה ועלול שיש להם קשר וחיבור זע"ז עד שגדל הגשמי מהרוחני, אבל הנה באור וכלי אין להם אפי' מקצת ערך זע"ז שאין שייך לומר שהמוח הגשמי נמשך ונגדל מאור השכל הרוחני, וכן בשר העין לגבי אור הראי' הרוחני ואין להם אפי' מקצת ערך, אך הענין הוא שנתעורר. בו רק הלבשה שנתלבש האור בתוך הכלי אך אינו מובן א"כ למה אור החכ' שורה במוח ואור הראי' בעין דוקא כיון שאין ערך להם כלל אלא רק דרך הלבשה יכול הוא לכאורה להתלבש אור השכל בכלי אחר וכן כולם אלא מוכרח לומר שיש להכלי איזה השתוות ודוגמא להאור שלכן הוא חומר מוכן לקבל צורת האור כגון בכלי העין שהוא כלי לאור הראי' יש להעין השתוות בדבר א' להראי' ועי"ז הראי' מתלבש בו עד"מ מזכוכית לבנה וטובה שמאיר דרך בה אור השמש והנה אור השמש הוא רוחני לגבי הזכוכית שהוא גשמי ממש שנתפס במישוש וא"כ איך בה אור השמש אך הוא משום שהזכוכית יש בה בהירות ואור השמש ג"כ בבהירות ואעפ"י שמהותם אין ערך כלל מ"מ כיון שבבהירות יש איזה השתוות אעפ"י שאינה שוה ממש שהבהירות דראי' הוא בהירות רוחני והבהירות דזכוכית הוא בהירות גשמי מ"מ כיון שיש איזו

שנתעורר: כ"ה בהכתי'. ועל צד הגליון רשום בכתי' הרה"ח וכו' מהראי' ריבלין: לכאורה נ' שצ"ל שאינו שורה או שאין האור.

השתוות דהיינו שבשר העין הוא ספירי ובהיר ואור הראי' הוא ג"כ בהירות אעפ"י שבהירות גופא אינו דומה שזה גשמיות וזה רוחני' מ"מ כיון שיש איזו צד השוה לכן היא מקבלת בתוכה את אור הראי', וכן עדי' בכלי המוח ששורה בו אור החכ' מוכרח ג"כ לומר שיש איזה צד השתוות בכלי המוח הגשמי לאור החכמה הרוחני שלכן הוא חומר מוכן לקבל צורת החכ' דוקא מחמת שיש לו איזה השתוות לחכ' וההשתוות הוא ג"כ אין ערוך כערך גשמי לרוחני מ"מ כיון שמשותות עכ"פ היא מוכנת לקבל הצורה, והמופת לזה הוא מה שאנו רואים שכל מה שמתגדל יותר מתחכם יותר כמ"ש ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה שכל מה שמתגדל יותר נעשה המוח חומר מוכן לקבל צורת השכל ולכן בזקן שנעשה אצלו המוח חומר מוכן יותר לקבל צורה נק' זקן שקנה חכ' וכן משארז"ל הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות הוא מחמת שבדיני ממונות צריך לייגע המוח מאד ומחמת זה נעשה חומר מוכן יותר לקבל צורת השכל לכן מתחכם וזהו מארז"ל שמביאין הטפה ושואלין טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש דלכאורה אינו מובן דהטפה היא גשמי' ואין שייך לשאול עלי' חכם או טפש אך הענין הנה הטפה הוא לובן שמן האב שממנה גידין ועצמות ששם ג"כ כלי המוח ושואלין אם יהי' המוח חומר מוכן לקבל הצורה וזהו דקאי על הכנת החומר של הכלי וממילא יהי' חכם, נמצא מובן מכ"ז דכל כלי יש לה איזה השתוות אל האור באיזה דבר לא במהות ומצד זה שורה ומתלבש בה האורו'.

ועתה צריך להבין ענין פנימי' כלי וחיצוני' כלי וצריך להקדים מ"ש בתיקוני זהר אנת הוא חד ולא בחושבן דלכאורה אינו מובן לשון חד דכיון שאמר אנת משמע לשון יחיד ואיך אמר חד פשיטא שהוא חד, אך הענין דאח"כ א' בת"ז אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיע' אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא כו' דמשמע שיש חכם ומבין אלא שלא ידיעא ומתחלה א' אנת הוא חד ולא בחושבן ומשמע שאין ע"ס כלל, אך הענין הוא שיש ב' יחודים יחוד בעצם ויחוד נפרד עד"מ בכח הפעולה שביד כשמתפשט על עשיית איזה דבר אזי הכח המתפשט הוא כח נפרד מעצם החיות שביד ואח"כ כשמניח מלעשות חוזר הכח ההוא למקורו בכח הפועל וזה נק' יחוד נפרד דהיינו שבאמת הוא נפרד מן העצם שהוא כחי' התפשטו' אלא שהוא מתאחד עם העצם כשמניח מלעשות. ויחוד בעצם נק' כשלא עשה עדיין ביד שום פעולה ולא נתפשט עדיין הכח ומ"מ הרי הוא כלול בעצם החיות שביד ומתייחד עמו ממש דהיינו שהכח ההוא אין עצם חיות שביד ממש אלא דבר נוסף על העצם דהיינו שכולל בו כח ההתפשטו' אך הוא מיוחד בתכלית עם העצם שא"א לחלקו ממנו לומר שהוא כח מלבד העצם אלא הוא כלול ממש בעצם וזה נק' יחוד בעצם וזהו באבר פרטי וכמו"כ בכללות החיות שבנפש,

והנה בעצם הנפש כלולים בו כל הכחות המתפשטים אח"כ חכ' ומדות כו' אלא שמתייחדים שם בתכלית היחוד בבחי' יחוד בעצם, ואח"כ כשמתלבשי' בכלי נעשי' נפרדים מעצם הנפש שנעשה בחי' מציאות נפרד שכל כו' הממוצע ביניהם הוא גילוי הנפש והתפשטותו כשלא נתלבש עדיין בכלים ששם יש כל הכחות שכל ומדות כו' וראי' ושמיעה אלא שהם רוחני' כגון הראי' דשם היא רוחניו' וכשמתלבש בכלי העין נעשה ראי' גשמי' וכן אור החכ' שבנפש היא חכ' רוחני' עדיין וכשמתלבש בכלי המוח נעשה ההתחכמו' גשמי אבל כשלא נתלבשו עדיין בכלי' הם רוחניי' ומתאחדי' בעצם הנפש בבחי' יחוד נפרד, וכמ"כ למשכיל למעלה ג' מדרגות דהיינו כמו שכל הכחות כלולים בעצם וכשהם מתפשטים מן הנפש ואח"כ כשמתלבשים בכלים דהיינו כמיש' אנת הוא חד קאי על עצמותו ית' שכלולים שם כל העיס בבחי' עיס הגנוזות במאצילן שהם כח נוסף על עצמותו אלא שכלולים בו בתכלית היחוד בבחי' יחוד בעצם וזהו לשון חד כידוע ההפרש בין חד לאחד כי אחד הוא לשון התאחדות ב' דברים נפרדים וחד הוא יחיד ולכן א' אנת הוא כו' פי' עצמותו ית' הוא חד יחיד בעצם שאעפ"י שכלולים בו העיס בבחי' נוסף מי"מ מיוחדים הם בבחי' יחוד בעצם שנק' חד ומיש' אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיע' מבין ולא בבינה ידיעא כו' קאי על התפשטות וגילוי עצמותו שהוא בחי' אורות דאצי' קודם התלבשותם בכלים שלכן נק' אורות לשון זיו והארה שהוא הארה מעצמותו ושם יש בינה וחכ' וכל הי"ס אלא שהם בבחי' ידיע' שעדיין הם בחי' רוחניו' לגבי התלבשותם בכלים שנעשים גשמיות כניל במשל וכמו"כ ממש למעלה וע"ז קאי ג"כ עיס בלי מיה ששם הם בלי מהות וד"ל, ואח"כ א' חכ' מוחא חסד דרועא כו' הוא על התלבשות אור בכלי, וענין פנימי' כלי וחיצוני' כלי הוא כי הנה פנימי' כלי הוא מתאחד עדיין עם האור כמאמר איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' חיוהי קאי על האורות קודם התלבשות בכלים וגרמוהי קאי על פנימי' כלים שהוא חד עדיין עם האורות, והענין כי פנימי' כלי הוא מה שמבול' דהיינו שבהתלבשות האור בתוך הכלי נעשה בחי' גשמי' כגון אור השכל ששורה במוח שאור השכל קודם שנתלבש בכלי המוח הי' בחי' שכל רוחני, ואח"כ כשנתלבש במוח בכלי נעשה שכל והתחכמות גשמי וכן בראי' כניל, אבל כ"ז היינו כשלא הי' עדיין התפשטות מהכלי ולחוץ אלא רק האור הוא בכלי דהיינו השכל כשלא נתחכם עדיין אלא שנעשה כח התחכמות גשמי מצד הכלי כניל אבל לא נתפשט עדיין לחוץ וכן בראי' שבעין כ"ז שלא נתגלה לחוץ דהיינו כשלא ראה עדיין שום דבר אלא כח הראי' כמו שהוא בעין אלא שנתגשם אור הראי' שבנפש שהי'

רוחני ונעשה גשמי מצד הכלי כנ"ל אבל לא נתפשט עדיין לחוץ זה נק' פנימי' כלי, וזה עדיין מתאחד עם עצם האור שאינו מופרד ואינו יכול להיות בלא עצם אור כמו שא"א להפריד היד מהאדם עצמו אעפ"י שחוא כלי משום כשלא נתפשט עדיין לחוץ הוא מיוחד עדיין בעצם וזהו איהו וגרמוהי חד, אבל בחי' חיצוני' כלי נק' כשמתפשט מן הכלי לחוץ דהיינו כשמתפשט בחכמתו או ראה בכח הראי' שלו שהוא התפשטות מן הכלי לחוץ שהוא נפרד מעצם האור, ועד"ז בכלי שנוטלים בה מים שיש בה פנימי' וחיצוני' דהיינו החלל והתוך של הכלי הוא פנימי' הכלי שהוא כדי לקבל בתוכה האור שהוא המים, ודופני הכלי הוא חיצוני' הכלי שהוא כדי להשפיע לחוץ.

והנה שרש נפש ישראל אפי' נפש דעשי' שרשה מפנימי' כלי' דאצי' שהוא בחי' האור שנתגשם בכלים כנ"ל שמייוחד עדיין עם העצם ולא יצא עדיין לחוץ בגילוי ולפיכך הוא מוליד בדומה לו לפי שמייוחד עדיין בעצם, וכמו"כ למעלה נמשכין הנשמות מבחי' אור החכ' המלוכש בכלי אבל המלאכים נמשכו מבחי' חיצוני' הכלים שהוא בחי' הגילוי לחוץ כמ"ש בדבר ה' כו' וברוח פיו כל צבאם שהמלאכים נבראו מרוח פיו ית' שהוא גילוי הדבר לחוץ ולא מבחי' עצם הדבור שהוא מיוחד עדיין בעצם.

ועתה צ"ל מאין באת ולאן אתה הולך שהנשמה נמשכה מאין וירדה למטה וירידה צורך עלי' הוא למעלה מאין שהוא מקור מחצב שלה דהיינו לאן שלמעלה מאין. ולהבין צ"ל תחלה מאין ליש דלכאורה אין הוא פ"י אין במציאות ויש הוא פ"י יש במציאות וא"כ אינו מובן מה שבריאית העולמו' הוא יש מאין הלא כתיב כי ממך הכל שמעצמותו נבראו הכל ונק' עיקרא ושרשא דכ"ע ונק' יש אמיתי, וכן איתא ברמב"ם מאמיתית המצאו נמצאו כל הנמצאים דהיינו שממציאות עצמותו נמצאו כולם ואיך אומרים יש מאין, אך הענין הוא שיש ב' מיני השפעות יש מיש ויש מאין, יש מיש היינו כשהמשפיע הוא בחי' יש ונתפס בגדר השגה כמו ההשפעה ויכולים לתפוס מציאותו בשאלה מחמת ההשפעה שיכולים לשאול מי המשפיע, משא"כ כשאין המשפיע נתפס בגדר השגה ממילא ההשפעה ג"כ אינו נתפס ולא יתפס מציאותו לשאול מי הוא המשפיע והוא כאלו אינו במציאות, ועתה יתורץ הקושיא איך שייך לקרותו ית' בשם אין הלא אדרב' כי ממך הכל כתיב כי פ"י אין הוא כשאינו נתפס כנ"ל ואור א"ס אינו נתפס בגדר השגה לכן נק' אין אך עדיין אינו מוכן איך נמצא ממנו היש מהאין הלא ההשפעה היא בערך המשפיע וא"כ שאור א"ס הוא בחי' אין כנ"ל האיך נמצא ממנו היש.

וללהבין זה צריך להקדים ענין טהירו עילאה. דהנה ענין טהירו עילאה הוא תוקף הבהירות כי תרגום של צהרים הוא טיהרא שבאמצע היום השמש מאירה בבהירות ואז נק' טיהרא וכן שרגא בטיהרא כו', וכמו"כ למעלה טהירו עילאה נק' בחי' אור א"ס שמאיר בתוקף בבחי' מעין העצם, וכמארז"ל קודם שנבה"ע ה' הוא ושמך בלבד פי' הוא בחי' עצמותו ושמך בחי' אותיו וגילוי התפשטותו ה' בלבד שאפי' בחי' ההתפשטו' ה' בלבד לפי שה' מאיר בתוקף הבהירות והי' האור מעין העצם ונק' טהירו עילאה ולכן לא ה' יכול להתהוות מבחי' טהירו עילאה שרש להשתלשלו' אם לא ע"י צמצומים ומקום פנוי נמשך האור בדרך קו וחוט שהוא בדרך הארה בלבד ולא מעין העצם וזה נק' יש מאין פי' יש הוא מבחי' קו וחוט ואילך ונתהוה מבחי' אין שהוא בחי' טהירו עילאה שנק' אין כאלו אינו במציאות כניל ונתהוה רק דרך הארה.

והנה נשמות ישראל נמשכו מבחי' טהירו עילאה זו שנק' אין מאין באת דהיינו שנמשכו מפנימי' כלים דאצי' שמיוחדים בתכלית בבחי' הקו"ח שהולך עד סוף האצי' והקו"ח נמצא בדרך הארה מטהירו עילאה הנ"ל נמצא שרש הנשמות מאין דטהיר שהוא מקור מחצב היש כמארז"ל נש"י עלו במחש' פי' מחשבה הוא בחי' טהירו עילאה שהוא בחי' סוכ"ע אבי"ע בהשוואה א' כמשל המח' שחושב כמה דברים בסקירה א' ומשם נמשכו הנשמות שהוא בחי' האין מקור מחצב היש אלא שאח"כ ירדו בבי"ע שדרך כלל ודרך פרט כניל, והמכוון ה' ירידה צורך עלי' לאן אתה הולך שלמעלה מבחי' האין, דהנה יש ב' בחי' קדוש וטהור, טהור הוא לשון הזדככות כי תרגום של טהור דכ"א שהוא כמו הזכוכית זכה שפי' הוא שנלקח ממנה כל הפסולת דק שבדקות שיכול למנוע אור השמש אך מ"מ הוא בערך ושתוף עם זכוכית אחרים אלא שזו נטהרה הטיב יותר מאחרים וכמ"ש מי יתן טהור מטמא מכלל דאיכא טמא דפי' טהור הוא שנטהר הטוב מטמאתו כמשל לאבן טוב שהוא אבן ממש אלא שנטהר הטוב מכל הפסולת ונשאר רק טוב ומאיר, וכן מה שיש נשמות גבוה' ונשמות נמוכים שהפי' הוא שנשמו' גבוה' אין בהם פסולת כלל אפי' דק שבדקי', ובנשמות הנמוכי' ממנה יש בה קצת פסולת נמצא בערך ושתוף א' עם זולתו, משא"כ בחי' קדוש הוא מובדל בערך שאינו כמו בחי' טהור שהוא בשיתוף אלא שגבוה כו' אבל קדוש הוא מובדל ממש בערך כמו אור השמש שהוא עצמו מאיר לא שנלקח ממנה הפסולת ולא שייך לומר עליה שהיא מאירה יותר מאבן טוב מאחר שאינם ערך זל"ז,

בבחי' מעין: בין תיבת "בבחי' לתיבת "מעיד מצויין בהכתי' סגול הפוך (סימן למחיקה על תיבת "בבחי'?).

וכמו"כ למעלה טהור נק' מה שהוא בחי' סוכ"ע שהוא מקור עכ"פ להשתלשלו' אלא שגבוה מההשתלשלו', וזה נק' נשמת כל חי דפרחא מחי עולמים שפורח מאאי"ט שקודם הטהירו, וז"ש וזרקתי עליכם מים טהורים שהוא בחי' טהירו עלאה אבל בחי' קדוש נק' מה שאינו אפי' מקור לההשתלשלו' כי קדוש לשון מובדל בערך שאין שייך לומר גבוה לבד אלא מובדל בערך ותוכן המכוון ירידת הנשמה הוא להמשיך מבחי' קדוש ע"י (תו') ומע"ט שממשיכים מבחי' קדוש כמאמר אשר קדשנו במצותיו קדושים תהיו שימשיכו מבחי' קדוש וארז"ל קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם פי' שהקדושה בתומצ' אינה קדושה העצמיו' אלא רק קדושתכם, אבל קדושת עצמותו הוא למעלה מקדושה זו, וזהו לאן אתה הולך הוא בחי' אור אי"ט שקודם הטהירו שהוא בחי' יוד אלא הוא בחי' קצו של יוד ולכן נק' אן בלא יוד.

והנה עתה מתורץ מארז"ל נוח לו לאדם שלא נברא משנברא, ובתו' כתיב וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד שנאמת כשלא נברא טוב יותר משנברא כי נברא הוא בחי' הירידה של בי"ע ומקור מחצבה הוא בחי' אין שקודם הקו אבל אחר ההמשכה מקדוש שלמעלה מטהור אז טוב מאד, וגם קושי' השני' מתורצת דהיינו איך יעורר הבע"ג לבלתי בע"ג כי הרי נשמות הם מבחי' פנימי' כלים שמיוחדים בתכלית בעצמותו לכן יכולי' לעשות כל התעוררות ושינוי וד"ל.

וענין* נח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ואעפי"כ כתי' והנה טוב מאד כו' יוכן בהקדים משל ומליצה מענין יסורים ממרקים הרי הפעולה והתועלת מזה הוא להנפש שתתענג ע"ז בג"ע להנות מזיו ותקבל שכר טוב והגוף בטל עובד ולמה יהא הוא טובל היסורים דעוה"ז (ואיפה מדת המשפט כו'). אך הענין כי כך היא הבריאה בכללות העולם שיהי' תחתון כסוף להעליון ממנו ויהי' טרחתו ועמלו בשבילו וכמו ששוחטים הבהמה בשביל שהאדם יאכל ויחי' וכן מכים הסוס שיוליך את האדם, וכך היא המדה ואמנם לא שהוא דרך עולה ח"ו כי גם להתחתון מגיע איזה תועלת מזה רק

שהטובה העיקרית אשר בשבילה הוא טרח הוא בשביל העליון שהוא הוא העיקר בזה וגם לו מגיע ממילא תועלת בדרך טפל, וכמו ע"י שחיטת הבהמה שנאכלת לאדם בריא הוא תועלת גם להבהמה שמתעלית עי"ז (כי מה שהאדם חי ממנה ושכלו ומדותיו מתחזקים ממנה זה גופה היא עלייתה וד"ל וכמ"ש במ"א ע"פ משפט כתוב הוא מהו המשפט הכתוב באומות ואכלת את העמים כי זה גופה הוא תועלתם מה שטורחים בשביל ישראל והישראל מקבלי תועלת מהם וד"ל) וכן רפב"י שהלך על חמורו לדבר מצוה הרי גם חמורו נתעלה עי"ז אלא שהכוונה העיקרית אינה בשבילם רק להאדם שיאכל וירכב בו.

וכמו"כ הוא ענין נח לו לאדם שלא נברא ואעפ"כ טוב מאד ע"י שנברא בו שהענין הוא נגד ב' בחי' שונות, פ"י נח לאדם היינו על בחי' הנפש הנמשכת להתלכש בהגוף שהי' נח לה יותר אם לא היתה נשפלת ממקומה ופ"י נח שהי' לה קל יותר ואעפ"י דירידה צורך עלי' הרי עלי' זו היא בבחי' הקדושה וההבדלה בערך כנ"ל ואז היא בבחי' אחרת לגמרי ממהותה ועצמותה הראשון וכנגד בחי' זו נאמר והנה טוב מאד ששם הוא הטוב העיקרי מירידת הנפש בגוף שע"ז נולד ונעשה עילוי בחי' זו כנ"ל אבל לבחי' הנפש שלמטה נמנו וגמרו שנח הי' לה יותר אם לא היתה נבראת בו ואף שגם במדרגה הזאת יש כודאי ג"כ תועלת מירידה זו כנ"ל במשל אמנם נח וקל הי' לה יותר אם לא נבראת בו ולכן לא נקטו בלשונם טוב לו לאדם בו לפי שמ"מ יש תועלת אלא שהוא בדרך טפל וטוב מאד הוא בבחי' אחרת וד"ל.

פסחים ק"ט, ב

בגמרא (מסכת פסחים ק"ט, ב) דרש רב עירא זמנין אמר לה משמי' דרב אמי וזמנין אמר לה משמי' דרב אסי מ"ד ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסד עם זרעו של יצחק אחר שאוכלין ושותין ונתנין לו כוס של ברכה (פ"י כוס יין המשומר בענבין משי"ב כמ"ש במ"א) לאברהם לברך אומרים לו ברוך אומר להם אני לא אברך בו' עד שאומרים לדוד טול אתה לברך אומר אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא וכו'.

הנהה כתיב ויין ישמח לבב אנוש כו' המשמח אלוקי' ואנשים כו' דהיינו כמארז"ל נכנס יין יצא סוד להיות פועל השמחה בלב האדם שהשמחה הוא בחי' התגלות אשר צהבו פניו כו' ויצא סוד הנעלם בגלוי הלב בשמחה בבחי' השמחה והתבונה כו' והיינו בעבודת ה' כשיתבונן המשכיל בגדולת איס ב"ה בהרחבת דעתו אזי יוליד מזה בחי' שמחה בלבו לשמח בה' ית' כמ"ש ישמח ישראל בעושי כו' שזהו שורש ענין היין שלמעלה שישמח לבב אנוש (וכמ"ש אם הבנים שמחה וכמ"ש במ"א) אך כ"ז בחי' היין שנסחט מענביו דווק' שאז דווק' מקרי יין אבל בעודינו עצור וכנוס בענביו לא מקרי יין וכמארז"ל בגמ' וזהו בחי' עה"ד טו"ר כמארז"ל אשכול של ענבים סחטה לו דייק' שהוא מקרי יין המשמח כו' והיינו שמבחי' היין זה יוכל להיות טוב שהוא פעולת השמחה באלוקות להיות ישמח ישראל בעושי בהתגלות לבבו וכן יוכל להסתעף ממנו ההיפוך בחי' רע כו' מפני שהוא בחי' אילנא דטו"ר שזהו עה"ד שחט"י בו עה"ד והענין הוא להיות היין הוא נסחט מענב' שהם הכלים שלו שנפרד מהם ויצא בבחי' התגלות לחוץ לזאת פועל ג"כ השמחה בהתגלות הלב שמסתעף מהדעת וההרגשה שהוא בחי' התגלות יש ודבר מה שמרגיש בבחי' הרגשה בדעתו ממש בגדולת ה' כ"ה ולכך מסתעף ממנו השמחה בהתגלות לבבו בבחי' יש ודבר נרגש בלב ממש ולזאת יוכל להסתעף ממנו גם ההיפוך בחי' רע ח"ו כמ"ש במ"א אבל בחי' יין המשומר בענביו משי"ב פי' הוא חמר' דמנטר' תוך ענביו בבחי' העלם שכנוס בתוכם ולא נפרד מהם עדיין לחוץ והוא מו' י"ב קודם חט' אדה"ר הוא בחי' עה"ח.

ובי"אור' הענין הוא דהנה אמרז"ל הרואה ענבים אוכמין בחלום סימן רע לו ענבים חוורין סימן יפה לו פי' ענבים של מעלה הם בחי' הכלים דאצילות שהן הכלים של היין המשומר בתוכם הוא בחי' אואסב"ה המלוכב בהם בבחי' העלם ומיוחד עמהם בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי כולא חד בהון ממש כמו היין הגשמי המשומר בענביו טרם הפרדו מהם שלא נק' עדיין שם יין עליו מצד היחוד שלו בתוך הכלים שלו הם הענבים שלא נסחט ונפרד מהם עדיין להיות עלה בשם דבר בפ"ע כ"א יחיד ומיוחד עימהם מתח"י בריאתם ונעלם בהם בבחי' העלם עד שאינו עולה בשם דבר בפ"ע כלל משא"כ כשנסחט מהם שאז נפרד ויצא לחוץ בבחי' התגלות להיות מהות דבר בפ"ע אז נק' בשם יין כו' כמ"כ עדי"מ למעלה בחי' יין המשומר בענביו מו' י"ב הם בחי' האורות עליונים דאצילות שנמשכו מאוא"ס בתח"י האצילות שמשומרים בתוך הכלים בבחי' העלם והסתר דאצילות שנק' ענבים ומיוחדים עמהם בתכלית היחוד להיות איהו וגרמוהי חד ממש והם משתמרים בתוך

הכלים בבחי' העלם והסתר עד שאינו עולים בשם דבר בפ"ע ולא מקרי עדיין יין כנ"ל מצד שאינם נרגשים עדיין בבחי' גלוי למהות דבר בפ"ע כו' כ"א נעלמים וגנוזים בתוך הענבים בבחי' העלם והתכללות בתכלית היחוד מתחי' האצילות וכ"ז קודם חט' אדה"ר אבל לאחר חט' אדה"ר נפרדו האורות מתוך הכלים להיות יוצאין בבחי' גלוי שאז נק' יין המשמח כו' שאין הכלים מיוחדים בתכלית היחוד עם האורות כמקדם כי הרי יש בהן בחי' עליות וירידות בשבת ויו"ט עליות ובחול ירידות כו'.

וביאור הענין בחי' יין המשומר למט' הוא כענין שנאמר שמחו צדיקים בה' וישמחו כך כל חוסי כך כו' פי' שאין השמחה בהתגלות לבבו בבחי' יש ודבר נרגש בפ"ע המסתעף מהדעת וההרגשה ממש שזהו בחי' יין סתם שנסחט מענביו המשמח לבב אנוש כנ"ל כ"א השמחה נעלמה וגנוזה ומיוחדת בהוי' ממש בתכלית היחוד בבחי' הוי' ממש בלי הרגשה כלל שהוא בבחי' אין האמיתי שהוא בבחי' יין המשומר בענביו ממש שהוא בחי' ע"ח שלא יסתעף מהם בחי' רע ח"ו כלל למעלה מבחי' עה"ד טו"ר כנ"ל ומה שארז"ל נכנס יין דווקא' יצא סוד פי' מה שנק' בשם יין שנסחט מענביו ונפרד להיות יש ודבר בפ"ע להיות נק' בשם יין זה מגלה הסוד הנעלם להיות מתגלה בבחי' גלוי הלב בבחי' שמחה וחדווה כו' אבל יין המשומר בענביו הוא עיקר הסוד הנעלם שהיין כנוס ועצור בתוך ענביו הם הכלים שלו בהעלם גדול ובהתכללות ויחוד אמיתי והיינו כמי' שמחו צדיקים בה' וישמחו כל חוסי כך כו' וד"ל.

והנה לעיל יהי' מבחי' יין המשומר בענביו כוס של ברכה בסעודת הצדיקים כו' דהיינו כמה שנת' שע"י כוס של ברכה מזמנין בחי' הבריכה עליונה ממקור הברכה ע"י ברכת הזימון ואח"כ מתחלק השפע לחלקים בבחי' ג' קוין העליונים כו' שעתה בחי' הברכה עצמה שמזמנין בכוס של ברכה הוא בחי' יין המשומר בענביו כנ"ל שהוא בחי' הבריכה העליונה כנודע אבל לעיל יהי' מזה הברכה בחי' כוס גדול של ברכה ויצטרכו לזמן בו ברכה עליונה וגבוהה למעלה מאוד נעלה ממנו מפני שאף הוא יצטרך להמשכת ברכה עליונה הגבוהה מאוד נעלה ממנו כמו שמצטרכים עתה בכוס של ברכה שלמטה להמשיך ממנו הבריכה כו' והיינו שלעיל בזמן עליות העולמות יהי' הוא בחי' כוס של ברכה שלמטה להמשך ממנו הבריכה כו' והיינו שלעיל בזמן עליות העולמות יהי' הוא בחי' כוס של ברכה לבד והבריכה יהי' נמשכת מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' הכלים הפשוט

בתכלית הפשיטות מגדר הכלים לגמרי שבחי' יין המשומר בענביו הוא בחי' האורות המלוכשים בתוך הכלים ומיוחדים בתכלית היחוד להיות איהו וגרמוהי חד דהיינו בחי' השמחה הנעלמה בהוי' שהוא בבחי' אין כו' אבל הבריכה העליונה תהי' נמשכת מעצמות אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מהכלים שמופשט מגדר הכלים לגמרי שהוא למעלה אף מבחי' מקור התענוגים וזהו ע"י הזימון בכוס של ברכה של יין המשומר כנ"ל.

וְז"ש באגדה הנ"ל לאחר שאוכלין ושותין נותנים כוס של ברכה לאברהם כו' ואמר להם אני לא אברך לפי שכבר יצא ממני ישמעאל כנ"ל פי' אברהם הוא בחי' קו ימין חח"ן באצילות שיצא ממנו ישמעאל בחי' חסד דקליפה שנסתעף מבחי' חסד דקדושה דקו ימין דאצילות ולכך אינו יכול לברך על כוס ש"ב של יין המשומר להמשיך הבריכה מאוא"ס ב"ה שלמעלה מהכלים מאחר שהוא בחי' קו כזו שיכול להסתעף ממנו בחי' ישמעאל הגם שלע"ל כתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן כו' ולא יהי' עוד בחי' ישמעאל רק מצד שהוא קו כזו שיכול להסתעף ממנו ישמעאל אעפ"י שלא יהי' עוד אז לע"ל אינו יכול לברך להמשיך הבריכה עליונה ע"י כוס של ברכה של יין המשומר כנ"ל וכן ביצחק הוא קו שמאל דאצילות שיצא ממנו עשיו אף שלא יהי' לע"ל כשרוח הטומאה יעבור כנ"ל רק מאחר שהקו שלו גורם סיבת הסתעפות בחי' עשיו שיצא כבר ונסתעף ממנו לכך אינו יכול לברך כו' כנ"ל (וזהו דקדוק לשונם לפי שכבר הנ"ל אף שעתה איננו כי רוח עברה ותטהרם כו') נותנין לו ליעקב אומר להם אני לא אברך לפי שכבר נשאתי שתי אחיות בחייהון שעתידה תורה כו' פי' יעקב הוא בחי' קו האמצעי מאצילות בחי' בריח התיכון שמבריה מן הקצה אל הקצה שהוא כללא דאבוהון שלמותי' דכולא והי' ראוי לברך בכוס של ברכה כו' השיב להם אני לא אברך לפי שכבר נשאתי שתי אחיות כנ"ל פי' הם ב' פרצופים דלאה ורחל שהם ב' עולמות עלמ' דאתכסיא ועלמא דאתגלי' שחיבר ב' עולמות אלו ביחד כמ"ש ברוך ה' מן העולם ועד העולם כו' פי' ברוך הוא המשכה מן העולם היא עלמ' דאתכסי' ועד העולם הוא עלמ' דאתגלי' שיתחבר ביחד שזה עשה יעקב שנשא שתי אחיות בחייהון כו' ולכן מצד"י אומר אני לא אברך הבריכ' העליונה בכוס ש"ב ביין המשומר כנ"ל וד"ל, אומרים לו לדוד טול אתה וברך אומר אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא כנ"ל פי' דהע"ה הוא בחי' מלי' מדת מלי' דאצילות ונאמר בסי' נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן דייק' לכך אמר אני אברך ולי נאה לברך מצד היות כ"ד.

דאצילות שנעוץ תחילתו בסופן דייק' וסופן בתחילתו דייק' לכך לי נאה לברך דייק' בחי' הבריכה העליונה מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהכלי' ע"י כוס ישועות דיינ המשומר כנ"ל וד"ל.

סוכה נב, א

להבין מאמר רז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו כו'. והלא האור דוחה את החשך כידוע וא"כ איך יתכן שמי שנתגבר בנפשו האור האלקי בתפילה יהי' אצלו החושך והרע יותר בתגבורת כו' אך הענין הוא דבאמת אם האור אלקי' מאיר ברשפי אש ההתלהבות בוודאי אין החיצוני' יכולים לגשת אליו כו' כי לא יגורך רע כתי' כידוע אמנם לאחר התפילה הרבה שכבר חלף והלך לו האור לגמרי ונשאר רק בחי' רשימו בעלמא בהעלם לבד ולא בגילוי כלל כו' אזי יש תשוקה נפלאה לחיצוני' להתאחז ולהדבק ברשימו זו כדי לקבל שפע ויניק' ממנה כו' יותר משאם לא הי' מתפלל בכוונה ולא הי' נשאר בלבבו זכר לקדושה בכחי' רשימו שאז אין מתגברי' להתאחז ולהתקרב אליו כלל כי אין להם מה לינק ולקבל ולמה להם להדבק בו כו' והר"ז עדי"מ גנבים השודדים בלילה למצוא טרף לנפשם ומחפשים בכל גנוזי מטמונים כו' בוודאי במקום שיש שפע רב ביותר לשם מתכנסים ומפקירים עצמם ביותר לחפש שם בתכלית כשיהי' הבעה"כ ישו ונרדם כו' ועושין תחבולות איך שירדם בכי טוב כו' משא"כ במקום שאין שפע רב טוב כ"א דברים קטנים מאד כמחטי' ושברי נחושת וכיוצא לא יפקירו עצמם לזה כלל ואין להם תשוקה כלל להתקרב ולחפש שם כו' ומכ"ש לעשות תחבולות בערמה כו' וד"ל ועד"ז ממש הנה ידוע בענין יניקת החיצוני' באישון לילה ואפילה דייקא שהוא ענין הכלבים הסוככים העיר כו' כנזכר בר"מ וידוע דתרגוין דג"ע היא בחי' יסוד דנוק' אסתומו בלילא וכמ"ש גן נעול כו' מפני יראת שודדי לילה הוא יניקת החיצוני' כו' מפני שאין להם יניקה רק במדה וקצבה (מן הפסול' דמאכל העליון אכלו ריעי' כו') וכשמחפשי' תוס' יניקה אין להם רשות כ"א במידי דלא צרייר וחתום בתותם המלך הוא גן נעול וד"ל וע"כ כשמוצאים דבר המופקר מן שומרי' והפתח פתוח כו' נכנסים לשם ויונקי' כו' וזהו"ע הריקני' של הלב כשמתרוקן מאד לאחר התפילה ולא נשאר רק בחי' רשימו בהעלם מאד אזי בחורבה זו הריקנית מן הקדושה של ההתלהבות יכולי' ליכנס ולקבל תוס' יניק' כי אין

יניקתם אלא מהקדושה והטוב כו' וע"כ כל הגדול מחבירו ברשמי אש
ההתלהבות כו' יותר יצרו גדול ומתגבר עלי' בפריקת העול מ"ש כשאינו
שומר כל היום היטב הקבלת מ"ש כו' ונרדם וישן היטב וד"ל משא"כ מי
שאינו מתפלל בכוונה אין בו טוב כ"כ וה"ז כמשל המחטים ושב"י נחושת
שאינו לחיצוני' תשוקה להתגבר ולהתאסף בו לקבל יניקה כו' לכך יצרו קטן
מאד וכענין מעש' דאב"י שראה איש ואשה אחת הלכו ג' פרסאות בדרך ולא
עלה בדעתם דבר רע ושיער אב"י בעצמו שלא ה"י יכול לעמוד בנפשו כו'.
והטעם הוא כנ"ל שאינו החיצוני' מתגרין אלא בגדול דווקא כנ"ל וד"ל.

(ובזה יובן ענין חילול השם שארז"ל היכי דמי חילול השם כגון אנא
דשקילנא בשרא כו' או שהלך בלא תפילין ד"א כו' והגם שהם עונות
קטנות מאד מ"מ לגבי ערך גודל נפשם האלקי' שהיו מן ראשי הנשמות
שבישראל כו' ה"י תוספות יניקה מאד לחיצוני' גם מדברים הקטנים ההם כו'.
וכידוע ענין חילול השם הוא פגם וחסרון בשם ה' להיות משפיע לחיצוני'
שהם בחלל רשות הרבים כו' וכל כך גדול חילול השם בדברים הקטנים של
נשמות הגבוהות כמו דברים הגדולים וחמורים של קטני הנשמות כנ"ל וד"ל.
וזהו הטעם ג"כ שאמרו בת"ח שיצא לתרבות רעה ילבש שחורים ויתעטף
שחורים ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים כו'. וידוע דענין שיעשה
מה שלבו חפץ קשה הדבר מאד כידוע במפרשים אך הענין הוא מטעם הנ"ל
דבת"ח השגגה עולה כזדון מטעם תוספת רב טוב לחיצוני' כנ"ל ועל כן
ישפיל את עצמו בלבושי' שחורים במדריגה הנמוכה כמדריגת ע"ה ואז גם
שיעשה מה שלבו חפץ אין הפגם כ"כ כמו שמחלל שם שמים בלבושים היפים
דתורה כו' וד"ל.

ועל כן החרד לדבר הוי' והחס' על קונו שלא יתחלל שם ה' ישים מגמתו
כל ימיו רק שיהי' שמור מאד בלבבו מה שקיים וקיבל עליו בתפילה
בגילוי ולא בהעלם. וזהו השמר לך מאד פן תשכח כו' וזהו ענין יותר גדול
ממה שיקדש ש"ש הרבה בעבודה שכלב זו תפילה כו' מטעם הנ"ל שעבודה
זו יכול להיות לזר' ח"ו כנ"ל משא"כ השומר היטב גם את המעט כל היום
הנה לא יאכלו זרים ויהי' קידוש שם שמים במקומו וכבודו לאחר לא יתן כו'
וד"ל).

ראש השנה ד, א

בגמרא ר"ה דף ד' גבי כורש כאן קודם שהחמיץ כו' די להוון מקרבין ניחוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי, והקשה השי"ס ומאן דעביד הכי לאו מעליותא היא והתניא האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחי בני ובשביל שאזכה בה לחיי העה"ב ה"ז צדיק גמור, ומשני ל"ס כאן בישראל כאן באומות. והקשה התוס' מהא דתנן פ"ק דאבות אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס, ות"י דהיינו באומות העולם שתוהין על הראשונות. ותירוץ זה אין לו הבנה דאם באומות העולם שתוהין על הצדקה אם לא הטיבו לו בגללה כו' איסור גמור בדבר כמ"ש כאן בכורש דקרי ל"י החמיץ כו' ולא שייך ע"ז ל' אל תהיו כעבדים כו' שאמר אנטיגנוס דמשמע שהוא רק עצה טובה שמצוה כן לתלמידיו כו'.

לכן הנלע"ז לתרץ הגמרות בע"א, והוא בהקדים ענין הנהוג בימי חכמי התלמוד כנודע ומפורסם בשי"ס שהיו כופין וממשכנין על הצדקה כדין דקופה של צדקה נגבית בשנים שהם שמין כאו"א כמה ראוי לגבות ממנו ואם אינו רוצה כופין אותו כו' וכמ"ש בגמ' רבא אכפיי לר"ג בר אמי כו' ומתחלקת בשלשה. אך מזה לא היו עושי' ונותנים רק דברים ההכרחיים לעניים לחם לאכול ובגד ללבוש בצמצום די סיפוק חיותן ולא היו נותנים להם בריוח כי"כ כסעודת ההרחבה בבשר כו' וכן בלבושי' חשובי' רק די סיפוקו בלבד בצמצום כי על ההרחבה לעניים אין מצוין ע"ז כי"כ כמ"ש להחיותו, להחיותו בלבד ולא לענגו ולכן אין כופין וממשכנין ע"ז כלל כי קיים זה מ"ש בתורה מצות צדקה כמה שנתן לצורך די סיפוקו שכך הוא המצוה שמוכרח לקיימה ושע"ז כופין וממשכנין כו', הא על יותר מזה אינו מחוייב לקיים. עם היות כי גם זו מצוה היא באמת ורצון ה' היא אבל היא כתוספת על העיקר ואין מוכרח לקיימה ואין כופין אותו ע"ז אם אינו רוצה, אבל עיקר המצוה שהוא להחיותו מוכרח לקיים ובאם אינו רוצה כופין וכו'.

והנה ענין האומר סלע זו לצדקה ע"כ שהוא על צורך ההרחבה של העניים יותר מכפי צורכו, כי מה שמחוייב ליתן לצורך להחיותם הנ"ל בודאי כבר נתן כי היו כופין ע"ז ומה זה אומר סלע זו לצדקה בשביל כו' הלא מוכרח ה"י ליתן, רק שפירושה שנותן סלע לצדקה בתוספת על מה שנתן די חיובו, ומוותר זאת משלו לצורך הרחבת העניים כני"ל כי גם זו מצוה היא, ואומר בשביל שיחי' בני או שאזכה בה לחיי העה"ב ה"ז צדיק גמור, אחר שמה שה"י צריך ליתן לקיים עיקר המצוה מתרי"ג מצות שנצטוה בהם כבר קיים ונתן לגבאי צדקה, לא ע"מ תנאי זה רק לקיים רצון ה' מבלי שום פני

כלל, וא"כ צדיק גמור הוא, ומה שמקיים מצוה בנתינת סלע זו לצדקה עם היותה בשביל פני שיחיו בניו ושיזכה בהם לחיי העוה"ב מ"מ אין בזה שום מדה לא טובה ח"ו, ואדרבה מקרי צדיק גמור בקיומה כי הרי סלע זו הוא תוספת על העיקר כנ"ל ומותר לכתחלה ליתנו בשביל טובת דבר עצמו הן בגשמיות בעוה"ז והן ברוחניות לעוה"ב.

ולא אמרו אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס כו' דמשמע שאינו צריך לקיים מצוה בשביל קבלת פרס כנ"ל ואם עשה כן לא מקרי צדיק גמור, אלא על עיקרי המצות שמחוייב לקיימן כל הבא בדת יהודי' לשמוע בקול ה' ולשמור מצותיו ותורותיו, שאותן המצות צריך לקיימן רק מצד כי רצון ה' הוא ונחיר לפניו כו' ולא בשביל קבלת פרס עצמו כי אם עושה בשביל קבלת פרס עצמו נמצא עובד את עצמו ולא את רבו, אלא צריך לקיימם ולעשותם רק בשביל קיום רצון הבורא ית' שיש נחיר לפניו כשנעשה רצונו כו' וסוף הטובה לבא ככללה, וכל זה לא שייך רק בעיקרי המצות שמחוייב לקיימן למלאות רצון הבורא ית' וכנ"ל בענין עיקר המצוה די להחיות העני שע"ז כופין וכו', משא"כ על התוספת מה שגם אם לא הי' עושה הי' יוצא ידי חובתו והי' מקיים רצון הבורא ית' שנחיר לפניו כשנעשה רצונו בעיקר המצוה כנ"ל, הנה גם אם עושה זה ע"מ לקבל פרס צדיק גמור יחשב.

ולזה ניחא ל' אל תהיו כעבדים המשמשין כו', כי כמו העבד שמוכר לעשות לרבו דברי' המצטרכי' לו וכך ישראל מחוייבים לשמור ולעשות תרי"ג מצוה שצוה להם הבורא ית' ועל מצות אלו אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב גם בעיקרי הדברים שמחוייב לעשות לצורך רבו ע"מ לקבל פרס כנ"ל כי א"כ אינו עובד את רבו כלל, אבל על תוספי המצות שעושה אין כוונתו כלל, כי גם אם עושה ע"מ לקבל פרס מקרי צ"ג שהרי המוטל עליו חובה לשמש את רבו כהצטרכותו כבר קיים שלא בשביל שום תשלום גמול כנ"ל, וזה התוספת גם אם עושה ע"מ לקבל פרס מקרי צ"ג כנ"ל.

ולזה יתכן גם מה שאמר בלשון אל תהיו לשון עצה בלבד אל תהיו כו' ולא כמ"ש כאן בגמ' ר"ה בכורש דקרו ל' החמיץ כו' לפי שאו"ה תוהין על הראשונות משא"כ ישראל ולכן אף גם על עיקר המצוה כשעשה ע"מ לקבל פרס לא שייך לומר החמיץ בל' איסור רק אל תהיו כו' אבל אל

התוספ' מותר לכתחלה וכברייטא דהאומר סלע זו לצדקה היז צ"ג וד"ל משא"כ באו"ה שתוהין גם על תוס' מצוה אם עושה ע"מ כו' נק' החמיץ כי אין נפקותא מאחר שתוהה אם לא הטיבו לו כו' וד"ל.

ונמצא עכ"פ מוכן מכלי שבכל המצות, אם עושה התוספת שלהן גם ע"מ לקבל פרס מקרי צ"ג ובלבד שיקיים גם העיקר בלי שום תשלום גמול, וכמו בת"ת ללמוד כדי שישג אח"כ פנימי' התורה כמיש אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו כו' הוי צ"ג ובלבד שילמוד פרק א' שחרית וערבית בלי שום על מנת שבזה יוצא י"ח מצות ת"ת.

ואגב נתרץ קושיות התוספת בכ"ב ד"ח ע"ב ד"ה אכפי' לר"ג, וא"ת והא בפ' כ"ה אמר כל מ"ע שמתן שכרה בצדה אין ב"ד של מטה מוזהרים עליה וגבי צדקה כתי' כי פתוח תפתח את ירך לו וכת"י כי בגלל הדבר הזה יברכך כו', ואילי' דמעיקרא לא קשי' כלל דכך כתי' בפ' ראה פתוח תפתח כו' נתן תתן ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך כו' והיינו בגלל מה שלא ירע לבבך בתתך לו ומכיון שב"ד כופין אותו א"כ לא קיים מ"ש ולא ירע לבבך כו' ולא הוה מתן שכרה בצדה ולכן ב"ד מוזהרים עליו לכופו וד"ל.

תענית כ, ב

לעולם יהא אדם רך כקנה כו', והגם שע"י שמבטל דעתו מפני רכות לבבו שמטתו מיד לדעת זולתו יוכל להסתעף מזה לו רעות הרבה אל יפול לבו מזה כי עצת ה' היא עפ"י רז"ל דלעולם יהא אדם רך כקנה כו' וקיים הציורי הזה ולא מחמתו נסתעפו כו' משא"כ כשהוא קשה כארז ונסתעפו מזה לו רעות הרי מחמתו נסתעפו דאולת אדם תסלף דרכו כו' וההפרש ביניהם שכאשר יצעק מצרתו לה' יושיע למי שהי' רך כקנה שלא מחמתו נתהוו' הרעה כו' ולא יושיע למי שהי' קשה כארז שמחמתו נתהוו' הרעה וכמיש אולת אדם כו' ועל ה' יועף כו' וד"ל.

נדרים פא. א

ארז"ל מפני מה ת"ח נענשים מפני שקורין לאנשי חמרי כו'. הנה אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי כו' והענין דעה"ד טו"ר עיקרו אינו אלא בחולי שיש בו דעת דענין עה"ד טו"ר הוא תערובות הרע בהטוב שהוא עושה למען שמו לכבד' ה' כו'. ואין התערובות אלא בבן דעת שהוא הכרת שני הפכים וטובלם במוחו הוא מערב הרע עם הטוב אבל מי שאין בו דעה אין לו אלא ב' קוין או חסד או גבורה וכן בעשיית הטוב יעשה בלא דעת ולא ידע לערוב רע בתוך המעשה כ"א יעשה בתמימות כמו ע"ה דיעשה באמונה פשוטה בלי שום כונה לרע כו' וכן בעשותו הרע לא יגנוז הרע מלתופסו כו', אבל בר דעת יערוב טו"ר עד שלא יוכר בין הטוב להרע כו' וד"ל. והנה יש כמה מדריגות בתערובות יש תערובות חלק א' רע במאה אלף טוב ויש בהיפוך חלק טוב במאה אלף רע וזה צדיק גמור וזה רשע גמור כו' וכל נש"י ערבים זה בזה יחד קומה שלימה והראש מצטרך להילוך הרגל כו', ולכן איתא ברע"מ דלעיל שיבורר עה"ד טו"ר לא יצטרכו ת"ח לקבל מע"ה אבל עכשיו בזמן הביורר של עה"ד טו"ר מצטרכים הצדיקים לקבל השפעה מניצוץ חלק א' טוב מן מאה אלף רע שברשע גמור והמקבל השפעה זו הוא חלק א' מן הרע מן המאה אלף טוב שבצדיק הגמור כו' וכשקוראין לרשעים חמרים ואינם רוצים לקבל השפעתם לא"י חיות לחלק הרע שבנפשם ואינו מתברר כו' וד"ל.

סוטה ב. א

להבין ענין הזווג שקשה כקיים כו' ומעשה דההיא מטרוניתא שהי' לה אלף עבדים ואלף שפחות וא"ל ר"י שלא תוכל לזווגם וכן הי' כידוע. ביאור הויכוח שהי' בינה ובין ר"י היינו שרצתה לומר שהזווג נתלבש ג"כ בטבע כמו מר"מ ושאי"ד שמתנהגים ע"פ הטבע שאם יעשה כפי הטבע יצליח

 בחוק: אוצ"ל: בחי.

לכבד: אוצ"ל: יכבד.

לא חיות: כנראה חסר כאן בהכתי"י.

לו המו"מ וכדומה. אבל באמת הזווגים הם למעלה מן הטבע דהיינו שלא נתלכשו בטבע כלל ואותה מעשה הי' הוראה לזה שאם הי' ע"פ הטבע דהיינו כאשר השתווים בטבעם או שלא הי' טבעם שוה כלל היתה יכולה למצוא מזג השוה באלף עבדים ואלף שפחות שיהי' א' שוה עם זולתו, אך מה שלא עלה בידה זווגם הוא לפי שביק מכרזות בת פלוני לפלוני לא בדה"ט, פי' הביק מכריו וגוזר שיהי' כך לאי התנהגות הדבר ע"פ סיבה, ולטעם זה כל השידוכים נגמרים ע"י שקרים דשדכן ולא ע"פ האמת. ולמה לא יהי' ע"פ האמת כמו מו"מ הרי נאמר כי יקח כו' אך הענין הוא לפי שלא נתלכשו הזווגים בטבע אין סיבת הטבע מקיימת אדרבה מקלקלת אלא ע"י היפוך הטבע קיומה והוא האונאה ע"פ הטעות כו', שהרי המזלות מקור הטבע לישפעי השכל אנושי וסיבות הטבע בכל פרט וידוע דהמלאכים שלוחים בלבד ואשר לא ניתן לשלוחים כמו הזיוגים לא יוכלו המזלות להנהיגם, וע"כ לא ע"פ שכל ודרך הטבע יוגמר הזווג אלא ע"פ טעות השכלי כי אין כח בשכל לגומרה, ואע"פ שטעות השכל כמו דברי נמוך במדריגה בהשתל' מן השכל והאמת, אבל מפני ששרש הזווגים בלמעלה מן השכל לא יוכל להתלבש כ"א בדבר שמנגד להשכל ומטעה אותו כנ"ל. וזהו שמרמו לה באמת. הוא מזווג זווגים פי' ולא שלוחי השפע כמלאכים ומזלות אלא בעצמו והוא הכרוז שמכרזת ב"ק כדוגמת גזירת המלך בעצמו שלא יוכלו העבדים להלבישנו בשכלם ולנהוג הגזירה ע"פ שכלם משא"כ דבר הניתן לשליח השליח עושה כפי חכמתו ודיל, וזהו שהזווג קשה כק"ס כי י"ס מדת מלי' והקריעה בה למעלה מס' השתל"י.

השתוו בטבעם: נ"א: ישתתפו בטבע א'.

בדה"ט: - בדרך הטבע.

לא: נ"א: ולא שיהי'.

האמת: בנ"א נוסף: שכאשר הי' מגיד האמת לא הי' מזדווגין לעולם.

לישפעי: נ"א: מהם נשפע.

דהמלאכים שלוחים: נ"א: דהמזלות ושרים הן מלאכים ושלוחים.

השכל: בנ"א נוסף: ושמיד לו שקר.

דבר: נ"א: שקר.

באמת הוא: נ"א: באמרו הקביה.

השתל: בנ"א נוסף: כמיש במ"א ודיל.

סוטה כא, א

תורה מגיני ומצלי הענין שהתורה נקראת עוז שנאמר ה' עוז לעמו יתן
 דהיינו שהתורה נותנת כח להשליך מהאדם עצבות ומדות רעות כי
 העצבות באה מיסוד העפר שבאדם וכל המדות רעות דשין על מדות
 העצבות כמו שהכל דשין על העפר וזה ידוע שיש לעלה ג"כ ארבע יסודות
 דרך עילה ועלול ובודאי טבע ורצון כל דבר לדבק בשרשו כמו האש עולה
 בלהב השמימה ואם תשפוך מים הכלי תריק על הארץ ולפי' חפצו ורצונו
 של אדם לידבק בו ית' שממנו נחצב נשמתו אך מחמת חלישת כחו אין יכול
 להשליך מעליו המדות רעות ונעשה מחיצה והפסק בינו לבין קונו ולכן
 כשלומד גמרא שנקראת לחם-נותן לאדם כח כמו שהלחם נותן כח לאדם
 לעשות חיל וכשלומד אגדה וזוהר וספרי מוסר הם נקראים דבש שמתוק
 לחיך כדבש ושניהם כאחד טובים ובכח הלימוד מתגבר מחשבה דיבור מעשה
 שלו שהיא ה' אחרונה שיש לה ג' קוין נגד מחשבה דיבור מעשה שלמעלה
 ובלמוד יש מחשבה דהיינו האותיות שבספר שאי אפשר לדבר תמונת
 אותיות והדיבור מה שמדבר התיבות והמעשה הוא שיעשה מה שילמוד וכל
 המעשה שיעשה על פי התורה וזהו תשובה דהיינו תשוב ה' דהיינו מחשבה
 דיבור מעשה שלו למחשבה דיבור של מעלה לכן אמרו תשובה ומעשים
 טובים ולכאורה נכלל תשובה במעשים טובים אך הענין שיעשה כל המעשים
 טובים על דרך שתשוב ה' והלימוד יהיה ג"כ ע"ד הנ"ל בלי שום פניה אפילו
 פניה זו שיהיה התורה מגנת ממדות רעות זה ג"כ אינה מן המובחר רק על
 דרך תשובה כנ"ל וכל עניני פרנסה יהיה ג"כ על דרך זה וזהו שנאמר
 בגמרא לא גלו ישראל אלא להוסיף גרים משל אדם זורע סאה ולוקט כור
 ולכאורה לפי זה היו המוכרח להיות גרים שלשים פעמים כמו ישראל והמה
 רק מיעוטא דמיעוטא אך הענין הוא כשישראל מתפרנסין מן האומות זהו
 נקרא גרים שהישראל צריך להכניס הכל אל אחדות פשוט כידוע רק שזהו
 נקרא גלות השכינה והשמחה יהיה על זה הדרך שיחשוב אדם בכל יום הרי
 הוא כקטן שנולד דמי שהקב"ה מוחל וסולח לעונינו ולחטאתינו ומעביר
 אשמותינו בכל שנה ושנה והראיה שבכל יום אנו מברכין ג' פעמים חנון
 המרבה לסלוח ואם היה הדבר ספק לא היינו מברכים שספק ברכות להקל
 רק שאנו צריכין להיות בכל ימינו תמיד בתשובה כנ"ל כי למעלה אין חילוק
 אחר בקשת מחילה כמו קודם כי שם הוא למעלה מן הזמן כידוע לכן צריכין
 אנו להיות בהכנעה תמיד מחמת החטאים ופעם אחד בחודש צריך אפילו
 עצבות ומרירות על החטאים וצריך לקבל עליו ד' מתות ב"ד כאשר נכתב
 בשערי ציון בקיש וצריך האדם להיות שוקל בדעתו רע שלו כנגד טוב שלו
 ומה שרע הוא נגד טובו יהרג ואל יעבור למשל ע"פ הדין על עבודה זרה

יהרג ואל יעבור ובשבת מותר לחלל שבת בשביל חולה ר"ל ולרפאות החולה בעליו של ע"ז אסור ואל יעלה בדעתו שהטעם שמותר לחלל שבת מפני שישמור כנגד זה כמה שבתות כנגד מה שחילל ולפי זה הטעם מותר ג"כ לרפאות בע"ז על זה תאמר בעבודה זרה חק נתן ולא יעבור ובודאי כי כמו להשתחות לצלם ע"ז יהרג ואל יעבור כן מי שיש לו שכל גדול גם הכעס שלו הוא עבודה זרה ג"כ הדין יהרג ואל יעבור כמו ע"ז ממש ומי שיש לו שכל צח וזך יותר לפי מה שנקרא אצלו ע"ז הדין דין אמת שיהרג ואל יעבור וכן בכל העבירות יצוייר לפי דרך זה ואנו רואים לקל שבקלים אם יאמרו לו לעבוד ע"ז או ג"ע וש"ד ממש בודאי יהרג ואל יעבור כן צריך כל אדם לפי מדרגתו לידע הטוב שלו והרע שלו ויבחיז זאת בעת תפילה היותר טובה מכל התפילות יבחיז טוב שלו וכנגדו הרע ואל יאמר אדם שאין לו שום מעשה טוב זה א"א מחמת שחלק אלוה שלו הוא מתאוה תמיד לעלות למעלה לשרשו להיפך הרשעים מלאים חרטות כי מה שעושיין רעה הוא שפורשיין מהשם ובאמת המה מתאויים לדבק בו ומי שיש לו מחשבות רבות ורעות אל יתעצב תמיד כי זה יהיה מלאכתו תמיד לנקות א"ע למשל שיש אצל מלך ממונה לכבד הבית מכל לכלוך ובעת שהוא נקי אין עובד כן צריך תמיד להיות מלאכתו לנקות מכל מחשבות והרהורים רעים וצריך ליתן צדקה לכפר עונותיו כמ"ש וחטאתיך בצדקה פרוק ולפעמים צריך להתענות ולצום כי תיבת צום הוא שם דבר ר"ל פאסטונג וכולל הרבה או מעט והכל לפי מה שהוא אדם.

גיטין נו, ב

כל המיצר לישראל נעשה ראש, להבין זה איך הוא אחר שמיצר לישראל נעשה ראש, והענין מובן שכל הדברים קודם השפלתם צריכים להתנשא מקודם ולהתרומם בכדי שאח"כ יהי' שפלותם ודלותם ככפליים כמאגרא רמא לבירא עמיקתא וזהו ונשא השעיר עליו את כל עונותיכם שמקודם יתנשא בחי' שעיר עד שלבסוף ישולח אל ארץ גזירה בתכלית הירידה וזהו בחי' נושא עון בכדי שאח"כ יהי' ישליך במצולות ים כל חטאתם.

קדושין מ, א

להבין ענין מחשבה טובה הקדב"ה מצרפה למעשה למעשה דוקא כו' כמיש בלק"א, וביאור הדברי' הנה ידוע בכתבי האריז"ל דבחי' יסוד אימא מסתיים כחזה דז"א כו' אבל יסוד אבא ארוך ומגיע עד נהי' כו' והענין הוא דאנו רואי' ההפרש הגדול בעבודת ה' בין התפעלות השכל להתפעלו' הלב כב' דברי' הא' שהתפעלו' השכל אין לה נפילה כלל כי אין לה הפסק וכמיש אלקי' אל דמי לך כו' משאי"כ התפעלו' הלב שתופסק וצריכה המשכו' מוחי' חדשי' מחויב בכל רגע לחזור ולעורר את האהבה כו', והב' אשר בהתפעלו' הלב באוי"ר יוכל להיו' גרעון המעשה בסמוי"ט כל היום מפני שדי לו לנפשו במה שנתפעל באוי"ר וימצא לה מנוח בזה עד שאיננו צריך לעשי' כלל וגדולה מזו שנהפוך הוא שיוגרע אור ההתלהבו' בעבדו במעשה בלימוד וכה"ג ובהעדר המעשה יתלהב יותר וכמו שנראה בחוש שבעת ושעת ההתלהבו' ממש לא יוכל להשפיל עצמו כלל לבחי' העשי' כו' ולפי ערך גם אחי"כ יהיו אצלו כל הפכי' וכו' וכל זה מפני שיסוד אימא שהוא ההתבוננו' שמחמתה מתפעלי' המדות באוי"ר מסתיימת כחזה כו' כלומר שלא יגיע השפע מהבינה רק להוליד את המדות בלבד וכשילודו בהתגלות אין לה עוד מה להשפיע למטה במדרגה יותר שהוא העשי' כו' משאי"כ בחי' יסוד אבא שהוא ארוך כלומר שהשפעתו מגעת לסוף כל דרגין ביותר עד העשי' גי"כ והוא בחי' נהי' כידוע וד"ל והוא אשר אנו רואי' שבהתפעלו' השכל מצד עצמו דהיינו מצד אור אי"ס בלבד מכלתי השגת דבר מה כדי להוליד המדו' כו' הנק' כח מה והוא מוליד בחי' הביטול וכו' מגיע השפע מכחו עד למטה מטה ביותר דהיינו עד העשי' גי"כ והוא אשר אנו רואי' שיותר יהי' תוקף ועוז לבחי' המעשה כל היום בסמוי"ט וכו' ממה שהי' בהתפעלו' השכל ביותר וכו' והוא מטעם שכחו גדול לירד גם למעשה שלמטה מן המדות והיינו שמגיע בחי' יסוד אבא עד בחי' נהי' שהוא בחי' המעשה בלבד וכו' וד"ל משאי"כ בבחי' יסוד אימא בהשגו' אלקו' כדי להתפעל בלב מסתיים כחזה הלב דז"א בלבד וכנ"ל וד"ל.

וזהו ענין מחשבה טובה כי יש מחשבה שאיננה טובה היינו בחי' יסוד אימא שאין בה אלא הארת עצמותה ולא מהארת בחי' יסוד אבא הנק' טוב וכשנבקע ויוצא למטה מגדר שפע הבינה נקרא מחשבה טובה כלומר מאירה מאור החכמה כו' והוא אשר מצרפה למעשה דוקא כי גדול כחה לירד מפני שכל הגבוה יותר יותר יוכל להשפיל עצמו כידוע וד"ל ועיקר הטעם הוא

לפי שנועץ תחילתן בסופן כו' וידוע ענין המעשה הוא רק להמשיך אורו' בכלים בלבד כו' וכמו ענין מצות תלמוד תורה שהוא להמשיך אור א"ס בחכמה פי' הגם שכבר נאצלה החכמה מאור א"ס אמנם להביא ולהמשיך בדיבור בפה הגשמי בעינינו' הגשמי' בעוה"ז השפל בענין ההלכה זוהי בחי' גילוי אור א"ס גם בכלי דכלי כו' לחכמה דאצי' והוא ענין עבודה כמ"ש לעבדה ולשמרה כו' כי נעוץ תחלתן בסופן כו' וכן סוף מעשה עלה במחשבה תחלה... בחי' מעשה תלוי כל עיקר המכוון בתחלת המחשבה כו' וע"כ לא יש כח לירד לסופי' מעשה כ"א ההארה שמבחי' תחלת המחשבה והוא ענין הנ"ל שיסוד אבא ארוך כו' והוא ענין המחשבה... כנ"ל וד"ל.

מכות כג, ב

א"תא בגמרא בא חבוקק והעמידן על א', וצדיק באמונתו יחי' ולהבין זה שמכל פרטיות תרי"ג מצות עשה כלל א' דהיינו אמונה שבאמת הוא כן שמתחלה צריך לזאת האמונה ופי' אמונה אינו כמו שסוברים העולם להאמין סתם שזה שייך על אמונת תחיית המתים שאין באפשרי לראות ולהבין איך המתים יחיו ויעמדו מקברם כו', אבל זאת האמונה ע"ד להרגיל א"ע ולהמשיך עליו לראות ממש שהוא מחי' את הכל, דהנה כתי' מבשרי אחזה אלוה, דהנה האדם רואה איבריו כמו ידיו מתנענעים ע"י חיותם שבתוכם, ובוודאי היד והגוף בעצמו הוא חומר שבהפרד חיות הוא מת כאבן ואנו רואים ממש שהעיקר הוא החיות המלוּבש בתוכם, וזהו באדם פרטי שהוא עולם קטן ארוך כו', ובכלל כל העול' הוא ג"כ גוף א' עגול ובתוכו מתלבש חיות כמו נשמה באדם ממש, אך החיות והנשמה שבכללות העולם הוא הבורא ית' ובאדם הפרטי הוא חלק מאתו ית' ומבשרי אחזה אלוה על כללות העולם שהוא ית' מחי' את כולם בוודאי בראי' ממש כמו שאדם רואה חיותו ע"י אבריו אף שאינו רואה החיות ממש.

וזאת האמונה צריך האדם להמשיך עליו שיהי' לו אהוי"ר. ופי' האהבה כמו שאדם אוהב איזה מאכל בוודאי האה' הוא שיכנס הדבר לתוכו ממש,

תחלה... : ב' או ג' תיבות אינן ברורות כאן בצילום הגוכייק.
 לסוף מעשה: תיבות אלו אינן כיצ ברורות בגוכייק.
 המחשבה... : ב' או ג' תיבות אינן ברורות כאן בצילום הגוכייק.

כמו"כ האהבה אליו ית' הוא עדי"ז שהוא פי' הפרשה שמע ישראל הוי' אלקינו כו' שמע לשון קיבל שהנשמה שהיא ישראל חלק אלוה ממעל יקבל וימשיך בתוכו הוי' אלקינו תמיד לזכור בשכלו כל הנ"ל, ואז ממילא ואהבת שבאמת יש לכל ישראל אהבה מסותרת אליו ית', אך שישנה ממש ע"י שכחת האדם והוא בחושך, אך צריך לעורר את האהבה שיש בתוכו וממילא יבוטל האהבה שנגדה שיש באדם ב' אהבות לטוב ולהיפך הגוף חושק לדברי עניני עוה"ז והנשמה לעבודתו ית', אך הנשמה הוא נר אלקים ובאתערודלית ממילא יבוטל החושך וכיתרון האור מן החושך ויתגבר יותר הנשמה שיש לה באמת יתרון מן הגוף כיתרון האור כו'.

והנה ע"י תפלה בפסוד"ז נתעורר האהבה ביתר שאת ומזאת האהבה צריך ללמוד כל היום לדבקה עצמו אליו ית' שהוא רצונו ית' כל פרטי הלכות תושבע"פ ואלו ואלו דברי אלקים חיים, וכן בכל פרטי המצוות שנכלל בג' שהם מחדו"מ כמו מעשה הצדקה וגמ"ח וכל הענינים שהאדם עושה בטורח גופו ואח"כ הוא עושה צדקה וגמ"ח מזה הוא גדול מאוד, ובזאת האהבה הוא צריך לקבל את ג' דבוריו ומח' שלו במחשבת התו' שהוא רצונו וחכמתו ית' והדבור שלו בדיבורי התו' ומעשה במעשה הצדקה וגמ"ח, והכל שוה ממש וזהו ענין האהבה הנ"ל.

וענין היראה הוא שבאמת יש יראה עילאה ואין כל אדם יכול לבוא לזה, אבל יראה הפשוטה הוא ליראה מלפרוד החלק אלוה מאתו ית' כמו למשל אם אדם חשוב עומד לפני אדם בוודאי הוא יבוש מלעשות איזה דבר מגונה, וזהו אמר ריב"ז לתלמידיו יה"ר שתהי' מורה שמים עליכם כמורה ב"ו וזהו ענין יראה הפשוטה ועכ"ז העיקר היא השמחה שמחמתה יכול להתגבר ביתר והשמחה תהי' ג"כ מהנ"ל אף שהוא באמת מאהב"י מעצמו והעצה לזה שתתקיים השמחה בתמידות הוא שפעם א' בשבוע ממשיך עליו להתבונן בפחיתתו איך הוא מטונף"י כו' כידוע לו, ואח"כ תיכף יתעורר בשמחה ולזכור כל הנ"ל כי ה' חנון המרבה רצה לסלוח וממילא יהי' השמחה והאה' כיתרון וכו', אך צריך האדם חלק מעט לכופי' הסטי"א שיש בו ובלא"ה אפשר להתגבר ביותר תמי' כו'. והנה יש ב' ענינים הא' הוא הרע הגמור כל איסורים שזהו איסור ויש היתר שאין לזה גבול שבאמת הוא מותר

מאהב מעצמו והעצה: נ"א: מזהם בעצמו כמו שאנו אומרי' אלקי נשמה שנתת כי סהורה ולא הגוף שהוא האדם בעצמו כו' אבל מ"ם החלק אלוה יש בו וממנו יהי' השמחה האמיתית לשמח בחלקו. ועצה.

מטונף: נ"א: מזהם ומטונף.

לכופ' . . תמי' כו': נ"א: לכח הסטי"א שיש בו ובל"ה אפשר להשם להתגבר ביותר תמיד.

אך אעפ"כ צריך האדם לקדש א"ע במותר לו כ"א לפי ענינו ומדריגתו שאין לזה שיעור וגבול כמו למשל שאיתא בגמ' שעה ד' מאכל כל אדם ומאכל ת"ח שעה ו' ומפני מה ה"י להם לת"ח לקבוע את זו דווקא, אם בשביל הלימוד, הנה הם היו לומדים כל היום וגם לא בשביל התענית, אך כדי לאתכפי' לסט"א כל מה דאפשר ושלא יהי' ג"כ היזק לגוף היו אוכלים שעה ו' ב' שעות אחר התפלה ודו"ק.

עבודה זרה ג, ב

שלש שעות ראשונות יושב הקבי"ה ועוסק בתורה שניות יושב ודן וכר' שלישית יושב וזן וכר' אחרונות יושב ומשחק עם לויתן וכר' יבואר עפ"י מ"ש בסי' בשלשה ספרי' ברא הקבי"ה את עולמו בסי' וסו' וספור הנה נודע כי בנין מל' הוא מהגבו' וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו המשל בזה מאותיות הדבור שבאדם שבתחילה הוא הבל פשוט בלי התחלקות כלל טרם התלבשותו בכלי המבטא אזי הוא בלי שום ציור אות ותמונה כלל רק הבל פשוט ואח"כ כשמתלבש ההבל בה' מוצאות הפה כלי המבטא גרון וחיך וכר' אזי הם מחלקים ומפרדים ההבל לחלקי' רבי' באותיות שונות כל כלי לפי מזגה אח"ע מהגרון וכר' שמקור הה' מוצאות הפה הוא מבחי' הגבר מנצפך וכר' וטבע הגבר לפרר וכר' וענין התחברות האותי' במוצא אחד כמו אותיות אח"ע בגרון וכר' וכן אותיות ממוצא זה מתחברים עם אותיות ממוצא אחר בצירוף תיבה א' וכר' הוא ג"כ מחמת ההבל עצמו שלהיותם בתחילה אח"פ בהבל הפשוט טרם התלבשותו בכלי המבטא וכר' אזי אח"כ ג"כ אף שכבר נתלבש ההבל בה' מוצאות הפה המחלקים ומפררים וכר' מחבר ומצרף ההבל עצמו צירופי' האותיות במוצא א' או בתיבה א' וכר' וזהו ענין אותיות הדבור שהתחלקותן והתחברותן הוא מהבל הגשמי הבל הדבור ונק' קלא דאשתמע הבל המורגש ממש (וכמ"כ הוא באותיות המחשבה עקבי' דלאה ברישא דרחל שמקורם הוא מל' דתכונה והוא בחי' הבל פשוט וכר' והמחלק לפרורי' דקים לאותי' פרטים וכר' הוא בחי' הגבו' וכר') וכמו שהוא בהבל הדבור כמ"כ הענין ג"כ בהבל הלב ואותיות הנפש דהנה אף שהתהוות האותיות הוא מבחי' הבל המורגש וגשמי הנק' הבל הדבור וכר' אין זה כ"א חומר האותיות בחיצוניותם הנשמעים לזולתו ממש בבחי' קלא דאשתמע אמנם חיות וצורת האותיות בפנימיותם נמשכים מעצם הנפש המדברת דהנה

אותיות הוא מלשון אתא פי' המשכה בבחי' גילוי והוא כענין אברי הנפש
 המשכות וגילויים הנמשכים ומתגלים מהנפש כשהם עדיין ככה הנפש טרם
 ירידתם להתלבש בכלי הגוף כידוע שכל חיות המתפשט באיברי הגוף עין
 לראות וכו' הכל נמשך מהנפש החיונית שכל איבר מקבל לפי מזגו וכו' הנה
 בהיותם ככה הנפש עדיין נק' בשם תרי"ג אברי הנפש והוא בחי' חיצוני'
 הנפש בחי' גילויים שבנפש החיוני' דהיינו בחי' גילוי שיכול להיות כח וגילוי
 כזה לשיתפשט אח"כ וכו' או גילוי כח כזה וכו' וטרם התפשטותו בכלי הגוף
 וכו' כשהוא בבחי' מקור להכוחות והגילוי' נק' בשם אברי הנפש (וכמ"ש
 במ"א פי' על חי מתנועע וכו') וכמ"כ הוא ג"כ בנפש המדברת ואותיות הנפש
 המדבר שהוא ענין מקורי' ושרשי' לשיומשך אח"כ בבחי' אותיות המורגשים
 בפה הגשמי וענין המקורים והשרשים כשהם עדיין ככה הנפש הם נק' בשם
 אותיות לשון המשכו' פי' מיני גילויים ככה בבחי' מקורי' לשיתפשט אח"כ
 בהמשכות אות כזה אל אות אחר הנה כל הכוחות והמקורי' לבחי' גילויי
 המשכות הכ"כ אותיות הקבועים בפה ממש כשהם עדיין בכוח הנפש הן הן
 אותיות הנפש (והוא בחי' חיצוני' הנפש כמ"ש במ"א) שלגבי הנפש עצמה הם
 בבחי' אותיות ממש שאף בחי' נפש המדברת אף שהיא בחי' כח ומקור
 לאותיות וכו' להיותה נק' בשם מדברת מ"מ אינה בבחי' אותיות פי'
 התחלקות והבדליי הגילוי' והכוחות לשיומשך וכו' רק בחי' נפש המדברת
 הוא בחי' כח כללי לאותיות הדבור פי' כח כללי ומקור לגילוי והוא עדיין
 בלי התחלקו' כלל לבחי' פרטי כוחות ומקורי' לשרשי' להגילוי' וההמשכות
 אות כזה או כזה רק כח כללי בלי התחלקות כלל וכו' כמשל הבל הדבור
 הנ"ל ולזה נק' ג"כ בשם הבל הלב (כי משכן הנפש החיוני' הוא בלב) וא"א
 שיומשך מהכח הכללי הזה הנק' בשם הבל הלב איזה כח והמשכה פרטיות
 לבחי' איזה אות לשיומשך וכו' מאחר שכל הכוחו' הם בכלל בבחי' נפש
 המדברת והבל הלב אם לא ע"י הפרור והמבדיל והוא מבחי' הגבו' שבנפש
 המפררים את ההבל הלב בחי' כח הכללי נפש המדברת לפרטי פרטי בחי'
 מקורי' ושרשי' לגילוי' הנק' בשם אותיות הנפש לשיומשך כח כזה לאות כזה
 וכו' והנה צירופי הכוחות ואריגתן בבחי' צירוף וחיבור האותיות' הוא ג"כ
 מהבל הלב הנ"ל מחמת שכל הכוחות והגלוי' הם אח"פ ממש טרם התחלקותן
 ע"י הה' גבו' מצטרפי' אח"כ ג"כ כוחות השוני' לשיומשך אח"כ בגילוי ממש
 בחי' צירוף תיבה אחת וכו' והוא ענין אותיות הנפש והלב ונק' קלא דלא
 אשתמע פי' שאף האותיות ממש אינם כ"א כוחו' להמשכו' וכו' אמנם אינם
 נפרדי' מעצם הנפש עדיין רק שהם בחי' גילוי' ככה וכו' וזהו דלא אשתמע
 וד"ל. והנה מבשרי אחזה אלוה כמו שהוא למטה בנפש האדם ב' מיני'
 אותיות אותיות הדבור ואותיות הנפש הבל הדבור והבל הלב והמפרר ההבלי'
 הוא בחי' ה' גבו' המתלבשי' בה' מוצאו' וכו'.

כמ"כ יובן למעלה למעלה למשכיל דהנה מלכותו מלכות כל עולמי הנק' בשם דבר ה' בחי' מל' דאצי' אף שהוא כח ומקור להצרופי' ופרטי הנברא' שבעולמו הנפרדים ביי"ע מ"מ טרם ירידתה להיות ראש לשועלים לפרטי ההטבעו' שבכיי"ע ממש אין בה עדיין בחי' התחלקו' כלל ונק' בשם רוח פיו בחי' הבל דהיינו שאין בה התחלקות אותיות וצרופי' של פרטי הנברא' וכו' שהיא אחת ממדותיו המיוחדות במאצילן ב"ה המשוללי' מהתחלקו' וגדרי הגבול ח"ו רק בחי' כח ומקור כללי לבד לחיו' הנברא' בכלל אמנם ענין ירידתה בכיי"ע להחיות בעלי גבול ממש כל פרטי הכרוא' שבכיי"ע הוא עיי' הפרור ע"י מוצאות וכו' בחי' ה' אותיות אלהי' ה' גבו' מחלקות ומפררו' את הכח הכללי לפרורי' דקים לשיתהווה פרטי הנברא' שבכיי"ע ממש בבחי' גבול ממש להחיות מינים ממיני' שונים שאין א' דומה לחבירו וכו' (כמ"ש במ"א על ב' בחי' שבמל' דאצי' בחי' מל' ומל' דמל' בחי' ים ויבשה וכו') והוא ענין עשר ספי' וכו' מספר עשר אצבעות וכו' שענין אצבעות הוא בחי' ה' גבו' כמשל שעיי' האצבעות שבהיד יתפרר ויתחלק ההשפעה שמשפיע לחבירו בנתינתו אליו דבר מה שאם ירצה ימעט עיי' האצבעות או ברצותו יוסיף השפעתו עיי' ככה ממש בחי' ה' אצבעו' למעלה ה' אותיות אלהים וכו' מפררים ומחלקים ההבל פשוט בחי' מל' דאצי' כח הכללי וכו' לפרורי' וחלקים שוני' וכו' לשיתהווה מיני' שוני' ברואי' פרטיי' ובע"ג שבכיי"ע ממש הנק' בשם אותיות הדבור דבר ה' וכו' (כידוע שכל נברא ונברא פרטי שבכיי"ע התהוותו והבדלו מזולתו הוא עיי' צירופי האותיות כמ"ש בחנוך ענין אותיות האבן המחיות את האבן וכן לכל נברא וכו') ואריגות וצירוף הכוחות שוני' הנק' בשם אותיות המתלבשים בכל נברא (כמ"ש בחנוך פ' י"ב) הוא ג"כ מהבל הדבור בחי' מל' דאצי' מחמת שכל האותיות פרטי בחי' צירופי החיות שבכיי"ע כלולים ביחד באח"פ ממש בבחי' מל' דאצי' בבחי' עצמיותה טרם ירידתה וכו' שאינה כ"א בחי' כח כללי וכו' הנה אף אח"כ שכבר נתפרר הכלליות עיי' הה' גבו' ה' אותיות אלהים וכו' לבחי' אותיות והתחלקות הכוחות וכו' האירוג והצירוף של הכוחות והאותי' שונות הוא עיי' בחי' מל' דאצי' בעצמיותה שלמעלה מהתחלקות וכו'.

והוא ענין יושב וזן בגי' שעות שלישיות שהוא ענין הפירור והתחלקות בחי' מל' דאצי' להיות יורדת וכו' שכפי בחי' מל' דאצי' בעצמיותה א"א הי' בשום אופן להתהוות ממנה נברא פרטי בע"ג כמו שהוא עכשו מאחר שהיא עדיין בבחי' אצי' בחי' א"ס ממש רק עיי' שהוא יושב וזן את כל העולם שהוא ענין הפרור עיי' הה' גבו' כמשל המזונות גשמיים שמתחלקים לכל בחי' לפי מציגת טבעה והראי' מנוח שלא ידע וכו' כי זה שראוי לזה אין ראוי לאחר ככה ממש עיי' ענין הפרור עיי' הה' גבו' בהטבעות כל הנברא'.

שבבי"ע מיני' ממיני' שוני' ע"י צירופי' שוני' הנק' בשם אותיות כמ"ש במ"א להיות מובדלים ומחולקי' זמ"ז ממש כמשל אותיו' הדבור המורגשי' בפה הגשמי' וכר' אמנם עצמיות מהות מל' דאצי' טרם ירידתה וכר' הנק' מים עילאה מקור כל המקבלי' בכלל אין בה עדיין שום התחלקות כלל ח"ו רק שמפני שה' אותיו' אלהים בחי' ה' גבו' מפררים אותה ממש וכר' להיות יורדת וכר' נמצא שהיא היא המקור האמיתי לאותיות הדבור בחי' שינויי הברואים שבבי"ע רק שאין בה התחלקות עדיין נק' בשם הבל הדבור כמשל הבל הגשמי' טרם התלבשותו בכלי המבטא אין בו שום התחלקות וכר' אף שאח"כ ממנו מצטיירי' האותיות וכר' וכמ"כ לשיתהוה אותיות מדותיו ית' הנק' בשם כלים דאצי' שהוא בחי' מל' בבחי' אצי' ממש שהוא ג"כ בחי' מקור להתחלקות וכר' לגבי אצי' דאיהו וגרמוהי חד בהו נק' בשם אותיות והתחלקות ממש הוא ג"כ ע"י ה' גבו' המפררי' וכר' יושב וזן וכר'.

וביאור הענין הוא דהנה מל' דאצי' אף שהיא בחי' כח כללי בלי התחלקות כלל כנ"ל אין זה כ"א לגבי שינויי הצירופים וברואים פרטיים שבבי"ע עולמות נפרדים ממש וכר' אמנם לגבי בחי' אצי' נק' בחי' מל' בשם דבר ה' ואותיות וכלים דאצי' בבחי' התחלקו' וכר' רק שאין ענין ההתחלקות בפועל ממש ח"ו כמ"ש אחת מהנה וכר' רק בחי' אותיות והתחלקו' ככה ולא בפועל והוא כמשל אותיות הנפש כשהם בעצם הנפש עדיין שהוא ענין מקורים וכחות גילויי הנפש לשיומשך בגילוי בפועל ממש כח ואות כזה או כזה וכר' אף שאין שייך שם שום החלקות בפועל וכר' מ"מ נק' בשם אותיות הנפש בבחי' כוחות ומקורו' לגבי הבל הלב כח ומקור הכללי הנק' בשם הבל ועצם נפש המדברת וכר' כמ"כ בחי' מל' דאצי' נק' בשם אותיות וכלים דאצי' והיינו שמאחר שהוא בחי' כח כללי לשיתהווה פרטי הברואים ושינויי הצרופים שבבי"ע ממש בפועל ממש וכר' נמצא שבעצמותה ומהותה יש כל הכוחות לשיתהווה ויומשך אח"כ צירוף כזה או אחר וכר' רק שאינו בפועל כנ"ל ולגבי' בחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד בהו' וכר' נק' בשם אותיו' והתחלקו' ממש והכח הכללי לזה הנק' בשם הבל הלב הוא בחי' ז"א דאצי' דהנה קוב"ה לבא דכל עלמא פי' שאף שידוע שמל' מקבלת ממדות עליונות ז"א דאצי' שכל ריבוי ושינויי פרטי צרופי הנכראים שבבי"ע המוטבעים בבחי' מל' דאצי' בבחי' מקורו' וכוחות וגילויים שונים וכר' הכל נמשך לה ממדות עליונות כמ"ש במ"א וכנוד' מענין שינויי הדבורים שבפה הגשמי שהוא נמשך לפי שינויי המדות שבלב וכר' נמצא שהמקור דמקור לאותיות וגילויים שונים שבצירופי בי"ע נמשך מז"א דאצי' אעפ"כ אין בו בבחי' עצמותו שום התחלקות אפי' בבחי' כוח וכר' בבחי' פרטי מקורות לגילויים ואותיות הנטבעים וכר' (וכנודע שבמדות אין בו עדיין שום ציור ותמונת

אותיות הדבור כ"א בגילוי' בכח הדבור וכו') כ"א בחי' מקור דמקור לבד וכו' והוא כמשל הכל הלב בחי' נפש המדבר' שהוא מקור וכח כללי לגילויי כוחות הנפש ואין בו עדיין שום ציור אותיות וגילויים כלל וזהו קוב"ה ז"א דאצי' לבא דכל עלמא נוק' דז"א שענין התחלקות שינויי הגילויים שבבחי' מל' בבחי' מקור' וכחות הנק' בשם אותי' וכלים דאצי' שהוא כמשל שינויי כוחות הנפש כשהם עדיין בעצם הנפש וכו' הנמשך מבחי' ז"א דאצי' מדות עליונות הרי אף שהמדות הם בבחי' מקור דמקור וכו' הרי הוא כמשל הכל הלב בחי' נפש החיונית כח ומקור כללי בלי התחלקות ושינויים כלל וכו' והוא ענין ז' הבלין עילאין וכו' אך מי הוא המחלק והמפרר את ההבל וכו' לשיתהווה אותיות וכלים דאצי' בחי' כוחות וגילויים שונים המוטבעים בבחי' מל' בעצמיותה בבחי' כח ומקור לצירופי אותיות שבכ"ע וכו' הוא ע"י ה' גבו' הקב"ה יושב וזן וכו' וכמ"ש קול ה' חוצב להבות אש להב אותיות הכל וחוצב הוא ענין הפרור ע"י ה' גבו' וזהו ענין שבנין מל' הוא מהגבו' היינו שענין ובחי' מל' בעצמות' שהוא בחי' שינויי הכוחות ומקור' בבחי' הכדלם והתחלקותם הוא ע"י ה' גבו' יושב וזן וכו' והנה בחי' מל' בעצמיותה נק' בשם ספור כסי' שהוא כמשל התחברות צירופי אותיות באיזה דבר כמ"כ בחי' הבדליי ושינויי הכוחות המוטבעים בבחי' הנק' בשם אותיות וכלים דאצי' נק' ספור וכמ"ש במ"א.

והנה כמ"כ יובן למעלה למשכיל במקור דמקור לשיתהווה בחי' פרצופי האצי' בכלל שאף דאיהו וגרמוהי חד בהון מ"מ לגבי בחי' המאציל ב"ה הם בחי' עשי' ממש ונק' אדם דעשי' כמ"ש במ"א שבחי' אצי' כ"א בחי' ממוצעת היינו שכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא וכו' האציל עולם האצי' בחי' ממוצעת בין בחי' המאציל לנבראים' וכמשל אומן הרוצה לעשות איזה כלי צריך הוא לכלי אומנות אף שאין כלי האומנות ממהותו כלל מ"מ הוא משתמש בהם למלאות רצונו בעשיות הכלי ועיקר הוא הכלי הנעשה וכלי האומנות הוא בחי' ממוצעת וכמשל חכם המסביר איזה שכל לתינוק א"א להסבירו כ"א ע"י הדבור שמדבר עמו ומסבירו והמכוון הוא שיביין השכל והדבור אינו כ"א בחי' ממוצעת בין שכל הרב לשכל התלמיד שבלא הדבור לא הי' מביין השכל כלל ואחר הבנת השכל אין צריך לדבור וכו'. כמ"כ כל פרצופי האצי' בכלל אינם מערך ומהות המאציל אפי' על חכמה דאצי' נאמ' כולם בחכמה עשית ואינם כ"א בחי' ממוצעת לשיתהווה עולם הנבראים וכו' הנה לגבי המאציל ב"ה הוא בחי' התחלקות ושינויים ממש כנודע מבחי' חסדי' וגבו' דאצי' בחי' הפכיים ונק' ג"כ בשם אותי' וכו' והנה ענין ובחי' המחלק וכו' הוא בחי' קו המדה שלמעלה הנק' בשם משחתא בווה"ק וכמ"ש במ"א שקו המדה הוא המחלק ומשער לכל בחי' עד פה תבוא וע"ז אמרו שניות יושב הקב"ה ודן את כל העולם כמאמר המלך המשפט כמשל הדיין

המברר ומחלק בשכלו כ"ד לאמתו בגבולו ושעורו כמ"כ הקו המדה המחלק ומגביל וכו' נק' בשם יושב ודן וכו' ובס"י נק' בשם סופר כמשל הסופר המצרף צירופי אותיות שבידו לצרף צרופים ולחלק ג"כ עצם א' לכמה פרטים כמ"כ בחי' קו המדה הוא המצרף ומחלק אותיות פרטי פרצופי האצי' וכו'.

אך מ"מ יהי' הקו המדה בפרצופי האצי' ע"ז האופן בכדי שיהי' בנין הנוק' בצירופי אותיות ממש ג"כ ע"ז האופן הוא ענין ג' שעות ראשונות יושב הקב"ה ועוסק בתורה וביאור הענין עפ"י מאמר הזהר בתרומה כד ברא קוב"ה עלמא אסתכל באורייתא וברא עלמא דכתי' ואהי' אצלו אמון א"ת אמון אלא אמון וכי אורייתא אומנא הוה אין למלכא דבעי למיעבד פלטרין אי לא שוי לגבי אומנא לא יכיל למיעבד פלטרין וכו' קוב"ה באסתכלותא דאורייתא ברא עלמא ע"ש ויובן עדי"מ מכנאי הכונה בנין באיזה ציור ותמונה מציי' לעצמו קודם התחלת הבנין כל צורת הבנין על לוח אחד באיכותו ומהותו ואח"כ הוא מסתכל בהלוח המצוייר לפניו ועי"ז הוא עושה בבנין כל הפרטי' כפי שמצוייר לפניו בהלוח בלי שום שינוי והוא הנק' מחשבה קדומה כמשל אדם העושה איזה דבר או מדבר איזו דבורי' הנה הכל נמשך מהמדות שלפי שינויי המדות וכו' ואופני שינויי המדות הוא ע"י המוחין חב"ד שכאשר תהי' התפעלות המדות בזה האופן הוא מחמת שהשכל נוטה לזה וכו' והשכל הוא נמשך מהרצון שכאשר ירצה בדבר מה וכו' אך מ"מ ירצה בזה וכו' הוא מחמת שנפלה מקודם במוחו ומחשבתו באופן הדבר הנעשה או הנדבר והנה בחי' מחשבה זו הוא בחי' מחשבה קדומה שבה מצוייר כל פרטי הדברים מראשיתן ועד סופן בלי התחלת ראש וסוף כלל ואח"כ נמשכים הפרטים ממנה ג"כ בלי שום שינוי כדמותן וכו' וכן הוא בלוח הבנאי מצוייר כל הפרטים מהבנין מראש ועד סוף בשיווי ממש הראש עם הסוף בלי שום קדימות ואיחור מעלות ובחי' רק הכל כלול ביחד וכו' והוא ענין אסתכל באורייתא וכו' והביאור בזה דהנה במשל הבנאי הבונה ע"י הסתכלותו בהלוח יש בזה בחי' אדם המסתכל ובחי' כח הראי' המלוכש בכלי העינים שבהם מסתכל והלוח המצוייר שבתוכה מסתכל ועי" ג' בחי' אלו נבנה הבנין וכו' כמ"כ יובן למעלה למשכיל בענין מסתכל באורייתא שיש ג"כ ג' בחי' אלו דהנה מבואר בע"פ בדרוש א"ק שיש בחי' פנימי' א"ק וחיצוני' א"ק דהנה בחי' חכמה דא"ק הוא מחשבה קדומה לא"ק וכמ"ש בע"פ שא"ק כולל כל העולמות שבזה האדם נכללו כל העולמות שאין בו בחי' ראש וסוף כלל ח"ו רק הכל כלול ביחד שהוא ענין מחשבה קדומה וציור הנופל בראשונה כבי' שאין בו קדימות או איחור איזה מעלת ובחי' וכל המקורו' וכו' הכל בשיווי גמור כמשל לוח של הבנאי ומחשבה קדומה הנ"ל והנה זהו בחי' חכמה דא"ק

שהוא בחי' חיצוניותו שמאחר שהוא בחי' ציור ודפוס כל העולמו' וכו' אשר ע"ז נא' כי לא אדם הוא וכו' שלזה הוא נק' אדם דבריאה ע"ש שהוא בחי' נברא בחי' מחשבה קדומה ולית מחשבה תפיסא בך אפי' מחשבה דא"ק אמנם פנימיותו הוא בחי' מל' דא"ס שהוא בחי' אור פשוט בתכלית הפשיטות ומופשט מכל בחי' ציור בחי' מחשבה קדומה וכו' דלית מחשבה תבי"כ שהוא ענין אור א"ס כבי' וכו' רק שאין זה עצמיות הא"ס מאחר שנק' בשם אור א"ס ואור פשוט וכו'.

וזהו ענין אסתכל באורייתא שיש בו ג"כ בחי' המסתכל הוא בחי' הא"ס בעצמו דלמתבי"כ ומסתכל ע"י פנימית א"ק אור פשוט ומופשט וכו' בתוך הלוח וכו' שהוא ענין חכמה וחיצוני' א"ק מחשבה קדומה הנ"ל והוא ענין ג' שעות ראשונות יושב הקביה ועוסק בתורה שכל צירופי אותיו' התורה הוא בחי' מחשבה קדומה למעלה מבחי' כתר וכו' שלזה נק' בשם משל הקדמוני קדמונו של עולם הוא בחי' א"ק ונק' בשם משל שענין הצירופי' מחשבה קדומה שבתורה אינו כ"א בחי' חיצוני' להיות ציור ודפוס כל הנאצלי' וכו' בחי' חיצוני' א"ק בחי' לבוש לבד כמו משל המלביש לשכל עמוק המושג וכו' אמנם מצד פנימי' התורה מצד העצם הוא בחי' מל' דא"ס אור פשוט בתכלי' וכו'.

והנה בחי' התורה בבחי' חיצוני' א"ק הנ"ל נק' בס"י בשם ספר שהוא כמשל צירופי אותיות שבספר ולוח הבנאי מחשבה קדומה וכו' כמ"כ ג"כ ענין צירפי אותיו' התורה חכמה דא"ק הוא ציור ודפוס כל הנאצלים וכו' ואסתכל באורייתא וברא עלמא עולמות פרטיים וכו'.

אך מאין יולד בחי' ספר בחי' חכמה דא"ק מחשבה קדומה הנ"ל בזה האופן בכדי שיהי' בחי' הסופר קו המדה בנאצלים וכו' להיות הספור ובנין הנוק' ע"ז האופן וכו', הנה ע"ז אמרו שלש שעות אחרונות יושב הקביה ומשחק עם ליתן וכו'.

הביאור בזה דהנה במשל לוח הבנאי הנ"ל שהוא ענין דפוס וציור הבנין בכל פרטי' אשר מזה לא ישונה וכו' הנה מאין ימצא אצלו הציור הזה שלא ירצה בזולתו וכו' אך הענין הוא שבשרשו הוא נמשך מהתענוג שבנפש דהיינו שהתענוג ושעשועים שלו הוא שיהי' לו בנין מפואר בציור זה האופן ולא בזולתו כמ"כ יובן למעלה למשכיל שבחי' חכמה דא"ק בחי' חיצוניותו נמשך בשרשו מבחי' עתיק שלו בחי' פנימי' א"ק שהוא בחי' מל'

דא"ס אור פשוט וכו' שהוא בחי' תענוג ושעשועי המלך בעצמותו כבי' שאין בזה שום תפיסא וציור ח"ו כ"א אור פשוט וכו' שהוא בחי' פנימי' עתיק עצמיות התענוג.

ד'הנה יש ב' בחי' בתענוג עצמיות התענוג שהוא פנימי' עתיק והארת התענוג שהוא בחי' חיצוני' וכו' כמשל בנאי הנ"ל שהלוח והציור וכו' הוא נמשך מבחי' התענוג שבנפש בשרשו אמנם אח"כ בעת עסקו בהבנין אין בו עדיין גילוי עצמיות התענוג מאחר שלא נגמר עדיין כ"א הארת התענוג מאיר ושופע ונמשך זעיר שם ממקור התענוג כי אין מקום עדיין לשרות ולהגלות עצמיות התענוג כי עצמיות התענוג הוא שיהי' בנין מצויר בזה האופן ובעת הבנין עדיין אינו בשלימות וכו' כ"א עצמיות התענוג הנגלה בהמחשבה הקדומה להיות בנין בציור כזה הוא המאיר בהארה בעלמא בעת עסקו במלאכת הבנין כידוע שבכל האברים מאיר וכו' עד שיוגמר הבנין בשלימות שאז מתגלה בחי' פנימי' התענוג בגילוי גמור.

כמ"כ יובן למעלה למשכיל שיש ב' בחי' בעתיק דא"ק שבחי' פנימיותו הוא מל' דא"ס וכו' שהוא עצמיות מהתענוג שעשועי המלך בעצמותו כבי' שבחי' הארתו שהוא בחי' חיצוניותו מאיר בבחי' מחשבה קדומה חיצוני' א"ק להיות המקור דמקור וכו' לבנין הנוק' בבחי' הארה בעלמא ונק' ושעשועי את בני אדם הארת התענוג בלבד וכו' ע"ד לעיל שאז יוגמר הבנין בשלימות וכו' אזי יתגלה עצמיות התענוג פנימי' עתיק דא"ק מל' דא"ס בגילוי ממש וזהו ענין ג' שעות אחרונות דייקא יושב ומשחק וכו' התגלות פנימי' עתיק שבפנימיות א"ק וכמ"ש ותשחק ליום אחרון דייקא וד"ל.

ז'זהו ענין מאמרינו זכרינו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבינו בספר החיים למענך אלהים חיים, זכרינו לחיים בחי' זכירה לבד ע"ד אתה זוכר מעשה עולם כי לית מחשבה תפיסא כך אפי' מחשבה דא"ק לזאת כל בקשתינו על חיים העליוני' מקור החיים מחשבה קדומה וכו' אינו מערך ומהות כלל כ"א בבחי' זכירה בלבד כי לשון זכירה נופל על דבר הרחוק ממהותו לע"ע וכו' כמ"כ בכדי שיומשך מקור דמקור לחיות עולמות וכו' בבחי' א"ק הוא אינו ממהותו כלל כ"א בבחי' זכירה כמ"ש במ"א וד"ל.

מלך חפץ בחיים הנה חפץ בצירי הוא מקור וחפץ בקמץ הוא פועל שהוא הארה והמשכה מן המקור והוא ענין ב' בחי' התענוג הנ"ל שחפץ בקמץ הוא בחי' הארת התענוג שבהבנין וכו' וזהו ענין בקשתינו שיהי' מלך חפץ בחיים שיומשך הארת התענוג בא"ק אף שאינו ממהותו וכנ"ל.

וכתבינו בספר החיים בחי' ספר הנ"ל דהיינו שיומשך הארה ממל' דאיס
 ב"ה בחי' עתיק ופנימי' א"ק לבחי' ספר מחשבה קדומה וחיצוני'
 א"ק שהוא ספר החיים וכו' וכנ"ל.

למענך אלהים חיים בכדי שיהי' ג"כ הסופר וקו המדה דנאצלים וכו'
 ויומשך לבנין הנוק' ע"י ה' גבו' ה' אותיות אלהים (שהוא עיקר
 הבנין מהגבו') כנ"ל בחי' חיים עליונים וכו'.

אך עיקר הזמן לזה לגילוי פנימי' עתיק דא"ק הוא ביוה"כ דהנה כל הימות
 עולם הכל הוא בחי' עליות כידוע מענין שבת שהוא ענין עליות הנוק'
 וכן ביו"ט וכן בכל יום ויום בתפילה וכו' אמנם שלימות העלי' שאין למעלה
 הימנה תהי' לעיל שיתעלו כל העולמות וכו' עד פנימי' עתיק דא"ק מל'
 דאיס ואז יתגלה בחי' העתיק הנ"ל בגילוי גמור שענין התענוג יתגלה מגדול
 הקירוב שע"י העליות ומה שהריחוק הי' יותר מופלא כך ע"י הקרוב הגדול
 יתרבה התענוג בגילוי גדול וכמשל הבן המתרחק מאביו ואח"כ נתקרב וכו'
 ודרך פרט בכל שנה ושנה מתגלה פנימי' הא"ק בחי' פני' עתיק ביוה"כ והוא
 ע"י התשובה הקדמה לזה בעשיית שהוא בחי' עליו' בקירוב גדול וכידוע
 ההפרש בין בחי' צדיקים שהוא בחי' אור ישר שהכל הוא לפי ערך הכלי
 להיות אורות בכלים דווקא המשכה מלמעלה למטה וכו', אמנם בחי' בע"ת
 הוא בחי' אור חוזר ממטה למעלה להיות נעתק מהכלי דווקא ממעמקים
 קראתיך והיינו ע"י השבת הרחוק וכמשל בן המתרחק הנ"ל שכל מה
 שמעמיק ברחוקו תגדל התשוקה הנפלאה וכו' ויהי' הקרוב מופלא ביתר שאת
 וכו' ויתגלה התענוג בגילוי גמור שמרחוק הגדול בא לידי הקרוב וכו',
 וכמ"כ ע"י תשובה שישראל עושים בעשיית בהשגת הרחוק ויצעקו אל ה'
 וכו' ע"י בחי' אור חוזר ואור החוזר הוא חוזר לקדמותו ולמקורו עד
 שביוה"כ כתי' לפני הוי' תטהרו שאז יתעלה הנוק' לפנימי' עתיק פנימי' א"ק
 שמתגלה בגילוי גמור ע"י הקרוב הגדול וד"ל.

עבודה זרה יז, א

להבין ענין רבי אליעזר בן דורדייא בכה רבי כו' מפני מה בכה דווקא על ראב"ד וכי לא ראה אהבה גדולה ממנו אצל רשב"י וכדומה, אלא שהוא בכה על ענין חילא סגי הנזכר בזוה"ק כו', והוא ענין בחי' בירורי נוגה העלאת מ"ן כו', דהנה כתיב ואברהם זקן בא בימים כו' באינון יומין עילאין כו' שהלך ממדריגה למדריגה כמ"ש הלוך ונסוע הנגבה כו', שמבחי' רצוא נעשה לו בחי' שוב ומבחי' שוב של היום נעשה לו למחר בחי' רצוא כו' גבוה מעל גבוה כו' עד שבא למקורו כו', אך בחי' בעלי תשובה כמו ראב"ד היא אינה לפי ערך המדריגה כלל כי לפי ערך המדריגות אי אפשר כלל שיגיע למקורו כו' רק שהיא מעומקא דליבא במאוד מאוד כ"כ עד שברגע א' הוא יכול להגיע למקורו כו' והוא בחי' חילא סגי הנזכר בזוה"ק כו' והוא ענין בחי' בירורי נוגה והוא למשל כמו עורות עבודים כשצריך לעבוד אותם צריך מתחלה ליתן אותם בצואה והוא מחמת שיש בהם פסולת הרבה צריך ליתן אותם בצואה דווקא ומחמת זה נתברר הפסולת מהם כו' וכך הוא הענין ג"כ כי נשמת ראב"ד הוא מבחי' אצילות והיתה מעורבת מטוב ורע, והנה שם הוא הרע דק מאוד כו' אך ברדתה למטה בהשתלשלות העולמות נעשה בחי' רע גמור, והנה מחמת שהי' כל ימיו רע גמור ואח"כ כשנתעורר לעשות תשובה כו' הוא צריך לעורר בחי' פנימי' נקודת לבבו ונגעה עד הנפש כו' ומחמת זה הגיע תיכף למקורו כו', וזהו ענין בירורי נוגה שמחמת הנוגה היא באה עד מקורה כו' והוא כמו למשל שמים חיים הם טובים ויפים ממי הנהר מחמת שבמים יש ג"כ יסוד העפר ומחמת שהיא עוברת דרך הקרקע נתברר וכך הוא הענין ג"כ שמחמת שעוב' דרך נוגה נתברר ומגיע למקורו כו' וזהו ענין בחי' העלאת מ"ן שדבר שהוא למטה מטה מאוד נתעלה מעלה מעלה עד מקורה, והוא דבר חדש וכמו למשל שהאבנים טובות הם הם יקרים מאוד מחמת שהם דבר חידוש כי כשהנר מאיר אין זה דבר חידוש כלל אך כשהבן שהוא בחי' דומם מאיר הוא דבר חידוש גדול וכך הוא הענין ג"כ שדבר שהוא למטה מטה מאוד בנוגה יתעלה למעלה מעלה עד מקורה כו' הוא דבר חידוש גדול, וזה הנזכר בזוה"ק כד אתכפייא ס"א לתתא אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא לעילא כו' שהוא בחי' הורדת מ"ד.

דהנה הוא ית' בחי' א"ס והנה שהתהוות אפי' עולמות עליונים אפי' עולם האצילות לא הי' יכול להיות כ"א ע"י צמצומים כו', וזהו כד אתכפייא ס"א לתתא בחי' העלאת מ"ן כו' אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא לעילא לעילא פי' שנעשה בחי' צמצומים והסתלקות בכדי שיוכל להתהוות בחי' עולמות עליונים ותחתונים כו' הוא בחי' הורדת מ"ד כו' וד"ל, וזהו

השיב אחר ימינו מפני אויב כו' כי הגדיל אויב כו' כי נער ישראל ואוהביהו כו' דהנה נראה למשל כשהמלך יש לו בן גדול ומבחי' גדולת המלך יכול לעשות רצונו ושלא לעבור על רצונו מחמת גדולת המלך כו' והנה גדולת המלך אינו מבחי' עצמותו כלל כו' אך כשהבן הוא קטן ואינו מבין גדולת המלך כלל יכול לעבור על רצונו רק כשהאב רוצה לדחות אותו ממנו ולגרשו מעל פניו אזי נתעורר אצל הבן בחי' האהבה ואינו רוצה לנדוד ממנו בשום אופן כו'.

והנה זהו בחי' עצמותו ומהותו כו'. וכך הוא הענין ג"כ דהנה בגלות ישראל הם בבחי' כי נער ישראל ואוהביהו כי מחמת שהם בבחי' נער שהוא בחי' קטנות כו' ואוהביהו הם באים לבחי' אהבה שלו ית' כו' וזהו השיב אחר ימינו מפני אויב כו' כי מחמת האויב כי הגדיל מחמת זה הם באים לבחי' ימינו שהוא בחי' אהבה שלו ית' כו', וזהו אשר נשאתי ידי כי ידי הוא בחי' יד ימין כמ"ש וישא אהרן את ידיו וידו כתיב שהוא בחי' יד ימין, והנה ידים יכולים להשפיע למטה מהגוף ולהרים למעלה מהראש כו' וזהו אשר נשאתי את ידי שהוא בחי' החסד שלו ית' שהוא בחי' מכלכל חיים בחסד כו', וזהו ונתתי לכם ירושה שהוא בחי' נחלה שהוא בחי' נחלה בלי מצרים כו', והנה זהו בחי' רצוא ואחי' צריך להיות בתפלה עצמה בחי' שוב כו' למסור נפשו על התורה ועל העבודה כו' וד"ל.

מעשה דר"א בן דורדיא בכה ר' ואמר יש קונה עולמו בשעה א' הנה יש תו"מ ומע"ט ב' תורות דאיתא האבות קיימו כל התורה כמו שהיא ברוחניות ופעם איתא על ושמי הוי' לא נודעתי כו' שלא זכו לתורה אלא שלא זכו כמו שהיא אצלינו מוגרעת.

ולהבין הב' תורות, הנה האבות הן הן המרכבה, אברהם אוהבי שרשו ממדת החסד שבאצ"י יצחק מדת הגבורה יעקב מדת הת"ת וכן לפני אברהם בנח כתיב את האלקים התהלך נח וכן מתושלח וחנוך ב"י כתיב ואיננו כו' וקיימו התורה כמו שהיא ברוחניות למעלה להדבק בשרשו, ולכן אברהם ויצחק העלו עצמם ממטה למעלה עד מקום שרשם בחפירות הכורות ויעקב במקלות והכל ע"י כוונת ויחודים מרומז למצות תפילין עד שעיין

נעשו מוחין חדשים בתוס' הארה בנשמותיהם, וכדאיתא בע"ח הוסיף אור באצ"י, היינו שיהי' תוס' דהארה חדשה ממקור שרשם, אבל בתורה שלנו היא בלי שום אתערותא דלתתא רק בתורת מתנה כמ"ש וירד הוי' על הר סיני וירד מעצמו היינו שהשפיל והוריד עצמותו או"א"ס ב"ה בהתורה, וזהו החילוק שבין תורת האבות לתורה שלנו כי תורת האבות באתערותא דלתתא ושלנו בלי שום אתערותא, ויש עוד מעלה בזו שאין בזו וכן להיפך היינו שבתורת האבות ה' בלתי מוגשמת אף הבורות והמקלות היו ע"ס כוונות ויחודים כנ"ל, אבל לא היו מעצמות או"א"ס כו', ותורה שלנו היא מעצמות כו' אבל היא מוגשמת בקלף של תפילין, ואף שכתוב בפע"ח דבפ' ראשונה מרומז בה חכ' אבל מ"מ אינה נראית רק היא נאחזת דרך תפיס' והרגשה כמשל איזה אבן טוב המונח בתוך תיבה שאינה נראה רק הוא נאחו דרך תפיס' והרגשה ע"י התיבה.

ולהבין זה היטיב ע"פ משל מהר"מ ז"ל הנה איתא תלמיד המחכים לרבו ומתלמידי יותר מכולם והנה יפלא איך יוכל התלמיד להחכים לרבו והלא התלמיד אין לו אלא מה שמקבל מרבו, ועוד לפ"ז הרי התלמיד הוא המשפיע והרב כו' אלא דהפי' הוא שהתלמיד גורם לרבו להתחכם מפני שהקשה איזה קושי' על סברת רבו ובזה ביטל הסבר' הנ"ל עד שהוכרח הרב להעמיק בשכלו ולהעלו' מן כח המשכיל סבר' חדשה מה שלא ה' בלא התלמיד נמצא דהתלמיד הוא רק הגורם אבל מ"מ ההשפעה הוא מצד הרב וזה תלוי באיכות הקושי' של התלמיד לפי רוחב ואורך ועומק הקושי' כך מוכרח לתרץ לו בלי גרעון ותוס' מהשכל של התלמיד גם בגילוי בלי שום משל בכדי שיתורץ לו הקושי', ויש עוד אופן ב' רב המחכים את עצמו היינו שיש לו שכל רחב מאוד ובכל זמן שהוא לומד אזי הוא יכול להעלות מלמעלה מן השכל היינו מן עצם כח המשכיל להשכיל סברו' טובות הוא מוכרח להביא אותם לידי גילוי בדבור אף שלא לזולתו בדברי משלים מפני רום עמקו כמו משלי שלמה בן חכם ישמח אב כו' ומדבר שלשת אלפי' משל וכ"ז הוא רק לעצמו כי אח"כ כתיב העתיקו כו' והכל מפני רום חכמתו חכמת שלמה, נמצא ההפרש שבין ב' אופנים הללו שבאופן הא' הוא מאתערותא דלתתא לכן ההשפעה הוא ג"כ על אופן הב' ובגלוי בלי שום משל והעלם, ובאופן הב' הוא בלי שום אתערותא לכן ההשפעה הוא מצד עצם ומוכרח להיות אף במשל והעלם. וכמשל הזה ודמיון הנ"ל הוא בשתי תורות הנ"ל כי התורות של האבות היו באתדלית ממטה למעלה ככוונתם ויחודם עד מקום שורשם ועי"ז נתהוה תוס' אורה חדשה בשרשם ולהמשיך הארה ממקום הנ"ל בגלוי למטה אל נשמותיהם, אבל בתורה שלנו הניתנת לנו במתנה בלי שום אתדלית נאמר כפה עליהם הר וירדה מעצמות או"א"ס

ההארה היא מעצם ולכן הוכרחה להתלבש בלבושים גשמיים כמו קלף של תפילין לא תלבש שעטנו לא תאכל חלב כו'.

והנה כלל הב' תורות הנ"ל הם רק מיחוד דהיינו שמע ישראל הוי' אלקינו יחודי היינו אואיס בעצמותו המתגלה ביחוד אואי חויב כי הוא היחוד היותר גבוה ובשכמל"ו הוא יחוד ז'ין קוב"ה ושכינת'י'. והנה איתא י' הרוגי מל' היו מעלין מ'ן לאו"א בזה שמסרו נפשם על ק"ה כי בהשגות לא יוכל להשיג כ"א עד שרשו ולא יותר וגם ההארה שמאיר על נפשו איא להיות כ"א משרשו אבל צריך שיהי' כלה שארי ולבני כי מצד הנשמה בנקל לכל איש ישראל להיות לו כלות הנפש מצד שרשה הראשון שבאצ"י, אבל צריך שגם הלב בשר יחפץ בזה לכלות ולכלל כאשר הוא חפץ בעניני עוה"ז כמ"ש לימות המשיח אין בו לא אכילה כו' רק נהנין מזיו, שהגוף יהי' ניוון ונתעדן מזיו כו', וגם עכשיו כשאיש ישראל מוסר נפשו בפ"מ על ק"ה הוא ג"כ כנ"ל רק שהוא בפרט וי' הרוגי מלכות מפני שהי' מי' שבט"ה הי' בכלל משא"כ בב' תורות הנ"ל ששרש התורה הוא בזיא תלמוד בכריאה כו' וכמאמ' נובלות חכ' כו' וכתוב ימלא כל משאלותיך יענהו משמי קדשו כאדם הקורא בתורה לשון קריאה כקורא אל המלך ובאיזה אופן שהוא קורא כך עונין לו ע"פ הרוב וד"ל אם בתורה עונין לו ממקום התורה ואם במדות כו' ואם במעשה הצדקה עונין לו ממקום הנ"ל.

ולהבין יותר איתא ע"י משל מהרה"ם ז"ל משלהבת גדולה הנה מחמת חום הגדול א"א בשום אופן לעמוד באמצע השלהבת הנ"ל כ"א ע"י הבדל כאשר נייד הרוח את האש לצד אחר ואף גם זאת ע"י כלי והכל הוא מטעם יראה שלא יתבטל ממציאיותו אבל כשהוא רוצה להשרף אזי יכול לעמוד באמצע השלהבת בלי שום הבדל ובלי שום כלי כלל, וכן המשל אם הוא רוצה להטביל עצמו אזי באמצע הים א"א מפני רום עמקו אם לא במקום נבדל מתוך הים היינו להצד ואף גם זאת בחפירה קטנה והכל הוא מטעם הנ"ל אבל כשהוא רוצה להטבע אזי יוכל להטביל אף באמצע הים ובלי שום כלי כי מה איכפת ל' שיטבע אם הוא רוצה בזה, וכמשל הזה ממש הוא ג"כ הארה הבא מחמת איזה השגה לא יוכל להיות כ"א הארה נבדלת לפי הכלי מחמת שאינו רוצה שיתבטל הכלי אבל הארה הבא מחמת מס"ג בפ"מ יוכל להיות הארה בעצמיות אואיס בלי שום הבדל מפני כי רוצה בזה כבטול הכלי ולהכלל כו', ולכן בכה ר' במעשה דר"א בן דורדיא הנ"ל ואמר יש קונה עולמו דהנה ר"א הי' נשמתו לא ממקום גבוה מאוד כי הוא לא הי'

בעל תורה ואף אם הי' עוסק בתורה אחר תשובתו מאה שנים לא הי' נכלל אלא בשרשו ועכשיו בלי שום השגה רק מחמת מרירות נפשו השליך נפשו מנגד ובכה עד שיצא נשמתו קנה עולמו המיועד לו קנה מלשון קנין מרשות היחיד לרה"ר כעין מוכר שהוא אחד ומוכר חפצו לכמה אנשים היינו בעצמות אוא"ס אשר שם הוא בחי' רה"י ועי' בכה ר' אם ר"א הנ"ל ששרשו הי' נמוך הגיע למעלה כזו ע"י מסיני, הוא ששרשו הי' מקום גבוה מאוד במסיני עאכ"כ שהי' מגיע למעלה עד אין קץ, וזה גיב אמר ר"ע כל ימי נצטערתי על פסוק זה ובכל נפשך כו' ועכשיו שבא לידי כו'.

אבות פ"ג מ"א

דע מאין באת ולאן אתה הולך, אין ביריד הוא הארת הכת' בחכ' ואן בלי יו"ד הוא כת' בעצמו כי בפרד"ס יש פלוגתא אם הכת' נמנה עם הי"ס או לאו ובכתבי האר"זל יש ששניהם אמת כי החיצוני כת' נמנה עם הי"ס והפנימי כת' אינו נמנה והאר"ז שמכ' לחכ' היא חיצוני כת' ונמנה והכת' בעצמו פנימי ואינו נמנה והארה זו נק' קדם ימי קדם כי יש קדם ויש ראשית, ראשי הוא דבר שיש לו סוף ומאחר שיש לו סוף נק' ראשית שהוא ראשון לשל אחרון אבל קדם הוא שאין לו עדיין שום סוף רק שזהו שעתידי להיות לו סוף למשל כשראובן ושמעון שניהם ביחד קורין לזה ראשון ולזה שני אבל כשראובן לבדו עדיין רק ששמעון עתיד להיות נק' קדם שקדם ובא אבל כשאין עתיד שמעון לבא אינו נק' אפי' קדם כי מה שיך לשון קדם לומר עליו.

וללהבין יותר למשל עשר חפירות הנמשכין מן היס שמצד היס בעצמו קודם שנמשך אינו שיך לקרות אפילו קדם כי מפני מה הוא קדם רק מצד החפירות שנמשכו מן היס שיך לקרות קדם ולא הי' בעצמו שיך לקרות קדם רק מצד הארה שנמשך ליו"ד חפירות שיך ליקרות קדם אבל מצד היס כי הוא עתה כמו קודם, וזהו ההפרש שבין יחיד לאחד כי האחד הוא שני דברים שנתאחדו אבל יחיד הוא שבעצם אחד הוא ולא אחד המנוי ולמשל שכאדם יש נר"ן ח"י נר"ן הוא בחי' פנימי. שמאיר בפנימי התגלוי וח"י הוא בחי' מקיפי שאינו באה לידי גילוי כלל כי חכ' שהיא ראשית

הגילוי היא כח אחד מכחות הנפש ונק' יש וגבול לגבי עצמיו הנפש נמצא שעצמיו הנפש אינה באה לידי גילוי רק כל הכוחות הם גנוזות בתורה ונק' ע"ס הגנוזו' ונק' יחידה מפני שאינו שייך לומר שהם ב' דברי' שנתאחדו רק שהם בעצם אחד ובדרך כלל נק' כת' קדם והוא ממוצע בין מאציל לנאצלי' וחכ' נק' ראשית הגילוי והנה ידוע בכל משפיע כשצריך להשתלשל לשלמטה הימנו צ"ל ד' צמצומי' שהן ד' אותיו' הוי"ה כידוע והם בחי' פנימי' והמקיפי' שאין באין לידי גילוי כלל נק' אהי' ע"ש שעתידי להגלות למשל כשהרב צריך להשכיל שכלו הרחב לתלמיד קטן שבתחלה צריך לסלק א"ע משכלו הרחב ונשאר רק נקודה ונק' יו"ד ואח"כ צריך לשער אופן המקבל והוא הה' ואח"כ צריך להמשיך בדבור ונק' וי"ו כידוע וכשהתלמיד מבין נק' ה"א חתאה אבל שכל הרחב של הרב נק' אהי"ה ונשאר בבחי' מקיף כי הגם שסילק את שכלו הרחב אך אעפ"כ הרי השפילי' ודוגמא של שכלו הרחב ונק' בחי' מקיף וזהו ההפרש שבין פסוד"ז לשמ"ע דאיתא בזה' אית רעש ואית רעש אית רעש ואשמע אחרי קול רעש גדול ולא ברעש ה' ואית רעש קול דממה דקה תמן יתיב מלכא למשל כשא' אוהב את חברו ואינו אצלו הוא בוער כרשפי אש ונק' חסדים מגולי' שיש מי שאוהב אבל אהבה שאדם אוהב א"ע אינו בבחי' הרגשה ונק' חסדים שאינם נרגשים כלל מפני שהוא עצמיו' ונק' צעק לבם אבל האהבה הנ"ל נק' ויצעקו אל הוי' שיש מי שאוהב כנ"ל נמצא שפסוד"ז שהוא מתבונן בעבוד' מלאכי' וכולם משבחים ומפארים ברעש גדול מתנשאי' כו' דלכאורה אינו מהצורך אך שצריך גם האדם לעבודה כזו בתחלה כי הנשמה בעצמה אינו צריך תיקון רק מפני שנתלבשה בקליפו' נוגה מפני כן צריך להתחיל בתחילה להתבונן בעבודת המלאכי' שהתהוותם זהו ביטולם שאינם משיגי' רק התהוותם והוא ג"כ רק מצד התבוננות רק שזהו כלי והשראה לשמ"ע כי כשאינו מתבונן בפסוד"ז אזי א"א בשמ"ע להיות חסדים מכוסים כנ"ל וזהו בצלותא' ה"ז מקטני אמונה וד"ל וזהו אין עומדי' להתפלל אלא מתוך כובד ראש להתפלל הוא פסוד"ז וכובד ראש הוא שבתחי' צריך להכביד ראשו בחביד' שלו שאין זה מכוינ של הדבר רק הכנה לשמ"ע שהוא עולמך תראה בחייך ומפני כן אנו אומרי' אלקי אברהם שהוא ימי קדם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם הגדול הגיבור והנורא ולא גדול בה"י כידוע וזהו דע מאין באת דוקא והארת הכת' בחכ' שהוא הביטול דפסוד"ז שבא מהתבוננות לאן אתה הולך שתכלי' המכוון הוא לש"ע שהוא בחי' כת' עצמו' קול דממה דקה כנ"ל וד"ל והנה בזמן הגלות הזה כל עבודתינו הוא רק להתברר מקליפת נוגה כנ"ל אף שיש בכל ישראל אה' מסותרת כמו שמבואר

כתניא שבעת מסירת נפש יש לכל ישראל אפי' לקל שבקלים אך רק לפי שעה מועטת אבל לע"ל כתיב ובאו בנקרת צורים ובסעיפת הסלעים מפני סחד ה' דהיינו שיתגלה דהיינו מה שכעת הוא כהבני' ולע"ל יהי פנימי עתיק יתגלה בנפעל דהיינו מה שכעת הוא מדריגה התחתונה דהיינו כובד ראש ולע"ל יהי זה כלי והשראה לעצמו' וזהו מאן דלא כרע במודים כו' כי יש כריעה והשתחוואה.

אבות פ"ד מ"ז

לבאר המשנה יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב ולכאורה נפלא הדבר שיהי' עסק המצות יפה ממתן שכרו, אך הן אמת נודע הענין עוה"ב שנהנין מזיו כו', והזיו הוא נהר היוצא מעדן' וההוא נהר נק' עלמא דאתי עולם בינה שיוצא מעדן חכמה עילאה ובינה פי' שמבינים ומשיגים השגה עצומה ונפלאה ובוזה יתענג על ה' וחכמה הוא שורש הבינה ומקורה שמהחכמה יוצא הארה והתפשטות אל הבינה להתענג מנועם ה'. והנה אורייתא מחכמה נסקת פי' שיצאתה בהתגלות לעוה"ב בשעת מ"ת הוא מחכמה אבל עיקר מקורה ושרשה היא בכתר פי' רצון ה' וגמירי שהם תר"ך עמודי אור שמרומזין בתרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן סך כולם תר"ך כמנין כתר ונק' עמודי אור כמו עמודים אשר הכית נשען עליהם עומדים על כל גוב' הבית מקירותיו עד קרקעיתו וכמו כן העמודים האלה שרשם בכתר שהוא רצון ה' הוא שאינו מושג לא בחכמה ולא בבינה והוא ראשית האצילות ונמשך עד למטה עד סוף העשי', והנה לרום מעלות גדלו ועוצם בהירותו א"א ששיג בו בעולמות העליונים כי אינו נכלל ונתלבש בשום השגה כ"א בסוף המעשה שם הוא נתלבש רצון ה' במצותיו הכתובים בתורה שזה דינו כך וזה דינו כך והכל הוא מפני שכך עלה ברצונו ית' הרי שבסוף המעשה נוגע וניכר רצונו הקדוש ית' אעפ"י שלא נודע עיקר טעמי המצות מפני מה זה דינו כך וזה כך לפי שאין ביכולתנו בהתלבשותינו בגוף בעוה"ז להבין רצון השי"ת שהוא בלתי גבול ותכלית ושאינו כל העולמות יכולים להשיגו מי"מ הרי עיקר רצונו ית' נודע אצלינו ע"י התורה

והמצות אשר נתן לנו וכמו עדי"מ למלך שרוצה לעשות איזה דבר ואומר לאומנין שיעשו כך וכך והמלאכה היא חכמה גדולה ונפלאה ולא ידעו ולא יבינו מה הוא ונלאו האומנין לידע מה יהי' הענין בסוף גמר תכליתה עד אשר יצא רצונו מכח אל הפועל אז נראית וניכרת המלאכה ואז נידע מה יהי' רצונו וכמו כן בנמשל א"א שיתראה ויתגלה רצונו ית' כ"א בסוף גמר עשי'.

אמנם לא אתנו יודע עד מה להבין טעמי המצות שאעפ"י שכתובים טעמי על קצת מצות כמו מצות ציצית וכיוצא בהן מ"מ למי שבקי בהן ובהלכותי ידע באמת שאין מספיק הטעם בנגלה כי על מצות ציצית נאמר וראיתם אותו וזכרתם וגומ' והרי בש"ס חייבו הסומא מפני שישנו בראי' אצל אחרים ומעטו כסות לילה אע"פ שיכול לראות בהם אצל הנר וסומא אינו יכול לראות כלל ומה לי אם יראו אחרים את ציציותי הרי מזה לא יהי' לו שום זכירה ואעפ"י חייבוהו חז"ל וכן בכל המצות מי שיש לו מוח בקדקדו להבין ולהשכיל כל פרטי הדינין המבוארי' בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים לא ימצא להם טעם מספיק ע"פ נגלה וזהו אורייתא מתחמה נפקת שיצאתה בהתגלות מן החכמה בשעת מ"ת ולא נתנה להתלבש בבניה כי הרי אין אנחנו מבינים סוד הדבר וטעמו כ"א ע"ד סוד ה' ליריאי אשר זכו שהטעימן ה' מעין עוה"ב כי זהו ענין עוה"ב שבינו וישכילו טעמי המצות שהם רצונו ית' והמשכילים יזהירו ויתענגו על ה' בהבינם עוצם בהירות רצונו ית' כי כאשר הרצון במקור בכתר אין שם תענוג ורגש וכשנתעלה בחכמה שהוא ראשית הבינה ויצא משם להשכיל בינה שהם תרין רעין כו' אז נתעורר השמחה והתענוג ממה שיודעים ומשיגים ומבינים טעמי רצונו ית' ומשם התפשטות הארה לנשמתן של צדיקים שנהנין מזיו וכו' וזהו שכר מצוה מצוה שהמצוה בעצמה שעושה בעוה"ז הוא מתן שכרו בעוה"ב שבעוה"ז ג"כ בעוסקו במצותיו ית' והם רצונו ית' המתפשטות מרצון עילאה הי' עוסק ברצון מעצמו אלא שלא הי' יכול להתענג בה מפני שלא היו משיגים טעם המצוה הזאת. וענין רצונו למה עלה כך מפני שאין יכולת בגוף האדם להבין ובעוה"ב בצאתו מהגוף יכול הוא לחזות בנועם ה' ולהתענג מזיו שכינתו.

אך ההארה המתפשטות מעולם הבינה לנשמתן של צדיקים היא מצומצמת מאד כי הי' בלתי אפשר להנשמה להשיג הרצון כמו שהוא בעולם הבינה כי תתבטל ממציאתה וכמארז"ל גבי מלאכים שקטרגו על בריאות העולם נתן הקב"ה אצבעו ביניהם ושרפם שבנתנת ה' עליהם אהבתו הגדולה או יראתו הגדולה אזי יוכלו להתבטל ממציאותם לגמרי ולהתכלל באחדו' ולזאת הקב"ה מודד לכל צדיק שיעור הכנה בבהירו' טעמי רצונו ית' כפי ערך שתוכל נשמתו לקבל ויהי' לה כח לעמוד בהיכל המלך שלא תתבטל

ממציאותה. וזהו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט וכו' שבערך זה טוב ויפה מע"ט של עוה"ז שהוא עמוק ברצונו ית' והרי כל הרצון שלו ניכר ונרגש במצותיו בכללותיהן ופרטותיהן שבעוה"ב אינו ניכר ונרגש כל הרצון רק שמבינים בההשכלה מהות ענינה מעט מזער כמציץ מן החרכים כמאמר חז"ל, רק שבוה הוא מעלת העוה"ב ששם מבינים ומשכילים ומתענגים מזיו כבודה משאי"כ בעוה"ז שאין התענוג נרגש רק שהרצון בעצמו כאן כאשר במקורו בלי שום הרגש תענוג שכלי כ"א לי"ח ולמביני מדע ע"ד סוד ה' ליראו וכמ"ש שהטעימן מעין עוה"ב וכמ"ש דאורייתא מחכמה נפקת ולא ניתן להשכיל בבניה רק שמלוכב במדות כמ"ש מימינו אש ד"ת כו' וארז"ל שהתורה ניתנה מימינו כו' ובמ"א ע"פ וידבר אלהים וגומ' שהתורה מפי הגבורה כו' ושניהם אמת צדקו יחדיו כי הלא אנחנו רואים בתורתנו הקדושה מ"ע ול"ת והמ"ע הם מצד החסדים והל"ת הם מצד הגבורות.

והנה גם במצות עשה שהם חסדי ה' גם בהם נתלבשה מדות הגבורה שהרי אין לך כל מצוה ומצוה שאין בה אופנים פרטים ופרטי פרטים הרבה למאוד כמו מצות סוכה שנתלבש בה חסדי ה' והשרה קדושתו ית' בהכנס האדם ושבעה רועים מזמנים עמו כו', ועלה ברצונו ית' שתהי' מסוככת בסכך קלוש שלא יהי' מעכב את הגשמים מלכנוס בתוכה ושלא יהי' בבית שדר בה כל השנה ושיהי' לה ג' דפנות ושתהי' צילתה מרובה מחמתה וכיוצא בה פרטי פרטים ובאם חסר א' מאלו התנאים הרי היא פסולה לגמרי שאין קדושת ה' שוכן בתוכה כלל שמסתלק קדושתו ממנה וזהו ממדת גבורה שצמצם שכינתו ית' דווקא על המקום המוכן לזה כמו שעלה ברצון ית' וכן מצות ועשו לי מקדש וכו' דדוקא אם יהי' מקדש וכן כליו בתבניתם וכמשפטם ככל הפרטים המדובר בהם אז ישרה שכינתו בו ואם אין מקדש הרי נסתלק זיו יקרו וקדושתו ית' והכל הוא ממדת הגבורה שבחסדו הגדול הי' מתפשט הקדושה מצד החסד עד אין חקר והי' מכה"כ וקדושתו שוה אך מדת הגבורה היא מדת צמצום שנתן גבול ומדה בחסד איך להתפשט וכמה יהי' שיעור ההתפשטות ובאיזה מקום יהי' ההתפשטות יותר וכן ענין בקדשים שהם עניני העלאתי צריך תנאים ופרטים כידוע להמעייין בש"ס ופוסקים וכן בכל מצוה ומצוה וכן ג"כ במל"ת הם מצד הגבורה שמצד החסד הי' כח הנשמה בעש"י לעשות כל מה שבכוחו ומדת הגבורה מצמצמת לומר דווקא בעשות כך אזי יהי' השראת הקדושה של החסד ובאם לא כן לא תהי' שם השראת הקדושה כלל. והנה נודע שאלו השניים חו"ג לא יהיו יכולים להיות

ביחד אם לא עיי האמצעי המכריע ביניהם ועייזו יש כח ויכולת להיות שניהם גם יחד והוא מדת תפארת כנודע והתורה מתלבשת באלו המדות להורות את ביי וזהו המוזכר בל"ת יסוד אבא המלוכש בז"א.

אבות פ"ה מ"א

להבין ענין בעשרה מאמרות נבה"ע כו' והנה ענין מאמר הוא לשון התגלות שהוא מגלה כח החיות שהוא סתום ומוסתר עד מאד והוא רוחני עד מאד, והדכו' מגלה כח החיות שיהי' בבחי' התגלות שמתגלה בתוך הדבור. והנה בעשרה מאמרות הוא לשון בעשר המשכות נבה"ע והעשרה מאמרות הם כחב"ד חג"ת נהי"מ. והנה למשל באדם גשמי כשצריך לעשות כלי הנה מצד טבעו ועצמותו אין ערוך כח החיות שהוא רוחני עד מאד אצל ערך הכלי וא"כ אין שייכות זל"ז וא"כ מי הוא המחברם שכח החיות יצמצם לעשות הכלי הנה הוא מצד עשר המשכות הא' מצד הרצון השני מצד החכ' שהחכ' מביאו לידי זה שיהי' בשכלו שראוי לעשות זה הכלי מפני טעם כמוס הג' מצד הבינה שהוא עמקות הדבר האיך צריכה ולמה היא צריכה והוא בחי' אורך ורוחב והד' הוא הדעת והוא התקשרות שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק שראוי לעשות את הכלי.

והנה הדעת אינו מאמר בפ"ע כידוע. והנה החב"ד אין בהם שום התגלות כח החיות אלא שהן מחברי' לדבר ההיפך כגון כניל או לעשות מאכל מר למתוק. והנה מצד הטבע אינו נצרך זה המאכל מפני שהוא מר אלא מצד השכל הוא מחבר שיעשה זה המאכל מפני שהוא משכיל שיכול למתק את המר ושיהי' מתוק ועז"ה הם המחברי' אבל לדבר שהוא עצמות כגון שהוא מתכונן שמתאווה לאכול זה אינו צריך לפי שהוא מטבעו, אלא שלזה צריך הבנה מה לאכול וא"כ בזה הענין השכל אינו אלא בחי' נפיקא כמו ענין אוריי' מחכ' נפקת, אבל לדבר שהוא היפך טבעו ואין ערוך לטבעו ע"ז צריך החב"ד לחבר ולהוליד זאיז. והנה עכ"ז אינם התגלות החיות אלא שהם מחברי' והנה המאמרו' אחרו' הם בחי' התגלות החיות כגון ד"מ אהבה שהוא

הרגשה קצת שהוא אוהב זה הנה מאמר זה הוא התגלות החיות לדבר זה עכ"ז הוא עצמותו. והנה המאמרו' נהי"מ הם מאמרות לבר דהיינו עשיות הכלי כי המאמרות ראשוני' הם אינם רק המשכות והתגלות כח החיות אבל זה אינם רק המשכות לבר ואינם עצמותו ממש.

והנה ענין זה הוא בעולמות בעשרה מאמ' נבה"ע פי' מחמת המאמרו' נבה"ע שבלתי זה לא הי' יכול להיות בחי' עולם מפני שאין ערוך ומהות כלל וכלל זא"ז והוא תכלית ההיפוך כמ"ש אין ערוך לך, והנה מצד המאמרות הוא המחבר כנ"ל.

והנה לכאורה נראה שאין דומה זה המשל לנמשל מפני שהתם יש הכלי שמצד זה יולד השכל ומחבר זא"ז אבל הכא כתיב בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ע"ז א' בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט וברא העולמות והוא רחום חנון וכיוצא בו ואם אין בעולם מי שיקבל רחמי' וגם האיך נק' שדי צבאות, או שארי כנויים הנה בחי' זה גורם התפשטות. והנה כתיב כי ה' הוא ושמו לבדו שאפי' שמו שהוא התפשטותו הוא לבדו כמשל שאנו רואים כי מי שהוא בטבעו חכם אזי התפשטותו הכלי חכ' ומי שהוא גבור אזי התפשטותו הוא גבו' וא"כ כאן שהוא א"ס וא"כ התפשטותו ג"כ א"ס וזהו ג"כ כי נשגב שמו לבדו ואפי' שמו הוא נשגב אלא הודו על ארץ ושמים שאינו אלא בחי' זיו וד"ל (חסר).

אבות פ"ז מ"ז

להבין ענין המכיר את מקומו אם לכו שלם ושמח הרי הוא בגדלות ואם רואה פחיתותו יגיע לו מ"ש מזה ואם לא משבר לבו מחמת פחיתותו הרי הוא קלות. אך הענין הוא דיש בכללות ישראל ה' בחי' דהיינו צדיק גמור צדיק וטוב לו וצדיק שאינו גמור שהוא צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו היינו גמור ושאינו גמור ובינוני. ולהבין ענין זה דהנה יש באדם רביעית דם ובתוכה משכן נפש חי המחיה את הגוף ובישראל נמשך

קרבנות העולים ע"ג המזבח ביו"ט שנק' שלמי שמחה והרי הקרבן עולה לריח ניחוח לה' ממש כו' שלמי שמחה לפי שמוזה נעשה בחי' שמחה למעלה כמו דוגמת השמחה למטה מן מאכל הבשר שאין שמחה אלא בבשר וכמ"ש ר"נ עד דלא אכילנא בשרא דתורא כו' ואין כוונתו ח"ו מפני גשם הבשר של השור אלא מצד בחי' הברור שלו שמוסיף דעת ושמחה אלקית מבחי' הרוחניות וכמו"כ מ"ש רבא חמרא וריחא פקחין כו' שכל זה בחי' בירורי' דנוגה שרשם מבחי' גבורות עליונות דתוהו כמ"ש במ"א בפי' הפסוק כי לא על הלחם כו' כי על כל מוצא פי ה' כו' ולכך האדם מקבל חיותו מדצ"ח כו' וכך הוא ענין שלמי שמחה בחג והוא בחג הסוכות דכתיב ושמחתם שבעת ימים ושמיני עצרת רגל בפ"ע ובפסח אין שלמי שמחה רק יום א' וכמ"ש ופנית בבוקר כו' והוא ענין מועדים לשמחה בבשר ויין דוקא אך מהם נעשה שמחה אלקות כמ"ש בתפלה וישמחו בך דוקא וזהו עיקר ענין מצות השמחה בחג לשמוח בה' דוקא אבל השמחה באה דוקא מבחי' הברורי' דבשר ויין וכה"ג שמתברר מהם להיות מחמתן שמחה אלקות בבחי' הרוחניות וכענין אנברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מלתא וכה"ג וכל זה נכלל בבחי' שור הבר שהוא בחי' הברורי' דגבורות דנוגה שרשם מבחי' פני שור העליון וע"ז נאמר ורב תבואות בכח שור כו' כו' כדמיון שור החורש ועובד את האדמה כו' ושור הבר הוא גם בחי' הגבורות הקשות והתקיפות ביותר יתברר ג"כ והוא כמו מ"ש בכל לבבך בשני יצריך גם ביצה"ר כו' וע"ז נאמר בר לבב שאין לו רק לב א' לאביו שבשמים והוא גם לבו לב בשר נתברר מכל וכל רק לה' לבדו כמ"ש לבי ובשרי ירננו כו' ונק' שור הבר שמבחי' הגבורות שנתערב מבחי' התוהו שלא נתבררו עדיין גם הם נתבררו כו' (כי כל ישוב הארץ הוא מבחי' התיקון וכל מדבר ויער הוא מבחי' התוהו כמ"ש לא לתוהו בראה לשבת יצרה בריאה למעלה מיצירה כו').

אך הנה כל זה הברורי' דשור הבר הגם שהוא למעלה בבחי' או"ח ונכלל באלקות ממש כו' מ"מ הרי זה בא מבחי' גשם וגבול של הנבראים התחתונים שבבחי' נוגה דבי"ע כמו גם השמחה האלקי' הרוחניי' בה' א' שנלקח מצד בחי' בירורי' דבשר ויין הגשמיי' כנ"ל אע"פ שנק' בשר זך וטהור עד שנק' בשר קודש לה' כמו שלמי שמחה וכה"ג כו' מ"מ הרי זה בא מבחי' הגשם ובע"ג כו' וע"כ יובן ממילא שהוא למטה במדרגיגה הרבה לגבי בחי' עבודת צדיקים שהן בבחי' לויתן הנ"ל ומלתא זוטרי היא לגבי מעלת עבודתם בבחי' הרוחניות ממש שהוא בחי' היחודים העליונים שבאורות וכלים דאצילות שאין שם שיתוף גשם וגבול כלל וכלל כידוע רק בבחי' או"פ ממש שלא נעשה היחוד האלקי מבחי' בירורי' דבע"ג כלל ואע"פ שעבודתו בקרירות כטבע המים שבים כנ"ל מ"מ המה שטים בשיטה א' בים מה

שצדיקים שבארץ צריכים לעבוד כמה שנים כו' כנ"ל. ולפי"ז יובן ג"כ שיש כח כת הצדיקים שהן בבחי' לוי'תן להגביר על כח כת הצדיקים שבבחי' שור הבר להיות נכללין בהם כמו שיש כח בחסדים להגביר על הגבורות להמתיק לגבורות רשפי אש דשמחה אלקי' בהתלהבות מפני תגבורת האהבה אלקי העצמי שבבחי' החסדי' דחכמה שהוא בבחי' הביטול בבחי' הקרירות כידוע דבחי' החכמה מיסוד המים גובר על בחי' בינה יסוד האש כמ"ש כי גבר עלינו חסדו דהיינו בחי' חסדים דאבא גוברים על בחי' גבורות דאימא להמתיק כידוע.

וזהו ענין המלחמה שלוי'תן ישחוט לשור הבר בסנפיריו שיוכללו ויומתקו הגבורות דדם השור בלוי'תן שהוא בחי' חסדים דאבא כו' והוא בנספיריו דוגמא ששט בהם בעליית היחודים העליונים כמ"ש בעזריה. אך הנה מבואר למעלה ג"כ שיש יתרון מעלה בשור הבר מבלוי'תן להיות כי נעוץ תחלתו בסופן וסוף מעשה כו' והוא בחי' או"ח דבירורי נוגה שעלה במחשבה תחלה וכדלעיל בענין ארץ קדמה כו' והוא כמ"ש א"ח עט"ב דבחי' ב"ן לאחר הבירורי' למעלה גם מבחי' מ"ה דחכמה כו' ע"כ יש כח שור הבר שהוא עבודת הצדיקים בבחי' הבירורי' דתהו בתו"מ בגשמיות לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא בהאי עלמא דוקא להעלות ג"כ לנשמות שהן בבחי' לוי'תן כי אע"פ שעבודתם בגשמיות הרי זה ע"פ התורה דוקא שזה עלה במחשבה תחלה וכמ"ש ואהי' אצלו אמון כו' וכמו גם מצות השמחה ביו"ט אע"פ שנלקחת מבשר ויין שהוא גשם ובע"ג אבל הרי שמחה זו מצוה הכתובה בתורה ושמחת בחגיך שזה עלה במחשבה תחלה כנ"ל ע"כ מצד זה הן גבוהין מצדיקים שהן בבחי' לוי'תן והוא ענין מלחמה דשור הבר שינצח"ו ללוי'תן בקרניו כמבואר בדבריהם ז"ל שהוא שיגביר כח הגבורות דשור על בחי' החסדים כו' ומצד זה לעתיד הקב"ה יעשה שחוק הוה לצדיקים הנ"ל להראות להם שלא ראי זה כראי זה ויש יתרון באחד על חברו כנ"ל.

וכללות הענין הזה הוא ג"כ בחי' רמ"ח מ"ע שהן הי"ח ושס"ה ל"ת שהן הי"ג כנ"ל וכמ"ש במ"א, וזהו לוי'תן זה יצרת לשחק בו כו' והשחוק הוא מבואר במ"א. וענין סנפיריו של לוי'תן הוא להיות עליות ביחודים מדרגא לדרגא כמו מהיכל הזכות להיכל הרצון וכן מספ"י לספירה ומפרצוף לפרצוף כו' אשר צריך להיות ריווח ביניהם והוא ענין פגימת הסנפיריו ששט בהם כמה מיני משיטות מופסקות דוקא כו' ולעתידי ישחוט לשור הבר בפגימת סנפיריו ואין השחיטה פסולה אע"ג דעכשיו השחיטה פסולה בסכין

פגום לפי שלעתיד יהיו עליות רבות זה על זה שבהכרח שיהי הפסקות רבות כמו פגימות כנ"ל ובזה דוקא יהי סיבת שחיטת השור להעלותו כי איא שיהי עלי' בפעם א' ובכת אחת כמו עכשיו בשחיטה גשמי' כו' אמנם גם השור הבר ינגח ללויתן בקרניו כו' כי יש בכח שור להעלות ללויתן כנ"ל והוא בחי' קרני השור דוקא כמו קרני החיות כנגד כולם שהוא בחי' כתר שלו שלמעלה מבחי' החכמה כי שרש הגבורות דפני שור מהשמאל הוא בבחי' הכתרים דתוהיז ולויתן הוא בבחי' חכמה כח מ"ה כו' וד"ל.

990 יצירה פ"א מ"א

ענין סופר וספר וסיפור, הענין ע"פ הבנת אורות וכלים כידוע שהכלים הם אותיות רוחני' או גשמי' כל עולם לפי ערכו והחיות מהתגלות אלקות השופע בהם הוא האור ועד"מ בהסבר הרב לתלמידו איזה שכל שאותיות דבורו של הרב המה כלים להשכל ומגבילות השכל לפי ערך כח ההבנה של התלמיד והאותיות בעצמם אינם תולדות השכל והתפשטותו כ"א מקור האותיות מהבינה (כידוע ה' מוצאות פתוחי חותם) מאוד נעלה והשכל המצומצם בחי' אור שנתלבש בהם שנתצמצם מאוד עד כדי השגת התלמיד ואותיות המה מבינה של מהות הנ"ל למעלה מגדר השגה (וויש בע"ח כי מל' דתבונה מהארתה נעשית קשר של תפילין והוא שרש לאה ורחל כי בחי' מל' דתבונה הוא מדריגה התחתונה בחי' דבור של ההבנה ומחשבת השכל שעדיין אין בה אפילו אותיות המחשבה והיא שרש לאה שהוא אותיות המחשבה ועקבי לאה נכנסים תוך ראש רחל הוא אותיות הדבור נעשה ממדריגה תחתונה של אותיות המחשבה) והוא בחי' סיפור דברים מקור האותיות מהבינה, אך כי בזוה"ק איתא אבא יסד ברתא דמשמע שמקור אותיות מהחכמ' ושניהם אמת כי האותיות בעצמן מבינה אך הצירוף של האותיות הוא מהחכמה כמ"ש מצרף לחכמה כי העיקר ויסוד הוראת והמשכת האותיות הוא מהצירוף של האותיות כמו עד"מ מנגיע עניג שהאותיות המה שוים רק הצירוף מהפכן מהקצה אל הקצה לכן אמרו אבא יסד ברתא יסד דייקא וד"ל וזהו בחי' ספר כי ע"פ השכל אשר הוא רוצה להשפיע להתלמיד כך הוא סדר צירופי' של האותיות, אך מה ראה על ככה להשפיע להתלמיד שכל זה וממילא מוכרח סדר צירופי האותיות באופן זה הי' לו להשפיע שכל אחר ויהי' צירופן של אותיות באופן אחר והבחירה זו מחכמה קדומה הוא הרצון

כך עלה ברצונו שהוא בחי' סופר כמו דרך משל שביד הסופר לבחור איזה השכלה שירצה ועל פי השכלה כך הוא סדר צירופי אותיות שיכתוב ומסדרן במשמרותיהם כרצונו וזהו שאמרו יודע הי' בצלאל צירוף אותיות שנבראו כו' אמר לו משה בצל אל היית כו' כי עצם האותיות מבחי' בינה הנ"ל והצירופים הוא מבחי' מצרף לחכמה והבחירה לשכל זה הוא מבחי' כתר הוא הרצון (להיות בצלאל הוא נהירו דחכמה בצל הוא כתר ישת חושך סתרו).

ספר יצירה פ"א מ"ה

עשר ספירות בלי מה, מדתן שאין להם סוף כו' נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן וכו' ולהבין זאת צריך להקדים תחילה ענין סופר וספר וסיפור המוזכר ג"כ בסי' ובזוהר בכ"מ הנה מקודם צריך להבין פי' לשון ספירות מה ענינו הנה לשון ספי' סובל כמה פירושים והא' מלשון מספר כמ"ש וספרתם לכם וכו' דהיינו שהספי' הם בחי' שנספרו מא"ס ב"ה כבי' וביאור הענין הוא דהנה נודע דקודם אצי' לא אתרמיז בשום ספי' כלל שבחי' עצמותו כבי' לא שייך לומר עליו לא בחי' חכ' וכו' וא"א לומר שבחי' הספי' הי' במקור בכח הא"ס ב"ה רק שלא נתגלו מכח אל הפועל ועיי' האצי' יצא מהעלם אל הגילוי להיות בגילוי בחי' חכ' וכו' שזה מבואר למשכיל שאינו כן שאין שייך לומר שנתגלו מהעלם אל הגילוי שענין הגילוי אינו נופל כ"א על דבר שיש שייכות להגילוי עם המקור כמו למשל אדם בעל שכל גדול הנה בקטנותו לא הי' אצלו בחי' השכל הגדול ומאין נמצא לו אח"כ בחי' שכל גדול כי לא מן השמים וכו' ובודאי במקור השכל אין שום שינוי כלל ועיקר (כנודע שהמקור אינו סובל השנוים וכו') והמקור שזה כמו בקטנותו כך בגדלותו שאינו בגדר רבוי כלל רק הענין הוא שהשינוים הוא מצד הגילויים דהיינו שבהיותו קטן לא נתגלה לו מבחי' מקור השכל כ"א שכל קטון לבד היינו (לפי' הכלי שלו וכו') ולאחר שנתגדל ניתוסף להתגלות שכל יותר גדול וכן מה שיגדל ביותר רוב שנים יודיעו חכ' וכו' היינו שאין השינוי כ"א בגילויים משא"כ במקור אין לשם שינוים כלל ועיקר כו' אמנם אעפ"כ נראה בחוש יחוס שייכות להגילוי עם המקור כיון שהוא מקור לגילוי וכו' ומה שבכח ובמקור הוא מתגלה אבל זה בודאי א"א להתגלות דבר שאין שייכות להמקור כמו שיתגלה עשי' גשמי ממקור השכל וכו' כיון שאין שייכות לו כלל רק בחי' שכל יכול להתגלות ממקור השכל

כיון ששייכות א' להם זה שכל בבחי' גילוי וזה מקור השכל וכו' נמצא שאין נק' גילוי כ"א כאשר יש שייכות להגילוי עם המקור וכן א"א להתגלות כ"א דבר שהי' בכח ויצא מהכח אל הפועל כמו במשל במקור השכל שכל ענין שכל המתגלה הכל הוא בכח במקור השכל ואח"כ יצא מהכח אל הפועל כו'.

וכן עוד יש להבין ממשל בעל כח גדול שעושה בכוחו אף דבר קטן מאוד היינו ג"כ מחמת שבכוחו הגדול יש ג"כ הדבר הקטן דהיינו כח הקטן (כידוע שבכלל מאתים מנה) רק לפי' שהיא בהעלם מחמת שהוא בעל כח גדול וכשצריך להשתמש בכח הקטן וכו' אינו מתגלה ממקור כוחו כ"א לפי ערך של דבר קטן הרי ג"כ שייכות א' להגילוי שהוא ענין כח הקטן עם מקור הכח אף שהוא בעל כח גדול ואין דרכו כלל להשתמש בכוחות קטנות כאלו מ"מ שייכות ויחוס א' להכח הקטן מאד עם הגדול ביותר כיון שזה הוא בחי' וענין כח כמו כח הגדול ממש רק שזה גדול מאוד וזה קטן וכו' כן הוא ג"כ דבר שהי' בכח ויצא מכה אל הפועל דהיינו שהכח הקטן המתגלה בעת השתמשות בדבר הקטן וכו' הי' ג"כ בכח במקור הכח רק שלפי מהותו שהוא בעל כח גדול אין עסקו וענינו להשתמש בכוחות קטנות כאלו וכו' והיינו שאינו מתגלה בחי' הכח הקטן מ"מ הוא בכוחו כנ"ל נמצא שא"א להיות בחי' גילוי נמשך ממקור אם לא שהגילוי הוא בכח בהמקור וגם שיהי' שייכות להגילוי עם המקור א"כ יובן למשכיל למעלה בענין מציאות אצי' ע"ס העליונות דאצי' בחי' חכ' ובחי' בינה וכן בחי' מדות עליונות גדולה וגבו' וכו' שהוא דבר שאינו מבחי' וערך מהותו כלל כנודע שאפי' חכ' דאצי' הוא ממש בחי' עשי' לפניו ית' כמ"ש כולם בחכ' עשית שאין לומר שגם ענין ע"ס דאצי' אף שהוא בחי' השפלה לפניו מ"מ הי' בכוחו אף קודם האצי' רק שלא נתגלו כ"א בשעה שהאצילם כמשל בחי' הכח של בעל הכח הגדול והוא מוציא מכה אל הפועל את בחי' כח הקטן וכו' שהרי אין שום שייכות לבחי' חכמה דאצילו' המתגלה להמקור א"ס ב"ה וא"א לומר כלל שהי' בכח ויצא וכו' כיון שאין ערך ויחוס ביניהם כלל (כמ"ש כ"ז באריכות בליא ח"ב ע"ש) (וכנודע ג"כ בענין אדם דעשי' וכו').

רק הענין שלזה נק' בחי' ספי' שהוא לשון מספר דהיינו שנספרו ונמנו ממהו' כבי' עשר בחי' קטנות מאוד שאינו ערך ומהות של א"ס ב"ה כלל כנ"ל, והוא כמו עשר טיפות הנבדלות ונמנות להיות לבדן מהמים הנה בהבדלן הם ניכרות שהם עשר טיפות וכנ"ל מ"מ בהיותם מחוברים למי הים טרם הבדילן בודאי אין שייך לומר שיש בהם " טפות אלו מאחר שמי הים אינו בערך גבול ומספר כלל והוא ממש בחי' א"ס נגד מספר אפי' בחי' רבוא רבבות וכו' מ"מ זה נראה בחוש שגם העשר הטיפות הנבדלות וניכרות

לעצמן אחרי הבדלן והם בבחי' מספר ומנין וכו' הי' ג"כ במי הים רק שלא תפסו מקום כלל ומספרים כו' ממש במציאות בהיותם כלולים במי הים וכו' שאין שייך ויחוס כלל להעשר טפות עם מי הים מאחר שהם בבחי' מספר וכו' וגם שאין שייך לומר שהיו"ד טיפות הי' בכח במי הים מאחר שאינו מערך ומספר כלל וכו' הנה כמ"כ יובן למעלה למשכיל בענין חב"ד וכו' דאצי' הם ג"כ ד"מ שנספר מא"ס ב"ה כבי' שהוא א"ס ממש וכנ"ל עשר בחי' וכוחות קטנות שאינם מערכו ואין שייכות ויחוס כלל וכו' מ"מ נספרו ונמנו ממנו כבי' להיות ניכרות בחי' חכ' לבדה וכו' אף שאין ערך ביניהם מ"מ הוא כך והנה אף שבאמת אין המשל דומה לנמשל כלל שבהים הי' ג"כ היו"ד טפות ממש בתוכו ממש רק שלא הי' ניכרות כו' משא"כ בהנמשל שבבחי' עצמות כביכול אין שום בחי' שייכות ובחי' ערך אפי' מבחי' ספי' דאצי' מ"מ האמת כדי לשבר את האוון כו' ד"מ יבין המשכיל שכך הוא דהיינו להבין מעט מזעיר ד"מ ממשל טיפה הנבדלת מהים אף שאין שייכות וערך מ"מ נמצאת ונימנית ממי הים כנ"ל וכמ"כ בחי' הספירה לכך נק' בשם ספי' לי מספר שניספרו מא"ס ב"ה דלא אתרמיו בשום אות וקוץ כלל וכנ"ל בחי' א"ס נספרו ממהותו ועצמותו א"ס ב"ה כבי' י' בחי' קטנות ע"ס דאצי' אף שאין יחוס וערך וסוג ביניהם כלל ומ"מ איהו וגרמוהי חד בהון מאחר שהוא בחי' עצמותו ממש ומבחי' עצמות אוא"ס נאצלו ונספרו י"ס דאצי' וכו' והמשכיל יבין.

והנה ענין סופר וספר וסיפור דהנה נודע שכל ענין ההשתל' הם הכל בחי' אותיות כידוע מענין צירופי שנבראו כהן השמים והארץ וכל צבאם וכן כל הברואים העליונים ותחתונים התהוותם וחיותם וקיומם הכל מבחי' צירופי אותיות דבר ה' ית' (כמבואר כ"ז בחינוד) ודבר ה' ידוע הוא שהוא בחי' מל' מכ"ע בחי' מל' דאצי' (כמ"ש בזוה"ק אתוון זעירין במל' וכו') ומקור צירופי אותיות הוא בבינה (בחי' אתוון רברבין כמ"ש בזוהר ע"ש) דהנה פ"י וענין אותיות הוא מלשון אות או מופת דהיינו שכל ענין ההשתל' הברואים אינם רק בחי' אות על מציאותו ית' כל צירוף וצירוף לפי בחינתו וכנ"ל.

ולהבין ענין צירופי אותיות שבבינה ובמל' דהנה באמת אין עוד ואפס זולתו ממש וענין התראות הברואים עליונים אינם כ"א בחי' אות וסימן אות על הדבר כנ"ל וזו היא מציאת מהותם ממש להיות בחי' אות וכו' אך באמת ידוע ומובן הוא לכל משכיל שעל א"ס ב"ה במהותו ועצמותו כבי' ממש אין שייך בחי' אות כלל כי מה הדבר שיוכל להיות לו אות כמ"ש מה דמות תערכו לו וכו' לכן כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות שיהי' בחי' אותות כו' הוצרך להוציא כח לזה בחי' מקור ממוצע ואזי כל בחי' האותיות

הכל הם בחי' אותי' להכח הנאצל שלהכח יכול להיות בחי' אות כיון שהוא בחי' כח נאצל לשיתהווה צירופי האותיות וכו' דהנה על עצמותו ומהותו כבי' לא שייך בחי' שום אות כלל מאחר שאינו בגדר וערך אפי' כח דכח להתהוות עולמות וכו' אבל כשנאצל בבחי' הכח לזה יכול להתהוות כל הברואים עליונים ותחתונים וכנ"ל בבחי' אותיות להכח וד"ל.

והנה בדרך כלל הכח הנ"ל הוא עולם האצי' שהוא מקור ממוצע בין בחי' מאציל לבחי' בייצ כמ"ש בע"ח וכו' ובפרטות הדברים יובן למשכיל שגם ענין ע"ס דאצי' אינם ג"כ כ"א בחי' אות לבד כו' אתויון רברבין ואתוון זעירין וכנ"ל שגם בחי' אצי' עצמו אינם מערך ומהות א"ס ב"ה המאציל כנ"ל שאפי' חכ' דאצי' וכו' רק שהכל אינו כ"א בחי' אות וסימן על הדבר דהיינו שכל פרטי פרצופי האצי' אינם ממהות וערך כ"א בחי' אות וסימן והנה על עצמותו לא שייך בחי' אות כלל דהיינו אפי' פרצופים שבאצי' אינם יכולים להיות אפי' בחי' אות אליו מאחר שאינם מערך ומהות המאציל ית' כנ"ל, לזה צריך ג"כ להאציל בחי' כח אף לזה והר"ע בחי' חכ' כ"ח מ"ה שבחי' חכ' דאצי' הוא בחי' כח ומקור שיתהווה אח"כ בחי' אותיות כו' ואחר שנאצלה בחי' חכ' כ"ח מ"ה אזי בחי' בינה הוא ענין אותיות וסימנים להכח והתבררותו וכו' כנודע שחכ' הוא כ"ח מ"ה מקור השכל בחי' כח לבד ובינה הוא הבנת הענין והתבררות השכל שבמקור וכנ"ל וזהו ענין מקור צירופי אותיות בנינה וכו' בחי' אותיות והתבררות הכח מ"ה בחי' חכ'. וזהו ענין סופר וספר וכו' דהנה בינה נק' ספר בחי' גילוי האותיות כמשל אותיות המסודרים בספר שהם בבחי' גילוי והתפשטות וכנ"ל וחכ' נק' סופר כמשל כח הסופר שבכוחו נעשים הצירופי אותיות כמו"כ בחי' חכמה הוא ענין ובחי' כח לשיתהווה אותיות וכו' וכנ"ל.

ולתוספת ביאור ענין סופר וספר כו' דהנה יש פי' עוד בבחי' ספי' שהוא מל' סיפורי דברים כו' וביאור הענין דכל בחי' צירופי אותיות הברואים היינו שאין מהותם כ"א שהם מספרים עניני כבודו ית' וכו' כמ"ש השמים מספרים כבוד אל ובחי' י"ס דאצי' עצמן הם ג"כ בחי' אותיות כנ"ל דהיינו שענינם הוא שהם מספרים ענין גדולתו כו' (שצירופי האותיות שבהם הוא כמשל עניני אותיות הדבור וכו') וכן לשון ספי' הוא גיכ' דהיינו שהם בחי' מספרים ענין גדולתו וכו' ועל עצמותו כביכול אין שייך לספר כי מה תספר כיון שאינו מערך כנ"ל כמ"ש ולפני אחד מה אתה סופר לזה צ"ל גם בחי' כח לזה והוא ענין חכ' כ"ח מ"ה וזה שבחי' חכ' הוא בחי' סופר כח

שיכול לספר אח"כ ואחר שכבר יש כח וכו' בחי' בינה הוא בחי' ספר דהיינו שהיא מספרת וזהו ג"כ צירופי אותיות שבבינה הוא כמשל צירופי אותיות שבפה המספר וכנ"ל אתוון רברבין וכנ"ל.

והנה ענין סופר וספר ובחי' צירופי אותיות שבבינה בין בפי אותות ומופתים כנ"ל ובין פי' המספר וסיפורי דברים אין בזה עדיין התפשטות וגילוי לולתו רק שבבחי' האותות הוא כמשל אדם שעושה אות וסימן לדבר שאינו עושה אותו מקודם לאחרים רק לפני עצמו ממש כמו"כ בחי' אותיות שבבינה אינם כ"א בחי' אות לפ"ע כבי' דהיינו שהוא כמשל הרוצה לעשות אות וסימן לולתו צריך מקודם לסמן לעצמו בזה הסימן דהיינו לצייר בביתו ענין הסימן שבזה האופן יהי' אות וסימן וא"ל שיצייר מקודם לפניו ענין הסימן איך יסמן בזה לאחרים וכנ"ל כמו"כ ענין צירופי אותיות שבבינה הוא כמשל המצייר הסימן בפ"ע ממש ולזה נק' צירופי אותיות שבבינה מקור צירופי אותיות שהם אינם כ"א בחי' מקור לבד לצירופי אותיות ממש שהם אותו וסימנים לאחרים וכנ"ל (והוא בבחי' צירופי אותיות שבמל' דאצי' כמשית' שהם בחי' אותות וסימנים לולתו בבחי' התלבשות מל' דאצי' בבי"ע וכו') אמנם בחי' צירופי אותיות שבבינה אינם כ"א מקור דהיינו שהם בחי' סימנים הנמשכים שאח"כ יתגלו להיות אותות וסימנים לולתו וכו' וכן מלשון ספורי דברי' הנה הוא ג"כ צירופי אותיות שבבינה אינם בחי' המספרים לולתו כ"א בחי' מקור הצירופים והוא כמשל אדם הרוצה לספר איזה ענין צריך מקודם לספר לעצמו זה הענין דהיינו לצייר ברוח ביתו צירופי האותיות של כל הענין שהוא רוצה לספר כ"א לא יצייר הצירופי האותיות וכו' איך יספר אח"כ, וזהו ג"כ ענין שבבינה דאצי' אינם כ"א מקור צירופי אותיות שיתהווה אח"כ צירופי אותיות ממש בחי' המספר לאחרים ממש (והוא ג"כ בחי' מל' דאצי' וכו' וכנ"ל) ונמצא שבצירופי אותיות שבבינה אין עדיין שום התפשטות המהות לולתו רק מקור הצירופים וכנ"ל.

וזהו ענין סופר וספר אבא ואימא דאצי' (וספור הוא דעת ממוצע ומחבר וכו' וכמ"ש במ"א) וכשנאצלו ג' בחי' אלו סופר וכו' נתהווה ונאצל אח"כ וק' דאצי' גדולה וגבורה וכל התפשטות הגדולה כו' וכמ"ש לך ה' הגדולה וכו' (ז' ימי הבנין) ואח"כ נאצלה בחי' מל' מכ"ע לך ה' הממלכה בחי' מל' דאצי' שהוא ג"כ בחי' ספר ונק' בכל מקום דבר ה' בחי' צירופי אותיות אתוון זעירין שבכאן נגלה הצירופים בגילוי גמור בהתפשטות לולתו ממש והוא כמשל האות והסימן שהוא לאחרים ממש כמו"כ בחי' צירופי אותיות שבמל' דאצי' היורדת להחיות פרטי הברואים שבבי"ע שהם בחי'

אותות וסימנים לאחרים ממש וכן בלשון ובחי' סיפורי דברים הנה צירופי אותיות אתון זעירין שבמל' דאצי' הם בחי' המספרים לאחרים ממש כמשל צירופי אותיות שבפה המדבר ומספר לזולתו ממש כמ"כ מלכותך מ"כ"ע היורדת לבי"ע להחיותם וכנ"ל דלאו איהו וגרמוהי חד בהון הוא כמשל המספרת גדולתו לאחרים וד"ל ולכן אמר דוד הע"ה בעד מדתו המושרשת בנפשו בחי' מל' דאצי' (כנודע ששורש ומקור נשמת דהע"ה הי' מבחי' מל' דאצי') וגדולתך אספרנה דהיינו שהיא מספרת לאחרים וד"ל בבחי' ירידתה להיות ראש לשועלים לבי"ע וכנ"ל וד"ל ובה הוא עיקר הגילוי צרופי האותיות לזולתם ממש וד"ל.

ובזה יבואר ענין המשנה של ס"י הנ"ל עשר ספירות בלי מה פ"י בלי מהות שבאמת אינם מהות כלל מצד התאחדותם באא"ס ב"ה אינם תופסים מקום כלל ובטלים באמת כמשל טיפה בים וכו' רק אעפ"כ הם י' ספירות דהיינו שנספרו יו"ד בחי' קטנות וכו' וכנ"ל והם ג"כ בחי' ספי' מלשון סופר וספר וכו' דהיינו שאינם כ"א את על הדבר וכן שאינם כ"א בחי' מספרות וכו' וכנ"ל מדתן עשר שאין להם סוף ביאור הענין הוא עפ"י מארז"ל שלא כמדת בוי"ד מדות הקב"ה הענין דהנה מדות ב"ו הוא בבחי' מידה דהיינו כשעושה איזה דבר הוא בבחי' מידה דהנה א"א לעשות דבר אם לא שיומדד מבחי' החכ' שיש לו בכוחו לבחי' הדבר העשוי שבכל דבר העיקר והראשית הוא מבחי' חכ' כידוע והנה בחי' מקור החכ' גדולה מאוד מבחי' חכמה של דבר העשוי שהוא בחי' מצומצמת מאוד רק שהוא ע"י מדידה כנ"ל שנמדד מבחי' חכ' הגדולה להיות בחי' קטנה כפי המצטרך והוא ג"כ מחמת שגם בחי' חכמתו הגדולה הוא ג"כ בבחי' גבול ומדה רק שהיא גדולה מערך בחי' החכ' המצטרך לו לפי שעה לכן שייך בזה ענין מדידה שיומדד מבחי' חכמתו הרחבה בחי' קטנה כזו מצומצמת במדה קטנה מאוד משא"כ מדת הקב"ה אינו כן שאינו שייך כלל לומר שנמדד מחכמתו ית' של מהותו ועצמותו ממש כבי' להיות בחי' חכ' דאצי' מאחר שאין ערך כו' וגם בחי' חכ' דאצי' הוא ג"כ בחי' איס ממש ובבחי' איס אין שייך שם מדידה וכנ"ל רק שהוא בחי' ספירות כנ"ל וד"ל שלבריאות העולמות העלוי ברצונו נספרו יו"ד בחי' קטנו' לגבי מהותו כבי' וכמשל עשר טפות הנבדלות מהים וכנ"ל וכמ"ש בס"י, ברא את עולמו בג' ספרים בספר וסופר וסיפור והוא ג"כ ממש ענין המבואר במדרש בעשרה לבושין וכו' בחכמה ובתבונה ובדעת שהוא ג"כ ממש ענין ג' בחי' הנ"ל.

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחילתן ותבי"ס וכו' פ"י ענין סופן בתחילתן דהנה תחילת הפרצוף הוא בחי' אבא חכ' כ"ח מ"ה דהיינו

בחי' סופר הנ"ל הנה אין ענינו כ"א מקור וכח, לשיתהווה בחי' מל' בחי' ספר המספרת לאחרים בחי' ביי"ע כנ"ל וזהו כל ענין מהות הכ"ח מ"ה ממש וכן בבחי' אות וסימן הנה כל מהותו אינו כ"א כח לשיתהווה אות וסימן לאחרים דוקא שזהו עיקר הרצון וכו' ונמצא שנעוץ סופן בתחילתן דהיינו שעצמות ומהות התחלה אינו כ"א בחי' הסוף וד"ל והמ"י.

ותחילתן בסופן דהיינו שענין הסוף הוא בחי' מל' דאצי' היורדת להיות ראש לשועלים לבי"ע בחי' ספר המספרת לאחרים וגדולתך אספרנה וכו' הנה זהו ענין הסיפור שאינו כ"א בחי' כח לכד שאין עוד וכו' רק שהוא בחי' חכמתו ית' והוא המחיה וכו' בחי' סופר הנ"ל וזו היא בחי' הסיפור שמספרת וזו היא מהותה ממש לספר לאחרים בחי' הכח בחי' סופר נמצא שנעוץ בחי' סופר בסופן וד"ל.

וזהו ברוך כבוד ה' כבוד ה' הוא בחי' מל' דאצי' ממקומו בחי' סופר דהיינו שלא יתראה גם למטה בבי"ע כ"א בחי' הכח לכד בחי' סופר הנ"ל שהאמת שזו היא מהות כל העולמות וכנ"ל מאחר שהתהוותם הוא מבחי' מל' דאצי' וכל מהותה לספר וכנ"ל בחי' כח בבחי' סופר הנ"ל אי"כ זהו מהותם ממש (אך עיקר כבוד ה' נשאר למעלה באצי' שבבי"ע הוא בחי' הסתר וצמצום וד"ל).

והנה בעבודה צ"ל ג"כ בבחי' סופר וספר וכו' ובבחי' נעוץ סופן בתחילתן ותחב"ס דהיינו בתחילה יהי' בבחי' ביטול בלי טו"ד שעדיין לא התבונן כלל בגדולתו א"ס ב"ה רק מקבל עומ"ש בבחי' ביטול בעקשות להתעטף בציצית ולהניח תפילין ומקבל עומ"ש בקי"ש קטנה ה' אחד וכו' שאינו מבין עדיין בשכלו איך ומה רק מבחי' אמונה לבד והוא מבחי' חכ' שבנפש חכ' כי"ח מ"ה ביטול שלא מחמת השגה כלל רק בבחי' אמונה כנ"ל והוא בבחי' סופר דהיינו שאינו מספר עדיין איך ומה וכנ"ל רק שהוא מקור להסיפור שמחמת זה יכול לספר ולהתבונן אח"כ שאם לא הי' מקבל עליו עומ"ש כלל בבחי' ביטול לא הי' באפשרי לו להתבונן אח"כ וכנ"ל וכמ"ש במ"א ואח"כ בפסוקי דזמרה הוא צ"ל בבחי' ספר כמארז"ל לעולם יספר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל וכו' וענין הסיפור הוא להתבונן בגדולתו מל' מכ"ע וכו' בפרטיות ההתבוננות כו' והוא בחי' ספר שמספר גדולת א"ס ב"ה וכו' וזה ג"כ בבחי' נעוץ סופן בתחילתן דהיינו שבחי' הביטול שהי' לו בקעמ"ש שהוא בעקשות וכו' הוא ג"כ אינו כ"א בחי' ביטול כפי האמת כאשר נתברר לו אח"כ מההתבוננות וכו' רק שמקודם לא ידע עדיין לזה בכירור בבחי' השגה והבנה רק בבחי' אמונה מ"מ האמת הוא כך וכו' וד"ל. וזהו

נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן היינו שאחר התפילה ואחר ההתבוננות והשגה לא עלה בידו כ"א כיון שהאמת הוא כך יתבטל לפניו באמת אבל ענין השגתו אינו כלום וכו' למחתב"כ וכו' וכמ"ש בזהר ע"פ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו' כיון דשאל בי"נ ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כ"ד כיון דמטי תמן מ"ה מה ידעת ומה פשפשת מה אסתכלית הא כולא סתים כבקדמיתא וכו' (ע"ש בזהר בראשית דף א' ע"ב) נמצא שלאחר פרטיות ההתבוננות נתברר אצלו האמת כי א"א להתבונן ולידע כו' ואין מה להתבונן כו' לית מאן זידע בכ' כלל כו' רק שע"י ההתבוננות נתפס בלבו בקשר חזק ואמיץ ענין הביטול וכו' וזהו נעוץ תחילתן בסופן וכו' וד"ל דהיינו שאחר שהוא בבחי' ספר לספר שבחו של מקום וכו' והעיקר ההולדה מזה אינו כ"א בחי' סופר הנ"ל בחי' ביטול וכו'.

וזה כל האדם יכול להיות עבודתו בבחי' זו סופר וספר ונעוץ תחילתן בסופן וכנ"ל וכמו"כ כל היום ירגיל א"ע בזה שכל הברואים שרואה בעיניו אינם כ"א אות על אחדותו וכו' וזה עיקר מהותם וקיומם וחיותם והתהוות כל הנמצאים מריש כ"ד עד סכ"ד וכו' אינם כ"א להיות בחי' אות וסימן וכו' כנ"ל כאו"א לפי מדרגתו ובחי' וכו' כמו מה שרואה שמים שהם עגולים והגלגל חוזר ומניף תמיד בלי ראשי' ואחרית וכו' מהותם להיות בחי' אות וסימן ששם למעלה הכל בבחי' א"ס בלי נמצא ראש וסוף ונעוץ סופן וכו' וד"ל. וזהו מ"ש השמים מספרים כבוד אל כו' דהיינו שהם בבחי' אות וסימן בבחי' ספר צירופי אותיות ואותיות הוא מלשון אות וסימן וכנ"ל שזהו מהותם האמיתית וזהו כל ענין המצאם וכו' וד"ל.

ס' הבהיר ס' קצו

ד"ד הי' מחבר תש"מ בהקב"ה וכתוב אז תתענג על הוי', הנה כתיב שלחך פרדס רימונים ובלשון רז"ל מצאנו בית השח"י כו', הנה כל התעוררות תשובה שכאדם למטה הוא מפני שלמעלה יש התעוררות י"ג מדה"ר וכמ"ש ישוב ירחמינו והיא בחי' תש"ע כידוע משל שני בני"א א' עומד בהר גבוה והשני עומד בגי' עמוק שיש בזה שני אופנים או שהתחתון יעלה או שהעליון יורד כו' וזה בחי' תשובה עילאה והגם שבאמת אין מכינים מה

ההתעוררות י"ג מדה"ר למע' אך עכ"פ למטה אנו רואים בחי' התעוררות והתעוררות זה תלוי מפני התעוררות י"ג מדה"ר שבאריך וכתר שמאיר במל' או בנשמות שבגופים היא לשון א', והנה בחי' זו ישנה בב' אופנים הא' היא בכחי' מבטשין אותו בבני חי' ומזוני שהיא נראה כמו מדה"ר אבל באמת הם תכלית רחמים שנק' רחמים גדולים שלמעלה מן החכמה כמשל אב לבנו שאהבת נפשו אוהב ורוצה בתיקונו ואם מועיל לו בנתינת כל מעדנים ותענוגים אזי נותן לו אך אם אינו מועיל לו מוכרח לבטשו ולהכותו בשבט מוסר ובוודאי אין המכוון שלו בשביל הכאה עצמו רק המכוון הוא שע"ז ילך בדרך טוב וישר וכמו"כ יובן בעבודת ה' שכל מה שמבטשין האדם מלמעלה היא בשביל הטובה וכידוע בענין קללות דתוכחה כו' ולכן בשעת מלקות אומרים והוא רחום יכפר עון כו' י"ג פעמים שהמלקות הם רחמים גמורים כמ"ש ונקלה אחיך כו' כיון שלקה הרי הוא כאחיך כו' וי"ג תיבות שבוהוא רחום (ואומרים אותו בהודו) הוא נגד י"ג מדה"ר ויש עוד בחי' זו באופן יותר דקות מעט והיא בחי' המרירות שהיא בחי' מי בוכים מים תחתונים בוכים שהיא בחי' צער העדר עונג והיא ג"כ בחי' י"ג מדה"ר שמעוררים בבחי' זו ולאיי בבחי' זו ולא בבחי' תענוג שהיא אז תתענג כו' ובחי' זו נק' משקין בית השלחין כמשל בגשמיות שיש בו ב' מיני שדות שדה טוב שאינו צריך לעיין עליה כ"כ ויש שדה שצריך להשקות אותה והיא שדה שעפרה קשה שיש עפר קשה ויש עפר תיחוח וכמו"כ יובן בעבודת הוי' שמשקין בית השלחין קאי על נשמות שנישתלחו בגופים שצריך להשקות אותם תמיד מלמעלה ע"י התעוררות י"ג מדה"ר בב' אופנים הנ"ל וע"ז כתיב שלחך פרדס רימונים שגם בחי' השלחין היא כמו פרדס רימונים שהוא בחי' אז תתענג על הוי' כי העונג והצער הם משקל מכוון שלפי ערך העונג כמו"כ הוא הצער מהעדרו וזהו שלחך פרדס רימונים כו' וד"ל.

(זח"א יח, ב)

להבין מ"ש כוהר שית תיבין דשמע יחודא עלאה ובשכמל"ו יחודא תתאה
ואיתא בגמרא כל המאריך באחד כו' משמע שיש בחי' אחד ואריכות
דאחד אף אנשי יריחו היו כורכין שמע ואין הלכה כאנשי יריחו פ"י שהיו

מדה"ר: נראה דצ"ל: מדה"ד.

י"ג: אוצ"ל: ג.

ולא בבחי' זו: כ"ה בהכתיב. ולכא"י מיתר.

אומרים אחד ואהבת כמו שאמר משה ולא היו אומרים בשכמליו ואין הלכה כמותם כי משה מלאגו ויעקב מלבר כי משה ה' בחי' אצילות איש אלקים בעלה דמטרוניתא ע"כ לא אמר בשכמליו ויעקב מלבר ע"כ אמר בשכמליו. ולהבין הענין דהנה כתיב וידעת היום כי הוי' הוא האלקים דא כללא לכל אורייתא למנדע ל"י כי הוי' ואלקים חד הוא וכתיב זה השער לה' בזאת יבא אהרן פתחי לי אחותי זאת פתחא לאעלא לגבך פי' כי מלכות נק' פתח שע"י יכול האדם לבא להוי' דהיינו כשמתבונן האדם ביחודא תתאה שאין הנברא עושה א"ע וכח הפועל בנפעל והנפעל בטל לגבי הפועל ונכרא לבורא ויש בטל לאין מחמת זה יכול לבא אח"כ ליחוי"ע. ולהבין זה הנה כתיב נעשה אדם בצלמינו כדמותינו כי יש אדם דאצילות ואדם דבריאה אדם דבריאה הוא מל' דאצילות ואדם דאצילות הוא ז"א וצלם הוא הזכר ודמות הנוק' כמ"ש ומראה דמות כבוד ה' כו' כי דמות אינו עצם הדבר אלא שנדמה אליו כמו שמצייר צורת אדם בנייר והצורה שמצייר בנייר אינו צורת אדם ממש אלא שמצטיירת ונדמה אליו למשל כמו מראה שרואין את הדבר ממש ואעפ"כ אינו עצם הדבר וכמו אותיות החתימה שאותיות שנחקקין בהחתימה הוא עצמות וכשחותמין אותה על השעוה הרי נחקקין אותיות החתימה אע"פ שהן הן האותיות שבחתימה עצמה אעפ"כ אינו אותו הדבר ממש אלא דבר נפרד וזהו אתווין גליפין שאותיות אלו נחקקין בדבר אחר כך בחי' מל' שמחי' ב"יע נק' בחי' דמות שאינו עצם הדבר ממש כי פרסא מפסיק בין מל' לבי"ע כו'. כי הנה כתיב ויקרא האדם שמות לכל הבהמה כו' כי שמות הוא בחי' אותיות כי יש בכל דבר בחי' אותיות שמחי' את הדבר ההוא כי יש אתווין זעירין ואתווין רכרבין אתווין זעירין הוא בחי' מל' כח הפועל בנפעל יחודא תתאה ואתווין רכרבין הוא בחי' אצילות יחודא עלאה. ולהבין ענין אותיות מבשרי אחזה אלוה למשל הדיבור שבאדם מאיזה מקום נתהווה אין לומר שנתהווה מה' מוצאות הפה גיכ"ך מהחי"ך כו' שנמזג הה' מוצאות הנ"ל על אופן זה שיוכל הדיבור לצאת מהם, כמשל כינור שיוצא קול מסיבת החלל שנעשה על אופן זה הרי אנו רואים שהבהמה יש לה ג"כ הה' מוצאות הנ"ל ואינו יכול לדבר אלא הדיבור נמשך מהנפש שהנפש מלאה אותיות כדאיתא בגמרא שתי רוחות מספרות כו' ויהי האדם לנפש ח"י ותרגומו לרוח ממללא הרי מרוח נמשך הדיבור.

ולהבין האותיות שבנפש, אותיות הוא מלשון אתא כי בא תרגום אתא שהן באות מההעלם אל הגילוי ואיתא בתניא שהם נק' כ"ב כוחות והמשכות שהן כ"ב תנועות למשל החי מתנועע שקודם שמתנועע החיות הוא בעלם וכשמתנועע הרי הוא בגילוי ונמשך החיות מההעלם אל הגילוי

וכמשל טיפת דיו שנמשך מטפה עצמה אותיות שאין אותיות אלו דבר נוסף אלא שבא מההעלם אל הגילוי ונק' נקודה קו שטח שמנקודה עצמה נמשך הקו ונק' שש אמות הבנין שממנה נבנה כל הבניינים דהיינו האותיות והצירופים שכל האותיות מווי"ן דהיינו ב' הוא ג' ווי"ן ד' הוא ב' ווי"ן אלא שנמשך הקו על אופנים דהיינו כשנמשך על אופן זה הוא ב' וכשנמשך על אופן זה הוא ח' והתפשטות ההוא נק' שטח כן בנפש שהאותיות שבנפש הן התנועות והמשכות שנמשכין מעצמיות הנפש מההעלם אל הגילוי ובגוף הן מורגשים במבטא ומורכבים מאש רוח ומים שבנפש שהם המשכות וכוחות שנמשך מההעלם אל הגילוי.

ולזהבין יותר אותיות הנפש למשל אותיות השכל הנק' אותיות דאבא ולא אותיות המחשבה שהוא גילוי השכל שנמשך מעצם השכל להיות גילוי השכל והגילוי השכל יכול להיות נמשך מעצם השכל על אופן זה ויכול להיות על אופן זה ועצם השכל נק' בחי' נקודה כח היולי והגילוי השכל נק' בחי' קו שנמשך מכח היולי וכשנמשך על אופן זה ועל אופן זה נק' בחי' שטח ובלב גיכ' כן דהיינו המדה עצמה הוא עצם וכח היולי וכשמורגש בלב הוא בחי' גילוי שמתגלה המדה בלב ובדבור מקור הדיבור דהיינו ההבל הלב הוא כח היולי בחי' נקודה וקול הברה הוא בחי' קו שנמשך מכח היולי והדיבור עצמו דהיינו גיכ"ך מהחי"ך הוא בחי' שטח. ונחזור לענין שאותיות הן מלשון אתא בוקר שבא מההעלם אל הגילוי כן כתיב בדבר ה' שמים נעשו ובעשרה מאמרות נברא העולם ויאמר אלקים יהי אור יהי רקיע שהאותיות יהי אור יהי רקיע הן הן המשכת החיות שנמשך ממל' דאצילות להוות מאין ליש כח הפועל בנפעל דהיינו אותיות מיכאל הוא אופני ההמשכה שנמשך להוות מיכאל מאין ליש ואותיות א"ל ממיכאל הוא נהירו דנהיר עלייהו הוא כח אלקי שבא בכל פרט בפ"ע דהיינו מחנה מיכאל ק"פ אלף מחנה גבריאל כו' כח הפועל בנפעל וזהו שרפים עומדים ממעל לו ופי' בזהר ממעל לשכינתא בחי' כח הפועל בנפעל והאותיות עצמן יהי אור הן מיוחדים ממש באלקות כמו אותיות הנפש שמייוחדים ממש בנפש אלא שנתפשטו להחיות עולמות נפרדים להוות מאין ליש והוא הנק' גבול בפועל שנראה הגבול בפוי"מ ת"ק שנה כו' והוא נק' יחודא תתאה אתוון זעירין בחי' בשכמל'ו בחי' ביי"ע כח הפועל בנפעל וכשם שיש גבול בפועל שהם אתוון זעירין כך יש גבול בכח שנק' אתוון רברבין יחודא עלאה שהם כלים דאצילות שיש אורות וכלים באצילות שלמיד כלים דאצילות הן מקור לבי"ע יו"ד כלים פנימי"י הן מקור לבריאה יו"ד כלים אמצעיים ליצירה יו"ד כלים חיצוניים לעשי' וכלים דאצילות הם מיוחדים ממש וענין כלים דאצילות הוא בחי' אותיות למשל כח היד שיש בידו לכתוב ד' שורות וכשכותב ב' שורות

ופוסק זה נק' גבול בפועל ומחמת מה פוסק מחמת שנקמץ בעצמות הנפש שלא להיות נמשך כח ביד לכתוב עוד וזה נק' גבול בכח שמגביל כח היד מלהיות נמשך והגבלה זו אינה נק' הגבלה אמיתית שאם ירצה לא יקמוץ בעצמיות הנפש ויומשך עוד כח היד לכתוב וז"ש בע"ח מוחין דאבא שהוא בחי' ח"ע קורין אותם בשם מוחין שהוא בחי' כלי כח גשמי שמגביל את השכל ונראה בחוש שמוח גשמי הוא כלי השכל ומגביל אותו שאם הוא בר הבנה הוא מחמת לחלוחית שבמוחו כו' ואם הוא רוצה לישן אין השכל שלו צלול הרי אנו רואים שהשכל הוא לפי שינוי הכלי שמה שאינו יכול לקבל את השכל לא מחמת פחיתות השכל אלא שיש חסרון בכלי וזהו שנק' חכמה לפעמים בשם אור החכמה ופעמים בשם מים כי אור הוא כח היולי ומים הוא בחי' התפשטות ולפעמים נק' כח היולי בשם מים והתפשטות בשם רקיע כי מים הוא נידי שנמשכים אילך ואילך כי מכח היולי יכול להיות על אופן זה ועל אופן אחר ורקיע נק' בשם התפשטות כעין הקרה כו' וזהו בחי' ב"ש ובי"ה ששניהם שמעו שכל אחד מהרב וכשבא אותו השכל לשכלם נעשה חו"ג מחמת שזה הי' נוטה כלי שלו לחסד וזה לגבורה ובלב ג"כ כן דהיינו האהבה שיש לאב אל הבן הוא עצמיות המדה והלב הוא כלי שמגביל את האהבה דהיינו אם הלב הוא בחדוה האהבה ג"כ נראית יותר ואם הוא במרירות כו' וכמו"כ הוא בחי' כלים דאצילות שהם בחי' גבול ואורות וכלים שבאצילות הם מיוחדים ממש מחמת ששניהם נמשכו מהעצמיות שאינם הגבלה אמיתית כנ"ל וד"ל.

וזהו ד' רבתי דאחד שהוא מאתוון רברבין בחי' יחודא עלאה וזהו והי' הוי' לי לאלקים כי הוי' הוא אורות ואלקים הוא כלים והי' הוי' שבמל' לי לאלקים שבז"א. וזהו מה שאומרים ביוה"כ הוי' הוא האלקים הוא עליות הוי' שבמל' לאלקים שבז"א. וכמו שיש באצילות אותיות וכלים הוי' ואלקים כן יש בשרש ג"כ כי מתחלה הי' א"ס ממלא כל החלל כי אור א"ס אינוי אלא האור עצמו הוא א"ס דהיינו הגילוי הי' ג"כ א"ס והי' ממלא כל החלל דהיינו שלא הי' יכול להיות מזה האור המשכה על הפרטי להיות אבי"ע כי דרכו הטוב להטיב הטוב הוא העצם שטוב בעצם להטיב לאחרים הוא בחי' התפשטות וגילוי וכמו שטוב הוא העצם הוא בחי' א"ס כן להטיב שהוא גילוי אור הוא בחי' א"ס הוצרך להיות מקום פנוי דהיינו ההתפשטות שהוא א"ס ביה יוכלל במקורו וזהו נק' צמצום ואח"כ נמשך הקו"ח ההמשכה על הפרט כמשל מכח היד שמצמצם בעצמות הנפש שלא יומשך כח היד בהתפשטות

והרשימו שנשאר כח הגבלה הוא שרש לכלים וקו החוט שהוא המשכה שרש לאורות ומחמת שקו החוט הוא הארה מא"ס שקודם הצמצום יכול לערב אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד מחמת שנמשך מא"ס שהוא כל יכול. וזהו ב' פרשיות של ק"ש ואהבת הוא מ"ב תיבות שהוא אור הגבורה בכלי החסד והי' אם שמוע שהוא ע"ב תיבות הוא אור החסד בכלי הגבורה ואע"פ שקו החוט נמשך מעצמיות א"ס מודד את המשכה על הפרט כמ"כ מצינו בארון שלא הי' מן המדה ואעפ"כ הי' בו בעצמו מדה ב' אמות וחצי וכמו הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו וד"ל.

(זח"א כז, ב)

בעזרה"י: ליל ש"ק פ' תולדות (באור מאמר זהר זה)

בזוהר (פ' בראשי' ד' כ"ז ע"ב): משנה, אתתא דההוא נער, ואיהי שפחה דשכינתא, ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא, מסטרא דהתר טהור כשר, ואי לא, איהי כנגדו מסט' דטמא פסול אסור כו', ואתתא דאית לה דם טוהר ודם נדה מסט' דמשנה איהו שויא לי', ולאן איהו בת זוגה יחודא דילי דלית יחודא עד דיתמחון ערב רב מעלמא, ובג"ד משה לבר מארעא קדישא וקבורתא דיליה משנה איהי ולא ידע גבר ית קבורתי' כו', קבורתא דיליה משנה דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה כו' יע"ש ע"סי המאמר, וע"ד תחת שלש רגזה הארץ תחת עבד כי ימלוך ותחת שפחה וגו'.

ו'יובן כ"ז בהקדים מארז"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מה"ש מה לילוד אשה בינינו כו' ואמרו מה אנוש כי תזכרנו אשר תנה הודך על השמים אמר הקב"ה למשה החזר להן תשובה אמר מ"כ בתורה לא תרצח לא תגנוב ולא תנאף כלום יצה"ר יש בכם כו' ע"ש. ולכאורה הוא פלאי וכי מפני שאין להם יצה"ר לא ניתנה להן פנימי' התורה שביקשו תנה הודך היינו פנימי' התורה, והלא הנשמו' שבג"ע שאין להן יצה"ר והם עוסקי' בג"ע בתורה כנראה מדרז"ל ממעשה דבהרת עזה שקדמה לשער לבן טמא ואם שער לבן קדמה טהור ספק קב"ה אמר טהור ומתיבתא דרקיע אומרי' טמא ואמרו מאן נוכח רבה בר נחמני דאמר רבה אני יחיד בנגעי' כו'. אך הענין

הוא כי יש הפרש גדול בין שרש התהות המלאכי ושרש התהות הנשמו' דאורי' וקב"ה וישראל מתקשראן כחדא, ושרש המלאכי הוא מבחי' חיצוני' והנשמו' מבחי' פנימי' והיינו כמ"ש בע"ח שהתהות המלאכי הוא מזיווג או"א דאצי' אך מזיווג רוחני בחי' נשיקין ושרש הנשמו' מזיווג זוי"ג דאצי' אך מזיווג גופני ופנימי כו'. ולהבין כ"ז באר היטב, הנה מבשרי אחזה ההפרש בין בחי' השפעה גשמי' היינו בחי' כח המוליד בדומה ולבחי' השפע' רוחני' היינו השפע' הרב לתלמיד. דהנה אף שהשפעת הרב לתלמיד אף היא רוחני יותר שמשפיע הרב איזה השכלה וחכמה רוחני' להתלמיד והתלמיד מקבל ההשכלה ההיא בתוך שכלו ממש אשר נתחדשה ההלכה ההיא אצל התלמיד מה שלא ידע מקדם לכו, אעפ"כ אין זה בערך ודמיון השפע' טפת האב להוליד בן בדומה לו אף שהטפה היא נמשכ' ג"כ מן המוח ואדרבה היא בחי' הגשמי' המוח בורע גשמי, אעפ"כ מעלה יתירה נודעת לנו בה אשר אין לה דמיון בחי' השפע' שכל רוחני של הרב כלל. והיינו כי השכל הרוחני הנמשך משכל הרב לצרופי אותיו' דבורו להשפיע לזולתו להתלמיד אין זה בחי' עצמיו' חלק מוח הרב שנחלק ונאצל מרוחו ושכלו העצמי להתלמיד להוליד בדומה לו ממש הולדה חדשה ממש, כי הרי לא נתוסף בעצמו' כח השכל של התלמיד המקבל מאומה להיות ניתוסף בו רוח יתירה בכח המשכיל ההיולי העצמי שלו בשנוי המהו' ע"י קבלת השפע זו עד שנעשה בדוגמת כח השכל העצמי של הרב שהוא באופן אחר ממש עד שיוכל אח"כ להבין מעצמו ולהשכיל השכלו' חדשו' כמו הרב ממש מצד שנאצל חלק א' מכח המשכיל העצמי שברב אליו ממש, אבל באמת לא קאים איניש אדעתו דרביה כלל ולא נתחדש בתוספ' כח עצמי של השכל בהתלמיד רק התחדשו' גלוי ההשכלה של ההלכה ההיא שהסביר לו שהבינה באופן ערך שכלו והיא חדשה לו שלא ידע אותה מקדם, אבל בעצמו' של כח המשכיל שלו אין כל חדש כלל, מצד שההשפעה זו אינה מעצמיו' כח המשכיל של הרב שתפעול התוס' העצמית בהמקבל, זולתי היא רק הארה חיצוני' מגלוי השכל של הרב ולא עצם מעצמו לכם פעולתה היא ג"כ רק בבחי' חיצוני' בגלוי השגתה לבד ולא מפנימי' ועצמי' כו' כניל. משא"כ השפעת טפת האב להוליד בן כמארזיל האב מזריע הלוכו ממוח הגידי' והעצמו' כו' שנמשכת מעצמו' כח המשכיל של המוח רק שמתגשמי' אח"כ בירידתה דרך חוט השדרה לטפה זרעית ולכן פועלת התחדשו' העצמי' להוליד בן בדומה לו שהוא הולדה חדשה ממש ויש שייכו' להבן אל האב מצד חלק העצמי' שבו מן אביו (ולכן ברא כרעי' דאבוה כו').

ככה ממש עדימ למעלה ההפרש בין המלאכי לנשמו' כו'. דהנה המלאכי נמשכי' מיחוד או"א דאצי' רק יש מלאכי הגבוהי' שיוצאי' ונמשכי'

מיחוד דאוי"א ממש ממל' דתבונה שלא ע"י מדת מל' דאצי' והן המלאכי' סתימין שנמשכי' מעלמין סתימין דלא אתגליין, ויש שנמשכי' מאוי"א למל' דאצי' והן מלאכי' דאתגליין שנמשכי' מדבר ה' ית' (אך בשרשו הכל א' רק שאלו נגרי' במורד יותר דרך דבר ה' ואלו יוצאי' תחלה תיכף מהמחשב' עליונה) וכמארז"ל כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה נברא בו מלאך כו'. והיינו שאין נמשכי' מעצמו' טפת אוי"א דאצי' זולתי מהארה חיצוני' כלכד כמשל הרב המשפיע השכל להתלמיד שאין זה עצמו' המוח שלו זולתי גלוי הארה בעלמא לכדו שנמשך מגלוי השכל לאותיו' המחשבה של הרב ומהמחשבה לדבור כו' לכך אין בה בחי' פעולת ההתחדשו' בבחי' הולדה חדש' ממש כנ"ל. כן עדי"מ השפע שנמשכ' מיחוד נשיקין דאוי"א אין זה כח עצמי שבמוחי' דאוי"א שאנת חכי' ולא בחכמ' כו' מבין ולא בנינה כו' זולתי הארה חיצוני' שנמשכת לגלוי המחשבה פרוצוף לאה ממל' דתבונה ובהתחלקו' צרופי אותיו' המחשבה וככה יתחלקו שינוי המלאכי' הנפעלי' מן הצרופי' שוני' ההם. וכמו עדי"מ בגשמיו' הצרופי אותיו' המה מגבילו' את השכל שבתוכו ובהן מתחלק בכאוי"א לפי מזגו לקבל חלק א' ממנו בצרוף פרטי שלו, שהצרופי' המה נבדלי' ונפרדי' זמ"ז וכאוי"א יש לו גבול והפסק כמו צרופי אותיו' ברוי"ך את"ה שיש הפסק בין צרוף ברוי"ך לצרוף את"ה, וא"א להיות בחי' הולדה בהם דהיינו שמצרוף א' יולד השני כ"א כאוי"א בפ"ע וכמו שהוא כן יעמוד בלי תוס' וגרעון כלל. והצרוף השני מוכרח להיות ממקור המצרף להאותיו' כמו הצרוף הראשון ולא שיולידו ויצמיחו זאי' כו', מצד שהאותיו' המחשבה המה נמשכי' מחצוני' החכמה עליונה וכיון שנקלטה השפע בתוכו מגבילין אותה מלהתפשט יותר. והם נק' בחי' אבני"ם בחי' דומים שלא יולידו ויצמיחו זאי' ברבוי ותוס' מרובה על העיקר איך שנמדדה בתוכם, רק עיקר ההולדה וההתחדשות היא באה מן המקור העצמי כח העצמי של החכמ' שמאין תמצא וכשיומשך חלק מעצמו' פנימי' החכמה שבה השרא' אור אי"ס ב"ה אז יש בכח השפע זו לחדש חדושי' אין קץ בחי' הולדת חדשו' ממש, וכמשל טפת האב כח המוליד בדומה שנמשכ' מעצמו' המוח שיש בה כח ההולדה בבחי' אין סוף להוליד בן והבן יוליד בן וכן בן בנו כו'. נמצא שיש בכח הטפה ההיא של האב כח ההולדה בבחי' אי"ס כי הבן שנולד ממנה יש בו ג"כ חלק עצמי ממנה בחי' כח המוליד בדומה וכן בן בנו שמקבלין דין מן דין את בחי' כח ההולדה ההשפעי' העצמי ממש שהי' זה נכלל מקדם בטפה ראשונה של האב כו' והיינו מצד שהתחלת ההשפעי' של המשפיע הראשון הי' מעצמו' המוח והי' בה חלק עצמי, לכן גם המקבל מההשפעה זו יש בו חלק זה העצמי להוליד בדומה לו כו' וכן עד אין קץ ממש. וכמ"כ בחי' ההשפעי' דטפת אבא פנימי' אבא עצמו' השפע שלו מחדש חדשי' הולדו' חדשו' אף לאחר הגעתה בכלי המקבל שגם המקבל מוליד

בדומה לו כו'. וזהו שרשי הנשמו' שנמשכי' מיחוד פנימי' גופני דו"ן שיש בהן בחי' עצמו' הטפה דאבא לכך יש בהן בחי' כח המוליד בדומה בהיותן למטה בגופי' דעה"ז. ואף בהסתלקותן מן הגופי' בעלותם לג"ע העליון ותחתון כגו' בווה' פ' שלח לך כו' שיש בחי' היכלו' דדכורא והיכלו' דנוק' כו' ובחצות לילה כד אתי קביה לאשתעשע בצדיקי' דג"ע מזווגי' כחדא בכדי להוליד נשמו' הגרי'. וזהו מ"ש באברה' ושרה ואת הנפש אשר עשו בחר"ן שהמה נשמו' הגרי' שנמשכי' ונולדי' משרה שלמעלה מבחי' היחוד שלה באברה"ם שלמעלה והיינו דפתח רב מתיבכתא ותהי שרה עקרה אין לה ול"ד אין לה ולד בעה"ז, אבל נשמו' ילדה למעלה בג"ע כו' ע"ש בפ' שלח לך. והיינו מצד שהנשמו' יש בהן בחי' חלק פנימי ועצמו' דטפ' אבא כי חלק הוי"ה ממש עמו לכן יש בהן בחי' כח ההולדה שהוא בחי' השפעה עצמי' להוליד נשמו' הגרי' כמו נשמו' ר"ע ור"מ כו' ועובדי' כו' שאין זה בחי' השפעה חצוני' כמשל השפע' הרב לתלמיד שאין משפיע לו רק גלוי ההשכלה ההיא ולא חלק מוח עצמי, כי לא ישתנה אף מהו' כח המשכיל של תלמיד זה כנ"ל ומכ"ש לחדש מהו' נשמה בכח המשכיל חדש ומדו' חדשי' מעיקרן כו' כ"א ה"ז כענין ההולד' גשמי' של האב שמוליד בן בטפה העצמי' של מוחו כו' ויתר ע"כ למעלה שמוליד נשמה רוחני' חדשה עם שכל עצמי' ומדו' עצמי' כמו נשמו' ר"ע ור"מ ועובדי' ודומיהן שהשכילו אח"כ בכח המשכיל שלהן בתורה ומצות כו' אשר כ"ז הגיע אליהם בבחי' הולד' חדשה מעיקרה ממש מהיחוד דאברהם ושרה' כו' ודומיהן. אבל המלאכי' שנמשכו מיחוד חיצוני יחוד נשיקין דאוי"א מבחי' צרופי' אותיו' שבמחשבה מל' דתבונה כאוי"א נבדל בפ"ע ואין בהם בחי' ההולדה וההצמחה זא"ז כ"א כולם עומדי' במצב א' כפי שנבראו בלי תוס' וגרעון וכנראה בעליל שאין אות א' מוליד חבירו הבי"ת כדומה מצד שנמשכי' מחיצוני' השכל כו' בחי' הארה בעלמא של השכל ולא השפעה עצמי' ממש כנ"ל וד"ל.

והנה מאחר שהמלאכי' נמשכי' מבחי' חיצוני' היחוד נשיקין דאוי"א, לכן הם בחי' רוחניים יותר מהנשמו' שלמטה בגוף הגשמי בעה"ז, ועוד זאת ששרשן גבוה יותר היינו בחי' היחוד דאוי"א, משא"כ שרשי הנשמו' מיחוד זו"ן דאצי', והיינו מצד שהנשמו' נמשכי' מפנימי' ועצמי' הטפה עליונה דז"א שנמשכה מאבא דאצי' לכך נמשכי' מזיווג שלמטה היינו הזיווג דו"ן דאצי', שההמשכי' השפע מבחי' פנימית ועצמי' א"א להתמשך זולתי מבחי' ומדרגה התחתונה שבפנימי', משא"כ המשכת השפע מבחי' חיצוני' יוכל להיות נמשכת מהעלוי שבחיצוני' כי לא ידמה ערך אף עלוי שבחצוני' לגבי תכלי' המדרגה שבפנימי' ועצמית כנודע. ולכן המלאכי' שנמשכי' מבחי' חיצוני' המה מבחי' העלוי שבבחי' חיצוני' היינו היחוד חיצוני דאוי"א דאצי'

יחוד רוחני דבחי' נשיקין, אכן הנשמו' שנמשכי' מפנימי' הטפה עצמי' א"א להם להתמשך זולתי מטפת אבא שבז"א כנ"ל. וכמו בגשמי' השכל שמשפיע הרב לתלמיד הוא דק ורוחני יותר מן הטפה אף לאחר שמתפשט בהדבור לזולתו מצד שנמשך מחיצוני' החכמה לכך אפשר להיו' נמשך כמו שהוא בדקות ורוחני' ממש. משא"כ הטפה שנמשכת מן האנכ ממוח העצמי שנתגשמה בהגשמה ממש בירידתה דרך חוט השדרה לטפה זרעי' ממש כו'. ולכן ימצא בחי' כח המוליד בנשמו' כנ"ל וכמיש' בזה' בשר"ה שאין לה וליד בעה"ז אכל בעה"ב יולדת נשמו' הגרי' כו' והיינו בחצות לילה כד אתי קבי"ה בגי'ע לאשתעשעא בצדיקי' או היחוד דזו"ן של הנשמו' לצורך הולדו' חדשו' כו'. אבל המלאכי' אין בהו' בחי' כח המוליד מצד שנמשכו מחיצוני' הדבור עליון או המחשבה עליונה מיחוד חיצוני דא"א אשר לא יתוסף בהם ולא יגרעו מהם וכא"א נפרד בפ"ע וכמו שאין בחי' הולדה והצמחה בהאותיו' שנק' אבניים שלא יוליד הא' הביית כדומה וכנ"ל וד"ל.

והנה בחי' התורה היא נמשכת גי'כ מעצמו' טפת אבא פנימי' אבא רק שירדה בסתר המדרגה בהגשמה למטה בעשייה ברכי' הצמצומי' של סדר ההשתלשלות, והיינו בחי' התלבשותה למטה בענייני' גשמי' דעשי' צמר קלף התפילין כו'. וזהו מצד מעלת מדרגתה שהיא נמשכ' מפנימי' אבא א"א להתמשך בחי' רוחני' פנימי' החכמה כמו שהיא במקומה זולתי ע"י התלבשותה בלבושי' גשמי' וכמשל הטפה זרעית של המוח כו'. והא' בהא' תליא כנ"ל. ולכן לא ניתנה על השמים להמלאכי' כתשובתו של משה רע"ה להם כלום יצה"ר יש בכם וכיון שאין בכם יצה"ר א"א לכם להשיג התורה ששרשה מפנימי' החכמה טפת אבא ע"כ מוכרחת לירד בהגשמה למטה בעשייה דוקא כמשל הטפה הנ"ל בכדי לברר ברורי' להכדיל בין הטמא לטהור ובין איסור להיתר כו'. שלכן ירד ה' על הר סיני ליתן התורה לישראל שלמטה בגופי' גשמי' ויש בהו' יצה"ר שיהפכו מחשוכא לנהורא ע"י התורה. אבל המלאכי' המה רוחני' ואין בהו' בחי' הו'גשמה כ"כ להיות בהו' יצה"ר. והסבה לזה מצד שמקורו מבחי' חיצוני' היחוד נשיקין דא"א כו' ולכן א"א להם לקבל התורה משני צדדים, מצד אופן ירידת השפע של התורה בהגשמה למטה בעשייה אין בהם בחי' מציא' ההגשמה כ"כ דכלום יצה"ר יש בהם כו'. ומצד אופן רוממו' מעלת שרש התורה כמו שהיא במקורה בחי' פנימי' אבא א"א להם להשיג מצד שהם רק מבחי' חיצוני' כנ"ל ואין זה ערכם כלל כ"א ערכה של ישראל היא ששרשו גי'כ מטפת אבא וירדו בהגשמה למטה וכן התורה ירדה למטה בהגשמה כנ"ל. וע"ז תשובה ניצחת השיב להם משה רע"ה כי שאלתם ובקשתם ה"י אשר תנה הודיך על השמיים הודיך דוקא היינו בחי' פנימי' התורה כמו שהיא ברוחני', וע"ז ה'י

תשובתו כלום יצה"ר כו' דהא בהא תלי' דכיון שאין בכם מציא' ההגשמה כ"כ וא"א לכם להשיג התורה שבגשמיו' דעשי', כן א"א לכם להשיג פנימיו' התורה הרוחניו' שלמעלה מערככם זולתי הנשמו' שנמצא בהן ההגשמה אפשר להן להשיגה בגשמיו' עתה ולעיל כשיהי' נגלה כבוד ה' ישיגו הפנימיו' שלה מצד שהמה ממקור אחד, טפת אבא ולכך נתגשמו בהגשמה כ"כ למטה כניל ודיל.

ועתה יובן מאמר הזהר הנ"ל, משנה אתתא דהוא נער שפחה דיליה כו' עד קבורתא דמשה. משנה איהו כו', פי' כי א"א וע"י דאצי' נק' בחי' זקני"ם מצד בחי' הגדלו' שבהן והארת ת"ד דא"א כו' וכתב' אני ה' לא שניתי שאין בהם שום שינוי והתפעלו' משינויי הזמן שלמטה דמעשה התחוננו' כ"א צדקת מה תתן לו כו' זולתי בז"א תלוי בחי' סדר והנהגת העולמו' דבי"ע ואף שיש שם שינוי שפעמי' מתהפך למדה"ד כשלא הוכשרו מעשה התחוננו'ם, אעפ"י כן מצד בחי' התמתקותו בחסדי' תמיד כי רובו חסדים כו' מקרי ג"כ אני ה' לא שניתי כו'. אכן בז"א דיצי' שמתלבש בנער מט"ט דיצי' ימצאו בחי' השינוי' תמיד בבחי' עליו' וירידות שלפעמי' מתעלה באצי' ומקבל הארת מוחי' דגדלו' ונעשה זקן ואח"כ יורד למטה לקטנותו להיות בחי' נע"ר ולעולם לא יגיע לתכלי' שלימו' הגדלו' דזקניה בלי שינוי, כ"א הוא תמיד בעליו' וירידו' ואף שנתעלה לאצי' לבחי' זקניה כשחוזר ליצי' נעשה בחי' נע"ר מחדש. וז"ס יחדש כנשר נעוריך וכמשנת במ"א. שפחה דיליה משנה איהו, כי משנה במל' דיצי' שו' סדרי' דמשנה הם ו"ק דמל' דיצי' זרעי' חסד דנוק' דיצי' כו' ונק' בחי' שפחיה לגבי גבירתיה בחי' מל' דאצי', שזהו ענין הגשמת התורה' בחיצוניו' הלבושי' דמל' דיצי' להבדיל בין הטמא לטהור כו' ופנימי' התורה הוא במל' דאצי'. וזהו ושפחה כי תירש גבירתיה כי תירש דייקא בבחי' ירושיה ונחלה מגעת השפע של התורה שבמל' דאצי' גבירתה להשפחה מל' דיצי' כי באמת תורה אחת היא רק שהיא בהגשמי' הלבושי' יותר בהתלבשותה במל' דיצירה ולכן כתי' ושפחה כי תירש גבירתה ממש ודיל. וזהו ענין קבורתו של משיה ששרשו מפנימי' יסוד אבא דקבורתא דיליה משנה איהו דהיינו בחי' התלבשו' פנימי' יסוד אבא שרש התורה הוא במשנה דיצי' בבחי' חיצוניו' הלבושי' דאסור מותר כו' ובוזה נתעלם ונקבר בסוד הסתר פנימי' האור דיסוד אבא רזי תורה ולכן ולא ידע איש את קבורתו כו' ולכן נקבר חוץ לארץ, כי ארץ היא מל' דאצי' גבירתיה, והוא נקבר חוץ לארץ העליונה היינו במל' דיצירה בחי' משנה דיצירה ודיל.

והנה כ"ז הוא עתה בזמן הגלות שפחה כי תירש גבירתה שמל' מסתתרה בלבושי' חיצוניו' דתורה, בכדי לברר בירורין דתהו, כי היום

לעשותם, ע"י מעשה המצות. אבל לע"ל לאחר גמר ותכל"י כל הברורין כשיבולע המות כו' ואת רוח הטומאה יעביר לגמרי כו', אז יהי נגלה כבוד ה' פנימיו' התורה הרוחניו' להנשמו' ויתענגו על ה' בהשגת נועם ה' עצמו' העונג המלוכב בתורה שהיא שעשוע המלך כמ"ש ואהי אצלו אמוין ואהי שעשועים כו', אשר אין ערוך בחי' השגת הנשמו' עתה בגו עד"ן שמשיגי' ג"כ מזיו השכינה דמל' דאצי' בחי' גבירת'ה פנימיו' התורה. ועיז כשישיגו תוס' הארת העונג עליון בחצות לילה דכד אתי קביה לאשתעשעא כו' אז מוליד' נשמו' הגרי' בבחי' השפע' עצמי' שקבלו מעצמו' העונג עליון כני"ל. אבל בלתי תוס' האור שבחצות לילה דוקא אין בהו יכולת ג"כ להוליד כמו המלאכי' מצד שמשיגי' רק הארה בעלמא מן העונג העצמי המורכב בבחי' הרכבה ומזיגה בהחכמה של התורה שבג"ע וזה הכלל שעונג העצמי בלתי מורכב רק עצם פשוט מהו' תענוג עצמי והתענוג המורכב בחכמה ומדוי' ובמאכלי' ודומיהו הוא הארת העונג ולא מהותו ועצמותו. אבל לע"ל יתגלה עצמו' התענוג הפשוט ויתענגו מטובו, וזהו עיקר פנימי' התורה שמפנימיו' אבא (ופנימי' אבא הוא פנימי' עתיק כמ"ש בע"ח) שיתגלה לע"ל וד"ל.

(בזוהר שם) קבורתא דיליה משנה דשלטא על מטרונית'א דאיהי קבלה למשנה כו'. הנה לכאורה נראה שדבריו סותרין זא"ז שמתחלה קאמר שפחה משנה איהו וגבירת'ה היא קבל'ה בחי' פנימי' התורה ועתה אומר בהיפך כו'. אך באמת יבחנו שכל דבריו אמת וצדק. והיינו כי עתה בזמן הגלות נק' כניי בחי' חול'ה, כמ"ש כי חולת אהבה אני, ועיז הוא ברכת רפואה לרפא חוליים דחולת אהבה ע"י הקריאה בשמותיו של הקביה והיינו כי שמותיו' המה המבוארי' בספרי הקבלה שאף בחי' רצון העליון מקרי ג"כ בחי' שמו' גי' רצון כנודע וכמשל הקורא לאברהם אברהם נפנה לקוראיו כו'. ככה ע"י הקריאה בשמותיו שבקבל'ה למטה בבחי' ההתבוננו' שבתפלה בשמותיו' של הקביה המבוארי' בקבלה כל סדרי ההשתלשלות ונולדה מזה בחי' חולת אהבה אליו ית' עיז ממשיך אח"כ בחי' מהותו ועצמותו בעסק התורה נגלי' שלאחר התפלה. שבחי' קבלה למטה היא רק בחי' חיצוניו' לגבי עצמו' התורה נגלי' ואף שהיא רוחניו' יותר היז כמשל ההפרש בין המלאכי' לנשמו' ובין הטפה זרעית להשפעת הרב כני"ל כי עצמו' פנימי' התורה הרוחניו' א"א להתגלות עתה כני"ל זולתי הארה בעלמא ממנה שבקבל'ה היא חיצוניו' לגבי התורה נגלי' שבה עצמו' הטפה דאבא רק היא בהגשמה כו' אבל הקבלה היא רק שמותיו' כו' להיות לתועלת הקריאה שישרה אותו אח"כ בתורה נגלי' כו'. וזהו דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה כו' רק לע"ל תתגלה בחי' עצמו' פנימי' התורה של הקבלה למטה אז עין בעין יראו ותהי' הגבירת'ה מולכת למעלה מבחי' התורה נגלי', אבל עתה

שפחה תירש גבירתה באופן דשלטא על מטרוני' דאיהי קבלה מצד שעצמו' פנימיותה א"א להתגל' זולתי הארה בעלמא ממנה בחיצוניו' לכן היא למטה מן התורה נגל' שבה השרא' הטפה עצמי' עכ"פ. אבל לעיל כשיתגלה פנימי' ועצמו' שלה וכמות שהיא ברוחניו' אזי תהי' למעלה מן השפחה דילה. נמצא יש ג' חלוקות בדבר, בחי' פנימיו' ועצמיו' התורה שבמל' דאצי' שנק' גבירתה ובחי' שפח"ה משנה איהו מל' דיצירה ובחי' קבלה למטה שעתה שהוא הארת פנימיו' התורה במל' דאצי' שמאירה בבחי' חיצוניו' בעשיה ורק הארה בעלמא ממנה, ולעיל תתגלה העצמי' דקבלה ממש וזהו בחי' התגלות הגבירה דמל' דאצי' כנ"ל. וז"ש דלית יחודא עד דערב רב יתמתון מעלמא כו' דהיינו כי עתה זמן הברורי' שלא נגמרו, לכן מוכרח להיות שפחה תירש גבירתה כנ"ל. אבל לעיל בגמר הברורי' אזי יהי' היחוד האמיתי דגבירתה מל' דאצי' יחודא תתאה עם ז"א יחודא עלאה, בלי שום לבושים כלל כי לא יכנף עוד מוריך, והיינו כמו שהי' קודם חטא אדה"ר דכת' ויהיו שניהם ערומיים ולא התבוששו כו' וד"ל.

(זח"א נט, ב)

פ' נח בעזרי"ה

בתחלת הפ' (דני"ט ע"ב): אלה תולדות נח ר' חייא פתח ועמך כולם צדיקי' לעולם ירשו ארץ כו' ת"ח כל ישראל אית לון חולקא לעלמא דאתי מ"ט בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עלי' כמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה כו' וע"ד ישראל דנטרי ברית וקבילו ליה אית להו חולקא כו' ולא עוד דאקרון צדיקים מנלן מיוסף דנטר ברית אקרי צדיק וז"ש ועמך כולם צדיקי'. פי' ברית הוא בחי' יסוד ז"א ושרש יסוד ז"א הוא מבחי' יסוד אבא לפי שיסוד אבא מגיע עד יסוד ז"א ולכך ממילא מאן דנטר ברית אית לי' חלק לעלמא דאתי שהוא בחי' בינה כי יסוד אבא מלוכב ביסוד אימא וז"ש אם לא בריתי יומ"ם פי' יומ"ם יום הוא בחי' יסוד ז"א ויומ"ם הוא בחי' יסוד אבא כו' ועלמא אתקיים עלי' היינו בחי' המל' שהן צרופי' אותיו' הדיבור שמקבלת מבחי' יסוד כידוע וז"ש וצדיק יסוד עולם וכמ"ש בסמוך וישראל שהם בבחי' ז"א ונטרי ברית אית לון חולקא כו' וז"ש וצדיקים ירשו ארץ צדיק הוא בחי' יסוד כידוע וד"ל.

ר' אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים תנינו, מה כתיב לעילא בפ' דבראשית ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וכו', ההוא נהר דנגיד ונפיק ועייל לגינתא ואשקי לי' משקיו דלעילא ועביד לי' נייחא. פי' ההוא נהר דנגיד היינו בחי' בינה שנק' רחובות הנהר נגיד ונפיק ההוא נהר מעדן שהוא החכמ'ה כידוע ועייל לגינת'א הוא בחי' ג'ן סדרים דאורי' שהוא בחי' צרופי אותיו' הדיבור ואשקי לי' משקיו דלעילא ועביד לי' נייח'א היינו בחי' התענוג שבדיבור זהו קצרו של ענין המאמר. אך כדי להבין תוכן הכוונה במאמר זה ולמה הקדים לפרש זה כדי שיובן פי' אלה תולדו' נח אלה פסל את הראשונים כו' הנה יש להקדים תחלה ענין מארז'ל בשומר שתי' שבתות' כהלכתן שהן שבת דמעלי' שבתא בליל שבת ושבת דיום השבת וידוע דכליל שבת הוא סעודתא דחקל תפוחין כו' וביום השבת הוא סעודתא דעתיקא כו' והיינו שאמרו שתי שבתות' כהלכתן ובדקדוק אמרו כהלכתן כו' דהנה עדי'מ מי שעובד איזה עבודה או מדבר איזה דיבור בהכרח לומר שיש לו בזה איזה תענוג בנפש שמחמתו עובד ופועל או מדבר דיבור אלא שהוא גנוז ומלוכש בשכלו ומדותיו שמתפשטי' במעשה הפעולה או בדיבור כי בכל מעשה ודיבור יש איזה שכל וטעם הקדם לו ובאותו השכל גנוז התענוג ואיננו מתגלה כשעדיין עסוק באמצע הפעולה או באמצע הדיבור אלא דוקא כשגמר פעולתו או גמר דבריו כנרא' לעין בבונה בנין מפואר שבהיותו עסוק עדיין בפעולתו בשכלו ומדותיו לא ניכר ונראה העונג שמגיע לו מזה אך לאחר שגמר את הכל ומסתכל ביופי המלאכה והוכשרה בעיניו שנעשה כפי רצונו להתענג באופן כזה דוקא אזי ניכר ונגלה העונג שלו שבשבילו התחיל לבנות הבנין וכן בדיבור כמו עדי'מ כשמדבר דברי שכל וחכמה להסביר בטוב טעם ודעת לזולתו המושכלות החדשות כשעדיין עסוק באמצע הדיבור לא ניכר ונגלה העונג שמתענג מן טוב ההסבר שהסביר השכל בדבריו אלא לאחר שגמר כל דבריו ומתבונן איך שהטיב לדבר ולהסביר המושכל אזי מקבל עונג גדול ממה שטוב דרש כו' ונמצא שבהיותו פועל ומדבר הי' העונג נעלם בו ולאחר גמרו נתגלה ועיקר העונג הוא מן הפעולה והדיבור דוקא ואי'כ לפי' מובן שכאשר מתענג האדם מטוב מעשהו או מטוב דבריו הרי התענוג שבמעשה ודיבור הוא שנתעלה דרך עליי' בנפש הפועל והמדבר ויש כאן ב' דברים א' תענוג שמלוכש תחלה בהשפעת המעשה והדיבור והב' ענין עליית אותו התענוג אחי'כ שמתעלה בשעה שמתבונן עליה שאין האדם מתענג מיופי בנין של זולתו אלא מיופי בנין שפעל בעצמו דוקא והנה ממה שמתענג מאשר טוב עשה וטוב דיבר יש בזה ב' דברים א' בחי' עליי' והב' בחי' ירידה דהיינו מה שהוא מתבונן על טוב המעשה וטוב הדיבור הרי בשעה זו עולה כח התענוג שהי' מלוכש בפועל ידיו כנל' וזהו בחי' עליי' שעולה אותו התענוג ונכלל

בעצמות כח התענוג שכנפש האדם והב' מה שהוא מקבל עונג ומשתעשע במה שטוב עשה וטוב דיבר הוא בחי' ירידת התענוג מעצמו' כח התענוג להתענג באותו עונג שיש בשפע המעשה והדיבור וכנרא' בחוש שהאדם משתעשע ומטייל בכנין המפואר כשגמרו בפי אות נפשו כו' שאותו הטיול והשעשועי' הוא דרך ירידה בתענוג אך מי גרם שישתעשע בזה הרי עיי' כח הפעולה שפעל והי' מלובש בו עונג ונתעלה כשהתבונן עלי' גרם ירידה זו כי כל עלי' גורמת ירידה כידוע וד"ל. והנמשל מכל אלה יובן כדוגמתו ממש בענין ב' שבתות כהלכתן הנ"ל דהנה כתיב וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד כו' ויכולו השמים והארץ כו' ויכל אלקי' וישבות כו' הנה פי' כל אשר עשה היינו ב' מאמרות כמו ויאמר אלקי' תדשא הארץ כו' וכל ליב ויאמר דמעשה בראשית וכתוב בכל אחד והי' כן בפועל המעשה והרי בודאי הי' מלובש במעשה ודיבור זה מבחי' חכמה דאצי' ובתורה מלובש וגנוז בחי' עונג העליון כמובן מתוך משל הנ"ל ואמנם בהיותו עדיין עוסק באמצע הדיבור והמעשה הי' אותו העונג העליון בהעלם אבל אחר שגמר כל המאמרו' בפועל מאיז' לייש כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה את כל דוקא ופי' וירא אלקים' שהתבונן על כל המעשה והדיבור והנה טוב מאד דיבר וטוב עשה הרי עלה העונג מן אותו המעשה והדיבור דרך עלי' בעצמו' מקור כל התענוגי' הנק' עתיקא קדישא וזהו ענין שבת דמעלי שבתא שאז זמן עלי' העונג מכל אשר עשה ונק' סעודתא דחקל תפוחין פי' ממלכו' דאצי' שנק' חקל תפוחין כשנגמר הדיבור ונגלה העונג אשר בדיבור כי טוב דיבר כו' וכנ"ל במשל ובשבת דיומא הוא סעודתא דעתיק' קדישא דהיינו בחי' ירידה של מקור התענוגי' שמשתעשע ומקבל עונג מעלי' זה העונג שבמעשה ודיבור הנק' טוב מאד וכמבואר במשל הנ"ל ומי גרם ירידה זו הרי הוא דוקא עיי' אשר עשה ודיבר בו' ימי המעשה והנה טוב מאד כו' וד"ל והיינו שאמרו שתי' שבתות כהלכתין דוקא דהיינו בחי' ירידה שאחר עלי' דוקא וזהו כהלכתין א' הולך מלמטה למעלה והיינו כליל שבת והב' הולך מלמעלה למטה והוא ביום השבת כנ"ל וד"ל. וזהו תוכן כוונה הכללית במאמר זה ההוא נהר דנגיד ונפיק ועייל לגינתא פי' בחי' עונג העליון שהי' גנוז בחכמ' דאצי' הנק' עדן נגיד ונפיק ממנו ההוא נהיר שהוא בחי' אותיו' השכל דבינה ומשם מאיר בו' ימי המעשה שהן ששה מדו' ומן המדו' בדיבור די' מאמרו' הנק' גינתא כנ"ל ואשקי לי' משקיו דלעילא ועביד לי' נייחא פי' נייחא הוא בחי' עלי' אותו העונג לאחר גמר הדיבור והמעשה וכמ"ש ויכל אלקי' וישבות כו' שזהו הנק' נייחא דרוחא וזהו פי' דעביד לי' לדיבור' נייחא כשנגלה התענוג מן הדיבור דוקא וכמבואר למעלה שהוא ענין שבת דמעלי שבתא כו' שגורם ירידת העונג ביום השבת כו' וד"ל.

והנה עתה יש להבין מה שהקדים זה המאמר לענין אליה פסל את הראשונים כו'. דהנה כל הנ"ל במשל בענין העונג המלוכש בהעלם דיבור ומעשה ואח"כ יוצא לידי גילוי כל זה אינו אלא רק בבחי' חיצונית בלבד ולא בבחי' הפנימי' כי אותו העונג שמתענג מטוב מעשה או מטוב דבריו ה'ז נמשך מבחי' חיצונית' פעולות כחות נפשו בלבד כי בחי' הדיבור והמעשה אינם רק בחי' חיצונית' כחו' הנפש בלבד וא"כ כמו שהדיבור והמעשה הן בחי' חיצונית' כך גם העונג שמלוכש בהן אינו אלא רק מבחי' חיצונית' העונג ולא מבחי' פנימי' העונג. וכך יובן בנמשל ב"י מאמרו' שהוא רק בחי' חיצונית' גם לכרוא מלאכי' ועולמו' מאין ליש כמיש בדבר ה' כו' וכמו שידוע דכל העולמו' והמלאכי' נמשכי' מבחי' חיצונית' צרופי' אותיו' כו' וגם בחי' המדו' וחוי"ב שמאירי' בדיבור העליון כמיש בראשית ברא אלקי' בחכמיה כו' כידוע ג"כ הן רק מבחי' חיצונית' אבל בחי' הפנימי' של העונג וחוי"ב ומדו' אינו אלא בליל השבת עצמו ולא בו' ימי המעשה כלל כי בליל שבת כתיב ויכל אלקי' וישבות כו' ולא דיבר ועשה כלום אז זמן גילוי פנימי' התענוג להאיר בחוי"ב ומדו' כו' וענין גילוי זה אין זה אלא בבחי' זוג דחוי"ב וזו"ג דאצי' להוליד נשמות דוקא שהיחוד הזה ממשיך מבחי' פנימי' התענוג כי עדי"מ הטפה שנמשכת מן המוח שנמשך בה בחי' פנימי' התענוג שבנפש ומוליד בדומה לו כך ענין בריא' הנשמו' יש מאין הוא נמשך ע"י יחוד דזו"ג בליל שבת שאז הוא זמן זווגא עילאה כמיש בזוהר להמשיך מבחי' פנימי' התענוג וע"כ לא נמנה מאמר דנעשה אדם בצלמינו כו' בכלל המאמרו' שהיו בו' ימי המעשה כידוע וד"ל. ובזה יובן טעם החטא דאדה"ר המבואר בספרי הקבלה במה שהוליד לקין והבל מיד שנברא כמאמר שנים עלו וד' ירדו כו' ולא המתין עד ליל שבת כי שבת דוקא הוא זמן היחוד להוליד נשמות וקין והבל שרשי כל הנשמו' היו והי' צריך אדה"ר להמתין ביחוד זה עד ליל שבת כי בו' ימי המעשה אין הזמן להמשיך למעלה מבחי' פנימי' התענוג העליון כנ"ל אחר שטרוד ועסוק באמצע הדיבור והמעשה אלא דוקא כשגמר כל המעשה ועביד לדיבור נייח"א בהעלא' העונג מן המעשה וכמיש וירא אלקי' כו' כנ"ל אז הוא הזמן להיות המשכת בחי' פנימי' התענוג להולדת הנשמות ובכוא הזמן ההוא לבא לבחי' פנימי' התענוג אזי ממילא נתבטל כל העונג החיצוני שקיבל מאשר עשה ודיבר בכל ר' ימי המעשה כי אין ערוך כלל וכלל בין זה העונג שבמעשה ודיבור לאותו אור העונג הפנימי כו' וד"ל. וזהו שרש ענין כללו' המאמר הזה במה שהקדים ר"א לפרש בפ"י אליה תולדו' נח אליה פסל את הראשונים תנינן פי' בכל מקום הכלל באמרו' אלה דפוסל הוא את הראשונים וגם כאן באמרו' אלה תולדו' נח כוונתו לפסול תולדות הראשונים ומפרש למה הוא פוסלם והקדים להביא הפסוק דנהר יוצא מעדן כו' דמיירי בענין תולדות הנשמות דוקא כי הרי פסוק זה נאמר אחר

גמר הי' מאמרו' כולם דהיינו כשהניח לאדם ואשתו בג"ע כמ"ש ויטע הי' אלקי' גן בעדן וישם שם את האדם אשר יצר כו' ונה"ר יוצא מעד"ן כו' משום דבנהר שיוצא מעדן משם נמשך שרש התהו"ו הנשמות ולכך הקדים בפסוק זה גם לתולדות החיצוניו' שהן י' מאמרו' שגם לשם נמשך התענוג בחיצוניו' מעדן לנהר כו' ומשם יפרד וכו' לד' מחנות מחנה מיכאל כו' אך לאחר דאשקי לי' משקיו דלעילא ועביד לי' נייחא בחיצוניו' אזי זמן היחוד בבחי' הפנימי' להוליד נשמו'. וזהו שמסיים זה המאמר ועביד איבין ורבי זרעין פי' תולדו' הנשמו' שנק' איבין וכדין נייחא לכולא פי' בחיצוניו' ובפנימי' ודא נייחא ליה לגנתא ודא עביד נייחא בי' פי' ב' מיני עונג צריך להיות' מסתעפת תולדה בין בחיצוניו' בין בפנימי' הא' עונג המקבל הוא הדיבור הנק' גנתא והב' עונג המשפיע לגנתא והוא ענין ב' מדרגו' בתענוג הנ"ל הא' דרך עליי' והב' דרך ירידה כו'. ועד"מ זכר ונקבה גשמיים ביחודם ששניהם מתענגים אבל הזכר מתענג מן הנקבה והנקבה מן הזכר ונמצא שהמקבל עביד נייחא למשפיע והמשפיע עביד נייחא למקבל כו' וזהו ודא נייחא לגינתא וגינתא נייחא בי' כו' וד"ל. כגוונא דא כי בו שבת וכתיב וישבות ביום השביעי פי' הן ב' שבתות כהלכתין הנ"ל שבת דמעלי שבתא הוא העלא' העונג וזהו כי בו שבת וביום השבת זמן ירידת העונג מלמעלה מן המשפיע למקבל וזהו וישבות' ביום השביעי' כו' אלא שהוא בחיצוניו' כנ"ל אבל כגוונא דא יובן בבחי' היחוד הפנימי ג"כ וד"ל. רזא דמלה דא עביד תולדות ולא אוחרא. פי' חוזר לתחלת המאמר לפרש דקדוק תיבת אלה תולדו' נח דאלה זה פוסל תולדו' הראשוני' והתחיל בפסוק דנהר יוצא מעדן בבחי' החיצוני' ואח"כ ביארו בבחי' הפנימי' להוליד נשמו' במה שאמר ועביד איבין כו' ושם מובן איך שתולדו' הפנימי' פוסל את החיצוני' כנ"ל וא"כ גם כאן בפ"י אליה תולדו' נח אלה זה פוסל את הראשוני' כי הנה נח הוא בחי' יסוד כמ"ש בסמוך שהוא תקן בתיבה החטא דאדה"ר הנ"ל ונמצא בתולדו' נח הוא תולדו' הנשמו' בחי' פנימי' התענוג דפוסל את תולדו' הראשוני' שהי' בבחי' החיצוני' ולכך דקדק לומר אליה תולדו' נח פי' אליה דוקא נק' תולדו' ולא אוחרא לפי שהוא בבחי' הפנימי' שפוסל את החיצוני' כנ"ל וד"ל.

ת"ח נח לתתא קיימא קדישא הוה דלעילא וע"ד אקרי איש האדמה. הנה נח בא לתקן החטא דאדה"ר הנ"ל בענין היחוד להוליד נשמות שלא המתין אדה"ר עד הלילה ולזה בא נח לתקן לחזור ולהוליד שרשי כל הנשמות מבחי' פנימי' התענוג כפי הראוי. וזהו וע"ד נח לתתא קיימא כגוונא דלעילא דהיינו בחי' יסוד ולכך נק' איש האדמה כי האדמ"ה הוא בחי' מל' המקבלת השפע מאי"ש האדמה כו' ולזה הטעם נק' נ"ח מלשון נייחא כי

תיבת נח שרש של תיבת מנוח'ה שבתיבת מנוח'ה הרי העיקר הוא אותי' נ"ח מלשון נייחא ומנו"ח הוא הפעול כו' להיות כי כמו בשבת הוא עיקר זמן תולדו' הנשמות מבחי' פנימי' התענוג לפי ששרש ענין השבת הוא ענין המנוח'ה כמ"ש כי בו שבת וינפש דהיינו נייחא דרוחא כידוע כך הוא שרש בחי' נח שבא להיו' למטה דוגמת בחי' יסוד דע"י לעילא להיו' על ידו תולדו' כללות הנשמו' ממקור התענוג שהוא בחי' נייחא לכולא כנ"ל. וזהו שסמך מאמר זה למאמר הקדום כדי להבין ממנו תוספת ביאור בפ"י אליה תולדו' נח דאליה פסל את הראשונים כלומר שהוא פסל גם תולדו' הנשמו' שנולדו ע"י אדה"ר כי נח בא לתקן החטא ולחזור ולהוליד מחדש והיינו כמ"ש למעלה דא עביד תולדו' ולא אחרא כו' וד"ל.

ורז"א אוליפנא דהא נח אצטריך לתיבה לאתחברא בה כו'. פ"י עתה בא לפרש למה הוצרך להיו' סיבת תולדות נח וג' בניו שם וחם ויפת ע"ד הנ"ל אחר שיכנסו ויתחברו בתיב"ה דוקא וכמ"ש בסוף המאמר ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות דלבתר מה כתיב ומאליה נפציה כל הארץ כו' כד"א ומשם יפר"ד כו' עד ואתברו תולדו' לכל סטרין כו' מה ענין התיבה לכאן. וזהו שאמר ורז"א אוליפנא כו' דהנה שרש ענין התיבה דנח מבואר בכתבי האריז"ל דתיבת נח הוא בחי' מל' דבינה ונ"ח הוא בחי' יסוד אבא וג' בניו שם וחם ויפת הן ג' גוונים דברית חגית והם ג' גוונים דקש"ת חוור וסומק וירוק לכך כתיב בנח והקימותי את בריתי אתיך ובאת אל התיב"ה כו' וכמ"ש בסמוך. והנה להבין ביאור ענין זה הנה יש להקדים תחלה ענין אחד בענין העיבור דז"א בבטן אימא ט' חדשים כו' שהענין הוא עד"מ שמן השפעת הטפה רוחניות ממ"ד ומ"ן לא ה' מתהווה ולד גשמי בציוור איברי' מבשר ועצמו' אלא לאחר שנתעכב ההשפעה במעי האם זמן רב שאז נשתנה המהות עי"ז כי בשיהוי ועיכוב זה נשתנה מהו' הראשון הרוחני ונהפך למהות אחר גשמי להצטייר בציוור מהות ולד גשמי ולזה הטעם צריך הולד לשהות במעי אמו ט' חדשים כדי שבזמן רב כזה ישתנה למהות גשמי ולכך אם מתעכב יותר מט' חדשים כמו עיבור דיב"ח יותר יתקיים כי בא לידי שינוי המהות יותר ובהיפך אם אינו מתעכב ט' חדשי' נק' נפל שאין לו קיום וחיות במהו' חיו' בכלים ואיברי' גשמי' כו' וכל זה השינוי מהות בעיבור ט"ח בא ע"י האם דוקא לפי שבהיותו מעובר במעי אמו הרי נעשה כא' מאיבריה כידוע דעובר ירך אמו הוא וע"כ אוכל מה שאמו אוכלת כו' וא"כ נמשך לו חיו' מן החיו' של האדם ובזה השפע והחיו' גורמת לו שישתנה מהותו. וא"כ יש כאן ב' דברי' א' עליי' והב' ירידה דהרי מצד שאוכל מה שאמו אוכלת כו' נעשה במדרגת אמו ועליי' היא לו אבל מצד שבזה נשתנה מהותו הראשון ונהפך למהות גשמי' ירידה היא לו כו' והא

בהא תליא דמשום שאוכל מה שאמו אוכלת מתאחד ונכלל ונתעלם בה זאת
 היא סיבת גידולו בחילוק איברי' כל משך זמן העיבור בטיח כו' ונמצא
 שההעלם הזה שנתעלם כל ט"ח גורם הגילוי אח"כ כשנולד במהות ולד גשמי
 כו' וד"ל. והנמשל יובן למשכיל למעלה דהנה באמת ידוע שאור המאציל
 בעצמו ומהותו הוא אור פשוט בתכלית בכחי' א"ס ממש עד שאין בו יחוד
 וערך עם אורו' האנצלי' מאתו ולכאורה יפלא איך יוצא אור ושפע בכחי' אור
 נאצל אחר שבחי' האצ"י אין לה ערך עמו כלל וכלל. אך הענין הוא דה"ז
 כמו עדי"מ השפעת האב שנתעכב בבטן האם ט"ח כו' כך בירידת אור השפע
 מעצמו המאציל נתעכב האור ונתעלם בכחי' עיבור ט"ח או יב"ח בכחי' מל'
 דבינה ונשתנה המהות לגמרי ואז יוכל להולד מציאת אור נאצל כמו אור
 החסד דאצ"י או אור הגבורה וכיוצא ואם לא נשתנה המהות בכחי' עיבור
 ט"ח עדיין הי' במהותו הראשון בכחי' עצמו המשפיע שהוא אור פשוט כו'
 אבל בהתעכב האור והתעלמו ט"ח או יב"ח נשתנה מהותו הראשון ונהפך
 למהו' אור בכחי' אור נאצל כו'. והיינו שרש ענין תיבת נח דהנה נ"ח הוא
 בחי' יסוד אבא שבתוכו מלוּבש וגנוז אור דיסוד ע"י שהוא ענין השפעת אור
 מעצמו המאציל כידוע דבחי' ע"י הוא ממוצע בין עצמו המאציל לנאצלי'
 כו' ולא הי' באפשרי שיאצל ממנו מציא' אורות באצ"י אחר שאין להו ערך
 עמו אלא ע"י שיכנס נח בתיבה דוקא דהיינו שיתעלם כל אור ושפע דיסוד
 אבא בכחי' מל' דבינה שהוא ענין התיב"ה יב"ח ובהיות השפע בתיבה הרי
 הוא כדמיון הולד במעי האם שאוכל מה שאמו אוכלת כו' ונעשה כא'
 מאיברייה ויש בזה בחי' עליי' כך בתיב"ה דנ"ח כתיב"ב ותלך התיבה ע"פ
 המי"ם לפי שהוא בחי' עלמא דאתכסי"א ככליל לכללו"ת ההשתלשלו'
 דאבי"ע כי הנה מל' דאצ"י היא ג"כ נק' אימא תתא' וכל הנברא' היו נכללי'
 בה תחלה בכחי' עיבור ט"ח כו' ונק' ג"כ עלמא דאתכסיא והוא מ"ש יקוו
 המים כו' אך היא נקראת בחי' עלמא דאתכסיא בפרט שהרי אינה כוללת
 וקולטת בעצמותה בעיבור כו' רק ג' העולמות דבי"ע אבל בחי' בינה דאצ"י
 הנק' אימא עילאה נק' עלמא דאתכסי"א בכלל לפי שכוללת כל האצ"י וגם
 בי"ע וכולם היו בכחי' עיבור בבטנה כו'. וזהו כמו הולד המתכסה ונעלם
 בכטן אמו ואוכל מה שאמו אוכלת כו' וזאת היא הגורמת לו ירידת המהות
 לבא בהתחלקו' גידול איברי' רבים כו'. וכך למעלה סיבת עיכוב והעלם נח
 ובניו בתיבה יב"ח גרם להם שילדו תולדות נשמות רבות כמ"ש ומאלה
 נפצ"ה כל הארץ כו' וכמ"ש ומשם יפריד כו' דהיינו בחי' ריבוי התחלקו' מג'
 גוונים חגי"ת דבריית נח להיו' מסתעפי' פרטי אורו' באבי"ע עד אין שיעור
 כו'. וז"ש בנ"ח והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיב"ה דוקא לפי
 שבילתי זה א"א לבא האור לבחי' האצ"י ולבחי' הריבוי כיכ וכמובן מתוך משל
 הנ"ל וד"ל. וזהו שאמר ורזא אוליפנא דהא נ"ח אצטריך תיבה לאתחברא בה

ולקיימ'א זרעא דכולא כמ"ש לחיות זרע פ"י להי' קיום המציאו' לאורות דאצ"י ודבי"ע כי בלתי עיכוב והעלם זה יב"ח בתיבה לא ה"י להם קיום כלל כנ"ל במשל שאם אינו מתעכב נק' נפל כו' וגם אם לא ה"י נכנס בתיבה כלל הרי לא היה האור בא לידי שינוי מהות ולא ה"י כלל בבחי' מציאו' דבר מה וזהו שאמר ולקיימא זרעא כמ"ש לחיות זרע וד"ל.

מאן תיבה דא ארון הברית, ונח ותיבא לתתא הכי הוה כגוונא דא לעילא, נח כתי' ב"י ברית כמ"ש והקימותי את בריתי אתך ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא דכתי' והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה. וכדין הוה תיבה ארון הברית, ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדו' כגוונא דא נח לתתא איהו עביד תולדו' כד"א אליה תולדו' נח, ע"כ. פ"י ארון הברית הוא בחי' כלי לקבל בתוכו הברית כמו הארון שה"י בחי' כלי לברית שבו שהן הלוחו' שנק' לוחו' הברית כו' כידוע. והנה יש בזה ב' פירושי' א' במלכו' דאצ"י שנק' כלי לקבל בחי' יסוד ז"א שנק' ברית אך זהו דרך פרט והפ"י ה"י שהוא בבחי' מלכו' דבינה שהיא בחי' כלי בית קיבול לקבל בתוכה בחי' יסוד דאבא שהוא נק' בריית וזהו דרך כלל יותר וכנ"ל. וזהו שאמר מאן תיבה דא ארון הברית שהוא בחי' מל' דבינה שנק' ארו"ן הברית ונח היה בחי' מרכב"ה למטה לבחי' יסוד העליון ולכך אמר ונח ותיבא לתתא כגוונא דלעילא כו' כמ"ש והקימותי את בריתי ואח"כ ובאת אל התיבה כנ"ל. ועד דלא אתקיים ביה ברית פ"י עד שלא נעשה בחי' מרכבה למטה לבחי' יסוד לא עייל לתיבותא לפי שלא ה"י ענין כניסתו לתיבה עביד תולדו' כגוונא דיסוד העליון וכמ"ש ובגין דהאי ברית כו' ומבואר הוא עפ"י הנ"ל וד"ל. ומ"ש עוד איהו עביד תולדו' דמדקדק לומר איהו דוקא היינו עפ"י הנ"ל דאליה פסל את הראשוני' כו' לפי שנח בא לתקן החטא דאדה"ר שלא נתייחד בשבת ונ"ח שה"י מרכבה לבחי' פנימי' יסוד דאבא שהוא בחי' פנימי' יסוד דע"י תיקון זה בכניסתו לתיבה להוליד כללות הריבוי של הנשמות שבכל שיתא אלפי שני דהוי עלמא כו' ולכך אמר אלה לפסול תולדה הראשונה שהוליד אדה"ר לקין והבל לפי שלא היו בבחי' יחוד הפנימי כמו היחוד שבשבת כנ"ל וכ"ז המאמר הוא כדי לבאר תוס' ביאור לאל"ה דאיהו עביד תולדו' ולא אוחרא שהקדים תחלה וד"ל.

נח איש צדיק, הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא דכתיב וצדיק יסוד עולם, וארעא על דא אתקיימת דהא איהו עמודא דעלמא קיימא עלי, ונח לתתא אקרי צדיק, ע"כ. פ"י מדקדק למה קוראו איש צדיק ולא צדיק סתם ותירץ לפי שה"י רק בחי' מרכב"ה בלבד לבחי' צדיק העליון שהוא צדיק סתם לכך נק' אי"ש צדיק ואמנם צדיק העליון הוא הנק' יסוד עולם דהיינו

בחי' כלי המשפיע נק' יסוד' כידוע והמל' הוא מקבל השפע ולכך ארע"א
 שהוא המל' כידוע קיימא עלי' וז"ש אם לא ברית"י יומם ולילה כו' והוא ענין
 ג' גוונים דקש"ת דכתיב את קשת"י נתתי בענן וראיתיה לזכור בריית עולם
 כו' כידוע דקש"ת הוא בחי' טפות מ"ד דיסוד היורה כחץ וכמו קש"ת היורה
 חיצים כו' כך הו' בחי' ג' גוונים דקש"ת שנק' בריית עול"ם ואחר שיצא נח
 איש צדי"ק מן התיב"ה ונק' יסוד' עולם דעלמא קיימא עלי' כנ"ל כתיב את
 קשת"י נתתי כו' וד"ל. ויש בזה לפרש ע"ד השני הפרושי הנ"ל אם בבחי'
 יסוד ז"א עול"ם זה שנק' יסוד עולם היינו בחי' עולם הנבראים מאין דהיינו
 בחי' מל' דאצי' ואם הוא מדבר בבחי' יסוד דאבא עולם זה הוא עול"ם
 הנאצל והוא בחי' מל' דבינה כנ"ל. וזהו שמפרש עוד והולך את האלקי"ם
 התהליך נ"ח דלא אתפרש מיני' לעלמין ולמהווי הוא בארעא כגוונא דלעילא
 פי' האלקי' יתפרש בבי' אופני' הנ"ל אם במל' דאצי' שנק' אלקים תתא' אם
 במל' דבינה שנק' אלקים עילא' כידוע ובין כו' ובין כו' פי' את האלקי'
 התהליך נח היינו שבחי' יסוד תמיד משפיע בחי' החסדי' דמ"ד לנוקבא שהוא
 שם אלקי' וכל מגמתו הי' להמתיק בחי' הגבורו' דנוק' וזהו את האלקי'
 התהליך מלמעלה למטה והיינו שאמר דלא אתפרש מיני' כו' עד כגוונא
 דלעילא וד"ל.

אי"ש צדיק יסודא דעלמא, ברית שלום שלמא דעלמא, איש האדמה ודאי,
 וע"ד ונ"ח מצא ח"ן בעיני ה'. פי' צדי"ק הוא בחי' חיצוניו' הכלי
 דיסוד ובריית שלום הוא בחי' פנימי' אור הנשפע ביסוד ונק' שלמ"א
 דעלמ"א פי' שהוא עיקר הדבר המתקשר מן המשפיע במקבל וכמ"ש או יחזק
 במעוזי יעשה שלום לי כו' וכמ"ש וידעית כי שלום אהלך כו' וכמבואר
 בכוונו' דשים שלום שהוא בחי' טפת יסוד כו'. והנה ננח הי' ב' המדרגות
 שהי' מרכבה לבחי' כלי היסוד הנק' צדי"ק ולכך נק' אי"ש צדי"ק כנ"ל וגם
 הי' בחי' מרכבה לבחי' פנימי' השפע דיסוד הנק' ברית שלום וזהו שאמר
 איש צדיק יסוד"א דעלמ"א ברית שלום שלמא דעלמא. ולהיותו כלול
 משניהם יחד לכך הוא איש האדמה ודאי כלומר ראוי הוא להיות משפיע למל'
 הנק' אדמה ולהי' נק' אי"ש האדמ"ה כנ"ל להיותו שלם בכולו בבחי' כלי
 ההשפעה ובבחי' אור ההשפעה עצמה כו' וד"ל. וע"ד ונ"ח מצא ח"ן כי
 להיותו כלול מבחי' חיצוניו' נק' נ"ח לשון נייח"א ותענוג משום דעביד
 נייח"א למקבל ומשום דיש בו מגוף אור עיקר השפע שהוא בחי' אור החסדי'
 דמ"ד דזכורא כו' נק' ח"ן כמו בח"ן ובחס"ד וכו' וכמבואר בלק"ת טעם
 לקריאת שמו נ"ח לפי שעולה מספר השמו' והמילוי"י דנ"ח כו' ע"ש ועולה
 הכל לענין א' עם הנ"ל. וזהו שאמר וע"ד ונ"ח מצא ח"ן בעיני ה' כי אותי'
 נ"ח הן אותי' ח"ן אלא שהוא בהיפוך אתוון לפי שזה בבחי' חיצוניו' וזה

בבחי' הפנימי' כנ"ל וד"ל. תמים היה בדורותיו, תמים תם י"ם דאשלים לכולהו דנפקין מיניה כו' כי הוא מבחי' קו האמצעי דתי' דאשלים לכל צד כו' כמ"ש במ"א וד"ל. בדורותיו ולא בדרין דעלמא דהא מיני' נפקו. פי' שא"א לקרות כל התולדו' שבכל דור ודור בכל ו' אלפי שנה כ"א בשם דורותיו אחר שהוא האב לכולם והיינו דהא מיני' נפקו כנ"ל שהוא תיקון לחזור ולהוליד מחדש כו'. והיינו שמסיים ת"ח נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למהוי בתיבה כחבורא חד פי' מיום שנולד אדה"ר וקלקל במה שלא נתייחד בשבת כנ"ל אתחזי אז נ"ח שיתחבר בתיבה לתקן זה כנ"ל וד"ל. ועד דלא אתחברו כחדא לא הוי עלמא כדקא יאות ולבתר מה כתיב ומאלה נפציה כל הארץ מהו נפצה כד"א ומשם יפ"רד דמתמן אתשכיח פרוודא ואתגדרו תולדו' לכל סטריין. פי' סיבת הריבוי הגדול כ"כ וגם להיו' בבחי' פירו"ד כמ"ש ומשם יפ"רד שזהו פי' נפציה א"א להיו' בחי' פירו"ד וריבוי כ"כ אם לא שנתעכבו ונתחברו תחלה בתיבה כנ"ל באריכות הטעם וד"ל. וכולא ח"ד כדוגמא חדא בג"כ אליה תולדו' אליה ודאי דהא יסודא דעלמא איהו דעביד תולדו' לקיימא בארעא, ע"כ. פי' אע"פ שיצאו בבחי' פירו"ד יש בה בחי' הביטול כידוע. ועתה מדקדק בתיבת אליה שהוא לשון ריבוי כידוע ואמר אליה ודאי דהא יסודא דעלמא כו' וממנו יבא סיבת הריבוי וההתחלקו' אחר דהוא עביד תולדו' לקיימא בארעא בשביל קיום המציאו' שא"א בלי בחי' עיבור בתיבה תחלה כנ"ל ואזי ממילא יבא סיבת הריבוי ג"כ כנ"ל וד"ל.

אתא ר' אבא ונשקיה, אמר אריה בחיליה טיגרא נקיב, ודאי כך הוא, ותא חזי משיעורא דתיבותא אוף נמי הכי הוא. פי' ר' אבא בא לחזק את כל דברי ר"א מתחלת המאמר עד סופו ואמר דודאי כך הוא ויש מופת לזה משיעורא דתיבותא שהי' אורכה ג' מאות אמה ורחבה חמשים אמה ושלשים אמה קומתה שכל זה השיעור הוראה גמורה על כל דברי ר"א ולכאורה אין לזה השיעור חיבור וקשר עם ענין המאמר דר"א הנ"ל. אך הענין הוא דעיקר הראי' שמביא ר' אבא לדברי ר"א היינו לשרש ענין המאמר שאמר ר"א בענין תיבת נח שטעם כניסתו בתיבה הי' כדי שיתעכב האור בהעלם דעלמא דאתכסיא תחלה כדי שיוכל להיו' אח"כ בחי' קיום המציאו' בבחי' הפירוד והגילוי וכמ"ש ומאלה נפצה כו' ומשם יפרד כנ"ל. ולזה הדבר הביא ראי' משיעורא דתיבותא דהנה מבואר בכתבי האריז"ל דאורך התיבה ג' מאו' אמה היינו שרש בחי' ביי"ע שבאצ"י. דהנה כאשר כל ספי' כלולה מי' בלבד זהו בבחי' האצ"י עצמו אבל כאשר צריך לירד האור למטה בהתפשטו' צריך להיו' כל ספי' כלולה מי' וי' מי' דהיינו מאה כמבואר במ"א בענין מאה ברכו'. וזהו ענין אורך התיבה פי' אורך בחי' כח התפשטו' דבינה לירד למטה כבי"ע שהוא ג' מאו"ת דוקא מטעם הנ"ל. וחמשים אמה רחבה היינו חמשים שערי

בינה שנק' רוחב התיבה דהיינו ענין המרחב אשר בעצמותה קודם שתרד שפע למטה כצורת הדליית שקו העליון הוא המרחב וקו השני נק' אורך כו'. וע"כ הי' הרוחב דתיבה רק חמשים אמה בלבד נגד ה' ספי' דז"א דבינה אתפשטת דהיינו מחסד עד הוד שהו נש"ב כו'. ושלשים אמה קומת"ה היינו בחי' ג"ר כח"ב שלה שנק' קומ"ה כשכל א' כלול מי' כו'. ואל אמ"ה תכלינה מלמעליה היינו בחי' הכת"ר עצמו כאשר כולל הכל כא' בבחי' מקיף כללי כו' שאז אינו אלא אמה אחת לפי שאינו בא בבחי' התחלקו' כלל גם לי' כו'. וזהו ואל אמ"ה אחית דכת"ר תכלינה מלמעליה שיהי' לה בבחי' כותרת ולמקיף כו'. וכל זה השיעור והמדידה שהיה בתיבה בהעלם באורך ורוחב וקומה הכל היה רק בשביל הגילוי שעתיד להיו' ביציאתם מן התיבה וכמ"ש ומאלה נפצה כו' וכנ"ל. ולכך נמדד בשיעור כזה דוקא ג' מאו' באור"ך לפי שצ"ל ג' עולמו' וחמשים רוח"ב לפי שצ"ל נש"ב במדו' דז"א ושלשי' אמה הי' הקומ"ה דתיבה לכללם יחד בג"ר שבה ואם לא זה הגילוי דזו"נ לא הי' מדידה זו באופן זה אלא באופן אחר והי' כמשל ציור הולד בט"ח שמצטייר ממה שאמו אוכלת כו' כנ"ל וכמשל מי שמצייר דבר במחשבה ואח"כ בונה כפי הציור שבמחשבה או שמצייר בלוח ובונה כפי הציור שבלוח כו' וד"ל. וזהו שהביא רק אבא רא"י לכל דברי ר"א דשיעורא דתיבותא באורך ורוחב וקומה שמורה על ענין בחי' ההעלם דתיבה שלא הי' רק בשביל הגילוי שיהי' אח"כ כנ"ל וד"ל.

(נוסח שני)

בעזרה"י: ש"ק פ' נח

בזוהר (פ' נח ד' נ"ט ע"ב) אלה תולדות נח ר"ח פתח ועמך כולם צדיקים וגו', ת"ח כל ישראל אית לון חולקא לעלמא דאתי, מ"ט בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עליה, כד"א אם לא בריתי יומם ולילה חקת שמים וארץ לא שמתי וגו' וע"ד ישראל דנטרין ברית אית לון חולק' לע"ד. פי' עלמא דאתי הוא בחי' בינה דאצי' מקור הגי'ע' עליון בינה דבריאה ובינה עד הוד אתפשטת ועד בכלל נמצא יש הארת הבינה. . . ביסוד ז"א ברית עליון בחי' צדיק עליון. וזהו מ"ש ועמך כולם צדיקי' שהם שומרי הבריית

שעי"ז מתקשראן בבחי' ברית . . גם שא"א להם להגיע לעצמו' הבינה כמו שהיא במקומה אעפ"כ ירשו ארץ דאית לון חולקא לע"ד דהיינו . . שביסוד ז"א בגין דנטרין ברית דעלמא הוא ז"א אתקיים עלי' שהקיום וההעמדה של פרצוף ז"א הוא ע"י . . דכתי' וצדיק יסוד עולם דוקא וזהו דעלמא אתקיים עליה דייקא. וזהו אם לא בריתי יום ולילה כו', יומם ולילה הוא בחי' יחוד זו"ן כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, אך יומ"ם לשון רבי' הוא הארת והתפשטות מוחי' דאבא שבז"א כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו ומס' בווה' דא עננא דאהרן דאזיל עם כלהו יומין כו'. וזהו אם לא בריתי יומ"ם ולילה חקת שמי' וארץ לא שמתה כי שרש שמי' וארץ שלמטה מבריית יומם ולילה יסוד דאבא שבזו"ן כו'. וזהו כפי' הפרד"ס ז"ל והמקובלי' הקדמוני' וכו'. אבל לפי קבלת האריז"ל יתפרש באופן אחר, והוא אמיתי יותר. דהיינו בריית הוא יסוד דאימא ולכך אית לון חולק' בע"ד בינה דאצי' בגין דנטרין בריית יסוד אימא דעלמא ז"א אתקיי' עליה שכל השפע והחיים והקיום דעולם ז"א דאצי' הוא מיסוד אימא שלמעלה ממנו. וזהו ג"כ פי' הס' וצדיק יסוד עולם פי' המשפיע החיות לקיום העולם הוא ז"א שמקבל ממנו כו' וד"ל. (וכן לקמן ית' בעיה ית' בבי' אופני' כפי קבלת הרמ"ק ז"ל וכפי קבלת האריז"ל וית' איך שע"פ כ' אריז"ל יותר נכוחי' ואמיתי' ע"ש).

ב) ר"א אמר אליה בכל אתר פסל את הראשונים תנינו וכו', מ"כ לעילא בס' דבראשי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ההוא נהיר דנגיד ונפיק ועייל לגנת"א ואשקי ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייח"א, ועביד איבין ורבי זרעין, והוא כדין נייח' לכלא כו' כד"א כי בו שבת וגו' וכת"י וישבות ביום השביעי, ורזא דמלה דא עביד תולדו' ולא אחרא, ע"כ יע"ש.

הענין הוא דהנה ידוע ענין חטא אדה"ר שהקדים הזווג ביום ו' שהי' נצטרך להיות בליל שבת כו' והיינו כי קין והבל בנוו הם שרשי הנשמו' ישראל כולם שבכל דור ודור ע"ס כל הדורו' ולכן הי' נצטרך להי' הזווג בשבת בכדי שיהי' התהות קין והבל בנוו שרשי הנשמו' ישראל ביום השבת דוקא וע"ז תיקן נח המעוות של אדה"ר בתיב"ה. וזהו אלה תולדו' ולא אחרא כי אלה פסל את הראשונים המה מעשה בראשי' שבס' בראשי', כי אליה תולדו' דוקא ולא אחרא כו'. ויובן כ"ז בהקדים לבאר ענין בחי' שבת, דכתיב כי בו שבת וינפש וינח ביום השביעי וגו', ומבשרי אחזה עדימ' כנפש המשכלת כשהשכיל בשכלו איזה חכמה באיזה מלאכה מעשה אומן לצייר

ציור נאה או לבנות בנין נאה, שמשפיל שכלו ומדותיו בהמעשה ההיא לצייר או לבנות שבשעת מעשה המלאכה ההיא שכלו ומדותיו המה בבחי' ירידה במעשה ויגיע' המלאכה ההיא ואח"כ בגמר המלאכה כשגמר כל מלאכתו בשלימותה בלי שום חסרון כלל ונגמר ונשלם רצונו, בתכלי' השלימו' אז שובת וינפש בבחי' מנוחה שלימה שמתעלי' השכל ומדו' בבחי' עליה והסתלקות לעצמותו וגם אז תתענג נפשו מאד מגמר המלאכה דייקא שכל אשר עשה והנה טוב מאד. נמצא יש ב' בחי' העולי' בקנה א' דהיינו בחי' העליה והסתלקו' של המדו' והשכל בעצמותו ובחי' המשכ' התענוג מעצמו' הנפש ששתיהן נעשו בגמר המלאכה דוקא ובאי' בביא' והכל א' דהא בהא תלי' כו' וד"ל. ככה ממש למעלה דכתי' ששת ימי' עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש שבגמר מלאכתו נתעלו בחי' השכל והמדו' עליוני' שהי' נשפלי' בבחי' ירידה בעשרה מאמרו' שבמל' דאצי' כנודע בבחי' עליה והסתלקות לעצמותו. ועוד זאת או נתגלה בחי' העונג עליון מן המלאכה דמע"ב וכמ"ש לאחר גמר מלאכתו דמע"ב דוקא וירא ה' את כ"ל אשר עש"ה והנה טוב מאד וגו'. אך באמת ב' בחי' אלו נחשבי' כחד כנ"ל, דהא בהא תלי' ושתיהן באי' בביא' כו'. אך עתה כמתנת מצות שמירת שבת לישראל נחלקו לב' זמני'. וזהו ב' שבתו' כהלכתו שנו' בגמ' דהיינו מעלי שבתא הוא זמן עליו' הנוק' למעלה בבחי' מנוחה והסתלקו' וזהו סעודת' דחקל תפוחין כו', ובשבתא דיומא הוא סעודת' דע"ק בחי' התגלו' עתי"ק נועם ה' ית' למטה כו' וד"ל. והנה ידוע שרש המלאכי' הוא מיחוד חיצוני ושרש נ"י הוא מיחוד פנימי כו' ולכן הטהות המלאכי' נו' במע"ב במאמר ועוף יעופף שדרשו רז"ל ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל כו' משא"כ הנשמו' לא נזכרי' בעשרה מאמרו' זולתי במאמר נעשה אדם כו' מצד שהנשמו' המה נמשכי' מבחי' פנימי' לא הי' מצטרכי' להיו' נזכרי' בו' ימי' בראשי' שהוא בחי' חיצוניו' בחי' ירידת המוחין ומדו' עליוני' די' מאמרו' שבמל' דאצי' כו' כנ"ל. וזה הי' חטא אדה"ר שלא שהה עד ליל שבת שאז הי' עיקר זמן היחוד שלו לצורך הולד' קין והבל שרשי הנשמו' כו' מצד שבלייל שבת הוא גמר מלאכתו וישבו' ביום השביעי ונתעלה בחי' פנימי' הדבור עליון שהוא פנימי' מל' דאצי' למעלה לעצמו' העונג עליון דכתי' וירא ה' את כל אשר עשה והנה טוב מאד כו' אז ביחוד זה של עליו' פנימי' הדבור לעדו' עלאה פנימי' החכ' שבה הארת פנימי' עתיק כו' הי' זמן להוליד קי"ן והבל שרשי נ"י שנמשכי' מיחוד פנימי' שיהי' נמצא בהם הארת התענוג משא"כ המלאכי' שנמשכו מי' מאמרו' דו' יומי' דחול דמע"ב שהוא בחי' חיצוניו' המאמרו' של הדבור עליון דמל' דאצי' שאין בו הארת התענוג עליון כו'. אך אדה"ר חטא בזה וקלקל כו'. ולזה אתא נח לתקן זה בביאתו עם בניו אל התיבה כו'. פי' נ"ח הוא שרש התיבה של מנוחה' כמו ונ"ח בארבע'

עשר בו וגו' (והמם והיא דמנוחה המה הפעולה כו') והיינו בחי' יסוד אבא עדן עלאיה שבו הארת העונג עליון של שבת וזה שראה מכל אשר עשה והנה טוב מאד וינפש בבחי' מנוחה לחי עולמי' כו' וינח ביום השביעי כו' והתיב"ה הוא בחי' יסוד דאימא ובהתחברותו עם התיב"ה נולדו הנשמו' אח"כ מיחוד פנימי זה של בחי' שבת בחי' יחוד פנימי' הדבור ומחשבה עליונה בפנימי' החכמ' שבה הארת העונג כו'. וזהו אלה תולדו' אלה פסל את הראשוני' ראשוני' מאי ניהו המה כל מעיב דפי' בראשי' שהמה נמשכו מחיצוניו' הדבור עליון די' מאמרו' שבמל' דאצי' אבל תולדו' ניח הוא יחוד פנימי של פנימי' הדבור והמחשבה עליונה עם פנימי' החכמ' לצורך הולדו' הנשמו' שיצאו משם כו' שיהי' בהם הארת התענוג של בחי' שבת דעדן עלאה בחי' ומדרגת נח איש האדמ"ה מל' דבינה התיב"ה אשר ע"ס המים כו'. וזהו דא עביד תולדו' ולא אחרא שפסל את הראשוני' דמע"כ שאין בהם הארת התענוג מצד המשכותן מבחי' חיצוני' המאמרו' כו'. וזהו דקדוק לשונו הק' לעילא מיכ ונהר יוצא מעדן כו'. פי' כי הפסוק זה דנהר יוצא מעדן כתי' לאחר כל מעיב, מצד שפסוק זה מרמו על תולדו' ניח הולד' פנימי' של הנשמו' לפסל את הראשוני' שז"ס ונהר יוצא מעדן להשקו' הגן כו' ומשם יפרד כו' ככה כתי' אלה תולדו' נח כו' ואח"כ כתי' ומאל"ה נפצה כל הארץ כמיש ומשם יפרד כו' כמיש בווה' להלן שמקרא זה מרמו על פי' נח דוקא לכן נאמר לאחר כל המאמרו' וד"ל.

ג) **ובאור הענין**, דהנה ידוע שמלבד החטא זה שחטא אדה"ר בהקדמת הזווג בו' כו' עוד זאת בי' חסרון שנולדו תיכף קין והבל ולא נשתהו בבטן הנוקי' כו' כמארז"ל עלו שני' וירדו ד' כו' (וזהו ג"כ סוד הנפילי אשר הי' בארץ שנקי' בני האדם שלא נשתהו בבחי' עבור כו' כנ"ל) ולזאת הי' מצטרף נח לתקן זה ג"כ, והיינו ע"י ביאתו בתיבה עם שלשת בניו שם חם ויפת ונשתהו שם י"ב חדש כו'. והיינו כי נח שלמטה הי' מרכבה לברית העליון יסוד דאבא דאצי' ובניו הם תלת גווני קשת היורה חצי' שיורה כחץ כו' שנכנסו עמו בתיב"ה בחי' יסוד דאימא עלמא דאתכס"י להיות שם השפע דיסוד אבא נקלט' בבחי' עבור בבטן אימא י"ב חדש. ואח"כ ממנה יצאו ג' בניו ש"ם חם ויפת אשר מהם נפצה כל הארץ דהיינו לאחר שיצאו מן התיבה יסוד דאימ' בבחי' לידה להתפשט בחג"ת דז"א אז מאלה נפצה כל הארץ כד"א ומשם יפרד כו' שהכל אחד שזהו בחי' הפירוד דבי"ע שמשם יפרד כו'. והיינו שהעבור דתלת גווני קשת בבטן אימא דאצי' הוא התיב"ה דנ"ח כו' הוא בכדי שישתני' מהותן ממהות שכל עליון למהו' מדו' שהמה בהגשמה יותר הרבה מן השכל. אך שלא יתגשמו לגמרי שופע עליהן בחי' הארת הביטול דחכמה כ"ח מ"ה שיהי' נמצא אף לאחר התהפכותן למהו'

מדות כו'. וכ"ז נעשה בשהי"י בעבור כבטן אימא הפועלת בהן ב' בחי' שונ' בחי' ההגשמה להשתנו' למהו' מדו' ובחי' השפעת הביטול דחכמיה כו' והוא מפני שהיא ממוצע' בין שכל ומדו' כי היא אם הבנים מקור המדו' ומיוחדת עם החכמ' בתכלית היחוד שהם תרין ריעין דלא מתפרשין כו' וכך היא מחבר שתיהן באופן שהמדו' הנולד' ממנה יהי' מורכב' מב' בחי' יש ואי"ן כו' כניל' (אבל באדה"ר שנולדו תיכף הי' זה חסרון שלא הי' להם קיום כלל וכניל'). ולכן נשתהו נח ובניו בתיבה י"ב חדש בכדי שיצאו ג' גווני קשת מעבור ללידה ומהם יהי' נפצה כל הארץ כו'. (וכמו שמל' דאצי' אימא תתאה מחבר אצי' ובריא' כניל' כן אימא עלא' דאצי' מחברת שכל ומדו'). וזהו אלה תולדו' נח אלה פסל את הראשוני' דא עביד תולדו' ולא אחרא דהיינו שפסל ההולדו' דאדה"ר שהי' חטא וחסרון בב' אופני' כניל' ולא כל עובדו' דבראשי' שנק' ג"כ תולדו' כמ"ש אלה תולדו' השמים והארץ בהבראם כו' כ"א דא עביד תולדו' שמאלה נפצה כל הארץ שרש הנשמו' שנמשכ' מיחוד פנימי דבחי' שבית דכתי' ויניח ביום השביעי וזהו יחוד דנח ותיבה וגם נשתהו שם י"ב חדש בבחי' עבור שזהו תכלי' השלימות של הנשמו' שנמשכ' מהם שיש בהן הארת העונג ויש להם קיום מצד השהוי בבחי' עבור כבטן אימא כו' כנודע.

ד) **ועתה יובן היטב דקדוק לשון הזוהר** הוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא ועביד איבין ורבי זרעין וכדין נייחא לכולא כו'. פי' אלו הנשמו' שנק' איבין פירו' עליוני' שיש בהן הארת מתיקו' התענוג שנמשכו מיחוד פנימי דעדן' עלאה בחי' נ"ח עם התיביה שנק' גנתא וכדין נייחא לכולא כד"א וישבות ביום השביעי וגו' כניל'. והנה מאמר הזה יש בו ב' פרושי' כפי קבלת הרמ"ק ז"ל וכפי קבלת האריז"ל. ותחלה נבאר עפי' קבלת מהרמ"ק ז"ל, והיינו נ"ח הוא יסוד ז"א דאצי' איש צדיק וצדיק יסוד עולם פי' עולם ז"א דאצי' נשען על עמוד א' הוא יסוד ז"א שלמטה ממנו וזהו יסוד עולם ותיבה הוא בחי' מל' דאצי' ונק' גנתא כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו'. ועד"ז נוכל לפרש כלליו' המאמר דר"א כי אלה פסל את הראשוני' דכל מעיב היו מחיצוניו' י' המאמר' דמל' דאצי' וכאן הוא היחוד פנימי דפנימי' הדבור עליון מל' דאצי' עם פנימי' יסוד ז"א שבו הארת התענוג עליון מבחי' גמר מלאכתו אשר עשה שטוב מאד כו'. ולפי קבלת האריז"ל בחי' נ"ח הוא יסוד דאבא ברית עליון ותיבה יסוד ומל' דאימא שהוא יחוד פנימי בחי' המחשבה עליונה עם פנימי' יסוד אבא שבו הארת עונג עליון מבחי' המנוחה דשבת. וזה מחזור טפי ועי' סובב הולך כל המאמר כנראה מדבריו לבסוף וז"ל מאן תיבה דא ארון הברית פי' מל' דתבונה שבה מלובש יסוד דאבא דאצי' ששם גנוזה שרש התורה שבכתב

לוחות הבריית יסוד דאבא דאורי"י מחכמ' נפקא כו'. ומוזה סתירה לפי הרמ"ק ז"ל שמפ' ארו"ן הבריית מל' דאצי' שזהו בחי' התיביה הלא אין בארון רק שני לוחות הברית כו' ואורי"י מחכמ' נפקא. אלא הענין כפי האריז"ל שארון הברית מל' דתבונה שבה הארת יסוד אבא שרש התורה כו'. וכן התיבה הוא בחי' יסוד דאימא פנימי' מל' דתבונה כניל וד"ל.

ת"ח נח לתתא דוגמא דלעילא וע"ד אקרי איש האדמה, ורזא אוליפנא דהא נח אצטריך לאתחברא בתיבה כו'. פי' כי נח שלמטה הוא הי' מרכבה לבחי' יסוד העליון ולפי פי' הפרד"ס ז"ל לבחי' יסוד ז"א אך לפי פי' האריז"ל לבחי' יסוד אבא כניל ותיבה מל' דבינה (ולפי הפרד"ס מל' דז"א) דנח אצטריך לאתחברא בתיבה עם ג' גווני קשת שלשה בניזו שיהיו בבחי' עבור בכטן אימא וישתהו שם י"ב חדש ואז מאלה יהי' נפצה כל הארץ כלליו' הנשמו' כו' (וזה התיקון דחטא אדה"ר שלא נשתהו הנפילי' בני האדם בכטן הנוק' כניל) ולכך אצטריך לאתחברא בתיבה כניל. נח כתי' בי' ברית ועד לא דאתקיים בי' ברית לא עאל לתיבותא דכתי' והקימותי את בריתי אתך ובאת אתה וכל ביתך אל התיבה כו'. פי' תחלה הי' מצטרך להיות נעשה נח שלמטה בחי' מרכבה ליסוד אבא ברית העליון ואח"כ נכנס בתיבה. וזהו כוונת הכתוב והקימותי את בריתי אתך בריתי דייקא להגביה ולהקים אותו למדרגת יסוד דאבא שנק' בריתי' ואח"כ ובאת אתה וכל ביתך אל התיבה כו'. ובגין דהאי ברית לעילא עביד תולדות כגוונא דא נח לתתא עביד תולדות הה"ד אלה תולדו' נ"ח. איש צדיק כו' וע"ד וצדיק יסוד עולם. פי' חיות כל העולים ז"א דאצי' הוא מבחי' צדיק יסוד דאבא שמלוכש בתוך יסוד דאימא כו' כניל. וע"ד ונח מצא חן בעיני הוי"ה פי' ח"ן הוא בחי' ח"ע כמיש הזן את העולם כולו כו' בחן ובחסד כו' שממשיך נח בחי' חן מהוי' והטעם מפני שניח הוא היסוף הצרוף ח"ן וזה הכלל כ"מ שמתהפך הצרוף הוא למעלה במדרגה יותר (כמו אלף חכ' פליא כתי'ר כו') ולזאת נ"ח הוא שרש המנוחה העצמי' דשבת בחי' עצמי' העונג העליון מקור הח"ן וד"ל.

ולבתר מיכ ומאלה נפצה כו' כד"א ומשם יפריד כו' והיינו מבחי' אליה תולדו' דוקא הפסל את הראשוני' וזהו ומאליה דוקא נפצה וד"ל.

(ה) **אתא** ר' אבא ונשקיה כו' אמר ארי' בחילי' כו' ותיח משיעורא דתיבותא אוף נמי הכי. פי' ר' אבא קמשבח לר"א וקמסייע ליה משעורא דתיבותא דמוכרח משם כדברי רב אלעזר. והיינו כמיש בתורה שלש מאות אמה אורך התיבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה כו' ואל אמה תכלינה מלמעלה. ופי' שהשעור זה של התיבה מוכיח כדברי ר"א שכל עיקר

התחברותו דנ"ח וג' בניו בתיבה בשביל ההולדה שאח"כ כי אלה תולדו' נח ומאל"ה דוקא נפצה אח"כ כל הארץ כי אלה פסל את הראשוני'. והיינו כי ג' בניו המה ג' גווני קשת חג"ת דז"א שהם בבחי' עבור בתוך יסוד אימא בחי' חג"ת דאימא המדו' הנעלמי' בהשכל בבחי' העלם והסתר העומד להתגלו' אח"כ בלב העליון בחג"ת דז"א מהעלם לגלוי. אך אף בעודו באבן בבחי' העלם בתיבה הם שלימי' במציאותו ומהותו ואיכותו ממש כמו שיהיו מתגלי' אח"כ בבחי' גלוי. ובהיות ידוע שמאלה נפצה כל הארץ לאחר צאתו מתיבה בטן אימא בגלוי לז"א ומז"א נמשכי' למל' וממל' לבי"ע שמשם יפרד כו' לואת גם בהיותו נעלמי' במקורו בבחי' עבור בבטן אימא שהיא אם הבני' מקור המדו' חג"ת נמדד השפע דחג"ת שבבחי' עבור זה כפי שיצטרכו להתפשט אח"כ בצאתו מהעלם לגלוי בבי"ע להיות מהם נפצה כל הארץ, שכפי המדידה שבמקור שלהם ככה יתפשטו אח"כ בלי תוס' וגרעון. ועז' נאמר שעור אורך התיבה ג' מאו' אמה נגד ג' בני נח שהמה ג"ס חג"ת שבאימא שכא"א כלולה יפ"י בחי' מאה שהמה ג' מאו', והיינו כי אורך התיבה הוא בחי' התפשטו' השפע דבינה דאצי' באורך משך מלמעלה למטה במורד לבי"ע להיות משם יפרד כו' לואת נתחלקו חג"ת דאימא בבחי' רבוי מאד למאות, להיות כא"א כלולה ממאה, מצד שכל מה שנצטרך להתפשט למטה לעולם הפרוד יותר מוכרח להתחלק לחלקי' רבי' בבחי' רבוי ופרוד יותר, לכן כיון שעיקר העבור שלהן בבטן אימא הוא לצורך ההשפעה שלהן לזולתן אח"כ בבי"ע ולא לצורך עצמן (כמשנתל' שהעבור והשהוי בבטן אימא לצורך קיום השפע המשתנה ממהו' למהו' דוקא כו' ע"ש) אשר משם יפרד בחי' עלמין דפרודא ממש לכך אף בעודו באבן בבטן אימא ששם עולם היחוד מתחלקי' למאות בבחי' רבוי ופרוד כפי שיתפשטו אח"כ בפ"מ מהעלם לגלוי ועתה ההתחלקי' הוא בכח הנעלם שבתיבה. וזה נק' אורך התיבה דייקא שהוא השפע המצטרך להתפשט באורך משך למטה לזולתה בבי"ע כי מאלה נפצה כו' לכך הרבוי והפרוד בהן מאד להתחלק למאות. ולכך שעור אורך התיבה דייקא שלש מאו' אמה וד"ל.

וחמשים אמה רחביה. פי' המרחב דתיבה בינה דאצי' שנק' רחובו' הנהר עליון הוא בחי' התפשטו' השפע עליונה במרחב ההשגה והכנה עליונה שנקלט השפע בה במרחב והתפשטו' אבל לצורך עצמה לישאר השפע בה ממש באצי' ולא לצורך ההשפעה לזולתה בבי"ע לכן השעור של המרחב חמשים אמה, דהיינו בחי' חמשים שערי' דבינה שנמשכי' מה"ח דבינה וכל א"א כלולה מעשר וכן מה"ג דבינה נמשכי' חמשי' שערים כגודע. וזהו השעור של הרוח"ב דתיבה בינה דאצי' שמצד שהשפע שנקלט ברחביה אינה לצורך ההשפעה לזולתה כ"א לצורך עצמה לכך אין בה בחי' רבוי ופרוד

כ"כ, דהיינו שכא"א מתחלקי' לעשיריות ולא למאות ולכך חמשים אמה רחבה ודיל.

ושלשים אמה קומתה. פי' שיעור קומה של הפרצוף שבתוכה, הוא שלשים אמה דהיינו שכולל ג"ר חב"ד וכא"א כלול מי' בלבד שזהו שיעור הקומה עצמה של הפרצוף שלא בשביל השפעה לזולתה שבוה האחדו' יותר אף מברחבה כי הרי ברחבה דבינה עצמה חמשי' אמה שה"ח דאימא עצמה כלולי' כא"א מי' כו' כנ"ל אבל בהקומה דכל הפרצוף הכולל ג"ר חב"ד הוא רק שלשי' אמה שכא"א אינם כלולי' רק מי' כו' (והטעם מפני שהקומה הוא באורך ג"כ רק שלא בשביל ההשפעה לזולתה שזהו אורך התיבה שנחלק ברבוי ופרוד מאד לג' מאו' אמה כנ"ל רק זהו אורך קומת הפרצוף שבאצי' עצמו לצורך עצמו ולא לצורך השפעה כו' לכן הוא רק שלשי' אמה כי חלק הבינה אין לה באורך הקומה רק עשר' רק ברחבה יש לה חמשים שמתפשטי' במרחב העצמי יותר שלכן נק' רחובו' הנהר ולא באורך הקומה ששונה היא לכלי', זולת ההשפעה באורך התיבה כנ"ל ודיל). וזהו ושלשים אמה קומתיה קומתה דייקא ולא אורך התיבה כו' ששיעור הקומה העצמי לי' אמה ודיל.

ואל אמה תכלינה מלמעלה, זהו בחי' יחידיה הכ"ע המקיף לכולם מלמעלה ששם תכלי' האחדו' שהוא אמה אחת בחי'. יחיד כי זהו הכלל כימ' שלמעלה קרוב אל המאציל יותר הוא האחדו' יותר מופשט מגדר התחלקו' ולכך ואל אמיה תכלינה מלמעלה שבחי' הכ"ע המקיף מלמעלה עליהם נק' בחי' יחידיה. והקומה דחב"ד שלמטה ממנו מתחלקי' מעט בבחי' פרוד ורבוי יותר ללי' אמה והרחביה לחמשים והאורך לג' מאות ודיל. ונמצא מוכרח משעורא דתבותא אוף נמי הכי כדרי"א שהעיקר הוא בשביל ההשפעה לזולתו בכחי' תולדו' נח ש"ם חם ויפית כבי"ע להיות מאלה נפצה כל הארץ ולכן נכנס בתיבה עם ג' בניי' להיותם שם בבחי' עבור בכטן אימא י"ב חדש ולכן שעור אורך התיבה דוקא ג' מאו' אמה שנמדד השפע לצורך ההשפעה לזולתה בבי"ע לכך נתחלקו בבחי' פרוד יותר למאות משא"כ רחבה וקומתה (זהו כונת הזוהר אף שאין מפ' להדיא ודבריו סתומי' אך דבר זה מוכרח מן הפרשה שבתורה) ודיל.

ר"א פתח לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות כו' ע"ש עד ויקרא שמו יעקב, אמאי לי"כ את, התם דרגא חדא והכא דרגא אחרא כדכתי' ואראה את ה' כו' אוף יעקב קב"ה קרי ליה יעקב אבל הכא את לאתכללא שכינתא. פי' ביעקב הי' הקריאה של נשמתו משרשו בחי'

יעקב דאצי' ת"ת דז"א דאצי' בריח התיכון עמודא דאמצעיתא שלא ע"י מל' דאצי' לכן ל"כ את כ"א ויקרא שמו יעקב מאן קרא לו יעקב, יעקב ממש העליון דאצי' וזהו ויקרא שמו יעקב, מאן יעקב, אבל כל השמנ' של גשמו' הצדיקי' הם מבחי' מל' דאצי' לכך כתי' את לאתכללא שכינת"א שאף ששרש השם הוא ממקום גבוה מאד נעלה מוכרח לעבור דרך בחי' מל' וד"ל.

(זח"א קטו, א)

בעזרי"ה שבת פ' וירא

(זוהר פ' וירא) (ד' קט"ו) וה' פקד את שרה כאשר אמר, פקידה לנוקבא וזכירה לדכורא, ובג"כ כאשר אמר מהכא משמע דאמר דכתיב ויאמר שוב אשוב אליך כו' ויאמר סתם, דאיהו הוה ולא שליחא אחרא. ויעש ה' לשרה, כיון דאמר וה' פקד מהו ויעש, אלא הכי תנינן באיבא דעובדוהי דקודב"ה מההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן איהו ואיהו נשמתינן דצדיקיא ואיהו מזלא דכל ברכאן טבאן נולי מינ' ומתמן נפקי דכתיב להשקות את הגן, בגין דבני בהאי מזלא תלייא, וע"ד וה' פקד פקידה בלחודוהי. ויעש ה' לשרה, עשיי' איהו לעילא מהאי דרגא כמה דאיתמר דהא במזלא תליא, וע"ד כאן פקידה וכאן עשיי', ובג"כ אמר ה' וה', וכולא חד, ע"כ.

והנה תחלה יש להבין שרש ההפרש בין פקידה לזכירה ובמה שאמר דפקידה לנוקבא וזכירה לדכורא כו'. דהנה לשון פקידה הוא כמו ויפקד המלך פקיד' כו' וכיוצא שזהו ענין הציווי ממש כמו פקודתך שמה רוחי וכמו שהציווי נק' ציווי המלך כן הפקידה נק' פקודת המלך רק ההפרש ביניהם הוא שהציווי בא בפועל המעשה ממש והפקידה היא שמפקד ומצווה שיבא לידי מעשה ועדיין לא בא לידי מעשה אלא רק נגמר הדבר במחשבה שיבא לידי מעשה ומחשבה זו שמחשב שיבא הדבר לידי מעשה הוא הנק' פקידה בלה"ק וכן המאמר ברי"ה נפקדה שרה דמאמר זה דוה' פקד את שרה כו' הענין הוא דנפקדה שרה במחשבה העליונ' להיו' לשרה בן למועד אשר אמר כו' ופקידה זו קרוב למעשה הי' שמיד שנפקדה ברי"ה ילדה באותה השנה משאי"כ בחי' זכירה הוא רק שזוכר הדבר במוחו ורחוק הוא עדיין להביאו לידי מעשה כי לא תעלה במחשבתו עדיין להביאו לידי מעשה עד

זמן רחוק ואינו חושבו רק לזכרון בעלמא ולא שיהי' נולד ממחשבה זו איזה מעשה וזכרון זה שזוכר על הדבר הוא ג"כ במחשבה אך זהו מחשבה שאיננה באה לידי מעשה. ונמצא פקידה וזכירה שניהם הן בעולם המחשבה דהיינו בבחי' מלכו' דתבונה אך זכירה הוא בבחי' דכורא דהיינו בעצמותו של המשפיע כי נשאר הזכרון בעצמותו ואינו חושבו להביאו לידי גילוי תיכף גם בדיבור ומכ"ש במעשה אבל פקידה איהי בנוקבא להיות שמחשבה דפקידה היא באה לידי גילוי בקרוב בדיבור וגם במעשה שנק' נוקביא כידוע וזהו ענין המאמר בדרך כלל דפקידה לנוקבא וזכירה לדכורא וד"ל. אך להבין פרטיו' דברי המאמר ע"פ וה' פקד כאשר אמר ויאמר סתם כו' וכמה שמפרש עוד מדרגה שלישית בעש"י דאיהי לעילא כו' עד שאמר בסוף המאמר ה' וה' וכולא חד הנה יש להקדים תחלה הקדמה אחת ושתים בסדרי ההשתלשלו' דאבי"ע המבואר בע"ח בכמה דוכתי. הא' במה שאמר וה' פקד בויו"י וכיעש אמר ה' בלא וי"ו משום דה' דבעש"י הוא בבחי' מל' דאצי' שנק' עש"י בדרך כלל בד' אותיו' דהוי' דיו"ד אצי' כו' והיא אחרוני' דמל' עש"י. והטעם דבפקידה אמר וה' בויו"י לפי שאמרו רז"ל וה' פקד הוא ובית דינו פי' הוא בחי' ז"א ובית דינו היינו בחי' מל' שנק' דינא דמלכותא וכמ"ש ברי"מ ואחר ילדה בת ושמה דינה דינא דמלכותא כו'. והענין הוא כי הנה ידוע דיש ז' שמות שאינן נמחקין כו' וז' שמות הללו הן בחי' כלים לאורר' והאורר' הן בחי' שמות דהוי' שיש בכל ספי' וספי' כו' והוא בחי' הפנימי' של כל הספי' אך ההפרש בין כאו"א הוא רק בנקודו' ששם הוי' שבת"ת בסגו"ל ובנצח בחול"ם וביסוד בנקוד מלאפוי"ם ובמל' הוא בלא ניקוד כלל כמ"ש בע"ח וזהו הכלל דבנין המל' הוא מבחי' השמות דז"א והיינו מבחי' מל' שבכל ספי' כמו מבחי' מל' דחכמה דז"א נבנה בחי' חכמה שבמל' ומבחי' מל' דחסד דז"א נבנה בחי' חסד שבמל' וכן מבחי' מלכו' דנצח דז"א נבנה בחי' נצח שבמל' וכיוצא בזה בכל פרטי הספי'. והוה שאמר וה' בויו"י כי וי"ו זה היינו בחי' המשכת בנין המל' בע"ס שבאה מבחי' המלכיו' דייס דז"א כנ"ל והמשכת בנין זה הוא בויו"י כידוע וזהו והוי' שנמשך בויו"י להיות שם הוי' בעש"י שבמל' והיינו וה' פקד פקידה לנוק' שנפקדה שרה מבחי' מל' ע"י וי"ו דוה' דוקא והיינו שאמרו ז"ל וה' פקד היא ובית דיני' בחי' זו"נ והיינו כנ"ל כמו שנפקד הדבר במחשבה להביאו לידי מעשה שזהו ענין פקידה לנוקבא כנ"ל וד"ל.

ב) והקדמה השנית המבואר בע"ח בכמה דוכתי, שאע"פ שדרך פרט הן י' ספי' ודרך פרט יותר הן ד"פ י"ס בד' עולמו' אבי"ע אבל דרך כלל הן רק ד' מדרגות אבא ואימא זו"נ והן ד' אותיו' דשם הוי' יו"ד חכ' כו', ודרך כלל יותר אצי' בחכמ' ובריא' בבינה ויצ"י במדו' ועש"י במלכות ודרך

פרט יש כל ד' מדרגו' דאבי"ע בכל עולם מד' העולמו' אבי"ע כי גם באצ"י
יש אבי"ע החכמה דאצ"י בחי' אצ"י דאצ"י והבינה בחי' בריא' דאצ"י וז"א נק'
יצ"י דאצ"י והמל' נק' עש"י שבאצ"י וגם נה"י דז"א שמלוכשי' במל' נק' ג"כ
בחי' עש"י דאצ"י אחר שהמל' מלביש לנה"י דז"א כידוע אך ע"י התלבשות
אמרו אור אבא מקנן באצ"י ואימא מקננא בכורסייא וז"א ביצ"י ומל' בעש"י
כו' וד"ל. והנה ד' מדרגו' הללו דאבי"ע יש בפרטי פרטות ג"כ והיינו בכל
ספי' וספי' דאז"א וזו"נ כמו נצח דאבא או נצח דז"א יש במדה זו בחי' אבי"ע
כי היו"ד ספי' שיש בכל ספי' מתחלקי' לד' מדרגו' הללו דהיינו בחי' חכמה
שבנצח יו"ד דבחי' אצ"י והבינה שבנצח היא דבריא' והמדות שבנצח וי"ו יצ"י
והמעשה שבנצח היא דעש"י כו' וכיוצא בזה נמצא בכל פרטי התחלקו' דייס
שכאז"א כלולה מיו"ד מיו"ד עד אין שיעור כנודע וד"ל. ולהבין ביאור
ענין ד' מדרגו' דאבי"ע הנ"ל הנה מבשרי אחז' כו' דידוע שהחכמה ובינה נק'
תרין ריעין כו' כי בחי' החכמה הוא בחי' אי"ן והוא כאשר עדיין לא בא אור
שפע השכל לידי השגה ממש אלא הוא רק כמו נקודה בעלמא מבריק כברק
כו' וכידוע. וכאשר בא אור זה לידי השגה והבנה לאורך ורוחב נק' בינה
רחובות' הנה"ר כו' ולכך החכמה בבחי' ההעלם דאי"ן והבינה בבחי' גילוי
הי"ש כידוע. ואחר שבא האור מן ההעלם דחכמה לגילוי השגה בבינה אזי
יוצא עוד אור השפע מהשגה דבינה ומולדת התפעלות המדות בלב אוי"ר
והתפארו' כו' ואחר שנולדו המדות בלב יוצא עוד מן הלב לדיבור או
למעשה בפ"מ והרי אין לגילוי המעשה ערך ויחוס כלל עם עצמות ומהות
המדות דהיינו חסדי' וגבורו' שבלב כי בלב הן הנה מדות טבעיות כמו שהן
באין בתולדה ובדיבור לא באו רק גילוי אפס קצהו בלבד וגם זאת הרי
נעש"י בדיבור בבחי' מהות ואחר נבדל מן העצמו' כו' וד"ל. והנמשל יובן
למעלה שזהו ענין ד' מדרגו' הנ"ל דאבי"ע שכללותם בחי' אז"א וזו"נ ובפרט
ישנם בכל ספי' כנ"ל שבחי' אור אבא שהוא בחי' אצ"י בכלל היינו בחי'
ההעלם של השכל והבינה דאצ"י הוא בחי' הגילוי והוא בחי' בריא' בפרט
כמאמר דאימא מקננא בכורסייא שהוא עולם הבריא' ומשם נהנין הנשמו'
נגי' דבריא' כו' ובחי' יציר' שבאצ"י היינו בחי' המדות העליונו' דז"א חג"ת
דהיינו מדותיו ית' כשנק' חסדן ורחמן וכיוצא. וזהו בחי' המדות כמו שהן
בעצמן ומהותן אבל בחי' כלי ההשפעה שלהם שנשפע מהם לחוץ דהיינו
להיות מהם התהוות נשמות ומלאכי' בבחי' יש מאין במל' דאצ"י הוא הנק'
בחי' נה"י דז"א כידוע שמתלבשי' להיו' מוחי' לנוק' ובנה"י מצטיירי' שפע
האורו' ממהות אצ"י למהות בריא' נפרדת שנק' לבר מגופא דז"א עדי"מ הכלי
של השפעה באדם התחתון הוא בחי' יסוד כידוע וקודם שבא לבחי' יסוד
נתבשלה הזרע בתרין בייעין דדכורא שהן המבשלות להפוך הזרע ממהות
למהות להיות התולדה מן הזרע ולד' גשמי כי מקודם שנתבשלה הזרע בתרין

ביעין לא הי' נולד מהזרע תולדות ולד כי טפת הזרע עדיין במהות כח רוחני וכמבואר בספרי הטבע וגם בשפע שכל לזולתו אנו רואי' כך שאחר עצות המשפיע איך להשפיע אח"כ ישתנה השפע שכל למהות אחר כפי השגת המקבל בלבד כו' ועכ"פ עיקר בחי' נהי' היינו רק כדי לשנות המהות של השפע לזולתו דוקא ולא בשביל עצמו כלל ולכך נק' נהי' לבר מגופא כניל ונכללי' בבחי' עשיי' ממש אחר שאינם רק בכדי להוציא מן הכח לפועל לזולתו כניל. וא"כ יובן גם למעלה דבחי' נהי' דז"א שמהם נשתנה אור שפע דחגית' להיות' מתהור' נשמה ומלאך נברא כו' הרי הן נק' ג"כ בבחי' עשי' כמו המל' המולידו' אותן בבחי' גילוי ממש כמו בדיבור ובמעשה כניל במשל וכמ"ש ויאמר אלקי' ויהי כן כו'. וזהו מדרגה הרביעי' באצי' שנק' עשי' דאצי'. ודרך פרט בכל ספי' יש כל ד' מדרגו' הללו דאז"א וזו"נ שהוא בחי' אביע' ע"ד הנ"ל כמו בספי' נצח תחלה בחי' העלם דחכמה דנצח ואח"כ בחי' הגילוי דבינה ואח"כ המדו' עצמן דנצח ואח"כ פועל השפע בבחי' נהי"ם דנצח כו' ודיל'. והנה הגם שנחלקי' לד' מדרגו' היינו בבחי' האורו' שכולם בשם הוי' בן ד' אותיו' כידוע אבל בבחי' הכלים ד' הללו אינם רק ג' מדרגו' חב"ד חגית' נהי' והן נק' ג' פרקין בג' מיני כלים פנימי ואמצעי וחיצון רא"ש תו"ך סו"ף וזהו מ"ש אתה סת"ר לי ר"ת סת"ר רא"ש תו"ך סו"ף כידוע וג' אלה היינו ג"כ ע"ד הנ"ל דחב"ד הוא בחי' בריא' וחגית' בחי' יציר' ונהי' בחי' עשי' ותולדו' הנשמו' מפנימי' הכלים דז"א ותולדו' המלאכי' מבחי' חיצוניו' הכלים כידוע אבל בחי' הכת"ר אינו נמנה כי הוא בחי' האצי' בכלל. וזהו כאשר הדעת נמנה לפי שהדעת במקום הכת"ר להיותו בחי' כלי המחבר את האור בכלי כו' ודיל'.

ג) והנה יש עוד להקדים ענין אחד הידוע בפי' המאמר דס"י דנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן. פי' כי זהו הכלל בכל משפיע ומקבל שא"א שיקבל המקבל מבחי' הפנימיות של המשפיע אחר שאין ערך ביניהם אלא השפע של המשפיע באה למקבל רק מבחי' החיצוניות והאחוריים שבו בלבד כי בחי' הפנימי' של המשפיע אין בערך המקבל לקבל ולהשיג כלל כידוע המשל משפע שכל וסברא מרב לתלמיד שבודאי לא יוכל התלמיד לקבל הסברא כמו שמשגיגה הרב בפנימי' שכלו ותבונתו שהיא למעלה הרבה בערך מהבנת והשגת התלמיד אלא רק יקבל מבחי' חיצוניו' ונובלות השגת הרב בזאת הסברא ולא מבחי' עומק השגתו בה כו'. והנמשל מזה יובן למעלה כמו מבחי' חיצוניו' שבכתר נעשה מוחין לאז"א והיינו מבחי' נהי' שבכתר בלבד כי מבחי' פנימי' הכתר לא יוכלו אז"א לקבל רק מבחי' חיצוניות שבו בלבד וכן עדין בכל סדרי ההשתלשלו' הפרצופי' העליונים כמו מאז"א ומז"א לנוקבא דידוע הכלל דרק מבחי' נהי' שבעליון נעשה מוחין לתחתון כו'.

וד"ל. אך הנה לפי לא יובן המאמר דנעוץ סופן בתחלתן דמשמעות כונת המאמר בזה שיש יתרון מעלה בסופן מבאמצען לפי שנעוץ התחלה בו ולכאורה בכל בחי' סופן של המשפיע למקבל כנ"ל שהוא בחי' נהי' הרי הוא למטה במדרגה מבחי' הפנימי' של המשפיע כי מפני שהוא למטה במדרגה לכך יוכל לבא לידי קבלת המקבל כנ"ל וא"כ האיך יתכן לומר בו שהוא למעלה מבחי' הפנימי' לפי שנעוץ בו התחלה כו' שהרי רא"ש תו"ך סו"ף היינו ג' מדרגו' הנ"ל חב"ד חג"ת נהי' ונק' נהי' סוף ואם הסוף גבוה באמת מצד שנעוץ סופן בתחלתו א"כ האיך יתקבל במקבל כו'. אך הענין הוא כך דבאמת יש יתרון מעלה בסופן שהוא בחי' חיצוני' דנהי' לפי שנעוץ סופן בתחלתו וגם מה שלא יוכל המקבל לקבל רק מבחי' נהי' זהו עצמו הוראה על זה דהיא הנותנת להיות שנעוץ סופו בתחלתו דוקא ע"כ יוכל לבא לידי גילוי במקבל ג"כ משא"כ בבחי' הפנימי' דהיינו חב"ד שלמטה מאור הכת"ר הנק' תחלה לא יוכל לבא לידי גילוי במקבל כו'. ויובן דבר זה עפ"י הכלל הידוע דכל הגבוה גבוה יותר ויתר יוכל להשפיל א"ע כו' וא"כ בזאת יתרון מעלת החיצוני' על הפנימי' מצד שרשם בתחלה הנק' כת"ר שהוא בחי' אצי' בדי' מדרגו' הנ"ל וג' מדרגו' דרא"ש תו"ך סו"ף היינו ג' מדרגו' חב"ד חג"ת נהי' שבכלים כנ"ל משום דהחיצוני' נעוץ בו דוקא התחלה דאור הכת"ר ולא בבחי' הפנימי' דחב"ד וע"כ החיצוני' יכול לירד למהות המקבל ולא הפנימי' כו' וד"ל. אך הנה מ"מ אע"פ שמצד אחיזת החיצוני' דנהי' בשרשו בתחלתו הוא גבוה מבחי' הפנימי' כנ"ל הנה עכ"ז בלבוש הנראה לעין בגילוי הרי החיצוני' נמוך במדרגה הרבה מבחי' הפנימי' וידוע ענין הטעם להתלבשות הגשמה זאת בנהי' דהיינו שמפני עוצם רוממות בחי' התחלה לא יוכל לבא לידי גילוי למטה כ"א בבחי' לבוש החיצוני דנהי' דוקא לפי שלא יוכל להתלבש בלבוש פנימי דחג"ת וחב"ד כו' ועד"מ הבנת עומק המושג שלא יבינו אותו כ"א במשל וחידה וכה"ג כידוע. וא"כ הרי יובן מכל זה שכאשר בחי' נהי' דכת"ר מתלבשי' באוי"א להיו' להם לבחי' מוחין וכיוצא הרי יש בזה ב' אופני' באופן אחד בחי' נהי' דכת"ר גבוה מבחי' או"א מצד שרשם בתחלת הכת"ר אשר לא יוכל לבא לידי גילוי גם בבחי' הפנימי' דחב"ד שבכת"ר כנ"ל ובאופן א' בחי' מוחי' דאו"א מ"מ יותר הם במעלה מצד עצם התגלותם שהן בחי' מוחין עכ"פ משא"כ בחי' נהי' דכת"ר הרי הוא רק בחי' חיצוני' דנהי' ואע"פ שהוא חיצוני' שבעליון מ"מ בחי' חיצוני' הוא כו' אלא רק מצד שנעוץ סופן בתחלתו הוא שגבוה' הרבה מבחי' המוחי' דאו"א וגם מבחי' המוחין שבכת"ר מטעם הנ"ל וד"ל.

ד) ולהבין דבר זה בתוספת ביאור יובן ממה שמצינו דוגמא לדבר זה במשה רבינו ע"ה שביקש הראיני את כבודיך והשיב לו מפני לא

יראו כו' וידוע מדרש רז"ל ע"פ וראית את אחורי כו' מלמד שהראה לו
 הקדביה למשה קשר של תפילין כו' ולכאורה מדרש זה פלאי הוא. אך הענין
 יובן בהקדים תחלה פ"י בקשתו הראיני נא את כבודיך כו' דהנה כבודי זה
 היינו בחי' ל"ב נתיבות דחכמה שהוא בגי' כבודי וכשביקש הראיני את
 כבודיך לנוכח ר"ל בזה לבחי' ל"ב שבילין דמתפתחין במוחין דז"א וכללותם
 הן ד' בתים דתפילין דמארי עלמא כו' שהן ד' מוחין דז"א שבד' פרשיו' קדש
 והי' כו' כמבואר בפע"ח בשער התפילין. והשיב לו הקדביה שהוא בחי' ז"א
 כידוע וראית את אחורי לפני לא יראו פ"י פנ"י הן בחי' פנימיר' המוחין דז"א
 שבתפילין דמארי עלמא כו' לפי שלא יוכל כל נשמה המלובשת בגוף גם
 שהיא מבחי' האצ"י כמו משה להשיג ולראות בחי' פנימיר' המוחי' דח"ב דז"א
 כמו שהיא מלובשת בתפילין דוקא להיות כי בבתיים דתפילין להיותם בבחי'
 בליט"ה על הראש הרי עליהם שורה בחי' מקיפ"י דאורו' דאוי"א על ז"א
 וכמ"ש בתפילין וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נק' עלייך כו' וכמ"ש במ"א
 והיינו כי אור אבא מבחי' מקיף שורה בפ' קדש בתפילין דז"א כו' ומבחי'
 אור אימא שורה בפ' והי' כו' וד"ל. וזהו שהשיב לו וראית אחורי' שהוא
 קשר של תפילין פ"י קשר של תפילין הוא בחי' לא"ה שהיא מלבשת לבחי'
 מל' דתבונה שעומדת באחורי' דאימא ולכך הקשר של תפילין הוא עומד
 דוקא מאחורי המוחי' דז"א כו' והיינו בחי' המחשבה שהוא רק בחי' חיצוני'
 דמוחין וחיצוני' דמדות עדי"מ מה שחפץ האדם בלבו מאיזה טעם ושכל
 אח"כ הוא מהרהר זאת במחשבתו כו' כידוע וד"ל. וזהו שאמרו ז"ל מלמד
 שהראה לו הקדביה למשה קשר של תפילין דוקא ולא התפילין עצמן משום
 דפנ"י לא יראו כנ"ל וד"ל. והנה אחר שניתנה לנו מצות תפילין ניתנה
 בפרשיו' בקלף גשמי והרי ידוע דבפ' קדש הכתובה בקלף הגשמי שורה בה
 שרש בחי' חכמ"ה דז"א ממש כמו שהיא בבחי' אור אבא ממש וא"כ מה שלא
 זכה משה לראות ולהשיג כנ"ל בפ"י ופנ"י לא יראו כו' עתה במצות התפילין
 שניתן לנו הרי יוכל כאוי"א מישראל לזכות לזה כו' ולכאורה דבר זה יפלא
 מאד. אך הענין הוא כמבואר במ"א במאמר רז"ל דנובלות חכמ"ה של מעלה
 תורה שזה אמרו לשבח ומעלה דמפני שנתלבשה התורה בעניני' גשמיים כמו
 התפילין בקלף בהמה וכה"ג מצות תרומות ומעשרות בצומח דתבואה וכיוצא
 שכל זה הוראה גמורה על היות שרש חכמ"ה שבתור"ה ממקום הגבוה ביותר
 גם מבחי' אור חכמ"ה עילא' מאחר שלא בא ממנה הגילוי רק בלבוש
 בחיצוניות דחיצוני' כ"כ וכפי הכלל הנ"ל דכל הגבוה גבוה לא יוכל לבא
 למטה כ"א בדבר החיצוני יותר מטעם שלא יסבלנו כ"א בחי' החיצוני' דוקא
 כנ"ל באריכות. ולפי' גם במצות התפילין הרי בהכרח לומר לפ"ז הכלל
 דהמשכת בחי' המוחין דז"א שמבחי' מקיפ"י דאוי"א ממש שורה בד' פרשיו'
 שלנו בתפילין להיותם מד' קלפים גשמיים דוקא ואע"פ שנאמר ופנ"י לא

יראו והוא בחי' פנימי' אור המוחי' שכתפילין דז"א כניל היינו דוקא בלתי לבוש חי' צוני אבל בבוא האור בהתלבשות בחיצוניות דוקא שמה יוכל להגלות כל בחי' הפנימי' של מוחי' דז"א. וא"כ לפי' מתורץ היטב הקושיא הנ"ל דאע"פ שלא זכה משה לראות פני ה' יוכל כעת כאו"א מישראל לזכות לאור זה במצות התפילין הגשמיים מטעם זה. דהנה מה שרצה משה לראות הי' בבחי' הפנימי' בלתי לבוש חי' צוני ע"כ לא יוכל להראות לו רק קשר של תפילין שמאחורי המוחי' דז"א כניל אבל בהתלבשו' בלבוש החיצוני ובפרט בהתלבשו' ד' פרשיו' הכתובים בקלף כו' עיי' יוכל גם כאו"א מישראל לזכות לשכון בו אור זה ממש וכמ"ש במצות התפילין לכאו"א מישראל וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עלייך כו' וד"ל. ועד"ז יובן למשכיל בכל המצות מעשיות דע"י שנתלבשו דוקא בדברים תחתונים ביותר לכך נמשך כל אורו' העליונים על ידם בלבושי' הללו מה שלא היו יכולין לבא לידי גילוי אור גם בבחי' אצי' ולא בגי' דבריא' ולכך אמרו דיפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב וכידוע וד"ל. וזהו הטעם שנקרא' התורה דוקא נובלית חכמ"ה של מעלה ולזה הטעם לא זכו האבות לקיום התורה בחיצוניות כמבואר במ"א באריכות. ומכל זה יובן הדוגמא לדבר בענין הנ"ל בפ"י המאמר דנעוץ סופן בתחלתו דמפני רוממו' בחי' הכת"ר לא יוכל לבא לידי גילוי רק בבחי' חיצוני' דנה"י דוקא כניל וד"ל.

ה) ואחר' כל הנ"ל יובן פרטי דברי המאמר הזה, וה' פקד את שרה כאשר אמר פקידה לנוק' וזכירה לדכורא, ובג"כ כאשר אמ"ר מהכא משמע דאמ"ר דכתי' ויאמ"ר שוב אשיב אליך כעת חיה כו' ויאמ"ר סתם כו'. פי' כי הנה ע"ד הפשוט הרי נפקדה שרה ברי"ה להיות לה בן ופקידה זו היתה רק בעולם המחשבה שיבא לידי מעשה כניל בענין פקידה וזכירה שהפקידה היינו ענין מחשבה שחושב להביא הדבר לידי מעשה אבל עדיין לא נגלה המחשבה כדיבור לצוות לעשות בפ"מ אלא נשאר במחשבה. וזהו וה' פק"ד במחשבה עדיין כאשר אמ"ר בלבו קודם שעדיין לא הי' מסתעף מזה בחי' המעשה כלל וכענין לבא לפומא לא גלי כו' כי האמירה בלב ושרשה למעלה יותר כמשי"ת. והיינו מה שאמרו וה' פק"ד הוא ובית דינו שיבא הדבר לידי בחי' מעשה ע"י הדיבור העליון כו'. ועד"ז הפשוט למטה יובן למעלה דשר"ה למעלה הוא בחי' מל' דאצי' שנק' מטרונית"א והוא פי' שר"ה לשון שררה ושר"ה בה"א הוא בחי' הדיבור דבר מלך כו' וה' פק"ד לבחי' מל' פקידה זו היינו בחי' גילוי המחשבה עליונה שיבא הדבר בבחי' הדיבור ולהיו' מסתעף בחי' המעשה ממש כמ"ש כי הוא אמר ויהי כו' ופקידת מחשבה זו באה מבחי' נה"י דז"א שנעשי' מוחי' לנוקבא וזהו כמו ענין מאמרם ז"ל חייב אדם לפקוד' לאשתו כו' כי הנה בחי' המדוי' עצמם

ומהותם הוא למעלה גם מהיות מקור לנבראי כו' שהרי בחי' העצמות של המדו' כמו אהבה והתפארו' המה אורו' פשוטים בלתי נגלים ליש ודבר מה אלא רק בדיבור לזולתו מתגלים הם ליש ודבר מה והגילוי הזה אינו אלא רק מבחי' אחוריים דנהי' דז"א דהיינו גם מבחי' גילוי שפע הארת המדו' הנק' נהי' כידוע לא מתלבש בדיבור בחי' פנימיו' שלהם כמו שהן ממש אלא מתעלם בחי' פנימיו' שלהם ולא נגלה מהן רק אפס קצהו והוא מבחי' האחוריי' והחיצוניו' בלבד. והמופת לזה נראה לעין שכאשר בחי' המדו' בתקפם בגילוי בלב לא יוכל אז לדבר מה שבלבו אלא דוקא כשמתמעטת הארתם ומתעלמת קצת אזי יוכל לגלות הדבר שבלב בדיבור לזולתו כידוע וד"ל. ולפי' הרי יובן דפקידת מחשבה זו לשריה בדיבור הוא בא רק מבחי' אחוריי' דנהי' דז"א וזהו וה' בויו' שהויו' בחי' חיצוניו' המשכה מז"א לנוקבא דהיינו מבחי' נהי' דז"א וכנ"ל שמבחי' מל' דט"ס דז"א נבנה בנין המל' מבחי' מל' שבכת"ר נעשה כת"ר דמל' ומבחי' מל' שבחכמ' דז"א נעשה בחי' חכמיה שבמל' כו'. והיינו וה' פק"ד שויו' זה ממשך שם הוי' במל' ככל ספי' וספי' שבה כו'. אבל כל זה עדיין אינו אלא פקידת המחשבה להביא בדיבור וזהו פי' המאמר פקידה לנוקב"א שהוא הדיבור כידוע וד"ל. וזכירה לדכורא ובגי' כאשר אמ"ר סת"ם כו'. פי' כאשר אמ"ר אמ"ר אותיות א"ש מי"ם רו"ח וכמ"ש בווהר ע"פ יום ליום יביע אמ"ר דהיינו בחי' מוחין דאבא ואימא בכלל כי האל"ף דאמ"ר הוא בחי' אש גבורו' דאימא והמ"ם הוא בחי' מים דחסדי' דאבא והרי"ש הוא בחי' הדעת הכוללם יחד והוא כמו בחי' הרוח הכולל לאש ומים יחד כו' וכמ"ש במ"א. וא"כ הרי פי' הפסוק דיו"ם ליו"ם היינו המשכת יחוד אור אבא לאימא כשנכללו יחד שיביעו אמ"ר בחי' כללו' המוחי' דאור"א ומיום ליום היינו בכל יום מיומין דבראשית כמ"ש בראשית ברא אלקיי' בראשית חכמיה דאב"א ואלקיי' אור הבינה כמ"ש כולם בחכמיה עשית שהחכמה הוא בחי' אי"ן ועשית בבינה שהיא בחי' גילוי ליש בהשגה כידוע ובכל יום מו' ימי המעשה כתיב ויאמר אלקיי' אבא אמ"ר לאימא כמ"ש בווהר בראשית וד"ל. וגם כאן פי' כאשר אמ"ר סת"ם היינו בחי' המוחי' דאור"א שכלול' מאש מי"ם רו"ח כנ"ל והזכרו"ן נמשך משם כידוע דמוח הזכרון הוא בבחי' אור אבא והרי מבואר למעלה דהזכרו"ן הוא אור מחשבה הפשוטה כשנגמר הדבר במוחו להיות האמת כן אך עדיין רחוק הוא מלהביא הדבר בפועל המעשה אלא שנגמר אמיתית הדבר במוח החכמיה ובמוח הבינה ונשאר במוח והזכרו"ן שיזכור אח"כ על הדבר היינו שממשיכו מכת ההעלם שבמוח כו'. וזהו פי' המאמר זכירה לדכור"א כאשר אמ"ר סת"ם, פי' זכירה הבאה מן ההעלם דמוח דחכמיה היא בעצמות המשפיע עדיין כי עדיין רחוק לפגום בדיבור כנ"ל וזהו פי' לדכור"א. ואמנם כבר קדמה מקור זכירה זו להי' במוחי' דאור"א והיינו פי' כאשר אמ"ר

סתים כלומר אמ"ר סתים היינו בבחי' חו"ב שהן למעלה מבחי' זוי"נ והאמירה בלב דז"א באה ונמשכת מאמ"ר סתם דאז"א ואמירה בלב גם היא סתומה ונעלמה כנ"ל אך אין העלמה רק מבחי' גילוי הדיבנר בלבד כענין לבא לפומא לא גלי כנ"ל משא"כ העלם אמ"ר סתים דאז"א הוא סתום ונעלם גם מן המדו' עדיין כידוע. וזהו ובג"כ כאשר אמ"ר מהכא משמע דאמ"ר דכתיב ויאמ"ר סתם דאיהו הוה ולא שליחא אחרא. פי' ויאמ"ר סתם הוה סתימת האמירה שבלב ומה נאמר כאשר אמ"ר מהכ"א משמע דאמר דכתיב ויאמ"ר פי' דמשמע מויאמר דכבר אמ"ר באז"א אך שויאמ"ר זה בא מן ההעלם לגילוי וזהו פי' דאיהו הוה בחי' ז"א דשרשו באבא ולא שליחא אוהרא וד"ל.

ויעש ה' לשרה כאשר דבר עיין למעלה עד עשי' לעילא מהאי דרגא כמה דאיתמר דהא במזלא תליא כו'. פי' בא לדקדק ב' דברים א' מה שאמר ה' ולא וה' בוי"ו והב' מהו שאמר ויעש אחר שכבר פק"ד וגם מה שבפקידה אמר וה' פקד כאשר אמר ובעשי' אמר ויעש ה' כאשר דב"ר ולא כאשר אמ"ר דלכאורה הדיבור למעלה מן האמירה שהדיבור דחכמה והאמירה בנינה כידוע וא"כ האיך בעשי' אמר כאשר דב"ר ובפקידה אמר כאשר אמ"ר כו'. אך הענין הוא דהנה מבואר למעלה באריכות בהקדמה השלישית בפ"י ענין נעוץ סופן בתחלתן כו' ובענין נובליות חכמיה של מעלה תורה כו' שהכלל הוא בכל מקום שכאשר באה האור והשפע למטה בהלבשה חיצונית דחיצונית ביותר מזה יש הוראה ששרש זה האור בא ממקום הגבוה ביותר כו'. ולפי' הרי מוכן גם כאן דאדרבה מפני שבחי' העשי' נמוך מבחי' פקידה ע"כ הוצרך לבא האור ממקום הגבוה ביותר מטעם כלל הנ"ל. וזהו שאמר בסוף המאמר הזה דעשיי' לעילא מהאי דרגא דפקידה דהא עשי' דוקא במזלא תליא ולא פקידא כו'. זהו תוכן כוונת המאמר דרך כלל. ולהבין פרטי דבריו הנה תחלה יש להבין גוף המאמר במ"ש דבהוא נהר דנגיד ונפיק מעדן כו' משם נמשך איבא דעובדוהי דקודב"ה שהן הנשמות דצדיקייא כמ"ש להשקות את הגן ואיהו מזלא דכל ברכאן טבאן נפקין מיני' כו'. פי' דנה"ר דנגיד ונפיק מעדן ידוע שהוא בחי' בינה הנק' א"ם הבניים דהיינו לנשמות שנק' בשם בנים או בנות והטעם הוא כי בחי' היחוד הפנימי דאז"א בבחי' התענוגי' שמקבל' מאור הכת"ר משם נמשך תולדות הנשמות שנק' בניים וכמ"ש בניי בכורי ישראל וכיוצא לפי שישרא' עלה במחשבה כו' והוא הנק' איבא דעובדוהי פי' בחי' הפנימי' של הד' עולמו' דאבי"ע שהרי לאחר ו' ימי המעשה נא' זה הפסוק ונהר יוצא מעדן כו' שהוא ענין הזווג בבחי' הפנימי' בליל שבת דוקא כמ"ש במ"א. והנה גם בענין פקידת שרה להיות לה בן הרי בן זה נפקד ביחוד דאז"א תחלה ואח"כ ביחוד דזוי"נ כמ"ש למעלה בפ"י וה' פק"ד את שר"ה כו'. אך הנה אמרו ז"ל

דבני חיי ומזונא לאו בזכותא תליא אלא במזלא תליא ופי' מזל"א זה היינו בחי' מזלא דא"א כענין המאמר הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל ור"ל אפי' יחוד פנימי' או"א שהוא כמו ענין ס"ת בהיכל דאו"א המה כמו נקודה בהיכלא ומזלא הזה היינו בחי' פנימי' אור הכת"ר מקור כל הי"ג תקונין כי י"ג מזלות הבאין במספר קצוב הרי יש להן שרש ומקור שממנו נמשכין ונוזלין והוא הנק' מזל"א סתם כלומר מזי"ל את הי"ג תקונין כו'. והיינו מה שאמר כאן ואיהו מזל"א דכל ברכאן טבאן די"ג תקונין נפקין מיני' כו' ושרש זה המזל"א נמשך מבחי' מל' דא"ק ששורה בפנימי' הכת"ר ולהיותו בבחי' הא"ס ממש ע"כ הוא בחי' מקור כל המזלו' להשפיע בלי גבול כו' יותר מי"ג מזלו'. ואמנם סיבת ירידת אור הגבוה כזה הוא משום שצריך לבא אור השפע בבחי' חיצוניו' דחיצוניו' והוא להיו' בן בגשמי' לשרה בבחי' עשי' ממש מטעם כלל הנ"ל דכל שבא השפע בחיצוניו' יותר שרשה נמשך מבחי' מדרגה הגבוה ביותר. וזהו שאמר בגין דבני דוקא כהאי מזל"א תליא ולא בזכות"א דהיינו מצד בחי' גוף היחוד דאו"א וזו"נ מצד עצמם אלא רק מפני הארת אור מזל"א זה שהוא למעלה מכל השתלשלו' גם ממקור שלהם שהוא בחי' הכת"ר כו' וד"ל. ועם כל זה הרי יתרוצו כל הדקדוקים הנ"ל, דמה שאמר ויעש ה' ולא וה' בויו היינו משום דוה' היינו בחי' יחוד דזו"נ בפקידה ושרשה באו"א בזכירה כנ"ל וכאן בבחי' עשי' בפ"מ יגיע הדבר למקום ומדרגה היותר גבוה דהיינו בבחי' מזלא הנ"ל. וזהו שאמר דהא עשי' לעילא מהאי דרגא כו' וכנ"ל. ומה שאמר ויעש אחר ופקד היינו ג"כ מטעם זה משום דעשי' לעילא מפקיד' ותחלה בא הפקידה ואח"כ מעלה את הפקידה דהוא ובית דינו לשרש ומקור הראשון דמזלא הנ"ל וד"ל. ומה שאמר בעשי' כאשר דב"ר ולא כאשר אמ"ר היינו לפי שהעשי' בפ"מ הנה ידוע שבא ונמשך מבחי' הדיבור שבא בגילוי מאין ליש כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' ולא מבחי' האמירה הסתומה בלב (ומה שנאמר ויאמר אלקי' אח"כ בא לידי גילוי כנ"ל). ולפי שבחי' העשי' מגעת ברום המעלות כנ"ל ע"כ אמר ויעש ה' כאשר דב"ר ולא כאשר אמ"ר דבאמ"ר דחוי"ב אין העשי' תלוי' כלל אלא במזל"א תליא שלמעלה מחוי"ב כו' וכל זה מפני שהוצרך להביא השפע מבחי' הדיבור לעשי' ממש לכך הוצרך לעורר לזה מקור הראשון דוקא כנ"ל משא"כ בבחי' פקידה דמחשבה שעדיין לא בא לדיבור לא הוצרך עדיין למקור הראשון אלא רק לבחי' זכירה דאו"א ולכך אמר בפקידה כאשר אמ"ר בלבד ובעשי' אמר כאשר דב"ר וד"ל (והיינו בדיבור דחכמ"ה שלמעלה מאמירה דביניה כמו שהם בשרשם למעלה אע"פ שלמטה הדיבור למטה מן האמירה כנ"ל וכמ"ש במ"א) וד"ל.

(נוסח שני)

בעזרה"י: ש"ק פ' וירא (באור מאמר זהר זה)

בזוהר פ' וירא וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דבר וגו'. תנינן דאיבא דעובדוי דקביה מההוא נהר דנפיק ונגיד איהו כו' ואיהו מזלי דכל ברכאן כו' וע"ד כתי' וה' פקד פקידה בלחודי, וה' הוא ובית דינו, ויעש ה', עשייה לעילא כו' וע"ד כאן פקידה וכאן עשייה, ה', וה' כו' ע"ש. הנה ידוע שבכל עולם יש ד' פרצופי' חויב תו"ם שהמה ד' מדרגו' אבי"ע וכן כל פרצוף ופרצוף פרטי כלול מד' בחי' אלו, וכן בכל ספי' פרטי' שבכל פרצוף פרטי' כלולה מד' בחי' אלו, והיינו חכמה היא בחי' אצילות ואימא מקננא בכורסי' וז"א ביצי' ונהיי' בעשיה. זהו דרך כלל. ודרך פרט אף בעולם האצי', חכמה דאצי' היא בחי' אצילות שבאצי', בינה דאצי' בריאה שבאצי', ז"א יצי' שבאצי', נהיי' ושליש התחתון דת"ת שהמה תנהיי' שבאצי' כו' וכן בכל פרצוף פרטי' שבאצי' כני"ל, רק בבחי' התחלקות הכלים זולתי האורו' לא תימצא רק ג' חלקו' בלבד. והיינו שכל כלי פרטי' מכל ספי' פרטית מתחלקת לג' בחי' ראש תוך סוף שז"ס מ"ש אתה סת"ר לי סת"ר ר"ת סוף תו"ך רא"ש כו', והיינו בחי' חב"ד חג"ת נהיי', שהמה בחי' ביי"ע שבאצי', חב"ד בריאה שבאצי' וחג"ת יצי' שבאצי' ונהיי' עשי' שבאצי'. והאורו' המלוכשי' בתוך הכלי' ומתחברי' עמהן הם בחי' אצי' שבאצי' אך אינם במנין וחשבון עמהן כי שרשן הוא מבחי' הדעת העולה עד הכת"ר המחבר האורו' בכלי' והדעת אינו נמנה בחיצוניו' הכלי' כ"א באורו' הפנימי' כנודע ליי"ח (כמ"ש במ"א כי עשר ולא תשע עשר ולא י"א והיינו שהכתר נמנה ואינו נמנה פי' חיצוניו' הכתר הוא שרש הנאצלי' נמנה עם הי"ס ופנימי' הכתר בחי' תחתונה שבמאציל אינו נמנה, לכן בבחי' חיצוניו' הכלי' די"ס שנמנה הכתר אין הדעת נמנה כי הוא מפנימי' האורו' כו'. וזהו עשר ולא י"א. ובהיפוך כשנמני' פנימי' י"ס נמנה הדעת עמהן ולא הכתר כו' ע"ש בארוכה). והנה ידוע זה הכלל דכל ההשפעו' שנמשכי' מעולם או פרצוף העליון לתחתון הוא ע"י בחי' תחתונה שבעליון שנעשה ראש לתחתון דהיינו בחי' נהיי' דז"א נעשי' מוחי' לנוק' כי הנוק' מלביש' עד החזה דז"א מאחוריו כו'. פי' שאף בחי' פנימי' נהיי' דז"א עצמו א"א להתלבש בה זולתי בחי' אחורי' דנהיי' מתלבשי' בה. וזהו בחי' תחתונה שבז"א בחי' עשי' שבו. כי נהיי' המה לבר מגופא ומהם דייקא נעשה בחי' מוחי' דנוק' וכן מעולם ועד עולם ומפרצוף לפרצוף, דכאשר מצטרך שתורק השפע מכלי אל כלי ומפרצוף לפרצוף שתשתנה מהותה בגשמי גמור בלתי אפשר זולת ע"י בחי' נהיי' של המשפיע שהמה הכליו' יועצו' (והבעי' המבשלו' הזרע וע"י הבישול נשתנה

מהות'ה בהגשמה יותר כמ"ש במ"א ע"פ ושחקי' יזלו צדק ע"ש) בחי' ההשפעה לזולתו שלכר מגופא שזהו בחי' עשיה שבו כי אין להם ערך ודמיון לעצמו' הגופא' מדו' חגית' שבלב שהמה מבחי' עצמו' וזהו מבחי' חיצוניו' המצטרכי' לצורך פעולת ההרקה וההשפעה לזולתו בלבד (כמ"ש במ"א המשל לזה ממי שהוא חסדן בטבעו שזהו מדה טבעי' ועצמי' שלא תשתנה לעולם. אכן בחי' הסתעפו' החסד בפעולה מעשיו' שנותן ביד צדקה לעני זהו בחי' נהי' שבחסד בחי' עשי' שבו שלכר מגופא כי אפשר להתקיים ע"י אחרים אף שאינו חסדן לצוות להשליח ליתן כו' ע"ש). ולכן כשמצטרך שתורק השפע מכלי אל כלי בשנוי המהו' ממש דהיינו מפרצוף לפרצוף שמשתנה מהותה בשנוי גמור בבחי' הולדה מאין ליש, או ההשפע' היא ע"י בחי' נהי' המבשלי' הזרע הוליד לזולתו בשנוי המהות, על כן בחי' קבלת השפע דנוק' מדכורא דאצי' הוא מבחי' נהי' שבו ואף גם זאת מבחי' אחורי' דנהי' עשי' שבעשיה תכלית המדרגה שבו שנעש' מוחי' לנוק' שהיא מקור דבי"ע ונשתנה מהותה ממהו' נאצל הקדמון נצחי למהו' מקור דבי"ע הנפסד להיות מתהוי' הבעל"ג ותכלי' ע"י המאמרו' דמל' דאצי' כנודע. וזהו בחי' היחוד דזו"ן דאצי' לצורך ההולדה הוליד נשמו' ומלאכי' דבי"ע כנ"ל. אבל השפע שבאצי' עצמו לצורך קיום הנאצלי' עצמן שמקבלי' דין מן דין כו' בלי שינוי המהו' כ"כ כ"א בהדרגה וסדר השתלשלות עלה ועלול בחי' יש מיש, אין ההשפעה תורק דרך אחורי' דנהי' כמו במל' דאצי' מקור דבי"ע כנ"ל.

ב) וזה הכלל, שכל מה שמצטרך שתורק השפע עליונה בירידת ושנוי המהו' בהגשמה יותר, כמ"כ מצטרך להיות ההשפעה ע"י בחי' חיצוניו' דחיצוניו' של המשפיע יותר, דהיינו כאשר מצטרך ז"א דאצי' להשפיע לנוק' הוא דרך אחורי' דנהי' שלו כנ"ל. אכן כשמצטרך שתורק השפע מאצי' לבריאה לכלי הנברא המחודש ממש, אזי מלבד אשר מוכרח להיות ההשפעה מבחי' חיצוניו' ואחורי' דאחורי' שלמעלה יותר, עוד זאת מעלה יתירה נודעת לנו בזה, אשר מוכרח להיות המשפיע עליון ומרומם יותר. כי כבר נודע זה הכלל שכ"ד היותר גבוה יוכל לישפל במורד למטה יותר מצד שלא תתפס נגדו חשיבו' מעלה ומטה כ"כ דכחשיכא כאורה שוי' קמי' השוה ומשוה כו' ולכן דכאשר מצטרך להוריד השפע במורד למטה יותר מוכרח להי' נמשכ' השפע מהמשפיע העליון, עד שתכלי' פחיתו' מדרג' השפע שמצטרכי' לירד לעשיה היא נמשכ' מנהי' שבכתר דאצי' המקיף העליון המקיף מריש כל דרגין ע"ס כל דרגין בהשוואה א'. ואף שנמשכה מבחי' חיצוניות יותר דהיינו מבחי' חיצוניו' דחיצוניו' דנהי' שבכתר אבל בזאת חשיבו' מעלתה, שנמשכה ממקום גבוה מאד נעלה יותר. הרי יש בה ב' בחי' מעלה וחסרון, המעלה שנמשכה ממקום גבוה יותר והחסרון שהגם

שנמשכ' ממקום גבוה יותר, אבל מבחי' חיצונית יותר שבעליון. והשפע שנמשכה מהמדרגה נמוכה יש בה מעלה כנגדה שנמשכ' מפנימי' יותר, וחסרון שממדרגה נמוכה נמשכ'. ואף הפנימי' שבתחתון אין לו חשיבו' מצד א' כמו החיצוני' שבעליון, ולא ראי זה כראי זה. ועד"ז נתייסדו כל סדרי ההשתלשלו' דתיקון דאצי' ועי' נו' בסי' נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו כמו או"א דאצי' יונקי' מהמזלו' נוצר ונקה דא"א, יש מעלה יתירה לגבי או"א בהמזלו' שהמה מא"א הכי'ע ויש מעלה יתירה באו"א שבהן פנימי' השפע' עצמי' דאו"א והמזלו' המה רק חיצוני' השפע דא"א בחי' נה"י שבכתר. הרי דלא ראי זה כראי זה ונעוץ תחלה בסוף, דהיינו או"א נחשבי' לסוף עולמו' הא"ס הרי יש בהן פנימי' השפע עליונה כי אור א"ס מתלבש בחכמה כו' וסוף בתחלה המה המזלו' דא"א שאף שהן בחי' חוצוני' דא"א הרי הם נמשכ' אעפ"כ מא"א המוריקי' השפע לאו"א כו' וכן בכל סדר ההשתלשלו' ודיל'.

וְז"ש משה רע"ה, הראיני נא את כבודך, והשיב לו המאציל ב"ה וראית את אחורי ופני' לא ירא[ו] כי לא יראני האדם וחי וגו'. פי' משה שהי' שרשו משי' מ"ה דאצי' שאל מן המאציל ב"ה להראו' לו בחי' פנימי' דאו"א שנק' כבוד גי' ל"ב שהמה ל"ב נתיבו' החכמה וכדכתי' כבוד חכמי' ינחלו שהכבוד הוא בחי' פנימי' החכמה שהנחליה והירושה של החכמי' הוא כבוד כו'. עי' השיב לו המאציל וראית את אחורי ופני' לא ירא[ו] כי לא יראני הנברא המחודש מאין ליש לפנימי' הכבוד חכמי' שלמעלה זולתי בחי' אחורי' דאו"א. שבנה"י דאבא השיג משה לבד אף ששרשו הי' מאצי' רק כמו שנשפל בבריאה להיו' מחודש מאין ליש אזי בלתי אפשר לו להשיג הפנימי' ודיל'. אבל החיצוני' והאחורי' של או"א הראה למשה אף כמו שהי' בחי' נברא בגוף כו' מצד ההחיצוני' שלמעלה יכולה לישפל במורד למטה יותר אף לנברא המחודש כו'. וז"ס משארז"ל שהראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין כו' קשר של תפילין דייקא שהוא בחי' לא"ה מל' דתבונה שמקבלת מאחורי' דאו"א כו' (שלכן הקשר של תפילין הוא של עור שהוא בחי' עשי' שבאצי' כמי'ש במ"א) אבל ופני' לא ירא[ו] היינו המוחי' פנימי' דד' פרשיו' דתפילין כו'. ולפי' יובן היטב מארז"ל שלשה נובלו' הן נובלו' חכמה שלמעלה תורה כו' נובלו' חכמה דוקא בחי' חיצוני' החי'ע בחי' נה"י דאבא נשפלה למטה להתלבש בתורה גשמי' דעשי' להיו' מלובשי' המוחי' עליוני' בפרשיו' גשמי' שבקלף התפילין עד שנוכל לתפס בהן עי' ההנחה גשמי' שמה שזכה משה לראו' רק קשר של תפילין כמו שהוא למעלה זוכי' אנחנו עתה אף בתפיס' המוחי' שבתפילין בבחי' השפע' אחורי' של המוחי' עליוני' בהגשמה למטה (הרי שהמוחי' שבתפילין שלמטה הם חשובי' כמו הקשר של

תפילין שראה משה למעלה והכל א' ודיל) ולזה זכו יוצאי מצרי' לקבל התורה בגשמי' בסיני מה שלא זכו לזה האבות כמשנתל והוא ע"י היסורי' שסבלו בגלות מצרים כמשנתל ודיל.

ג) וזהו מ"ש וה' פקד את שרה, כאשר אמר, והויה בויוו הוא ובית דינו, ע"ש. הנה ידוע מ"ש בע"ח בבחי' השמות שיש בכל פרצוף שהויה בנקוד פתח הוא בחכמה (ובנקוד קמץ בכתר) כו' וכן כולם שינוי השמו' הוא כפי אופן שינוי הפרצופי' שוני' דאצי'. רק בחי' מל' דאצי' היא כללא דכל שמהן כמ"ש בר"מ אנא ממלא כל שמהן כו', שהיא מדרגה התחתונה דאשלימת לעשר לכך היא ממלא כל שמהן רק שהשם שבמל' הוא בלא נקוד כו' כיון דלית לה מגרמה כלום, רק אשלימת לעשר ע"י קבלתה כל נהורין מהם, דהיינו ממל' שבכתר נמשך בחי' כתר מל', וממל' שבחכמה חכמה שבמל' וממל' שבבינה בינה שבמל' כו' וכן כל המלכיו' דע"ס דאצי' נמשכי' למל' דאצי' לכוונה בפרצוף שלם כלול מע"ס כו'. וזהו והויה פקד וגו' והויה בויוו המורה על המשכת השם זה כלול מע"ס שבמל' מכל הע"ס דאצי' דאיהי ממלא כל שמהן כו'. פקד, כמ"ש בזוהר דפקידה בנוק' כו'. פי' כי מלת פקד הוא מורה על בחי' הצווי שבדבור שהוא לשון פקודה, ואף כאשר עדיין לא נתפשטה הפקודה בדבור פה רק עדיין היא במחשבתו אך קרוב למעשה שבקרוב יצוה ויפקוד בדבור ויתקיי' פקודתו במעשה ועתה חושב בצרופי' אותיו' הדבור איך לפקוד בפה נק' זה בחי' פקידה, וכמ"ש ויפקד המלך פקידים כו' אף שלא פקד עדיין כיון שמחשב לעשו' וקרוב למעשה נק' אף המחשבה שבדבור בש' פקידה. אבל זכירה הוא במחשבה כשזוכר איך לפקוד הדבר אבל בזמן ארוך עד שיבא לידי מעשה כי הוא רק זוכר בהמחשבה ואעפ"כ אפשר לא יהי' נגמר בפ"מ כלל כו'.

וככה ממש למעלה דכתי' וה' פקד את שרה כאשר אמר וה' הוא ובית דינו והיינו כניל כי ש' הוי' בתוס' ויוו מורה על המשכת השם הכלול מע"ס (י' חכמה ה' בינה ו' ז"א ה' מל') מכל העשר מלכיו' דע"ס דאצי' למל' דאצי' דממלא כל שמהן וזהו והויה פקיד דהיינו בחי' נהי' שבמחשבה דאצי' פרצוף לאה שעקבי לאה נכנסי' תוך ראש רחל מל' דאצי' הדבור עליון שתלד שריה שהיא ג"כ בחי' מל' דאצי' נשמו' ומלאכי' בניע' שא"א להתמשך מלמעלה השפע בנוק' דאצי' זולתי מבחי' אחורי' דנהי' דתבונה שהוא בחי' פקידה דוהויה בויוו שהוא בחי' המחשבה שבדבור בחי' אחורי' של המחשבה שקרובה למעשה, אבל אינה בחי' מעשה ממש רק קרובה למעשה שע"י הפקודה תיעשה אח"כ כו' והיינו כי שרה נפקדה בר"ה וילדה בשנה ההיא נמצא הפקיד' קרובי' למעשה. אבל הזכירה אפשר

היתה כבר מקדם שני' רבו' כו' וכן כל העקרו' שנפקדי' ברי"ה הפקידה קרובה למעשה ממש וכנ"ל שבחי' נהי' שבמחשבה מתלבשי' בדבור העליון מל' דאצי' לצורך ההולדה בבי"ע. וזהו וה' דייקא הוא ובית דינו פקד את שרי"ה מל' דאצי' כנ"ל.

כאשר אמ"ר. כתי' יום ליום יביע אומ"ר ונו' בזהר אמ"ר גי' אש מים רוח. פי' זהו בחי' היחוד דאוי"א אש גבו' דאימא מים חסדי' דאבא ורוי"ח הוא הדעת עליון הממוצע המחברן יחדיו כו'. וזהו כל המאמרו' דבראשי' שנו' בוהו' אבא אומר ואימא עושה שז"ס ברוך אומר ועושה שזהו יחוד דאוי"א כנודע. וזהו כאשר אמ"ר דכמו שהי' בבחי' האמירה שלכל תחלה היינו בחי' היחוד דאוי"א דאצי' שתלד שרה כו' שזהו בחי' זכיריה בדכור"א כן נגמר הדבר אח"כ בבחי' הפקידה דנהי' דתבונה במל' דאצי' שנק' שרה וד"ל.

(ד) **ויעש** הוי"ה לשרה כאשר דבר. פי' דכאשר מצטרך להתמשך ממל' דאצי' בחי' שרי"ה, בחי' ההשפעה בבי"ע עד בחי' עולם העשי' שלמטה ממש לצורך הולדת הנשמו' בפ"מ, אזי מוכרח להיות ההשפעה מבחי' חיצוניו' שבחיצוניו' שממקום גבוה מאד נעלה כנ"ל. והיינו מבחי' נהי' שבכתר דאצי' בחי' עשיה שבו נמשך השפע בכדי שתרד יותר למטה ממל' דאצי' ואילך עד עולם העשיה שלמטה מה דלא סגי בלא"ה. וזהו ויעש הוי"ה בלא וי"ו כי עשי' לעילא שהוא בחי' העשייה של מקום גבוה יותר דהיינו נהי' שבכתר דאצי' גורם הרקת השפע ממל' דאצי' בעשי' שלמטה משא"כ מנהי' דתבונה לנוק' דאצי' לפקוד אותה שהפקידה קרובה למעשה ולא המעשה ממש שעדיין לא ילדה כו' זהו ממקום נמוך יותר שדי בבחי' השפע נהי' דתבונה כו' כנ"ל. וזהו ויעש ה' בלא וי"ו דייקא כאשר דבר' פי' כמו שנמשך להדבור עליון כבר ע"י הפקידה כן יומשך בעשי' שלמטה ע"י ש' הוי"ה בלא וי"ו כו'. וזהו ויעש הוי"ה כאשר דבר כבר כו' וכנ"ל. וזהו כונת מארז"ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' אלא במזליא תלי' הוא בחי' המזלו' דאי"א שהמה בחי' נהי' דאי"א כי עצמו' פנימיו' אי"א הוא מל' דאי"ס הכל יכול לחדש רבוא רבבו' מזלו' אינו קץ ולא י"ג בלבד כו', כי לצורך ההולדה דעשי' בלתי אפשר זולתי ע"י המזלו' דאי"א נהי' שבכתר כדכתי' ויעש הוי"ה כאשר דבר וד"ל.

ו"ש הוי"א עשניו ולא אנחנו עמו, ולי"א כתיב באלוף וקרי בויוו כו', והיינו כמי"ש בווהר, הוי"א דא עתיקא קדישא, לכך הוי"א עשניו דייקא, דהיינו המשכת השפע עליונה כי"כ במורד למטה עד עולם העשי' הוא דוקא מבחי'

הו"א דא ע"ק הכת"ר עליון המקיף עליון אשר קמיה כחשיכה כאורה כו'. ולכך וליא באלף כתי' וקרינן בו"ו ול"ו כו' ששניהם אמת דאיהו תפיס בכלהו עלמין ולית מאן דתפיס ביה מצד היותו בחי' סכ"ע המקיף עליון דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל לכן מצד זה כתי' וליא אנחנו באלף מצד דלית מאן דתפיס ב"י אין לנו התחברו' אליו להקרא עמו וצאן מרעיתו, אכן מצד היותו שרש הנאצלי' ותפיס בכלהו עלמין ועיקר שרש ישראל שלמטה בעשי' הוא דייקא ממנו כי הוא עשניו ע"י השפע' נה"י דא"א כנ"ל לכך קרינן ול"ו בו"ו אנחנו עמו ממש, רק לא מסבת יחוס שלנו כי לית מאן דתפיס ב"י זולתי מסבת רוממותו ית' דתפיס בכלהו עלמין דכחשיכה כאורה שוי' קמ"י כו' וכן דרך המקיף שהוא מקיף הכל בהשואה א' ותופס בה מכל צד אבל הכלי אינה תופסה בו כלל מצד היותו חופף עליה מלמעלה בלתי נגיעתה ותפיסת' בו כו' לכן מצד המקיף דתפיס בכלהו עלמין קרינן בו"ו ומצד הנפעלי' המוקפי' ממנו קרינן ולא באלף וד"ל.

(זח"א קכה, א)

איתא במדרש יש מים מגדלים פסחים כו' ויש מים מגדלים טפשים כו'. הנה כל הנחלים ונהרות נמשכים מהד' נהרות שמשם יפרד והי' לד' ראשים שנהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' ומשם יפרד לד' ראשים כו' שהם הד' נהרים שם הא' פישון כו'. והנה נהר פרת שהוא הנהר הרביעי כו' בשרשה היא ראשונה לכולן שנחשבה תחלה מעדן כו' (וכמשיית לקמן) וכנראה ממארז"ל המעיין הנמשך בבהמ"ק (שהי' מקוה לכ"ג) הי' מהר עיטם כו' והנה הוא היה נמשך מבבל שהיא עמוקה מכל הארצות ונמשכת להר עיטם שגבוה מבהמ"ק שא"י גבוה מכל הארצות ובהמ"ק גבוה מא"י כו' ונמשך דרך הארץ למטה כו' וצ"ל איך נגבהו המים כ"כ מלמטה דרך הארץ לעלות להר עיטם כו'. אך הענין הוא שגז' בע"ח שלפי ערך גובהו המקור של המים כן יוכלו להתמשך ולעלות אף מלמטה למעל' לידחק בכח דרך הארץ למעלה בערך הגובה של מקורו כן יוכלו לעלות ולהשתוות עד המקור כו' אבל יותר מהמקור א"א להם לעלות כו' וד"ל. ולכך נמשכים מהמי פרת לעלו' דרך הארץ למעלה אל הר עיטם שגבוה אף מבהמ"ק שאף שא"י גבוה כו' אך מאחר שהמים נמשכים מפרת ופרת הוא אחד מהד' נהרות הנ"ל שמקורן ושרשן הוא הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן שהוא נעלה הימנו

כו' לכך יכולים המים להתמשך ולהתהפך למעל' מא"י להר. עיטם כו' שהוא מפני שמקורן נעלה מא"י שהנהר היוצא מעדן נעלה מהגן שמשקיהו וד"ל. והנה כמו שלמעל' מתחלקים הנהרות הנ"ל לד' ששם הא' פישון כו' אשר שם אבן השוהם ואבן הבדולח כו' ושם השני גיחון כו' והג' ח'ידקל והרביעי פרת כו' כמ"כ הנה יש נהר למעלה מעלה שנמשכי' מג"ע שמשם יפרד והי' לד' ראשים כו' שהם בחי' חו"ב ת"ת ומל' כו' פישון הוא בחי' חכ' פי' שונה הלכות כו' זהב טוב כו' ששם אבן השוהם והבדולח שהוא הכל בחי' חכ' ולכך הנילוס של מצרים שמקבל מפישון הוא מגדלת פיקחים שהוא חכמת מצרים שנפלה למטה בקליפה וזהו הכל בחי' חכ' וד"ל. (וגיחון כפול כו') ששרשם הוא בחי' נהר היוצא מעדן כו' ופי' למשל בנפש המח' אינה שוקטת ונחה אפי' רגע א' שתמיד הוא נובע מהשכל בלי הפסק כלל משא"כ המדו' יכולים לנוח להיות בבחי' שינה שלא יתאווה לכלום וכן הדיבור שיכול להיות שלא ידבר זמן מה כו' והטעם הוא מפני שבחי' המח' הנובעת מהשכל הוא בחי' הנהר היוצא מעדן שלא פסק כלל אפי' רגע וד"ל וכמור"כ למעלה הוא בחי' הנהר הנובעת תמיד בלי הפסק מהשכל שנק' עדן שהוא בחי' חכ' וד"ל. להשקות את הגן כי הוא כמו בנפש כשנובעת אותי' המח' מהשכל שזהו בחי' נהר היוצא מעדן כנ"ל נולד מזה איזה מדה או דיבור כו' זהו בחי' הגן שמשקה את הנהר שהוא בחי' המח' כנ"ל וד"ל. אך הנה כמו למשל בנפש האדם שהמח' נובעת תמיד מהשכל בלא הפסק כו' ולא תמיד נובע רק חכמות כו' כ"א לפעמים נובע אותי' של מח' שטותים כו' שאז השכל הוא בבחי' נפילה כו' כמור"כ הוא עדימ' למע' החילוק וההפרש של הד' נהרות הנ"ל שפישון הוא בחי' המשכת החכ' שנובע מעדן שהוא השכל וד"ל. ושאר הנהרות אינו כן כו' כמו באדם שיכול לנבוע מהשכל שטותים כנ"ל וד"ל.

והנה כמשנ"ת לעיל שכל המימות שבעולם נמשכים מד' נהרות הללו (שמקבלים כולם מפרת כדאיתא בבכורות כו' ע"ש) לכך יש מים שמגדלת פיקחים שנמשכים משאר נהרות שהכל תלוי במים איך שנמשכים ממקורן ושרשן כן הם מגדלים וד"ל. אך להבין זה שיהי' תלוי למטה במים הגשמי' שיגדילו טיפשים או פקחים כו' הענין הוא שמים הוא בחי' פנימיו' חכ' פי' המקור של בחי' מים שלמעלה ברוחני' הוא בחי' פנימיו' חכ' שמה נשתלשל כסדר השתלשו' המדריגו' למטה עד שנתגשמיים להיות בחי' מים גשמי' ממש ולכך אין להם גונין מטעם (הנ"ל) מקורם ושרשן שהוא בחי' פנימיות חכ' שאין לו גונין כו' ולכך תלוי בהן דוקא שיגדלו פיקחים שנמשכו מפנימיות חכ' או טפשות כנ"ל כאופן איכות המשכתן ממקורן כנ"ל. אך הטעם שתלוי במים דוקא ולא בהארץ כו' מפני שהארץ הוא בחי' מקבל שמקבלת השפעתה שהוא בחי' ה[נ]ן[ק] והמים הם מבחי' המשפיע שמים הם

בחי' חסדים שהוא השפעת הדכר ולכך תלוי בהם דוקא שהעיקר תלוי בהמשפיע ולא בהמקבל וד"ל. וזהו נהרא נהרא ופשטא כו' כנ"ל וד"ל. והנה צ"ל מארז"ל האי פרת דמעיקרא הוא כו' והלא הוא רביעי להם כו'. והענין הוא שפרת הוא בחי' תחתונה שבמל' דאצי' שנעשו ראש לשועלים להשפיע לבייע כו' וכנז' בסיי נעתחב"ס וסוב"ת דוקא שהסוף הוא בחי' פרת שהוא מל' דאצי' כשנעשו ראש לשועלים כו' שהיא היא הרביעית כו' הוא נעוץ בתחלה כי ח"ע מתלבשת בחכ' תתאה דנוק' שהכל א' מהות חכ' וד"ל (וכנז"י במ"א שמה שלמע' בחי' נוק' נעשה למטה בחי' דכר. שזהו ואמונה כל זאת וקיים עלינו וכדכתי' כל הנחלים הולכים אל הים הוא בחי' מל' דאצי' שעומד על י"ב בקר כו' בחי' המרכב[ה] כמ"ש במ"א להשפיע לבייע להיות ראש לשועלים כו' והנחלים הם מנהר היוצא מעדן להשקות את הגן וזהו הולכים אל הים וד"ל. ובחי' הד' נהרות אלו הם בחי' הד' שנכנסו לפרדס כו' כנזכר בזוהר פ' פקודי.

(זח"א קלב, א)

בזוהר (פ' חיי שרה) ר' חייא פתח גל עיני ואביטה נפלאות וגו' ע"ש כל המאמ', ת"ח ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת, יוצאת באה מבעי ל"י מאי יוצאת דקדב"ה אפיק לה מכל אינון בני מתא דאינון חייבין, והיא יוצאת מכלל דלהון כו' ע"ש. הנה המאמר זה הוא פלאי מראש דברים אשר הפליג הענין בהצעת דברי' בהפלגת מעלת התורה דאיהו חזין דחידו חיי בלא עציבו כו' ע"ש, בגיכ כתיב יקרה היא מפניני' כמה גניזין טמירין אית בה כו', דמשמע מהצעת דברים אלו שיסיים המאמר באיזה סוד נעלם מרמזי תורה לכך מפליג הדבר מקודם (שכן דרך הזוהר בכ"מ), ולבסוף מסיים המאמר במילתא דפשטא מאי יוצא' דקב"ה אפיק לה מכל אינון בני מתא כו' ובגין מלא דא הפליג הענין מקודם בהפלגה גדולה והרי הוא פלאי. אך הענין הוא, דכולא הוא רזי תורה ומלא דא היא מתידושי אורי' דכתיב בה יקרה היא מפניני' כמו שהפליגה בעל המאמ'. והיינו דהנה כתיב ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו שים נא ידך וגו'. פ"י אברהם הוא מדת החסד דאצי' ועבדו זק"ן ביתו הוא נער מט"ט

דיצירה שהוא מושל בכל אשר לו שבו' ימי המעשה מתלבשת השכינה ית' בנער מטיט דיצירה לברר בירורין כו' כנודע ובשבת מתעלי' למעלה לאצי' כו'. והנה ידוע שעיקר היחוד והזיווג שלמעלה הוא מסטרא דשמאלא דוקא שהוא מדת הגבורה דאצי' מדתו של יצחק דייקא (כמ"ש בכמה דוכתי בזה"ק ע"ש). פי' שענין היחוד שלמעלה הוא שהדכר דאצי' הוא נשפל למטה אל הנוק' מקור דבי"ע ואי לזאת מוכרחת גם הנוק' להתעלות מבי"ע למעלה אל הדכר ואי אפשר להיות היחוד שלהם בתכלית מאחר שהדכר דאצי' נשפל במורד למטה אליה, להשתנו' ממהות הבורא למהות הנברא אשר אין ערוך ביניהם שע"י הזיווג יתהוו בחי' הנבראים הולד' גשמי' נשמו' או מלאכים דבריאה כו'. אך מי הגורם לזה שישפיל אי'ע הדכר דאצי' בצמצום גדול כ"כ במורד למטה להשתנות ממהות הבורא אל מהות הנברא כו', הנה זה גרם ההעלאת מ'ן דנוק' מקור דבי"ע שכאשר הוא מעלה מ'ן בגבורה רשפי אש העולה מלמטה למעלה אל הז"א דאצי' אזי ע"י העלאת מ'ן שלה יומשך אליה המשכת מ'ד של הז"א להיות נמשך מלמעלה למטה להתייחד עמה ולחדש חדשי' ע"י יחודם להתהוות הולדת נבראים מחודשי' או השפע' גשמי' חדשי' להשפיע בני חיי ומזוני כו'. ולכן עיקר היחוד הוא מסטרא דשמאלא דוקא מחמת ב' טעמי' הא' כנ"ל שבחי' הז"א דאצי' מצטרף לישפל אי'ע בצמצום גדול לירד במורד למטה אל הנוק' להתייחד וזה לא יתכן כ"א במדת הגבורה שהיא מדת הצימצום לצמצם אי'ע שיוכל לישפל להתייחד עמה כנ"ל. והשנית הוא מצד הנוק' דאצי' שמאחר שצריכה להתייחד עם הדכר דאצי' מוכרחת להתעלות למעלה תחילה ולהעלות מ'ן בגבורות רשפי אש שע"י המ'ן יומשך המ'ד שישפיל אי'ע אליה להתייחד עמה כי עיקר היחוד הוא מחמת העלא' מ'ן שלה בגבורה רשפי אש שנגבהה למעלה ע"י ההעלא' מ'ן דילה ברשפי אש ואז יוכל להתמשך המ'ד אליה דייקא. וז"ש בזה"ק שעיקר היחוד הוא מסט' דשמאלא שע"י מדת הגבורה נגבהה ונתעלה הנוק' למעלה להתייחד עמו כמ"ש שמאלו תחת לראשי וגו' ששמאלו' הוא המגביה את ראש דנוק' מקור דבי"ע למעלה אלי' והיינו ע"י ההעלא' ברשפי אש כו' כנ"ל וד"ל.

והנה ידוע שבשעת היחוד דזו"ג דאצילות מתבררין הניצוצין דבין שנפלו בשבירה כו' והיינו שבהעלא' מ'ן דנוק' נכללי' גם הניצוצין שנצרכין להתברר בה ומעלה היא אותן בבחי' העלאת מ'ן אל הז"א ואזי מעוררת וממשכת שפע מ'ד דז"א דאצי' אליה ואז עיקר היחוד שלהם. והנה בעת ירידת שפע מ'ד אליה אזי הוא מברר כל הברורין. פי' כשנכנס שפע מ'ד

בתוכה אזי ממילא מתברר^י ונפרד^י הפסולת מה שא"א להתייחד עמו, והטוב מה שמתייחד עמו בתכלית ושורה עליו שפע המ"ד כו' כמ"ש במ"א. והנה יש ב' חילוקים שונים באיכות התבררות^י הניצוצין בשעת הזיווג דו"נ דאצילות. פ"י הנשמות הגבוהות מאד נעלה שהם נשמות כוללי^י ושרשי^י לכמה וכמה פרטי^י שנסתעפו מהם, כמו נשמת בנימין ע"ה שהיא מאד נעלה בשרשה והיא אב ומקור לכמה נשמו^י פרטי^י שנסתעפו הימנה, וכן נשמת בניהו בן יהוידע בן איש חי וגו', הנה בהן עצמן נעשה היחוד והזיווג דו"נ כו', פ"י שהם עצמן הכלי המעלה מ"ן אל הדכר דאצי^י ואח"כ יורד שפע המ"ד לתוכו ממש להתייחד עמם ממש מפני שהם בחי^י מרכבה לאלוקי^י לכך מתייחד עמם ליכנס בתוכם ממש שפע מ"ד דאצי^י והם מיוחד^י עמו ממש בתכלי^י היחוד מפני שבהם ועל ידם נעשה היחוד שהן עצמן הכלי המעלה המ"ן והן עצמן הכלי המקבל המ"ד אח"כ ומתייחד^י עמו כו' וד"ל. אך בהעלא' מ"ן שלהם נכללי^י עוד נשמו^י אחרים נמוכו^י מהם שא"א להתייחד עם הו"א דאצי^י להיות היחוד ממש נעשה על ידם כ"א הם שמתברר^י עי"ז מן ההיפוך שהי' מתחלה מעורבבי^י בקליפת נוגה בעולם ותערובת כו', ועתה עי"ז שנכללו בהעלאו^י מ"ן שלהם כנ"ל נתבררו מן ההיפוך אבל לא שנכללי^י בשפע מ"ד ממש להתייחד עמו ממש כ"א רק שנתבררו מן ההיפוך בלבד. והיינו שאותן הנשמו^י הגבוהו^י שבהם ועל ידם נעשה היחוד כשהגיע אליהם שפע המ"ד דאצי^י הם מברר^י את הנשמו^י האלו שצריכים להתברר, פ"י כנ"ל שבחי^י שפע מ"ד הוא המברר כל הברורי^י ולכן מאחר שנקלט בתוך הנשמו^י הגבוהי^י בבחי^י שפע מ"ד ביחוד אמיתי לכך נעשו הם מברר^י לגבי הנשמו^י הנמוכו^י כי נתברר^י ע"י הנשמו^י הגבוהו^י המברר^י אותן בכח המברר המלוכש בהן הוא שפע מ"ד שנקלט בתוכן כנ"ל.

והנה זה הי' מעשה דאליעזר עבד אברהם ששלח אדוניו לקחת אשה לבנו יצחק כו'. פ"י אברהם הוא חסד דאצי^י ועבדו זק"ן ביתו הוא נער מט"ט שבו מתלבשי^י ו"ק דבריאה בו' יומין דחול לברר בירורין שבו מקום הברורין שמתבררין בחול. ולכך שלחו אדוניו לברר מנוגיה את בחי^י רבקה להיות לאשה ליצחק שהי' תחלה בת בתוא"ל שהי' מעורבת בנוגיה כנודע ונצטרך לבררה מנוגיה להעלותה ליצחק הוא סטרא דשמאלא דאצי^י ששם עיקר היחוד והזיווג כנ"ל. ועי' עשה לו סימן הנה אנכי נצב על עין המים וגו' והי' הנערה וגו'. ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת וגו', מאי יוצאת דקודביה אפיס לה כו', פ"י שנתבררה מקליפת נוגה כו' כנ"ל. ותרד העיניה כתיב בה"א דאערעת תמן בירא דמרים כו'. פ"י שתיכף כאשר

נתבררה ויצאתה מקלימ' נוגיה אזי נכללה בקדושה ונעשה בחי' אלוקות ממש להיות ממנה עצמה בחי' בארה דמרי"ם הנובע מלמטה למעלה בבחי' העלא' מ'ן דנוק' דאצי' תמיד כנודע, ורבקה תיכף כשנתבררה נעשה בחי' אלוקות ממש להיותה בחי' נוק' דאצי' מקור דבי"ע שמעלה מ'ן דגבורה רשפי אש מלמטה למעלה. וזהו באר דמרים שנובע מלמטה למעלה דאשדו מיי' לקבלי' כו'. וז"ש ותרד העינה, שירדה בתוך העי"ן ממש להיות ממנה נעשה העיינה בארה דמרי"ם שבה ועל ידה הוא היחוד של הדכר בחי' יצחק דאצי' שאח"כ נעש' לו לאשה כנ"ל מפני שהיא מהנשמות הגבוה' אשר מתייחד' עם הדכר עצמו והם עצמן הכלי המעלה מ'ן והם הכלי המקבלת המ"ד כו' כמ"כ רבקה היא נעשית תיכף בחי' אלוקות להיותה בחי' נוק' דז"א דאצי' להעלו' מ'ן אל הדכר ולקבל השפע מ"ד מן הדכר וע"ז אמר ותרד העיינה ממש וד"ל.

משא"כ בבנות אנשי העיר כתיב יוצאו' לשאוב מים בלבד כמ"ש בזהר אמאי יוצאו' כו' אלא בגין דטמירי דטמירין הו' כל יומא והשתא נפקי לשאבא מיא כו'. פי' בנות אנשי העיר המה הנשמו' הנמוכו' שנ"ל שנכללי' בתוך ההעלא' מ'ן דנוק' אך אינם נכללי' בבחי' היחוד דזו"ג כ"א הם מתבררין אח"כ ע"י הנשמות הגבוה' בלבד. ואלו הם נק' בנו"ת ירושלים שאינם מבחי' הנוק' דז"א עצמה להיותם בשעת היחוד דזו"ג כ"א הם מתבררין אח"כ מן ההיפוך בלבד כנ"ל. וז"ש ובנות אנשי העיר יוצאו' לשאוב מים, שהן בחי' בנות ירושלי' הנ"ל שלא נכללו בבחי' היחוד להיות נאמר בהן ותרד העינה ממש כמו שנאמ' ברבקה כ"א רק אח"כ כשנתיחדה רבקה באלקו' ממש דכתיב ותרד העינה ממש שנעשה ממנה הבארה דמרי"ם להעלו' מ'ן ולנבוע מלמטה למעלה אז נתבררו בנות אנשי העיר שהמה בנות ישראל' מן ההיפוך בלבד. וזהו דקדוק לשון הזוה"ק אמאי יוצאו' בגין דטמירין הוה פי' שהי' תחלה נשקעי' בסט' בהעלם ותערובו' ממש ואח"כ יצאו ונתבררו משם בלבד אבל לא נכללו בעצמו' העיין בארה דמרים כ"א יצאו ונתבררו מן ההיפוך בלבד לשאוב מים בלבד, היינו לקבל השפע מ"ד של הדכר בכדי שיתבררו ע"י כנ"ל אבל לא ירדו בתוך העינה ממש כנ"ל וד"ל.

ת"ח כד מטא עבדא לחרו ואשכח לה לרבקה לעת ערב הוה עידן צלותא דמנחה בההיא שעתא דמטא יצחק לצלואה צלות' דמנחה כו' ע"ש. הענין הוא כנ"ל שעיקר היחוד הוא מסט' דשמאלא בחי' ומדריגת יצחק שהוא מדת הדין והגבורה דאצי' מפני שע"י מדת הגבור' דייקא יוכל להיות

היחוד דזו"ן דייקא ולהוליד חדשות בכי"ע להשפיע חדשו' בני חיי ומזוני או לרפאו' חולי' וכה"ג לשנות הטבע ולחדש חדשות כנ"ל שכ"ז בא מבחי' הגבורו' דיצחק שהיא תפלת המנחה שתיקן יצחק ע"ה וכמארז"ל לעולם יהי אדם זהיר בתפילת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, נענה דוקא לשנות הטבע בכי"ע במעשה דנביאי' הבעל כו' שהזמן שיהי' נענה בתפילתו הוא כמנחה דייקא שהוא בחי' מתוק הדינין בשרשן כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן לכך נענה דייקא במנחה שאז נמתקי' כל הדינין ומשם הוא עיקר היחוד דזו"נ להוליד חדשות ולשנו' הטבע דבי"ע כו' כנ"ל. וז"ש בזהר בשעתא דאתא לתרן הוה עידן צלותא דמנחה שאז עיקר היחוד והזיווג דיצחק ורבקה כו' כנ"ל וד"ל.

והנה כ"ז עשה אליעזר. עבד אברהם בציווי אדוניו מפני דאף שעיקר היחוד הוא מסט' דשמאלא כנ"ל אעפ"כ התחלת התעוררות היחוד למעלה הוא בא ממתד החסד דאצי' כי חפץ חסד הוא להיות חפץ להתייחד עם הנוק' ולהשפיע חדשות בכי"ע וכמ"ש והוכן בחסד כסאו ואף שאח"כ הוא היחוד דיצחק ורבקה בתפלת המנחה דוקא כנ"ל אעפ"כ נשתתף בזה מדת החסד דאצי' ג"כ כנ"ל אף בתפלת המנחה כתיב מגן אברהם בתחלת התפלה כו'. ולזאת הלך אליעזר עבדו זק"ן ביתו (בחי' נער מט"ט דיצי' שנמשכו אליו הי"ג ת"ד לכך הוא זק"ן ביתו כו') בציווי אדוניו אברהם מדת החסד דאצי' לברר את רבקה מנוגיה וכו'. ולכן התפלל תחלה הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם כו' פי' כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח והמשיך בתפלתו שיקום הסימן שלו שיקרה ה' לפניו שיצא רבקה ותרד העיניה ממש ויהי בעת המנחה שהוא עת וזמן היחוד דיצחק ורבקה למעלה וד"ל כנ"ל, שאז נמתקין הדינין בשרשם ולכן נענה אליהו בתפלת המנחה דייקא כנ"ל וד"ל. ובזה יובן היטב הפלגת בעל המאמר ענין זה ודו"ק היטב (וכדה על שכמה נת' בלית שכ"ד ספרא דאורייתא נשפלו על שכמה כו' ע"ש).

(זח"א קסח, א)

להבין מ"ש בזהו' דאדם קדמאה שאל ע' שנין לדוד המלך וכן ארז"ל דאדה"ר השאיל לדוד ע' שנין וע"כ נחסרו לו ע' שנה ואברהם השאיל לו ה' שנים נחסרו לו ה' שנים ממספר ימי חיו ויצחק לא השאיל לו כלום ויעקב השאיל לו כ"ח שנים ויוסף השאיל לו ל"ז שנה כידוע בדבריהם

ז"ל. ונמצא דאברהם ויעקב ויוסף השאילו ע' שנים ואדה"ר השאיל ע' שנים וא"כ יש להפליא לכאורה דלפי זה היה צריך להיות חיי דוד ק"מ שנה ב"פ ע' והוא לא חי רק ע' שנה. אך הנה תחילה יש להקדים בשרש בחי' דוד דהנה אנו אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים וזה פלא איך דוד חי וקיים נצחי כו'. אמנם הנה שרש בחי' דוד הוא בחי' המל' דהיינו שהי' בבחי' היראה והביטול בתכלית לגבי בחי' מל' דאצ"י שהיה בחי' מרכבה לשם כמו האבות שהיו מרכבה לחג"ת דאצ"י כו' וע"כ אמר לא גבה לבי ולא רמו עיני שע"ד הפשוט היינו שלא היה יכול לרומם עיניו כלל באיזה בחי' התפשטות יש לעצמו אלא עיניו למטה תמיד מגודל עוצם הפחד והביטול במציאות לגבי מל' דאצ"י שהיה שורה עליו מלכות שמים דלעילא תמיד כמו עדי"מ שלא יוכל העבד להרים עיניו כלל בעמדו לפני המלך כו' וזהו לא גבה לבי ולא רמו עיני תמיד מפני אמיתת הביטול תמידות. והרי כל ישראל היו כפופים ומשתחווים ובטלים אל דוד להיותו מלך עליהם והוא היה כפוף ובטל בתכלית לגבי מ"ש כו'. ונמצא ע"י היו כל ישראל בטלים וכפופים בקבלת מ"ש כו' דהיינו ע"י דוד המלך נמשך בחי' הביטול דמ"ש בכא"א מישאל מגדול ועד קטון וכו' והיינו עיקר בחי' דוד מלך ישראל למטה שהוא למעלה בחי' המל' וד"ל.

אך הנה ידוע דלמעלה מה שבחי' המל' מתפשטת בכי"ע כמ"ש מלכותך כו' הוא רק בחי' עשי' לבד דהיינו רק התפשטות חיצונית להמשיך אימה וביטול אל כל הנבראים שזהו רק מבחי' עשי' דאצ"י כמ"ש ששת ימים עשה ה' כו' כולם בחכמה עשית כו'. וכמו עדי"מ המלך שמה שמתפשט מלכותו על המדינה אין זה עצמותו כי עצמותו הוא מקור חכמתו ומדותיו כו' רק שעפ"י חכמתו ומדותיו ע"י ינהג ממשלת מלכותו כפי ערך מעלת החכמה שבו והמלוכה היא רק בחי' חיצונית לגבי חכמתו העצמית וצריך תמיד שיומשך מחכמתו העצמיות להנהגת מלכותו להאיר בה בחי' אור וחיות ע"פ טעם ושכל ואם לאו אין להנהגת מלכותו שכל וטעם כלל ואין לה קיום כלל. ויובן מזה עוד שגם בחי' החכמה והטעם שנמשך להנהגת מלכותו אין זה עצם חכמתו כמו שהוא בפ"ע בלתי מלך שחכמתו חכמה גדולה להשכיל בכל עיני חכמה ומה שנמשך חכמה מכח חכמתו להנהגת המלוכה אינו רק הארה פורטיות מצומצמת בשביל הנהגת המלוכה בלבד. וכך יובן למעלה במלכותא דלעילא שהיא בחי' מל' דאצ"י דלמטה היא בחי' דוד מלך ישראל כני"ל דהמלוכה מצד עצמה רק בחי' עשי' חיצונית כו' וצריך שיומשך בה בחי' חכמה וטעם להנהגת המלוכה מבחי' מקור החכמה שהוא בחי' אור אבא דאצ"י שנק' אדם קדמאא כידוע דאדם גימטרי' מ"ה וכת"י מה שמו ומה שם בנו מה שמו בחי' אי"ק שנק' אדה"ר ואדם שני הוא בחי' זו"נ כו'. והארה זו

מאור אבא לבחי' מל' דאצי' רק בשביל בחי' המלוכה היא רק בהארה פרטיות בלבד והוא ענין ע' שנה ששאל א"ק לדוד וכמו שאמרה אביגייל לדוד ואדוני חכם כחכמת מלאך אלהים וידוע בזוה' דמלאך אלהים דא שכינת' וחכמת מלאך אלהים הוא מה שנמשך בחי' החכמה במל' מאור החכמה דאצי' לפי שהי' דוד מרכבה לבחי' המל' וד"ל וטעם ע' שנה דוקא הוא לנגד שבעה מדות שיש למלכות שכאוי"א כלול מי"ס שהן בחי' גדולה וגבורה כמ"ש דוד לך הוי' הגדולה והגבורה כו' שהוא לך הוי' דחכמה שם מקור המדות הראשון כידוע והוא בחי' מדות שבחכמה שנק' ע' שנים דאדם קדמאה כו' וד"ל.

והנה אברהם השאיל ה' שנים בלבד, והענין הוא כי האבות הן המרכבה לבחי' חגי' דז"א ותחלה נמשך ע' שנה בחכמה שהוא בחי' המדות שבחכמה ואח"כ נמשך בחי' המדות דאצי' עצמו שנולדים מיחוד או"א כידוע לפי שבחי' דוד נק' לבנה דלית לי' מגרמי' כלום בלתי קבלה מלמעלה דהיינו מאור השמש כך נפש דוד למעלה שהיא בחי' המל' לית לי' מגרמי' כלום דהיינו לא חכמה ולא מדות כו' ע"כ כל אורות עליוני' שלמעלה צריכים להמשיך בבחי' המל' ואם לאו לית לה כלום כמו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה. והנה על יהושע נאמר איש אשר רוח בו שיכול להלוך נגד רוחו של כאוי"א להשפיע לכל א' לפי ערכו ויהושע היה מקבל תחלה מפני משה ואם לאו לא היה יכול להלוך כנגד כל כללות נ"י. וכך דוד היה רועה צאן כמ"ש ולקחתך מאחרי הצאן כו' כי הרועה הוא המשגיח על כל שה וצאן בפרטיות לפקח בכל אשר חסר לו מאוכל ומשתה ולנהלה במרעה טוב ולרפאות את השבורה ולקבץ את הנדחה ומתועה בדרך כו' ודוד היה משגיח טוב בכל לבבו הנאמן על כל הצאן ע"כ נק' רועה ישראל רעי' מהימנא ע"כ נמסר לו ישראל לרעות צאן קדשים לנהלם וכמ"ש ואתנה צאני צאן מרעיתי. וע"כ מצינו בטוב ההשגחה של דוד על עמו דכתיב ודוד עושה משפט וצדקה לכל עמו לכ"א לפי ערכו לקבץ הנדחים ולרפאות השבורים, וגם במזון ופרנסה כמ"ש לדוד עמך ישראל צריכים פרנסה אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד כו'. וזה מורה מה שמשגיח השגחה פרטיות שכולם יחד וכולם כלולים ומתאחדים בו. וכמו"כ יהושע מה שהיה יכול להלוך כנגד כאוי"א לפי ערכו לפי שהי' כלול כו'. ובחי' כללית כזאת צריך שיומשך מלמעלה מכללות כל האורות עליוני' דווקא ולא מבחי' פרט א' או מדה או שכל כו' וע"כ דווקא לדוד המלך השאילו הכל אדה"ר ואברהם ויעקב ויוסף ולא למלך אחר וד"ל.

והנה כל ענין ההשגחה דמל' דוד הוא בחי' החסד שיורד מגבוה לנמוך להשגיח גם בקטן שבכולם כי זהו עיקר בחי' השגחות הרועה הנאמן

על כל דבר כמ"ש לא נכחד מן המלך שהיה צריך לידע הכל ולא יעשה דבר בלי ידיעתו כו'. ולכך השאיל אברהם איש החסד ה' שנים שהוא בחי' ה"ח ה' דאברהם כידוע שהוא בחי' ירדת החסד מגבוה לנמוך. כמ"ש והוכן בחסד כסא בחסד דאברהם שהוא ראשית המדות דאצי'. אבל יצחק לא השאיל כלום כי אין צריך לבחי' יצחק כלל כי פחד יצחק כבר יש במל' שהיא מלאה דינין וגבורות כידוע בענין דינא דמלכותא דינא ומלבד שאין צריך להמשכת דינים דיצחק אלא שהי' מוסיף במל' כח הדין ג"כ אינו צריך כי לא היה בעולמות קיום כלל כו' ודיל'. ויעקב השאיל לדוד ר"ח שנה כי הנה יעקב הוא בחי' הת"ת שהיא בחי' הרחמים ונק' בריח התיכון שמברית מקצה אל קצה להמשיך ממקור הרחמים שבפנימיות הכתר ששם בחי' רחמים פשוטים. וזה שאמר משה ועתה יגדל נא כח אדוני כאשר דברת אל רחום כו' פי' יגדל יו"ד רבתי לעורר ממקור הראשון דהיינו אא"ס שבפנימיות עתיק ואריך שלגדולתו אין חקר שימשך משם כח ועוז בתוספות אור בכח דאדני שהם בחי' ר"ח אותיות דשם אדני כידוע דאדני אל"ף למ"ד פ"א מילוי דמילוי דאות אלף דשם אדני וכו' וכללותם הם כ"ח אותיות. ופי' מילוי דמילוי הוא אשר גנז בו בהעלם שהוא בחי' הפנימי של הכח הנעלם בשרשו הראשון של שם אדני שהוא בחי' מל' דא"ס שמאיר בו יו"ד רבתי שמטהירא עילאה. וזהו שכתב יגדל נא כח אדני ומשם ממילא יומשך מקור הרחמים י"ג ת"ד. וזהו כאשר דברת לאמר ה' אל רחום כו'. וזהו ג"כ מה שהשאיל יעקב שהוא קו האמצעי דת"ת שעולה לבחי' פנימיות הכתר ששם מל' דא"ס בהגדלת כח דשם אדני ונמשך עד למטה מטה במל' דאצי' כ"ח אותיות הללו כדי להוסיף כח ואור במלכות והוא להמתיק כל בחי' הדינים הקשים שנאחזים בגבורות דשם אדני והיינו מספר כ"ח שנים דווקא שהשאיל יעקב דווקא לבחי' מל' שהוא דוד מלך ישראל למטה כו' ודיל'. ויוסף השאיל ל"ז שנים לחיי דוד כי הנה יוסף הוא בחי' יסוד ז"א שקרוב יותר לבחי' המל' מכל בחי' האורות עליונים דאצילות להיות עיקר המשפיע כל שפע לבחי' המל' כידוע בענין צדיק עליון ולזה הטעם השאיל ונתן מחייו יותר מכולם כל אשר לאיש יתן. וטעם של ל"ז שנה דווקא היינו כידוע דחב"ד כאר"א כלול"י מ"ס היינו שלשה מעלות דהאשה ניקנית בהן והוא ענין שלושים הגבורים דדוד ובניהו שהוא בחי' יסוד על השלשים ועד השלשה לא בא כו' וישימהו דוד על משמעתו לבחי' משפיע לדוד כמ"ש בזה' איהו שם לי' וו' שנים הם בחי' המדות שנולדים מחב"ד והיינו ל"ז שנים. וכמו דא"ק השאיל ע' שנים מבחי' המדות דחכמה עילאה שנק' חכמה בראש בחי' אורי' אבא כך יוסף שהוא בחי' אדם בתראה חכמה תתאה כמ"ש מה שמו ומה שם בנו אלה תולדות יעקב

יוסף המשיך ג"כ לנוק' ל"ז שהן בחי' חב"ד ומדות שבבחי' חכמה תתאה וכמ"ש בזה' ע"פ חכמות בחוץ תרונה ב' חכמות מוחא עילאה ומוחא תתאה שכלולים במל' וז"ש חכמות נשים בנתה ביתה ע"י ב' חכמות ח"ע וח"ת כו'. ונמצא מא"ק נמשך בחי' מדות מחכמה שבראש ומבחי' אברהם נמשך בחי' המדות בעצם א' שהוא הי"ח הכלולים יחד ויעקב המשיך בחי' כח המילוי דמל' מבחי' הכתר כו' וזהו ענין איש"ר מברך כו' כידוע בכוננות דקדיש ויוסף המשיך בחי' חב"ד ומדות בבחי' חכמה תתאה שנק' חכמה בסוף כידוע וד"ל.

ובכל זה מתורץ הקושי' דלעיל למה לא חי דוד ק"מ שנה כי ע' דא"ק הן הנה ע' שנה דאברהם ויעקב ויוסף רק שבאדם קדמאה הוא בבחי' מדות דח"ע ובבחי' אברהם ויעקב ויוסף הוא בחי' מדות דאצ"י שבאים בגילוי ההעלם עד בחי' המל' ממש כו'. והנה ע"ד המבואר בענין ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' ק' הן ע"ס דכתר ועשרין הן חו"ב דאצ"י וז' שנים במדות וכולן נק' חיי שרה בתמידות, כך חיי דוד בתמידות נמשך מחכמה עילאה וממדות דאצ"י ע"י אברהם יעקב ויוסף כנ"ל. ולזה אנו אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים תמיד למעלה בבחי' מל' דאצ"י (ועוד יתפרש על העתיד במשיח בן דוד יבוא שיתעלה אז בחי' המל' להיות בא הארת הכתר כמ"ש כוסי רוי"ה בגימט' אר"ך בחי' א"א וז"ש וארוכתך מהרה תצמיח כמ"ש במ"א ע"כ חי וקיים בבחי' נצחית דמל' דא"ס מקור הכל כו' וכמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד כמ"ש במ"א בענין ועתיק יומין יתיב מלכותי' מלכות עלם כו' ע"כ וע"ד אחד כו' וזהו כי דוד הגדיל כענין יגדל כח אדוני דקאי לעתיד דווקא).

ומעתה הנה יש להבין ענין השאלה והנתינה ששאל ונתן אדה"ר ואברהם ממספר ימי חייהם ע"ד הנ"ל איך לשון נתינה בזה. ואמנם הנה יוקשה עוד עד"מ אור הנר שכאשר ידליקו ממנו נר אחרת לא יחסר ממנה מאומה מאור הנר הזה וכמ"ש בזה' כהאי בוצינא כו' ולפי זה מה שייך נתינה באורות עליוני' מאחר שלא נחסר מאומה מהם כו'. אך הענין הוא שבאמת אם היה אור השפע מאורות עליונים לחיי דוד ע"ד הדלקת נר מנר לא היה נק' נתינה שהנתנהו למטה הרי נחסר בנותן אותו הדבר מה שנתן והפריש מרשותו לרשות המקבל וכו' אבל הענין הוא עד"מ אור הנר שאינו מאיר למרחוק בבית וכאשר צריכים שיאיר אורו גם במקום הרחוק שבבית הנה צריכים להזיז הנר עצמו ממקומו ולהעמידו מקרוב למקום הרחוק ונמצא אינו מאיר אור הנר במקומו הראשון. או עד"מ שצריך ליקח שלהבת ממש משלהבת הגדולה ולהדליקה במקומה כדי שיאיר האור גם במקום הרחוק שאין השלהבת הגדולה יכולה להאיר שם. וזהו הכלל דבכל מקום

שצריך ירידה למקום נמוך ביותר שאין האור הראשון יכול להגיע שם בהכרח שיחסר וימעט אור הראשון ע"י שיפרש חלקו ממנו או הוא עצמו ירד ויאיר למטה. וכך היה במשה שנאמר בו ונתת מהודך עליו נתינה ממש שנחסר בו אותו האור שנתן ליהושע וכן לזקנים דכתי' ואצלתי מן הרוח אשר עליך וכו' לפי שהוא מגבוה לנמוך. וכך למעלה בענין נתינה מחיי אדה"ר לדוד ע' שנה הוא להיות כי בחי' המל' למטה מאוד אי"א שיגיע שם אור אבא ע"ד הדלקת נר מנר אלא צריך שירד אור אבא בבחי' ירידה ממש עדי"מ אור הנר שמזיזין ומורידין אותו למטה או שנוטלין חלק ממנו כדי להאיר גם למטה כנ"ל במשה ויהושע וזקנים וע"כ נק' נתינה ממש. רק שנק' שאלה שהיא מתנה על מנת להחזיר לעתיד שיתעלה בחי' המל' ויאיר בו בחי' מל' דאי"ס שנק' חי וקיים כמ"ש ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' בחי' אור חוזר גם אל הים הקדמוני שהוא בחי' אדם קדמאה בכלל ודו"ל.

(וחד"א קפ"א, א)

להבין מאמר הזהר פ' וישב קפ"א א' ר"ש פתח אך אל הפרוכת לא יבא כו' כי מום בו, ת"ח בההיא שעתא דההוא נהר דנגיד ונפיק מן קדמוהי אפיק כל אינון נשמתין ואתעברת נוק' כולהו קיימין כו', כד סיהרא אתפגים בההוא סט' דחויא בישא כדין כל אינון נשמתין דנפקין אעיג דכולהו דכיין וקדישין הואיל ונפקי בפגימו בכל אינון אתרי דמטו אינון נשמתין אתברו ואתפגמו בכמה צערין וכאבין כו' רזא דמלה שריין כגוונא דלעילא גופא אתפגים ונשמתא לגו כגוונא דלעילא ובגי"כ אלין אינון דבעיין לאתחדתא בחדתותי דסיהרא ועליהם אמר והי' מדי חדש כו' יבא כל בשר ודאי ואינון בשיתופי חדא עם סיהרא פגימין בההוא פגימו דילה ובגי"כ איהי שרייא בגווייהו תדיר כד"א ואת דכא ושפל רוח כו' להחיות לב נדכאים, עכ"ד המאמר בקצרה. והנה כדי להבין מאמר זה תחלה י"ל מהו ענין מולד הלבנה ומיעוטה ומלוואה בכל חדש כו'. וילה"ק תחלה ענין מ"נ ומ"ד הנז' בכ"מ. בהיות ידוע ענין התהו והתיקון שבחי' עגולים דתהו יצאו האור בבחי' נפש לבד והוא בחי' מל' כמו מל' דחכ' מל' דבינה כו' וע"כ יצאו האורות דתהו ות"ז דהיינו מפורדי' כמ"ש וימלוך תחתיו כו'. וביאור הדברים הנה בחי' מל' ידוע ענינו שהוא בחי' ההתגלות של כל איזה מציאות ומהות דבר מה וע"כ בחי' ההתגלות בכלל וכל ההשתלשלי' נק' בשם בחי' מל' כידוע. ובד"ס בחי'

הגילוי של כל מציאות פרטי נק' בשם מל'. וע"כ מצינו כמה שמות לבחי' מל' דאצי' דלפעמים נק' בשם עפר או אבן ולפעמים בשם אתרוג או שושנה ולפעמים בשם קול או דבור או כח וכיוצא. וזהו מפני שיש בכלל ד' מדרגות ארמ"ע והן ד"י גשמי"י נגד ד' עולמות אבי"ע ובפרט הם דצח"מ שבכל עולם ועולם ובכל בחי' מד' חלקים הללו יש בחי' המל' וכמו בחלק הדומם בחי' המל' הוא עפר או אבן דוקא ולא מתכת וכיוצא, והטעם מבואר בפרד"ס שער המציאות ע"ש, ובחלק הצומח בחי' המל' הוא אתרוג או שושנה דוקא וכיוצא ובחלק החי בהמה דוקא ובחלק המדבר בחי' דבור או קול וכיוצא והכלל הוא רק מפני שכל אלה הוא בחי' ההתגלות שבכל חלק מד' חלקים דדצח"מ וארמ"ע כו'. ומזה יובן בדוגמא גם למעלה מעלה והיינו בבחי' ענין הזמ"ל דתהו דכתי' בהו וימלוך תחתיו וימת כו' דהענין הוא בחי' ההתגלות מה שנראה ליש וניכר לדבר מה מורגש במציאות כו'.

וביאור הדבר יובן ע"ד דוגמא ממה שאנו רואים למטה באיש חכם כשנראה וניכרת חכמתו ליש ודבר מה היינו כשמרגיש ויודע היטב איך שהוא חכם ביותר שהרגשה זאת שמרגיש בחכמתו הוא בחי' היש והגילוי יתירה מאמיתי' מהות חכמתו ועליו נאמר ראיתי איש חכם בעיני תקוה לכסיל ממנו שהכסיל טוב הימנו או שיש תקוה ויניקה לכסיל ממנו, כי בחי' השרש יניקה לסכלות הוא בא מסיבת הרגשת החכ' בבחי' יש ודבר מאד והוא כשהאיש החכם בעיניו כו', משא"כ כשאינו מרגיש כלל מחכמתו וא"י ממנה כ"כ עד שתהא נחשבת בעיניו לדבר מה אזי אין בחי' יש בחכמתו שיוכל להסתעף ממנו הסכלות לכסיל. וכך הדוגמא למעלה בע"ס דתהו כמו בחי' מל' שבחכ' לפי שניכר ונגלה אור החכ' מן המאציל בבחי' יש ודבר מה כו' ע"כ נאמר וימלוך וימת שנפל בבחי' מיתה ושבירה למטה להיות מסתעף מזה בחי' נפרד ויש גמור הנק' כסיל העליון והוא בחי' נוגה דבי"ע כידוע. וע"כ יצאו האורות דתהו בבחי' פירוד זת"ז כמ"ש וימלוך תחתיו כו' והוא ג"כ מזה הטעם לפי שענין המלוכה הוא בחי' הגילוי ליש מאד וע"כ כ"א יוצא לדבר ויש בפ"ע ואין לו חיבור עם זולתו כי כל בחי' יש ודבר לא יתאחד מפני שענין האחדות באה דוקא בבחי' הביטול מן ההרגש כו'. וד"כ מכל בחי' המלכיות דתהו בירידתן למטה נעשה ג"כ ריבוי בחי' החשבון והמספר וכמ"ש עיניך ברכות בחשבון דידוע שהוא בבחי' המל' שנק' חשבון כי נמצאו בה בחי' ההתגלות לכמה רבבות אופנים שונים עד שיתכן לומר במדה זו שכוללת כמה מספר בחי' שמות עליונים וכמ"ש אשר שם שמות בארץ א"ת שמות כו' ולכך נק' חשבון, וכתוב ומשם יפרד וכו' משם דוקא והיינו בחי' היכלות דנוגה שהן נפרדי' לגמרי כידוע. והנה בחי' התיקון הוא להיות הפך בחי' הגילוי ליש ודבר כו' אלא אדרבה יהי' בחי' הביטול של

היש והגילוי הנ"ל. וביאור ענינו יובן ע"ד מה שאנו רואים למטה במ"ש הולך את חכמים יחכם כו' שהענין הוא דגם מי שאינו חכם בעצם אלא שהולך תמיד אחר חכמים ושומע תדיר ד' חכ' שמדברים גם הוא יחכם וחכם יקרא גם הוא. ולכאורה האיך יקרא חכם מאחר שאינו חכם בעצם ואע"פ ששמע והלך אחר חכמי" מ"מ בודאי אין לו ערוך ויחוס עמהם כלל כמו שאין ערוך לתלמיד עם הרב גם באותו שפע אור השכל שמשפיע לו כידוע. אלא הענין הוא דאע"פ שאינו דומה לחכמים באמת להיות כמוהם ממש מ"מ מפני הליכתו בתמידי" אחריהם גם בו נמשך קצת הארת החכ' מן החכמים. ויובן דוגמת זה למעלה בענין התיקון שהענין הוא כך שאע"פ שהע"ס דתהו נתגלו לבחי' יש ודבר מה מ"מ ע"י ההארה מבחי' שם מ"ה דחכ' דהיינו מבחי' שם מ"ה המאיר במצחא דא"ק כו' בא בהן בחי' הביטול במציאות להיות בבחי' אין דמ"ה דחכ' ע"ד הולך את חכמים יחכם גם הוא כנ"ל דאע"פ שלא יוכלו להיות בבחי' מ"ה ממש באור שם מ"ה המאיר כו' מ"מ אפס קצוה מתקבל בהם ונעשי' גם הם בבחי' הביטול דאין שהוא הפך בחי' היש והגילוי הנ"ל. וז"ע השם מ"ה שמברר בין דתהו כי כל זמ"ל דתהו הוא בשם ב"ן כמ"ש וימלוך וכל מלוכה בבחי' שם ב"ן הוא, ומלך הח' הוא מלך הדר ושם אשתו מהטבאל בת מטרה כו' שהוא שם מ"ה החדש הנ"ל שמברר אותם ומתקן אותם וד"ל.

וללהבין איכות אופן התיקון הזה בתוס' ביאור יובן ממה שאנו רואים בדוגמ' זאת למטה בנבראי' ומתוכו נבין בנאצלים כו'. כי הנה כתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו וידוע שהן מיכאל וגבריאל למעלה שהן שר של מים ושר של אש למטה ואין מכבין זא"ז כו' והוא משום דהמשל ופחד עמו. וביאור זה ידוע לפי שהארה אלקית מתחלת הבריאה מצומצמת היא מאד בכל חד לפום שע"ד בלבד ע"פ בחי' קו המדה כו' וכשנתיסוף ההארה האלקי' עליהם יתר מכפי המדה הראשונה אזי ממילא המה מתבטלים ממציותם הראשון לגמרי ולא יתכן אז כלל לומר בהם שהם ב' הפכיי' אש ומים כי אבדו עיקר מציאותם מפני שנכללו כמו הנר בפני האבוקה כו'. וזהו המשל ופחד עמו דהיינו מפני שמתגלה בחי' גילוי אור ביותר לכך נמצא הפחד ביותר כידוע ואז ממילא עושה השלום כו' שאין מכבין זא"ז כו'. וכך יובן הדוגמא למעלה בבחי' הנאצלים מן המאציל דגם הם נאצלו בבחי' ג' קוין חח"נ מימין ובג"ה משמאל כו' וכידוע. וה"ז ממש כדוגמ' מיכאל וגבריאל למטה בנבראי' וגם שם הוא האור השופע ע"י צמצום דקו כו'. וכאשר נתוסף איזה הארה מעצמות המאציל על הע"ס דאצ"ו על היות שהוא מרומם ומובדל בערך מהם ע"כ בא בהם בחי' הביטול וההתכללות בתכלית כנר בפני אבוקה כנ"ל מפני שהעלול בטל בעילתו, ואז

ג"כ אינם מפורדים זמ"ז זת"ז כנ"ל אלא מתייחדים ומתכללי' זב"ז והיו לאחדים והיינו בחי' התיקון דנעשה ע"י הארת שם מ"ה שע"ז מתכללי' כל האורות זב"ז היפך בחי' הפירוד דתהו. וזהו מ"ש יקוו המים כו' מים דתהו יהיו בבחי' קוין דהיינו בבחי' חיבור הקוין והתכללותם מזה לזה כו' ומ"מ אין בהם בחי' הביטול ממש אלא ע"ד הנ"ל בענין הולך אחר חכמים יחכם דהיינו מה שגם בבחי' הפירוד שלהם בא בחי' הביטול דשם מ"ה כו' וד"ל.

(ב) אך הנה עדיין י"ל בבחי' התיקון הנ"ל דבשלמא בבחי' אורות דאצי יתכן להיות בחי' ביטול היש שלהם ע"י שם מ"ה דמלך הח' הדר כו' שיצא ממצחא דא"ק לפי שבבחי' האצי' הרי הכל עדיין בבחי' אלקות ממש שהרי ידוע דבאצי' איהו וחיהו וגרמוהי חד כו', אבל כנבראים ונוצרים כו' שהם נק' עולמות הנפרדים בבחי' גבול ממש ואינם בחי' אלקות כלל האיך יתכן שם בחי' התיקון הנ"ל דהיינו עד שיוכללו להיות בבחי' אלקות ממש דזה א"א שיהי' מבחי' נברא בחי' אלקות כו'. אמנם הענין יובן בהקדים עוד קושיא א' והיא קושיא חזקה ביותר ממה שאנו מוצאים בזהר וע"ה בכמה דוכתי דמל' דאצי' הוא בחי' שם ב"ן שיו"רד לברר בירורים דרפ"ח בבי"ע למטה וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טר"ף כו' וזה סותר למ"ש בכמה דוכתי דעיקר הבירור הוא דוקא בשם מ"ה דחכ' כמאמר הידוע דבכ" דוקא אתברירו וגם בע"ה תמיד מוזכר דעיקר הבירור הוא במ"ד דדכורא. והנה התי' לזאת הקושיא דאינם תרתי דסתרי אהדדי כלל דשניהם אמת מפני שיש כ' מיני בירורים הא' בירור שלמטה שמבחי' שם ב"ן והוא בבחי' מ"נ והבירור השני הוא הבירור שאח"כ יתברר עוד פ"ש והוא הבירור שע"י מ"ה דחכ' והוא בבחי' מ"ד כו' וה"ז כמשל המ"ד גשמי למטה שמברר מ"ן גשמי עד שממנו נוצר הולד דוקא כי האודם שמן האשה לא ה' הולד נוצר ממנו כלל אלא ע"י בירור שמברר המ"ד במ"נ נוצר בבירור שבו כו' וכידוע פרטי הענין בספרי הרטואה.

אך להבין זה למעלה יובן בהקדים לזה ענין אחר שהוא כדוגמא של ענין זה בב' הבירורים הנ"ל כמ"ן ומ"ד. דהנה בבחי' הביטול דמ"ה דחכ' כו' יש בו כמה רבבות מדרגות זו למעלה מזו וד"כ יש בהן כ' מדרגות לבד ואותן ב' מדרגות נבין מב' נשמות גבוהות שכבר היו לעולמים והן משה ואלי'. בהיות ידוע דמשה ואלי' שניהם היו בבחי' הביטול במציאות כידוע ועכ"ז יש הפרש ביניהם לא ראי זה כראי זה כו'. דהנה אלי' ה' מלאך ממש גם בהיותו בגוף גשמי שהרי ה' טס באויר ממדינה למדינה כמ"ש ורוח ה' ישאך כו'. וכמו שידוע ומבואר ג"כ בכתוב דבמעט רגע ה' בצרפתה ובמעט רגע רוח ה' נשאו למק"א וה"ז כמו בחי' מלאך ממש שהמלאך טס באויר העולם כולו ברגע קטון כידוע המאמר מיכאל בא' כו', ואלי' בד' והיינו בד'

פריחות לפי שהי' טס בבחי' שם י"ב והיינו בד' כמבואר בסה"ק. והנה גם לבושיו של אלי' מורי' שלא הי' גופו חומרי כשאר בני האדם כי הי' משונה בבושיו מכל שאר בנה"א והוא במה שהי' מלוכש באדרת ואזור עור במתניו כו' וזוה הי' מובדל מכל בנה"א גם במראי' העין וכ"ז להורות על עוצם הזדככות גופו עד שפרח וטס באויר כו'. ועיקר הענין למעלה ומדרגה כזו שיהי' גוף חומרי פורח וטס באויר כו' הוא לפי שהי' בו בחי' הביטול במציאות בתכלית ולא הי' תופס מקום כלל וכלל כו'. אך עכ"ז י"ל הלא הי' כמה צדיקי' גדולים ממנו כמו האבות שהו המרכבה כידוע וכמו משה ואהרן וכיוצא ואעפ"כ לא הי' גופם פורח באויר כו'. וביותר תמוה ממה שמצינו במשה שהי' בו בחי' הביטול במציאות ביותר וכמ"ש ונחנו מ"ה ואעפ"כ לא הי' גופו פורח וטס באויר ולא עלה בגופו השמים כאל"י אלא נקבר בקבר כידוע. אך הענין הוא דהנה יותר יפלא מזה במה שמצינו כאל"י שהי' שליח בכ"מ גם לצדיקים שנמוכים הרבה במדרגה. וגם ברשב"י שאעפ"י שהי' שרש נשמתו גבוה מאד ואעפ"כ א' על פומא דאלי' אתגזר כו'. ומ"מ הרי אמ"ל אלי' מילך אתתקן לעילא ומילי אתתקן לתתא ואיכ הי' אלי' נמוך ממנו. אמנם עיקר ושרש הענין הוא כך כי הנה ידוע דבכ"מ יש בחי' פנימי' ובחי' חיצוני' וזה נק' בחי' מ"ה ובין. והנה משה ונחנו מ"ה היינו לפי שהי' מבחי' פנימי' דהיינו מבחי' מ"ה דחכ' כמו שהוא בעצם וע"כ הי' בו בחי' הביטול בבחי' פנימי' ביותר הרבה מאלי' וע"כ הי' כבד פה וכבד לשון שלא הי' יכול לבוא לבחי' גילוי יש ודבר מה בדבור וכיוצא והוא להיותו בבחי' אין כמו שהוא מבחתי יוכל לירד ולהתלבש בלבוש חיצוני כלל להיות נגלה ליש ודבר מה כו'. אבל אלי' הי' גיכ מבחי' הביטול דשם מ"ה דחכ' אך לא מבחי' הפנימי' אלא דוקא מבחי' החיצוני' דהיינו בין דמ"ה. והענין הוא שהי' בחי' אין שלו נמשך למטה בבחי' חיצוני' הנגלה ליש שיהא גם הוא בבחי' אין וע"כ הי' גם גופו טס באויר מפני שהי' יכול להמשיך בחי' מ"ה ואין גם בבחי' יש הנפרד שיהא גם הוא בטל במציאות ויהי' בו גיכ בחי' אין. ובזאת המדרגה להמשיך בחי' אין ביש גיכ הי' אלי' נבדל במעלה זו גם ממשה והאבות וכיוצא לפי שבבחי' היש המשיך בחי' אין דמ"ה יותר מכולם וע"כ בעודו בגופו הי' כמלאך ממש. משא"כ משה שלא הי' בגופו בחי' אין כ"כ ע"כ הוצרך ליקבר בקבר אעפ"י שמצד נשמתו הי' בבחי' הביטול בבחי' פנימי' הרבה יותר מאלי' כנ"ל. אך ורק כשהי' משה בהר מ' יום לחם לא אכל כו' אזי הי' גם בגופו מבחי' אלי' והוא כמו בחי' מלאכים העליונים ממש. אבל מלבד אותן המ' יום לא הי' בגופו בחי' הביטול כ"כ כמו כאל"י מטעם הנ"ל ששרש אלי' הוא מבחי' המ"ה שבחיצוני' דוקא. והוא הטעם עצמו שהי' אלי' בחי' שליח בכ"מ וכמ"ש לרשב"י מילך אתתקן לעילא ומילי אתתקן לתתא משום דהי' נמשך ומתלבש למטה מטה דוקא כמו מלאכים העליונים

שנתלבשו למטה מטה גם במראה גוף גשמי לאברהם וכמ"ש והנה שלשה אנשים כו' וע"כ ה"י לבושי' של אלי' באדרת ואזור עור כו' לעוצם בחי' הביטול שנמצא בגופו דוקא. וע"פ דוגמא זאת יובן למעלה בכללו' ענין מ"ה וב"ן שהם ב' מיני בירורים הנ"ל דמ"ן ומ"ד כו'. דהנה ע"ד הדוגמא באל"י שהי' רק ביטול היש החיצוני' בגוף כנ"ל זהו משל להבין ענין בחי' הבירור דמ"ן דנוק' שמבררת בבי"ע והוא להיות בכחי' ביטול האין דאלקות נמצא בכחי' יש נפרד שהן הנבראים והנוצרים כו' ויהיו גם הם נכללים בכחי' אין דאלקי' חיים ומלך עולם הוא בחי' מל' דאצי' והיינו שם ב"ן שיורד בבי"ע לברר בירורים כנ"ל כי כדי להגיע בחי' הביטול ולהמשיכו למטה מטה בכחי' נוגה אינו אלא ע"י בחי' שם ב"ן שבו וע"י הוא המשכת הביטול בחיצוני' ע"ד מציאת הגעת והמשכת הביטול בגופו של אלי' שהוא לפי ששרשו משם ב"ן דוקא. ואמנם עדיין אין נכללי' בכחי' אלקות ממש להיות מהותם ממש כמהות אור האלקי כי האיך אפשר שיהי' מהות נברא יש נפרד בחי' אין ממש דאלקות אלא הענין הוא ע"ד דוגמ' מבחי' האין שהמשיך אלי' בגופו שהי' רק הארת אין מתלבשת בחיצוני' ולא שהי' גופו ממש בכחי' האין כמו שהוא כנ"ל וכמ"כ ענין ביטול של המלאכי' למעלה כשמתבררי' ומתבטלים והיינו במה שמקבלים עליהם עומ"ש באימה ופחד גדול מפני גילוי שכינה שביראה ופחד מתבטלים מבחי' היש הנפרד בלבד אבל עדיין לא נכללו ממש באין דאלקי' חיים כו'. וזהו ומשמיעים ביראה דא"ח כו' אלא אחר שנמצא בהם ביטול זה בחיצוני' שלהם אזי מתבררים עוד בירור השני הוא בחי' המברר דמ"ה והיינו שיוכלו להיות נכללים באלקות ממש להיות עצם א' ומהות א' כו'. וזה א"א כ"א ע"י בירור הראשון דמ"ן תחלה להיות מציאת הביטול בהם בבחי' החיצוני' עכ"פ וא"ל איך יהיו נכללים באלקות מאחר שאין ערוך כלל נברא עם הנברא ית' כו'. ובירור זה השני היינו בירור המ"ד שמברר המ"ן וה"ע בירור אחר בירור כו'. והיינו כדוגמ' שהי' במשה בחי' הביטול דאין דמ"ה כמו שהוא ממש והיינו בכחי' פנימי' דמ"ה כמ"ש ונחנו מ"ה מ"ה ממש כנ"ל ובו יאיר אוא"ס כמו שהוא מבילתי התלבשות וצמצומי' כידוע הכלל שאין אוא"ס שורה אלא בחכ' דוקא וע"כ שכינה הי' מדברת מתוך גרונו של משה כו'. וכך יובן הדוגמא למעלה דהיינו מ"ש בכמה דוכתי דשם מ"ה דחכ' הוא המברר דוקא והוא בחי' מלך הח' הנק' הדר דשרשו נמשך ממצחא דא"ק והוא דוקא בבחי' האצי' להיות כי שם אין דבר נפרד כמא' דאיהו וחיהי וגרמוהי חד כו'. אך אין בירור זה דמ"ד אלא אחר בירור הראשון דמ"ן שבבי"ע תחלה מטעם הנ"ל.

ובכ"ז יתורץ גם הקושיא הנ"ל וגם איך יתכן בנברא שיוכלל באלקות ממש, דבאמת א"א זה כ"א ע"י שיהי' בהם בחי' הבירור בכחי' חיצוני' משם

בין תחלה כניל ואח"כ הם באים לידי בירור שני והוא בבחי' המ"ד דאצי' ושם נכללים באלקות ממש. ובוה יובן משרז"ל מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח דהיינו ב' מיני בירורים הנ"ל הא' עלי' הנשמות בהקריב אותן במזבח והוא בחי' ביטול היש בלבד במל' דאצי' הנק' מזבח ואח"כ עולין עוד לאחר ההקרבה ע"ג המזבח שירד אש שלמעלה ואוכל אותן כדוגמא של אש שלמעלה שירד ע"ג המזבח שלמטה והיינו מ"ש בזהר לאשתאבא בגופא דמלכא וכמ"ש במ"א שהוא בחי' ההתכללות ממש בבחי' האצי'. ומ"ש עוד בזהר ע"פ מצמיח חציר לכהמה דאלף טורין דשתת לון בגמיעה חדא כו' היינו בבחי' שם בין שנק' בהמה והוא בחי' בירור הראשון דמ"נ כניל. ומ"ש מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח כניל וכן ענין המאמר הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפם הו"ע בירור השני דבחי' מ"ד כניל (ויש עוד מדרגה ג' והוא הארת והמשכת מ"ד ליתן כח למטה להיות העלאת מ"נ וזה מבואר במ"א). ועם הנ"ל יובן עוד דמ"ש במד"ר ע"פ והאיש משה עניו מאד יכול ממלאכי השרת ת"ל מכל אדם דהגם שמשה מצד נשמתו הי' מבחי' מ"ה עצמו כמו שהוא כניל, אבל מפני שבגופו לא הי' הארת בחי' המ"ה כמו באל"י שהי' מלאך כניל ע"כ מצד בחי' זו דהיינו הארת האין בכלי דוקא בזאת הי' מדרגת המלאכים נעלה ממדרגת משה בבחי' הענוה שהוא בחי' הביטול דשם מ"ה כידוע, וזהו יכול ממה"ש ת"ל מכל אדם כו' וד"ל.

(ג) ובכל הנ"ל יובן ענין הלבנה במילואה ומיעוטה בכל חדש כו', דהנה ידוע בענין מיעוט הלבנה שהוא מפני קטרוג שאמרה אי"א לב' מלכים כו' וא"ל לכו ומעטי א"ע. והנה אע"פ שברשות ה' מיעטה א"ע אעפ"כ א' הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, בהיות ידוע בחי' הלבנה למעלה הוא בחי' מל' דאצי' כי שמש ולבנה הי'ע מ"ה ובין למעלה וכידוע. וענין מיעוט הלבנה היינו מה שירדת המל' בחי' שם בין למטה בכי"ע עולמות הנפרדים להיות שם ראש לשועלים. ולהיות כי ירידה גדולה היא זאת להיות ראש לנבראים בע"ג ותכלית ע"כ א"א שירד האור לצמצום גדול כזה כ"א אחרי הסתר והעלם עצמו המאור ולא תשאר באור רק כמו נקודה חדא קטנה מאד והוא מיעוט הלבנה שממנו נעשה בחי' ראש ומקור לנבראים, אבל מעצמות בחי' מל' כמו שהיא בבחי' אצי' לא היו העולמות יכולים לקבל כלל אלא דוקא אחרי מיעוט אחר מיעוט ולא נשאר רק קו קטן זעיר בתכלית והוא הנק' בחי' מל' שבמל' (ויש ב' אופנים הא' בחי' חיצוני' שבמל' שאו בחי' מל' שבמל' יורד למטה ובחי' ט"ס דבוקים למעלה בהעלם ואמנם בבחי' הפנימי' שבמל' נהפוך הוא שבחי' כתר שבמל' יורד וט"ס עולין וזהו דרישא שכיבת לעפרא נגלותא כמ"ש במ"א ע"פ קולה כנחש ילך). והנה מבואר למעלה בענין ב' הבירורים דמ"נ ומ"ד שבירור המ"נ הוא תחלה

ואח"כ בא יבא המ"ד לברר שני' כו'. וכך הוא בענין חידוש מולד הלבנה וכמ"ש והי' מדי חדש בחדשו כו' שזהו התחלת בנין המל' ובתחלה נתעלמה ונתכסה אורה לגמרי ותחלת עלייתה מעולמות הנפרדים הוא ע"י בחי' ביטול היש לאין שהוא בחי' בירור המ"נ ואח"כ עד חצי החדש מאיר בה אור השמש מעט מעט כו' היינו ענין בירור השני דמ"ד דז"א שנק' שמש והוא בחי' שם מ"ה כידוע והוא מלוי הלבנה וע"כ מביאים קרבן בריח שהוא תחלת מולד הלבנה בבחי' נקודה בלבד והקרבן הוא קרבן מוסף ריח ונק' עולה ריח ניחוח לה' מפי שאז עולין מ"נ דנוק' בשלימות הבירור ואח"כ יוכל לשכון אור המדות על המ"נ והוא ריח ניחוח כו' וכן חוזר חלילה שהלבנה חוזרת וממעטת א"ע עד שבכל חדש יש ריחוק וקירוב כידוע כי אין יחוד מ"ה וב"ן אלא מדי חדש בחדשו וכמ"ש והי' מדי חדש בחדשו יבא כל בשר כו'. ובה יוכן תחלה כללות ענין המאמר הנ"ל בזהר באמרו בשעתא דההוא נהר דנגיד ונפיק כו' ואתעברת נוק' כו' דההוא נהר הוא בחי' מ"ד דז"א שמתייחד עם המ"ן דנוק' בכל חדש כנ"ל.

(ד) אך הנה תוכן ענין כוונת המאמר ובפרט מ"ש כד סיהרא אתפגים כדין כל אינון נשמתין דנפקין נפקין בפגימו כו' עד רזא דמלה גופא אתפגים ונשמתא לגו כגוונא דלעילא, להבין זה הענין בכלל צריך תחלה להקדים מהו ענין פגימת הלבנה עם מה שארו"ל הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח. דהנה ידוע בסדר השתלשלות היכלות החיצוני' מאחר דאת זלעו"ז עשה האלקי' הרי יש גם בהם רבבות מדרגות זו למעלה מזו, וד"כ הן הנה ד' עולמות ג"כ בדוגמ' הקדושה והוא קליפה דאצי' וקליפה דבריאה ודיצי' ועש"י. והנה ביאור ענין קליפה דעש"י היינו השרים של האומות עוכומ"ז, והשר מתלבש ממש באומה ומלוכה לעשות בה כרצונו וכמו בשר של מצרים דכתי' ויאמר אל עמו ולא כתיב מי הוא שאמר לעמו אלא הוא שרו של אומת מצרים ומה שנא' ויאמר אל עמו מבואר דאעיל מחשבתי' בלבייהו כי כל כחות ההשפעה במחזו"מ ושכל ומדות וכה"ג באומה ומלוכה הוא נמשך ובא מכח הרוחני' הוא בחי' השר דאותה אומה וגזירות מלך הכל מן השר דאעיל מחשבתי' בלבייהו לעשות כך או כך ואותו השר הוא בחי' מלאך נברא ומעורב טו"ר להיותו מבחי' סיגים ופסולת דמל' דעש"י דקדושה וכל סיג ופסולת מעורב טו"ר, וענין הטוב שבו הוא רק בידיעה שידוע את רבונו וקרא לי' בחי' אלקא דאלקייא בלבד, אבל בחי' הביטול רצון אין לו ויכול לעשות נגד רצון ה' כמו לשעבד ישראל ולעשות עצמו ע"ז וכיוצא, וכמ"ש בתיקוני' שגוערי' בס"מ שאין לו בושת משכינה וקוב"ה דבראש"י ירא בושת והוא אין לו בושת דמשמע שמורד הוא לעשות עצמו יש ודבר כע"ז ממש עד שיוכל לומר לי יאורי וכיוצא. וזהו בחי'

קליפה דעשיי שהוא נגד מל' דמל' דייס דעשיי, והיינו ג"כ הנק' יראה רעה ומקבלת מפסולת יראה דקדושה שהוא קעומ"ש בקדושה והוא בחי' מל' דעשיי. והנה זאת הקליפה נק' אשת זנונים וכמה שמות הנז' בזהר כמו לילית ואגרת כו' והוא בחי' נוק' דסי"מ דעשיי והיינו מה שמבואר למעלה במא' הזהר ע"פ ויאבק כו' דאבק הוא דאשתאר מן נורא, פ"י קליפה זו היא היותר אחרון שאין למטה ממנה עוד ולכן נמשלה לאבק דוקא וכמש"ש הטעם דכמו שאבק הוא הנשאר אחרון אחר שנברר הכל ממנו ונכלל באש השואב כו' כך למעלה הנה ידוע דמבירורי הסיגי' והפסולת דקדושה מזה נעשה שרש לקליפה. והנה מה שנברר באצ"י ונשאר פסולת נפל להיות בבחי' קלי' דאצ"י והנשאר מבירורי' דקדושה בבריאה נעשה קלי' דבריאה ועד"ז מבירורי' סיגים שנשאר בעולם יצ"י נעשה קלי' דיצ"י ומה שנשאר מבירורי' הסיגי' בעולם העשיי נעשה קלי' דעשיי נמצא קלי' דעשיי היותר אחרון בבחי' הפסולת והסיגי' ולכך הוא יכול לעשות עצמו כע"ז ממש כאלו אינו מכיר את בוראו כלל. וזהו אבק שהוא נוק' דסי"מ הנק' אשת זנונים שקשה מכולם להיותה היותר אחרון מכולם ודל' וענין קלי' דיצ"י ודבריאה איך שהמה בודאי אינם קשים כ"כ כמו קלי' דעשיי, יובן מתוך דרו"ל, דהנה אמרו רו"ל נתן עיניו במקדש ראשון כו', ומשמע דנתן עיניו במזיד מפני רשעתו וקנאתו ע"ד קנאה של נחש הקדמוני ולפעמים אמרו בהיפך כמו שדרש ר' אחא שטן ופנינה לשיש נתכוונו ואתא שטן ונשקי' אכרעי' הרי שדרש ר"א שכוונת השטן בקטרוגו על ביהמ"ק הי' לשיש לבד ולא בשביל רשעתו וקנאתו ונראים המאמרים כסותרים זא"ז. אך הענין הוא דבאמת אינם סותרים זא"ז כלל דמ"ש נתן עיניו בבחי' רע גמור הוא בחי' סי"מ דיצ"י ומכשי"כ דעשיי ששם חצי רע גמור, ומ"ש לשיש נתכוין מיירי בס"מ דבריאה שמיעוטו רע אך אעפ"כ שמץ מיני' לרע ע"כ קטרג לרע, אבל כוונתו אינו לרע אלא לשיש בלבד כי בטל הוא לגבי הקדושה ביותר והיינו ענין שטן שבועלם הבריאה ומכשי"כ באצ"י עצמו דשם לא יגורך רע כתיב אין שם בשטן אפי' שמץ מן הרע אך ורק ענין הרגשת עצמותו בלבד וכמ"ש ופלגשו ושמה ראומה וכמ"ש במ"א. אבל מ"מ הנה אחר הכירורי' הנ"ל ובהשתל' מעילה לעילה הרי נעשה קלי' בעשיי בבחי' רע גמור.

והנה ידוע דבחי' המל' דאצ"י היא היורדת לברר בירורים דרפ"ח בבייע בכל לילה וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף והבירור הזה הוא נמשך ובא עד למטה מטה דהיינו גם בגקה"ט לגמרי כמו קלי' דעשיי הנ"ל היותר תחתוני' מכולם. ואמנם הנה ענין הבירור בדי"כ הוא בא למטה בדרך מלחמה עדי"מ, וכמ"ש כי תצא למלחמה על אויביך ושבית כו' דקאי למעלה בבחי' מל' דאצ"י שמבררת בירורי' דרפ"ח ניצוצין בהיכלות הקלי' בדרך

מלחמה וניצוח דוקא. והנה המלחמה הגשמי' כמו בכ' מלכים גשמי' כמו אדום ויון וכיוצא הנה ידוע לכל מבין בענין מלחמה שלפעמי' יש בעצם המלחמה שיהי' עושה א"ע כנרדף מפני שונאו וינוס מפניו בכדי שהשונא יזוז ממקומו ואז יוכל לסבבנו בחיל אחר מכל צד ופינה ויכנו עד בלי השאיר לו שריד או לאיזה כוונה אחרת יעשה א"ע כנרדף מפניו, וזה ידוע שהמנוסה הזאת ודאי לא טובה לפי שעה שהרי השונא בשעה שנרדף מפניו והוא רודף אחריו, אלא שמניח א"ע שיכנו שונאו בשביל התועלת הגדול שיהי' לו אחיכ, ועד"ז יש כמה מיני עצה בעניני המלחמה שיניח א"ע יותר לסבול נצחון של השונא תחלה בשביל הנצחון שיצא מזה אחיכ. והנמשל מזה יוכן למשכיל למעלה דלפעמים ענין המלחמה שלמעלה גיכ ע"ד הזה והי"ע סוד גלות השכינה למטה לסבול שעבוד ועול הע"ש בכדי שיצא אחיכ מזה נצחון גדול בהארת הקדושה האלקי' ומגיע תגבורת ההארה להפוך גם הרע דע"ש לטוב ולהכניעם בתכלית אחיכ ואע"פ שעכשיו הוא בהיפך דרישא שכיבת לעפרא. וזהו מ"ש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, והשליטה דאדם בליעל באדם דקדושה עכשיו הוא לרע לו אחיכ מפני שיבא מזה ניצוח גדול בתגבורת הקדושה על הסטי"א לאכפייא לון מן הקצה לקצה וכמשל הנ"ל בעצת המלחמה להניח א"ע להיות סובל וניצוח שונאו תחלה. ועד"ז יוכן עוד למעלה מעלה עד רום המעלות דגם בעולמות העליונים יותר גיכ יוכל להיות ענין מלחמה וניצוח דקדושה עם ס"א ע"ד הזה, והוא מ"ש מי זה בא מאדום כו' דקאי על בחי' ז"א דאצי' שנלחם נגד הקל"י דאצי' איש בליעל וכמ"ש ביעקב ויאבק איש עמו וכמש"ל וד"ל.

(ה) והנה בעת אשר שלט האדם באדם כו' אזי נקי' פגימת הלבנה שהלבנה חשך אורה לגמרי ובשעה שהנשמות יוצאות ממנה בעת ההיא לפעמי' יגבירו עליהם החיצוני' עד שיקומו בידיהם לגמרי. והדוגמא לזה במה שמצינו בפסל מיכה שנשמת מיכה זה הי' מן הנשמות שיצאו בעת פגימי' הלבנה למעלה והוא אשר השכינה למעלה אז מוסתרת ונעלמת להיות כמו מניצוח לפני שונאו, וע"כ נגכר חלק הרע על נשמת מיכה וכשבאה לגוף בגלות מצרים הי' יוצא ממנו תולדות רעות הרבה וכשראוהו למשה שחמל על הילדים הנאבדים הוציאו לו נשמה זו דמיכה שיתקיים בכדי שיראה משה שאין בכל אלה טוב רק רע וכמו שהי' שעשה פסל ע"ז כו'. ואמנם זהו מהחלק ממה שנותנים לחיצונים, אבל מה שיצא מהניצוח הזה לרע להם אחיכ יוכן מהדוגמא מה שמצינו במעשה דיהודה ותמר דהנה יהודה בודאי לא כיון לתאוה רעה שבדאי הי' נשמר מכחות החיצוני' שגברו אז וגם תמר שהלבישה א"ע בכוונת תאוה רעה ידוע שכוונתה לשי"ש הי' וגם ביהודה לא הי' הכוונה רק לשי"ש בלבד כי הרי הי' צדיק גמור אך שירד יהודה מאחיו

בהתלבשות עיני מלחמה כאלו לברר הטוב מן הרע והוא ע"י שילבישו א"ע בתאווה רעה ויצאו מזה תולדות בקדושה ביתר שאת. ואמנם אם לא הי' תגבורת עוצם כוונת יהודה ותמר לש"ש לא הי' ביכולתם לעמוד במלחמה זו כי הרי מ"מ הי' מושלת בהם תאווה רעה אלא שכוונתן דקדושה דבקה וגברה עליה עד שאע"פ שבחיצוני הי' שליטת הרע הרי מ"מ יצא מיהודה משיח וגם מלכים ונביאי רבים ונשמות גבוהות דקדושה וכידוע והרי אנו רואים להדי' שיוכל להיות נתינה מועטת לחיצוני שמרויח בנתינה זו בכפלי כפלים לאין שיעור והי' ממש כמשל העצה במלחמה ליתן א"ע לשונא קצת, אך לתכלית הדבר יהפך עליו ואז יגביר עליו בניצוח גדול יותר הרבה מכמו שהי' מנצח אותו בתחלת המלחמה כו'. ואמנם זהו הכלל שאין נותני לחיצוני בתחלת כשביל ההרוחה שתהי' אח"כ רק בחי' הפסולת והחיצוני בלבד ולא מבחי' פנימי' כלל כדי שלא יצא שכרו בהפסדו ח"ו. וגם במשל המניח א"ע להיות נרדף משונאו הרי לא הי' מניח א"ע רק במה שיהי' רודף אחריו מעט ולא שיכנו הרבה וכיוצא שא"כ מה ירויח אח"כ. וכך המשל למעלה בעת אשר שלט האדם כו' אין נותנים לו שליטה רק בבחי' החיצוני בלבד והוא מ"ש מי זה בא מאדום חמוץ בגדים כו' בגדי' לבד כמ"ש וכל מלבושי אגאלתי שהלבושי' שלו בלבד הוא שגעלו ומאס אותן בהניחו לשלוט בהם יניקת החיצונים כו'. וכן הענין בכ"מ שהזכירו רז"ל ענין יניקת הס"א בקדושה אינו רק מבחי' חיצוני' בלבד וכמו ענין המאמר בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא אין הענין רק בבחי' לבושים שנפגמו בחי' הלבושים ע"י הזוהמא של נחש כו' כאשר מקבלת ממל' דקדושה הנק' חוה כי היא היתה אם כל חי כידוע שהוא רק בחי' אחוריים דשם ב"ן דקדושה.

וזהו שארז"ל אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח. דהנה בחי' מיעוט הירח מבואר למעלה דהיינו מה שבחי' מל' דאצי' היא ככל חדש בתכלית הירידה להיות ראש לשועלים כבי"ע ובהיותה שם היא מתלבשת כדי לברר רפ"ח ניצוצי' עד למטה מטה גם בגקה"ט לגמרי כמו באשת זנונים הנ"ל. ואמנם בהלבשה זאת אינו אלא רק בבחי' חיצוני' בלבד כנ"ל וא"כ גם ב"י"ס דעשיי' שהמל' דקדושה מברר מל' דקל"י בדרך הלבשה כנ"ל התלבשות זו אינו אלא בבחי' חיצוני' בלבד דהיינו שנותני' לה כח ועוז מבחי' לבושי' וחיצוני' מ"ס דקדושה שזה בלבד הוא הנמשך ומתלבש בנוגה אבל אין נותני' לה מבחי' הפנימי' דקדושה דעשיי' כלל וכלל וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן ואין לחיצוני' כח כלל לקבל משם מטעם הנ"ל שאין נתינה זאת ענין אמיתי או אפי' שיהי' בהכרח דבר אלא רק מצד הכוונה שיהי' התועלת אח"כ לרע לו כו', א"כ אין נותנים לו רק בחי' חיצוני' דחיצוני' בלבד והיינו רק כדי לברר ממנו אח"כ פנימי' הקדושה הרבה בכפלי כפליים

לאין שיעור (וכמעשה דיהודה ותמר והגם שלאחר שנתנה התורה אסור לנו לעשות כענין זה אפי' באיסור קל של ד"ס וכידוע, אך בדברים המותרים לגמרי מצד הדין אלא שהוא מ"מ בחי' רע מצד התאוה כמו תאוות היתר באכילה ושת' וכיוצא גם עכשיו יוכל להיות בצדיקים בדוגמא זו בנתינה חיצוני' ולא בבחי' פנימי' כלל. והדוגמא מזה הוא מ"ש בלק"א הגדול דבהעלות מ"ז באדם גם מתאוה מותרת כממון וכיוצא זה ההרהור מ"מ בחי' רע הוא וכאשר מגביר עליו האהבה האלקי' דקדושה ומתבטלת ה"ז ענין ניצוח הנ"ל שבא לקדושה ביתר שאת אחר שהניח עצמו תחלה, וענין ההנחה אינו שיחשוב מ"ז בתחלה ח"ו אלא שאם נפלה פתאום אל יפול לבו פתאום אלא יגביר עליה האה' לה' וע"י שמתבונן בה איך להעלותה כו' ה"ז כמתאבק עם המנוול שיתנוול גם הוא בהאבקו עמו מפני שיש באיבוקו עמו קצת ניצוח המנוול לפי שעה כו'. ואמנם לא כל אדם יוכל ללחום בהניצוח ויכול ליפול הנופל לפי שעה גם בהיות שדעתו קצרה, וע"כ ע"ה אסור לאכול בשר וזהו אל יאמר אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי אבל אני שבשמים גזר עלי). וזהו הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח דהיינו ליתן מקום לס"א בבחי' חיצוני' דחיצוני' והוא קרבן שעיר דמוסף ר"ח וכמ"ש ושעיר עזים והוא נעשה לכפרה על השכינה שמלבישה א"ע בלבוש זר דקל"י לברר כו' והשעיר הוא חלק הס"א בכדי שיצא מזה תוס' אורה בקדושה כמ"ש בזהר בענין הקוצי דשערי שמניחין בתפילין לצאת לבר כו'. והטעם שבר"ח צוה להביא כפרה הוא מפני שאז זמן עליי' המל' מבי"ע ומתחלת להאיר מעט מעט מהארת אור השמש שהוא בחי' שם מה כו' וכנ"ל ועד הנה היתה אפילה מאופל יניקת החיצונים אשר שלטו בלבושי' שלה כו'.

ולהבין שרש ענין היניקה והפגם בלבושי' בלבד כמ"ש וכל מלבושי
אגאלתי כנ"ל, הנה יובן ע"פ הידוע בכתבי האריז"ל דלפעמים מקבלת המל' מבחי' פלא עליון ואז אין מקום ושרש כלל וכלל ליניקת החיצונים גם מבחי' הלבושים בלבד ע' מזה בע"ח של"א הוא שער הארת המוחין שם פ"ז, אבל כשהמל' היא בבחי' אלקי' וכמ"ש מלך אלקים על גוים כו' ואזי גם הע"ש מקבלים כי יש ק"כ צירופי' באלקי' דקדושה וע"כ הם דקדושה ממש ומ"ח צירופי' אלקי' האחרונים מקבלים מהם החיצוני', וזהו מ"ש ואותות ומופתים באדמת בני חם, ומאותן המ"ח צירופי' נמשך יניקה לבחי' אלקי' אחרים שמקבלים מבחי' אחריים דאלקי' דקדושה כו', אבל כשהמל' מקבל מבחי' פלא אין שם צירופי' אותיות דאלקי' כלל, וזהו ומום אין כך מום גימט' אלקי' שמשם יש יניקה כו', וא"כ אין אחיזה ויניקה לחיצוני' רק בבחי' הלבושי' בהיכלות דקדושה בלבד ולא בבחי' או"כ כלל וכלל אפי' בבחי' חיצוני' הכלים שהרי ידוע דענין הכלים הם בחי' צירופי'

אותיות והם מקבלים מנקבי החללים שבין צירוף לצירוף בלבד כידוע בענין זיעתן של חיות שנעשה נהר דינור כו' שהוא כמו הזיעה שיוצאה מנקבי העור בלבד וכמ"ש במ"א וד"ל.

(ואו) **ועתה** יתבאר ד' המאמר' הנ"ל בפרטיות. בהוא שעתא דהוא נהר דנגיד ונפיק אפיק כל אינון נשמתין ואתעברת נוק' כולהו קיימינו לגו כו'. פ"י נהר דנגיד הוא בחי' יסוד ז"א שמשפיע מבחי' המ"ד שלו כל אינון נשמתין והוא ע"י יחוד דמ"ה וב"ן כידוע והיינו ואתעברת נוק' כו'. והנה מבואר למעלה שבכל חדש יש מילוי הלבנה ופגימת המילוי שלה הוא באמצע החדש דוקא והפגימה שלה הוא בסוף חדש ובתחלת החדש בהיותה רק כנקודה חדא כו' הנה הוא מוסיף אורה מאור השמש מעט עד שהיא במילואה. והמשל בזה למעלה יוכן שבחי' מל' דאצ"י שנק' לבנה כשהוא בענין מיעוט האור מכל וכל בסוף החדש אזי היא בבחי' ענין הניצוח מלחמה הנ"ל לברר רפ"ח כו' מהיכלות הקליפות כנ"ל, ואז הוא בתכלית החשך כדי שאח"כ יהי' מוסיף אורה ע"י הניצוח כנ"ל, וע"כ כשמקבלת השפע אז מבחי' מ"ד דהיינו אור השמש דהנה עו"מ הלבנה שלמטה מפני שבקירובה מאד לשמש בסוף החדש הוא הסיבה שנחסר אורה ותחשך וכל מה שהיא מתרחקת מעט מעט מן אור השמש יותר תאיר אור כי לא תוכל לקבל האור מן השמש כ"א מרחוק ולא מקרוב כידוע. והנמשל מזה גם למעלה דבחי' מל' דאצ"י בהיותה מתקרבת מאד בסוף החדש אזי תחשך אורה ותרד אז ללחום ולנצח כי ע"י פגימת אורה יוכלו החיצונים להתדבק בה כנ"ל ע"כ כשמקבלת אז שפע נשמות עליונות ממ"ד דז"א גם הן שבאים ונמשכים למטה באותו בחי' הפגם שנפגמה המל' אז בהעדר אור השמש ממנה ונהפוך הוא שנדבקו בה אורות זרים. והנה מבואר למעלה שאין אחיותם בה אז רק בבחי' הלבושי' בלבד ולא בבחי' הפנימי' כו' ע"כ אמר כאן וכד סיהרא אתפגים בההוא סט' דחויא כישא דהיינו מה שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא שאינו אלא בבחי' לבושי' כנ"ל כדין כל אינון נשמתין דנפקין בפגימו אע"ג דכולהו דכיין הואיל ונפקין בפגימו כו'. פ"י מצד בחי' הפנימי' שלהם הם דכיין וקדישין מפני שאין לחיצוני' אחיזה וניקה בפנימי' כלל וכמש"ל אבל מ"מ מפני אחיותם ויניקתם בחיצוני' הלבושי' דמל' אף גם הנשמות שמקבלת המל' אז נפגמו גם הם בבחי' חיצוני' שלהם באותה השעה כו'. וז"ש עוד בכל אתר דמטו אינון נשמתין אתברו ואתפגמו באינון צעירין וכאצין כו'. פ"י בכל אתר דמטו היינו רק בבחי' מקום והיכל שנק' אתר וידוע שבחי' היכלות העולמות הן בחי' החיצוני' של העולמו' ולא מבחי' הפנימי' כלל. וע"כ אמר בכל אתר דמטו כלומר כשירדין להתלבש למטה בעולמות החיצוני' באיזה לבוש גופני או באיזה היכל מן ההיכלות החיצוני' דבי"ע שם הם שנפגמו דהיינו

בלבושיהם בלבד. ופי' דמטו שיורדין ונמשכי' בהתלבשות למטה ויש בזה כמה רבבות מדרגות זה למטה מזה מהיכל להיכל עד היותר אחרון הוא לבוש גופני בעוה"ז השפל דאפגים הגוף בצער וכאב היסורי' גשמי', אבל הנשמה מצד בחי' פנימיותה היא אינה נפגמת כלל באותם היסורים מטעם הנ"ל דלא הי' עיקר סיבת הפגם בתחלה גם במל' שרש כל הנשמות אלא רק בבחי' חיצוני' בשביל טעם הניצוח כנ"ל והיינו שמסיים שריין כגוונא דלעילא גופא אתפגים ונשמתא לגו כו'. פי' כמו בחי' מל' דאצי' שנפגמו הלבושים שלה בלבד ולא נפגם בחי' הפנימי' כלל כנ"ל והיינו כגוונא דלעילא. ומשע"י ובג"כ אינון דבעוון לאתחדתא בחדותי דסיהרא וכמ"ש והי' מדי חדש כו' יבא כל בשר ודאי ואינון בשותפתא חדא בסיהרא עד הה"ד למען אחי כו' רצונו בזה המאמר על לעתיד דוקא ולא עכשיו שהרי עכשיו אין אור ללבנה כ"א מה שמקבלת מאור השמש ובהכרח הוא שיהי' לה השינוי הזה בפגימה ומילוי בכל חדש מטעם הנ"ל והפגימה עכ"פ בבחי' הלבושים וא"כ איך יאמר עכשיו יבא כל בשר שר"ל גם בחי' החיצוני' דלבושי' שנפגמו גם הם יבאו להיות בבחי' הפנימי' לפני ה', אלא הכוונה בזה המאמר הוא על העתיד דוקא דכתי' אז והי' אור הלבנה כאור החמה שיהי' בחי' ז'ינ שניהם שוין בקומתן ולא תצטרך הלבנה לקבל מהשמש ואז לא יהי' בה כלל אותו השינוי הנ"ל פגימו ומילוי משום דלא תצטרך גם לניצוח המלחמה לברר הפנימי' ע"י שתנוח לפגום החיצוני' כלל מפני שכבר יבורר אז בחי' הרע לגמרי מכל וכל כמ"ש ואת רוה"ט אעביר מן הארץ, וע"כ אמר יבא כל בשר ודאי ר"ל גם בחי' החיצוני' שנפגמו יחזור הכל לקדושה וכמ"ש חיל בלע ויקיאנו כו' ואותן הנשמות ג"כ יושלמו בלבושיהן שנפגמו מצד שרשן בפגימת הלבנה, וע"כ א' ובג"כ אינון דבעיין כו' אינון דוקא כי יהי' חבירו משותפי' בהדה וכמ"ש בסוף המאמר עד הה"ד למען אחי להיותם משותפי' בהדה בבחי' שלימות הניצוח ע"י פגימת לבושים שלהם עם המל' וד"ל.

(ז) אך הנה גם אחר כל הנ"ל בפי' המאמר עדיין י"ל באותו הפסוק שהתחיל בו ר"ש אותו מאמר הנ"ל והוא אך אל הפרוכת כו' כי מום בו, מה ענינו לענין המאמר שאמר עליו ולפי משמעות ענין המאמר לא הי' לו להתחיל רק בפסוק והי' מדי חדש כו' דמיירי בענין חידוש הלבנה אבל פסוק זה דאך אל הפרוכת דמיירי בכהן מה ענינו לענין פגימת הלבנה ומילואה. אך הענין יובן בהקדים ענין הכהן מהו, דהנה כתי' ובת איש כהן כי תהי' לאיש זר כו' וידוע בזהר ורע"מ דקאי על הנשמה האלקי' שנק' בת כהן דלעילא כי באה מלמעלה בבחי' חלק אלוה ממעל כמו בת לאב, ומה

שנק' בת כהן כי הכהן נק' אב כי הוא מסט' דחסד הוא קו הימין חח"נ והכל ענין א' כי החסד ענף החכ' וע"כ נק' הנשמה ג"כ בתו של אברהם כמ"ש בת נדיב ונק' ג"כ בת כהן והכל א' מטעם הנ"ל. ועד"ז יובן בכללות נש"י שהוא בחי' מל' דאצ"י למעלה כידוע, הנה ג"כ נק' ברתא והוא בת כהן דלעילא דהיינו מאור אבא דאבא יסד ברתא או בת איש כהן והכל א' כנ"ל. והנה מבואר למעלה דבחי' מל' דאצ"י הוא שנפגמה בבחי' פגימת הלבנה בלבושי' בלבד כו' וע"כ אמר בבת כהן הנ"ל ג"כ דאם יהי' בכהן מום כמו יבלת או שאר מום באברים דאל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו, אבל לחם אלהיו מקה"ק יאכל, והטעם הוא לפי שאין הפגם שלו רק בבחי' הלבושים והוא בבחי' החיצוני' בלבד כמו כלי הגוף החיצוני' כיבלת וכיוצא, אבל לא שנפגמה נשמתו בבחי' פנימי' כלל וכלל וע"כ הגם שיש בו מום באבריו החיצוני' זה לא מזיק כלל לבחי' פנימי' שבנשמתו, וע"כ לחם אלקיו גם מקה"ק יאכל כמו כל הכהנים התמימי' שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרי' כידוע גם הוא יאכל הקרבן והבעלי' מתכפרי' באכילתו לפי שיוכל להעלות הנפש החוטאת באכילתו הקרבן כשאר הכהנים כי יש לו כח ההעלאה באכילתו קדה"ק בשלימות שהרי לא נפגמה נשמתו בבחי' פנימי' כלל וההעלאה שבאכילת כהן תלוי' דוקא בבחי' פנימי' הנשמה שהוא כמו הכוונות והיחודים כו' כמ"ש במ"א שאכילת כהנים הי' בעמידה כמו תפלת שמו"ע דעכשיו בבחי' ביטול במציאות דמ"ה דחכ' ומ"ה דחכ' שיש בכהן מצד שרש נפשו הרי לא נפגמה כלל וכלל ע"כ לחם אלקיו יאכל אבל אל הפרוכת לא יבא ואל כו' דהיינו לעבוד עבודה של המזבח בתיקוני הקרבן שלפני אכילת כהנים (וה"ע בירור הראשון דמין דנוק' כנ"ל) לפי שנפגם בבחי' חיצוני' מצד פגימת הלבנה ביניקת החיצוני' וע"כ יש בו מום חיצוני בעין ואוון וכיוצא ולעבודה חיצוני' דכפרת מזבח מזיק בחי' המום החיצוני ג"כ כי שם יש גם להם שרש אחיזה ויניקה. וזהו ממש כענין הנ"ל בפי' המאמר באינון נשמתין דנפקין בפגיומו כו' דשריין כגוונא דלעילא גופא אתפגים ונשמתא קיימא לגו כך הכהנים בע"מ נשמתא קיימא לגו כו' שלם בשלימות בתכלית עד שבאכילתו מכפר על הבעלים ככהן תמים ממש, אך מפני דגופא אתפגים לכן אל המזבח לא יגש להקריב מטעם הנ"ל עד שיאיר אור הלבנה כאור החמה דכתיב כולך יפה רעייתי ומום אין בך, והיינו שהתחיל ר"ש בפסוק זה דאך אל הפרוכת כו' ואמר עליו אותו המאמר הנ"ל באינון נשמתין דאפגיומו בבחי' חיצוני' ולא הוצרך לפרש אחר שמסיים המאמר בפסוק זה דאך אל הפרוכת כי ממילא מובן אחר שלא פסלו הכתוב אלא לעבודת מזבח אבל לחם אלקיו יאכל וכמ"ש אך כו' שהוא מיעוט כלומר רק לאותו דבר, א"כ ממילא מובן שהוא כמו ענין פגימת הלבנה בבחי' החיצוני' בלבד וכנ"ל וד"ל.

(זח"ב מו, א)

ב"ה שבת פ' ויצא בעזר"ה

להבין מ"ש בזהר תמיד בענין עסק התורה בלילה דקודכ"ה משתעשע בקלייהו ואצית ושמע קול אינון דמשתדלי באורייתא בלילא דוקא וע"ז נאמר השמיעני את קולך כו' וכן בגמ' אין רינה של תורה אלא בלילה כמ"ש ובלילה שירה עמי כו'. הנה תחלה צריך להבין מאמר רז"ל במס' ע"ז י"ב שעות הוי היום ג' שעות הראשונות עוסק בתורה כו' קב"ה מאי עביד בלילא רוכב על כרוב קל שלו ושט ב"ח אלף עולמו' שנא' אלפי שנאן כו', מהו לשון שט ב"ח אלף דוקא ובלילה דוקא וביום ג' שעו' הראשונו' עוסק בתורה ובשניו' זן ומפרנס כו'. דהנה ידוע שבכל אורות העליוני' בכל עליון שמשפיע לתחתון שמקבל ממנו אין ההשפעה מעצמיו' העליון כ"א מבחי' חיצוניו' ואחוריי' שבו לבד. כמו משל החכם המופלג שנטרד בעמקי תבונות והשכל' עמוקו' כשמשפיל שכלו להשכיל דבר קטן מאד (שקורין גלייך ווערטייל) באיזה שיחה בטילה כו' שאע"פ ששיחה בטילה שלו גדלה ונפלא' מחכמת איש אחר עכ"ז אצל עמקו' השגתו ה"ז בחי' אחוריי' וחיצוניו' כמ"ש במ"א. וכמ"כ בהאר"ה הנשמה האלקי' בכלי מוחו ולבו אין ההשפעה וההארה שלה מעצמות' כ"א מבחי' אחוריי' שבה לבד. דהיינו מה שהוא משכיל בהשגה אחדו' ה' וגם מה שיש לו מס"נ בזה בהתגלו' בתוך כלי מוחו ולבו הכל הוא רק הארה חיצוניו' מן עצמיו' הנשמ' שהיא בטילה לאלקי' חיים במדרגת הביטול היותר נעלה הרבה מן מדרגת ביטול הנפש שבתוך כלי הגוף. וגם מהו"ת' אין לה ערך עם הארת' החיצוניו' שמאירה בנקוד' הלב הגשמי והמוח הגשמי שלכן אמרו שגדולה הנשמ' מן המלאך וקרובה יותר לבחי' אלקו', והמלאך הוא שלישי העולם הגשמי דהיינו שרוחניות של המלאך גדול בבחי' יש כמ"ש במ"א כו' כמו שלישי רוחניו' דצח"מ הגשמי כו', אי"כ הנשמ' הקרוב' לאלקו' יותר הרי גדולה יותר מכל רוחניו' עוה"ז כו' וד"ל. ולכן נו' בכתבי האריז"ל שמי שנשמתו מתגלית עליו ומדברת עמו הוא יותר גבוה ממדרג' גילוי אליהו. והוא ענין דע מה למעלה ממך עין רואה כו' דנשמתא אסהיד' כו'. ואף מי שנשמתו מעולם העשי' או יציר' הרי בחי' אליהו שבאותו העולם המתגלה בנפשו האלקי' הוא מתצמצם רק לפי אופן צמצום השגת נפשו האלקי' ובחי' מס"נ שבה לבד כו', אבל כשנשמתו העצמי' המשפיע את השגת הנפש ומס"נ שבה בבחי' חיצוניות כנ"ל מתגלה על נפשו, הרי מתקרבת נפשו לאלקו' בעלוי מדרג' הנשמ' שבעולם העשי' הקרוב' יותר לייס דעשי' מן בחי' אליהו שהוא בחי' מלאך בכל עולם לפי ערכו כו'. וזהו שנו' בזהר זכה יתיר כו' וד"ל. וכן בעולמו' עליוני' בכל עולם לפי ערכו

כשנמשך מאין ליש מבחי' אלקי' הנקי' י"ס שהוא בחי' א"ס הוא רק מבחי' חיצוניו' הארה בעלמא לבד. ועיקר המקור של אלקו' הוא בבחי' הסתלקו' בבחי' עצמותו כו'. וכמו משל החכם שהוא טרוד בעמקי השגתו בשעה שמשכיל בהשיחה בטילה כו' מאחר שייס של כל עולם הם בבחי' נשמה לגוף כו' ודיל.

והנה ידוע שמדו' עליונו' דאצי' הם ו' ימי המעשה מקור כל חיי העולמי' דבייע כו', וכמ"כ ז"א דבריא' המה הנמשכי' מו' יומין דאצי' והוא הנק' קודביה' כנודע ולהיות כי המדו' המה המנהיגי' והם עיקר המקור העצמי להשפיעו' בעל גבול לכן נקרא בשם דכורא כמשל הזכר שהוא חסדן בטבעו ודרכו להשפיע ולהחיו' רוח שפלים כו', משאי"כ טבע הנוק' בבחי' גבורו' ודרכה לקבל ואחי"כ להשפיע מה שקבלה כו', והוא מדת מלכו' שבכל עולם המקבל את ההשפעה אלקי' מהמדו' הנק' דכורא כידוע. והנה ז"א דעשי' המה הארו' מדותיו ית' המקוריי' העצמי' לכל מה שנעשה ונמשך בבחי' עשי' אם מחסדי' אם מגבורו' וכל פרטי אופני מזגי הרכבתם מחוג' כו'. וספי' מ' דעולם העשי' הוא מדת מלכותו ית' המגלה את השפע' דכורא ומחלקת לחלקי' רבי' שית אלפי שני בזמן ושיתא אלפי פרטי במקום וגם חילוקי הדצמי"ח כמ"ש אתה פרתת בעזת י"ם וכידוע.

והנה כתיב ויקרא אלקי' לאור יום ולחשך קרא לילה, שהבדיל את המקבל מן המשפיע, שהמשפיע יקרא יום להיותו מאיר ומשפיע, והמקבל יקרא חושך להיו' שאין לו מעצמו כלום כו'. דהנה ענין יום ולילה שבעולם הזה השפל, שביום יהיו בני האדם נעורי' ויהיו בשכלם ובמחשבתם ובכל חיותם העצמי ויהי' ביניהם השפיעו' זה לזה במו"מ ומלאכת העבוד' לכל צרכיהם כו' וכן השמש תאיר אורה בשביל צרכי העולם כו'. נמצא שעיקר הנהגו' העולם בכל דצח"ם דעשי' בבחי' עצמיו' שלהם הוא ביום משעה שעולה השחר. אבל כל הלילה הוא ההיפך בכל זה, שיהיו בניא' ישיני' והשינה הוא הסתלקו' עיקר פנימי' החיו' ולא מרגיש בזוכי' ההולכי' עליו. ואע"פ שכל כלי גופו קיימי' וישנו במציאותו ממש כמו שהי' רק שפנימי' חיותו המנהגת כל גופו בהילוך ושמיע' ושכל כו' נסתלקה בבחי' עצמיו' הנפש ולא נשאר בכלי הגוף רק קיסטא דחיותא מעט מזעיר לחיו' האיברי' לבד שישארו קיימי' אבל ההנהגה בהם לכל צרכיהם בהשפיעו' צורך חיו' מזונם וכדומ' זאת חסר בשינה כו'. והנה ממש כדוגמא זו בלילה בכל הנבראי' שאין מקבלי' החיו' שלהם בבחי' עצמיו' רק קיסטא דחיותא יש בהם בבחי' שינה לבד. וכן המלאכי' רוחני' דעשי' הנק' אברי' דשכינתא המשפיעי' דצמי"ח המה בבחי' שינה כל הלילה, דהיינו שנסתלק בחי' הפנימי' שלהם

במקור חוצבם וכל השפעת' הוא בצמצום לצורך הדצמ"ח לבד בלי שיאיר בהשפעתו בחי' פנימי' מהותם כו'. ולכן עיקר השירה שלהם בלילה שיהי' עילוי לפנימי' המוחי' שלהם במקור חוצבם בייס דעשי' וד"ל. וכן בכלל' כל איברי' דשכינה דעשי' הנק' ס' דעשי' הוא גי'כ בבחי' שינה והסתלקו' מוחי' הפנימי' לגבי המדו' דעשי', ועיז כתיב אלקי' אל דמי לך קארי תדיר לנהורא עילא' כאיל תערויג כו' כנז' בזוהר ע"פ מזמור לדו"ד בהיותו במדב"ר כו'. וכן קדב"ה שהוא ז"א דעשי' בלילה אינו זן ומפרנס כו' אלא הוא רוכב על כרוב ק"ל שלו שהוא בחי' מלכו' דעשי' כו' ושט בי"ח אלף עולמו. פי' שט הוא דוגמ' עליית המוחי' בבחי' שינה לעצמי' הנפש כו', כמ"כ עליו' ו' מדותיו ית' שבעולם העשי' שהמה עולי' מצמצומם להי' מקור לחיי עולם העשי', ושט"י בבחי' עצמיותם, דהיינו המדו' שברצון שהמה בלי גבול וצמצום כלל כו' והם הנקראי' עצמי' להמדו', להי' כי השכל אינו המקור האמיתי להמדה כידוע אלא שהוא המעורר את המדה שתצא בגילוי לאחר שמבין שאותו הדבר טוב במוחו נתעורר המדה בלב בגילוי, אבל עיקר החמדה הי' תחלה ברצון לאותו הדבר רק שהשכל הוציאו מן ההעלם כו' כידוע, וכמו שי"ח חוליו' השדרה, כל בנין הגוף על החוט שבחוליו', והוא נמשך מן המוח, ובאמת שוה החוט שבשדרה להמוח העצמי בראשית התגשמותו מן המוח שבהעלם כו', אלא שהחוט נתגשם יותר בהמשכתו ויצאתו לחי' חוליו' השדרה כו' וד"ל. כמ"כ המדו' שבלב הנק' גופא, שרשם מן מוח שבהעלם הרצון שלמעלה מן השכל וכידוע שרש ז"א הוא בא"א, וחי' חוליו' שהמה חי' המשכו' המדו' בתוך יסוד סיומא דגופא כו' המה עולי' במקור חוצבה חוט מן המוח שבהעלם הרצון, ושם נקראי' אותן החי' חוליו' י"ח אלפי' המשכו', כידוע שהאלפי' הם בבחי' א"א והמאו' בבחי' חכמ' והעשירי' בבחי' ז"א והיחידו' בבחי' מל', להי' כי מפני צמצום אחר צמצום נתמעט מן הרצון לעשי' שיהי' בבחי' קטנו' מאד אבל מי"מ הוא אותו הדבר שהיה בהרצון שהרי כן מה שהוא חפץ הוא עושה לפי אופן רצונו לבד אלא שבהרצון הי' הדבר עשי' בלי גבול ובפועל הידי' נתצמצם מאד ברוב הצמצומי' ממהו' למהו' דהיינו מפני מיעוט ערך פעל היד שהוא גשמי לגבי המדה וגם מפני מיעוט ערך המדה המכריח הפועל הזה וגם מפני מיעוט ערך השכל המעורר המדה שהרצון למעלה הוא הרבה מן השכל כנ"ל. ולכן מה שבעשי' הוא מספר א' הוא בבחי' המדו' במספר יו"ד וכן מפני שנמשך המדו' להשכל יהי' י' פעמי' עשרה בהשכל כו' והמה יהיו עשרה מאו' בהרצון כו' וד"ל. וזהו שט בחי' אלפי' שבבחי' א"א שרש ז"א, וזהו א"ת שנאן אלא שאינו כו', וכן עדיז בז"א דיציר' ובריאי' ואצי' שז"א דאצי' שט בא"א דאצי' וז"א דבריאי' בא"א דבריאי' וד"ל. אבל ביום הוא זן ומפרנס בהשפעו' ו' ימי' לכל בעלי גבול ולא בבחי' קיסטא דחיותא לבד אלא כדוגמ'

הנשמ' המאירה בכלי הגוף בשכל ומדו' להנהגו' צרכי הגוף, וכמו שכל השפעו' מו"מ הוא רק ביום והשמש תאיר כנ"ל. שזהו יום שבבחי' זמן המוגבל כו'. וכמו"כ יום שלמעלה מן הזמן הוא ענין בחי' דכורא המשפיע מלמעלה למט' ולא בעליו' והגבהו' כמו בחי' לילה שטבע הזכר להשפיע רב טוב ולהנהיג בביתו כו' ולכן קרא לאור יום ולחשך קרא לילה וד"ל. ובדרך כלל כל המקבלי' איידי דטרידי למיבלע לא פלטי המה נקראי' בשם חשך הלילה וכל האורו' המשפיעי' איידי דטרידי' לפלוט לא בלע"י להיו' בבחי' עליו' והגבהו' וד"ל.

והנה ג' שעות הראשונ' ממשיך מוחי' למדו' וזהו יושב ועוסק בתורה ואח"כ דן את הבריו' במדו' אלו ואח"כ זן אותם בהשפעו' כו' פי' ש"כ שער' היום המה י"ב צרופי המשכו' מכללו' היום כידוע. ומאחר שיש המשכו' מוחי' במדו' בכל היום אין הקריא' בתורה ביום עושה נח"ר כ"כ כמו בלילה, והוא כמו שרגא בטיהרא מאחר שכבר יש מוחי' בלא"ה כו', שכל עיקר הקריא' בתורה הוא המשכו' מוחי' וחכמ' עילא' באמרו שזה כשר וזה פסול כמ"ש במ"א. אבל בלילה שהוא בבחי' עליו' והגבהו' המוחי' מן המדו' בכל עולם לפי ערכו כנ"ל אי"כ מי שקורא אזי בתורה וממשיך חכמ' עילא' במדו' עליונו' אז הוא מעורר בחי' עונ"ג שבכל עולם, כמו מי שיושב בחושך כשמביאי' לו נר להאיר לו בחושך הוא מתענג מאד מהעדר החשך שהי' מתחלה כו', וכן מי שהוא ישן ומקיצ'י אותו שבא לכלל עצמיו' חיותו הוא מתענג מאד... חיות חדש ממשיכי' לו כו', כמ"כ יובן למשכיל ענין אין ריני'ה של תורה שהוא העונג העליון קדב"ה משתעשע' כו' אלא בלילה דוקא ואומר השמיעניי את קולך פי' ... הקו"ל קול יעקב חכמ' עילאה השמיעניי ... ולכן קדב"ה או' כו' שנמשך למדו' עליונו' כו' וד"ל.

(זח"ב סג, א)

בעז"ה ליל שבת פ' בשלח

בזוהר פ' בשלח ד' ס"ג ר' חזקיה פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי' וגו', ומי אמר דוד הכי והא כתיב בכל לבי דרשתיך ודא קרא סגי מאי בעי ממעמקים כו' ע"ש. ביאור הדבר, דהנה ענין התפילה הוא

שרוצה להפוך ממדה"ד למדה"ר כדומה שיתרפא החולה וכדומה לזה כו', לזה די להמשיך מבחי' כל לבי בלבד, פ"י כל הוא כ"ל בחי' נון תרעין דבינה כנודע, וגם כל הוא בחי' יסוד אימא (ששם נמצאים הגו"ן תרעין דילה כנודע) כו'. ולבי הוא בחי' ל"ב נתיבות החכמה שנמשכים ומתפשטים בה ג"כ כנודע. וזהו בכל לבי שביסוד אימא מלובשים הגו"ן תרעין דבינה הנ"ל, וגם בחי' ל"ב נתיבות החכמה וזוה דרשתיך פ"י מאחר שביסוד מלובשים הגו"ן תרעין דילי' הנ"ל וגם הל"ב נתיבות דחכמה והוא מקור המדות דאצי', כי הוא נק' בחי' אימא שהיא אם הבנים הנ"ל, ע"כ די בתפילה ובקשה להפוך מדה"ד למדה"ר כו' מאתר דא בלחודוי שיסוד אימא הוא מקורן של המדות ע"כ יכולה להפסן ממדה"ד למדה"ר שהיא אם הבני' כנ"ל. ולכך יכולה למתק הגבורות כי אין הגבורות נמתקי' אלא בשרשן וד"ל (לכך יש בכחה להגביר מדה"ר על מדה"ד שהוא מקורן ומושלת עליהם) ומה גם בפרט שבה מלובשים ג"כ בחי' הל"ב נתיבות דחכמה כנ"ל (שזהו בכל לבי וגו'). ועתה מהו הצורך לעומק עומק יותר להמשיך ממקום נעלה יותר שתיבת ממעמקים מורה על מקום גבוה ונעלה הרבה יותר (שזהו לשון ממעמקים עומקים רבים) הלא בכל לבי בלבד די בענין התפילה להפוך מדה"ד למדה"ר. ולכאורה נראה דבענין תפילה כנ"ל משתעי קרא, ע"כ קשה מאי בעי ממעמקים כו' כנ"ל. אלא הכי תני כל בינ' דבעי בעותי' קמי' מלכא בעי לכוונא דעת' ורעותא מעיקרא דכל עיקרין כו' ע"ש. פ"י תירוצו הוא שבאמת לצורך התהפכות המדות דאצי' בלבד כגון שמתפלל שיתהפך ממדה"ד למדה"ר כנ"ל לזה די בבחי' בכל לבי וגו' הנ"ל בלבד כנ"ל, שיסוד אימא דאצי' יכולה להפך המדות שהם הבנים שלה כו' מאחר שהוא מקורן כנ"ל. אך הכתוב ממעמקים קראתיך וגומר מיירי באופן כשצריך להמשיך אור חדש מעיקרו מעצמות אור איס ב"ה שלמעלה מאצילות שיומשך דבר חדש לגמרי מה שהוא חדש אף נגד אצילות כגון להעשות איזה נס נפלא (כמו הנס דק"ס שיתגלה אור חדש לגמרי כנודע), שלזה צריך להתמשך אור חדש לגמרי שיתחדש הדבר ההוא אף באצי' כנ"ל. ואי לזאת אי אפשר להמשיך מבחי' יסוד אימא (אף שמלובש בה ל"ב נתיבות כו' כנ"ל) דאצי' בלבד כי משם א"א להמשיך איזה דבר חדש לגמרי הנ"ל, נאמר רק בכל לבי דרשתיך. פ"י זה בלבד יכול להתמשך מיסוד דאימא דאצי' היינו כנ"ל כשדרשתיך בתפילה להיות מתהפך ממדה"ד למדה"ר כנ"ל את כ"ו יוכל להתמשך ממנה שיתהפכו כו' שהוא מקורן כנ"ל, וזה אינו המשכת דבר חדש כלל רק שבאלו המדות דאצי' עצמן יתגבר כח המדה"ר על מדה"ד ויתהפך ממדה"ד למדה"ר כנ"ל, אבל אין נמצא בזה בחי' המשכת אור חדש באצי' עצמו (שהוא רק בהמדות עצמן מתגבר מדה"ר על מדה"ד, ומה בכך ההתחדשות שנתחדש בהם מחמת המשכת אור חדש כו' וד"ל), כי זה אין בכח יסוד אימא להשפיע

אור חדש לגמרי כו' (מאחר שהוא באצי' גיכ' ודיל'), זולת שיכוין דעתא ורעותא כו', שזהו בחי' העלאת מין במסין ממש שלמעלה מבחי' דויר' כו' (שהוא למעלה מבחי' התלהבות שזהו בחי' בכל לבי הניל') שהוא בחי' תכלית הביטול במסין ממש, אזי ימשיך מעיקרא דכל עיקרין המשכה חדשה ממש (לחדש הדבר ההוא כו') שדווקא מעיקרא דכל עיקרין יוכל להתמשך אור חדש לגמרי לעשות דבר חדש ממש (כמו התגלות הנס כו' כניל'). אך ההגעה לבחי' עיקרא דכל עיקרין הניל הוא בבחי' ביטול בתכלית במסין ממש שלמעלה מאהוייר. וזהו כוונתו בעא לכוונא דעתא כו' כניל ודיל.

וביאור הדבר דהנה כתי' ואלה המלכים אשר מלכו וגו' לפני מלוך מלך בישראל וגומר. פי' ששרש קבלת ויניקת החיות של הע' שרים (של ע' אוה"ע כו') הוא ממקום גבוה ונעלה יותר משרשן של ישראל להיות ששרשן הוא מעולם התווה שלפני האצי' כנודע והטעם לזה הוא מפני בהיות בחי' עולם האצי' הוא התיקון שנחלקים הי"ס דנאצלים לבחי' קוין היינו הכלים דז"א דאצי' מתחלקים לבחי' קוין שמקו ימין הוא מדת החדס דאצי' כו', ומקו שמאל הוא מדת הגבו' דאצי'. וכפי האופן שמתחלק האור אי"ס ב"ה בהכלים דז"א שהוא ו"ק דאצילות כמיש לך ה' הגדולה והגבורה וגו', אז שם הוא שרשן של שכר המצות כו' ועונשין של עבירות כו' להיות מאחר שאאי"ס נתפשט ונתחלק בהכלים חו"ג דז"א דאצי' שהם ב' קוין הניל, אזי שם הוא שורש ההנהגה בעולם במשפט לזכות הזכאי היינו לשלם שכר לצדיקים המקיימים המצות שהם עושים רצונו כו' ולענוש החייב הם הרשעים העוברים רצונו כו'. ובהיות ידוע דכתיב לא יגורך רע וגומר, וכמארזיל שאין רע יורד מעצמו מלמעלה פי' שאין העונש המגיע אל הרשעים העוברים רצונו ית' יורד מעצמו ממת הגבו' דאצי' כו', כי אין רע יורד וכניל, כי רק למעלה באצי' יש ב' מדות חו"ג שהם ב' קוין משתוים במתקלא חדא כו', שהם מקור הנהגת כל העולמו' בי"ע כו', וכאשר יעשה טוב ויקיים מצות אזי הוא ממשיך עליו חוט של חסד כו', כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כן מלמעלה שיתגבר מדת החסד על מדת הגבורה ובזאת יושפע לו השכר מצוה ממת חסד שגבר עליו חסדו מחמת שהמשיך והגביר מדה זו ע"י קיום המצוה עצמה כניל ודיל. וכמו"כ ממש להיפוך כשעובר עבירה אזי מגביר בכח זה את בחי' מדת הגבו' דאצי' כו', ומזה מטה כלפי גבורה להיות נשפע לו אחי"כ בהשתלשלות העונש כו', שבעצמו המשיך עליו באתעדלית כניל אבל אין רע יורד מעצמו מלמעלה כי לא יגורך רע וגו' (כי"א הרע נמצא מן המעשה שלמטה שהגביר מדת הגבורה ומה גם אף שנשפע ממת הגבורה כו', אינו רע עד השתלשלות רבות שלמטה נעשה רצועה לאלקאה כנזכר בזוהר ובמי"א בארוכה ע"ש). נמצא ששורש התנהגות

עולמות דבי"ע במשפט לזכות הזכאי ולחייב החייב כו', הוא מבחי' הכלים
 חויג דז"א דאצי' כנ"ל, ששם מקור השכר לצדיקים מקיימי המצות והעונש
 לרשעים עוברי עבירה כו'. וזהו בחי' שרשן של ישראל (שקבלו התומ"צ כו')
 כנ"ל שהוא בחי' התורה כנ"ל וד"ל. אבל שרשן של העי' אומות העולם הוא
 ממדריגה גבוה הרבה ונעלה מזו כמ"ש אלה המלכים אשר מלכו כו' לפני
 מלך וגו', ששרשן מעולם התורה שלפני האצי' כו'. פי' כי אי"א לקבל
 החיות מהכלים דז"א דאצי' שהוא כאשר כבר נתפשט אוא"ס ב"ה בהתחלקות
 הקוין ימין ושמאל דאצי' כנ"ל שאז שם הוא בחי' המשפט בשכר לזכאי
 ועונש לחייב כו', ועי"פ דין ומשפט אין מגיע זה אליהם שיושפע להם החיות
 שהם עוברי רצונו כו', לכך קבלת החיות שלהם הוא משורש הנעלה מאצי'
 שהוא בחי' עולם התורה שלפני האצי' כנ"ל, ששם הוא למעלה מבחי' הנהגות
 עולמות במשפט כו', כ"א שם הוא כמ"ש שממית בידים תתפש והיא בהיכלי
 מלך וגו' כמו שנת' במ"א שכמו שהשממית אינה תופסת מקום כלל בעיני
 המלך להיותו מתקצף עליה על שהיא תתפש בהיכלי כו', כן עדי"מ למעלה
 שבחי' אצי' שהוא בחי' עצמות אוא"ס ב"ה שנשגב לבדו וכולם כלא חשיב'
 קמי' בלי תפיסת מקום קמי' כו' לכך משם מתפשט החיות הנשפע מרב חסד
 כו', לכולם בשוה שכולם כלי"ח בשוה ושם הוא שוה ומשוה קטון וגדול
 (וכמ"ש אם צדקת מה תיתן לו וגו' שאין תופס מקום כלל כו' ורבו פשעיך
 מה תעשה לו שג"כ לא יתפוס מקום כלל שם להתרגז עליו כמשל השממית
 הנ"ל, וזהו למעלה מאצילות ששם הוא למעלה מבחי' שכר ועונש כו', ואין
 השפע הנשפע משם שהוא מרב חסד כו' הוא מצד הדין שימשיך בצדקותו
 כו', כי שם אינו תופס מקום כלל להיותו ממשיכו ע"י מעשיו כו', שאין מגיע
 לשם העלאת מ"ן כו' (כנזכר במ"א) כמ"ש אם צדקת מה תיתן לו וגו', כ"א
 השפע מעצמו בחסד הנם שנשפע מרב חסד לכולם בשוה אף לרשעים כו',
 ואין תלוי שפע זו במעשה המצות כו' ששם למעלה מבחי' המצות כו',
 שלמעלה משכר ועונש כנ"ל). פי' הוא בחי' עצמי' עתיק בחי' עונג העליון
 שאין ערוך אליו כו', ומשם נשפע רב חסד לכולם בשוה ולא מצד הדין כו'
 כנ"ל ואינו תלוי השפע בקיום המצות כו', או שיגרמו העבירות עצירת השפע
 כו' כנ"ל וד"ל. ואף שתיקור שרשן של המשכות המצות הוא מבחי' עתיק
 בנודע ודווקא שם מקורן ושרשן של המצות וכו', הנה באמת כן הוא ששורש
 המשכת המצות הוא דווקא משם שמבחי' עתיק שלפני האצי' הנ"ל הוא שורש
 המשכת המצות כו', אבל אין שום שכר המצות ועונשי' להעוברים כו', כי שם
 הוא למעלה משכר ועונש, כמ"ש אם צדקת וכו' אם רבו פשעיך וגו' כ"א
 השפע הנשפע משם מרב חסד עליון אינו תלוי בהמצות כו' (שמצד קיום
 המצות יורד כו' כנ"ל) או שיגרע ח"ו השפע בהעבירות שלמטה כו', כי אין
 מגיעים לשם כלל כנ"ל, כי אם השפע יורד מעצמו בבחי' נדכה בלי טעם

ודין כניל (רק שרש המשכ' המצות הוא מעתיק הניל אבל לא שרש שכרן שהשכר של המצוה והיפוכו לעונש כו' הוא בכלים דזיא דאצי' כניל, אבל לא שם ודיל). ולכך משם הוא שורש ויניקות הע' אומנת העולם שהם צריכי' לשפע זו דווקא שבלא דין ומשפט רק חסד חנינם אבל השפע הבאה מצד הדין כו', איא להם לקבל שע'פ דין אינם ראויים כניל ודיל.

והנה כאשר צריכים להמשיך מבחי' רב חסד דעתיק שלפני האצי' אל הכלים חר'ג דזיא דאצי' בכדי להמתיק הדינים שגברו במעשה התחתונים כו', שכשיושפע מבחי' רב חסד עליון שלמעלה משכר ועונש כו', אזי יומתקו כל הדיני' כמו שית' כו', שזה נקרא בחי' המשכת אור חדש לגמרי שהוא בחי' התחדשות אף נגד אצי' גי'כ כניל שממשיכים מבחי' רב חסד הניל, אזי ציל התפלה ממעמקים וגו' כניל בזוהר הניל בעי לכוונא דעתי' כו' מעיקרא דכל עיקרין וגו'. פי' כנזכר בע'ח שלצורך זווג אויא דאצי' שהם התרין ריעין דלי'מ כו' ציל העלאת מין דמס'נ ממש כו' ע'ש שהוא תכלית הביטול שלמעלה מבחי' אהבה והתלהבות (שזהו כל לבי כניל) כו', ולכן כאן כשצריך להמשיך הארה מבחי' עתיק עצמו שהוא בחי' אור חדש לגמרי כניל ציל העלאת מין שלו במס'נ ממש בחי' תכלית הביטול שלמעלה מאהבה והתלהבות ולא די בחי' כל לבי בלבד כיא בבחי' ממעמקים כו', שיכוין דעתא וריעותא כניל בכדי שע'י יזווגו אויא שנק' תרין ריעין דלי'מ כו' כניל. ועיי' יוכלו להמשיך הארה מעתיק עצמו לכלים דזיא דאצי', בהיות ידוע דאבא דאצי' עצמו נק' עדן ע'ש שבו מלובש בחי' עונג העליון דעתיק כו', פי' שבפרצוף אבא מלובשים בחי' פרצופי דאיא וע'י כו'. לכן כאשר יזווגו אויא דאצי' שהן תרדלי'מ כו' יומשך עיי' מעיקרא שכל עיקרין שהוא בחי' עצמות עתיק המלובש בחכמה שלכך נק' עדן כניל אל הנאצלים כו'.

וזהו פי' מאמר הזוהר הניל בעי לכוונא דעתא כו' מעיקרא דכל עיקרין לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא כו'. פי' שע'י' יתפלל בהעלאת מין במס'נ שהוא תכלית הביטול שלמעלה מדויר כו'. שזהו כוונת הכ' ממעמקים וגו'. ולא די בכל לבי בלחודי כו', בכדי שע'י' דווקא יזווגו אויא דאצי' כניל, ואז דווקא יוכל להמשיך מעיקרא דכל עיקראין שהוא בחי' עצמות עתיק המלובש בחכמה דאצי' שעש'ז נק' עדן כניל ודיל.

והא' ההוא אתר דנגיד ונפיק מיני' ההוא נהר דכתיב ונהר יוצא מעדן כו'. פי' נהר הוא בחי' יסו'א שהוא בחי' השפע' החכ' לבינה כנודע שזהו

מ"ש ונהר יוצא מעדן שהשפע הנמשך לכינה הוא מעדן שהוא אבא עצמו כנ"ל וד"ל, והוא הנק' עמקא דבירא וד"ל.

א"ר חזקי' כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעא לזמנא ברכאן כו', אשרי כולא בהאי עמיקא עילאה ומהכא שאיב ונגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מיני' כו'. פ"י השתא בא ר' חזקי' לפרש בארוכה ענין הנ"ל איך נמשך האור חדש מעצמו' עתיק להכלים דז"א דאצי' שהוא אור חדש לגמרי כנ"ל, וא"א להמשיכו זולתי שיתפלל מבחי' ממעמקים כנ"ל. והענין הוא שכל הצעת המאמר הלזה ע"פ ממעמקים כו', הוא לצורך ענין מאמר השני בענין השבת, וע"ז הוא מקדים במאמר זה לבאר ענין בחי' השבת שמתגלה בו בחי' הארה מעתיק שהוא עונג העליון (שבסעודה דמעלי שבתא מתגלה הארת עתיקא בחקל תפוחין שהוא מל' כו' כמשי"ת) כו'. ומפרש שגם בחול ימצא בחי' המשכת הארה מעונג העליון ע"י התפילה דממעמקים כו', שאז מתגלים אור חסד זה המתגלה בשבת אף בחול כו' כנ"ל שמתגלה גם בחול הארה דשבת כו' ואח"כ יבאר ענין הארה דשבת המתגלה בשבת עצמו וד"ל. והענין הוא דהנה כאשר אין נמשך אור חדש זה מעונג העליון להכלים דז"א דאצי' כו', כ"א רק האורות שנמשכו כבר בהכלים דז"א דאצי' כו', הם שרוים בתוכם כו', הנה מאחר שהאורות הם מלובשים ומוגבלים בהכלים והכלים מלבישים ומגבילים אותם כו', לכן בהשתל' רבות יכולים הקליפות דבי"ע להתאחו בשערות דנוק' ולינק כו', מאחר שהאורות הם מצומצמים ומוגבלים בכלים והכלים מגבילים ומסתירים אותם, ע"כ יוכל להיות שבהשתל' רבות יתאחו החיצוני' בשערות דנוק' כנודע (וכנודע שאין באצילות מדור הקליפות כלל, כמ"ש לא יגורך רע שאין יכולים להתאחו שם ששם כולו אלקות אח"פ כנודע) רק אף הקליפות דאצי' מדורן בבריאה כו', ויכולים אז הם לינק משערות דנוק' דאצי' כו' אבל כשממשיכים האור חדש לגמרי בחי' אור א"ס ב"ה מעצמי' עתיק שלפני הנאצלים כו' אל הכלים דז"א דאצי', אזי אין האור החדש הנ"ל יוכל להתיישב ולהתפס בתוך הכלים ממש בבחי' או"פ שהכלים יגבילו ויסתירו אותו כי הוא בחי' א"ס בלתי בע"ג וצמצום ח"ו כי אם הוא מאהיל ומקיף על כל הכלים מלמעלה כו', ולכן אז דווקא מתעברים ומתפרדים ומתבטלים כל הקליפות מלינק משערות דנוק' דאצי' כו', שמאחר שמתגלה אור א"ס ב"ה החדש מהמאציל ב"ה על כל הכלים דאצי' מלמעלה בבחי' מקיף כו', שהוא בלי צמצום והגבלה כלל כ"א כמו שהוא בחי' א"ס כו', לכך מתעברים ומתפרדים כל הקליפות אז מלינק דרך שערות דנוק' כו', שמתבטלים מפני אור הגדול החדש של המאציל ב"ה שהופיע על כל הכלים מלמעלה כו'. ומאחר שהוא יורד ומתגלה לכל הכלים מלמעלה בבחי' מקיף ואין הכלים מלכשין ומסתירין אותו כו' לכך הוא יורד ומתגלה ונראה ונגלה

לעין כל בלי צמצום והסתר כלל ולכך מתבטלים מפניו כל הקליפות ומתעבר' ומתפרד' מלינק עוד כו'. וזהו כמ"ש יאר ה' פניו וגו', פ' פניו הוא בחי' הפנימיות דאצי' שהם פרצופי א"א ועתיק שהם מבחי' עולמות הא"ס כו', שהם הפנימי' דאצי' (וכלים דז"א דאצי' נק' חיצוני' דאצי' שהוא העולם של ר"ק כמשי"ת), וכאשר יאר ה' פניו וגו', שזהו בחי' התגלות האור חדש הנמשך מעתיק הנק' פנימי' דאצי' כו' כניל או מתעבר' כל הקליפות מלינק עוד שמתבטלי' קמ' כניל.

וזהו שמפרש ר' חזקי' במאמר זה שאף בחול ימצא בחי' המשכות הארה דשבת ע"י התפילה דמעמקים כו', והוא שכאשר ממשיכ' ע"י התפילה דמעמקים הנ"ל (שלמעלה מדו"ר כניל) את בחי' האור חדש מבחי' עתיק שהוא בחי' א"ס כו' אל הכלים דז"א דאצי' שאינו נתפס ומתלבש בחוכם מרוב אורה כו', כי אם מאהיל ומקיף על כולם מלמעלה בלי צמצום והלכשה כלל או מתבטלים מפניו כל הקליפות דאצי' ומתפרדים מלינק עוד משערות דנוק' כו' (שמאחר שיורד שפע של המאציל הנ"ל על הכלים מלמעלה לכך מתגלה לכולם בשוה למטה כמו למעלה כמשי"ת). וזהו נק' בחי' המשכת הארה דשבת עצמו פ' המשכת האור חדש שממשיכים אותו לכלים דנאצלים הנ"ל הוא בעצמו נק' בחי' הארה דשבת עצמו. פ' שלכך נק' הארת השבת מפני שהוא מבטל כל הדינים והקליפות מלינק עוד כניל. והוא כמ"ש תשביתו שאור מבתים וגו'. שביתין שביקין כו' ששובתין ומבטלין השאור שהם הקליפות הנ"ל מלינק עוד כניל, וע"ש זה נק' הארת השבת כניל וד"ל (וזה יוכל להתגלות אף בחול ע"י התפילה דמעמקים הנ"ל, אבל בשבת מתגלה אור זה מעצמו כמשי"ת). וזהו כוונתו ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מיני' ומשתקיין מיני' כולהו. פ' נחלין ומבועין נק' כל ההיכלות דאצי' שמשתקיין מיני' כו', והוא כניל דמאחר שאור זה החדש הנמשך מהמאציל ב"ה הוא בחי' א"ס כו', שאינו יכול להתלבש בתוך הכלים דנאצלים כו', כ"א הוא יורד עליהם מלמעלה בלי צמצום והלכשה כלל, לכן כמו שמתגלה על הכלים דנאצלים כמו"כ יורד ומתגלה על ההיכלות שלמטה, וא"צ לבקש רק שיתגלה למעלה בהוא עמיקא כו' ותיכף כששורה בה אוי ממילא יתנגד ויתמשך למטה להשקות כל ההיכלות כו' ומטעם הנ"ל וד"ל. שעיקר הטעם הוא מחמת שאין שום כלי מסתירו לכן יורד למטה ונגלה לכולם בשוה שאין מי שיעצור אותו מלהתגלות למטה וד"ל, אבל כשהאור שורה בתוך הכלים דנאצלים והם מלבישים אותו, ע"כ א"א לו להתגלות למטה שהם מסתירים אותו כו', ואז יוכלו החיצוני' לינק דרך שערות דנוק' וד"ל. וזהו מ"ש יאר ה' פניו אליך וגו', פ' פניו הוא בחי' אבא וא"א ועתיק כו', שהם בחי' הפנימיות דאצילות

שהם מבחי' העולמות דאי"ס כו' וכאשר מאיר בחי' אור פני' הנ"ל שהוא בחי' המשכת אור חדש מבחי' עתיק הנ"ל לאצילות אז בטלו כל הדינים ומתפרדי' הקליפות מלינק עוד דרך שערות דנוק'. וזהו תשכיתו שאור וגו', שהוא בחי' הארה דשבת המתגלה אף בחול ע"י התפלה דמעמקים כנ"ל וד"ל.

(בזוהר שם) ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בוקר. א"ר יהודה בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עילאה דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה וכל יומא יהיב מההוא ברכה דקביל בההוא יומא דילי', וע"ד משה אמר איש אל יותר ממנו עד בוק', מ"ט בגין דלא יוזיף יומא דא לחברי' אלא כל חד וחד שליט בלחודי עכ"ל ע"ש. ביאור הדבר דהנה ידוע שהו"ק דאצ"י שהוא בחי' ז"א דאצ"י המה בחי' מקור הנהגת עולמות בי"ע כו' כנ"ל, והן נק' בחי' וימ"ב ע"ש שבכולן נמשך ונשפע בחי' חכמה דאצ"י שנק' ראשית כנודע, והמה מנהיגי עולמות בי"ע שבכ"י מוימ"ב משליט מדה אחת מהו' מדות דאצ"י, פ"י כי ביום א' מאיר מדת החסד דאצ"י וביום ב' מדת הגבורה כו' כנודע, וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והת"ת וגו' שהמה הכלים דז"א דאצ"י שהאורות דאצ"י מלובשים בהם כו'. והנה ז"א דאצ"י נק' בחי' עולם, פ"י כמו העולם הגשמי כלול מששה קצוות, בבחי' מקום, שהוא מזרח מערב צפון ודרום מעלה ומטה כו', כמו"כ מקור העולם הוא בחי' הכלים דז"א דאצ"י שהוא ג"כ בעל ו"ק ברוחני' כו' שהם הו' מדות הנ"ל שהמה מנהיגי כל העולמות כנ"ל שבכל יום ויום מו' ימי המעשה שליט מדה אחת מהו' מדות עליונים דאצילות (שהם ו' יומין עילאין) שביום א' מאיר אור החסד דז"א דאצ"י בכלי שלו ומשם נשפע החיות באותו היום לבי"ע כו', וכן ביום ב' שליט אור של מדת הגבורה שמאיר בכלי שלו כנ"ל. ועד"ז בכל הו' יומין מאירים כל הו' מדות עילאין דאצ"י כל חד שליט ביומי כו' בגין דלא יוזיף יומא דא לחבריה כו'. פ"י מאחר שהאורות דז"א דאצ"י מלובשים ומגבילים בתוך הכלים דז"א דאצ"י והכלים מגבילים ומסתירים אותם כו', ע"כ כששולט מדת החסד דאצ"י ביום א' כדומה, פ"י שמשפיע אור החסד המלובש בכלי שלו לבי"ע ביום א' שאז הוא שליט ומשפיע כנ"ל איך יתכן שיוזיף יומא דא לחברי', פ"י שישאר השפע שנשפע בכלי החסד דאצ"י אף על יום ב' שלמחר שהוא מדת הגבו' כו', והלא האור של החסד מוגבל ומלובש בכלי שלו עתה מה השייכות של מדת הגבורה שביום ב' כו' אליו שיקבל הימנו ואין שייכות כלל לומר שמשתאר משפע החסד ששולט ביום א' על יום ב' ג"כ כו', מאחר שכפי שנמדד האור של החסד בכלי החסד לשלוט ביום א' כו' אזי הכלי מגבילו ומלבישו כו', עתה מהו השייכות של יום ב' אליו שיקבל ג"כ הימנו שיום ב' הוא ממדת הגבו', ואיך יוזיף ל"י שכבר נגבל בכלי שלו רק ליומוי בלחוד, ומהו השייכות של יום ב' אליו (וכמשל באדם

שלמטה שכלול בו י"ס שכל ומדות כו', הנה כשמשפיע איזה חסד לזולתו כגון שמשפיע שכל לתלמידו או נותן ממון כו', הנה בעת השפעתו החסד ההוא ניכר ומתגלה טבעית מדת חסדו שזה נראה לעין כל כו', אבל לא יוכר מזה השפעת חסדו שאר המדות שלו שהוא גיבור ונצחון כו' כיון שלא גילה רק מדת חסדו בלבד ע"י השפעתו כו', ומאיזה אופן יוכר השאר שהוא חכם גיבור כו' מזה שניכר שהוא חסדן כו', וכן כשנראה שהוא ברוגז וקצף ניכר מדת הגבורה שלו ולא יוכר מזה באותו העת שהוא בעל חסד וכן בכלום כו' והטעם כניל שכשמשפיע החסד כדומה שמלוכש מדת חסדו בכלי כו' והכלי מסתירו מאין יוכר ויורגש שארי המדות הנעלמים, וכן במדת גבורה לא יוכר מדת החסד, שכא"ר גנוז ומלוכש בכלי שלו ואין שייכות א' לחבירו וד"ל. אבל כשיבואו אל עצמותו שהוא בחי' העונג עצמו אזי העונג בעצמותו מתפשט על כל הכלים שלו מלמעלה בלי לבוש, ואז מזה יקבלו כולם בבי"א מן העונג וד"ל, ועד"ז יובן היטב למעלה, ודו"ק כו'. וזהו מ"ש איש אל יותר ממנו עד בוקר כו', שלא ישתאר משפע הנשפע ממדות החסד דאצי' ביום א' על יום ב' כלום כו', דלא יזיף יומא דא לחברי' כו' והטעם כניל שהאורות דז"א מלוכשים בהכלים דז"א כו', והכלים מגבילים אותו ומלבישים אותו כו', ע"כ כל יומא שליט בלחודו ולא יזיף כו', שאין שייכות אחד לחבירו כלום (שמדת החסד מגבילו כלי שלו ומסתירו ממדת הגבורה וכן כולם כו' כני"ל). ולכך כשירד המן מן השמים לישראל לא היו רשאים להותיר עד הבוקר של מחר כו' מטעם הנ"ל וד"ל, אבל בשבת מתברכאן כל השיתא יומין הנ"ל מיומא שביעאה כו'. פי' שבשבת הוא בחי' נייחא כו' כמשי"ת שבא אל עצמותו ית' שאז מתגלה בחי' הארה מעתיק שהוא בחי' עונג עליון על הכלים שנאצלים מלמעלה בלי צמצום והלבשה כלל כניל שא"א לו להתלבש בתוכם בבחי' או"פ כו', ומאחר שיורד ומתגלה על הכלים מלמעלה (שאין שום כלי שילבישו ויסתירו כו') בלי צמצום והלבשה כלל, הרי הוא יכול להתגלות לכולם בבי"א בשוה כו', ולכך מתברכאן כולהו מההוא יומא שביעאה וד"ל.

(בזוהר הנ"ל) ואזלא הא כמה דאמר ר"א מאי דכתיב יום השישי, ולא

אתמר הכי בשאר יומין, אלא הכי אוקמוה ה' שישי

דאזדווגא ואזדמנא ב"י מטרוניתא לאתקנא פתורא למלכא, ובג"כ אשתכחו ב"י תרין חולקין חד ליומוי וחד לתיקונו כו' ע"ש. הענין הוא שיום השישי משונה הוא משאר היומין שבו הכינו שני עומרים, א' ליומוי כמו בשאר החמשה יומין שהביאו מלא עומר חד לצורך יומא דילי' כו', והב' נוסף על השאר יומין שהוא ההכנה על יום השבת כו'. והטעם לזה דהנה שישי הוא בחי' יסוד כי הוא שישי לספי' מלמעלה למטה מכינה עד יסוד הוא ו"ק שהם

הו' יומין הנ"ל, וע"כ בחי' זו נוסף בספי' יסוד שהוא יום שישי דאית בי' תרין חולקין כו', משאיכ' בחמשה יומין לא ימצא כ"א רק חלק א' לכל יום ויום כו' דכל יומא שליט בלחודו ולא יוזיף כו' כנ"ל וביסוד שהוא יום השישי יש בו ב' חולקין שבחלק הא' הוא דומה לשאר החמשה יומין דאצטריך ליומא כו', רק בחלק השני שמכין על יום השבת הוא בחי' נוסף על השאר כו' שלא ימצא זולתי בו כו', וזהו חד לתיקוניו כו'. וביאור הדבר דהנה בחי' יסוד דווקא מצטרך לב' חולקין הנ"ל, משאיכ' בשאר החמשה ספי' (שהם ה' יומין) שאין מצטרבין כל א' כל יומא חלק א' דילי' כנ"ל. והטעם הוא מפני שיסוד הוא בחי' סיום השפעה עליונה דז"א דאצי' שהם ו' ימי בראשית שבו נגמרה השפעה עליונה שבו מסתיים השפעה כולו (כנז' להלן בזוהר מאי שבת יומא דנייחי בי' שאר יומין כמשיית, נמצא שיסוד הוא הסוף מעשה של השפעה וד"ל) להיות אח"כ תיכף הוא בחי' השבת והמנוחה אל עצמותו ית', לכן מצטרך בחי' יסוד (שהוא גמר השפעה הנ"ל) לב' חולקין כו', החלק הא' הוא מה שמצטרך להשפיע השפעה שלו ביומא דילי' שהוא יום ו' האחרון של היומין הנ"ל, ובזאת הוא שוה לכל השאר חמשה יומין הנ"ל שביום א' שולט מדת החסד כו', וזהו חולקי' הא' כו', וביום ב' הגבורה כו', וזהו חלקו הא' עד יסוד שהוא יום השישי כו' כנ"ל משפיע חלקו הא' לצורך יומין דילי' ששליט בי', ובזאת דומה ממש לשאר החמשה יומין כנ"ל, אך ורק היתרון דילי' משאר יומין הוא החלק השני שהוא ההכנה דשבת שזה לא ימצא בשאר החמשה יומין כנ"ל, זולתי בו דווקא כו', והוא מפני שהוא גמר השפעה עליונה שהוא הסוף והאחרון שאחריו תיכף יהי' בחי' השבת כו'. פי' בחי' השבת הוא כשעולה בחי' הנוק' דז"א דאצי' מבי"ע (שהי' ראש לשועלים) לאצי' לקבל זיו והארה מבחי' עתיק כנודע. אך הנה אין בכח הנוק' בעצמה לעלות מבי"ע לאצי' זולתי שיושפע בה תחילה מיסוד ז"א דאצי' בחי' השפעה להגביה' ולהעלות' לאצי' כו', וזהו החלק השני הניתן ביסוד שהוא יום השישי והכינו כו', שמכין בהשפעה זו השניה שמשפיע בהנוק' בכדי שתוכל לקום ולעלות באצי' כו', את בחי' השבת הנ"ל שזוהי בחי' השבת שעולה הנוק' מבי"ע לאצי' ולקבל הזיו מבחי' עתיק כנ"ל (ושזה נק' בחי' עלי' דילה אף שבסעודה דמעלי שבתא היינו כליל השבת הוא סעודה דחקל תפוחין. פי' שנשפע בהנוק' בבחי' המשכה מלמעלה כו', את בחי' העונג כו', שנמשך הארת עתיק במל', אעפ"כ נק' זה עצמה לגבה בחי' עלי' וד"ל), וזה א"א לה בעצמה לעלות זולתי שישפיע בה יסוד דז"א ליתן בה כח לעלות וד"ל. וזהו הב' חולקין שהם ב' מיני השפעות דיסוד ז"א כו', שהוא יום השישי כו', הא' הוא משמש ליומוי שמשפיע שפע ביום דילי' שהוא יום ו' שהוא יומוי ובוה הוא דומה לשאר יומי שכאזיא משליט ביומוי כו' כנ"ל, והב' הוא בחי' ההשפעה שמשפיע בהנוק' בכדי להגביה' ולהעלותה אח"כ

ביום השבת לאצי' מה שלא הי' באפשרי לה לעלות מעצמה זולתי שפע זו דיסוד ז"א כו'. נמצא שפע זו השני' הוא בחי' הכנה על יום השבת (ואינו משמש ליומא) כו' כנ"ל. וזאת יתרון בחי' היסוד משאר הספי' שלא נמצא זה בהם מפני שהוא הסוף וגמר השפע, לכך ימצא זה ההכנה בו דווקא וד"ל (וכמשל באדם המשפיע איזה שכל לתלמידו שמצמצם שכלו העצמי' להתלבש במשלי' וחידות עד שיסבירנה לתלמידו שזהו צמצום לגבי כו'. דהנה בכל אריכות השפע שמשפיע השכל ההוא לא ימצא כ"א רק בחי' א' שהוא המדות חסדו שרוצה להסבירה שייבנה תלמידו. אבל בגמר השפע שהוא סיום השפעות אותו שכל כו', הנה באותו העת שגומר הסוף של השכל ימצא ב' בחי' הבחי' הא' הוא ידמה לבחי' ראשונה שבכל אריכות השפעת השכל שהוא מדת החסד להסבירה לו, ועוד זאת נוסף בחי' שנית בהגמר שעיי"כ גומרה בכדי שיעלה הדיבור והשכל שלו אל עצמותו בבחי' מנוחה מהיגיעה שקודם כו', נמצא ישנו בהגמר שגומר השכל בעולם בחי' המכוון בכדי שיוגמר ויעלה הדיבור. וזה בחי' שניה שמשפיע יסוד בנוק' להעלותה וד"ל.

השישי דאזדווגי ב' ואומנא ב' מטרוניתא לאתקנא פתורא דמלכא. פי' ענין קושייתו למ"ש השישי בה' מפני הטעם שזוהי בחי' זווג יסוד ומל' שמתאחדים ביום השבת כא' ולכך כתי' ה' שישי. פי' שישי הוא בחי' יסוד, והה' מורה על בחי' הנוק' שמיוחדת עמו ביום השבת בתכלית היחוד וד"ל. לאתקנא פתורא דמלכא כו'. פי' שבשבת דמעלי שבתא הוא בחי' סעודה דחקל תפוחין שהוא בחי' המשכות הארה מעתיקה להנוק' דאצי' כנ"ל, ולכך נק' סעודת' דחקל תפוחין כו'. וזהו כוונתו לאתקנא פתורא למלכא כו' וד"ל.

וההוא ליליא חדותא דמטרונית' ומלכא הוא וזווגא דלהון. פי' שזהו ההבדלה בין חול לשבת, שבחול הזווג הוא בחי' יעקב ורחל, פי' יעקב הוא מה שמשפיל א"ע לירד ולהתלבש בחיצוניות ז"א כו', אבל בשבת הוא זווג ישראל ורחל כו', פי' ישראל הוא בחי' נה"י דאבא כו', שמתלבש בז"א (שהוא הפנימי' דז"א בחי' מוחין דאוי"א) כו', ומשפיע בהנוק' דאצי' בחי' המוחין דאבא עצמו כי אבא יסד ברת' וזהו שבת הוא ש' בת פי' שיי' הוא בחי' ג"ר דחכ' כו', ובת הוא הנוק'. דז"א שבשבת הוא זווג ישראל ורחל שאבא יסד ברתא כנ"ל. וזהו כוונתו וההוא לילא חדותא דמטרוניתא ומלכא כו', פי' ומלכא הוא אבא ומטרוניתא הוא הבת כו' כנ"ל, שזהו ש' בת וד"ל.

(בזוהר שם) ראו כי ה' נתן לכם את השבת, מאי שבת יומא דנייחין ב'י שאר יומין כו', ר' יהודה אמר וכן כנסיי נק' שבת בגין דאיהי בת זוגי' ודא היא כלה דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם וכו' ע"ש. ביאור הדבר הוא, להיות כתיב ששת ימים עשה ה' כו'. פי' שכל הו' יומין עילאין דאצי' שהן ו' מדות דז"א דאצי' בכל הני יומין עשה והאציל וברא בו את כל העולמות ובכא"א מהששה מדות עילאין דאצי' האציל בהם את כל העולמות כו', שביום א' ה' שליט ספי' חסד כו', וביום ב' ה' שליט ספי' גבורה עד יסוד שהוא יום השישי כנ"ל, שהוא הגמר והסוף מעשה שלו ית' שבו נשלם כל המלאכה להאציל ולברוא כו', שביום השישי נברא האדם דכתיב נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וגו', ובו ביום נשלם המלאכה כולו שמאז לא האציל וברא עוד כלל שתיכף שבת ביום השביעי כו. נמצא שבמדת מל' דאצי' לא ברא והאציל שום דבר בעולם כלל כי הוא יום השביעי (למנין מלמעלמ"ט מבינה עד מל' כו') כי בו שבת מכל מלאכתו ולא האציל וברא במדת מל' שום דבר בעולם כלל, ולכן מאחר שבה נשלם כל המלאכה ולא האציל וברא בה שום דבר. כ"א בה שבת ונח מכל המלאכה כו', ע"כ היא נק' בחי' השבת שבה הוא בחי' ההשבתה והעלי' למעלה אל עצמותו ית', והוא שהנוק' דז"א דאצי' מתעלה בשבת לבינה (לקבל שם היוזי מבחי' עתיק כנ"ל). וזהו כוונתו דבה נייחין שאר יומין כו'. פי' כנ"ל שבה הסיום של כל המלאכה להאציל ולברוא כו', שהי' בהשאר יומין שבכולן האציל ובה נסתיים וחתום המלאכ' כו' (ועמה לא האציל כלום כנ"ל). ע"כ מאחר שבה נייחין שאר יומין כנ"ל הוא נק' בחי' שבת שמתעלה למעלה מבינה לקבל הזיו מבחי' עתיק כנ"ל, ולכך נק' הוא בחי' השבת וד"ל. וזהו מ"ש יום השישי ויכולו השמים כו', שהוא ר"ת הו"י כו', והו"י הוא ז"א למעלה מהנוק' כו', אך בזה שנ"ל יובן היטיב שתיכף שכשנשלמה וחתום המלאכה ביום השבת שהוא הנק' יום השביעי כו' הוא מתעלה למעלה לבחי' בינה ואז היא למעלה מז"א בעלה (עטרת בעלה) כו', ולכן כתיב יום השישי ויכולו השמים שהוא ר"ת הו"י וד"ל. וזהו פי' ויכולו הוא מל' כלתה נפשי שעש"ז נק' כנסיי כלה מפני שהיא מתעלה בבחי' ביטול למעלה אל הבינה ואז שם הו"י מקבל הימנה כנ"ל. וזהו כוונת הזוהר ודא הוא כלה כנ"ל. גם מ"ש והיא כללא דכל אינון שיתא יומין ומינה מתברכאן כו' כנ"ל שמאחר שמתעלה אל הבינה אז כל הו' יומין דז"א דאצי' (שהוא ש' הו"י הנ"ל) מתברכאן הימנה וד"ל. וזהו כוונתו ג"כ מ"ש ושמרתם את השבת כי קדש היא וגו'. פי' קדש הוא בחי' חכ' עצמה (קודם שנמשך לז"א דאצי') וקדוש בו"יו הוא כשנמשך לז"א דאצי' כו', והוא הוא בחי' נוק' דז"א הנ"ל, שבשבת מתעלה אל בחי' קדש כו' כנ"ל, ולכך כי קדש היא וד"ל.

(בזוהר שם) וע"ד כתיב אם תשיב משבת רגליך וגו'. פי' כי בחי' הארת השבת מתפשט למטה מטה אף בבחי' הרגלים (שהם בחי' נהי'), לכן כתיב אם תשיב וגו', שלא יסור וישיב בחי' הרגלים משבת שהוא בחי' מלי' דאצי' כנ"ל, ומפני זה אסור לילך חוץ לתחום שבת היינו אלפים אמה כמשי"ת.

(זהר שם) כתיב אל יצא איש ממקומו וגו', ממקומו תנינו מההוא מקום דאתחזי למיהך, ורזא דמלה דכתיב ברוך כבוד הוי' ממקומו ודא איהו מקום כמ"ד כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש כו', אתר ידיעא קרינו לוי' מקום דאשתמודע יקרא עילאה. פי' כ"מ שנאמר מקום הכוונה הוא על מדת מלי' דאתקריאת מקום וכמ"ש וישכב במקום ויפגע במקום כו'. והטעם שמדת מלי' דווקא אתקריאת מקום מפ' הזהר מפני שבמדת מלי' אשתמודע יקרא עילאה כו'. פי' שבמדת מלי' ניכר ונראה בחי' כבוד אלקות בבחי' התגלות כי הוא נק' ע"ש זה עלמא דאתגלייא, והוא מפני שמדת מלי' הוא בחי' דבר ה' ית' שהוא נק' בחי' יש נרגש לגבי כל ה"ט"ס האחרים שנק' בלי מ"ה (כמ"ש בסי' י"ס בלי מ"ה) שהם בחי' ביטול בלי מהות כלל, אבל מדת מלי' שהוא בחי' דבר ה' ית' נחשבת לבחי' יש נרגש לדבר מה כו', לכך נק' ספי' מלי' דווקא בחי' מקום של הקב"ה שהוא בחי' היש שלו כנ"ל, משא"כ השאר ט"ס דאצי' שהמה בלי מ"ה וד"ל.

(בזוהר שם) ובגי' אזהרותא לבין דמתעטרא בעטורא קדישא דלעילא דלא יפיק מיני בגין דאי כפומיה מילולי דחיל יפיק מיני וקא מחלל יומא דשבתא בידוי בעובדוי ברגלוי למיהך לבר מב' אלפים אמה כל אילין חלולא דשבתא אינון עכ"ל. פי' בשבת מתעטר בין בעטורא כו' שהוא הארת הכתר שנמשך לכ"י לאעטרא כו' (שלכך נק' בשם כתר לשון כותרת), שהוא כמו הנזר והעטרה של הראש כמו שנת' במ"א. וקא מחלל שבתא בידוי בעובדוי ברגלוי כנ"ל שאף בבחי' הרגלים מתפשט בחי' השבת ובגי' אסור למיהך לבר מב' אלפים אמה כו'. ביאור הדבר, הנה נת"ל שבשבת מתעלה הנוק' דז"א דאצי' מבי"ע לאצי' לקבל שם היוזי מבחי' עתיק כו', משא"כ בחול היא נשפלת לבי"ע ומתפשטת למלוך עליהם ולהיות ראש לשועלים כו'. והנה ידוע שיש ב' בחי' במלי' בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות בחי' פנימיות מלי' נק' בחי' עיר כמ"ש גדול ה' בעיר אלקינו הר קדשו וגו', ובחי' חיצוני' נק' בחי' שדה כו'. והענין הוא שכמו למטה בגשמיות העיר שדרים בה אנשים בעלי שכל כו' הוא הפנימי' לגבי בחי' השדה שלא ימצא בה אנשים בעלי שכל זולת צמחים ואילנות כו', שהחיות של העיר מרובה ביותר מן של השדה שיש בה חיות מועט מזעיר שיוכל לגדל צמחים בלבד

כו' (משא"כ בעיר מגדל אנשים מדברים כו'). ואף שאינו בחי' מדבר ושממה לגמרי (שהוא מדור הקליפות עצמן), אעפ"כ קרוב הוא לבחי' מדבר רק שימצא בה צמחים כו', אבל לגבי העיר הוא בחי' חיצוני כו'. וכמ"כ הוא עדימ למעלה ממש, דהנה בחי' עיר אלקינו נק' בחי' פנימיות החיות של מדת מל' דאצי' ופנימיות החיות שלה הוא משפיע בהנשמות ומלאכים הגבוהים כו', שהם הפנימי' שנק' בחי' עיר כו'. ובחי' שדה הוא בחי' חיצונית החיות של מל' שמתפשט בחיצונית העולמות להחיות את כולן, והוא כמו שנת"ל ענין השדה שלא ימצא בה זולת צמחים כו', שחיות שלה הוא מעט מזעיר כו', שהוא בחי' התפשטות מחיצונית בלבד של בחי' מל' להחיות אף בחי' שדה כו'. ואף שאינה דומה ממש לבחי' מדבר שהוא ארץ ציה ושממה שאינה מגדלת אף שום מיני צמחים כו', אך אעפ"כ היא קרובה במדריגתה למדרגת המדבר שיתרון שלה מצער הוא (רק מה שמגדל צמחים), שהוא בחי' חיצונית כנ"ל והחיות שבה מעט הוא כנ"ל. והנה בחול שנפלת מדת מל' להיות ראש לשועלים כו' ואז מתפשטת להחיות את כולם אף בחי' חיצונית כו' שהוא בחי' שדה שגם שם מתפשט החיות של מל' דאצי' כו'. והנה כאשר הוא מתפשט בחיצונית כו' שמאיר ומתפשט החיות שלה אף בבחי' שדה שהוא בחי' חיצוני כו' כנ"ל, ויש בה חיות מועט שאינו מופרש ומובדל ממדבר רק מה שמגדל צמחים כו', ע"כ יכולים אז החיצוני' לינק ממנה ג"כ כנודע, וכמ"ש ביוסף הצדיק וימצאהו איש תועה בשדה כו' (וכן כתיב ואם בשדה מצאה שאז יונקי' החיצוני').

ועתה יובן היטיב ענין האיסור לילך בשבת חוץ לתחום היינו אלפים אמה כו' (והטעם שבתוך התחום מותר נת' בע"ח ע"ש). אבל בעיר מותר אפי' מהלך כמה פרסאות כו'. והטעם הוא מפני שבשבת מתעלה הנוק' דאצי' מבייע לאצי' כו', ואז אינה מתפשטת בבחי' חיצונית להחיות את בחי' שדה ג"כ כו' כ"א אדרבה נגבהה ונתעלה (מלהתפשט כו') לבחי' פנימיות היינו לאצי' לקבל העונג מבחי' עתיק כנ"ל, ואז נק' עיר אלקינו בלבד כנ"ל. ע"כ כתיב אם תשוב משבת רגליך כו' שלא יסור וישוב לבחי' רגליו מבחי' השבת שהוא פנימיות המל' כנ"ל לילך חוץ לתחום בעיר אפי' כמה פרסאות כו' כנ"ל וד"ל.

(בזוהר שם) אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקירא קדישא דהא לבר מיניה אלקים אחרים נינהו, ברוך כבוד הוי' דא כבוד דלעילא, ממקומו דא כבוד דלתתא דא איהו רזא דעטר' בשבת בג"כ אל יצא איש ממקומו כו' עכ"ל. ביאור הדבר, דהנה עתה אינו מפרש כמו שפי' תחילה שפירש רק ענין שם העצם של מקום שהוא מדת מל' דאצי', שכ"מ

שנאמר מקום הכוונה הכל על מל' דאצי' כמ"ש ויפגע במקום כו', כי המקום וגו', כמש"ל אתר ידיעא קרינו ל' מקום דאשתמודע יקרא עילאה כו'. וכמו שנת"ל שמפני שמדת מל' שהוא דבר הוי' ית' נחשבת קמ"י המאציל ב"ה ליש ונרגש יותר משאר הטי"ס שהם בלי מ"ה כו', ובה מתגלה אלקות בבחי' גילוי שנק' עלמא דאתגליא לכך אתקריאת מקום כו' ע"ש. אבל עתה מפרש בענין אחר, והוא שמדקדק תיבת ממקומו שמשמע שהוא מקומו של המאציל ב"ה דווקא, ואם כפי' הראשון הל"ל מקום סתם דאתר ידיע קרינו ל' מקום וד"ל, וע"ז מפרש בע"א שלכך נק' הנוק' דז"א שהוא מדת מל' דאצי' בחי' מקומו שהוא מקומו של המאציל ב"ה, פי' כנו' בע"ת שסיום הקו והחוט של או"א"ס ב"ה הוא בנוק' דז"א דאצילות כו' ע"ש שעד מל' דאצי' בכל אורך עולם האצי' מא"א מהחוט הנמתח בתוך כל הפרצופים דאצי' עד הנוק' דאצי' ששם מסתיים ונפסק כו'. והוא שבמדת מל' דאצי' יש בחי' פרגוד ומעקה המבדלת בין אצי' לבריאה, והוא המסך המבדיל שלא יאיר אור א"ס ב"ה מהחוט שנסתיים במל' דאצי' לבי"ע כו'. וזהו כוונתו שלכך נק' בחי' הנוק' דז"א דאצי' בחי' מקומו שהיא מקומו של המאציל ב"ה. פי' שהוא העושה להקו"ח וגבול של מקום וגבול שלא יומשך להתפשט יותר בבי"ע כ"א יסתיים בה ויפסק מלהאיר עוד, והוא שעושה זה בהפרגוד דילי' שהוא המסך המבדיל בינו לבין בריאה של יגיע אורו לשם כני"ל. ומשום זה אתקרי מקומו דווקא (שבה מקום ההפסק והגבול של החוט שמסתיים וד"ל, וזהו כוונת לשונו דא איהי אתר יקרא דקדושא דהא לבר מיני' אלקים אחרים גינהו. פי' המעקה שהוא המסך מבדיל בינו לבריאה שיופסק ולא יגיע אורו לשם כני"ל וד"ל. ברוך כבוד הוי' ממקומו דא כבוד דלעתא. ביאור הדבר שעתה לפי"ז הוצרך לפרש הכ' ברוך כבוד הוי' וגו' בע"א מכמו שפי' מתחילה לפי' הראשון כו' שתחילה פי' רק שם העצם של בחי' מקום, שכ"מ שנו' שם מקום הכוונה הוא על מדת מל' דאצי' דאתקרי מקום כו', דאית אתר ידיע' דקרינו ל' מקום כו' כמשנת"ל שמפרש על עצם מדת מל' סתם שנק' מקום מפני שהוא בחי' היש והתגלות אלקות כו', כמש"ל דאשתמודע יקרי' כו'. ולכן מ"ש לעיל ורוא דמלה ברוך כבוד הוי' ממקומו כו' הי' כוונתו לפרש שכבוד הוא בחי' הארת המל' דאצי' שנמשך ממקומו שהוא בחי' מל' דאצי' שנק' מקום כו' לבי"ע כו'. וזהו ברוך הוא המשכת כבוד בחי' המל' דאצי' שנק' מקומו כו' לבי"ע וד"ל. אבל עתה לפי פי' זה שמפרש מה שנק' מקומו של המאציל ב"ה דווקא (ולא אמר מקום סתם) הוא מפני שהוא העושה מקום וגבול להקו"ח של או"א"ס ב"ה שיסתיים ויתפסק בה

דווקא ולא יגיע אורו לבייע כו' כנ"ל, והיינו ע"י הפרגוד ומעקה שבה המפסיק בינו לבריאה כו', וכמש"ל בזוהר דלבר מיני' אלקים אחרים נינהו כו' כמשנ"ת. לכן לפי"ז אי"א לפרש הכ' ברוך כבוד ה' וגו', כמו שפי' בתחילה לפירושו הראשון וד"ל (שלא יתכן לומר שנמשך הארה מהמעקה שבה לבייע שעיקר הכינוי שמכנים לה בשם מקום הוא מחמת המעקה המפסיק שבה כו' וד"ל). לכך מפרש עתה בע"א והוא לפי מה שנת"ל שבשבת מתעלה הנוק' דז"א דאצ"י אל מקום בינה לקבל הארת עתיק כו', ומפני זה הוא דווקא אתקריאת בחי' שבת שהוא יום השביעי כי בו שבת ונייחין כל שאר יומין כו'. וכמו שנת' שביום השישי שהוא בחי' יסוד ה"י גמר וסוף כל המלאכה להאציל כו' שבמדת מל' לא האציל כלום וע"כ בה נמצא רק ההשבתה והמנוחה והיינו העונג וד"ל). כו'. ואז הוא עט"ב כו' כנ"ל שהוא למעלה מז"א שהוא שם הוי" ב"ה בעלה שהיא עומדת במקום בינה ואז כל הוי"ו יומין דאצ"י מתברכאן מינה כנ"ל. ועל אותו העת (היינו ביום השבת) נאמר הכתוב ברוך כבוד הוי' ממקומו כו'. פי' שכפי שנתעלה מדת מל' דאצ"י שנק' מקומו כו' למקום בינה (היינו ביום השבת) שאז היא עטרת בעלה אז ממשיכים (כבוד הוי' כו') בחי' הארה ממנה לבחי' ז"א דאצ"י שנק' הוי' של מטה ממנה אז וד"ל. וזהו כוונת ברוך כבוד הוי' דא כבוד דלעילא (פי' שהוא המשכ' הארה ממקום בינה שלמעלה מהוי' שהוא ז"א דאצ"י וד"ל). ממקומו דא כבוד דלתתא. פי' בטבע מדת מל' היא למטה מז"א, אך אז היא נעלה הימנו וממנו נמשכ' הכבוד של הוי' כנ"ל וד"ל.

וזהו מ"ש יום השישי ויכולו השמים וגו', שהוא ר"ת הוי' כנ"ל. פי' שבגמר וסוף כל מלאכת המאציל ב"ה שנשלמה וחתום כל המלאכה דאצ"י כו', היינו ביום השישי שהוא בחי' יסוד שהוא הגמר והסוף כנ"ל, אז ויכולו וגו', שהוא בחי' עלי' הנוק' דז"א דאצ"י למעלה למקום בינה לקבל הארת עתיק כו' כנ"ל. והיא דייקא אתקרי' יום השבת שבה דווקא שבת וינפש כו' כנ"ל. וע"ש זה נק' כלה שהוא בחי' עלייה כנ"ל למעלה בבחי' ביטול שהוא כמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וגומר כנ"ל. וכאשר נתעלה למקום בינה אז היא למעלה מז"א בעלה כנ"ל, לכך כתיב יום השישי ויכולו השמים כו', שהוא ר"ת הוי' שהוא ז"א דאצ"י שמקבל הימנה אז, וע"ז נאמר הכתוב הנ"ל ברוך כבוד הוי' ממקומו וד"ל (ולפי"ז) שמפרש ענין מקומו של המאציל ב"ה מפני

העונג וד"ל: בהכתי' חסר התחלת המוסגר.

השבת: נראה דכאן צ"ל סיום המוסגר.

דאצ"י וד"ל: נראה דכאן צ"ל סיום המוסגר.

(ולפי"ז): בהכתי' חסר סיום המוסגר.

שבה נסתיים ונפסק החוט כו' כנ"ל אתי שפיר שאז כשנשלם המלאכה ונגמרה אז מתעלה הנוק' ד"א למקום בינה, שלכך נק' היא דווקא בחי' שבת, וכמו שנת"ל ע"פ יום השישי ויכולו כו', ואז שייך שפיר למימר ברוך כבוד הוי' שאז ז"א למטה הימנה. וזהו דקדוק לשון הכתוב ברוך כבוד הוי' ממקומו דווקא וד"ל.

(נוסח שני)

ר"א* כי ה' נתן לכם את השבת, רב חזקי' פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך וכו' עד ומי אמר דוד הכי והא כתיב בכל לבי דרשתיך ודא קרא סגי ומאי בעי ממעמקים אלא הכי תנא כו'. להבין קושי' זו מה הוא ההפרש שבין בכל לבי למעמקים עד שאמר דא קרא סגי ומאי בעי יתיר. הענין יובן עפ"י הקדמה הידוע שכל ההתחלו' מעיקרו ושרשו אינו תלוי אלא בעצמיות א"ס ב"ה, אך לחדש הישנות כמו להפוך מחסדים לגבורות ומגבורות לחסדים הגם שהפך זה גופא התחדשות הוא, אינו ענין התחדשות אמיתי בעיקר המהות, רק מה שנמשך על בחי' הסדר של השתלשלות יתהפך להיות שינוי הסדר באופן אחר, אבל לא חדשות בעיקרי' המהות ע"ד דוגמא המשכות אהוי"ר והתפארות רק נמשכים המה מן השכל כידוע בכל פרטי חלקיהן עד שגם חסד שבחסד וגבורה שבחסד כו' במדת החסד עצמו עיקר סיבת שינוי הוא בא נמשך מהשכל דווקא מפני שהכל מתחלק למ"ט שערים והן מ"ט מיני התפעלות השכל ומהם נולדו מ"ט חילוקי המשכת ז' מדות שכל א' כלול מז' כמ"ש במ"א באריכות. וסיבת שינוי פתיחת המ"ט שערי בינה אם לחסד שבחסד ואם לגבורה שבחסד כו' באה מהמשכות ל"ב נתיבות החכמה כ"ח מ"ה שמשפיע בנינה. וזהו משל להבין יחוד חו"ב תרין ריעין כו' כנודע. וז"פ בכל לבי דרשתיך כל היינו נו"ן שערי בינה ובכל הזה נמשך ל"ב נתיבות יו"ד דחכמה הנק' לבי ומסיבת אופן היחוד שלהם דרשתיך בבחי' שינוי אופני השפע להפוך ממדה למדה כמו מדין לרחמים להמתיק הגבורות

ראו: בנ"א מתחיל: להבין מאמר הזהר פ' בשלח ר' חזקי'.

בעיקר: נ"א: בשינוי.

שערים והן מ"ט: בנ"א ליתא.

בחסדים כנודע. שזהו עיקר ענין התפלה בבקשות מס'נ וזהו דרשתיך בכל לבי. אך אין זה התחדשות בעיקר המהות של חו"ב תרין ריעין כו' רק שישנה אוסן הסדר בהמשכות מוחין למדות עליונות מדין לרחמים דהיינו ע"י העלאת מ"ן בבחי' התלהבות הלב שנמשך מצד ההתבוננות דבינה כו' אבל כדי להמשיך מוחין חדשים מעיקרי ושרשי דכל עיקרין דהיינו בבחי' העצמיות א"ס ב"ה דהיינו בבחי' התחדשות בעיקר המהות דחו"ב עד שגם במדות עליונות יהי' בחי' התחדשות גמור ולא בחי' התהפכות המדות בלבד כו' לזה לא יועיל הדרישה בכל לבי כי זה הדבר תלוי בלמעלה מעלה מן בחי' בכל לבי כו' לכן בעי' ממעמקים מעומקא דליבא כו' בבחי' ביטול כמציאות מכל וכל וזהו דעתא ורעותא בלבד ולא בחי' התלהבות יש ודבר מה שמחמת ההתבוננות דבינה הנק' יש כידוע, והוא כדי לעורר למעלה מבחי' עומקא דכולא כו' דהיינו עצמו' אור א"ס ב"ה כמשי"ת.

וזהו פ"י קושי' זו ומי אמר דוד הכי פ"י למה צריך לעורר עומקא דליבא ולא סגי בהדרישה בכל לבי כדי להפך מדין לרחמים בתפלה כו', ותירץ בכדי לאמשכא ברכאן מעומקא דבירא כו' פ"י ברכאין היינו התחדשות אמיתי שניתוסף לגמרי מה שלא היה כלל מקודם באורות וכלים דאצילות כו' צ"ל ממעמקים דווקא מטעם הנ"ל וד"ל. ומאי הוא האת דאשתכח מינה ההוא נהר כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' ודא איקרי ממעמקים עומקא דכולא עומקא דבירא דמבועא נגדין ונפקין, פ"י שיש ב' מיני עמקים כמ"ש ממעמקים ב' עמקים וא' עליון מחבירו ובא לפרש איך יתכן להיות עומק אחר עומק כו' והוא באמרו עומקא דכולא ואחרי' עומקא דבירא כו' דהנה בחי' יסוד אבא הוא הנק' עומקא דבירא כידוע וכאשר בחי' התענוג נובע בו הנק' עדן עליון אז כתיב ונהר יוצא מעדן נהר פלגיו ישמחו כו' בהיות ידוע ההפרש שבין חכמה שיש בה תענוג לחכמה שאין בה תענוג והוא עד"מ מעיין הנובע שנביעותו במקורו בלתי יופסק לעולם ונביעתו בבור מפסיק לפעמים כו' כמו"כ הבחי' חכמה שנמשכה ונובעת מפני התענוג הנפלא כשמתענג בהשכלתו לא יופסק לעולם ויהי' כמעייין המתגבר כו' וחכמה שנמשכה להיות שכל וסברא בלתי ימצא בה העונג יופסק לפרקים עד שממנו נמשך ההשגה וההבנה בבינה בחי' יש ודבר מה בבחי' גבול ממש וכו'. ועד"ז יובן שפנימיות יסוד אבא היינו כאשר בחי' העונג העליון נובע בו והוא בחי' פנימיות ע"י שאין לו הפסק לעולם כו' הנק' עדן עילאה וזה נק' עומקא דבירא כו' והוא מקבל מעומקא דכולא שלמעלה הרבה הימנו. והוא שמפרש רבי חזקי' בסמוך כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי' לזמקא ברכאן כו' אשרי כולא ואכליל בהאי עומקא עילאה ומהכא שאיב ואתנגיד בירא כו'.

ולהבין הענין יש להקדים הידוע דבחי' עתיק יומין הוא הממוצע בין עצמות אא"ס ב"ה לנאצלי' באורות וכלים דהיינו שהוא שורש וראש לנאצלי' וגם הוא סוף המדריגות עצמיות אא"ס ב"ה וכו'. וביאור הדבר ידוע שהוא עדי"מ העונג הנשפע ונובע כאדם מעצמיות הנפש שבה מקור כל התענוגים בבחי' העלם העצמיות ונק' שעשוע ועונג העצמי כו' כמו"כ ערך הארת עונג העליון הנק' עדן לגבי עצמיות העונג הנק' סתימא דכל סתימין וכו' וכד בעי לזמנא ברכאן אכליל בהאי עומקא עילאה פי' נמשך קצת הארה ממנו בבחי' עדן העליון הנק' עומקא דבירא הנ"ל. ומהכא שאיב ואתנגיד כו' תוספת ברכה בבחי' התחדשות גמורה בחו"ב תרין רעין כו' ועל עומק העליון הזה הנק' עומקא דכולא נאמר אם צדקת מה תתן לו כו' פי' שאין רמ"ח מ"ע גורמין לו המשכת שפעו ולא שיעדור שפעו מחמת שס"ה ל"ח כו' מפני שהוא בחי' תכלית הרוממות בבחי' העצמות עד שאין העונג הנמשך במצות ערוך אליו כלל עד שיהי' שייכים ונוגעים אליו לעוררו כו' כענין שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך עדי"מ השממית מפני קוטן ערכה לא תתפש מקום בעיני המלך לגרשה מהיכלו כו' וכמ"כ אין העדר העונג הנשפע תופס מקום כלל לגבי העצמיות השעשועי' כו' וכמ"כ אם רבו פשעין מה תתן לו שאין עבירה פוגמו כמו שאין מצוה מעליהו מפני העדר תפיסת מקום כמשל הנ"ל ומשם שורש סיבות המשכת השפע לאוה"ע גם שירבו פשעים מפני עוצם הרוממות כלא חשיב, עד שגם מה שמרקדין בהיכלו כו' הן כמו השממית בהיכל המלך כמ"ש במ"א. וזהו עיקר כללות הענין במאמר זה דבבחי' השגת החכמה בתענוג כבר נתצמצם בה אא"ס ב"ה מאד מאד מאחר שבא לכלל השגה ותפיסא ובאמת לית מחשבה תפיסא ב"י כו' אפי' מחשבה דא"ק כידוע וע"כ הגם שהעדן והעונג הוא שורש לחכמה זו אבל הוא ג"כ מצומצם עד שהוא בחי' שורש וראש לנאצלי' וממנו שורש כל המצות שבבחי' תרי"ג ארחין כו' אבל מה שיש בו מסוף מדריגות העצמיות כו' הוא מ"ש אם צדקת מה תתן לו וממנו שורש כל הסיבות בהתחדשות גמור ולא יחשיכו לא הכלי המגבילי' כו' וזהו סוף המאמר דנתחילין ומבועין אתנגידו ומתקשרין ממנו בתוס' מרובה על העיקר מטעם הנ"ל.

ויאמר* משה איש אל יותר ממנו עד בוקר אמר ר"י כל יומא מתברך מיומא עילאה דהא כל ו' יומין מתברכין מיומא שביעאה כו' וכל יומא יהיב מאי דקביל כו' ולא יזיף מיומא לחברי". פי' בא ליתן טעם למה

ויאמר . . . עד בוקר: כנ"א ליתא.

לחבריי: כנ"א נוסף: וע"ד דאמר משה איש אל יותר ממנו עד בוקר.

שאמרו שלא יותירו עד בקר הוא לפי שכל מדה ומדה דאצי' שמשפיע
 בבריאה יצירה כו' מאין ליש דהיינו השפעת יומא עילאה ביומא תתאה כידוע
 לא יהיב אלא מה שקבל בהאי יומא דילי' פי' כי מאחר שהאורות באים
 ונמשכי' מן המאציל בבחי' מדה וקצבה בכלים כו' וכל א' מהם לא ישפיע
 בבחי' כלים שאינו שלו כי לא ישנה תפקידו מכמו שנמשך מן המאציל
 לתכלית המכוון בסוף מעשה שעלתה במחשבת המאציל כו' איכ כל יומא לא
 יזיף לחברי' מזה הטעם כי מאחר שמחדש בכל יום המשכה חדשה מן המאצי'
 כידוע כמו אורי' יום א' שהוא אור החסד שיאיר בכלי שלו שזהו ברכה
 דקביל בהאי יומא דילי' כו' ולא יותר ממנו עד בקר של יום ב' שהרי יום ב'
 הי' שפע חדשה מן המאציל באור מדת הגבור' וכדומה אלא כל אור ישפיע
 לפי הכלי שלו בלבד וככלות היום יכלה שפעו ולא שליט ביומא דחברי' כלל
 כי כבר כלה מלאכתו ונגמר עבודתו אתמול כו' ודל'. וזהו איש אל יותר
 ממנו עד בוקר במן שהוא בחי' מזונא דחכמתא עילאה נמשכי' ממנה המוחין
 באורות וכלים כידוע.

והנה כל ו' יומין הם בחי' קצות דאצי' מזרח מערב כ' מתבררין מיום הז'
 מבינה אם הבנים כ' שנק' שביעאה ממטה למעלה ובשבת הוא עליו'
 המל' לקבל מבינה מקור השפע לו' יומין דחול כידוע, וכתיב ביום השישי
 והכינו את אשר יביאו פי' לפי שבכל ו' ימי המעשה ירדה המל' מאוד בבייע
 עד שמקבלי' גם החיצוני' מטופרהא ושערהא כו' לא יש בכוחה לעלות בשבת
 אלא ע"י המשפיע העיקרי שלה והוא בחי' יסוד ז"א כו' שהוא יום הששי
 כידוע ונשפע בו ג"כ תוספ' שפע בשביל יום הז' להכין אותה והיינו ה'
 דהששי דאזדוגת בי מטרוניתא כ' פי' דמלבד שפעו ליומא יש בו כח ועוז
 להמשכה שפע יום הז' מפני שלא יוכל לירד למטה כי עולה הוא ביומא
 שביעאה בחי' בינה כו'. וזהו מי שטרח בע"ש יאכל בשבת דוקא ולא בשאר
 יומין לפי שביום השישי יש תוספות כח להכין שפע המל' בפתורא מזונא
 דשבתא לפי שהוא המשפיע העיקרי שהרי הוא כנישו דכל נהורין כידוע ולכן
 זיווגא דילהון בלילא דשבתא בחדוה דמלכא דווקא דהיינו בחי' מוחין דאבא
 הנק' מלכא עילאה שמאירין במל' ביומא דשבתא וכדמפרש הטעם בסמוך.
 מאי שבת שבי' נהירין שאר יומין פי' שבכל יום נמשך מן המאציל שפע
 חדשה עד יום הו' שכלה כל שפעו כתיב ויכולו השמי' כו' כי ר"ת הוי' יום
 השישי ויכולו השמים היינו כלות המלאכה דשם הוי' דז"א ולכך לא נק' כלה
 אלא ביום הו' דווקא ע"ש הפי' כלתה נפשי כו' בבחי' עילוי אחר עילוי כו'

והוא ענין תענוג העליון שנגלה דווקא בגמר המלאכה והשפע כי בעת טרדו בשפע ביומין דחול לא נגלה עונג שבהם עד שביום ז' שראה את כל אשר עשה והנה טוב מאוד היינו הבחי' גילוי העונג כמ"ש במ"א וזהו דבי' ניחא דשאר יומין לכך לא יש בו ענין מלאכה כלל וד"ל. ומזה הטעם זיווגא דילהון לברך' הו' יומין שאח"כ בליל שבת דווקא וד"ל.

רבי ייסא אמר כנ"י נמי איקרי שבת דאיהו בת זוגי' כו'. פ"י כי מתחילה דיבר במל' דאצי' כמ"ש בחדוה דמלכא שהוא אבא במטרוניתא כו' ועכשיו בא ר' ייסא לפרש דכנ"י נמי איקרי שבת בהארט מוחין דאבא בליל שבת דיומא כמ"ש כי קודש היא לכם דווקא וכמ"ש ביני ובין בני' כו' וטעם הדבר לפי שהיא בת זוגו פ"י שבימות החול הוא זוג דיעקב ורחל ובשבת הוא זוג ישראל ורחל וההפרש ידוע דיעקב הוא השפע מחיצוני' המדות למל' בשביל ליתן טרף ומזון לנברא' בבחי' חיצוני' בלבד וזהו בכל ו' ימי המעשה אבל בשבת עולה המל' בשביל להתיחד עם ישראל יש"ר א"ל דהיינו בחי' מוחין דאבא שמשפיעי' בכנ"י ולא בשביל השפעת חיצוניות אלא בשביל הארת עצמותה והיינו דאיהו בת זוגי' דישראל. ושורש ענין השייכות שיש לאבא עם המל' להוסיף בה מוחין בשבת היינו מ"ש כי קדש היא לכם כו' קודש היא מוחין דאבא ויש להקשות למה אמר לשון נקבה היא כו' אך הענין הוא דאיש מזריע תחלה יולדת נקבה ולכך תלה הכתוב נקבות בזכרי' וגם כאן הרי המל' אחד מצלעותיו דז"א ועצמות מן האם דווקא וז"ש אברהם אחותי בת אבי היא ולא בת אמי ותהי לי לאשה פ"י מפני שאבא יסד ברתא מטעם הנ"ל איש מזריע תחלה כו' נק' בת אבי דווקא ושורש ז"א מאימא דאשה מזרעת תחילה יולדת זכר ע"כ ותהי לי לאשה מפני שהם מב' הפכים משא"כ אם הייתה ג"כ בת אימו וד"ל וא"כ זה הטעם ג"כ דכנ"י נמי איקרי שבת בהארט מוחין דאבא כמ"ש כי קדש היא דאבא יסד ברתא וד"ל. ומ"ש לכם ולא לשאר עמין כו' וידוע דבני בכורי ישראל כו' ושרשם במוחין דאבא דוקא כמו ענין ישראל עלו במחשבה כו' כמ"ש במ"א דשבת וישראל שורש א' להם ממש כו' וד"ל.

(זח"ב פח, א)

להבין מאמר הזהר בפ' יתרו (דפ"ח ע"א) זכור את יום השבת לקדשו, ר' יצחק אמר כתיב ויברך אלקים את יום השביעי וכתיב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהי בו, כיון דלא משתכחי ב"י מזונא מאי ברכתא אשתכח ב"י, אלא הכי תאנא כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא' תליין, ואמאי לא אתשכח מנא ביומא שביעאה משום דהאי יומא מתברכין מיני' כל שיתא יומין עילאין וכל חד וחד יהיב מזונא לתתא כל חד ביומא מהאי ברכה דמתברכא בהאי יומא שביעאה, ובג"כ מאן דאינו בדרגא דמהימנותא בעא לסדרא פתורא ולא תקנא סעודתא בליל דשבת בגין דיתברך פתורי' כל אינון שיתא יומין דהא בההוא זמנא אודמנא ברכאן לכל שיתא יומין וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקני' וע"כ בעי נהמא ומזונא, ר' יצחק אמר אפילו ביומא דשבתא נמי, ר' יהודא א' בעי לאתקנא בהאי יומא ולמיכל ג' סעודות בגין דישתכח שבעא וענוגא בהאי יומא בעלמא, ר' אבא א' לאזדמנא ברכתא באינון יומין דלעילא דמתברכין מהאי יומא והאי יומא מלי' רישא דז"א מטלא דנחית מע"ק סתימא דכולא ואטיל לחקל תפוחין קדישין תלת זמנין וע"ד בעי ב"נ לאתקנא תלת זימנא אליו, עכ"ד המאמר.

והנה מה שיש לדקדק במאמר זה רבות, הנה הא' דהנה ממה שהתחיל בקושי' כיון דלא משתכח ב"י מזונא כו', הרי משמע דאין בו שייכות למזונא כלל וכמו שתירץ משום דהאי יומא מתברכי' מיני' ולכך אין בו ירידת המן וא"כ מה זה שאומר אח"כ ובג"כ בעי לסדרא פתורא ולתקנא סעודתא כו' עד וע"כ בעי נהמי ומזונא הלא אין שייכות למזוני ונהמא בהאי יומא כלל ולמה לנו לתקן סעודתא כו', ואם משום שיתברך פתורא כו' הרי סעודה זו משל יום השישי היא שכבר אתברך משבת שעברה כו', וקושי' זו היא באמת גם על גוף הענין דמה מועיל שיתקן פתורא שהכין בע"ש לענין השראת הברכה בכל שיתא יומין שיבואו אחר השבת כו', ועוד י"ל בענין האי יומא שביעאה דמתברכין מיני' כל שיתא יומין מהו ואם יש ביכולתו לברכם למה צריך לאזמין ברכתא באינון שיתא יומין כו', ועוד יש להבין מה שאמר ר' יצחק אפילו ביומא דשבתא נמי, למה יהי' הדבר פשוט ללילי שבתא יותר מיומי דשבתא עד שהוצרך להשמיענו אפילו ביומא דשבתא נמי כו', וגם יש להבין מה שהוסיף ר' יהודה דבעא לאתקנא כו' בגין דישתכח שבעא וענוגא ולמה לא די לתקנא פתורא בלבד מטעם שקדם, וגם במא' דר' אבא יש להבין מה שהוסיף לשון לאזמנא ברכתא באינון יומין כו', ומה שאמר בטעם ג' זמנין דהאי יומא מליא רישא דז"א מטלא כו' דלפי' ה' מהראוי להיות סעודת לילא דשבתא נגד בחי' עתיקא אחר שהיא ראשונה וסעודה השלישי'

נגד חקל תפוחין שבאה באחרונה והענין בהיפך דליל שבת הוא בבחי' חקל תפוחין כידוע.

אך הנה להבין כל הדקדוקי' האלה, יש להקדים תחלה הקדמה כללי' בענין השבת מהו ענין השבת. הנה במצות השבת נאמר הטעם בכתוב כי בו שבת וינפש כו', וביאור זה ידוע שהוא עדי'ם התפשטות ירידת כחות הנפש באדם כשחזורי' ועולים ונכללים בעצמות שזהו נק' נייחא דרוחא והוא ענין כי בו שבת וינפש למעלה באדה"ע שעל הכסא כו'. אך הנה יש להבין דלמה נק' זה בשם עלי' דוקא וכידוע דבשבת הוא זמן עליות העולמות בכלל וגם בפרט כו'. ואמנם הענין יוכן בביאור יותר ענין המשל הנ"ל מירידת כוחות הנפש באדם. דהנה אנו רואים בחוש שכאשר האדם מצמצם שכלו בעשי' גשמי' כמו לכתוב דבר מה או לצייר דבר מה הרי יש בכח השכלי' באותה שעה ירידה עצומה בנ' אופני', הא' מצד מעשה הכתב והציור שהוא ענין גשמי ומתגשם כח השכל בירידתו שם להרהר ולעיין באיכות הציור והכתב, כי לכתוב ולצייר מה שחושב בשכלו הוא ענין הגשמת השכל בודאי שהרי כח השכלי רוחני' הוא בשעה שעוסק בו ומעיין בו במחשבתו בלבד כו' ואין ערך כלל בין דקות השכל כמו שהוא במוחו וכמו שהוא בגסות והגשמה כשהוא מלובש בעשי' גשמי' במעשה הכתב וכיוצא, והב' מלבד זאת ההגשמה הנה כשהי' כח שכלו פנוי ממעשה הכתב הי' ביכולתו להעמיק שכלו להשכיל דבר עמוק שאין לפי'ע כלי שכלו והרי הי' עלי' גדולה לכלי השכל, כמו שנראה בחוש שיוכל אדם להשיג עומק ההשגה מה שלא לפי'ע כלל כו', ובירידת כח השכלי לא די שלא יוכל לעלות יותר מכפי כחו אלא שהורד עוד להתלבש בהגשמת מעשה הכתב וכיוצא, ונמצא חסר ואבד בכתובתו ב' דברים, א' העלי' והב' דקותו ורוחניותו כו'. וכל אלה החסרונות כשחוזר ונח ממעשה הכתב אזי ממילא נפשט השכל מגשם הכתב והציור ועוד יותר שעולה להשכיל למעלה מה שלא יש בכלי שכלו להשיג והי' עלי' גדולה לשכלו בנ' דברים, הא' שנעשה בדקות כמו שהי' והב' שעולה עוד לדקות היותר גבוה מערכו בעצמו כו'. וכי' המשל עדיין אינו משל אמיתי לנמשל להשכיל מזה בדוגמא למעלה בירידת כחות האלקי' מבחי' המדות דאצי' לביי'ע להחיות רוח שפלים מאין ליש בכל וי'י מי המעשה כידוע שיום הראשון מאיר בו מבחי' חסד דז"א כו', שהרי במשל הנ"ל הרי מ"מ יש ערך משכל המלובש בעשי' לשכלו העצמי במה שהו משם א' שזה שכל וזה שכל אלא שזהו בתכלית הדקות וזה בתכלית ההגשמה כנ"ל, אבל למעלה הרי באמת אין ערוך כלל בין נברא לבורא שהנברא יש מאין הוא בבחי' גבול הוה ונפסד כו', וכח האלקי' הוא בבחי' בבע"ג ונצחי כו' כידוע. וא"כ ירידה והתלבשות זאת של כחות האלקי' דבחי' ז"א דאצי' בכל ו' ימי המעשה לחדש

הבריאה יש מאין כג' עולמות הנפרדים בי"ע כו' היו ירידה גדולה לאין קץ ושיעור מאחר שהמה בכלתי ערך כלל אפילו כערך העשי' לגבי השכל לא מיני' ולא מקצתי' כו' אחר שהבריאה בחי' נפרד יש מאין וכח האלקי מתצמצם כ"כ להמציא' הרי אין זה דוגמא ומשל למטה כלל. וא"כ העלי' של בחי' המדות דאצי' מירידה כזאת הוא תכלית העלי' שלפ"ע הירידה כך העלי' וכידוע, וזהו אמיתית הטעם שבשבת הוא דוקא זמן עליות העולמות בפרט ובכלל הוא בחי' עליות בחי' יומין עילאין דאצי' מו' ימי החול כידוע בפ"י הפסוק בזהר כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ כו' ולא כתיב בששת ימים כו' אלא ששת ימים כו' משמע שאותן ששת ימים עצמן הן המחיי' ומהווי' כל הנמצאי' יש מאין ועולם העליון שבעולם הבריאה כמו גע"ע שבעולם הבריאה עד סוף עולם העשי' כמו בהתהוות הטבע בהרכבת ד' יסודות גשמי' כצמיחת עשבים ותבואות בצומח והגדלת כח השכל באדם המדבר כו' וכל פרטי חלקי הדצח"מ כו' כידוע. וא"כ כשחזורין ויזו יומין דאצי' מירידתן זה להיות כמו שהן בבחי' עצמותן בבחי' האצי' כמ"ש לך ה' הגדולה כו', או נק' בחי' מנוחה כמ"ש כי בו שבת כו' כמו ניחא דרוחא מהשגת התלבשות השכל מעשי' הגשמי' במעשה הכתב, וכ"ש וק"ו באין שיעור מדמיון זה כנ"ל. ואמנם זה מבואר ממשל הנ"ל בבי' האופנים שהשכל מתעלה עוד כשבא לעצמותו במה שיוכל להשכיל גם יותר מכפי ערכו כו', כך הדוגמא מזה למעלה דבחי' המדות דאצי' עולין במעלה יותר עליונה להיות יותר גבוהים מבחי' מוחין מה שאין לפ"ע בחי' הכלים שלהם והיינו שעולין עד בחי' עתיקא קדישא שהזכיר כאן.

וביאור ענינו ידוע שהוא בחי' הממוצע בין עצמות המאציל לכל אורות הנאצלים כו', וכמו שהממוצע יחבר העליון בתחתון והמשפיע במקבל, כך בחי' עתיקא שהוא הממוצע הוא המחבר עצמות המאציל להאיר בנאצלים כו'. והטעם ידוע בע"ח לפי שבבחי' עתיקא יש בו מבחי' האחרונה שבעצמות המאציל וגם הוא שרש וראש לכל הנאצלים כו', וע"כ הוא בחי' ממוצע כמ"ש במ"א. והעליות של המדות דאצי' עולין בשבת לבחי' הממוצע הזה והוא לחברם בעצמות המאציל שלמעלה מכל ההשתל' דא"כ שבאצי' שנק' חיוהי וגרמוהי כו' כידוע, ובכל ששת ימה"ח היו המדות מלובשים בתכלית הירידה דהיינו בבי"ע כמו ע"י מאמר יהי אור נמשך מאור חסד דאצי' ביום הא' למטה בכל העולמות וע"י מאמר יהי רקיע מבחי' הגבו' להיות בחי' רקיע מבדיל שהוא ע"י צמצום מבחי' הגבו' דוקא כידוע, וביום הג' ע"י מא' תדשא שהוא בחי' הת"ת כו' שהוא עץ עושה פרי כו'. ובשבת כתי' כי בו שבת וינפש שעלו כולן בתכלית העילוי שלמעלה גם מגדר עצמותם מלבד שהופשטו מירידתן בהתלבשות עצומה כ"כ והוא שעלו

ונכללו בבחי' עתיקא שהוא בחי' ממוצע, ועד"מ כשהאדם נח שחוזרים כל כחות נפשו ונכללים בעצמותו ממש וד"ל. וזהו ענין השבת בכלל, ובוהו יובן כללות ענין הטעם למה שלא הי' יורד המן ביום השבת וכמ"ש כי ביום הו' שבת לא יהי' בו כו' מלבד מה שתירץ במאמר זה כנ"ל, דמפני שהמן הוא בחי' הטל העליון דנטיף מעתיקא זה כמ"ש ר' אבא דרישא דז"א מליא מהאי טלא כנ"ל במאמר, וזהו דוקא בשבת דז"א עולה בתכלית העילוי לבחי' עתיקא ואז הוא מליא רישא, אבל בימוה"ח הרי הוא מתלבש בתכלית הירידה לומר יהי אור יהי רקיע כו' וניזונים כל העולמות מאותו הטל שקיבל ז"א בשבת והיינו מאותו הארת עתיקא שקיבל משבת, וע"כ ירד המן בהתלבשות מזון גשמי בכל וימה"ח כו', משא"כ ביום השבת שלא הי' התלבשות דז"א כלל בבי"ע, אלא עולה למעלה בבחי' האצ"י שם המן הוא בחי' טלא ונכלל בעתיקא ממש ולא ירד רק לבחי' המוחין דז"א שנק' רישא שהן מוחין הפנימי' של המדות חו"ג כו' ולא ירד גם במדות עצמן, רק אח"כ כד אטיל לחקל תפוחין, וגז' הכל בבחי' האצ"י בלבד, ולכך לא ירד המן למטה בעולמות הנפרדי' ביום השבת. וזהו ששת ימים תלקטוהו וביום הו' שבת לא יהי' בו פי' בהתלבשות בבי"ע לא יבא מטעם הנ"ל וד"ל.

והנה כדי להבין כל הדקדוקים הנ"ל במאמר זה, צריך להקדים עוד הקדמה א' כללית והוא בענין בחי' א"ק מהו ולמה נק' שמו דוקא בשם אדם ולא פרצוף אחר זולתו, הנה ידוע שבדרך פרט שם הו"י באצ"י בחי' היו"ד בחכ' דאבא והה"א בבנינה דאצ"י הנק' אימא והו"ו בז"א וה"א אחרונה במל' כו', ובחי' קוצו ש"י הוא בבחי' הכתר הנק' עתיקא שהוא בחי' הממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כו'. והטעם ידוע כי החכ' נק' ראשית הגילוי והוא רק נקודה חדה והבינה הוא ענין ההבנה וההשגה שהוא בבחי' ההתפשטות אורך ורוחב כו', והוא אות הה"א כו', והו"ו הן המדות והה"א אחרונה בחי' הדבור כו' וקוצו ש"י הוא מקור החכ' וכמ"ש והחכ' מאין תמצא פי' מאין דכתר כו'. ופרט זה בשם הו"י ישנו בכל עולם ועולם מד' העולמות אבי"ע ובפרטי פרטיות ברוב העולמות עד"ז יש בכא"ז מד' עולמות דאבי"ע כידוע ובכולם בחי' קוצו ש"י הוא בחי' הכתר ובחי' עתיק של אותו עולם כמו מל' דאצ"י שנעשה עתיק לבריאה ואח"כ נמשך שם ה' בעולם הבריאה בפרטיות יו"ד בראש כו'. אך הנה זהו דוקא בד"פ שבסדר ההשתל', אבל כנשערך כללות ההשתל' כולו כא' הנה ידוע שמצטרפים הכל וגם בי"ע מצטרף וליכלל הכל בשם הו"י א' הרי כללות כל עולם האצ"י הוא בבחי' היו"ד דאבא ואימא בבריאה הוא הה"א וז"א ביצ"י הוא הו"ו ומל' בעש"י הוא ה"א אחרונה ואז בחי' קוצו ש"י היינו בחי' א"ק לכל הקדומים כו'. ובחי' א"ק זה הוא למעלה הרבה מבחי' עתיקא כי בחי' אחרונה שבעצמות אוא"ס שיש

בעתיקא שהוא הממוצע כנ"ל היינו מבחי' א"ק זה לפי שהוא נחשב מבחי' א"ס עדיין, ובחי' עתיק הגם שהוא שרש וראש לכל האצי' אין לו ערך כלל עם בחי' א"ק זה יותר מכמו שאין ערוך בין אצי' לגבי עצמות המאציל אחר שהוא בחי' האחרונה שבעצמות אוא"ס כו' וד"ל. והנה יש להבין לפ"ז מהו שרש ענינו דא"ק זה ולמה נק' הוא בשם אדם דוקא ולא נק' פרצופי' אחרים שתחתיו בשם אדם, וגם למה נק' קדמון כו'.

אך הנה תחלה ילה"ק עוד ענין א' הידוע בע"ח והוא כמה שמובדל עוד בחי' א"ק זה מכל הפרצופי' שתחתיו כמו א"א וע"י ואו"א כו'. דהנה יושר דא"א וע"י מסתיימים בפרסא שיש בין אצי' לבריאה כידוע וגם עיגולים א"א מסתיים שם וכמבואר בע"ח בכמה דכותי, ובחי' יושר דא"ק אינם מסתיימים אלא עד סוף ותכלית עולם העשי' כולו כידוע דבא"ק זה נאמר ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים כו', והוא ענין עד דמטו רגליו ברגליו כו', והוא בחי' עקב דא"ק זה שהוא עומד בסוף העשי' ונק' ג"כ בשם עקבות משיחא כידוע. וזה פלאי לכאורה דאם עוצם מעלתו נבדל בערך גם מבחי' עתיקא כנ"ל וד"ל, א"כ למה ירד אורו ושפעו למטה מטה כ"כ והוא בוקע גם כל הפרגודים והפרסות שיש בין כל עולם ועולם, כידוע דג' פרסות יש א' בין אצי' לבריאה והב' בין בריאה ליצי' והג' בין יצי' לעשי' ומחמתם יסתיימו כל אורות ופרצופי' דאצי' ולא נמצאו גילויים כלל בעולמות התחתונים מפני בחי' הפרגודי' והפרסות הנ"ל שמבדילים ומפסיקים, אבל בחי' א"ק זה יורד ובוקע כל המסכים הללו עד שבחי' עקב דא"ק ממש נמצא גם בסוף עולם העשי' כו'.

ואמנם הענין יובן בהקדים תחילה ענין אדם מהו. דהנה עיקר השם של אדם הוא בדבר שהוא בחי' כללות דוקא שכולל הכל וכל מה שיש בעולם הכל כלולים בו אין דבר נעדר בו עד שגם היותר עליון שבמדריגות נמצא בו וגם היותר תחתון נמצא בו מפני שכולל מכל המדריגות דהיינו מבחי' הפנימי' דפנימי' עד בחי' החיצוני' דחיצוני', וע"ד דוגמא של אדה"ת למטה דהנה אנו מוצאים בו כללות כל המדריגות ולא דבר וענין פרטי בלבד, כי הנה יש בו נפ"א המשגת השגת אלקות כו' ויוכל להיות שרשה מבחי' האצי' ג"כ כמו נשמת מרע"ה וכיוצא, ונמצא בו גם מבחי' החיצוני' והפסולת היותר אחרון כמו שערות וצפרניים שבגופו, וכמו הפסולת ממש שיוצאים מגופו כליחה וצואה ומי רגלים כו' שמרחיקים מהם ד"א לק"ש ותפלה כידוע. וא"כ נמצא בו מבחי' היותר פנימי עד בחי' היותר חיצוני לפי שכולל מכללות כל ההשתלשלות מעליון שבעליונים עד תחתון שבתחתונים

ע"כ נמצא בו הכל, אך שזהו בו ע"י התלבשות רבות מאד דהיינו שהנה"א מתלבשת בלבוש חומרי' דנוגה ואח"כ בנפש דנוגה הבהמית והנפש דנוגה הבהמית בגוף החומרי עד שימצא בו ממנו פסולת היותר חיצוני' כנ"ל. ויהי' איך שיהי' הרי מ"מ כללות הכל נמצא בו ע"י לבושים רבים שנמצאו בו כו'.

והדוגמא לזה הנה כמו נשמת משה שהיתה שרשה מתכלית העילוי שבמדריגות העליונות כמ"ש בכל ביתי נאמן הוא פה אל פה אדבר כו', והוא לפי שהי' מבחי' אור אבא דאצי' כידוע, ואעפ"כ הי' סוף התלבשותו בחומר גופני ממש עד שהוצרך לאכילה ושתי' ולולי שהי' צדיק גמור הי' ביכולת החומר הגופני מצד עצמו לימשך בהמשכת תאוה זרה כו', אלא לפי שהאדם בעל בחירה והי' צדיק מופלג ונמשך גם כל כחות נפשו החומרי' לה' לבדו ע"י תגבורת ניצוץ נשמתו כו', אבל מצד עצמות נפשו הבהמית הרי היתה בודאי ממדריגות היותר תחתונות שבסוף עולם העשי' החומרי כו'. וא"כ אנו רואים שנמצא באדם מבחי' היותר פנימי' עד בחי' היותר חיצוני' כו'. ועוד דוגמא אנו מוצאים באדה"ר שהי' שרש נשמתו מבחי' זיהרא עילאה דאצי' שמאיר בכריאה ואעפ"כ מצד גופו הבהמית נמשך אחר ההגשמה בחטא עה"ד כו'. וכיוצא בכל אלה יובן בכל הנשמות שנתלבשו בגופי' חומריי' שהם הנקראים דוקא בשם אדם כמארז"ל אתם קרוים אדם דוקא שהוא לפי שכלולים מן היותר עליונים עד היותר תחתונים כו', משא"כ נפשות אוה"ע שאין בהם מבחי' היותר פנימי' מכל ההשתל' ולכך אתם דוקא קרוים אדם לפי שישראל עלו במח' דהיינו במח' דא"ק כו' ונעוץ בהם התחלה עם הסוף בכללות הכל. והנמשל והדוגמא באדם התחתון הנ"ל שכלול מהכל יובן למעלה שהרי עליו נא' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כו', א"כ בהכרח שיש בחי' אדם כדוגמתו ממש למעלה שכלול מכללות כל ההשתל' דאבי"ע מריש כ"ד עד סוף כל דרגין כו', והיינו בחי' א"ק הנ"ל שנק' בשם אדם דבריאה בכללות כל ההשתל' כידוע בע"ח. והטעם מובן עפ"י הדוגמא באדה"ת שכלול בו כללות הכל דהיינו שיש בו מבחי' אחרונה שבעצמות אור הא"ס ממש כדמיון ניצוץ האלקי' באדה"ת למטה, אך שהוא מתלבש בריבוי הלבושי' בהשתלשלות פרטיי' באורות שלפני האצי' וגם בבחי' האצי' וגם בכי"ע הכל הם בחי' לבושים החיצוני' שלו עד שימצא בו גם מבחי' היותר חיצוני מכולם והוא אצלו עד"מ פסולת הגוף החומרי צואה ומי רגלים והן הן היכולות החיצוני' דנוגה דעשי' כו' שבהם עומד בחי' רגליו וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו', והוא הנק' בחי' עקב דא"ק זה עקבות משיחא כו', ואמנם ראשו דא"ק זה הוא כלול מכל ציור קומת האצי' דהיינו שבחי' הפנימי' היותר פנימי' שיש בו הוא מבחי' עצמות או"א"ס ובחי' היותר תחתונה שיש בו הוא סוף עולם העשי' מפני שהוא בחי' כללות היותר עליון

עד היותר תחתון ואין נמצא בו ענין ודבר פרטי בלבד אלא כולל הכל ועליו נאמר נעשה אדם לפי שכלול מן היותר עליונים עד היותר תחתונים לכך נא' נעשה אדם בצלמינו.

ובכ"ז יובן הקושיא הנ"ל למה עקבות א"ק מסתיים ברגלי העשי' ופרצופי א"א וע"י מסתיימים לפני הבריאה כו', להיות שבחי' א"ק זה הוא כללות שכולל הכל מריש כ"ד עד סוף כ"ד כו', וא"כ בהכרח שאין קיום לשום נברא בפרט בלתי הארת א"ק זה אחר שהוא כלול כל הפרטי פרטי' שמריש כ"ד עד סוף כל דרגין דעשי' כו', כך מסתיימים רגלי א"א בסוף העשי' לפי שגם מעולם העשי' הוא כלול ואפי' מהחיצוני' דחיצוני' דהיינו קליפות דעשי' כו', והאצ"י שנמצא בו הוא רק בחי' פרטיות כמו שהבריאה פרט כו'. ולפ"ז לא הי' מהכרח שימצא אורות האצ"י ביצי' ועשי' אחר שהאצ"י הוא פרט, משא"כ א"ק שהוא כלל בהכרח שימצא עד הפרט היותר אחרון לפי שכולל הכל. ועד"מ הנ"ל באדה"ת שכללות חיצוני' גופו עם פנימיות נשמתו נק' רק אדם א' דם בכללות, משא"כ חלק א' פרטי שבו כמו השכל איז נק' אדם אלא שכל והמדות ג"כ ענין פרטי עד שגם הרגלים הן ג"כ בחי' פרט ואין לשכל ומדות שייכות עם הרגלים שנאמר שימצא מציאות אור השכל ברגל כו', ואעפ"י שבאמת יש הארת השכל גם ברגל מפני שנעוץ תחביס, זהו רק מפני בחי' אדם שהוא בחי' כללות ע"ס כולל העליון בתחתון ותחתון בעליון כו' ולא מצד עצמות השכל והמדות כו'. ומזה הטעם יובן מה שאין כל הפרגודי' דד' עולמות מפסיקי' כלל לאור א"ק אבל אורות דע"י וא"א מפסיקים הם וד"ל.

וזהו ענין הנ"ל בשם הוי' דבדרך פרט באצ"י עצמו יש שם הוי' היוד בחכ' שהוא ראשית כו' וקוצו ש"י בעתיקא הממוצע כו', אבל בבחי' כללות כל ההשתל' בחי' האצ"י הוא היו"ד והבריאה היא והיצי' וא"ו והעשי' היא וקוצו ש"י היינו בחי' א"ק שלמעלה הרבה מבחי' עתיקא לפי דלגבי כללות א"ק כל האצ"י כולו אינו אלא פרט א' והוא יו"ד ראשית גם מבחי' עתיקא שורש האצ"י שא"ק עצמו נק' סובב המקיף לכל ההשתל' בהשוואה א' מריש כ"ד עד סוף כ"ד כידוע בציוור קומת א"ק כו' לפי שכולל הכל כנ"ל וראשיתו מבחי' אחרונה שבא"ס וסופו מסתיים בסוף העשי' כנ"ל, וע"ק מקיף וסובב הכל כאדה"ת שיודע מעצמותו מראשו לסופו בסקירה א' כו', וכך אמרו צופה ומביט עד סוף כל הדורות דאבי"ע בסקירה אחת כו', וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו הטעם ג"כ שנק' הוא דוקא בשם אדם ולא פרצוף אחר זולתו לפי שבחי' אדם הוא הכולל הכל ואין התכללות הכל אלא בחי' א"ק זה דוקא

כניל, ולכך נק' גיכ בשם קדמון לכל הקדומים לפי שקדם להכל וכלל את הכל בחי' מח' כללית וכל מה שיצא אחיכ בגילוי כמו אצילות ובריאה כו' הכל כמו הפרט שיצא מן הכלל שאין בו התחדשות כלל וכמיש במיא ודיל.

ואחר הקדמה זאת יובן היטב כל הדקדוקים במאמר הנ"ל. אך תחלה יש לפרש גופו של המאמר ואחיכ יתורצו גיכ כל הדקדוקים הנ"ל. והיינו בגוף הענין דאמר דאמאי לא אתשכח מנא ביומא שביעאה משום דהאי יומא מתברכין מיני' שיתא יומין כו', מאיזה טעם בהאי יומא דוקא מתברכין כל שיתא יומין כו', וגם מה זה תירוץ שלא ירד המן בשבת כו'. אך הנה קצת הטעם לזה הענין מבויל דבשבת הוא בחי' עליות העולמות בכלל והיינו שבחי' ז"א עולה בעתיקא שהוא בחי' הממוצע כו'. וביאור ענין זה ידוע ממשל המקבל השפעה למטה דאידי דטרירד למבלע לא פליט, פי' אידי דטרירד לקבל שפע עצמותו הוא נמצא אז בביטול עצמותו מכל וכל כדי שיהא כלי בית קיבול לקבל אור השפע ולכך ממילא אין ביכולתו אז לירד מעצמותו ולהשפיע למטה כמו להשיב לשואלו דבר מה וכיוצא לפי שנתצמצם ונתכלל בעצמותו מאד ואין לו התפשטות כלל כו' ומכיש שיתפשט למטה כו'. וכך יובן בנמשל למעלה דהנה בששת יומין עילאין דאצי' שעשה בהן שו"א כו', אפי' שו"א העליונים שבעולם הבריאה הנה בויו יומין דחול המה יורדי' ונמשכי' למטה מטה עד סוף עולם העשי' כניל. אבל בשבת הן עולים ונכללים למעלה מעלה מבחי' עצמותם ממש כמו שהן בבחי' האצי' ממש כניל, והיינו לפי שצריכים המה לקבל אור השפע בעצמותם מבחי' טלא עילאה דנטיף מעתיקא ומליא לרישא דז"א כו', כמיש ר' אבא, והאי טלא הוא בחי' העונג העליון הנמשך מבחי' עתיקא כמישי' בסמוך בעז"ה. ולפי שהמדות דאצי' טרודים לקבל אור שפע עליונה זאת מבחי' טלא דנטיף מעתיקא שהוא בחי' הממוצע לחבר האורות עצמות המאציל בנאצלים כו' כניל המה בבחי' ביטול גדול בעצמותם, וכמשל הנ"ל בכל מקבל שפע שהוא מפני שנתצמצם בעצמותו והוא בהעדר התפשטות כו' והיינו אידי דטרירד למבלע ולקבל לא פליט אור שפע למטה בבייע כלל כניל. ועי' הגם שיקבלו לעצמם מבחי' טלא דנטיף מעתיקא כו' לא ירד ממנו בבייע כלל מטעם זה. וזהו עיקר הטעם למה שאמר במן ששת ימים תלקטוהו וביום הז' שבת לא יהי' וכניל שאיננו מתלבש בבייע אלא נשאר בבחי' אצי' בלבד. והיינו שא' משום דהאי יומא מתברכין מיני' כל שיתא יומין וכאויא יהיב מזוני' ביומא לתתא מהאי ברכה דמתברכין מיומא שביעאה, פי' דמשום דויין יומין עילאין דז"א דאצי' טרידי למבלע ולקבל מהאי טלא דנטיף כניל ומתברכין ממנו לא פלטו השפע שמקבלי' למטה בכייע ביום השבת אלא בויו יומין דחול שיבואו אחר השבת שאז המה נחים מלקבל ויכולים לירד

וּלְיִמְשֵׁךְ וְלִהְתַּלְבֵּשׁ בְּאוֹיָא בְיוֹמִין בְּבִיעַ כּו' כְּנִיל. וְלִכְךָ א' הַכְּתוּב דְּבִיּוֹם
הַשַּׁבָּת דּוֹקָא לֹא יִהְיֶה בּו כּו' וּדְיָל.

אך עדיין צריך ביאור למה בהאי יומא שביעאה דשבת מתברכי' מיני' כל
ויי' יומין כו' ועליו אומר וביום הז' שבת לא יהי' בו כו'. הענין הוא
דפי' יומא שביעאה ידוע שהוא בחי' בינה דאצי' שנק' יומא שביעאה
מלמטלמע'ל אחר הוי"ו מדות כו'. ודרך כלל הוא אלף הז' שהוא יום הז'
בכלל נק' בשם עוה"ב והוא עולם התענוג כידוע לפי שבבינה הוא התגלות
התענוג דוקא ולא בחכ' כידוע. והטעם לפי שאנו רואים בחוש שבשכל
וסברא שאיננה משיגה ומבינה בטוב איננו מקבל עונג ממנה כלל אעפ"י
שהוא מושג בכח חכמתו והשכלתו דהיינו בבחי' החכ', אבל לפי שהחכ' היא
כח מה שהוא עדיין מכלתי התגלות אלא בבחי' העלם בלבד לכך אין העונג
מורגש בו כלל, אלא דוקא כשהוא מבינה ומשיג את השכל בטוב אזי נרגש
העונג אשר בו כו'. וכך למעלה בבחי' חכמה ובינה דאצי' הנה כתיב ונהר
יוצא מעדן דהיינו בחי' התגלות ההשגה שבבינה שנק' בשם רחובות הנהר
כו'. אבל בחכ' נאמר מאין תמצא דהיינו מבחי' אין ומ"ה שאינו מושג עדיין
בהרחבת הביאור כו', לכך אין שם גילוי התענוג כי. ומה שאמר ונהר יוצא
מעדן אין הכוונה בעדן זה על אור החכ' דנק' עדן כידוע, אלא הכוונה הוא
על בחי' עתיקא הנ"ל שהוא העדן האמיתי דהיינו שהוא בחי' המקור והשרש
לכל מציאות תענוג ונק' מקור כל התענוגים כידוע ומבואר במ"א. והנה
הנהר שיוצא מעדן הזה היינו לפי שעיקר התגלות בחי' עתיקא זה הוא באור
הבינה דוקא כנ"ל וזהו יוצא מעדן בבחי' הגילוי מההעלם כו'. ונמצא שהם
ענין א', אלא שנתגלה מתוך ההעלם כו' והיינו בחי' העוה"ב שהנשמות נהנין
בגילוי העונג מבחי' עתיקא הנ"ל שהוא הנק' הממוצע כנ"ל.

אך דבר זה גופא צריך ביאור למה התגלות עתיקא בבינה דוקא עד שבבינה
הוא בחי' עתיקא עצמו והחכ' אינו אלא בבחי' ממוצע והוא בחי' מעבר
בעלמא שעל ידו תעבור ההמשכה דאור עתיקא לבא לידי גילוי בבינה שהרי
בחי' עדיין אורו נעלם שם כנ"ל. והענין הוא לפי שבאמת אין השכל ממהות
העונג כלל כנראה בחוש שזה פלאי מה שיתענג האדם מאיזה השכלה חדשה
דמה שייכות יש לשכל עם העונג שהרי העונג יכול להיות בכמה דברים גם
בדברים אחרים שאינם שכל כמו הטיול והשחוק והציור הנאה וכיוצא, אלא
הענין הוא שהעונג הנרגש בשכל אינו ממהות שכל כלל רק שהוא נמצא
בבחי' ההרכבה בשכל דהיינו שהוא מתלבש בו כמו שמתלבש בשאר הדברים
האחרים הנ"ל, אמנם בשכל וחכ' להיותו יוצא ונמשך ממקור התענוג כמ"ש
והחכ' מאין תמצא ע"כ ראשית התלבשות העונג במקורו בא בחכ' הנק' כח

מ"ה והוא מקורו של אותו השכל כידוע ומבואר במ"א. ומפני שהחכ' מצד עצמה היא בבחי' ההעלם עדיין לכך גם התלבשות העונג המקורי בו ג"כ איננו נרגש בגילוי רק בהעלם ע"ד העלם העונג המקורי מאחר שמלוכב בו צריך להיות כמוהו ממש. אבל בבינה שהיא מצד עצמה בבחי' התגלות לכך גם העונג המקורי שיורד ונמשך גם בבינה בא שמה בבחי' ההתגלות כמו אור הבינה ולכך הנה התגלות בחי' עתיקא הנ"ל הוא בבינה דוקא ולא בבחי' כו'. וזהו ענין העוה"ב שהוא בחי' גילוי עתיקא ממש הנ"ל וד"ל.

והנה עדין יובן גם ביום השבת שהוא כמו העוה"ב אלא שהוא בפרט כידוע שבכל השבת יש הארה מיום שכולו שבת שהוא אלף הז' בכלל כו'. וזהו שאמר בהאי יומא שביעאה בפרט מתברכין כל שיתא יומין כו' לפי שבחי' הבינה הוא התגלות עתיקא ושם דוקא מקבלים המדות בחי' גילוי אורו שהוא בחי' ברכה דהיינו תוס' אור כידוע. והיינו להיות כי עלו בשביעאה דהיינו בבינה ובחי' בינה הוא יום השבת שלא יהי' להם בבחי' ירידה למטה כנ"ל לפי שבינה דאצי' מקבלת טלא דמין מעתיקא ואידי דטריד למבלע כו'. אך זאת הוא הסיבה למה שיכולים להמשיך השפע עונג זה שקיבלו בשבת בכל יו"ו יומין כל חד וחד ביומיו כו' כי אם לא קיבלו בשבת לא הי' להם מה להשפיע למטה בעולמות אח"כ, וזהו לא יהי' בו בבחי' ירידה מפני שהוא בבחי' עלי' לקבל כו' וד"ל.

ועתה יש להבין כל הדקדוקים הנ"ל במאמר זה. ותחלה יש לבאר דקדוק הראשון במ"ש ובג"כ מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לאתקנא פתורא כו', שהרי א' תחלה דבהאי יומא לא אשתכח מזוני כנ"ל. הנה התירוץ דע"ז יובן ע"פ הקדמה הנ"ל בענין אדם קדמון כו'. דהנה ר' יהודה הוסיף לבאר במאמר זה דבעי לאתענגא בהאי יומא בגין דישתכח שבעא וענוגא כו' שבעא וענוגא דוקא, וגם בדרז"ל משמע שעיקר מצות סעודת השבת שהוא כשאוכלים בתענוג דוקא ולא כשאוכל על השובע שאינו מתענג שחסר עיקר המצוה אלא כשאוכל לתיאבון דוקא שמתענג באכילתו, וראי' לזה ממה שאסרו לאכול בע"ש סמוך למנחה קטנה כו', ולא אסרו אלא בע"ש דוקא כדי שיאכל סעודת ליל שבת לתיאבון כמבואר בדבריהם ז"ל. ולכאורה זה הענין אינו מובן למה דוקא בסעודת שבת צריך לאכול לתיאבון וכמאמר רב יהודה כאן בגין דישתכח שבעא וענוגא דוקא כו'. אך הענין הוא דבמאכל יש ב' דברים א' גופו של מאכל עצמו כמו שהוא בעצמותו, והב' מה שיש בו מן בחי' התענוג שמתענג האדם אחר אכילתו ותשוב רוחו אליו בבחי' התענוג אחר שאכל לשובע נפשו במיני מאכלים יהי' מה שיהי', וכנראה בעין שבתענית האדם שרוי בצער מפני העדר המאכל שנטחלק כח התענוג ממנו

ובאכילתו לשובע תשוב נפשו אליו ויתענג וירום לבבו ומוחו ודעתו ג"כ מתנשאים בזה, וזה התענוג שנמצא באדם מסיבת המאכלים שאכל בהכרח לומר שהי' נמצא תחלה בגוף המאכל גם מקודם שאכלו ע"כ גם כשאכלו את המאכל ונעשה חיות לנפשו הבהמית הנה מעלה את התענוג בנפש האדם כו', וא"כ הי' בחי' תענוג כללי שנמצא בכל המאכלים, ומה שמרגיש תענוג מכל מאכל בפרט בשעה שאוכלו כאו"א כפי מה שהוא זהו בחי' תענוג פרטי ואינו אלא לפי שעה דהיינו בשעה שאוכל בלבד ואמנם מה שאוכל לפי שעה בתענוג הוא המביא אח"כ סיבת התנשאות הנפש שהוא בתענוג שבעצמות הנפש כנ"ל, כי בודאי יותר ירום לב האוכל מעדני מלכים מהאוכל דברים גרועים כפת סובין וכיוצא, ומכשי"כ שהאוכל על השובע או כשהוא בצער לא ירום לבבו בתענוג מן האכילה כמו שאוכל לתיאבון שמתענג בשעה שאוכל כו' וד"ל. וגם בכאז במצות סעודת השבת עיקר כוונת המצוה הוא בחלק התענוג שמתענג במאכל שאוכל כשאוכל לתיאבון ולא בגופו של מאכל מצד עצמו כמו בחול שהוא ענין הבריורים כידוע שהרי בורר אסור בשבת כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ואמנם הטעם לזה למה מצות סעודת ליל שבת דוקא בכחי' קבלת עונג מהאכילה, הנה זה יובן עפ"י הקדמה הנ"ל בענין אדם קדמון הנ"ל כו', דהנה מבואר היטב למעלה ענין א"ק למעלה שהוא בחי' כוללת הכל מפנימי' דפנימי' עד חיצוני' דחיצוני' כו', והאדה"ת הוא נמצא בדוגמת זאת שכלול מהכל כו', והוא מצד התלבשות רבות שמתלבשת נפח"א בלבוש דנוגה והוא נפח"ב בכלל ונפח"ב בגוף החומרי כו'. והנה בשעה שאדה"ת מקבל עונג מהמאכל הי' העונג הגשמי המרגיש בנפשו הוא עונג חומרי שנפשו הבהמית מרגשת וגם גופו של עונג זה מחומריות רוחניות הבהמיות, ואמנם עכ"ז הרי אנו רואים שמחמת עונג זה החומרי תתפעל גם הנפש האלקי' כשאוכל בכוונה לש"ש והוא במה שירום שכלו והשגתו בעבודת ה' כו' ע"י המאכל שאכל וזהו מצד ההלבשות וודאי דהיינו מפני שהנה"א מלובשת בנפש החיונית הבהמיות ע"כ יבא גם אליה התפעלות מהרגשות עונג החומריות שנה"ב מרגשת זה מצד שהאדם הוא בחי' כוללת מהכל מבחי' הפנימיות עד היותר חיצוני' בהתכללות אחת כנ"ל, ע"כ בהתפעל כחות החיצוני' יבאו העלאת מ"ן עד גם הכחות אלקי' היותר רוחני' ועליונים כמו בניצוק משה ואהרן וכדוגמא שנאמר בהם ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו כו'.

והנה ידוע דאתם קרוים אדם דוקא מטעם המבול' לפי שכללות נשיי כלולים מהכל ולא אוה"ע, בהיות ששרש נפשם מרום המעלות דישראל עלו במח' דהיינו במח' דא"ק כו', וכלול' גם מבחי' היותר חיצוני' מצד נפשם החומרי' כנ"ל, וע"כ מזה מובן שבהם דוקא תלוי' אתעדל"ע

דהיינו בבחי' א"ק שהוא ג"כ בחי' הכוללת כל ההשתל' מריש כ"ד עד סוף עולם העשי' ונק' מטעם זה בשם אדם כנ"ל. וא"כ כאשר אדה"ת מישראל מקבל עונג מהמאכל שאוכל בסעודת השבת להיותו כלול מהכל ביכולתו להעלות מ"ן בעונג זה עד רום המעלות דהיינו שגם בחי' אדם הכללי הנק' אדם קדמאה מקבל עונג זה וימשיך בחי' אור ושפע לבחי' עתיקא, דהיינו בחי' הממוצע הנ"ל הנה ידוע שאין המשכת מ"ד אלא אחר העלאת מ"ן בתחלה כמאמרז"ל דאין טיפה יורדת מלמעלה אא"כ טיפיים עולים כנגדה כו'. והעלאת מ"ן דעונג המאכל הגם שהוא יותר חיצוני, אבל מפני שהאדם הוא בחי' כללי נעוץ תחב"ס ויתפעל בו גם היותר עליון כנ"ל, וגם למעלה גם העלאת מ"ן דעונג דסוף רגלי העשי' בא"ק היינו טבעיות הד' יסודות דנוגה דעשי' אחר שבחי' עקביים דא"ק עומדי' ומגיעים בסוף תכלית קצה האחרון שהוא בבחי' רגלי העשי' הרי מצד שהא"ק הוא בחי' כללי ונעוץ בו תחב"ס א"כ יעלה המ"ן הזה דעקביים עד ראשו דא"ק וימשיך משם אור ושפע מ"ד לבחי' עתיקא להיות נטיף טלא מעתיקא סתימאה ומעתיקא לזו"נ כנ"ל וד"ל. וזה הדבר אינו תלוי רק באדה"ת להיותו בדוגמת א"ק למעלה ודוקא בסיבת העונג שמקבל מהאכילה שאוכל ולא מצד גופו של המאכל, והטעם הוא לפי שהעונג הזה מביא בנפש האדם עונג שלו מבחי' מקור התענוג שבנפשו כנ"ל. וכך למעלה יעלה מ"ן מעונג זה עד בחי' ע"ק שהוא הנק' מקור התענוג' כידוע וע"ק יעלה מ"ן לבחי' א"ק בעצמו ומשם יומשך עי"ז להביא בחי' עצמות התענוג דא"ק בהתגלות בבחי' עתיקא והוא בחי' הטלא דנטיף מעתיקא אח"כ כו'. והדוגמא ממנו הוא המובן מתוך משל הנ"ל בענין השבת הנפש בתענוג העצמי אחר שאכל בתענוג לתיאבון כנ"ל שהוא בחי' עצמות התענוג והתענוג שקיבל בשעה שאוכל הוא רק סיבה להשיב את הנפש לתענוג כנ"ל וה"ז משל להעלות מ"ן מעתיקא והמשכת המ"ד מלמעלה מא"ק לבחי' ע"ק כו'. וזהו שאומרים דא היא סעודתא דע"ק כו' וד"ל.

וזהו עיקר ענין הי"ב חלות שמסדרים בליל שבת במה שהן מצויירין ביודי"ן ווי"ן כו', להיותם מרומזי' להמשכת העונג מא"ק לע"ק והיינו בבחי' יודי"ן ווי"ן כמו דוגמת י"ג מדה"ר שמאירי' ב"ג תיקוני' שהן בצורת יודי"ן ווי"ן שהוא בחי' המשכה וכל בחי' המשכה הוא בא בצמצום העצמות תחלה שהוא היוד' ואח"כ הולך ונמשך למטה שהוא צורת הוי"ו כידוע בפי' בווי"ן תתקטר. וזהו שהוסיף ר"י לבאר במא' זה דבעי לאתענגא כו' בגין דישתכח שבעא וענוגא דוקא וכן בדרז"ל במצות סעודת השבת לתיאבון כנ"ל מטעם הנ"ל וד"ל.

(זח"ב קלד, א)

אִיתָא בְּזוּהַר פ' תְּרוּמָה דְהֵנָּה בְּשַׁעָה שְׁאֵדָם מִתְּפַלֵּל שִׁיעַ שְׁהוּא יְחוּד זְוִינְ
 אִזִּי רֹצִים הִסִּיא לִינֵק גִּיכְ אִזִּי כְרוּזָא מִכְרִיז מֵאֵן דְּבַעִי לְאַסְתַּכְלָא
 בִּיקְרָא דְמִלְכָא וְלֹא יִתִּיר מִיַּד אֲתַפְרְשׁוּ סִיא עִישׁ. וְלֵהֲבִין עֵינִין זֶה צִיל מְקוּדָם
 דְהֵנָּה בְּחוּל הוּא זְווג יַעֲקֹב וְרַחֵל וּבִשְׁבַת זְווג יִשְׂרָאֵל וְרַחֵל, יִשְׂרָאֵל בְּרָא
 בּוֹכְרָא בְּנֵי בְכוּרֵי כּו'. וְהֵנָּה רַחֵל בְּחִי' נֹקֶבָה נִקְבָּה ה' בְּחִי' מְלֵי בְּחִי' דִּיבּוּר
 וְנִקְבֵי הֵינּוּ הַשְּׁפַעָה מְרִיק וְלִמְטָה מִן הַחֹזֶה בְּחִי' חֲסִדֵי מְגוּלִים וִישׁ בְּחִי'
 חֲסִדֵי מְכוּסִים לְמַעְלָה מִן הַחֹזֶה, וְזֶהוּ עִיפֵי קְבֵלָה, וְלֵהֲבִין עִיפֵי פֶשֶׁט דְהֵנָּה יֵשׁ
 בְּחִי' מוֹשְׁכֵל מוֹרְגֵשׁ מוֹטְבַע בְּחִי' חֲבִיד חֲגִית נְהִי. נְהִי הוּא בְּחִי' מוֹטְבַע, פִּי'
 דְהֵנָּה בְּחִי' חֲגִית עֲדִיין אִינוּ בְּכֵלֵי הֶלֶב, דְהֵנָּה אֲנוּ רֹאִים אָדָם שְׁהוּא בְּטַבַּע
 אֲכֹזְרֵי לְבוֹ קֶשֶׁה כְּאֲבֹן וּמִי שְׁהוּא רַחֲמָן בְּטַבַּע לְבוֹ רַךְ מִמֶּשׁ וְגַם רֹאִים
 שְׁלַפְעָמִים הוּא בְּהַתְּרַחְבוֹת הַדִּיבּוּר שְׁהוּ' מְדַבֵּר הֶרְבֵּה וּלְפַעְמִים אִינוּ מְדַבֵּר
 הֶרְבֵּה, וְהוּא מַחֲמַת טַבַּע הַמְדוּת שְׁבְכֵלֵי הֶלֶב וְהֵינּוּ שְׁאֵם הוּא בְּבְחִי' חֲדוּה
 וְהֶלֶב הוּא בְּבְחִי' הַתְּרַחְבוֹת מְדַבֵּר הֶרְבֵּה וְאֵם בְּמִשׁ שְׁהֶלֶב הוּא בְּהַתְּקַצְרוֹת
 אִינוּ רֹצֵה לְדַבֵּר. וְהֵנָּה כְּמִיכְ הוּא לְמַעְלָה שִׁישׁ בְּחִי' אֱלֹהִים הוּא בְּחִי' כַּח
 הַפּוֹעֵל בְּנַפְעַל קִיךְ צִירוּפֵי אֱלֹהִים. וְהֵנָּה כְּתִי' נְאֻלְמַתִּי דוּמִי' כּו' הֵינּוּ שְׁאֵם
 מְאִיר בְּחִי' אֲלִים מְאֻלְקִים הוּא בְּחִי' אֵלִם וְאֵם מְאִיר גִּיכְ אֹתוּתוֹת יִיָּהּ וְהוּא
 בְּחִי' מִי אֱלֹה אִזִּי הַדִּיבּוּר הוּא בְּהַתְּרַחְבוֹת. דְהֵנָּה הַדִּיבּוּר נִלְקַח מֵהַמְדוּת כּו',
 וְזֶהוּ זְווג יַעֲקֹב וְרַחֵל וּמִשְׁם יִכּוֹל לֵהוּיֹת יִנִּיקַת הַחֲצִיצוֹנִים.

וְלֵהֲבִין עֵינִין זֶה צִיל מְקוּדָם עִיפֵי חֲסִידוֹת, דְהֵנָּה יֵשׁ ב' בְּחִי' בְּהַתְּפַעְלוֹת
 הֶלֶב דִּמְ אָדָם שְׁאוּהֵב מִמּוֹן הֵנָּה אֵם הַמִּמּוֹן אִינוּ אֲצִלוּ אִינוּ אוּהֵב
 כִּךְ בְּבְחִי' עֲבוּדַת ה' יֵשׁ גִּיכְ בְּחִי' זֶה דְהֵינּוּ שְׁמַחַת הַתְּבוּנָה מִתְּפַעֵל הֶלֶב
 וְאוּהֵב הַשִּׁיטָה. וְהֵנָּה הַתְּבוּנָה בְּאֵלוֹת אִינוּ אוּהֵב כִּיכְ רַק כְּשֶׁהוּא מִתְּפַעֵל
 בְּלֵב וְאֵם הִי' יִכּוֹל לְהַתְּפַעֵל בְּלֵב מַחֲמַת דְבַר אַחַר אִזִּי הִי' נִכּוֹן לְפָנָיו וְדִל.
 וְזֶהוּ בְּחִי' יִשׁוּת שְׁהוּא דְבַר נִפְרָד מְאֻלוּהוֹת וְאִינוּ אוּהֵב אֲלִקוֹת רַק כְּשִׁישׁ
 אֲצִלוּ בְּהֶלֶב. וִישׁ בְּחִי' אַחֲרַת שְׁהַתְּבוּנָה בְּאֵלוֹת בְּלֵבֵד יִקְרָ אֲצִלוּ. וְהֵנָּה כִּךְ
 הוּא לְמַעְלָה, דְהֵנָּה יֵשׁ נוּגָה דִּיצִי' וְנוּגָה דְבְרִיאָה הֵינּוּ שִׁישׁ מְלֹאכִים
 הַלּוֹקְחִים הַשְּׁפַעָה בְּבְחִי' קְרַבַת אֲלִקִים לִי טוֹב שְׁאִינִם בְּבְחִי' בִּיטוּל לְגַמְרֵי רַק
 בְּבְחִי' הַרְגֵּשָׁה, וְלִכּוֹן כְּשֶׁמְשַׁתְּלֵשׁ לְמַטָּה מִבְּחִי' חֲסִד יִכּוֹל לֵהוּיֹת לְמַטָּה קְלִיפַת
 יִשְׁמַעְאֵל שְׁהוּא בְּחִי' חֲסִד לְעוֹמַת זֶה, וְלִכְךְ מְאֻבְרָהֵם יִצָּא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעְאֵל שְׁהִי'
 מִבְּחִי' חֲסִד מְמוֹתְרֵי הַחֲסִדִי' כּו' וּמִיִּצְחָק שְׁהוּא גְבוּ' יִצָּא מִמֶּנּוּ עֵשִׂי כּו',
 וְהֵינּוּ חֲסִד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִי' וְהוּא מַחֲמַת שְׁהַמְקוּר שְׁלֵהֵם הוּא מִבְּחִי' קְרַבַת

אלקים לי טוב והוא מבחי' יש, ולכך כשמשתלשל יכול להתגשם מאוד כו' וד"ל.

וזהו החילוק שבין ערב רב לישראל, שהערב רב אעפ"י שראו האותות והמופתים והיו גרי אמת אך מחמת שהי' בבחי' יש שהאלקות לא הי' יקר אצלם רק כשהי' בקרבם והיו מתפעלים וד"ל. וזהו לע"ל מוציא הקב"ה חמה מנרתקה ויצוה לעשות סוכה, והנה ישראל יצאו מהסוכה ואומה"ע מבעטים. דהנה ישראל הוא בני בכורי היינו שמקור נשמותיהם הוא בבחי' ביטול לגמרי, ולכך לא איכפת להו כשיוצאו מן הסוכה כי מצטער פטור ורחמנא שרי', משא"כ אוה"ע שאינם רוצים רק כשעובדים והוא בחי' יש לכן יבעטו. ולכך א' מישראל כשנתן סלע לצדקה ע"מ שיחי' בני הוא צדיק גמור משא"כ באוה"ע, כי ישראל אעפ"י שימות לא יבעט מצד מקור נשמותיהם שראוי לעשות מצות בלא תנאי וד"ל.

והנה בבחי' אחרת שההתבוננות הוא ביוקר אצלם הנה יש ב' בחי' בהתבוננות. דהנה בפ"י לשון העמקת הדעת יש ב' פ"י הא' היינו עד"מ כאדם שרוצה להבין הפשט בגמ' אזי מסיר מעליו כל ההשכלות רק שמעיין בענין זה. והנה זה אינו פ"י באמת ענין העמקה כי זהו להיפך דחיקות המוח, אלא באמת פ"י העמקת הדעת היינו שמעמיק בסוגי' זו ובסוגי' זו עד שהמוחי נתקצר מהכיל ואח"כ בא אל האמת. כך הוא בהתבוננות אלהות שיתבונן בהרבה משלים ומבשרי אחזה, וזהו בחי' בינה שבינה הוא בחי' יש היינו אינו בחי' ראי' לגמרי רק בדרך מסך וד"ל, ואח"כ יכול לבוא יותר לבחי' ראי' בחי' חכ' ורואה הכל ברגע א' מה שצריך להתבונן שעה, ד"מ אם א' מספר לחבירו מה שראה צריך לספר זמן רב וכשרואה בעצמו בראי' חדא סגי וד"ל. והנה כשבא לבחי' ראי' אזי נתגלה אח"כ בפנימית הלב בחי' רעותא דליבא כי בבחי' בינה אינו יכול להתלבש כי בינה היא השגה דוקא דרך מסך ואינו יכול להתלבש רק בבחי' רעותא דליב' דלית מתיב כלל אבל רעות' דליבא יכול לתפוס וד"ל.

ועפ"י קבלה הוא כך כי מתחילה יסוד אבא גנוז ביסוד אימא, ואח"כ בוקע יסוד אבאי ומאיר ליסוד ז"א, כי יסוד אבא אריך ונהירו דחכ' יורד עד יסוד ז"א. ונחזור לפרש עפ"י חסידות, שמתחילה צריך להיות בבחי'

התבוננות דווקא דרך משלים. והנה בודאי הלב מתפעל רק שאינו מרגיש, וזהו בחי' חסדים מכוסים היינו שהמדות נתעלו למעלה בבחי' מושכל, וזהו יעקב משמש במרום היינו שלא במקומו, ואח"כ יבין איך הוא למעלה ויכול לבא לבחי' ראי' ורואה ברגע א' מה שהתבונן מתחילה הרבה. וזהו מבחי' חכמה ואח"כ כשמתגלה לו במוחו בחי' ראי' מבחי' חכמה אזי מאיר נהירו דחכמא דווקא בלב כי הנה יש קלא פנימאה דלא אשתמע וזהו בש"ע כל המשמיע קולו כו', וזהו בחי' רעות' דליבא כי כשבא לבחי' לאסתכלא ביקרא כו' בחי' ראי' אזי נתגלה לו דוקא בפנימית הלב, כי זה נלקח דוקא מנהירו דחכמה. וזהו לבי ובשרי ירננו אל אל חי נהירו דחכמה, כי כתי' ושם אחיו יובל הוא ה' אבי כל תופס כינור ועוגב, כי כשאדם מרנן בחדוה או מרירות הוא מחמת עצם החכמה קול מעורר הכוונה היינו שמבחי' עצם הכוונה יש לו עצם החכ' הוא פנימית הנפש, וזהו יובל מתנהג שלפי עצם החכמה מתנהג הניגון וד"ל. וזהו החילוק שבין פסוקי דזמרה לש"ע שבחי' ש"ע הוא בחי' לאסתכלא ביקרא ולכן הוא בחי' קלא דלא משתמע ופסוקי דזמרה והאופני' ברעש גדול כו' וד"ל.

(זח"ב רי, א)

להבין מ"ש בזה"ק ובע"פ כי התורה היא מזון לנפש אלקית, דהנה מבשרי אחזה אלוה כמו שהמזון הגשמי מחי' את גופו דהיינו שמקיימו לבל יופרד ממנו נפש החיונית, והנה אנו רואים שהמאכל שאוכל נחלק לכמה חלקים הפסולת שבמאכל נדחה לחוץ והמובחר עולה לכבד ושם נהפך לדם והמובחר מן הדם עולה ללב והלב משלח לכל האברים והגידים, ולכך נק' מלך דפליג לכל שייפין. והנה אנו רואים שגם המוח מקבל חיות מהמאכל שמתחזק שכלו, וזה א"א שיקבל דם מן הלב אלא שמקבל כח האכילה מן הדם שבלב ע"י הגידין שבמוח שאין בהדם' ואח"כ משלח המוח הכח שקיבל לכל האברים והגידין בין שאין בהם דם ובין שיש בהם דם ועי"ז מתקיים נפש החיונית בגוף. וכך עדי"מ במזון הרוחני שהוא התורה רצונו וחכמתו של הקב"ה מחי' את נפשו אלקית דהיינו שמקיימו. דהנה שורש כל הנשמות הוא עצמות אלקות אלא שנשתלשלה בהשתלשלות רבות להיות בחי' נברא, עדי"מ

מסיפת מוח האב שירדה ונשתלשלה ונתגשמה להיות טפה גשמיות להיות ממנה ולד ע"י שהיתה ט' חדשים בכטן האם. והנה שורש כל הנשמות כנ"י היא תמיד בתשוקה נפלאה להתכלל בא' כמ"ש אחת היא לאמה ברה היא לילדתה, רק שלמטה הנפש היא בחי' נברא יעקב חבל נחלתו.

והנה עצמות הנפש הוא חב"ד ומדות ושיהי' לה קיום וחיות הוא ע"י התורה הנק' מזון. דהנה הקושי' והפרוקים הם פסולת המכסים על רצון העליון, כמו במאכל גשמי הפסולת שבו מכסה על כח המח"כ וכשאוכלים אותה נדחה הפסולת ונתברר כחו. והנה אח"כ כשנתברר הדין הוא עולה לכבד כי תלת שליטין אינון לעילא כבדא לבא ומוחא. דהנה הדין המתברר הוא ברורי נוגה ונעשה העלאות מ"ן לעילא עד רום המעלות ואח"כ נמשך מ"ד המשכות אלקותו מעילא לתתא, והמשכה זו היא מזון הנפש בחב"ד. ומדות שלה שיהי' כלות אליו ית' להיכלל באחד. וזמארז"ל שמור זו משנה שהתורה היא שמירה לנפש אלקית שיתקיים אצלה החב"ד ומדות שיהי' כלות לו ית'. והנה ע"ז נמשך אלקותו ית' גם על נפש החיונית כי איא לנפיהא לבטא בשפתיים ופה ולשון הגשמי כ"א ע"י נפש החיונית, וגם בתפלה הוא ג"כ ע"ד הנ"ל כל מה שמעמיק ביותר בגדולת ה' בהרחבת הדעת הוא ג"כ בחי' מזון לנפש אלקית שיהי' החב"ד ומדות שלה חזקים ונגדלים, כי הרוחני הוא היפך הגשמי כי בכלי הגשמי כל מה שמשתמש בה יותר מתקלקל אבל ברוחניות כל מה שמשתמש בה יותר מתתקן וחזק, כמו למשל בנפש הזו יש בה כח המרעיב והנה אנו רואים בחוש שאם האדם מרגיל עצמו לאכול הרבה נתרבה אצלו כח המרעיב ואם מרגיל עצמו לאכול מעט נתמעט אצלו כח המרעיב, וכן ע"ז בנפש אלקית כל מה שמשתמש בחב"ד ומדות שלו בהתבוננות גדולה ה' ומעמיק ומקשר דעתו מאוד נתרבה בו התשוקה והביטול. וזהו מארז"ל הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו. אך מי שמחו קטן מהכיל עבודה תמה זו בו היא המזון ע"י התורה, וכל מה שמעמיק יותר מוחו בעיון גדול הוא ממשיך מזון ה' לנפשו האלקית, וע"ז יכול להתפלל ולהתבונן בגדולתו ולהיות נתפס במוחו בחי' קליטה והרגשה וכו' וד"ל.

(זח"ג עג, א)

תלת קשרין מתקשראין דא כדא אורייתא וקב"ה וישראל. ישראל עבמ"ח דא"ק. ולהבין ענין מח' דא"ק הנה מל' דא"ק נק' בחי' תחתונה שבעצמות אוא"ס וראש ושרש לנאצלים דהיינו בחי' ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כי עצמות המאציל מובדל בערך מבחי' שרש וראש לנאצלים ומל' דא"ק הוא בחי' ממוצע דהיינו בחי' פנימי דעתיק הוא בחי' תחתונה שבעצמות אוא"ס ובחי' חיצוני עתיק הוא שרש וראש לנאצלי'. וזו הבחי' נק' פעם בשם החיצוני דעתיק ופעם בשם רצון כי הנה אנו רואים פעם שמחמת שהוא רוצה יש לו תענוג מזה ופעם מחמת שהוא מתענג הוא רוצה זה והיינו תלת ראשין מתפלגין דא לגו מן דא. ולהבין מהו רצון כי הנה רצון נק' מה שהוא רוצה דבר זה היינו דבר פרטי זה נק' רצון. והנה רצון זה הוא המשכה הפרטי מעצמיות ומהות הנפש ולא עצם הנפש, כמו דרך משל מדות מחכ' ובינה שהם גילוי והמשכה פרטי מחויב ואינם בערך עצם החויב כלל, כמו"כ למעלה הרצון הוא נק' בשם גילוי והמשכה ואינו בערך עצם הנפש, וזהו בכחי' המשכו' את כל גילוי רצונו ית' ונק' בשם רצון פשוט דפשוט בתכלית הפשיטות ואינו במהות גילוי כלל דהיינו שעשוע המלך בעצמותו רק סיבה לרצון זה והיינו שאנו רואי' פעם גילוי הרצון באופן זה ופעם באופן זה ומאין נתגלה ומי הוא המגלה את רצונותיו נק' בשם סיבה דהיינו שהוא מסבב שיהי' גילוי הרצון באופן זה והוא בעצמו פשוט בתכלית מגילוי רצונו' וזה נק' בשם רצון חפשי ובשם מל' דא"ק דהיינו שממשכת גילוי רצונות באופן זה או באריא וכשיתחזק א' משני רצונות ישאר הא' והב' יתבטל, הנה בחי' זו המקיימת גילוי זה ולא זה נק' בשם חכ' דא"ק קדמות השכל, כי מרצה"פ נתגלה שני הרצונות בשוה וזה שיתקיים וישאר א' משני הגילויי' והב' יתבטל זה אינו מרצה"פ אלא מחכ' דא"ק דהיינו ההסכם שבמהות הנפש שישאר הגילוי זה וזה ההסכם שבמהות הנפש נק' בשם חכ' דא"ק.

והנה החכ' דא"ק נק' קורא הדורות מראש. ולהבין זה דהנה דורות הוא סדרי ההשתלשלו' ואיתא בע"ח כשעלה ברצה"פ לברוא את העולם הנה עלה הוא דבר הנמשך ונגלה בהפרט דהיינו רצון הגילוי והעלה מין ברצה"פ ושם נתחזק ומפני זה נק' חכ' דא"ק בשם קורא הדורות מראש שהוא בהתעלות מין להתחזק ונק' בשם צופה ומביט עד סוף כל הדורות. ולהבין

זה דהנה יש זמן גשמי דהיינו ב"ע ויש מקור הזמן וסידור הזמן דהיינו אצי' כי שמו הוא הוה ועבר ועתיד ברגע א' והוא בחי' אצי' כי שם הכל ברגע א' ומפני זה אינו נק' בשם זמן גשמי אלא בשם מקור הזמן שבהשתלשלות ונעשה מזה זמן גמור הוה עבר ועתיד ובמקורם שם הם הכל ביחד, ד"מ כמו דיבור ומח' שגם במח' הי' כל הדיבורים אלא ששם הי' ביחד בלא קדימה ואיחור ובמיעוט המשך הזמן. כמו"כ למעלה שכל הפרטים שנתחלקו בב"ע הי' בכלל באצי' רק שבחי' אצי' מופשטת מבחי' ב"ע כב' בחי' שמה שהוא בב"ע נתחלק לקדימה ואיחור שם באצי' הכל ברגע א' רוי"ש, ובחי' רוי"ש שיש בבחי' אצי' גופא חכ' קודם לבינה, ומפני זה נק' מקור וסידור הזמן. וכמו"כ למעלה בחי' חכ' שבכתר מלמטה נק' בשם מקור דמקור כלל ופרט וכלל מן הכלל אבל מה שנק' חכ' דא"ק צופה ומביט עד סוף כל הדורות אינו בשם מקור ומקור דמקור רק מחמת זה כי הנה יש שני מיני השתלשלו' הכרח ההשתלשלו' ואינו בהכרח ההשתלשלו', הכרח ההשתלשלו' נק' זה מחמת העלאת מ"ן מזה נמשך ירידת מ"ד זה ולא בהעלאת מ"ן אחר וכו' וכ"ז נק' בשם הכרח ההשתלשלו' דהיינו מחמת שזה מקור לזה וזה נמשך מזה, והמכריח וממשיך ההשתלשלו' באופן זה הוא חכ' דא"ק ונק' בשם צופה ומביט כו'. וזה דכתיב אצל ר"ע שתוק כך עלה במח' שבסדר ההשתלשלו' אינו יכול להיות שכר תו' במסריקות' של ברזל רק מחמת שתוק שאינו בהכרח ההשתלשלו' יכול להיות שכר תו' במסריקות של ברזל.

והנה איתא נמלך בנשמותיהן של צדיקים וברא עלמא דהיינו מה שיהי' מנשמותיהן של צדיקי' דהיינו תו' ומע"ט. ולהבין זה התמי' שמחמת התענוג מנשמת הצדיקים שהיא לבסוף יהי' הבריאה ולא מחמת התענוג שיש לו ית' בבריאות העולמו' גופא. אך זה אנו רואים בחוש שהתענוג הבא בגמר מלאכה הוא גדול ומתחשב עצמות התענוג וזה התענוג שיש לו בשעת מלאכה הוא מצומצם ואחר שגמר מלאכתו יש לו תענוג גדול ואינו מצומצם במלאכה ומתפאר במלאכתו וזה נק' בשם קידוש שהוא ויכולו השו"א וירא והנה טוב מאוד דהיינו אחר גמר מלאכתו הוא מעולה מאוד שהוא עצם התענוג. והיינו צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה צדיק הוא יסוד ז"א ולבנון הוא יסוד עתיק כי יסוד הוא כניסה דכל נהורין נמצא שיש ביסוד דהיינו בסוף גמר מלאכה ראשית התענוג וזהו נמלך כו' וזהו נק' ג"כ בשם הבדלה דהיינו חותם שחותם זה יהי' פנימי' וזה יהי' חיצוני' שעד שלא נחתם

מלמטה: כ"ה בהכתי'. ואולי יש כאן טעות מעתיק.

במסריקות של ברזל: בגרא ליתא.

כניסה: אולי צ"ל: כנישו.

הם הכל בשוה ואינו מובדל פנימי מחיצוני כך בגילוי התענוג שיש בעולמות שם שווים ישראל ואומות אבל למעלה בעצמות אינו כן כי ישראל הם פנימי ואומות היינו חיצוני והיינו בחי חכ' דא"ק ישראל עבמ"ח והוא הנק' מבדיל שמבדלת בין פנימי לחיצוני ונק' בחירה הבוחר בתו' שבחר בתו' מכל החכ' שיהי' פנימיו והיינו המבדיל בין קודש לחול כי קדש נק' חכ' רק שיש חכ' של חול הנק' ערוה והמבדיל נק' בשם חכ' דא"ק ונק' פועל אמת דהיינו שכולם ישר.

(זח"ג עט, ב)

הביאו עלי כפרה, ידוע ענין או"י ואו"ח. והנה ש' הוי' יוד צמצום אינו ר"ל צמצום גמור למנוע השפע אלא צמצום לתועלת המקבל כמו לשנות דרך קצרה שנאמת נכלל בזה האורך כענין המשנה להגמ'. וזהו ענין י"ה שהיוד נמשך ומתפשט להיות ה' קאים אדעתי דרבי' ואח"כ ו"ה הוא בחי המשכה והתפשטות. ויש כן בכל השתלשול' שהוא ע"י ש' הוי' כנודע, ונק' או"י והולך ומתצמצם להיות התהוות בע"ג מבע"ג, משא"כ או"ח עליי העולמות והתכללות בע"ג במקורו הבבע"ג. ולמעלה מאצי' נק' מטולמ"ט ובבי"ע ר"ש וכמשל דפיקת הלב והסבי עיניך שהם הרהיבונ' הרחיבונ' כי תכלית רצונו ית' לשבת יצרה דייקא. והנה לפני אצי' תחלה מטי חסד ואח"כ למ"ט ובאצי' ר"ש ומ"מ כיון דאיהו וגרמוהי חד מתייחד' או"י ואו"ח כמ"ש והיו לבשר אחד, אבל בבי"ע שבהם נאמ' ומשם יסוד שהקו מסתיים בקרקע האצי' אזי האו"י ואו"ח מנגדי' ומיכאל וגבריאל צריכים לשלום. וזהו ששרפי' המתלהבי' ברצוא הם ממעל לו לעומת ההמשכה דאו"י.

והנה ענין מיעוט הירח אדני יושב על כסא הוא שתרד בבי"ע להיות ראש לשועלי' שזהו ירידה עצומה לגבי היותה תחלה באצי' לחד מ"ד פרצוף ולחד מ"ד זנב לאריות כמשל הרהור נעלה מדבור שהוא ראש ומוחי' לתלמיד. וענין מולד הלבנה שאז מקבלת הארה משמש ז"א ונמשכת להאיר בבי"ע והולכת ומתפשטת עד חצי החדש ואז חוזרת לעלות כדכתי' למען יומרך כבוד עד שבסמוך לחדש השני נכסי' ונעלמת לגמרי מבי"ע ונעשי' נקודה ת"י ונולדת מחדש ע"י קבלת הארה מהשמש ז"א. ונמצא שבר"ח הוא ב' הפכי' השמש יורד' באו"י והלבנה עולה באו"ח מבי"ע, וכבר נתיל שאו"ח דבי"ע הוא מנגד לאו"י, אשר לזה אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה כלומי'

לצורך בחי' שהיא עלי היא המל' העולה באורח ע"ד הנ"ל בפ"י ממעל לו. וענין הכפרה הזאת כי השעיר ששרשו מתהיו בחי' אורח ונמשך מ"ד דתיקון בבחי' אורי וממתיק גבורו' דתהו ומתייחד' וכמ"כ יתייחדו שמש וירח ז'ו"נ כי יומתקו גבורו' דאורח דלכנה ע"י אורי הנמשך ממקום גבוה נעלה מאד ע"י מ"ן דשעיר ועי"ז הלכנה עצמה חוזרת ונעש' נקודה להתפשט מחדש בכי"ע והולכת ומתרחבת חצי חדש הבא בבחי' אורי כי נתמתקה. ו[ל]מה שעיר דוקא כי יניקת הקליפות משערותיו וכ' רמב"ן שבפגימת לבנה מקבלים ממנה נחש בריח ונחש עקלתו וכשיקרב ע"ג המזבח נתקן הכל.

וביאור ענין עלי על שמיעטתי כו', ר"ל כי המל' כשהיא בכי"ע באורח יונקי' החיצוני' ממנה והם הנק' כלי שיונקי' ממש לקדושה אלקי' וכמ"ש יחתו מריביו שהם נכח ש' הוי' ומביא רא"י מהשרפ"י שהם עצמן מאד נעלי' ברשפי אש דכריאה ואיכ עמידת' ממעל היינו שרצונם לעלות למעלה מהתפשטו' המל' שבכי"ע דהיינו בא"ס שבאצי' והם רק ממעל לעומת האורי', ואח"כ מסתעף הנועדי' על הוי' הפרדת הגבורו' מחסדי' עד שמהם נסתעף יניקת החיצוני' ועדת קרח יוכיחו שנתאחו בגבורו' קשו' דנוגה ולא רצו שיניפם אהרן ויזה עליהם מי חטאת שיורי טלא דכדולחא להמתיקם ועי"ז נתאחו במות וירדו שאולה. ובחי' זו היא הנק' נועדי' על הוי' ממש. וזהו עלי כפרה על שמיעטתי הירח, וירידת' בכי"ע גרם יניקת החיצוני' המנגדי' לאלקו' כדכתי' ויתיצבו על הוי', והכפרה ע"י השעיר שנמתקי' גבורו' דאורח וסרה יניקת הקליפו' וכו'.

(זחג קכח, ב)

שבת פ' תולדות בעזריה

להבין מ"ש באד"ר דבמיס דאיא לא מתפתחא לליב שבילין דאית קרומא דמחפיא כו' ובאורא להיו' מוחי' לז"א הוא דמתפתחא לליב שבילין ע"י מזלו' דמיס מזל הח' באבא ומזל הי"ג ונקא באימא כו'. הנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמ' עשית לשון רבו יש בו שני פירושי' הריבוי והגדולה כמו רב טבחי' לשון שררה ואמר דוד ע"ה על מעשה ה' שהוא פעולו' והמשכו' אלקו' בכל הנבראי' מאין ליש כידוע שרבי' הם במינים שונים, כי הרי אין לך עשב שאין לו מזל רוחני המגדלו ומהוה אותו מרוחניו' המזל לגשמיו' העשב, והרי יש כמה מיני עשבי' לאלפי' וריבוא רבבו', ואיכ גם הרוחניו' של כל העשבי' הם גיכ ריבוא רבבו', וידוע שהגשם

של דצמ"ח הוא בחי' צל והארה בעלמא מן הרוחניו' המהו' אותם הנק' מלאכי' כיון שהם מקוריים הרי הדצח"ם הגשמי' הם האין וכלא חשיבי לגבי המקוריי' שהם היש והעצם. ודוד ע"ה שהי' בחי' מרכבה לא הסתיר לו חשכי גופו וראה בעיני שכלו והשגתו הרוחניו' של כל הנבראי' ואמר עליהם שהם רביים מאד בעיניהם לאלפי' ורבבו' וגם הם גדולי' ורמיים מאד נעלים שהם הי"ש כו', וזהו מה רבי' מעשיך' מה מאד נפלאו וגדלו בעיני כו' ודיל.

והנה אע"פ שגדולי' וחשובי' הם מאד עכ"ז הם בחי' עשי' לגבי מהותו ועצמותו ית' כי כולם בחכמ' עשיית. כי הנה ידוע דאוי' תרין ריעין לצורך מקורי חיי העולמי' בתמידו' להיות כי בינה היא אם הבנים, כמו שאנו רואי' שמן שכל יתהו' מדה ועובר ירך אמו הוא אי"כ יש להמדה איזה ערך קצת עם השכל שהרי נמשכה מן השכל, ולפי אופן ההשכלה כן תומשך אופן המדה. והנה גילוי השכל כשהוא משיג בהשגה נק' בינה והוא צמצום השפעת מקור השכל שלמעלה מן ההשגה ההיא, ונק' שביל החכמ' שנמשך לבינה, כמו השביל הקצר שנמשך מן הדרך הרחב מאד, כמ"כ כתיב שבילך במים רביים שהוא בינה אם הבנים. והנה כאשר הוא משיגו לפי אופן השגתו הרי צמצם את השפע' מקור השכל, שאינו אלא כמו אופן השגתו לבד ולא באופן אחר, והרי צמצום הזה הוא בחי' ההתחלקו' ופירוד ההשפעה של המקור, שבבינה בא רק חלק א' מן המקור שנחלק מן הכלל כו' דהיינו אופן השגתו כו', אבל ההשגה עצמ' הוא צמצום הראשון שמשנה מהו' המקור לגמרי שבא לכלל מהו' השגת דבר מה כו', וזהו עיקר הצמצום האמיתי הראשון הנק' שביל החכמ' המתקצר להיות' במהו' וההתחלקו' ששיג בכמה מיני אופנים הוא לפי אופן המשכת השביל כו'. ובדרך כלל יש לי"ב נתיבו' ושבילין מן אבא מקור השכל הנק' כח המשכיל כידוע, דהיינו לי"ב מיני צמצומי' חלוקי' באופניהם, ומהם יהיו ריבוי אופני ההשגה בכינה כו' ודיל.

והנה שביל החכמ' הוא כדוגמת טפת הזכר שיש בהטפה כל חלקי אברי הולד ראש ורגלי' אלא שהם רוחניי' בכח המוליד שבטפה כו' והמה כלולי' בלי התחלקו' זה בפ"ע וזה בפ"ע, ואח"כ בבטן הנוק' הוא שמצטיירת הטפה ומתגשמ' כו' אז הגבורו' דנוק' היא המחלקת בצורו' איברי' גשמי' ולהיו' הראש בפ"ע כו', כמ"כ שביל הארת מקור השכל השופע בהתגלו' ההשגה הוא כולל כל מה שיש בההשגה כמה סברו' שונות זו למעלה מזו כו' בלי שום התחלקו' זו מזו כו' וכשהשכיל נתגשם בגילוי ההשגה או ההשגה מחלקת הסברו' זה בפ"ע וזה בפ"ע ויהיו רבי' מאד כו' ודיל.

ועפ"י כל הנ"ל יובן למשכיל ענין ל"ב ויאמר אלקי' שבמעשה בראשית, שהם ל"ב שבילין מן ראשית, ובראשית בחכמיה ברא שמים והארץ וכל חלקי אופניהם שבדרך כלל בלי שום התחלקו' מעלה ומטה שבהם, כמו מאמר יהי אור כתיב ויאמר אלקי' יהי אור פי' אבא אמר והמשיך שביל לאימא אם הבנים מדו' עליונו' דאצילו' ומבינה דאצי' נמשך אור מדת חסד דאצילו', וגם נמשך כלי אור המדה והי' המשכתם בפרטי אופניהם כלולי' מי"ס כו' לפי אופן ציווי אלקי' הנק' בינה הממשיך את המדה כו' וגם מה שנמשכו מכלי חסד דאצי' נשמת אברהם כו' וכל פרטי חילוקי ההמשכו' בעלי גבול מחסדו של הקב"ה, הכל לפי אופן המשכת אם הבנים בינה דאצי' את אור החסד כו' וכן כמדת גבורה דאצי' כו' כי נה"י דאימא מוחי' לז"א דהיינו משפע גילוי ההשגה יומשך שכל המצומצם בהחסד כידוע, אבל בשביל החכמ' דאצי' שהוא בראשית אין בו שום התחלקות אופני' של המדו' עליונו' אלא כלולי' זה בזה והיו לאחדיו חו"ג כו'. וזהו והארץ היתה תוהו' הם אותיו' דאבא עכירו' המי"ם שבו ובל"ב פליאו' חכמ' חקק וחצב אותם והציבין בציור התחלקו' במעי אימא בג' מדרגו' שונות חומה ומעזיב' וערוגה, שהם אורו' מקיפי' הנק' חומ' וא"פ הנק' מעזיב' וערוגה הם בית קיבול הכלים כו' ע' בשער טנת"א באורך פי' המאמר של ס"י. וזהו ל"ב שבילי' דמתפתחא מאבא לאימא בתמידו' להיו' מוחי' לז"א דאצי' דהיינו קיום אורו' מדותיו ית' מקורי כל חיים העליוני' כידוע. וזהו מה רביו מעשיך מה מאד רבו במיני' שוני' לריבוא רבבו' עולמו' הנמשכו' מבינה דאצי', כי בבינה הוא פירור ההשפע' כמו שיצחק נאמר בו וארביה את זרעו להיותו בבחי' גבורו' דאימא עילא' וכמ"ש אתה פררית בעו"ך ים עילא' דאבא שרש כל האצי', וכמ"ש במ"א שגבורו' הוא המפרר ומחלק לחלקי' רבי' מאד והם מאמרו' דאלקי' עילא' כו', וגם רביו בבחי' גדולה ויש' כי בינה נק' יש' להנחיל אוהבי יש' כידוע להיותה התגלו' דבר מה כו', אבל החכמ' מאיין תמצא, וזהו כולם בחכמ' עשית' שהוא בחי' אין האמיתי שאין שם פירור וחילוק בבחי' מעלה ומטה כו' וכמו עדי"מ מקור השכל של אדם חכם שהוא היולי כח המשכיל כל שכל גבוה ונמוך כו' ואינו בבחי' השגת שכל כלל וד"ל.

והנה בראשית נמי מאמר הוא, כי אבא שרש כל האצילו' הוא יונק ממזל הח' דמיס דאיא, להיו' כי ידוע שאין ערוך כלל בין מדרגת נאצל להמאציל, כמו אצילו' רוח על הזקני' מרוחו של משה שנמשך הארה וחלק בעלמא מן רוחו של משה עליהם, והי' כמשל מי שהוא חכם מופלג והוא טרוד מאד בעמקי החכמ' העמוקה והנפלא' בכל עומק השגתו ויש לפניו ציור מצוייר בחכמ' חרשי' שהיא חכמ' קטנה מאד מאד הנה בודאי לא נעלי'

חכמ' מצומצמ' שבציור הזה מן החכם המופלג מאד ויכול הוא לציירה אך שיניח עמקי תבונתו שבחכמה הרמה והנפלא' ויצמצם שכלו להשכיל באופן הציור כו' הנה שפלו' שכלו בזה אינה לפי ערך כל השפלת כח המשכיל לגילוי ההשגה כו' שיש שם ערך, שהרי היותר חכם בעצם ישיג השגה דקה יותר נמצא שיש שייכו' לכח המשכיל עם ההשגה הנגלית והוא כמשל השביל קצר מן הרחב ששניהם מין א' כניל אבל השפלת עומק כחי השכלתו בחכמה הרמה מאד נפלא' להיו' נובע ונשפע משם השכלת הציור המצומצם מאד, המשכה זו הוא בדילוג ממהו' למהו' אחר לגמרי, ואין זה אלא כמשל המשכת השערה שנמשכת ממותרי מוחי' הגשמיי', שהמוח הוא עיקר החיו' והחיו' שבתוך החלל של השערה הוא הלחלוחי' של המוח לבד והוא בבחי' נפרד שאינו מן ערך עצם המוח ולכן כאשר יומשך בשערה יכולי' לקצצה ולא יכאב למוח כלל אך בהמשכה שימשיכו השערה כמות שהיא בידים יכאב קצת להיותה נמשכת ממותרי מוחי' שבראש כו'. והנה מותרי מוחי' אלו המה מן בחי' מוח חכמ' שבהעלם הנק' מ"ס שהוא הגבה למעלה מן מקור השכל השופע במוח הגשמי ההשגו'. ושערו' הצומחי' מן מותרי מוחי' הוא מן בחי' החכמ' שבהעלם. ולכן באשה שדעתה קלה אף שיש לה מקור השכל לגילוי השגתה, אבל מפני שאין לה דעת דגדלו' בחי' מ"ס המקור לכח המשכיל בהמשכו' דרך שערו' לבד, לא יהי' אצלה מותרי מוחי' לצמות שערו' הזקן כמו באיש יהי' הארת המוחא סתימא בהמוח הגשמי שלו, על כן יהי' בו מותרו' ובהם י"ג מיני כוחו' המצמיחי' י"ג מיני שערו', בלחי הימין ובשמאל ותחת החוטם ובאמצע כו', כל א' הוא המשכה מן המוחא סתימא בבחי' צמצום גדול במהו' שערה לבד ובקטן שאין בו דעת הסתום עדיין עד שיהי' בן עשרי' עם שעיקר הצמיחה של הזקן בזקני' שדעתם סתיים ומתיישבי' עליהם כמי'ש בזקנים חכמ', דהיינו עיקר מקור שיהי' כח השכל שיוכל להשכיל כל חכמ' ודיל' והיבשו' במוח הוא סימן ליציא' לחלוחי' המוח בשערו' ודיל'.

והנה יש קרום המפסיק בין החכמ' הסתומ' ונעלמה לכח המשכיל השופע ההשג' במוח, ונק' קרומא דאוירא דמחפייא על מ"ס כו', להיו' כי אין ערוך ביניהם כלל, לכן יהי' כמו מחיצה מבדלת, שההמשכה שיומשך מן מ"ס לא יהי' בדרך עילה ועלול כשביל כח המשכיל בבינה כניל, אלא כמו המשכ' שערה לבד בדילוג ממהו' למהו' כו', והי' ממש כמו משל השפלת עומק המושג בחכמ' הרמה, להיו' השכלתו שם מקור נובע להשכלת הציורי'

שהרי אין ערוך בין ב' ההשכלו' כו' וד"ל. והנה כמ"כ עדיז יובן למשכיל, דליב שבילי' שהם בדרך עילה ועלול, לא מתפתחא במ"ס דאי' לאבא שרש כל האצילו' להיו' כי מ"ס דאי' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ולכן אינו נמנה עם הי"ס כמ"ש בהיכל הז' ע"ש ואין ערוך לנאצל עם המאציל שהוא רק כמו הארה וזיו בעלמא מן המאציל כמשל המשכת חיו' השערה לבד ולא כמשל המשכת השביל מן הדרך, ולכן בראשית שהוא חכמ' שרש כל הנאצלי' נמי מאמ"ר הוא שהוא בחי' עשי' לגבי מוחא סתימא' שמקבל ניקתו מבחי' מזל הח' שבמ"ס דאי', שייג תקוני דיקנא דאי' המה י"ג מיני המשכו' בבחי' שערו' מ"ס דאי' ממותרי המוחי' לאחר חפיית קרומא כו' וממז"ל הח' שהוא נוצר חס"ד יומשך יניקה לכח המשכיל הנק' ראשית, כי מ"ס כלול מ"ס ואנשי האד"ר השיגו בדרך פרט כל המשכה שמן חסד או גבור' שבמ"ס כו' וידעו שהשערו' שתחת החוטם הוא כו' ותקון הח' הוא המקור לאבא, ומזל הי"ג ונקה שהם סוף שערו' הזקן הוא המקור להיו' מציאו' בינה כו' וד"ל. נמצא שבמ"ס דאי' הנק' חכים ולא בחכמ' ידיע, עדיין אין שם בחי' האין של חכמ' שיהי' מקור כללי לכל הנאצלי' וע"ז נאמר אין ערויך ל"ך ואין זולתך בחיי' העוה"ב שהוא חכמ' המקור לבינה עלמא דאתי כו' דוקא בחיי' העוה"ב אין ערויך כלל אל המאציל שהוא בחי' מ"ס דלא מתפתחא לליב שבילי' אלא בייג תקוני דיקנא כניל, אבל באו"א מתפתחא בבחי' שביל ויש ערך ושייכו' לחכמ' עם בינה ובינה עם המדו' כניל וד"ל. וכזה יובן שבפרצופי או"א וז"א יש גם מן הג"ר דאבא באימא וכן בנה"י דאימא שבמוחי' דז"א יש שם גם מן הג"ר שבאימא כו' אבל בנה"י דאי' באבא אין שם מן הג"ר שבו כלל כ"א בבחי' מזלו' הדיקנא לבד, והוא מפני שאין ערוך לנאצל עם המאציל כניל וד"ל.

והנה אורייתא מחכמ' עילא' דאצי' נפקא והוא חב"ד דז"א הנק' אוריית' חכמ' שבמדו' עליוני' כשר פסול כו' ומחכמ' יסוד אבא נפיק כו' והוא נובלו' חכמ"ה שלמעלה הנק' מ"ס דאי' חכים ולא בחכמ' ידיע כניל. אך ענין דנפיק מחכמ' ענינו כניל, דגבורו' דאימא עילא' היא המחלקת לחלקי' רבי' נקוד' אבל כמ"כ יובן למשכיל, שגם בתורה שבכתב נאמרה פ' ציצי' בתיבו' אלו ועשו להם ציצית והוא הכולל כל מה שנתפרש בתורה שבע"פ שהיא בינה' שיהי' ח' חוטים ובאופן כך וכך ולא באופן אחר הרי יש בה כמה פרטי' שוני' וגם כמה טעמי' והכל הי' כלול בתיבו' ועשו להם ציצית אלא שאין שם ההתחלקו' והריבוי עדיין אלא כדוגמת היול"י כניל, והוא דנפיק כציצ'א הפרט מן הכלל וד"ל וכניל בענין ויאמר אלקי' שההגדלה והריבוי הוא בבינה ולכן הטעמי' שבתלמוד הוא בבינה וד"ל.

(זח"ג קעח, א)

בעזר"ה

בזוהר קרח (קע"ח ע"א) דאתקדש יומא ולא אתבריא גופין דשדין ואשתאר
עלמא כמה דאתפגים עבידתא ואתאטר עד דאשתלימן ישראל
ואשתנו ליואי דאשלמו להאי פגימו כו' ע"ש. הנה אע"פ שמבואר בזוהר
דסבא דמשפטי' ענין נפש הגר כו' שהוא לבוש של הנשמה בג"ע וענין הלבוש
ידוע שהוא מן האור העליון המשפיע שמתגשם ומשפיל עצמו ביותר עד
שיהי' לבוש עב להמקבל שעל ידו יוכל המקבל לקבל הארת המשפיע ולא
יתבטל כו', אבל באמת מוכח בכמה דוכתי בזוהר שיש ג"כ אל הנשמה בג"ע
גוף וכלי מוגבל שיהי' נתפס בו כתפיס'ת הנפש תוך הגוף הגשמי שהם
מתאחדי' ויש ערך ושייכו' למובחר שבגוף עם הארת חיות רוחניו' של הנפש
עד שחיו' הנפש נתפס ונקלט בבשר הגוף והיו לאחדי' ממש, כמו המים
שבכלי, שהכלי מתפס מהות המים מכל צד והמים כולם נתפסי' בתוך הכלי,
אלא שהכלי מגביל התפשטו' המים שלא יתפשטו יותר מהגבלות הכלי וכו',
משאיכ' הלבוש של הנשמה בג"ע אין לו ערך ושייכות עם הנשמה לא
במהותו ולא בהגבלתו שיגביל הנשמה שהרי מהותו הגבה למעלה ממהו'
הנשמה אלא שנתגשם. וגם ענין לכישת הנשמה אותו אינו בבחי' עצמיו'
לנשמה כמו הגוף, אלא כמו אדם שלא יוכל לראות בשמש כ"א ע"י מסך כו'
כמ"כ השגת הנשמה אל הארת המשפיע שאינו מערכו אינו כ"א ע"י לבוש
מגושם מן הנשמה כו' ושיושפל מן המשפיע דוקא בכדי שיוכל להשיגו על
ידיו וד"ל אבל אינה נתפסת בהלבוש בבחי' עצמיו' להיו' לאחדי' ממש וד"ל.

והנה באמת זה הכלל כולל בכל הנבראי' המוגבלי' נשמה או מלאך, אין
סיבת עיקר מהותו שיהי' למהות מיכאל כו' כ"א מצד הכלי שלו, אבל
מצד מהות האור שלו לא הי' יכול להיו' בהשתלשלו' בחי' מיכאל וכדומה.
פי' כי ידוע ענין אורו' וכלים שבכל נברא, שהאור מהותו הוא להסתלק
למקורו ויהי' כלא הי' ולא שימשך למטה להאיר לזולתו, כמו טבע האש שאם
יש לו דבר להתאחו בו יאיר ויהי' גוון' האש לפי מה שהוא הדבר שמתאחו
בו אם ירוק כו'. וזה נק' אש מורכב ולא אש העצמי היסודי שאינו בבחי'
הארה וזיו כלל כ"א עצם אור חשוך ולכן לא יאיר בלילה כו' אלא מצד
הדבר שמתאחו בו יהי' בבחי' הארה וזיו ואז נק' אור שמאיר. והרי
כשנפרד שלהבת אש מתוך להב הגדול, כל זמן שלא נתרחק הרבה מן הלהב,
שחמימות הלהב עדיין כלי שישרה בו, לא יסתלק למקור האש היסודי ויהי'
עדיין בבחי' הארה וזיו, ומיד כשנתרחק הרבה עד שכלה חמימו' הלהב שם
ואין לו במה להתאחו, מיד יסתלק למקורו והי' כלא הי' ולא יהי' כלל בבחי'

הארה וזיו כ"א אויר חם חשוך כו' וד"ל. ונמצא שעפ"י משל זה יוכל המשכיל להתבונן ענין אורו' וכלים שבכל עולם ועולם לפי ערכו, שמהות האור אינו בכחי' השפעה כלל, ומלבד שלא הי' יכול להיות' בעלי גבול מאורו' בלא כלים, אלא גם זאת שלא יהי' שום השפעת דבר מה אף בלי גבול כו' מכיון שתנועת האור שלא יומשך ויאיר כ"א שיסתלק ויהי' כלא הי' כו' ואפי' אור החסד דאצי" שהוא בחי' המשכה א[ינו] אלא מצד כלי החסד כו' אבל מצד עצמו' מהו' מדת חסדו' ית' הרי המדה זיו והארה מן חכמתו ית' וכל זיו ואור בטל במקורו' פי' אינו נמשך להיות בפ"ע אלא תמיד כלול במקורו' להיות' כלא הי' אלא כשמוצא דבר להתפ"ס בו אז יקרא אור בפ"ע להאיר לזולתו כמשל האש הנ"ל, ומבשרי אחזה שמהות כח המדה כשאינה פועלת בגילוי הדיבור אז היא כלולה בהעלם תוך כח השכל ולא נק' בשם משפיע כלל עד שנמשכת ומתגלית בלב שהוא כלי להמדה שתתפס ותגבלת' בו אז נקרא' אור להאיר בדיבור ולהוציא תמיד אל פועל הגילוי ממש וד"ל. ונמצא כלל זה כולל בכל אורו' עליוני' בין חסדו' בין גבורו' אין נקראי' אורו' משפיעי' אלא כשנתפס"י בכלי או יאירו' בהכלי ומצד הגבלת הכלי תהי' ההשפעה של האורו' בחי' גבול ומדה כו' וד"ל. וזהו שמבואר במ"א ענין הסיבי עיניך שהם הרהיבוני, כשהתגברו' רשפי אש בתפלה לצאת הנפש מגדרי כלי הגוף הרי בא לכלל מהו' אור הנשמה כשאינה בכלי שהוא בחי' ההסתלקו' לגמרי ויהי' כלא הי' וזה היפך ענין השתלשלו' העולמו' באורו' וכלים שיהי' יש ודבר כו'. ואיכ כל בחי' מעלה ומטה שיתכן לומר בעולמו' עליוני' אינו מצד עצמיו' הארת החו"ט שהוא אור א"ס ב"ה מקור כל האורו' עליוני', שהרי עצמיו' האורו' בטילי' כשוה במקורו' והי' כלא הי' וכו' אלא מצד התפשטו' האורו' תוך הכלים שאז נק' אויר' שהכלי מאיר' וכלים מכליים שוניים' לפי התפשטו' וצמצום האור בו מצד זה יתכן שכלי האור העליון הוא אור ומקור לאור וכלי של התחתון כו'. ונמצא שכל נשמה או מלאך אין סיבת עיקר מהותו אלא מצד הכלי שלו שהכלי מאיר בו הארת האור ואילו לא הי' הכלי מצד אויר' הנשמה היתה מתבטלת לגמרי במקור כל המקוריו' וד"ל. ולכן אי אפשר לאור הנשמה בג"ע בלא כלי וגוף שתתפס ותגבלת' בו אז נקראת נשמה ליהנו' מזיו השכינה ובלא כלי לא הי' מי שיהנה כו' וכן ענין היכלות שבג"ע הוא בחי' כלי' וגוף אל אור וזיו השכינה שכל אור א"א בלא כלי כו'.

והנה כתיב מימינו אש דת למו, שכל עיקר מהו' ענין התורה אינו אלא בחי' כלים ולא אורו', שמהו' חכמתו ית' נתלבש בעניני הגבלה דוקא

וכו', והכיו דורו' שעד מ"ת אעי"פ שהיו צדיקי' מופלגי' כמו אברהם ומשותלחי' היו ניזונין בחסדו של הקדב"ה פי' שהי' מהות נשמתם מרכביה לה' וזוהי בחי' אור הנשמה שאעי"פ שנתפס תוך הכלי הרי הכלי בטילה לגבי האור ובחי' הביטול שבכלי נמשך מצד הארת האור שמהותו בחי' ביטול לגמרי כנ"ל. ונמצא שאף הכלי של האור נק' אור שהוא ענין ההסתלקו' להבטיל ולהכלל במקור החיים כו'. ולכן הי' עיקר השפעת קיומם ממד' חסדו שהוא אור החסד דאצי' שיקבל להחיו' בעלי גבול כו', משא"כ מהות ענין התורה מהו' חכמתו ית' כמו שיהיו הלוי' משוררי' על הקרבן הרי אף ברשפי אש תשוקתם להתכלל בשעת השיר יש בו מהו' חכמתו ית' שנתלבש וירד להיו' המצוה בשיר שלהם היז' כלי למהות חכמתו ית' כו' משא"כ גבורו' רשפי אש הסתלקו' דיצחק שלא הי' כלי למהו' חכמתו ורצונו ית' וד"ל.

בזוה יובן ענין המאמר דלויים אשלימו להאי פגימא כו', דאדה"ר קודם החטא שהי' הכלי שלו בטל לגבי האור נשמתו שבגי' העליון והמכוון בכריאת אור נשמתו וגופו בגי' העליון לעבדה ולשמרה שיבער הקוצים העלא' רפ"ח ניצוצי' דאזלעיז עשה האלקי' מקו גבור' דאצי' נמשך אורו' וכלים מכלי"ם שוני"י עד שיהי' היכלו' הקליפו' ואוירו'תיהו בנייע. ואף שכבר נבראו היכלו' דקליפה דבייע אבל גופין גשמיים ממש שבעוהיז עדין לא נשתלשל כ"כ ביריד' המדרגו' באורו' וכלים מקו גבורו' דאצי' נמצא שלא הי' שלימות המלאכה בקו גבורה מאחר שהכלי היותר תחתו' לא נתהוו' אי"כ לא יאיר האור שלו כ"כ וכן עד מעלה מעלה וכו' והמכוון הי' שיהי' בריא' מאין ליש גמור ושיהי' ימינא שליט על שמאלא דהיינו בחי' אור וגופו של אדה"ר שהי' מברר בירורי' כו' וא"כ מאחר שאדה"ר שמימינא נברא באור וכלי גמור הי' ראוי שיברא גופי' לרוחיהו דשדין כו', רק להיות כי רצון המאציל שלא יהי' להגופין דשדים שלימו' בבחי' המתקית הגבו' בשרשן ממש כו' לכן אתקדש יומא דשבת מיד בעליו' פנימיו' העולמו' שאין שם בירורי' כו' וד"ל. ובשעתא דאשתלימו ישראל במתן תורה דוקא שהוא בחי' כלים דוקא כנ"ל אשתכחו ליואי שהן מבחי' קו גבור' דאצילו' רשפי אש ההסתלקו' בשירה וזמרה כו' והי' נשמתם וגופם בשעת שירם על הקרבן בחי' כלי גמור לפנימיו' רצון העליון המתלבש בהם בשעת עשיית המצוה שלהם. נמצא שניתקן בזה הפגם של המלאכה של המשכת קו גבור' דאצי' שנעשה בהם כלי גמור שבעוהיז לקו הזה והאירו אורו' הקו הזה עד מעלה מעלה וד"ל.

(זח"ג קצא, א)

זהר בלק דף קצ"א פתח האי ינוקא ואמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וכו' אל תראוני שאני שחרחורת וגו' בשעתא דאיהו גו רחימא סגיא לגבי רחימה מגו דחיקו דרחימו דלא יכלה למסבל אזעירת גרמה בזעירו סגיא עד דלא אתחזיאת מינה אלא זעירו דנקודה חדא ומאי איהי יוד כדין אתכסיאת מכל חילין ומשריין דילה ואיהי אמרת שחורה אני דלית באת דא חיורורו בגווי' כשאר אתוון ודא שחורה אני ולית לי' רשו לאעלא לכוון תחות גדפאי וכו' ובג"כ אל תראוני לא תחמון בי כלל דאנא נקודה זעירא מה עבדין גברין תקיפין חיילין דילה שאגין כארי' תקיפין כד"א הכפירים שואגים לטרף ומגו דחילו שמע רחימה דלעילא לידעי דרחימת' היא ברחימו כוותי' מגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גברין תקיפין דמתא מגו רחימו עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימה מגו היכלא בכמה מחנן כו' ובחדו דרחימותא דעמה אתבניאת ואתעבידת בתיקונהא בדיוקנהא בשפירו דילה כמלקדמין ודא גבורי כח עשו לה ואהדרו לה לדיוקנא ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא וע"ד כתיב גיבורי כח עושי דברו עושים אותי ודאי ומתקנין לי' ומהדרין לי' לדיוקנא קדמאה וכו' כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא איהי אתכסיאת ואזעירת גרמה עדי דלא אתחזיאת מכל דיוקנהא בה כד אתאן גבורי כח וזכאי קשוט כביכול עושים להאי דבר ואנהירת זעיר זעיר ואתעבידת בדיוקנהא בשפירו דילה כמלקדמין ע"ש.

וביאור הענין הוא ע"פ מארו"ל אנשי כנה"ג החזירו עטרה ליושנה. ולהבין זה מהו ענין עטרה הישנה ומהו ענין חזרתה צ"ל מ"ש בע"ח שהמשכת קו המדה מהמאציל ב"ה להיות אורות וכלים דנאצלים בבחי' שרשים ובבחי' תוספ' דהיינו שבז"א לא נאצל בתחלה כיא בחי' ו"ק בחי' שרשים ובנוק' בחי' כתר לכד ואחי"כ באו ג"ר ידידי' וט' אחרונות זידה בסוד תוס' (והטעם מבואר שם שיהיו מסתלקין מפני מעשה התחתונים ע"ש). והענין הוא ע"פ ביאור הכתוב ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד, פי' ארוממך לנוכח שהוא קאי על חיצוניות בחי' כתר שם ב"ן מל' שבכתר והיינו ע"י שיתעלה ויתרומם בחי' אלהי המלך מל' שבכתר לבחי' עצמיות א"ס ב"ה יומשך להיות ואברכה שמך בחי' מל' דאצי' בנין הנוק' בפרצוף שלם מ"ס לעולם ועד בכי"ע. דהנה מהות בחי' מל' דאצי' הוא בחי' ממוצע בין נאצלים לנבראים שבחי' כתר דנוק' הוא מתנשא מימות עולם דנבראים ואינו נתפס ומתלבש בהם כלל והוא בחי' אצי' ממש רק בחי' חביד וכו' יורדים להתלבש בכי"ע בבחי' מקורי' ושרשיים (כמ"ש במ"א ענין

הממוצע) שכל מהות בחי' מל' הוא התגלות האצילות שאינה מהות בפ"ע סיהרא לית לה מגרמה כלום כ"א בחי' התגלות החכמה וכל התגלות חו"ג וכו' שממהות בחי' התגלות של כל מדה ומדה שהוא מלכות של המדות נעשה מזה פרצוף הנוק' להתגלות לזולתו בבי"ע ממש וכמשל דבור שבפה האדם המגלה מצפוני לבו לזולתו ע"י גילויי השפעות המדות בחזה הלב שלפי אופני גילויים בשינויים ומזיגות שונות אם חסד וכו' בכלי הלב ככה ממש יומשך בדבור שבפה שמהות המדה בפ"ע היא בחי' מציאות מציאת החסד וכו' (כמ"ש במ"א ענין ב' בחי' מציאות והתגלות). והנה מבשרי אחזה מאדם הרוצה לגלות ולהשפיע איזה השפעה פרטית לזולתו הפחות מערכו מוכרח הוא שיהי' בזה כל עשר בחי' הנפש דהיינו בחי' חכמה איך לגלות וכן בחי' בינה וכו' ואח"כ ע"י חו"ג וכו', אך מפני מה יהי' בחי' החב"ד וכו' להתגלות באופן זה דוקא ומפני מה יגלה וישפיע לו כל עיקר היינו מחמת שרצונו בזה ורצון הוא למעלה וכו'. כמו"כ יובן למעלה בבחי' מל' דאצילות שיש בה ג"כ ע"ס חב"ד כו' שהמקור להם הוא בחי' כתר דתהו רצון להתגלות מלכותו ואח"כ ע"י הרצון נמשך בחי' חכמה איך לגלות וכו'.

והנה כתיב לעולם ה' דברך נצב בשמים שכתר דנוק' דבוק באחורי ז"א (כנודע שכל עלול דבוק בעילתו בחציו העליונה והוא בחי' כתר שבכל פרצוף של המקבל שהוא דבוק עם פרצוף של המשפיע) והיינו שבחי' הרצון להתגלות מלכותו הנמשך מז"א דאצי' אין בו עדיין שום בחי' גילוי השפעה לזולתו כ"א כאשר יתפשט בחב"ד כו' שמהותו אינו כ"א בחי' רצון להתגלות ותו לא. ובראשית המשכת המשכת הרצון מהמדות העליונות הי' כלול ממש עמהם בלי שיומשך להתפשט באורך ורוחב בחב"ד וכו' להיות ראש לשועלים בבי"ע כ"א התכללות בעצמותה וכו' כמשי"ת. והנה בראשית המשכת קו המדה מהמאציל ב"ה לא הי' באפשרי להמשך ולהיות נאצל בנוק' כ"א בחי' כתר שלה רצון למלכותו לבד מבלי שיתגלה חב"ד דידה ושיתהווה בחי' חכמה להתפשטות מלכותך מל' כ"ע בבי"ע כו' והסיבה הוא מחמת שנעוץ סופן בתחלתו. והענין הוא שכמו שהוא בסופא דכל דרגין בבחי' מל' דאצי' שהוא בחי' ממוצע ובחי' התגלות לבד וכו' כמו"כ הוא למעלה מעלה בבחי' כתר דאצילות הכללי הכולל ב' פרצופים ע"י ואריך שהוא ג"כ בחי' ממוצע בין המאציל ב"ה לפרצופי האצילות שאינם מערכו ומהותו כלל (כמ"ש כולם בחכמה עשית שנק' אדם דעשי' וכמ"ש במ"א) וצריך להיות ע"י ממוצע וכו' שהוא בחי' כתר דאצילות, והוא ג"כ בחי' התגלות לבד שאינו שום מהות בפ"ע וכו' רק שאינו התגלות שום דבר ומהות ח"ו כ"א התגלות אא"ס הפשוט בתכלית הפשיטות שאינו מערך ומהות האצילות ובכדי שיהי' בבחי' חכם ומבין בבחי' חב"ד דאצילות הוא ע"י בחי' מל' שבכתר שהוא בחי'

ב"ן שבכתר התגלות של הכתר להתהוות בנין האצילות חב"ד וכו' דגם דלית
 שמאלא בעתיקא מ"מ כלול הוא מ"מ"ה וב"ן פנימיות וחיצוניות ונק' דרך כלל
 ע"י וא"א, והיינו שבחי' א"א וב"ן הוא בנין המל' דא"ק בבחי' חב"ד וכו'.
 והענין שבחי' כתר בכל מקום הוא בחי' רצון ובכדי שיתהווה חכמה ובינה
 וכו' צ"ל התגלות הרצון ל"י המשכות פרטיות רצון לחכמה ורצון לבינה כו'
 שהוא הכח הפרטי לפרצופי האצילות שאף שאין ברצון התחלקות פרטיי'
 בגלוי ממש בהדלי חלקים שונים זה מזה שהכל הוא בחי' רצון מ"מ הוא
 מתפשט בכוחות ומקורות מיוחדים רצון לחכמה כו' והוא כמשל כח היולי
 הכולל כל הגילויים בהעלמו בבחי' כח לבד והוא נראה פשוט מ"מ מאחר
 שהפעולות הנמשכים ממנו אח"כ בהגלויים הם שונים זמ"ז מוכרח הוא
 שיוכלו בהעלמו ג"כ כוחות ומקורות מיוחדים לכל גילוי פרטי. וכמו"כ הוא
 בבחי' ב"ן שבכתר שהוא הכח והמקור האמיתי לע"ס דאצ"י בבחי' רצון צ"ל
 כוחות ורצונות פרטיי' וכנ"ל מאחר שהאצ"י מתחלק באורות וכלים חב"ד כו'
 רק ששם הם בהעלם כל הכוחות והרצונות וע"ז נאמר ע"ס גנוזות במאצילן
 דאף שהם עשר מ"מ הם גנוזות בבחי' התעלמות הרצונות כו' ונק' בס"י בשם
 עשרה עומקים שהוא בחי' חיצוניות הכתר בבחי' התפשטות בנין המל' דא"ק
 רצון לחכמה כנ"ל מ"מ הוא בחי' עומקים שאין ההתחלקות בפועל ח"ו כ"א בבחי'
 כח ומקור לבד וד"ל. אמנם כתר המל' דא"ק בחי' ע"י המתנשא מימות עולם
 דנאצלים שאינו אף בבחי' כח ומקור לפרצופים שבאצ"י כ"א הארת הרצון
 הפשוט ומופשט מבחי' כח ומקור וכו' נק' עומק שבעומק להיותו מושלל אף
 מהעשרה עומקים והוא כמשל רצון העצמי בראשית המשכתו מעצם הנפש
 שהוא מושלל מבחי' פרטיי' וחלקים מובדלים אף מבחי' כח לרצות דבר מה
 כו' שהוא ענין פשיטות הרצון כמ"כ בחי' כתר שבכתר נק' רעווא דכל רעוין
 פ"י כמו באדם התחתון ד"מ שאף דמהרצון הפשוט הנ"ל נמשכים אח"כ
 רצונות פרטיות לכל דבר המצטרך וכו' מ"מ הוא מושלל מהם בראשית
 המשכתו מעצם הנפש שהוא בבחי' התכללות בעצמות ממש מבלי שיומשך
 רק שבחי' חיצוניות מתגלה אח"כ ברצונות פרטיים כו' כמו"כ למעלה ראשית
 עליות הרצון הפשוט פנימיות הכתר מ"ה וכו' נק' בשם רעוא דכל רעוין
 וד"ל סתימו דכל סתימין היינו אף שרצונות הפרטיי' רצון וחכמה הם ג"כ
 נעלמים שאינם כ"א כוחות ומקוריים כמשל כח היולי הנ"ל מ"מ פנימית
 הרצון סתום אף מהנעלמים והסתומים שעדיין אין שום גילוי פרטיות
 הרצונות שהוא בחי' בנין מל' דא"ק בע"ס רצון וחכמה כו' י"ס דאריך כ"א
 בחי' כתר מל' דא"ק רצון הפשוט כו'. והנה בראשית המשכות א"א"ס ב"ה
 בעליות הרצון כו' שיתהווה מקור ושרש לנאצלים לא נמשך כ"א בחי' כתר
 שבכתר הנ"ל רצון הפשוט ולא ה"י הבנין דמל' דא"ק רצון לחכמה כו'
 (ומחמת זה למטה ג"כ בנוק' דז"א לא נמשך כ"א כתר מל' לבד כנ"ל כי

נעוץ תחב"ס שמל' דאצילות נמשכת בשרשה ממל' דא"ק וכמ"ש במ"א ששניהם הם בחי' התגלות רק שמל' דאצי' הוא בחי' התגלות מדות העליונות כו' וכתר דאצי' שהוא בחי' התגלות אא"ס הפשוט שענין הגילוי הוא שאינו עצם ודיל וכמ"ש במ"א אך מ"מ הוא ג"כ פשוט כנ"ל וד"ל). וטעם הדבר שלא נמשך בתחלת האצילות וההמשכה יותר מבחי' כתר דמל' דא"ק היינו כי איידי דטריד למבלע לא פליט כמשל התלמיד כשהוא טרוד במוחו לשמוע דבר שכל מרבז אזי מחמת טרדתו לקבל נמנע הוא להשפיע לזולתו איזה בחי' השכלה כנראה בחוש. וביאור הענין הוא למעלה דהנה בכל בחי' יש חו"ג וכמו"כ ברצון יש ג"כ חו"ג שהוא כמשל הגדפין שתנועתם הוא שבגף אחד מתחזק העוף שיגביה א"ע למעלה ובגף השני הוא דוחה את האויר למטה, כמו"כ בחי' חסד בכל מקום הוא ההמשכה וההשפעה להשפיע לזולתו דוקא טבע המים לירד כו', אמנם בחי' גבורות הוא ההיפוך ממש שהוא ענין הצמצום וקבוץ המהות בעצמיות הנפש מבלי שיתפשט כו', כמו"כ בחי' חסדים שברצון הוא בחי' התפשטות הרצון שיבא בגילוי להשפיע לזולתו ובחי' גבורות הוא התעלמות הרצון מבלי שיומשך למטה וד"ל. וכמו"כ יובן למעלה למשכיל בראשית המשכת הרצון הפשוט שהוא כלול עדיין בעצם אא"ס ב"ה ודבוק עמו בתכלית (כמשל רצון העצמי בראשית המשכתו שהוא כלול תמיד במקורו והוא ענין כל עלול דבוק בעילתו) מחמת זה לא הי' יכול להמשך ממנו הבנין רצונות פרטיות כו' מסיבת התכללותו בעצמיות עדיין בראשית המשכתו אזי הכל חוזר למקורו להתנשא ולהתעלם בעילתו א"ס ב"ה מבלי שיתפשט כו' וד"ל. וב' הבחי' שברצון נק' עומק רום ועומק תחת עומק רום הוא בחי' התדבקות הרצון בעילתו בראשית המשכתו כו' ועומק תחת הוא בחי' התפשטותו והמשכתו למטה שיהי' מקור ושרש כו'. נמצא לפ"ז שבראשית המשכת הרצון מצד התנשאותו והתדבקותו למעלה לא הי' באפשרי בשום אופן להמשך למטה להתגלות בבנין המל' דא"ק רצון לחכמה כו' (כ"א ע"י אור חוזר וכמשי"ת).

ועתה יובן ענין מאמר הזוהר הנ"ל בשעתא דאיהי גו רחימו סגי' לגבי רחימה מגו דחיקו דרחימו דלא יכלה למסבל אזעירת גרמה בזעירו דנקודה חדא ומאי איהו יו"ד, פי' שבראשית המשכת מל' דא"ק בבחי' כתר דאצילות הכולל ב' פרצופי' ע"י וא"א בתחלת התפשטותו בבחי' רצון פשוט לנאצלים בכלל והוא מושלל עדיין מבניינו בבחי' ב"ן שהוא בחי' חיצונית הכתר רצון לחכמה כו' הוא ברחימו סגי' לגבי רחימה תשוקת העלול להדבק בעילתו בעצמות אא"ס ב"ה שבזה בחי' הרצון אין בה עדיין שום בחי' התחלקות אף בבחי' מקורים ושרשים לפרצופי האצי' כ"א גילוי אא"ס הפשוט בתכלית וכו' והי' נכלל הכל בעצמותו ודבוק במקורו תמיד מבלי שיומשך

וכו'. וזהו אועירת גרמה בזעירו סג"י עד דלא אתחזיאת מינה אלא זעירו דנקודה חדא שהוא בחי' כתר המל' דא"ק בחי' כתר שבכתר שהוא זעירו סג"י נקודה חדא קבוץ מהותה להנשא ולהדבק בעילתו בעצמיות כו' בכחי' עומק רום הנ"ל. ומחמת שנועץ תחב"ס ששרש נוק' דזעיר נמשכת מבחי' מל' דא"ק היא ג"כ ברחימו סג"י לגבי רחימה שתחלת יציאתה היא מאחורי ז"א והיתה דבוקה מאחוריו כעלול הדבוק בעילתו, כמשל גילוי המדות כשהם עדיין במציאותם טרם שיתגלו בדיבור שהוא גילוי מופרד במהות בפ"ע ולזולתו ממש משא"כ כשגילוי המדות הוא עדיין בחזה הלב הוא עצם א' ממש עם המדות עצמם (וכמ"ש במ"א על ענין בחי' מלכיות פרטיות דו"ק דז"א ובחי' מל' הכללי' מל' דאצ"י), כמ"כ בחי' נוק' דז"א כשהיתה מאחורי ז"א היתה עצם א' עמו ממש. לכן גם אח"כ בהפרדה ע"י הנסירה בכדי לירד ולהיות ראש לשועלים בבי"ע להחיות בע"ג ממש לא ה"י נמשך כ"א כתר דידה רצון להתגלות ותו לא והוא בחי' נקודה חדא תחת היסוד דז"א והוא ג"כ מחמת שהיא ברחימא סגיא לגבי רחימא להתדבק ולהנשא למעלה שלא ליפרד מז"א בעלה כ"א לדבק בעילתה כו' והוא ג"כ מחמת דחיקו דרחימו דלא יכלה למסבל ולירד בבחי' בנין הנוק' חביד כו' שיתהווה הגילוי בבי"ע שהוא הפכי ממש, מחמת זה ה"י הרצון נכלל תמיד בעצם המדות עליונות מבלי שיתפשט כו' ולא ה"י עדיין בחי' חכמה וכו' איך לגלות להתהוות יש ודבר בבי"ע והוא ג"כ זעירו דנקודה חדא קבוץ המהות להנשא למעלה כו' כי לא נמשכה כ"א בחי' כתר לבד כתר מלוכה. ודא איהי יו"ד, פ"י דהנה ידוע שמל' נק' ה"א, דהנה האותיות הם בחי' כלים להמשכת אורות עליונים והמה כלים מכלים שונים לפי ענין שינויים בצירוף הכתב ו' בחי' קו ב' ג' קוין כו', והיינו שיש בחי' אותיות וכלים לקבלת אורות הנמשכים מלמעלה בבחי' מ"ד, ויש בחי' אותיות שהמה בחי' כלים להעלאת המ"ן מהתחתונים והוא ענין פתיחת האות ופתחו שהחלל שיש בכל אות ואות הוא מורה לבחי' כלי המקבל בתוכה דבר הניתן כו'. אמנם הפתח והפתיחה הוא ענין אופן כלי קבלתם אם מלמעלה תה"י הפתיחה יקבל מלמעלה טפת המ"ד בכדי להשפיע למטה מלמעלה כו'. אמנם אות ה' יש בו ב' הבחי' פתיחה למעלה וגם למטה, והוא ענין שמל' דאצ"י נק' ה"א. והענין הוא דהנה נודע שכל בחי' המשכת ההשפעה מאורות הנאצלים למטה בבי"ע א"א כ"א שיתקבצו כולם אל הבריכה העליונה בחי' מלכותו ית' שהוא בחי' גילוי המדות וכמ"ש במ"א וכנ"ל מבחי' הממוצע ובלעדה א"א בשום אופן שיתהווה דבר נפרד בבי"ע כו', שלזה היא נק' עשישית דמקבלת כל נהורין. וכמ"כ לפי שאין טפה עולה מלמעלה שאין טפיים עולות כו' שהוא ענין העלאת המ"ן מבי"ע וכמ"ש בע"ח מלאכים ונשמות מעלים מ"ן לרחל שענין העלאת מ"ן הוא בחי' הכנת המקבל והכשרו לקבל איזה השפעה מלמעלה ממנו. וכמ"כ בכדי שיתהווה איזה בחי' הארה

והמשכת גילוי אלקות בבי"ע למלאכים ונשמות וכו' בתוס' הארה יתירה שהוא ע"י בחי' מלכותו ית', מוכרחים הם להעלות מ"ן בתחלה שהוא ענין הביטול בתחלה לבחי' מל' ית' אזי ע"י ג"כ נשפע השפעת המ"ד, והוא ענין פתיחה מלמעלה שבאות היא מזיגת כלי המל' לקבל כו' ופתיחה מלמטה הוא קבלת המ"ן העולים מבי"ע כו'.

אמנם כל זה הוא כשהיא בבנינה בפרצוף שלם במקומה אזי היא נק' היא כו', אך בשעתא דאיהו ברחימו סגי' לגבי רחימה והיא בבחי' נקודה חדא קבוץ מהותה שאינה נמשך כ"א בחי' כתר דידה לבדה ודא איהו יו"ד, וע"ד אמרת שחורה אני דלית באות דא חוורו כגווי' כשאר אתוון כו', וכמ"ש שהוא בגשמיות שביו"ד אין שום פתיחו לא למטה כו', ודא שחורה אני ולית לי רשו לאעלא לכוון תחות גדפוי בחי' העלאת מ"ן כו' ביד"ך אפקי"ד רוחי ר"ת בא"ר שהוא ענין קבלתה בתוכה מ"ן העולים מבי"ע מלאכים ונשמות כו' וכמו"כ אינה מקבלת מלמעלה ממנה, והוא מחמת זעירו דנקודא חדא כתר מל' לבד בראשית המשכתו בטבע העלול כו' כי נעוץ תחבי"ס כו' עומק רום הנ"ל בחי' עומק מ"ה שבכתר, ואיידי דטריד למבלע להנשא למעלה כו' לא הי' יכול להמשך הבנין כו' כ"א בחי' רצון לבד כו' בחי' יו"ד. וכמו"כ למעלה ידוע הוא שאוי"א מעלין מ"ן לבחי' מל' שבא"ק והיינו כשהיא בבנינה בבחי' א"א ב"ן שבכתר רצונות פרטיי' לפרטי' א"ס דאצילות הנ"ל שאזי היא נק' ג"כ היא ופתיחו מלמעלה לקבל מפנימיותו כו'. אמנם בתחלת האצילות לא נאצל ונמשך כ"א בחי' רצון פשוט ותו לא כלי התחלקות לרצונות פרטיי' פנימיות הכתר ולא נתפשט עדיין באורך ורוחב, והוא ג"כ בחי' יו"ד לבד קבוץ המהות להתעלות למעלה כו' מסיבת התכללותו בעצמיות עדיין כו', והוא ג"כ מגו דחיקו דרחימו דלא יכול למסבל כו' לירד בבחי' כתרים ליי"ס דאצי' רצונות פרטיי' כו' שהוא היפך פנימיות הנ"ל אזעירת גרמה בבחי' יו"ד לבד כנ"ל ולית לי רשו לאעלא לכוון תחות גדפוי בחי' קבלת המ"ן שאוי"א מעלים כו'.

מ"ה עבדין גברין תקיפין חיילין דילה שאגין כאריין תקיפין כו' ודא גבורי כח עושי דברו מתקנין לה ומהדין לה כדיוקנא קדמאה כו'. ביאור הענין הוא ע"פ מ"ש בע"ה שיש ב' בחי' פנימי' ומקיפי' דהיינו בחי' אור ישר ואור חוזר. דהנה בחי' או"פ דאור ישר הוא ד"מ אור הנפש המאיר בכלי הגוף כו' וכמשל תפיסת איזה שכל עמוק בכח המשכיל במוח המשכיל במשל שלפי ערך כלי השגתו ותפיסתו ככה ממש יתלבש בו השכלה החדשה ולפי שכלו יהולל איש הוא בטבעו בעל שכל ומוח תפיסתו בהרחבה וכו' יעמיק

ויתפס ביותר כו', אך מה שאינו נתפס בקרבו להעדר הכלי כו' הוא נשאר בבחי' מקיף דהיינו שבכח חכמתו יכול ה' ששיג ביתר כו' רק שלא יצא מההעלם אל הגילוי להתלבש בכלי מוח ההשגה כל עומק המושג כו' הוא מחמת שאינו יכול להתלבש תוך הכלי בבחי' או"פ והוא להעדר וקטנות הכלי כו' וכו' והראי' שרוב שנים יודיעו חכמה כי טבע מקיף זה לירד ולהמשך למטה כו' כאשר יומזג ויוכשר הכלי לזה כמו"כ יובן למשכיל למעלה בחי' האצילות הכל הוא בבחי' אורות וכלים והתלבשות האור בהכלי בבחי' פנימי לפי ערך הכלי כו' הוא אור מצומצם לפי סדר ההשתלשלות לבד אמנם עצם האור נשאר מלמעלה בבחי' מקיף כו' וטבע המקיף הוא ג"כ לירד ולהמשך למטה כו' (והיינו ע"י העלאת המין לזה שהוא הכשר ומזיגה כו'). וענין ירידתו בגילוי למטה הוא בלי צמצומים והתעבות כלל עילא ותתא שווים כחשיכה כאורה מאחר שאינו בבחי' אור מצומצם כו', והוא ענין חסד דע"י אשר על זה נאמר וימינך פשוטה לקבל שבים כי אין העונות תופסים מקום כלל, והוא ג"כ ענין י"ג ת"ד שהם י"ג מדה"ר שלוה הם מכונים בשם שערות הזקן, כמו למשל באדם התחתון רוב שנים יודיעו חכמה שהוא ענין התגלות והמשכת המקיף למטה בגילוי בבחי' מוחין דגדלות, וכל מה שנמשך מוחין דגדלות יותר ניכר בשערות כי שערות הם מותרי מוחין כו' והם הוראה על איכות גילוי המוחין והמשכתם מבחי' מקיפים כו' והוא ענין המבואר סבא דעתי' סתים פ"י שהסתים שהוא למעלה מן הדעת והוא בבחי' מקיף מתגלה בהם בבחי' דעת וד"ל. והוא ענין איש אשכולות איש שהכל בו זקן שקנה חכמה קנה דוקא פ"י ע"י המשכת המקיף כו', משא"כ הבחור אף שהוא חריף ומפולפל הוא רק מה שמתלבש בכלי השגתו בבחי' או"פ שהוא בבחי' המשכה מצומצמת ועיר שם אשר בירידתה להתלבש בהסתר וצמצום כו' הוא מתעבה ומתקצר, משא"כ בזקן אינו מתלבש בהתגלות והתעבות, ולכן היו הסנהדרין זקנים דוקא תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה כו', וכן ראב"ע כשהרגיש מוחין דגדלות שלו בבחי' זו נתהדר לו חוורתו ואמר הרי אני כבן שבעים שנה כו' כי ימי שנותינו ע' שנה הוא רק להתגלות בחי' זו דגדלות בהמשכת המקיפים למטה בגילוי ממש, והתחלת הגילוי הוא בכמה בחי' וזמנים שונים מ"ג שנה וכו' וכן בן עשרים יכול למכור בכספי אביו כו' עד שיגיע לימי הזקנה הדר זקנים שיבה כנ"ל, והוא מצד גילוי רצונו ית' המלוכש בתורה שהוא מבחי' מקיפים שלמעלה ופ"י כמאמרם בים נדמה להם כבחור וכגבור איש מלחמה ובסיני כזקן מלא רחמים כו' וד"ל. נמצא שענין מקיף דאור ישר הנמשך בשרשו מחסד דע"י ענינו הוא שמתגלה שרש המקיפים שלמעלה מהאצי' בגילוי ממש בהמשכת י"ג ת"ד אשר אין העונות תופסים מקום כלל וכו' וימינך פשוטה לקבל שבים היינו שירד ונמשך למטה ואינו מתעבה וד"ל.

וענין מקיף דאור חוזר המכונים בשם פאת הראש תיקונא דגולגלתא הוא כמשל תפיסת המשכיל בעמקות המושכל לפי איכות רוחב השגתו ומחמת עומק המושג הנתפס ולדקות העיון וההשגה אין כלי המוח שליט להכילו בפנימיות ונבקע ועולה למעלה ראש בעילוי אחר עילוי עד שיעלה ויתעלם למקור ועצם נפש המשכלת אשר היא למעלה מבחי' אור והמשכה כו', ואזי מחמת חזרת האור למעלה תומשך אח"כ באופן מחודש ויותר מופלג מבתחלה כמ"ש במ"א, והוא דוקא מחמת חזרת האור להעדר כלי ההלבשה כו' הוא מתעלה בעילוי אחר עילוי למעלה דוקא, כמשל כח הצומח שכוחו להתעלות למעלה והוא בארץ דוקא מקום היותר נמוך כו', וכמשל דף המעכב מרוצת המים שמסיבת העמדתו הוא חוזר וכו', וכענין הראני את מראיך כמשל הרואה במראה שמתראה לו פרצוף שלו ממש והוא מחמת דבר המסתיר את חוש הראי' שלא ישלוט חוצה מחמת זה חוזרת הראי' איליו, כמו"כ יובן למעלה שמצד חזרת האור מלמטה למעלה ע"י בחי' בעי'ת ויצעקו אל ה' כו' הוא מתעלה בעילוי אחר עילוי ונק' אור חוזר לקדמותו ועצמיותו ממש ונק' תיקוני דגולגלתא שערות הראש קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו, והוא ענין הכל ירוממך סלה בעילוי אחר עילוי כו'. וזהו פי' עומק רום ועומק תחת שלפי ערך עליותו בעומק רום בבחי' אור חוזר ככה ממש תהי' המשכתו למטה בעומק תחת, כידוע שא"ס ב"ה הוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית שלפי ערך עלייתו כו' לפי ערך זה ממש יורד בעומק תחת לברר עד אין תכלית. והיינו גבורי כח בחי' גבורה דעתיק ובחי' אור חוזר בחי' עומק רום הנ"ל עושים דברו בנין דנוק' ה' כמלקדמין כו', ארוממך אלקי המלך בחי' חיצוניות כתר ב"ן כו' לבחי' עצמיות ע"י אור חוזר הנ"ל ואברכה שמך כו', וכן החזירו עטרה ליושנה ע"י ויצעקו בקול גדול בחי' גבורה אור החוזר לקדמותו וד"ל.

(זח"ג רמט, א)

בעוהשי"ת ביום השבת ק' פ' מו"מ (ביאור מא' הזוהר דפ' פנחס)

בזוהר (פ' פנחס ד[ר]מ"ט ע"א) ובחדש הראשון, ר"א פתח כאיל תערוג על אפיקי מים כו', כתי' הכא איל וכת"י התם אילת, בגין דאית דכר ואית נוק', מאי אילת השחר בגין דאית חיה חדא רחמנית דלית בכל חיון

רחמנית כמותה בגין דבשעתא דדחיקת לה שעתא ואצטריכ' למזונא לה ולכל חיוון איהי אזלת למרחוק לארח רחיקה ואתיאת מזוני ולא בעאת למיכל עד שתיתי ותתהדר לאתרהא אמאי בגין דיתכנשון לגבה שאר חיוון ותחלק לון מההוא מזונא, וכד אתת מתכנשין לגבה כל שאר חיוון ואיהי קיימא באמצעייתא ופלגת לכל חד וחד וכו' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' ע"ש עד ואיהי אזלת ברמשא ואתגלי' בלילי' ופלגא בצפרא כו', לאן אתר אזלת אזלת שתין פרסא מההוא אתר דנפק' ועאלת לגו טורא דחשיכא ומתמן ארחת מזונא אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא ארח לרגלה חויא חדא עקימא ואזיל לרגלה ואיהי סלקא מתמן לגבי טורי דנהורא, כיון דמטאת תמן זמין לה קובי'ה חוייא אחרא ונפק ומקטרגא דא בדא ואיהי אשתויבת ומתמן נטלת מזונא ותבת לאתרהא בפלגי לילה ומפלגו לילי' שריאת לפלג' עד קדרותא דצפרא, כין דאנהיר יממא אזלת ולא אתחזי' כמה דאתמר, ובשעת' דעלמא צריכה למיטרא מתכנשין לגבה כל שאר חיוון והיא סליקת לריש טורא רמאה ואתעטפת רישהא בין ברכאה וגעת גועה בתר גועה וקובי'ה שמע קלא ואתמלי' רחמי' וחס על עלמא והיא נחתת לריש טורא וטמירת גרמאה וכל חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה, ההי'ד כאיל תערוג על אפיקי מים כו', ועלמא צחי על מי' כדיו תערוג, בשעתא דאתעברת אסתימת, כיון דמטא זמנא למילד גאת ורמת קלין קלא בתר קלא עד ע' קלין כחושבן תיבין דיענך ה' בעת צרה דאיהי שירתא דעוברתא דא וקובי'ה שמע לה זמין לגבה כדיו אפיק חד חוי' רברבא מגו טורא חשוך ואתי בין טורין כו' מטי עד האי איל ואתי לה ונשיק לה בההוא אתר תרין זמני זמנא קדמאה נפק דמא ואיהו לחיך זמנא תניינא נפק מייא ושתי כל אינון בעירן די בטורייא ואתפתחת ואולידת, וסימנך ויך את הסלע במטהו פעמי' וכת' ותשת העדה ובעירם, בההוא זמנא דקובי'ה חס עלה על עובדא דנחש וחיה דא מי'כ קול ה' יחולל אילות אליו אינון חבין וצירין לאתערא אינון ע' קלין מיד ויחשוף יערות לאעברא ההוא נחש ולאגלילי' ההוא חי' בינייהו למיהך, ובהכלו מאי בהכלו דקובי'ה כל אינון אוכלסין פתחין ואמרין כבוד, מאי כבוד ברוך כבוד ה' ממקומו, עכ"ל.

והנה להבין באר היטב מאמ' הזה הפלאי מרישי' לסיפא דרך כלל ופרט מתחלה נבאר דרך כלל מהו ענינו הלמד מסופו המוכיח על תחילתו שיש ב' בחי' עליות וירידות בהיא איילתא בתחלה במה שביאר לפלגא מזונא לכל חיוון כו' דבשעת' דדחיקת לה למזונא אזלת כו' עדי' בפלגו שריאת לפלגא עד קדרותא דצפרא כו'. ובחי' הב' במה שא' בסופו דבשעת' דאצטריכת עלמא למיטרא סליקת לריש טוריא רמאה עד דבשעת דאתעברת אסתימת כיון דמטא זמנא למילד ע"ס המאמר משתאי בענין ל'

ההולדה דוקא וג"כ בדוגמא זו שנראה לעיל בענין חילוק המזונו' רק בשינוי לשון קצת דהת' אמר טורי חשוכא סתם והכא ריש טורא רמאה וכו'. וכללות הענין יובן למשכיל שמל' נוק' דאצי' נק' בחי' אילית השח"ר שרחמה צר וחביבה על בעלה כל שעה ושעה כו', וסוד נשיכת הנחש מבואר בפע"ח בכונו' דו' ש"פ שהוא סוד הזווג דקטנו' שהוא בחי' יסוד דז"א כשהזווג בבחי' קטנות נק' בלשון נשיכת הנחש בריח כו' וכדמפ' ע"מ רשב"י דאמר בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה כו'.

אך להבין זה מעט מזעיר צריך להקדי' ולבאר ענין ערכי הכינויי' כולם מה ענינם במה שלפעמ' נק' מל' בחי' מלך ממש ולפעמ' מלאך בא' באמצעיתא (כמבואר במ"א במקומו ע"מ זוהר דעל המלאך הגואל, ע"ש) ולפעמ' ארץ וים ושדה וכל פרטי שארי הכנויים דכולהו אתנהו בה. רק ענין חילוק המדרגות שבהן הוא כפי חילוק המדרגות של הכינויים שלמט' דכמ"כ שרשן שבמל' המה מחולקי' עד"ז בבחינותיהן השונו', והיינו כמו ארץ וים שתיהן נתהוו מבחי' מל' מקור דבי"ע וכמו שחלוק במדרגתו הים מן הארץ כך חלוקים המה בשרשן בבחי' חיצוניות ההשפעה דמל' דאצי' שבחי' ההשפעה דים משונה מבחי' הארץ (כמבואר במ"א דארץ רקוע על המים כל"ח כמ"ש לרוקע הארץ כו' שהארץ הוא מבחי' יושר שבמל' וים מבחי' עגולים שבמל'). וכמו"כ מלאך נק' בחי' שליח שאינו בחי' יש ודבר בפ"ע רק ע"י תעבור השפע מהמשפיע להמקבל ומלך נק' מלך בבחי' יש דמלוכה ממש, כמ"כ במל' דאצי' טרם התפשטותו להיות מקור לבי"ע נק' בחי' מלאך כד איהי' שליחא מלעילא וכד איהי' נשפלת להיות מקור לבי"ע נק' בחי' מלך כי אין מלך בלא ע"ם כו' (והוא כמו הדיבור שבאדם בעודו בכח חכמתו בבחי' ביטול נק' מלאך ואח"כ מתראה בבחי' יש לזולתו ומסתי' על פנימי' השפע כו'). ועד"ז כל הכינויים המה מורי' לפי תכונת' ומדרגות שלמטה כמ"כ המה חלוקי' בשרשן שבמל' דאצי' מקור כולן שמשם נתהוו הים והיבשה וכל מציאת הכינויים הנמצאי' בבי"ע הרומזי' על איכות המוקריי' שוני' שבחיצוניותה המתפשט להיות מקור לבי"ע אם מחלק פנימי' או חיצוני' שבזה אבל בכלל כל הכינויי' המה רומזי' על בחי' חיצוניותה ולכן אינן עולי' בשמות העצמי' כי ז' שמות הן בלבד מה שאינן נמחקין שהמה רומזי' על עצמו' הא"פ שבכלי' דז"ג שהמה בחי' אלקות והמה ממש אל אדני צבאו' כו', אבל הכינויים המה מחיצוניות הכלי' כנ"ל, רק בהן עצמן ימצא חלוקי המדרגות שוני' פנימי' וחיצון לפי מה שהוא (כמו ארץ הוא דומם דאצי' סוף כ"ד עפר שבקרקע המשכן מל' שבמל' וחקיל תפוחי"ז בחי' חגית שבמל' בהארץ המוחין בהם שנק' קדישין וזהו רוח שדה כו' וכמבואר במ"א ובהמה בחי' חי' ואדם תתאה בחי' מדבר כו' ע"ש). ועתה בחי' הכינוי למל' שנק'

בחי' אילת השחר הוא בחי' תחתונה שבה כמה שמסתתרת כראש הכריאה להיות ראש לשועלי' להוליד נשמו' דאצי' חדשות בבי"ע מרחם דנוק' זידה שע"ז אמרו"ל שרחמה צר כו', וכמשי"ת שיש בזה ב' בחי' הא' הולדת נשמו' חדשות דאצי' בבי"ע שזהו בזווג דשחרית בשים שלום מקבל הטפה כד מטי להמברך את עמו ישראל בשלום להוליד כו' כנודע והב' לחלק מזוני' להנשמו' שכבר נולדו להחיו' שזהו בלילה שאח"ז אמר ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', ועל ב' בחי' אלו נת' בווהר ונתחלק לב' חחלקים שתחילה משתעי בענין חילוק המזוני' ואח"כ בענין הולדת הנשמו' הגם שבחי' השני' נפלאה במעלה יתירה כמשי"ת הקדום במדרגה הראשונה כסדרן תחלה המדרג' הנמוכה ואח"כ העליונה העולה על כולנה.

יסוד הענין הוא כתי' למען אחי וריעי' אדברה נא שלום בך, אחים וריעי' לקוב"ה לז"א דאצי' המה הנשמו' הרמות דאצי' כמו נשמו' האבות המה ז' רועי' ומיוחדי' שבתנאי' ורוב תנאי' מבריאה כנודע. וצ"ל ענינם הנפלאה במה שנק' בשם אחי' וריעי' ממש לז"א הוא בחי' קוב"ה דאצי' ואיך יפול לשון האחוה ממש על בחי' הנשמה הפרטי' שמתלבשת בלבוש הנברא פרטי, וממ"נ אם הוא מבחי' אלקות ממש דאצי' דאיהו וחיהי' וגרמוהי' חד כו' לא הי' אפשרי לו להתלבש בארח פרט בלבוש פרטי' הנברא ההוא ומה גם בגוף הגשמי' בעשי' כמו שא"א לכללי' האצי' להתלבש בבריאה כלל (כנודע שאף שהמדו' דז"א מאירי' בבי"ע אין עצמותן יורדי' למטה כ"א הארתן ע"י אמצעות הנוק' כו'), ואם הוא מבחי' הנברא הפרטי' איך יכונה ויתואר בשם אחוה ואחדו' לבחי' אלקו' דז"א דאצי' שנק' אח וריע לקוב"ה אח ממש בתכלית השתוות האחוה ממש, דמשמע מהלשון דכמו האח משתווה לאחיו בדומה לו ובשייכות אליו שאב א' לשניהם ומקור א' לשניהם ואין הפרש ביניהם במהות מדריגת' ככה עדי"מ השתוות הנשמו' דאצי' לבחי' כללי' ז"א דאצי' שנק' אחי' וריעי' ממש שמשותוים במעלותן ומדרגותן לבחי' ז"א דאצי' למהות האצי' במעלת האחדות דאיהו וגרמוהי' חד כו', וממ"נ א"כ הוא איך אפשר התלבשותן בארח פרט בבריא' בכלי' פרטית, דכמו שא"א לבחי' כללות ז"א להתלבש בכלי' פרטי' דבריאה כ"א הוא שרש התהוות כללות עלמין דבי"ע. אך הענין הוא מבואר במ"א בארוכה וכאן נבאר בקצרה בהיות נודע שרשי הנשמו' המה מפנימי' הכלי' בכ"מ ושרש המלאכי' מחיצוניות הכלים בכ"מ אם בבריאה ואם ביצי' כו', וכמ"כ בהנשמו' דאצי' המה פרטי' מבחי' פנימי' הכלי' פרטיי' שבז"א דאצי' שהמה פני' כך נק' ע"ש האצי' ואחי' וריעי' לקוב"ה כללות ז"א דאצי', דהיינו שבאופן מעלותן ומדרגותן משותוים למהות אצי' דהיינו בבחי' מעלת האחדות בא"א סוף ב"ה המתייחד בהאורות והכלי' משמע דאצי' בתכלי' החיבור נפלא והיחוד עד

שגם הכלי נק' בחי' אלקות ממש (מלת אלקות משמע אף שהוא בחי' חלק פרטי אבל ערכו מבחי' אלקו' שאין נופל לשון פירוד עליו בלי"א געטליך וד"ל) כמא' אליהו ז"ל בבחי' האצ"י דאיהו וחיוהי וגרמוהי' חד בלא פרודא איהו עצמו' המאציל ית' חיוהי האורות פרטי' המתלבשי' בהכלי' פרטי' דאצ"י גרמוהי' הכלי' פרטי' דאצ"י כולא חדא, פי' במעלת האחדות השלם הנפלא אף שחלוקי' במעלתן כי איהו הוא עצמו' כללי' אור איס ית' מרומם לבדו ומתנשא מימות עולם וחיוהי המה למטה במדרג' האורות פרטי' המתחלקי' בבחי' התחלקו' בהכלי' וגרמוהי' הכלי' עצמן המה למטה מכולן אבל כללית התחברותן יפלא שנק' חד ממש במעלת היחוד באופן שגם על הכלי' לא יתכן להיות נופל גם לשון ביטול כ"א אחדות פשוט כמו בהאדם אחד ומיוחד בהתקשרות נפש ואברי גופא כחדא שלא יפול גם לשון ביטול גם על א' מאבריו עדימ היד בטלה לרצונו ונשמעת אליו לעשות רצונו שזה יתכן בהנפרד ממנו הבטל לו ועושה רצונו ולא ידו כגופו דמי' וגופו ונפשו ורצונו אחד הוא, ואף שבמדרג' רחוקה מאד היד הגשמי' מהרצון של הנפשות אבל התקשרותן נפלאה במעלת אחדותן כנ"ל, אבל בנבראי' הנפרדי' יתכן לשון הביטול דצבא השמים לך משתחיים באוי"ר יש מי שאוהב ויש מי שירא בפחד ואימתה עליו תפול דהיינו מחנה מיכאל ומחנה גבריאל כו' כנודע. ובוה יתתו בחי' הנשמו' דאצ"י שנמשכי' מפנימי' הכלי' דז"א דאצ"י בעודן באצ"י להיותם בחי' אחים ורעי' ממש בתכלי' האחוה והאחדו' דבחי' אלקות ממש כמו כלליות הכלים דז"א דאיהו וגרמוהי' חד (ולכן נק' עיש אצ"י נשמו' דאצ"י אף לאחר ירידתן בבי"ע שנפלאה חשיבותן לגבי הנשמו' דבריאה או דיצ"י ממש כמבואר במ"א) ממש אבל בזאת חילוק מדרגתן שהמה בחי' חלקי' פרטי' מפרטי' התחלקות הכלי' שבז"א דאצ"י ולכן מתהווה מהם חלקי נשמות פרטין האפשר להם להתלבש בכלי' פרטי' דבי"ע ולא כמו כלליות החיות דז"א וא"א להתלבש בכלי' פרטי' דבריאה כלל כ"א מהארתו מתהווים כללית עלמין דבי"ע ואעפ"כ יתכן לכנות' בש' אחי' ממש וכנ"ל. והמשל בזה מובן למשכיל עדימ האדם האחד ומיוחד בינו לבין עצמו בשכלו ומדותיו ומחשבתו שהמה בחי' שונות וכולן כאחד משתוים בבחי' האחוה והאחדות בעצמותו מושללי' מגדר הפירוד של זולתו שקורא למחשבתו מחשבה שלי וכן למדתו מדותי וכן כולם עד שבכללותן המה מכונים על שמו המיוחד האדם אחד מושלל מן הנפרדי' ממנו חבירו שאף בחי' תחתונה ופחותה שבו היא משתוה במעלה זו דהאחדות עמו המושלל מן בחי' הנפרד ממנו אף המעלה עליונה שבשם כמו אצבעו מיוחד עמו בזאת נפלאה אשר גם השכל חבירו המעולה במעלה אינו משתוה למה שהוא נפרדי' ואינו מחובר עמו ולא יקרא בשם המיוחד לעצמותו כמו שם המיוחד לעצמותו שיפול הלשון גם על האצבע שקוראו אצבע שלי וד"ל. ועדיז יובן למשכיל היטב למעלה ענין

נשמות דאצי שנמשכי מבחי פנימי הכלי דזיא דאצי שהמה אחי וריעי לקוביה ממש רק המה ניצוצי פרטי מפרטי התחלקות שבכלי דזיא ולא כמו כללי זיא שמתהווה ממנו כללי עולמו בייע ומהפרטי מתהווים נשמות פרטי בייע והיז כמשל ההרהור פרטי שבאדם ומחשבה זרה פרטי שגם היא נכללת בענין האחדו בו שנקי על שמו מח שלי אך אינה דומה לכללית עצמו המח שלו שהיא פרטי ופחותה הערך בענין זר שאינו נוגע להעצמות ופחיתת נגדו יחשב הרהור ההוא, ככה עיקר ענין פרטי הניצוצין דנשמות דאצי שמפנימי הכלי דאצי לגבי כללית זיא בשגם שהמה אחי ורעי ומשתוים בענין האחוה והאחדו דאצי שלזה ישתוה גם בחי דומם דאצי ויקר ערכו מאדם דבריאה בזה כמבואר במ"א (וכמבואר במ"א שלכן נקי אחים להקביה דזיא שבעת הזווג דזיא להוליד כללית זויג הי ג"כ הזווג להוליד פרטי הנשמו דזויג דאצי והמה ממותרי השפע שבשעת הזווג והוא כענין המשפיע שכל לתלמידו לצורך העצם המכוון ואגב נורקי מפיו אותיו אחרי הטפילין לזה כמ"כ בזווגא זיא להוליד זויג הי ג"כ להוליד הנשמות רק המה מפרטי הכלים כו' וד"ל ע"ש).

וזהו למען אחי וריעי אזכרה נא שלום בך שזה אומר קוביה דזיא דאצי לנוק דזיא דלמען אחי ורעי הוא ענין הולדת הנשמו דאצי בייע שיתלבשו בכלי הנבראי הנפרדי שישתנו ממהו אצי דאיהו וגרמוהי חד שאז המה אחי ממש למהות נברא הנפרד מצטרך להיות הזווג דזויג. וזהו אזכרה נא שלום בך הוא ענין השפע' הטפה דיסוד דזכורא שנקי שלום בך ברחם דנוק' ואתעברת מהטפה דזכורא ט' ירחי לידה ואחיכ אולידת אותם בייע להיות אפשר להם להתלבש בכלי הנבראי מה דלא אפשר בלאיה דהיינו תחלה העיבור דנוק' ט"ח דוקא ואחיכ הלידה, וזהו ענין לידת האיילתא דאסתימת עובראה ורחמא צר כו' כמשי"ת.

והענין הוא דכמו עדימ למטה שיצירת הולד העיקר הוא מהזרעת האיש הדכר אך מצטרך להשתהות בבטן הנוק' ט"ח ירחי לידה דהיינו בכדי שיצטייר הולד מהטפה הנזרעת בהצטיירות ההגשמה וההתפשטו' נתוח אברי' באורך ורוחב שכ"ז עושה שיהי' זמן הטיח של העיבור, וראי' לזה שאם לא יתקיים שיהי' זמן העיבור ההוא בר נפלי ולא יהי' בן קיימא, וכל מה שמשתהה יותר עד תשלום כל ימי העבור אז יהי' בן קיימא מצד שעיקר הצטיירות' והתעבותו בהגשמה ויש מהטפה הרוחנית אף שהי' בה בכחה כל חלקי הגוף של הולד מהלובן דאיש והאודם דאשה והעצמו' ובשר תולדותיהם כו' והוא עיי שיהי' זמן העיבור שבג"ח אחרונים מתתקן יותר בהשלמת גופו ותקונו אבריו כנודע, אבל כשתהי' פולטת תיכף הזרע לא

יתהוו מהטפה עצמה כלום. וככה ממש למעלה בענין השפעת הטפה דיסוד ז"א שנק' בחי' שלום ברחם דנוק' בכדי להוליד נשמות חדשות שהי' באצי' אחים וריעי' שיתהוו במהות הנבראי' להתלבש בכלי הנבראי' הנפרדי' שמצטרך להשתהה הטפה ברחם דנוק' ט' ירחי לידה, והוא סוד העבור, ואח"ז אפשר להיות הלידה להיותן יוצאי' בבחי' צורת הנשמו' דבריאה הנפרדי' ואפשר להתלבש בכלים הנבראי', עד שאחי"כ מתלבשי' גם בגופי' דעשי' כמו כל הנשמו' הרמות דז' רועי' ומיוחדי' שבתנאי' כו'.

וזהו כללית המכוון דמא' הזוהר דגם אחר העיבור דאילת השחר כיון שמגיע זמן הלידה אז היא מקשה לילד כי רחמה צר ואזלת בטורי' חשוכא וגעת ע' קלין עד קובי"ה חס עלה ואזמין לה ההוא נחש דנשיך בערייתא דידה כו'. ותחלה נבאר ענין ט' ירחי לידה למעלה. הנה מו"ר ה"ה דמצוריטש ז"ל אמר משל בזה שהוא כענין ט' מיני שכליים המתלבשי' זב"ז זה למטה מזה עד שמתגשם השפע בשכל האחרון יותר מכולן ואז יוכל להתהוות השכל היש שבכלי המקבל שהוא המחודש בהתעבותו וגשמיותו הי"ש מקודם התפשטותו בט' מיני צמצומי' דהשכליי' זב"ז שהוא ענין ההתחדשו' לגריעותא חידוש היש מאין כנודע, דכמי"כ למעלה לזאת שיהי' בחי' לידת הנשמו' דאצי' שהי' בעודן באיבן בחי' אחי' ורעי' ממש דאיהו וגרמוהי חד להתהפך ולהתג' למהות יש דבריאה הנפרדי' מוכרח להיות תחלה העיבור דהטפה בבטן הנוק' ט' ירחי' שבכל חדש וחדש מתגשם השפע ביותר, דכמו שלמטה הט' ירחי' המה מחולקי' בבחי' הזמן זאח"ז כן למעלה המה מחולקי' בבחי' המדרג' זה למטה מזה ואז בתשע האחרון הוא הלידה דאיילתא וד"ל. והנהי'.

(זח"ג רסב, א)

ג' חללין אינון דאתוין רשימין אתגליי' בי' בגלגלתא דז"א כו'. פי' כי יש שני מיני כלים פנימים וחיצונים והם כמשל האותיות שמלבישים השכל שהם בחי' כלים פנימיות והם הם הבתים עצמם המלבישים להאותיות והקלף כו'. וכך למעלה יש ג' פרקין ומהם הוא בנין ז"א דהיינו שמבחי'

חב"ד דאבא הוא מקור למוחין שהם האורות דז"א ומפרק אמצעי הוא מקור לכלים דז"א שהם אתון רשימין ופרק תחתון שהוא נה"י דאבא מתלבש להיות כלים דחיצוני' דז"א כו', וכדמיון המשל למטה שכל השכלי מאיר ומתגלה במוח והמוח מלוכב ושוכן בגלגלת הראש.

והנה יש ג' בחי' עי"מ היניקה הוא עדי"מ השכל ששייך אל המדות שהשכל מגדל אותו המדה, והיינו כשז"א כלול מ'ז' שבעה שבעות תספר וכו' או בן שבעים כו', משאי"כ כשנתוסף לו מוחין דגדלות הוא בחי' השכל שאין בנינו יסודו להיות מקור להסתעפות המדה, ועדי"מ התבוננות כדי שיתפעל זהו מוחין דיניקה משאי"כ בחי' תורה שהם עניני סודות ורזין עילאין פנימא' שאינם נוגעים כלל לענין האהבה כו' ולא בשביל המדות אהוי"ר עיקר יסודותם. וכז"ו הוא עדיין כז"א משאי"כ מוחין דאז"א עצמן גבוהין יותר כו'.

ומשיכותא דמוע"ס דאתמשך בהוא ז"א אשכחו ד' מוחין. פי' ג' מוחין חב"ד וע"י גילוי מו"ס נעשה ד' כי הדעת מתחלק לחו"ג וכמ"ש בע"ח דקוצי דשערי יורד מא"א ומכה בכתפי' דז"א ומחלק הדעת לחו"ג. והענין הוא עדי"מ שיש מי ששיג ההשגה ואעפ"כ אין יכול להבינה לזולתו הגם שבפי"ע הוא מבין והיינו כי לצורך ההשפעה שילביש השכל להמקבל מוכרח להבין תוכן פנימיות נקודת השכל שע"ז ידע איך להלבישנו בכל מיני אופנים כו', ועדי"ז גם במשלים שכדי שיוכל לאמר משלים להשכלתו הוא בהיותו רם ועמוק כח השכלתו דווקא כנ"ל כנודע. וכך להיות התחלקות הדעת לחו"ג שהוא בחי' התחלקות לפרטים שיושפעו ויומשכו החו"ג ממנו הוא ע"י מוח"ס דווקא שלמעלה מעלה מן המוחין חב"ד כו'.

ואילן ד' מוחין משתכחי' ומתפשטי' בכולא. הנה בספרי הפילוסופים מבואר שמן מוח הדעת מתפשטי' עורקי' לכל האברים וע"כ הוא מרגיש כל סיבות שלהם ברגע א', ועפ"י קבלה ג"כ כך הענין כי מוח הדעת בו כח ההרגשה כי הדעת הוא מענין הרגשה כנודע ולזאת הד' מוחין שהם החו"ג שהם כוללים הדעת הם מתפשטים בכל האצי' כו'. ואילן ד' רהיטין דתפילין הם כלים חיצוניות כמו ענין להשקות הצאן.

בזוהר פ' ואתחנן תלת חללין דאתוון רשימין אתגלין בה בגולגולתא דז"א ותנינן ג' מוחין אינון דסתימין באינון חללין כו', ומבואר שם שזהו ענין התפילין. ולהבין זה צ"ל בחי' עיבור יניקה ומוחין, כי הנה בחי' עיבור נק' בחי' תלת כלול גו תלת היינו התגלות בחי' נה"י דמדות לבד, והמדות בעצמן הן בהעלם ופשיטא השכל של המדות. ומבשרי אחזה אלוה הוא עד"מ שהתינוק אין לו רק טבע המדות היינו לאהוב רק מתיקות ולשנא בהיפוך אשר הוא בחי' טבעית בחי' בהמה, אבל המדות בעצמן כמו לאהוב ולשנא מאיזה טעם אין לו כי הם בבחי' עיבור ולכן הם תלת גו תלת, כי השכל והמדות הם נעלמים ונשאר רק בחי' נה"י לבד בחי' טבעית. ובחי' יניקה הוא התגלות המדות בעצמן בחי' חג"ת היינו שהוא אוהב דבר מה מצד הטעם שהוא נאה או בהיפוך ונק' בחי' ו"ק, אבל השכל הוא בהעלם במדה והמדה מנהיג את השכל ואינה נשתנה היינו לשנוא מה שהוא אוהב מחמת התבוננות כי אין לו עדיין בחי' מוחין ולכן אין גבול באהבה או להיפוך אלא או כולו לאהוב בלא גבול או להיפוך. ובחי' מוחין אין נתגלה עד ט' שנה שאז מתגלה השכל של המדות דהיינו שיש לו מתחיל' התבוננות בדבר עד אשר מזה נולד האהבה או להיפוך, וגם הוא בבחי' גבול ולפעמים משתנה מחמת ההתבוננות, אך הם רק מוחין דמדות היינו שהוא רק השכל מה לאהוב ונק' בחי' מוחין דקטנות כו'. אך יש בחי' מוחין דגדלות והוא בחי' עצם השכל אשר אינו שייך כלל למדות רק שהוא שכל בפ"ע והוא בחי' השגות רזין דאורי"י כו' ונק' בחי' אר"א. והנה ידוע כי עד ט' שנים אין ביאתו ביאה ואינו מוליד כי הוא בבחי' מוחין דמדות, ועיקר שלימות מבו י"ג שחייב בתפילין אשר הוא בחי' מוחין דגדלות. ולהבין למה נק' התפילין בשם מוחין הוא עד"מ כמו במוח הגשמי יש בו בחי' אור וכלי והיכל, כי בחי' חללי הגולגולתא אשר בתוכו מונח המוח נק' בשם היכלי המוח כו', היכל להמוח נק' בשם כלי אשר בתוכו שורה אור השכל, כמ"כ בתפילין יש בהן בתים אשר בתוכן הפרשיות ובתוך הפרשיות מלובש האור היינו קדש הוא בחי' חכ'. וכן הוא למעלה יש ג' מוחין פנימים הנק' בשם מוחין דז"א ובחי' הקב"ה מניח תפילין שהוא בחי' המשכת מוחין דגדלות בחי' א"א. אך הנה בחי' המוחין פנימי' אין להם שלימות כי המה רק מוחין דמדות וככדי שיוכל להוליד צריך תוס' אור עד שיומשך נה"י חדשים לכן צריך להמשיך בחי' מקיפין והוא בחי' תפילין שהוא בחי' כלי להתגלות בחי' המקיף, כידוע אשר אין אור בלא כלי. ובחי' תפילין הוא ג"כ בחי' בליטה לבד ולכן הוא בחי' כלי

להתגלות המקיף, והחילוק הוא בבחי' המקיף שמתחילה והמקיף שהוא בבחי' תפילין הלא הכל הוא בבחי' המקיף רק שעכ"פ יש איזה שייכותי כו'.

אך להבין מפני מה הוא בתפילין ד' בתים ולא כמו המוחין שהם ג', הוא ע"פ מ"ש דתליא תרי קוצא דשערי ומכה אחורי הדעת דז"א ומחלק הדעת לשנים שהוא בחי' חו"ג. כי הנה הדעת יש בו ב' בחי' היינו כי הדעת כולל חו"ג וגם כי הדעת נחלק לשנים שהוא ג"כ בחי' חו"ג. ולהבין זה הוא עדי"מ מבשרי כו' אשר יש שני מיני חכמים אשר משיגים שכל א' בשוה רק שזה יוכל להסביר את השכל לאחר והשני אינו יכול והיינו מפני שלזה המסביר יש לזה עומק המושג ומחמת זה יוכל להמשיך שכל לחלקים ולצרף צירופי אותיות כפי השגת הקטן לקצר או להאריך והוא נמשך מבחי' עצם החכ' אשר יכול להמשיך שכל חדש איך להשפיע ובאיזה צירופי אותיות, וזה שאינו יכול להסביר הוא מפני שאין לו בחי' עומק הנ"ל ואין לו רק בחי' התפיסה כאשר נתפס אצלו ולכן אינו יכול לעשות צירופי אותיות אחרים. אך אף המסביר כשאינו מסביר לאחר אינו נתגלה זה התוס' רק הי' משיג השכל בסקירה א' בלתי נחלק לחלקים, ואף שגם בהשגה בפ"ע יש בה אריכות וקיצור היינו מחמת הדעת הכולל חו"ג ולכן לפי התגברות החסד או הגבורה לפי ערך זה הוא האריכות אבל לחלק השכל לחלקים ולהלבישו בצירופי אותיות אחרים כפי השגת הקטן א"א בלתי עומק המושג הנ"ל, היינו לחלק הדעת לשנים שהוא בחי' חו"ג כידוע אשר התחלקות הוא מבחי' חו"ג כידוע, ולכן כדי להוציא ולחלק בחי' חו"ג שהי' כלול בדעת מהעלם אל הגילוי צריך תוס' אור מכח המשכיל כו'. וכן למעלה בכדי שיוכל להיות הולדה חדשה להתהוות ביי"ע צריך להיות תוספת אור להתחלק הדעת לחסדי' וגבורות הרבה ולהיות בחי' כליות יועצות היינו לעשות נהי' חדשים ולהוליד עיי בחי' מלכות הולדה חדשה לבי"ע, וכידוע אשר עיקר התגלות ההתחלקות הוא בבחי' מלכות והיינו בבחי' דיבור שהוא בחי' הגבורות ולבחי' מקבל נעשה בחי' חסד כו' שעיי הדיבור מקבל השכל והוא עיי קוצי דשערי היינו בחי' תפילין שימשיך לתוכן בחי' מוחין דא"א בחי' רזין דאוריית' שהם בחי' חו"ב ובחי' ושרש פנימי' יחודם שהם בחי' חו"ג היינו השפעת המשפיע וצמצום המקבל כידוע אשר כל בחי' מקבל הוא מצמצם א"ע מכל וכל והוא רק בחי' מקבל כו'.

ולהבין זה צ"ל בחי' מצרים שהוא בחי' הסתלקות המוחין ונשארים המדות בבחי' עיבור לבד. והנה מצרים הוא מיצר"ר י"ם הוא בחי' חכ' ובעת

יחוד או"א היינו שבחי' בינה צריך לקבל השפעת אבא אזי היא בבחי' עלי' למעלה רק לקבל ואינו מתגלה למטה בבחי' אם הבנים ולכן המדות הם נשאים בבחי' עיבור, וגם בבחי' חכ' הוא בבחי' מצר שהוא צמצום המשפיע ונק' בחי' חו"ג. והנה נראה כאשר בחי' בינה היא בבחי' עלי' לקבל אזי אינו מתפשט למטה במדות להחיותם ונשאים המדות בבחי' טבעית ואינם נגדלים בשכל וטעם עד שבחי' בינה הוא בבחי' רחובות הנהר ונתגלה בבחי' אם הבנים כו', כן עדי' כאשר נתגלה עצם חו"ב כמו המשל מהמשכתי רזין דאורייתא אזי נגדלים עוד ביותר והוא ע"י בחי' תפילין שממשיך ע"י בחי' מוחין דגדלות וא"א להיות המשכה זו כ"א ע"י חד קוצי דשערי הנ"ל שהוא בחי' התגלות מקור או"א שהוא בחי' חסדי' מהמקור של כתר דאריך, וכמו שכלתי התגלות בחי' בינה להיות בבחי' אם הבנים אזי המדות הם בחי' טבעית ואינם נכללים להיות בבחי' מוחין דז"א עד התגלות מקורו, כן עדי' א"א להתגלות בחי' חו"ב במוחין דתפילין עד שנתגלה מקורם שהוא בבחי' ח"ס כי בבחי' ח"ס אינו נק' בשם חסדי' אלא כשיש עכ"פ איזה שייכות ממנו לחכ' הגלוי ואזי נק' בשם ח"ס, היינו העצם שלא בא לגילוי אבל לפעמים מתגלה, אבל כ"ז שאינו בשום גילוי אינו נק' בשם ח"ס רק שנכלל בכתר דאריך בחי' העלם עצמותו וד"ל. ולכן בלא התגלות המקור הנ"ל היא להיות גילוי בחי' עצם חו"ב במוחין דתפילין רק שנשאים במוחין דז"א לבד כמו בהתגלות בחי' בינה נשאים בבחי' טבעית, כן כשאינ התגלות בחי' חסדי' אזי המדות נשאים במוחין דז"א לבד. אבל בהתגלות החסדי' ממשיך ע"ד הנחת תפילין בחי' או"א וגם בחי' יחודם בעצם שהוא בחי' חו"ג אשר היא מתחילה בבחי' הסתר והעלם מחמת שמקורם שהוא בחי' חסדי' ה"י בהעלם הכתר אבל כאשר נתגלה אזי נתגלה גם הם למטה וד"ל אשר בחי' חו"ג דא"א נעשה ונתפשט למטה במוחין דז"א לחלקו לשנים לבחי' חו"ג.

והנה יש נ' בחי' שערי חסד ונ' שערי גבורות, שערי חסד הוא בחי' השגת אלקות הבא מבחי' רחובות הנהר ושערי הגבורה הוא מבחי' השגת אלקות אשר שרשם הוא מבחי' עלי' הבינה בבחי' מצרים בחי' גבורות. והנה הגם ששערי החסדים הם גבוהים מבחי' הגבורות כי הם בחי' מלמעלה למטה

מהמשכת: נ"א: השכלת.

חסד: נ"א: חכ'. (ואוצ"ל: ח"ס).

בשם חסד: נ"א: בשם חכ'. (ואוצ"ל: בשם ח"ס).

בהתגלות: נ"א: בהסתלקות.

(החסד: נ"א: (ה)ח"ס.

היא: נ"א: ה"י.

אלקות: נ"א: מניעת אלקות.

אבל כשיש המשכה משורש הגבו' שהוא בחי' עלי' למעלה אזי הוא יותר גבוה מבחי' שערי החסד, וכידוע בפסוק והריתו ביראת ה' בענין חוטמא דפרדשקא שיש ב' מיני נשימות נשימה לחוץ שהוא בחי' מלמעלה למטה ויש נשימה ששואב הריח לפנים, והגם שהוא ממטה למעלה אך הוא נק' בחי' מחי' החיים כי הריח משיב נפש אשר הוא מקור החיים. כמו"כ למעלה כשיש המשכה מבחי' הגבורות אשר בעת עלייתה למעלה אזי הוא בבחי' מקור לחלק השפעה שיוכל להיות הולדה חדשה כשצריך להוליד בחי' יש גמור ואעפ"כ יהי' בדומה לו ממש צריך להמשיך ע"י ד' בתי תפילין ד' מוחין דהיינו ארי"א ושורש יחודם חו"ג ושורש המשכתם הוא ע"י התגלות ח"ס כתר דאריך כנ"ל.

ז"הו לשון הזוה"ק וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה. דאתמשך בהאי ז"א אתמשכו ד' מוחין ומתפשטין ככולי כי מגיע עד למטה בבחי' ז"א ונוק' להוליד הולדה חדשה. ואינון ד' רהיטי דארבע בתי דתפילין דאנח קובי"ה דבעי בינ' לאנחא בכל יומא בגין דאינון שמא קדישא עילאה באתוי' רשימין פי' כי הם בחי' כלים להתגלות המקיפים, דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נק' עליך ויראו כו' ותנינן שם הוי' ממש דאיהו שם מ"ה שהוא בחי' ארי"א והתחברותם שהוא בחי' כלי הפרטים באחד מחמת התגלות המקור מבחי' יחודי. מוחא עילאה דיתמשך במוחין תתאה אקרי' תרי מוחין היינו כי הדעת של מוחין של קטנות הוא כלל חו"ג אבל כאשר נתגלה בחי' בינה כל בכור סתם משיכותא דלעילא סתימאה והוא בחי' התגלות חכ' מחכ' מבחי' מוחין סתימאה. ר' יצחק אמר היינו דכתיב קדש לי כל בכור דהוא כתר דכליל ואסתים כל אינון אחרנין והוא בחי' חכ' דז"א שהוא הראשית והבכור לאם בחי' בינה, כל בכור סתם משיכותא דלעילא סתימאה והוא בחי' התגלות חכ' מחכ' סתימאה, ודא אקרי פטר כל רחם פתיחותא דכל משיכותא ויחודא דלעילא הוא בחי' המשכות חכ' סתימאה מכתר דאריך כו'.

סתימאה . . ומתפשטין ככולי: נרי"א: סתימאה דע"ק אשתכחו ד' מוחין בהאי דא ומתפשטין ככולא.
כל הפרטים באחד: נרי"א: הרגשת כל הפרטיות ביחד.

יחידו: נרי"א: יחידא.

בחי' בינה . . סתימאה ר' יצחק: נרי"א: בחי' חו"ג אזי הדעת נחלק לשנים ואינון דכתיב חכמות ומתפרשין
בחד היינו שנתחלק מבחי' מ"ס רבי יצחק. (וכנראה הוא טעות המעתיק כאן בנוסח הפנים, ונשתרשב לו קטע
זה מכמה שורות שלאחיו).

משיכותא: נרי"א: לאעלאה משיכותא.

ויחודא: נרי"א: ויסודא. (וכי' כוזהר).

להבין ענין ג' מוחין דז"א וענין ד' בתים דתפילין ולהבין ענין עבור יניקה ומוחין כי בחי' עבור הוא תלת גו תלת והוא התגלות בחי' נה"י שבמדות לבד והמדות בעצמן הן בהעלם וחב"ד השכל של המדות הוא יותר בהעלם ולכן נק' תלת גו תלת ולהבין זאת הוא מבשרי אחזה שתנוק קטן אין לו רק בחי' טבע המדות לבד היינו לאהוב מתיקות ולשנוא מרירות וכדומה, אבל להיות אוהב דבר מה מחמת איזה טעם אינו אוהב ובחי' יניקה הוא בחי' התגלות המדות בעצמן היינו בחי' חג"ת ונק' אז בחי' ו"ק דהיינו למשל תינוק יותר גדול כשישכיל לאהוב איזה דבר שנתנה לו מחמת איזה טעם וכן לשנוא ג"כ מחמת טעם אבל העיקר הוא התגלות המדות לבד אבל השכל והטעם של המדה הוא בהעלם דהיינו למשל בעת שהוא אוהב לא ישנא מחמת התבוננות איזה טעם כי אין לו התבוננות בפ"ע רק השכל בא לו מלובש דוקא בהמד' אבל השכל בעצמו אין לו התגלות ולכן נק' בעל ו"ק שהמוחין בעצמן הן בהעלם אבל בחי' מוחין דקטנות הוא עד ט' שנים שנתגלה גם השכל של המדה שהן בחי' חב"ד שהן התגלות אורות השכל בג' מוחין שבג' חללי דגולגלתא עד שיש לו התבוננות אם לאהוב או לשנוא בגבול וקצבה וגם להיות בבחי' דעת הכולל חו"ג כידוע לאהו' וגם לשנוא ביחד וכדומה מחמת איזה טעם ודעת ומכונה בשם מוחין שהשכל מנהיג את המדות כפי השכל וכ"ז למשכיל למעלה הוא רק בחי' מוחין לז"א דהיינו שהשכל הוא רק מה לאהו' ולשנוא ומוחין דגדלות הוא שכל בעצם שלא שייך למדה והוא בחי' השגת רזין דאורייתא והוא בחי' או"א דאצילות וזה ידוע כי לא זה הוא התכלית באדם למטה כמבואר כי עד ט' שנים אין ביאתו ביאה כי אינו מוליד כי עיקר השלימות הוא מבין י"ג שנה שחייב בתפילין כי אז יש לו מוחין דגדלות וכן הוא למעלה על דמות הכסא דמות כמראה אדם מלמעלה יש לו ג"כ ג' בחי' עבור יניקה ומוחין דגדלות הוא בחי' הקב"ה מניח תפילין ולהבין מה שייכות הוא בתפילין להיות מכונה בשם מוחין הוא כמו למשל במוחא יש ג' חללים דגולגלתא ובתוכן המוח הגשמי ובתוך המוח שורה אור השכל המכונה למעלה בשם או"כ והיכולות כמו"כ בתפילין יש ג"כ בתים ובתוכם הפרשיות ובתוך אותיות הפרשה מלובש אור השכל וכן הוא למעלה יש מוחין פנימים בתוך הגלגלתא דז"א ומוחין דתפילין שמניח הקב"ה ולהבין זאת למה צריך להנחת תפילין וגם למה נשתנה המוחין להיות נחלק לד' פרשיות ולא כמו המוחין פנימי' שנחלקו רק לג' מוחין הוא מחמת שהמוחין פנימי' לבד אין זה שלימות אמיתי להיות מוליד וכדומה לו לכן צריך להמשיך ולגלות מן ההעלם עוד בחי' יותר גבוה הנק' מקיפים ולכן צריך לעשות כלי להיות שורה בתוכה נשמה שמתלבש בתוך המוחין הפנימים המכונה בשם אורות פנימי' ולכן כשצריך שיתגלה ג"כ אורות המקיפים דאוי"א בכדי להוליד צריך לעשות כלים לזה והוא בחי' תפילין שבראש שהם

בבחי' גולמי לבד להיות כלים להתגלות אורות המקיפים ואעפ"כ יש לו שייכות ג"כ בזה ההמשכה יותר מבתחלה שלא הי' רק בבחי' המקיפים לבד.

ולהבין זאת וגם להבין ד' בתים הנ"ל הוא שכתוב באדרא שתליא חד קוצי דשערא ומכה באחורי דעת דז"א ומחלק הדעת לכלי' מוחין להיות מכונה בשם חו"ג ולהבין זאת מבשרי אחז' אלוקה כי יש שני מיני ת"ח א' הוא שמשכיל השכלה בפ"ע ואינו יכול להסב"י לתלמידו והב' שיכול גם להסביר לתלמידו ומ"מ הוא זה שלפי הנרא' אין שום שינוי בזה מבזה כי שניהם משיגים הכל בשוה אך נרא' בחוש המשכילים שההפרש הוא שזה שיכול להסביר יש לו עומק ההשגה בהתגלות יותר עד שיכול לחלק השכל ויצרף צרופים אחרים כפי השגת התלמיד לקצר ולהאריך השכל באותיות הדבור כמדה ומשקל עד שיכול התלמיד לקבל השכל נמצא מובן למשכיל כי זה המסביר יש לו תפיסת הארה מכח המשכיל אשר יכול לחלק ולצרף השכל אשר בלא הסבר לתלמיד לא הי' נתגלה זה התוס' אור מכח המשכיל רק הי' השגה והסברת השכל שהוא בחי' דעת והשגה א' בלתי התחלקות השכל לחלקים ממש כנ"ל והגם שבהשגה עצמו יש ג"כ אריכות וקיצור כי לפעמים הוא משיג בסקירה א' ולפעמים הוא משיג בהשגה ארוכה הוא מחמת הדעת ובהכרח להשגה אמיתית כולל חו"ג ולכן יש בהשגה אריכות וקיצור כפי התגברות חסד או גבורה שכוללם בדעת אבל עכ"פ אין בזה ההשגה התחלקות ממש לחלקים כמו באותו שיכול להסביר שמחלק השכל לחלקים ממש כמדה ומשקל בבחי' חו"ג כידוע כי כל התחלקות השפע בצמצום ומדה יש בו בחי' חו"ג ולכן כדי להשפיע לאחר צריך תוס' הארה מכח המשכיל להוציא ההעלם של חו"ג שבדעת מהעלם לגילוי עד שיהי' יכול לחלק שפע השכל בבחי' ל"ב שבילין דמתפתחין למוחא דז"א וד"ל. וכן הוא למעלה למשכיל כי מוחין דז"א הוא בבחי' ג' מוחין הפנימים דהיינו כי הדעת הכולל חו"ג כנ"ל הוא בחי' מוחין למדות אבל בכדי שיוכל להוליד נשמות חדשות לבייע ע"י מל' צ"ל בחי' התחלקות הדעת לחו"ג שיהי' בחי' כליות יועצות ולהשפיע בכדי שיוכל להוליד כמו במשל הנ"ל שעיקר התגלות התחלקות הוא בדבור שהוא בחי' גבול שע"ז יכול לקבל השפע שהוא בחי' חסדים בכדי להיות הולדה מזה כמו במשל הנ"ל שעיקר התגלות התחלקות הוא בדבור שמשגי התלמיד השכל שהוא בחי' שפע חסד ע"י הדבור שהוא בחי' התחלקות הדבור ע"י מנצפ"ך המחלק הדבור ואיך יהי' התחלקות הדעת לחו"ג הם ע"י קוצי דשערי דהיינו שע"י התפילין ממשיך לתוכן מוחין דאז"א ממש שהוא כמו למשל שמשגי השכלה שאינו נוגע למדה שהוא בחי' רזין

דאורייתא כנ"ל שהוא למעלה התגלות מקיפין בתפילין שיש עכ"פ איזה שייכות להמניח כנ"ל ועי"ז יכול להתגלות שורש יחודן והתחברותן בפנימיותן איך שמיחד אבא באמא בשרשן שהוא בחי' חו"ב דהיינו צמצו' המשפיע אבא וצמצום המקבל אמא הנה ג"כ למטה ע"ג מוחין דז"א בבחי' ב' בתים אמצעיים דתפילין.

ולהבין זה צ"ל ענין מצרים שבחי' מצרים הוא מצר ים וים הוא החכ' ובינה הוא בחי' הנהר וכשעולה בינה לחכמה בשעת בריקת החכ' לקבל אזי מצמצם א"ע בכדי לקבל וגם החכ' מצמצמת להשפיע וכמו למטה הוא בחי' עומק ההתכוננות שהוא העמק' הדעת שהוא בחי' עליות למע' בחי' בינה לקבל ובעת הזאת היא בחי' מצרים אבל אח"כ כשצריכה אם הבנים להשפיע אזי היא רחובות הנהר בהתרחבות התכוננות שהוא בחי' יצ"מ דהיינו שבבחי' הנ"ל המדות בבחי' עבור כי מחמת שבינה היא אם הבנים היא בעלי' והסתלקות לכן המדות הם תלת גו תלת כנ"ל ואינה מתגלה רק בבחי' טבעיות המדה אבל בהתגלות הבינה למטה אז נבדלים המדות בשכל וטעם כנ"ל וכך יובן למשכיל כשמתגלה חו"ב עוד למטה בהתגלות ביותר דהיינו בבחי' תפילין אזי יתגלו ויתגדלו ז"א עוד ביותר כמו למשל שמשכיל רזין דאורייתא וכמו שצריך להתגלות במוחין השכל למדות אזי צריך להתגלות המקיף בינה אם הבנים בחי' רחובות כו' מבחי' יצ"מ כנ"ל כמו"כ כשצרי' להתגלות חו"ב בכתר דתפילין צ"ל התגלות מקורם שהוא ח"ס בהמקור כתר דאריך וכ"ז שאינה מתגלה ח"ס בכתר דא"א אין התגלות במוחין דז"א רק בחי' מוחין דמדות כמ"ש בבחי' עבור דמדות שהוא מחמת שהי' מקורם בינה בעליה בחכ' בבחי' מצרים כי מ"מ אינו נק' בשם חכמה רק כשיש עכ"פ איזה המשכה ושייכות ממנה לגילוי החכ' אזי נק' בשם העלם שלא בא עדיין לגילוי אבל לפעמים מתגלה ממנה ולכן נק' אז ח"ס אבל כ"ז שאין שום גילוי אזי אינו נק' המקור עדיין בשם ח"ס רק שנכלל ביחד בכתר דא"א שנק' סדכ"ס שאין שייך בו לשון העלם וסתמו לכד כי אין בו עדיין שום שייכות למטה ולכן בהנחת תפילין ממשיך בחי' או"א להתגלות ממשיך ח"ס מכתר דא"א אשר מזה יכול להתגלות שרשם יחודם וצמצומם שהם בחי' חו"ג דיחוד עלאה אמא באבא שהיו תחלה בהעלם ומצרים כנ"ל מחמת שהתחברותם שהוא למעלה מהם כידוע האמצעי הי' בהעלם והסתר אבל כאשר נתגלה ח"ס אזי יש המשכה והתגלות התחברותם דא"א ממש ג"כ למטה כב' בתים דתפילין האמצעים.

ולהבין זה הוא ע"פ מ"ש בזוהר הנ"ל בענין תבר תרעין כי יש בחי' נ' שערים דחסד ונ' שערים דגבורה שערים דחסד הם בבחי' השגת

אלקות הבא מבחי' רחובות כנ"ל ובחי' שערים דגבורה הוא בחי' מניעת השגת אלקות אשר שרשם הוא מבחי' עליות הבינה בחי' מצרים כנ"ל שהי' בחי' גבורות דבינה כנ"ל והגם ששערי הגבו' הם למטה משערי החסדי' אבל כשיש המשכה משורש הגבו' בעת עליתו הוא יותר גבוה משערי חסדי' בינה שהם מלמעלמ"ט כידוע מפסוק והריחו ביראת אלקים במשיח בענין חוטמא דפרדשקא שיש ג' מיני נשימות כמ"ש רוח חיים באפיו שהוא בחי' הנשימה לחוץ שאם הי' סותם הנשימה הי' מת והוא בחי' מלמעלמ"ט ויש בחי' נשימה שנק' מחיי החי' היינו שמריח בנשימה כי הריח משיב את הנפש אשר הוא המקור לחיות והריח הוא מבחי' מלמטלמ"ע בעת שמריח אבל כשיהי' מזה ההמשכה כנ"ל שמריח ריח טוב הגם שהוא מלמטלמ"ע בבחי' עלי' ובחי' גבורה אעפ"כ הוא בחי' מחיי החיים כמ"כ למעלה כשיש המשכה מעליות הבינה בבחי' גבורה משורש יחודם או הוא בחי' מחיי החיים דהיינו מקור החיים שהוא לחלק השפע בבחי' גבורה ובכדי להיות הולדה חדשה כנ"ל ושורש ההתגלות בד' בתים דתפילין כי אין המשכות אור בלתי כלי כנ"ל ומחמת שעכ"פ הוא בחי' גבורות לכן הוא השורש לחלק ולהפריד השפע בבחי' אותיות מנצפ"ך כי טבע הגבורות לפרד ולחלק כידוע וזה כשצריך להיות מוליד כדומה לו צ"ל ע"י ד' בתים דתפילין ד' מוחין דווקא שהם המקור להולדה חדשה דהיינו או"א שורש יחודם כמו שהן למע' הם חו"ב להמשיכם להתגלות בד' בתים דתפילין ושורש המשכתם הוא מחמת התגלות ח"ס מכתר דאריך כנ"ל.

ובזה יובן הזוהר ג' חללי דאתווין רשומין אתגליא בה בגלגלתא דזעירא ותנינן ג' מוחין אינון סתימין באינון חללין כנ"ל וממשיכותא וממשירותא דמוחא עלאה דע"י דאתמשך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחין בההוא ז"א פי' מחמת התגלות המשכה מ"מ מכתר דאריך כנ"ל נתגלה ונתחלק שורש התחברו' חו"ג דתפילין דז"א והוא בחי' קוצי דשערא המחלק כנ"ל שהוא בחי' התגלות המקור הדעת חו"ג עד שנמשך לז"א כנ"ל ואלין ד' מוחין משתכחין ומתפשטין בכולא שהוא בחי' המשכה עד למטה בז"א ממש מבחי' חו"ג בכדי שיוכל להיות הולדה חדשה כנ"ל ואלין ד' רהיטין דד' בתים דתפילין מאנח קוב"ה דבעי ב"נ לאנחא בכל יום דאינון שמא קדישא עלאה באתוון רשימין דכתיב וראו כי שם הוי' ותנינן שם הוי' ממש והוא בחי' הכלים הממשיכים האורות דאו"א וחו"ג והוא בחי' שם הוי' ממש שהוא בחי' או"א והתחברותם שהוא בחי' הרגשת כל הפרטים. ביחד מחמת שהוא התגלות המקור בחי' יחידה שבנפש שהוא המקור לכל מה שלמטה, מו"ע דאתמשך במו"ת אקרין תרין מוחין דהיינו שיש בו התגלות ח"ס נחלק הא' לשנים כנ"ל כו' אמר הדא הוא דכתיב קדש לי כל בכור דהוא כתרא

ואשתאבא כל אינון אחרנין הוא בחי' חכ' דז"א שהוא הראשית והוא בחי' בכור לאבי מאמא בינה כל בכור' סתם לעילא משיכותא דלעילא סתימא הוא בחי' התגלות החכמה מח"ס והוא פטר רחם פתיחותא דכל משיחותא ויטודא דלעילא הוא בחי' המשכת ח"ס מכ' דאריך והכלי שממשיך בזה כל ההמשכות הנ"ל ההתגלות בחד ביתא דתפילין שהוא מוח חכמ' תנינא והי' כי יביאך הנה בחי' תרעין אחא בספרא דרב המנונא תרעין סגיאין דלעילא ותתא תבר קוב"ה דהוו סתימין ואתברו ואלמלא דאתברו כו' וגם הוא בחי' נ' שערים דבינה והוא בחי' השגת אלקות ואית שערים דג' שהם בחי' מניעת השגת אלקות וכולהו סתים בהאי דאיקרי אמא עלאה שהוא שע"ג הנמשכו' מחמת מצרים כנ"ל דמינה אתערת חילא לאמא תתאה א"ת לאומי אלא לאמא והוא בחי' הגבורות הנמשכים מעליות הבינה למל' שהי' בחי' גבו' דאמא אוזיפת מאנהא לברתא והוא בחי' אימא ומהא נפקא רוחא לחד נוק' דפרדשקא שהוא בחי' המשכה מחסד דאמא מלמעלמ"ט כמ"ש ביום הניח לך ה' מעצביך ומרוגשיך כו' שהוא בחי' הג' אבל יש עוד בחי' רוח מסט' דאבא נפק חסד מסט' דאמא נפק גבו' הם החו"ג שנתגלו בהתחברות חו"ג בדעת דתפילין וד"ל.

וביאור הענין החילוק של הג' מוחין הפנימי' ובין ד' מוחין דתפילין הוא כידוע שיש באו"א שני בחי' בחי' הא' כי או"א מלבישים זרועות דא"א ובחי' ב' דאו"א בדיקנא אחיד ותליא כמ"ש החילוק במ"א בתלת חללים שמבואר שם כי בחי' הלבשה שמלבישים זרועות דאריך והטעם הוא רק בבחי' הלבשה לבד אבל כשאו"א אחיד ותליא בדיקנא שהוא האר' מח"ס אזי מתהפך הרצון לפי שהטעם נמצא אמנם נק' בחי' לבוש לבד רק שהם מהפכי' המדות דאריך שבתוכם כפי הטעם והביאור הוא כמו למשל מבחי' ידים דלמט' שיש בהם ב' בחינות הא' שבידים מגביה החפץ למע' הימנו ומשפיל מלמעלמ"ט הימנו ובחי' הג' הוא שמשנה איזה דבר ממהות למהות בידיים בכל מלאכת היד כפי השכל שמלוּבש בידיים כמו"כ יובן למע' כי בחי' או"א שמלבישים זרועות דאריך לבד דהיינו שמלבישים הרצון באיזה טעם הוא רק בחי' המגביה ומשפיל בהידיים דהיינו שמשפילים החו"ג דרצון לבחי' חו"ג דמדות והגם שנראה שהמדות הוא מחמת איזה טעם אין זה אמת רק שהוא עצמיות הרצון רק שנשטל מהרצון לבחי' מדה לבד והראי' שלפעמים הרצון הוא העיקר דהיינו שהרצון מהפך הטעם כרצונו כמו בלקיחת שוחד והטעם לא יהפוך הרצון נמצא כי העיקר הוא הרצון וגם לפעמים נשאר מזה בחי' שתוק כך עלה במחשבה כמבו' דהיינו שהטעם הוא כמוס ולשון כמוס הוא

כמו שאין ברצון טעם כי הרצון הוא ראשית להתחלקות שהוא בין התגלות הטעם ובין בחי' שתוק הוא הגורם למטה בחי' ע"ס כי בהתלבשות הרצון בטעם גילוי וע"כ נתגלה מזה השכל איזה מדה אזי נראה כאלו אין רצון רק הטעם הוא המוליד המדה ויש בזה ב' בחי' היצוני' ג"כ השכלה לבד אזי המדות הם בכחי' יניקה לבד דהיינו שמורגש השכל של המדה דהיינו שהוא אוהב איזה דבר שנרצ' לו אבל אין בזה שום התכללות אה' ושנאה יחד כמשנ"ל והוא מחמת שאין בו דעת עדיין אבל כשיש בו דעת אזי הוא בחי' מוחי' ממש להיות בזה התכללות המדות מחמת שדעת כולל חו"ג כנ"ל וכל אלו הבחי' הוא רק המשכת הטעם הנמשך מהרצון המלביש חו"ג של הרצון וגם משפילים היחוד שהוא למעלה מהלבשה שלהם דהיי' ג"ר דאריך שכולל חו"ב ומשפילים למטה לבחי' דעת ג"כ שכולל חו"ג של המדות ממש נמצא מצד או"א לבד נמשך למטה בז"א רק בחי' חסד לבד או גבורה לבד שהם בפנימיותם משפילים למטה בז"א בכחי' נפרדים לבד שהוא בחי' יניקה כנ"ל ומחמת יחודם ממשיכי' למטה דעת הכולל חו"ג כנ"ל אבל בעת עליות הבינה לבחי' חכמ' למע' דהיינו להלביש הרצון שאין בו טעם הגילוי אזי נשארים הם למעלה בבחי' צמצום ועלי' לבד בכחי' מצרים וההמשכה שנעשה מזה המדה הם רק בחי' שתוק כנ"ל נמצא מובן למשכיל כי הג' בחי' ע"ס הם רק מבחי' מדות התחתונות דאריך המלובשות בחו"ב ובחי' עיבור הוא בעת עליות הבינה למעלה מחמת שאין ביכולתם להמשיך טעם בגלוי והוא בחי' מצרים כנ"ל כמו למשל מי שהוא בהעמקת הדעת שהוא רק עליות הבינה לחכמה כידוע שנכללים בדעת עליון כידוע שנכללים בדעת עליון ויניקה הוא בהיות הבינה למטה טעם הגלוי להמדה שהוא הלבשת מדה דאריך לבד ובחי' מוחין הוא המשכות הדעת שלמעלה מהם למטה להיות בחי' מוחין דעת שכולל חו"ג לז"א ולכך הם בז"א ג' מוחין לבד מחמת שאין שייכון המוחין רק לבחי' מדה לבד המושפלים מג' בחי' דאריך דהיינו חו"ג והכולל שלהם לבד אבל מה שנראה שהם בחי' שכל הם רק בדרך לבוש לבד ובאמת המוחין של המדות הם בעצם המדו' של הרצון רק שהם ממשיכים ומשפילים מלמעלמ"ט מן הרצון של המדו' וכמו ביטול הנ"ל שהידים משפילים מלמעלמ"ט אבל בחי' תפילין הוא שחו"ג שהם הטעם מקבלים בח"ס עד שיכולים לשנות הרצון באמת לפי הטע' מחמת שהראשית הוא הטעם וממנה יתגלה כי בהתגלות בחי' ח"ס מכתר דאריך אזי החכ' של הרצון הוא הראשית ואז אינו נקרא בחי' לבוש לבד רק אדרבה כי הם השרשים של המדות דאריך שבתוכן אשר ביכולת להפוך אותם לבחי' שכל כי זה ידוע כי הארת המקיף הם בלבושים דהיינו להיות השראת המקיף לבד על הלבושים הוא רק כשהמקיף הוא בהעלם אזי הלבוש הוא בטל לפנימיותו כידוע אבל בחי' תפילין הוא בחי' כלי להמקיף להיות בחי' אור וכלי ואז הוא העיקר

שהם בחי' שכל וטעם להפוך ולכלל החו"ג להיות בבחי' חו"ג של השכל ולא כמו שבתחלה שהי' רק משמשים לבחי' התפלה לבד וכהיום שהם ישנים ממהות רצון למהות טעם דהיינו מה שהי' בחי' מדות דרצון להיות היום בחי' מדות דחו"ג שבשכל מחמת הארת תוס' שמתגלה ע"י השערות וזהו כמו בחי' שינותי מפנימיותן שבידים שמשנים ממהות למהות ע"י השכל שבתוכן ולכן מתגלים בבחי' נפרדים להיות בחי' חו"ג מחמת הארת המקיף של נגדו מה שלמע' הבחי' הכולל שלמטה שווין עם הפרט שלמטה דהיינו שהכולל חו"ג בעצמן הכל דבר א' נגד המקיף ולכן נק' בחי' חו"ג ולכן בהתגלות הח"ס נעשה ד' בתים דהיינו חו"ב הם מהות עצם ולא בחי' לבוש לבד והחו"ג שבתוכם נשתנו להיות בחי' חו"ג של השכל והם בחי' ד' בתים דתפילין שהם בבחי' לבוש אבל הם בחי' כלים להמקיפים ולכן מחמת זה ישנה הטעם לרצון להיות בחי' נושא עון ובחי' כי יצר לב האדם רע כו' לכן יתהווה מזה בחי' התחלקות השכל עד שיכול להשפיל למטה הוא מחמת החו"ג הנ"ל שהם מחלקים השכל כמשיית עד כאשר מתגלה מזה מדה יהי' הולדה חדשה לגמרי ולא כמו שהי' בתחלה שהי' רק השפלת הרצון למטה וכהיום הוא הולד' חדשה לגמרי דהיינו מה שמתחלה הי' וינחם ה' כי עשה כו' נעשה מזה בחי' רחמנות מחמת טעם כי יצר לב האדם רע כו' וכ"ז הו' הארה מח"ס אשר כהיום צריך לקרות ח"ס שכ"ז הוא רק ההארה דרך שערות ומזלות אבל מתחלה כשהי' רק בחי' הלבשה וזרועו' דאריך אוי הי' נראה הראשית בחי' הרצון בלא טעם ובחי' חסד הי' אז בבחי' הח"ס.

והכלל הוא החילוק בין מוחין הפנימים ובין מוחין דתפילין הוא כמו בחי' עבור ומוחין כי בחי' פנימיות המוחין אזי המקור של המוחין שהוא בחי' ח"ס הוא בהעלם ולכן השכל שנתגלה הוא רק בחי' עבור ויניקה לבד שהוא בעליות הבינה בבחי' מצרים אזי המדות למטה הם בחי' טבעיות המדות והמקור שלהם בחי' שתוק הוא נגד ח"ס כמו בחי' נה"י לבד והחסד הוא בבחי' עלי' הכתר דאריך וכאשר נתגלה היניקה ומוחין למטה כנ"ל הוא במקו' רק התגלות המדות של השכל שבח"ס לבד אשר ע"כ הם רק בחי' לבוש של המדות דהיינו שאינו מאיר בתוך הח"ס רק בחי' מדה ולשון מדו בד שהוא האותי' המקיפים בבחי' לבוש לבד אבל בהתגלות הח"ס עצמה מסתימא דסתמימין אזי מאיר למטה בחו"ב בבחי' או"כ בבחי' תפילין כנ"ל בבחי' ד' בתים כנ"ל נמצא מה שאומר מתחלה בעת עליות הבינה בבחי' מצרים ההמשכות הג' דמצרים שהוא בחי' נה"י טבעיות המדות לבד שאז הי'

שינות מפנימיותן שבידים: כיה בהכתיב. והלשון צריך תיקון.

האות: נראה דצ"ל: הארת.

בחי' שליטת החיצונים כידוע והיא בחי' נ' שערי וכו' כמ"ש בזוהר שהוא בחי' מניעת השגת אלקות וכהיו' כאשר נתהפכו ונתעלו אליו הג' בעצמם בבחי' תפילין אזי הם בבחי' מחיי המוחין שהוא בחי' והריחו ביראת אלקים כמבואר למעלה שהם התחלקות השכל השפע עד שיכול להיות מזה הולדה חדשה כו' וכנ"ל וכהיום העיקר תציל חו"ג והוא השכל וחו"ג של הרצון הם ביניהם לשנות ולכלול חסד בגבו' או גבו' בחסד ככל יופי הטעם עד שיוולד מדה חדשה לגמרי וגם לשנות החו"ג לבחי' שכל דהיינו שיתגלה בבחי' שכל שהם חו"ב השרש של חו"ג שביניהם לחלק ולצרף השכל שהוא התגלות עומק ההשגה בכדי שיכול להבינו לאחר כנ"ל והכל הוא מחמת הארת קוצי דשערא מח"ס וד"ל. נמצא לפעמים שהחו"ג מחלקים השכל שהם חו"ב ולפעמים שחו"ב מחלקים החו"ג וזוה תלוי החילוק בהנחת הפרשיות בבתיים וד"ל אבל עכ"פ הם בערך א' ולא כמו מתחלה שהי' חו"ב רק בחי' לבוש לבד לחו"ג והדעת היא השפלת הדעת שלמע' להיות למטה כולל חו"ג דמדותיו וד"ל.

(זוהר ואתחנן) ד' בתיים דתפילין קדש והי' כי יביאך או"א עילאין שמע והי' אם שמוע או"א תתאין והוא יש"ס ותבונה והוא תפילין דמארי עלמא קוב"ה מניח תפילין כמ"ש וראו כל עמי הארץ כי ש' הוי' נק' עליך בבחי' מקיף כו"י מסט' דאבא נפיק חסד ומסט' דאימא נפיק גבורה. וצ"ל שכתוב מסט' דאימא נפיק גבו' והלא בינה נק' יבל עלמא דחירות דכל חירו' משתכחין בה וגם נק' אלקים חיים מקור כל החיים ולמה כתב מסט' דאימא נפיק גבו'. אך החילוק הוא כי ישנו ב' בחי' חיצוני' בינה ופנימי' בינה, מפנימי' בינה בוודאי לא נפיק דינא ומחיצוני' דינא נפיק. והנה פי' חיצוני' בינה הוא כמו למשל מחשבת השכל באותיות שהאותיות הגבילו השכל וצמצמו אותו באותן הצירופי' ואינו יכול לשמוע כאשר יבוא מי ויאמר צירוף אחר כי כל זמן שהוא טרוד בעומק השכל עצמו אינו מוגבל באותיות כי נכלל בעוצם השכל ויכול לעשות צירוף אחר יהוא נק' פנימי' בינה והוא לאחדי עם חכמה כי נק' תרין ריעין כו', אבל כאשר נגבל השכל באותיות אז

אינו יכול לסבול ההיפך, וכמו למשל תינוק מחמת קטנות שכלו שנתצמצם אינו יכול לסבול ההיפך כמבואר במ"א והוא נק' תבונה, ולכן דינא נפיק מסט' דייקא אבל היא עצמה היא חירות כו', אבל מסט' דאבא נפיק חסד הוא אפי' מסט' נפיק ג"כ חסד. וצ"ל הלא מקור החכמה הגלוי' הוא חסד דאריך ושם הוא שרש הה"ג שנק' בוצינא דקרדוניתא ולמה אמר שנפיק אפי' מסט' חסד.

אך הנה ידוע שחסד דעתיק מתלבש בגולגלתא דאריך וגבו' דעתיק מתלבש במו"סי כמ"ש אני בינה לי גבורה ונק' חסד חמר טב דשקיט ושכיך ויין המשומר בענביו משי"ב היינו אחר תכלית הבירור שאין אחרי' בירור עוד. והמשל לזה מיין אשר בלתי שמרים יכול להתקלקל ויין שהוא מעורב עם השמרים ג"כ רע אך טוב היין שהוא על שמרים בהפרד השמרים. ולמה הוא כך הנה ידוע שמחמת שישנו כח בשמרים ג"כ כי בכל הפסולת ישנו ג"כ בהעלם הטוב ולכן כאשר השמרים למטה אז עולה הטוב מהשמרים ומוסיף כח וחיזוק בהיין ולכן נק' חכ"י יין המשומר בענביו שמופרש מהשמרים אשר מוסיף כח מחמת הטוב שנברר מהפסולת. ועוד יותר יתרי' משל לזה מהשינה, כי הנה מצינו שמי שמבולבל שכלו ואינו יכול לעמוד על עומק הענין אזי כאשר ישן אז יתחזק שכלו. ולכאורה הוא תמוה כי למה אינו יכול לעמוד על עמקו הוא מחמת שאינו מאיר מכח המשכיל, איכ יעמיק יותר ויותר וימשוך שכל וסברא חדשה מכח המשכיל ולמה יועיל לו השינה. אך הנה כתיב ותחלימני ותחייני שמחמת החלום דייקא תחייני ותחזקיני ולמה. כי הנה ידוע שבחי' השינה יתחלם חלומות, והנה אין חלום בלי דברים בטלים ומתערב השכל עם הדברים בטלים. והנה בכל דברים התחתוני' ישנו בחי' נעלמה ממקום גבוה הרבה, כמו שמצינו חמרא וריחא פקחי' שמחזקין את כח השכל כי הוא מעולם התוהו' לפני מלוך כו'. ולכן בעת השינה כאשר יתבלבל שכלו עם הדברים בטלים ויתערבו ואחיכ עומד מהשינה נמצא הטוב מהפסולת נבדלי' ונשאר בכח המשכיל ונתחזק עי"ז הכח המשכיל ולכן יכול לעמוד אחיכ על הסברא שלא הי' יכול לעמוד מקדם. כמ"כ למעלה כתיב אני ישינה וכו' שאף בחי' דורמיטא על ס"א כמ"ש היינו כחולמי' הוא כור המצרף כדי לברר כל הטוב מהפסולת וג"כ חולם לפעמים בכתר ולפעמים

במו"ס: נריא: בחסד דאריך.

חכ"י: נריא: ח"ס.

יותר: נריא: יש.

נבדל: נריא: נבדק.

שאף . . . ס"א כמ"ש: נריא: שנק' בחי' דורמיטא כמ"ש.

בחכמה, היינו בבחי' המל' והבירור הוא ע"י חכמה שבכתר כי בחכמה אתברירו ועולה לבחי' כתר שבמל' וגבוה מע"ג עד ח"ס דאריך שהוא בירור שאין אחרי' בירור, כמו למשל מי שהוא למדן פשוט יכול ללמוד איזה ענין ולא יקשה לו כלום אבל כאשר בא למדן הגבוה ממנו ימצא בו פסולת וקושי' מחמת שהוא מעמיק יותר בעומק השכל וכן עד רום המעלות מה שיהי' פשוט לזה ימצא בו הגבוה ממנו פסולת וקושיי' עד הגבוה מכולן שמברר עד שלא ימצא בו שום פסולת וקושיי' שהוא תכלי' הבירור. וכמ"כ הבירור והשינה הוא בבחי' ז"א ומל' כמ"ש היינו כחולמים הכל לברר הטוב מהפסולת כמו שהראו לחוני המעגל כידוע, והבירורי' הוא עד ח"ס שהוא תכלית הבירור שאין אחרי' בירור כי עתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל. ולכן נק' חמר טב דשקיט ושכיך כו'.

אבל מסט' דאבא נפיק חסד כי חסד דעתיק מתלבש בגלגלתא בידוע הגדול הגבור הוא חו"ג דעתיק ולכן אפי' מסט' נפיק חסד היינו כמ"ש וירא און ולא יתבונן. כי הנה יש ב' בחי' ראי' ישנו בחי' ראייה בהבטה והתבוננות כמ"ש משמים הביט ה' כו' היינו להסתכל ולראות בתוך תוכו של איכות ומהות הדבר, וישנו בחי' ראי' שלא בהסתכלות, כמו שאנו רואים אינ' אדם רואה חוב לעצמו הגם שאינו זכות אבל רואה אותו החוב שאינו מסתכל כ"כ בהבטה למצוא החוב. כמ"כ בבחי' חכמה הגם שנק' ראי' כמ"ש וירא ראשית אבל אינו רואה לחוב, כמו מלך כאשר הוא בחסד גדול אינו רואה חוב כו', והכלי הוא מצד אבא לא נפיק גבורה אפי' מסט'. כי הנה באבא עצמו כתיב טהור עינים מראות ברע ששם זדונות נעשו כוכיות כ"י ב' אחידא ותלי' מחסד דעתיק ואפי' מסט' נפיק ג"כ חסד. וזהו או"א עילאין שנעשו מוחין לזעירי אמא עילאה הוא בחי' ה"ג הוא תכלי' הקירובי שאין למעלה הימנו מלמטה למעלה כנ"ל ואבא הוא מקור החסדים מלמעלה למטה למצוא טוב אפי' בכל הפסולת כמו שמצינו ברי"מ שהי' יכול לטהר את השרץ בק"ן טעמים, והוא מצד גודל עומק החכמה הגבוה מאוד הי' יכול למצוא חסד אפי' בדבר טמא כו'.

שבמאציל: נ"א: שבמאציל עצמות המאציל.

אין: בנ"א ליתא.

רואה אותו החוב: נ"א: אינו רואה אותו לחוב.

חכמה: נ"א: הבטה.

והכל: נ"א: והיינו.

כי ב' אחידא: נ"א: אבא אחיד.

לזעיר: נ"א: לדיא.

הקירוב: נ"א: הבירור.

וזהו* המאמר יהי אור יהי רקיע יהי רקיע הוא המגדל ה'ג דח"ס וכו' כנ"ל ויהי אור הוא אבא כי אור הוא להאיר למרחק אפי' לכל היותר תחתון לטהרו כמו שרץ כנ"ל. וזהו אריא עילאין שהוא קדש והי' כי יביאך מתעטר בחי' אור בבחי' עטרה ומקיף כנ"ל. ואריא תתאין הוא שמע והי' כו' שהוא יש"ס ותכונה. וצריך להכין פי' יש"ס, כי הנה יש ג' בחי' יש"ז שהוא בחי' יניקה, למשל כמו תינוק עד ב' שנים שיש לו מדות שנולד בהם בטבעם אם רחמן או רגזן כו' ונק' קטנות, ומב' עד בן ט' אז הוא בהגדלת המדות היינו שיש לו טעם למדה וכאשר יהי' לו טעם אחר במדה אחרת יעזוב הראשונה ויחפץ שני'. ויש בזה בחי' פנימי' ובחי' מקיף, כי אנו רואים אפי' לפעמי' כשישליך הטעם המדה אעפ"כ יחפץ והוא מצד בחי' מקיף כח הרשימו שנשאר במקיף אח"כ שמאיר בו בחי' נהי' דאבא כי הדבר מכן ט' ראוי להוליד וקודם ט' לא הי' יכול להוליד אעפ"ס שהי' לו הגדלת השכל אעפ"כ לא הי' ראוי להוליד כי עדיין לא נשלמה בו בחי' יחידה שהוא העצמות הנפש כי כח ההולדה אינו כ"א מהעצמות כמו הטפה כידוע. וזהו בחי' יש"ס שנק' זקן שקנה חכמה הוא כח ההולדה להוליד נשמות והוא בחי' שבת שהוא יחוד יש"ס, כי כל ימי החול הוא לצורך קיום העולמות והוא זיווג חיצוני' אבל בשבת הוא להוליד נשמות או לחדש הישנות וצריך להיות זיווג מבחי' ישראל כמ"ש אות היא בני ובין בני ישראל. וזהו ביתא תליתאה שהוא שמע ש"ס ע' כי ב"ן ורפ"ח גימטריא ש"ס הוא עליות המל' עם הרפ"ח ניצוצין וע' הוא זעיר, ישראל היינו זיווג ישראל כי מתחלה הי' ז"א בעל וי"ק. וזהו שאין אומרים שמו הגדול מבורך היינו מבחי' וצריך להמשיך בתוכו

וזהו: מכאן עד סיום המאמר רבו השינויים בנרא (ונוסח הפנים משובש בכ"מ), ויוצקת כאן בשלימותו: וזהו המאמר יהי אור ויהי אור יהי רקיע הוא ה' גבורות דח"ס כנ"ל דוקא לכרר ברורים בירור אחר בירור ויהי אור הוא אבא כי אור הוא להאיר למרחק אפי' בכל היותר תחתון כמו לטהר שרץ כו' אריא עילאין שהיא קדש והי' כי יביאך וכולהו מתעטרא ברזא דאות וי"ו בחי' מקיף היינו מבחי' חר"ג דאריא שהוא מבחי' מקיף שאינו בערך הלכשה במדות כי אפי' מוחין דגדלות הוא רק השכל לפי המדה אבל המקיפים הוא מבחי' חר"ג עצמו היינו מדות שבשכל ולא שכל שבמדות, ואריא תתאין הוא שמע והי' איש שהוא ישראל סבא ותבונה וצריך להכין פי' ישראל סבא כי הנה יש בחי' ישראל וז"א שהוא בחי' יניקה למשל כמו תינוק עד ב' שנים שיש לו מדותיו שנולד בהם בטבעם או רחמן או רגזן וכו' ונק' קטן ומב' שלוש עד בן ט' אזי הוא בהגדלות המדות היינו שיש לו טעם במדה כאשר יהי' לו טעם אחר במדה אחרת אזי יעזוב הראשונה ויחפץ שני' ויש בזה ב' בחי' פנימי' ומקיפי' כי אנו רואים אפי' לפעמים שיבטל הטעם מהמדה אעפ"כ יחפץ והוא מצד בחי' המקיף כח הרשימה שנאמר במקיף והשומר גדול מן המשתמר במשל עלה השומר לפרי ובן ט' ראוי להוליד מקודם ט' לא הי' יכול להוליד אעפ"ס שהי' לו הגדלות השכל אעפ"כ לא הי' ראוי להוליד כי עדיין לא נשלמה בו בחי' יחידה שהוא עצמות הנפש והוא נהי' שבחכמה ואעפ"ס שהוא נהי' אבל היא מעצמות אבא כי כח ההולדה אינו כ"א מהעצמות כמו הטפה כידוע וזהו בחי' ישראל סבא שנק' זקן שקנה חכמה שקנה מאבא עצמו הוא כח ההולדה להוליד נשמות והוא בחי' שבת יחוד ש"ס [יש"ס] כי כל ימי החול הוא לצורך קיום העולמות והוא זיווג חיצוני' אבל בשבת הוא להוליד נשמות או לחדש הישנות וצריך להיות זיווג ישראל כמ"ש אות היא בני ובין בני ישראל כו' וד"ל. וזהו בית תליתאה שהיא שמע ש"ס ע' כי ב"ן ורפ"ח גימט' ש"ס היא עליות המל' עם הרפ"ח ניצוצין וע' הוא כינה שמל' עולה עד הכינה ישראל היינו ישראל סבא זיווג

כח"ב מבחי' יש"ס לשורשו, ה' אלקינו הוא אריא עילאין כניל, ואחי"כ ואהבת הוא פועל יוצא לאהוב לוולתו כי ואהבת ב"ס אור הוא להאיר אפי' למרחוק ובחושך גדול כמו למשל אבוקה, והוא חסד דאברהם דעביד חסד יתיר וטיבו יקירא כו' כי בחי' אברהם הי' בחי' מרכבה לחסד דאצי' לקו הימין ושרשו לחסד דעתיק ולכן עביד טיבו אפי' עם ערביים ושרשו מאתה אבינו אב הרחמן המאיר לתרין תפוחין הארת פנימי' דז"א הנק' יש"ס כאשר מאיר בו נהי' דאבא, והוא ביתא תליתאה.

ביתא רביעאה והי' שהוא בחי' תבונה ששם בחי' הגבו'. והנה צ"ל למה כתוב בוהי' אי"ש ואספת שהוא בחי' חסד, לזה כתוב בזהר לית כתרי עילאה דלא אתכלל בה טב וביש כ"ש גבורה שצריך יותר. כי הנה בבחי' התיקון שהוא ההתכללות הנה מה שנכלל חסדים בגבורות או גבו' בחסדי' אינו התכללות גמור, כמו למשל ת"ת הוא כמו המכריע דעת שלישית אעפ"כ כ"א על עמדו ודעתו רק שהוא מכריע, או כמו למשל שבגבורה מהכאת אב לבנו או מהגשמים כידוע, או למשל גבו' שבחסד כו' דור המבול או לסנחרב והשמיעם את הוד קולו או משלם לשונאו אל פניו להאבידו הכל הוא התכללות, היינו החסד בהעלם והגבו' בגילוי או החסד בגילוי והגבו' בהעלם, אבל מ"מ לא נתהפך מגבו' לחסד או מחסד לגבו', אבל בכאן צריך להפוך הגבו' לחסד צריך התכללות היותר טובה, כמו למשל מרקחת הנה ידוע דבש בטבעה טוב ומתוק ובהעלם יש בו חריפות כשורף על הלב וצונן יש בו בהעלם מתיקות והראי' שיוצא ע"י ע"י מלח וכאשר יאכלם ביחד יהי' עריבות

ישראל כי מתחילה הי' דא כעל רק והוה שאנו אומרים יאה שמו הגדול מבורך היינו מבחי' פנימיות דאבא לבחי' ברוך הוא דא וצריך להמשיך בתוכו דחי"ב מבחי' ישראל סבא אחי"כ הרי אלקינו היא אריא עילאין והוה העליות מלמטה למעלה אחי"כ הרי אחד כו' ואחי"כ ואהבת הוא פועל יוצא לאהוב לוולתו כי אהבה ב' ס' אור הוא להאיר אפי' למרחוק ובחושך גדול כמו למשל אבוקה והוא חסד אברהם דעביד חסד יתיר וטיבו יקירא כו' כי הנה אברהם הי' בחי' מרכבה לחסד דאצי' לקו הימין ששרשו מתסד דעתיק ולכן עביד טיבו אפי' עם ערלים ושרשו מאתה אבינו אב הרחמן שהוא חסד דעתיק שמשם הארת תרין תפוחים לישראל סבא כאשר מאיר בו נהי' דאבא והוא בית תליתאה ולכן כתיב אברהם אוהבי שהי' ממשך חסד בז"א כמו למשל אוהב נאמן למלך שמשפך מלך שמהו וחדוה. ביתא רביעאה הוא והי' אם שמוע תבונה שהוא נהי' דאימא וצריך להבין הלא בכל ס' והי' אי"ש כתוב ואספת וכר ולמה כתוב אחי"כ וחרה אף שהוא בחי' גבורה לזה כתוב בזהר לית כתרא בכל כתרין עילאין דלא אתכליל טב וביש וכ"ש גבורה שצריך יותר המתיקה מחסד כי הנה אחר התיקון הי' בחי' התכללות מחר"ג והנה פי התכללות הוא למשל חסד שבגבור' הגילוי הוא חסד והמכוון הוא גבורה כמו שהי' במבול רוב טוב וארובות השמים נפתחו או כמו שהי' בסנחרב והשמיע את הוד קולו מתוק המתיקות או כמו שכתוב אם רעב שונאך האכיליהו לחם או מ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו שהוא התכללות אעפ"כ החסד לעצמו והגבורה לעצמו או למשל גבורה שבחסד כמו האב המכה את בנו או גבורות גשמי שהגילוי הוא גבורה וההעלם הוא חסד אעפ"כ כל אחד בפ"ע ולא נהפך אפי' בחי' התכללות כמשל דעת שליש' המכרעת אעפ"כ כל אחד על עמדו זה לזכות וזה לחובב וזה המכריע הוא הממסר לא כדברי שניהם אך העיקר ההתכללות הוא כמו למשל המרקחת כדבש שבדבש יש בו בהעלם חריפות והראי' שבויער על הלב וצונן יש בו מתיקות והראי' שיוצא ע"י עיבוד במלח ואחי"כ כשתגנין (כשמתגנין?) אותו ביחד הנה

ותענוג כמו ששני טעמים ביחד, אבל אעפ"כ לא נכללו ביחד כ"א בנישול שקולט הדבש מתיקות הצננון והצננון חריפות הדבש, כי [יצא] ההעלם מכל דבר ונתחלפו, וזהו התכללות אמיתי. ולכן ג"כ הגבוי צריכים התכללות יותר, כי הנה רישי דעשיו בעטפוי דיצחק שנעשו מגבוי קדושות בחי עשוי גבוי קשות ורצועה לאלקאה שישנו בחי מלאכים ומזיקים שכל חיותם הוא רק כשמריעין ומלקי, ואי לזאת צריכים התכללות יותר. ולכן והי' אם כו' שהוא בחי תבונה שהוא מחשבת השכל שדינין נפקין מינה מתחלה מתחיל בחסד והוא כדי להגביר החסדי' על הגבוי כמו שארז"ל ד' נכנסו לפרד"ס והוא כדי להגביר החסדים על הגבוי והכל הוא ע"י בחי אבא הנ"ל ובכולהו מתעטרא באות וא"ו דקוב"ה מניח תפילין וד"ל.

ענין ד' בתי תפילין קדש והי' כי יביאך הם בחי חו"ב, שמע והי' א"ש הם בחי חו"ג והוא בחי דעת הנחלק לשנים כי מתחילה הם בחי ב' מוחין ואח"כ נחלק לשנים שהם בחי חס' וגבורה, ונעשה בחי ד' מוחין והוא בחי שמע ישראל ישראל סבא ותבונה או"א תתאין, אך בחי חו"ב הם בחי או"א עילאה. ולהבין כ"ז הנה ע"ד הכלל הם בחי התפילין כמ"ש וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נק' עליך כו' פי' עליך הוא בחי מקיף שהוא בחי בליטה לבד כו'. ויובן זה בהקדים מאמר א' מזוה"ק (בפ' ואתחננו) מסט' דאבא נפיק חסד מסט' דאימא נפיק גבורה וכולהו אחיד קוב"ה ומתעטר בהו אות וי"ו, ביתא תליתאה שמע ישראל ישראל סבא, ביתא רביעאה והי' אם שמוע גבורה כו' ונפקת מסט' דאימא עילאה, ואי תימא והי' דלאו הוא דינא לית כתר א מכל כתרין מלכא דלא אתכליל בה דינא ורחמי כשי"ב גבורה דאתכליל טב וביש ואילין ארבעה נטיל לון וי"ו ואתעטר בהו ואילין תפילין דאנח קוב"ה (עכ"ל בקיצור). וצריך להבין מסט' דאבא נפיק חס' מסט' דאימא נפיק גבורה, הא אימא היא בחי יובלא דכל חירו וכל חידו נפיק מינה. אך הענין

נהפך כ"א ממעמדו היינו שיוצא המתיקות ההעלם מן הצננון והחריפות ההעלם מן הדבש ונתחלפו וזהו תכלית אמיתיית התכללות ולכן ג"כ מ' והי' א"ש היא בחי חסדים והגבורות שהי' בהעלם יצאו בגילוי ונתהפכו והיא המתיקות הגבורות כי בלי מיתוק אי"א לסבול כמאמר הוזהר רישא דעשיו בעטפוי דיצחק היינו מבחי גבורות קדושות דיצחק יכול להסתעף בחי גבורות קשות ואח"כ רצועה בישא לאלקאה כמו שידוע שיש בחי מלאכים שכל חיותם היא רק להשחית ולענוש וכמרי"כ יש בני אדם אנשים שכל חיותם הוא רק להרע ולהטיב לא ידעו ולכן צריכים ביותר הגבורות להמתיק וכמאמר ד' נכנסו לפרד"ס היינו שרצונו להמתיק הגבורות וכו' ולהוציא מן ההעלם לגילוי כמ"ש ר"ע יצא ונכנס בשלום והוא ביתא רביעה מ' והי' א"ש שהוא בחי נהי' דאימא כנ"ל ובכולא אחיד בבחי מנימי' ואתעתד בבחי מקיף היינו חו"ג דאימא עילאין ומנהי' דארא והוא הנק' אריא תתאין ישראל סבא ותבונה וד"ל.

הוא דפי' מסט' הוא ענף דמענף אימא נפיק גבורה שהוא בחי' חיצוני' בינה כי בינה מינה דינין מתערין כו', אך בחי' פנימיות בינה הוא עדיין בבחי' חסד ורחמים כי בחי' החכ' הוא בודאי בחי' חסד וכמ"ש והחכ' תחי' שהוא בחי' חי שכל התפשטות החיות הוא ממנה כנראה בחוש מי שיש לו יותר חכ' ומוחין הוא בבחי' חסד ורחמים להשפיל א"ע לכולם ולסבול הכל ושלא לכעוס על ההיפוך כלל, משא"כ בהיפוך כו'. אך אפי' בחי' פנימי' בינה הוא ג"כ עדיין בבחי' חסד רק בבחי' חיצוני' שהוא בחי' מסט' משם נפיק גבורה כמ"ש אני בינה לי גבורה.

ולהבין זה דהנה כתיב וירא און ולא יתבונן ופעם כתיב טהור עינים מראות ברע ופעם כתיב ממכון שבתו השגיח כו' ראה אל כל ב"א כו' כי עיניך פקוחות על דרכי איש כו'. אך הענין הוא שיש ב' מיני ראיות כי יש ראי' שהוא בבחי' טביעות עין שבראותו על הדבר הוא תופסו מכל צד ופינה בעומק שכלו ומעיין ומשגיח עליו בעינא פקיחא ומדקדק בה מאוד שלא יהי' בה שום היפוך מרצונו וכשימצא בה איזה היפוך מרצונו יקפיד ע"ז מאוד. אך יש עוד בחי' ראי' שאינו רואה עליה רק בבחי' מלמעלה ואז אינו מדקדק בה כ"כ שאף, שרואה בה איזה היפוך מרצונו הוא כאלו אינו רואה כלל והוא מחמת שלא ירד בה עדיין לעומקו לראות אל תוכו ותוך תוכו כלל ולכן אינו מקפיד עלי' עדיין כלל, כמו עדי"מ כשמשכיל איזה השכלה בשכל כשהוא עדיין בבחי' פנימיות בינתו שהוא הרחבת השכל הוא רק בחי' תפיסא שתופס אותו רק מלמעלה ואינו יורד לעומקו לדקדק בה וכשיש שם עדיין בחי' פסולת או אפי' בחי' מנגד אינו בבחי' מברר להיות נברר הבחי' תמצית נקודות ההשכלה והפסולת ידחה לחוץ מאחר שלא ירד בה עדיין לעומקו ולדקדק בה שיהי' דוקא ע"ז האופן ואינו יודע עדיין כלל מהו התמצית שבה או הפסולת ואפשר שאחר גמר הברור שבה יהי' להיפוך, לכן אף הפסולת שבה יכול להיות מעורב עם התמצית ואינו מדקדק עליהם ואפי' בחי' מנגד אין עדיין שם בבחי' מנגד גמור. אך אחר שבא הדבר בבחי' חיצוניות בינתו להתבונן בו היטב שהוא בחי' השגת השכל ועיון לעיין עליו היטב שיבוא לידי גמר תוכן תמצית נקודת ההשכלה ושיהי' דוקא ע"ז האופן כו', כי מתבונן הוא הנק' בחי' פעולת וגמר הדבר כי אז הוא בבחי' מברר ומדקדק שיתגלה התמצית המכוון דוקא והפסולת ידחה לחוץ ושלא יהי' שם שום עירוב פסולת עם התמצית כלל וגם המנגד הוא שם בבחי' סתירה גמורה כו' ומקפיד עליו להסיר ממנו ולתרוץ כל הסתירות וקושיות כו'. וכמ"כ הוא למשכיל למעלה ג"כ, כי מסט' דאימא שהוא בחי' חיצוניות בינה משם נפיק הגבורות והדקדוק להיות עיניו פקוחות על דרכי איש, ואך בבחי' פנימי' בינה שם עדיין כל חירו וכל חידו, ואף שוירא און ואעפ"כ ולא התבונן בו

שאינו מקפיד עליו כלל וכאלו לא ראהו כלל כו'. והנה לפי"ז אנו מוכרחים לומר מסט' דאבא נפיק חסד שאף מסט' דאבא נפיק חסד כי בפנימי' אבא הוא בודאי בבחי' חסד אלא אפי' מסט' שהוא בחי' ענף חח"ן כו' הוא ג"כ בבחי' חסד, וצריך להבין מפני מה יהי' ההיפוך ג"כ בבחי' החסד דוקא כי לו יהי' שיהי' בבחי' שלילות הגבורה ולמה יהי' עוד בבחי' ההיפוך חסד דוקא כו'. והנה לפי"ז הפירוש אין כאן תירוץ כלל. אך האמת הוא כי במלת מסטרא יש בו ב' פרושים פי' הא' הוא המקור כנ"ל שמסט' הוא בחי' הענף, אך נוכל עוד לומר כי מלת מסט' הוא בחי' המקור מסט' דאבא נפיק חסד ומסט' דאימא נפיק גבורה הוא קאי על בחי' מקורות דאוי"א שהוא בחי' קנה חכ' קנה בינה כי ב"פ קנה בגימט' י"ש שהוא בחי' המזלות דאריך כי הכתר הוא בגימט' תר"ך שהוא בחי' ב"פ י"ש והכתר נחלק לשנים שהוא בחי' עתיק ואריך, כי עתיק הוא בחי' נקודה תחתונה שבמאציל שהוא בחי' י"ש הא' והאריך הוא בחי' ראש ומקור לנאצלים שהוא בחי' מזל הב'. וזה הבחי' י"ש נחלק לשנים שהוא בחי' גימט' ב"פ קנה הנ"ל קנה חכ' קנה בינה שהם בחי' המזלות דאריך מזל ונוצר ונקה, כי אבא יונק ממזל הח' ונוצר ואימא יונקת ממזל הי"ג ונקה כו'. וזהו הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל כי ס"ת הוא בחי' חכ' והיכל הוא בחי' בינה נקודה בהיכלא כו' שהוא תלוי ג"כ במזל שהם בחי' המזלות דאריך כו' הנ"ל. והנה ע"ז הבחי' מקוריות הנ"ל נאמר דמסט' דאבא מקור אבא נפיק גבורה, והענין הוא כי הבחי' הנ"ל שהיא בחי' נקודה תחתונה שבמאציל נחלק ג"כ לשנים שהוא בחי' חו"ג וזהו] הגדול בה"א הידוע הוא קאי על בחי' חו"ג דעתיק ובחי' חסד דעתיק מתלבש בגלגלתא ובחי' גבורה דעתיק מתלבש בחסד כידוע. והנה אבא הוא מקור כל החסדים נחלק מבחי' חסד דעתיק שמלוּבש בבחי' גלגלתא ואימא נלקח מבחי' הגבורות דעתיק המלוּבשות בחסד, וכמו שבחי' גלגלתא הוא למעלה מבחי' מו"ס כך הוא בחי' אבא ששרשה מבחי' ח"ס דעתיק המלוּבש בגלגלתא למעלה מבחי' אימא ג"כ ששרשה מבחי' גבורה דעתיק המלוּבש בחסד.

אך כ"ז צריכים אנו להבין איך אנו אומרים שמסט' דאבא שהוא בחי' מקור החכ' נפיק חסד שהוא מבחי' חסד דעתיק והוא בבחי' חסד שהוא בחי' מקור החכ' בחי' משכיל כו' מתלבש בחי' גבורה דעתיק, וכניכר הקושי בפרדס ג"כ כי פעם החכ' בחי' חס' קו ימין חח"ן כו' שכל התפשטות החסדים הוא ממנה כו' ופעם נק' החכ' בחי' דין בזוהר בכמה מקומות. ויובן זה בהקדים שורש ענין מו"ס, דהנה בזוה"ק כתיב על בחי' מוחא שהוא כחמר טב דשכיך על דורדיא וצריך להבין המשל שהמשילו לבחי' חמר טב על דורדיא. דהנה ענין היין עם השמרים כשהוא עומד על השמרים נעשה בחי' טעם וריח יותר שנתחזק מחמת השמרים משא"כ כשעומד בלא שמרים כו',

וכל מה שעומד על השמרים יותר הוא בבחי' יינא טבא דמנטרא בבחי' יין ישן כו' נתחזק בבחי' טעם וריח יותר. והענין הוא כי יש בהשמרים בחי' כח גדול יותר מה שאין בהיין עצמו כלל לכן כשהיין עומד על השמרים כלל הוא מקבל מהם הכח ונתחזק מזה בבחי' טעם וריח. והנה כל מה שהוא בבחי' יין ישן ביותר שעמד יותר על השמרים נתחזק יותר והוא מחמת ג' מוחין בחי' הא' הוא כי כל מה שהוא עומד ביותר על השמרים הוא מוציא ומקבל וקולט הכל מהשמרים כו' משא"כ כשאינו עומד רק מעט עליהם אינו מקבל מהם רק מעט כח, אך כל מה שעומד עליהם יותר הוא מוציא מהם הכח ביותר וקולט בו הכל עד שבריבוי הזמן יכול להוציא מהם כל הכח ולקלוט בו הכל. והבחי' הב' הוא כל זמן שהיין עומד יותר על השמרים הוא נתברר ביותר שהשמרים מתרבים ונמשכים ונופלי' יותר למטה מהיין ונעשה הכל צלול ביותר בלא בחי' פסולת כלל והיין עומד מלמעלה וכל מה שנתברר ונחלק יותר השמרים והפסולת מהיין והוא עומד עליהם מלמעלה הוא מקבל יותר הטעם מהם ונתחזק בבחי' טעם וריח יותר. אך כשנתערב אח"כ השמרים עם היין אף שבהעלם שבו כל הטעם והריח שלם כו' אעפ"כ מחמת שנתערבו ביחד ואין בו בחי' התבררות להיות השמרים למטה דוקא והיין לבדו יהי' למעלה דוקא כו'. והנה זהו ענין חטא אדה"ר כמארז"ל שסחטה ענבים ונתנה לו ששתה היין כשהוא מעורב עדיין עם השמרים כו'.

וזהו ענין אכילה, ושתי' הוא ג"כ עדין, דהנה ארז"ל חמרא וריחא פקחין שע"י אכילה ושתי' נתחזק המוח בבחי' תוספות מוחין שיכול להמשיך בחי' חכ' ושכל חדש. ולהבין זה איך יתכן שע"י אכילה נתחזק המוח כי מאכילה נעשה דם והי' צריך רק לחזק הטבעיות ומהיכן יהי' לו הכרח שיתחזק אף המוח ג"כ. אך [הענין] הוא ששרשם הוא ממקור גבוה מאוד נעלה שכל כחו הוא מבחי' התהו שנחלק משם שהוא למעלה מבחי' שכל אדם רק שנפלו למטה בבחי' שבה"כ, ויש בהלחם ג"כ בחי' שכל וכמארז"ל אין התינוק יודע לקרות או"א עד שיטעום טעם דגן כו', נמצא בהלחם יש ג"כ בחי' שכל רק שנפל למטה. אך באמת שרשו הוא למעלה מבחי' שכל האדם, ולכן ע"י האכילה שאוכל אותו נתברר כי הפסולת נופלי' למטה כו' והמבורר נעשה דם כו' והמובחר מן המובחר שהוא בחי' הטעם עולה למוח ומקבל ומוציא ממנו הכח והטעם שהוא באמת גבוה ממנו ואין בו בעצמו כלל ונתחזק המוח ג"כ להיות בבחי' תוס' מוחין להמשיך בחי' שכל חדש מה שלא הי' יכול להמשיך מכבר קודם האכילה ההיא כו'.

אך יש עוד בחי' בירור ביותר שהוא יותר בכלל מבחי' כלל כל הגוף והוא ענין בחי' השינה וכמ"ש ותחלימני ותחייני שע"י בחי' החלום נתחזק המוח. דהנה כתיב בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים שכשישוב ה' את

שיבת ציון נראה שבגלות היינו כחולמים ונמשל הגלות לחלום, וצריך להבין את זה. אך הענין הוא דהנה ענין הגלות הם ב' בחי' בירורים שנתבררו הרפ"ח ניצוצין ונתעלו למקורו כו' וכמ"ש ואוציא אתכם מכור הברזל כו', שכמו בהיתוך הכסף שבתוך הכור נתברר ונחלק הכסף מתוך הפסולת כך בחי' הגלות הם ג"כ בחי' בירורים והם ממש דוגמת החלום והשינה. דהנה ע"י השינה שכשאדם ישן נעשה מוחו חזק וצלול ביותר בבחי' תוס' מוחין שיכול להמשיך בחי' שכל חדש מה שלא יכול להמשיך קודם השינה ע"י בחי' החלומות שבשינה. והענין הוא דהנה בהגוף יש בחי' פסולת שהם בחי' עפרורית הגוף, וזה ידוע שבהפסולת יש כח יותר גדול מבחי' החיות עצמו. והנה כשהוא נייער מעורב ומבולבל הפסולת עם החיות ויכולים אף בלבבל אותו אך ע"י השינה כשהוא ישן הוא בחי' הסתלקות החיות למעלה והפסולת נתבררו ונחלקו ונמשכו למטה ביותר, שהוא ענין בחי' החלום כי אין מראין לו לאדם חלום כו' אלא מהרהורי לבו שביום שהם בחי' הפסולת והעפרורית הגוף הנ"ל וכמאמר רז"ל אין חלום בלא דברים בטלים כי הוא רק מבחי' הפסולת שנמשך למטה להיות עומד למטה ולכן יכול להיות החלום אף בכוזב ג"כ כו'. נמצא שבשעת השינה עצם החיות מלמעלה והפסולת נתבררו ונחלקו ונמשכו למטה, ובאמת יש כח בהפסולת יותר גדול מן החיות עצמו כנ"ל. והנה ע"י התבררות הנ"ל הוא מוציא הכח שבפסולת וקולט בתוכו דוגמת היין שעומד על השמרים כו' כנ"ל, ומחמת זה נתחזק החיות ביותר בבחי' תוס' מוחין עד שיכול להמשיך אף בחי' שכל חדש מה שלא הי' יכול להמשיך קודם השינה, כי ע"י השינה קיבל הכח מהפסולת מה שלא הי' בו קודם השינה כלל כו' כנ"ל. וכמו"כ [יובן] למשכיל למעלה ג"כ כי ענין הגלות למעלה הוא בחי' שינה כמ"ש עורה למה תישן שהוא בחי' הסתלקות החיות למעלה וכמ"ש בזוה"ק קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא והפסולת נתבררו ונחלקו ונמשכו למטה ביותר שהם בחי' ה' גלו לאדום שכינה עמהם שהשכינה מתלבשת בע' שרים לבררם שהם בחי' הפסולת והחיות עומד עליהם מלמעלה דוגמת החלום שבשעת השינה כו' כנ"ל, ומחמת זה דוקא נתבררו ונתעלו הרפ"ח ניצוצין שנפלו למטה ועולין עד מקורן ושרשו. וזהו ותחלימני ותחייני שהוא בחי' הכתר שמשם נפלו כו' וקאי ג"כ על בחי' מל' דאצי' שמתלבשת בע' שרים לבררן ליתן להם חיות שיתחלקו והחיות עומד מלמעלה מחמת זה דוקא ותחלימני ותחייני שמבררת ומוציא הכח שהם בחי' הרפ"ח ניצוצין שבהם וקולט אותם בתוכה ונעשה מזה בחי' תוס' מוחין וחיות כו' וכמ"ש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כו'.

ועתה [יובן] המשל הזוהר הנ"ל כחמר טב דשכיך על דורדיא, דהנה בחי' מו"ס הוא שורש ומקור כל הבירורים כי הוא בחי' משכיל שעושה

השכל על איזה אופן שיהי' ושיוכל להתברר והוא בחי' קו המדה שמודד השכל שיהי' דוקא ע"ז האופן כו'. והנה בכל הבחי' פרטי' ההשכלות שונות מוכרח להיות לכל פרט ופרט בחי' קו המדה פרטי וזו ההשכלה ימדוד ע"ז האופן דוקא, כי מבחי' כח החכ' שהוא בחי' חסד הנ"ל ובחסד נחלק ג"כ לחלקים רבים פרטים שכמו שהחכ' נחלקת לליב נתיבות החכ' שהן בחי' כל התחלקות פרטים קו המדה מכל השכלה והשכלה בחי' המדה פרטי' על איזה אופן שיהי' ושיוכל להתברר כי נמצא ששורש כל הברורים הוא מבחי' חסד והוא המברר את כל הברורי', ולכן המשילו לבחי' חמר טב על דורדיא כי כמו שהיין עומד על השמרי' הוא מכרר ומוציא מהם כל הכח ביותר עד כשעומד עליהם תמיד הוא מוציא כל שיש בהם כו'. וכמו כן החסד הוא ג"כ כחמר טב דשכיף על דורדיא תמיד כי כל הבחי' ברורי' שבכל מקום ובכל פרט ופרט הוא הכל ממנה והיא המבררת אותן ומוציא הכח מהם. וכמו"כ [יובן] למשכיל למעלה ג"כ כי כל מה שהי' יכול להתברר באצי' נתברר ומה שלא הי' יכול להתברר שם נופל למטה בכריאה ונתברר שם והוא עדיין אינו בבחי' גמר הברור עד בחי' הברור דעשי' ששם הוא בחי' גמר כל הברורי' מכל מה שיוכל להתברר, וכל הבחי' ברורי' הנ"ל תלויים בבחי' מו"ס שהוא המברר אותם ומעלה כל בחי' הרפיח ניצוצין מהם, ואף עד גמר בחי' הברורי' דעשי' כו' ולכן הוא כחמר טב כו' על דורדיא תמיד ומוציא מהם כל הכח שיכול להיות בהם כו'.

והנה בזה הבחי' ברורים שממו"ס יש ב' בחי' ברורי', הא' הוא בחי' הברורי' שמלמטה למעלה והב' הוא בחי' הברור שמלמעלה למטה. והנה ארז"ל תלמיד הי' לו לר"מ שהי' יכול לטהר השרץ בק"ן טעמים והוא ענין בחי' הברור שמלמעלה למטה כנ"ל שהוא לברר הטוב מרע, ושלא לראות רק על הטוב, שאף דבר שהוא רע הוא טוב לפניו ואינו רע כלל כי אינו רואה רק על הטוב שבו ואינו מדקדק על הרע כלל רק הכל הוא טוב לפניו כו', וזהו לטהר את השרץ בק"ן טעמים שאף שהשרץ הוא רע גמור אעפ"כ הי' יכול לטהר לבררו שיתגלה הטוב שבו שאף הוא הי' בבחי' הטוב ושיכול ליטהר ג"כ, וזה הברור הוא מבחי' חסד דעתיק וכמו שית'. אך הברור הב' שהוא מלמטה למעלה לברר הרע מהטוב, והוא כמו ענין שכתוב גם שמים לא זכו בעיניו כו' שאף מה שהוא טוב לגמרי אעפ"כ הוא יכול לברר ולמצוא בו רע שאינו עדיין בתכלית השלימות הטוב ויש בו עדיין רע כי הוא מדקדק עליו במאד שלא יהי' בו שום שמץ רע כלל ולכן אינו נחשב עדיין לפניו כי אף בו יכול לראות ולמצוא רע וצריך להתברר עוד יותר, ויותר, והכל אינו נכון וטוב לפניו, וזה הברור הוא מבחי' הגבורה דעתיק.

והנה כל הב' בחי' הבירורי' הנ"ל הוא נמשך מעומק שהוא בחי' ח"ס, כי לפי ערך כח עומק המושג הוא יכול לברר אף דבר שנראה לרע גמור אך לפי כח עומק בזה יכול למצוא ולגלות אף בזה בחי' טוב כו', וכן להיפוך אף דבר שנראה לטוב גמור אך לפי ערך כח עומק המושג בטוב איך שצ"ל בחי' הטוב יכול לבררו ולמצוא אף בו ג"כ בחי' רע ואינו נחשב עדיין לפניו לבחי' טוב כלל כו'. רק שבחי' ברור הטוב הנ"ל הוא נמשך מבחי' חסד דעתיק הוא בחי' הבירור שמלמעלה למטה שיכול להשפיל א"ע אף למטה מאוד שהכל הוא טוב לפניו כו', וממנו נמשך בחי' אבא מקור כל החסדים להשפיל א"ע ג"כ מטה מטה וכמ"ש ויאמר אלקים יהי אור דא אבא דאבא הוא כמו האור שהוא בבחי' להאיר על הארץ הוא בחי' התפשטות מלמעלה ויומשך למטה שיכול להתפשט יותר ויותר עד שיכול להגיע אל המקום חשך במאוד מאד להאיר אף שם ג"כ כו'. וכמו"כ בחי' אבא שמקורו הוא מבחי' חס' דעתיק הוא ג"כ בבחי' התפשטות אף למטה מאה מאוד, וכמ"ש כי ימינך פשוטה לקבל שנים שאף שיהי' רשע גמור ואעפ"כ הוא יכול להשפיע א"ע אף לשם לברר ולמצא הטוב שבו וישאר אף שם ג"כ שיוכל להתעלות כו' וכמארז"ל גבי מנשה שחתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד כו', ושיכול להתפשט אף בבחי' שקר ג"כ כו' כי לפניו הכל טוב כו' כנ"ל. אך הבירור הב' שהוא בחי' הרע מהטוב הוא נמשך מבחי' גבורות דעתיק שהוא בחי' שמלמטה למעלה שצריך להתברר ולהתעלות עוד יותר ויותר עד אין קץ ושהכל אינו נחשב לפניו עדיין לבחי' טוב כו' והוא הכל בחי' להבדיל בין הטמא ובין הטהור, וממנו נמשך בחי' המקור דאימא שהוא בחי' הגבורה כמ"ש אני בינה לי גבורה, שהוא בחי' הסתלקות שיצטרך להתברר עוד יותר ויותר עד אין קץ ותכלית כו' כנ"ל.

וזהו מסט' דאבא שהוא בחי' המקור דאבא משם נפיק חס' שהוא בחי' התפשטות שמלמעלה למטה כו' כנ"ל, כי הוא נמשך מבחי' חס' דעתיק. ומסט' דאימא שהוא בחי' המקור דאימא משם נפיק גבורה שהוא רק בחי' עליות והסתלקות להבדיל כו', כי הוא נמשך מבחי' הגבורות דעתיק כו' כנ"ל. אך שם במקורם הוא בחי' החו"ג ביחד כמ"ש הוי' אלקיו עמו ביחד, והוא בחי' אנכי ולא יהי' לך בדיבור א' נאמרו. והנה עיקר הבירור דגבורות אימא אינו נתגלה רק בבחי' ענף אימא שהוא בחי' חיצוני' דאימא כי מבחי' פנימי' בינה אף שוירא און אעפ"כ ולא יתבונן בו להיות בבחי' הדקדוק והבירור כו' כנ"ל, אך כשבא הדבר לבחי' חיצוני' בינה שהוא בחי' מחשבת שכל שהוא בבחי' מל' דתבונה בחי' אותיות שם נתגלה בחי' הדקדוק, ועיקר הבירור הוא כמו עד"מ כשמשכיל איזה השכלה ובא אחר ומשיב לו עלי' איזה קושי' נעשה בחי' בלבול וקפידא, והנה עיקר הקפידה והבלבול אינו

ניכר רק בבחי' מחשבת שכל שהוא בבחי' מל' דתבונה בחי' אותיות חיצוניות בינה כי בבחי' פנימי' בינה אין הקושי' בבחי' מנגד וקפידא אצלו כלל כי אינו עדיין בבחי' אותיות להיות סידור השכל דווקא ע"ז האופן, ואינו יכול לסבול ההיפוך כלל מהמנגד ומקפיד עלי' מאוד ומבלבל השכל לגמרי, וכשנמשך השכל עוד למטה יותר עד לבחי' מדה שכלב שם הוא נק' בחי' הכעס כו', אך כשהוא עדיין במוחו בבחי' מחשבת שכל הוא בבחי' בלבול וקפידא כי לאה שהוא בחי' אותיות השכל הנ"ל הוא בחי' דינא קשיא שאינה יכולה לסבול ההיפוך כו', ולכן נתגלה שם דוקא עיקר הדקדוק או הבירור כו' וד"ל.

ועתה נבא לבאר דברי הזוהר לקמן, וכולהו אחיד בהו קוב"ה ומתעטר בהו אות וי"ו ביתא תליתאה שמע ישראל ישראל סבא כו'. וצ"ל מלת ומתעטר כו' וגם מהו וכולהו אחיד [בהו] קוב"ה. דהנה ארז"ל הקב"ה מניח תפילין כי הקב"ה הוא בחי' ז"א מניח תפילין כו'. והענין הוא דהנה ז"א הוא בחי' ו"ק, כי לאה אם הכנים אותיות לאה הוא אליה שהם בחי' ו"ק הנ"ל, והם נמשכים מבחי' עצם הנפש שהם בחי' טבעיות ואין להם שום שייכות לבחי' השכל כלל כי אף בהקטן שאין בו שום שכל כלל יש בו ג"כ בחי' מדות הנ"ל כי הם נמשכים מבחי' עצם הנפש, וזהו בחי' קטנות ונק' בחי' יעקב שהם בחי' עצם המדות כמו שהם. אך הנה נראה בקטן שהוא בן ד' או ה' שנים או אפילו תיכף אחר היניקה יש בו ג"כ בחי' שכל מעט שמנהיג בהם את המדות כו', אך זהו בחי' ישראל זוטא שהוא בחי' מוחין דקטנות שהשכל הוא רק לפי ערך המדות כו', אך בחי' מוחין דגדלות הוא שמחמת עומק שכלו ובינתו יכול להוליד בנפשו בחי' מדות אחרים שאינו לפי ערך טבעיותיו כלל שנולדו ונתהוו בו בחי' מדות חדשים מה שלא הי' בו עד עתה כלל מבחי' השכל ממש שהם בחי' מדות חדשים לגמרי ואינם מבחי' טבעיותיו כלל ויכולים להיות אף היפוך הטבעיות שלו, כי אף שבטבע הוא בבחי' אכזריות הוא יכול להפך המדה ע"י השכל ולהיות בבחי' רחמניות דוקא, או כשיש לפניו שתי טבעיות שהם מנגדים זה לזה וצריך לדחות הא' בפני חבירו, כמו עדי"מ כבוד וממון שצריך לדחות כבוד בפני ממון או בהיפוך, הנה הוא תלוי בהשכל כי מה שיבחר לו בשכלו לברר לו יותר נדחית השני' בפני', ואף שזו השני' היא ג"כ בחי' טבעיות אצלו אעפ"כ מחמת שכלו יכול להפך הטבעיות ולעשות כפי [שכלו] ונק' בחי' מוח שליט על הלב כו', והם בחי' המדות שבשכל שמשכל נמשך בחי' מדות כו'. וזה נק' בחי' ישראל סבא כי סבא הוא בחי' החכ' זקן זה שקנה חכ' וישראל סבא הוא בחי' המדות שבחכ' מדות שבשכל הנ"ל והם בחי' מוחין למדות, כי ישראל הוא אותיות ליי רא"ש שהם בחי' המוחין ומוחין דגדלות הנ"ל. והנה אף

שבפעם בחי' עצמיות המדות הם נמשכים מבחי' עצם הנפש וכמ"ש בזוהר ז"א בעתיקא אחיד ותלי' בי' כו' והמדות שבשכל אינם נמשכי' רק מבחי' השכל כו', אך בבחי' הגילוי טבעי' המדות שבשכל [הם] בבחי' גבוה יותר, כי בחי' עצם המדות הם רק בבחי' טבעיות כו' והמדות שבשכל הם נמשכים מבחי' השכל כו'. וכמו כן יובן למשכיל למעלה ג"כ כי ז"א בעת אצילותו אינו נאצל רק בבחי' הו"ק והם בבחי' העצמיות והג' ראשונות הם באי' רק בסוד תוספות כו', אך אעפ"כ הם רק בבחי' ו"ק בבחי' טבעיות טבע הטוב להטיב כו' בחי' קטנות כו', אך הג"ר הם בחי' מוחין דגדלות. וזהו ביתא תליתאה שמע ישראל ישראל סבא שהם בחי' המוחין דגדלות.

והנה זה הכחי' מוחין דגדלות אף שהם בחי' מוחין דגדלות אעפ"כ הם רק בחי' פנימי' ומוחין למדות כו', ובבחי' ישראל סבא ותבונה או"א תתאין כו', אך בחי' הקביה מניח תפילין פי' הקדוש הוא בחי' ז"א וברוך הוא החכ' והוא הוא בחי' הבינה כמ"ש ועבד הלוי הוא כו', ומניח תפילין הוא בחי' גבוה יותר שהוא מבחי' המקיפין הנ"ל, כי התפילין הם בחי' למ"ד מ"ם דצלם כמ"ש אך בצלם יתהלך איש כו' כידוע שהם מבחי' המקיפין הנ"ל שאינם יכולים להתלבש בבחי' מוחין ופנימי' כו' רק שהם עומדים מלמעלה בבחי' מקיף בחי' בליטה לבר והוא רק ענין בחי' השימור המשמר את המדה שלא יתבטלה, שאף שלאחר כמה ימים שנתקרר אצלו הטעם מהמדה ויכול להיות שיתבטלה לגמרי אך מחמת המקיפים משתמרת שאף שיתקרר הטעם אעפ"כ ישאר בקיומה כו' וד"ל. וזהו בחי' וכולא אחיד [בהו] קוביה שהם בחי' כל המוחין ופנימי' הנ"ל, ומתעטר בהו כו' הם בחי' המקיפים בחי' התפילין הנ"ל. והנה להמשיך בחי' המקיפין הנ"ל צ"ל מתחילה בחי' עלי' למקום גבוה יותר שהם בחי' או"א עילאין, וזהו שמע ישראל כי שמע הוא בחי' ע' רב[ר]בא ש"ם הוא בחי' מלי' וע' הוא בחי' בינה וישראל הוא בחי' ישראל סבא, צריכים כולם להתעלות מתחילה לבחי' או"א עילאין הנ"ל בכדי שיוכל להמשיך מהם בחי' המקיפים הנ"ל. ולהבין זה דהנה או"א עילאין הנ"ל הוא בחי' עצם פנימי' חו"ב והוא בחי' שאינה יכולה להגלות ולהמשך בשום בחי' שכל כלל, כמו עדי"מ כשהאחד משפיל שכל לזולתו הנה עצם פנימי' כח חכמתו אינו יכול להגלות ולהשפיל אליו כלל כי הוא רק בבחי' כח אליו כלל כי הוא רק בבחי' כח ההיולי להשכיל כל השכלות כו'. אך בבחי' טפה שם נתגלה כל כח בחי' עצם פנימי' חכמתו, ונק' בחי' טפות אבא, ואעפ"י שהיא בבחי' גשמיות אעפ"כ יכולה בה להגלות ולהמשך כל בחי' פנימי' כח חכמתו הנ"ל מה שאינו יכול להגלות בשום שכל כלל, כי הטפה הוא בבחי' כח המוליד בדומה לו והיא נמשכת מבחי' עצמותו הנ"ל וכמבואר כ"ז במ"א באריכות. והראי' לזה דהנה ארז"ל בן ט' ביאתו ביאה ואך קודם שבא לבן ט'

אפי' יום א' קודם שאף שיש בו כל הבחי' המוחין ומקיפין כו' אעפ"כ אין ביאתו ביאה. והענין הוא כי בחי' הטפה אינו נוגעת כלל בבחי' המוחין כי היא נמשכת מבחי' עצם פנימי' חכמתו וכשנעשה בן ט' שנים וגמר בו הכלי שיכול לשרות בו בחי' פנימי' חכמתו ג"כ ואז ביאתו ביאה, אך קודם ט' שנים אפי' יום א' שלא נכנס בו עדיין הבחי' הנ"ל לכן אין ביאתו כו'. נמצא שכל פנימי' כח עצם חכמתו מה שאין יכול להגלות כלל בשום שכל מתגלה דוקא בבחי' הטפה ונק' בחי' ג"ר דאבא כו'. וכמו"כ יובן למשכיל למעלה ג"כ כשיהי' מתחילה בחי' העלי' לבחי' או"א עילאין הנ"ל ג"ר דאבא כו' והוא בחי' שאינה יכולה להגלות בשום בחי' פנימי' הנ"ל משם דוקא יכול להמשיך הבחי' המקיפי' הנ"ל וכו' וד"ל. וזהו ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם כו' כי שבת הוא אות שישראל הם נמשכי' מבחי' עצמיות עצמותו, ביני ובין בני ישראל כי שבת הוא בחי' ג"ר דאבא הנ"ל שאינה יכולה להגלות ולהמשך כ"א בבחי' טפה כו' כנ"ל, ולכן היא אות שישראל הם ג"כ מבחי' בני שהוא בחי' המשכה מעצמיות המאציל ג"ר דאבא הנ"ל, בין בני ישראל כי נשי' הם מבחי' טפת מוח האב כו'. וזהו ג"כ ענין בחי' הזיווג כליל שבת דוקא כמ"ש בזהר חכימין אינון דידעין רזא דנטרין זיווגיהו כו', כי בהזיווג צריך להמשיך בחי' נשמות שהם כדומה מבחי' או"א עילאין וזה א"א כ"א בשבת דוקא שהוא בחי' ג"ר דאבא ונמשך בבחי' הטפה שהם בחי' נשי' שהם בדומה לו כו'. ואף שבחול יש ג"כ בחי' זיווג אך שהוא בבחי' זיווג חיצוני' לבחי' חיצוניות העולמות לצורך מלאכי', אך יש בחי' זיווג הפנימי שלצורך הנשמות ופנימי' העולמות אינו כ"א בשבת שהוא בבחי' או"א עילאין וג"ר דאבא כו' וכמבואר במ"א.

ועתה נבאר יתר דברי הזוה"ק ביתא רביעאה והי' אם שמוע גבורה כו' וא"ת והי' אם שמוע דלאו היא דינא ליתא כתרא מכל כתרא מלכא דלא אתכליל דינא ורחמי כ"ש גבורה דאתכליל טב וביש כו'. פי' דהוהר מקשה דוהי' אם שמוע איהו גבורה והא כתיב ונתתי מטר ארצכם ויש בה בחי' חס' ג"כ, ועוד דכתיב ונתתי מטר כו' שהוא בחי' החסד קודם להשמרו לכם כו' שהוא בחי' הגבורה. והישוב ע"ז לית כתרא וכו' וכ"ש גבורה וכו'. וצריך להבין זה וגם מהו הכש"כ גבורה יותר מבשאר כתרי מלכא. דהנה מלת אתכלל הוא מורה על בחי' תיקון, דהנה מתחילה בבחי' התוהו הי' בבחי' נקודות זה תחת זה שהוא בחי' הפירוד ולא הי' בהם שום שייכות והתכללות זה בזה כלל, אך אח"כ בעת התיקון נעשה בהם התכללות. והנה להבין ענין ההתכללות הוא כמו עדי"מ כששני דיינים חולקין באיזה דין זה מחייב וזה מזכה והם בבחי' ב' הפכים ובא השלישי ומכריע ביניהם, שענין ההכרעה הוא שאומר לא כד"ז ולא כד"ז לגמרי רק בבחי' ממוצע שהוא בחי'

דעת שלישית באמת רק שהוא סובלן שניהם, נמצא ששניהם נשאר" במקומן כמו שהוא וכל א' לא ניזון ממקומו כלום, כי אף בהמכריע ג"כ כ"א מוצא לו שם מקומו רק שהפעולה הוא מהמכריע שנסבלים בו שניהם והוא המקום שנתחבר ביחד כי בלא זה הי' בתכלית הריחוק וההיפוך זה מזה אך עתה ע"י הממוצע הם נתקרבו זה לזה, אך כ"א הוא במהותו כמו שהי' כו'. אך כמו עד"מ כשמערבין וממתקין מים הרעים במים היפים שהמים היפים הם מהות בפ"ע שהם מתוקים מאוד והמים רעים הם ג"כ מהות בפ"ע שהם מרים מאוד רק כשנתערבו ביחד מקבלים המים הרעים מעט מתיקות ממים היפים והמים היפים ג"כ מקבלים מעט מרירות מן מים הרעים ועומד על כחי' הממוצע לא מר ביותר ולא מתוק ביותר כמו שהי' קודם העירוב שהי' כ"א לבדו. נמצא שהפעולה מהעירוב הוא רק שיוכלו להתחבר ביחד שאף שהם בכחי' ב' הפכים כו', אבל כ"א בפ"ע קודם שנתערבו הם כל א' מהות בפ"ע שאין להם שום שייכות זליז ולא ניזונו ממקומם כלל לגמרי כו'. אך יש עוד בחי' התכללות והעירוב שע"י הבישול עד"מ שהוא בכחי' התכללות יותר אמיתי הוא כמו עד"מ צנון ודבש שהצנון הוא מר והדבש הוא מתוק, והנה כשמערבים אותם כמו שהם חיים אינ[ו] נעשה מהם רק בחי' ממוצע כו' כנ"ל, אך ע"י הבישול והטיגון שעושה מהם מרקחת נעשה מזה עריבות כו'. והענין הוא כי הדבש הוא מתוק והצנון הוא מר אך באמת גם בהצנון שהוא בחי' ביטול המהות שמקדם לגמרי ונעשה מהות אחר מבחי' עצם המתיקות ועצם המרירות ונק' בחי' עריבות כו'. והענין הוא כי הדבש הוא מתוק והצנון הוא מר אך באמת יש בהצנון בהעלם בחי' מתיקות ג"כ, והראי' כשמולחין אותו במלח יוצא ממנו שרף מתוק, ובדבש יש בחי' מרירות בהעלם ג"כ, והראי' כשאוכלין אותו הרבה נעשה מר. והנה ע"י הבישול נתגלה בכ"א הבחי' בהעלם שבו כי בהדבש נתגלה הבחי' מרירות שבו ובהצנון נתגלה הבחי' מתיקות שבו ג"כ שהוא בכחי' (אחד"פ דכוותיהו) [אחליפו דוכתייהו] כו' שכל אח' נתבטל ממהותו לגמרי ונתגלה בעצמו ההיפוך, ואח"כ נתערבו אותן הפכי' שהם מרירות הדבר ומתיקות הצנון ביחד אז נעשה מהם בחי' מהות אחר בפ"ע לגמרי שעצם המתיקות ועצם המרירות נתחברו ונתכללו יחד שהוא בחי' העירוב כו'. וזהו בחי' עצם ההתכללות האמתי כו' וד"ל.

וכמו"כ [יובן] למשכיל למעלה ג"כ כי יש בחי' התכללות לחבר ב' הפכים ע"י בחי' ממוצע שהוא בחי' חג"ת כו', ויש עוד בחי' ההתכללות אמתי שע"י בחי' הביטול כו', וכמבואר במ"א באריכות בענין שיר משולש ושיר מרובע. וזהו[ן] לשון הזהר לית כתרא מכל כתרא כו' דלא איתכליל דינא ורחמי שהוא בחי' ההתכללות הנ"ל וכ"ש גבורה כו' שצ"ל הבחי'

ההתכללות אמיתי הנ"ל. וזהו דאתכליל טב וביש, דהנה ענין טו"ב הוא בחי' חסדים וגבו' כי הטוב נמשך מלמעלה מבחי' החסדים והרע נמשך מבחי' הגבורה. דהנה אין רע יורד מלמעלה כמ"ש לא יגורך רע כו' רק שע"י ההשתלשלות העולמות מבחי' הגבורות קדושות עליונות דאצי" נמשך ונשתלשל בכי"ע בבחי' נוגה דבריאה כמארז"ל שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו כו' ומשם נמשך בחי' הנוגה דיצי' ונוגה דעשי' כו' עד שיורד ונמשך בבחי' הרע גמור ג"כ שהן בחי' המח' להכות ולכלות הכל כו'. וכמו שרואי' למט' בבי"א שיש בי"א האכזרי' בטבע שכל חיותם הוא רק להכות ולכלות ומוכרח שיש להם שורש למעלה ג"כ, והן בחי' המח' הנ"ל מהם נמשכים מבחי' הנוגה דעשי' כו' עד בחי' נוגה דבריאה והנוגה דבריאה נמשך מבחי' הגבוה"ק ג"כ דאצילות, וכמ"ש בזה"ק רישי' דעשו בעטפ"י דיצחק כו' ויכול להיות ח"ו בחי' יניקת הקליפות מבחי' הגבו' בחי' החסד שבהעלם כו' ויומתקו הגבורות שלא יהי' עוד בחי' יניקות הקליפות כו' וד"ל. וזהו הכי"ש דגבורה כו' דאתכליל מטוב ומביש כו' כנ"ל. וזהו ענין השופר שממתיק הגבורות דיצחק שלא להיות בבחי' הדין הקשה ושלא יוכלו החיצוני' לינק ממנו כו'. וזהו ואית והי' א"ש דלאו הוא גבורה כו' שיש בה ונתתי מטר ארצכם ג"כ שהוא בחי' החסד ומה גם שהוא כתיב קודם להשמרו לכם, ולזה השיב כל כתרי מלכא כו' וכי"ש גבורה כו' כנ"ל, ולכן צ"ל בהם החסדים בבחי' גילוי וקודם מהגבורות כנ"ל. אך ע"י מה יכול להיות ההתכללות האמיתית הב' הו' ג"כ ע"י תפילין שהוא בחי' או"א עילאין כו' וד"ל. וזהו סיום לשון הזוה"ק ואילין ד' נטיל לון וי"ו ומתעטר בהו שהוא בבחי' המשכת המקיפין הנ"ל ואילין אינון תפילין דאנח קוביה כו' וד"ל.

(זח"ג רצב, א)

רי"שא דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' ע"ש באד"ז. ולהבין זה הנה מבשרי אחזה עז"מ המדות שבנפש הגם שהם נמשכי' מן השכל כידוע דע"י ההתכוננות באיזה דבר איך שהוא טוב ויפה תהי' הולדות האהבה והתשוקה בלבבו לאותו הדבר וכל מה שיוסיף דעת וטוב טעם באיכות הפלגת טובות אותו הדבר יותר תתגבר ג"כ האהבה, וכן כמדות השנאה שע"י שישכיל בשכלו איך שזולתו הוא שונא לו וחפץ ברעתו יתעורר ג"כ שנאה בלבבו עליו ויותר יוסיף כו', וכיוצא בזה בכל המדות אהוי"ר והתפארות כו'. אך

הנה מ"מ אין עיקר תולדות עצם המדות מן השכל דהיינו שיהי' עיקר תולדות ומציאות מהות התפעלות בבחי' אהבה ותשוקה או מהות ההתפעלות בבחי' שנאה כו' וכיוצא מבחי' השכל, והטעם המחייב אומר וגוזר להיות אוהב או שונא אותו הדבר ע"ד התפשטות ההשגה מסקירת השכל שעיקר מציאות ההתפשטות הזאת במרחב ההשגה הוא מבחי' הסקירה והבריקה שהיתה תחילה בהעלם מפני שגם עצם השכל גם טרם התפשטותו בהשגה הוא כח שכל כו' משא"כ השכל והטעם המחייב ומעורר התפעלות המדה אינו מסוגה ומהותה כלל שיוליד אותה שהרי השכל הוא כח רוחני משכיל כל מושכל ואינו ממהות התפעלות וחמדה הגשמיות עד שיתכן לומר שתוליד ממנו מאחר שאינו בדומה כלל. אלא הענין שהמדות יש להם שרש ומקור בפ"ע ממהות הנפש אלא שהתגלותו והמשכתו מהעלם לגילוי הוא ע"י העברה דרך השכל, דהיינו שלא יהי' גילוי כח ההתפעלות של מהות האהבה או השנאה כו' וכיוצא אלא למה שיחייב השכל ויראה מקום להתפשטותה שדבר זה ראוי להיות נאהב והיינו שמנהיג ושולט על כח האהבה שתתלבש בדבר זה ולא בזולתה כפי' המושכל ומוסכם עפ"י שכלו, אבל עצם מהות האהבה דהיינו ההתפעלות בבחי' אהבה וחמדה בעצם אינה מסתעפת כלל מן השכל אלא שיש לה שרש בפ"ע, רק שהשכל עושה לבושים בלבד להמדות שמראה מקום להתפשטותם. ע"ד דמיון השליח שיודיע לאדם ענין מו"מ טוב או סחורה טובה שיש לקנות שמעורר התפעלות ותאוה בלבו של אדם לעשות כמו כן, שאין לומר שמציאות מהות התאוה הזאת נולדה ממש ע"י ידיעה זו שהרי היא מדה ממדות שבנפש והיתה בו גם בתחלה אלא שלא היתה מתפשטת לדבר הנאהב מפני שלא ידע ממנו, וע"י ידיעה זו שידע מקום להתפשטות המדה הזאת היא נמשכת מהעלם כו'. וכמו"כ השכל הוא מראה מקום לכח ההתפעלות אהוי"ר היכן ראוי להתפשט כו' ולא שמוליד עצם מהות ההתפעלות המדות.

וכמו"כ יובן הנמשל למעלה בענין המדות עליונות הנק' ע"ש פרצוף ז"א ששרשן אינו מאוי"א שהם בחי' השכל העליון הנק' חו"ב אלא ששרשן מבחי' עתיקא שהוא בחי' עצמיות למעלה גם משרש ומקור השכליות, רק שהתגלותן והמשכותן בבחי' אצי' להוות גילוי האהבה בדבר הנאהב וכן בבחי' גבורה כו' וכיוצא הוא ע"י או"א שהם המראי' המקום שראוי להיות נאהב או שנאוי כו' כנ"ל. וזהו ענין דרך מעביר כו'. והנה כמו עדי"מ במדות שבנפש שהם יותר מבחי' עצמיות הנפש עד שיש להם כח לעשות היפך הסכם השכל, כך ג"כ שרשו דז"א בעתיקא למעלה ממו"ס שהוא שרש ומקור דאוי"א כידוע, רק שבהיותם עוברים בדרך העברה ע"י או"א שהוא ענין התלבשות המדות באותו דבר הנאות עפ"י השכל אז הם מתנהגים

כפי הסכם השכל שהוא שולט בהם כו', עדי"מ ההפרש בין המדות של התינוק שאין בו דעת או של בהמה גשמיות שהם חזקי' ותקיפים ביותר שלא תוכל לסבול ולשמוע דבר שהוא היפך למהותה וחפצה כמו בעת הגבורה והרוגז לא ישמע לשום בחי' חסד כו' והיינו מצד שאין מתנהגי' עפ"י השכל אלא כמו שהם בעצמותם והם חזקים ביותר, משאי"כ במי שהוא רחב דעת יהי' יכול לסבול גם היפך לרצון המדה כו'. וזהו מחמת כח החכמה שבו ששולט בהמדות שיתנהגו כפי חיוב שכלו ועפ"י השכל יכול לסבול כל ההפכיים, כי משכל א' יש לחייב כך וכך, וכמו בתורה מ"ט פנים ובי"ש אוסרין ובי"ה מתירין, ואע"פ שתורה אחת היא היינו משום דאורייתא מחכמה נפקת והחכמה יכולה להתפשטת במדות בכל האופנים אם לחסד כו'.

וזהו שרש ההפרש בין התהו לתיקון שבתהו הי' ריבוי אורות דהיינו עוצם תקיפ' וחוזק כל מדה עד שלא היתה יכולה לסבול את זולתה, ולכך הי' בבחי' פירוד זת"ז וימלוך תחתיו ולא בבחי' קוין. אבל בתיקון נעשה בחי' מיעוט האורות היינו שהי' כל מדה רפויה בעצם עד דתוכל לסבול גם זולתה עד שמתכללים יחד חסד בגבורה וגבורה בחסד כו', והיינו ע"י אורא שהם בחי' השכל השולט בהמדות ומנהיגי' כרצונו. וזהו שהם עיקרי המתקני' מבחי' תהו לתיקון. וזהו שרש הנפש האלקי' שהיא מבחי' תיקון ולכך כתי' ונפשי כעפר לכל תהי' כו' משאי"כ נפש הבהמית שרשה מבחי' תהו תקיפי דרא בהמה רבה שלפני אצי' כו'. אך הנה מ"מ מאחר שבתהו הי' ריבוי האורות הי' יותר גבוה מבחי' תיקון רק שלא הי' יכול להתקיים, אבל לעיל כתי' אחע"ב שיתעלה שם ב"ן דתהו בשרשו בבחי' תהו שלפני תיקון רק שהוא בחי' ריבוי האורות ואעפ"כ יתקיימו יחד ויתכללו ממש מחמת ריבוי גילוי האור א"ס, כי כמו שבתיקון עיקר ההתכללות מחמת השראת אור א"ס שבחכמה כך בתהו יהי' הגלוי ביותר ואז אפי' אותן המדות יתכללו ביחד, וכמו בעקודים שהם בכלי א' כו', והוא למעלה ג"כ מבחי' תהו והיינו מצד שהם קרובי' ביותר לבחי' א"ס ב"ה שהוא כל יכול, כי בעצמותו ית' שלמעלה מבחי' הצמצום אין שרש להתחלקות כלל כו' כנודע, ודל'.

(תקו"ז בהקדמה — ג, ב)

להבין מאמר הזוהר איהו וחיוהי וגרמוהי כולא חד, איהו הוא בחי' אא"ס ב"ה בעצמותו שאינו מתפשט להיות אור בתוך כלי, והוא ד"מ עצם הנפש שאינה מתפשטת בגוף, ובנפש גופא בחי' יחידה שבנפש שאינה בבחי' אורות בכלים ונק' יחידה בלי כלים ולבושים וד"ל. והמתפשטים בבחי' אור נק' חיוהי שהוא דבר המח' לזולתו היינו אור שמתפשט בכלי, ובמקור נק' בחי' חיוהי הנ"ל ז"ת שבכתר (כי ג"ר שבכתר נק' רד"א ורישא מגולה מפני שהיא בבחי' לא מטי בבחי' אור ואין מלבישים אותה ונשאת מגולה בלי לבוש) ונק' חיצוניות הכתר הוא בחי' מקור אור המקיפים (וזהו המבואר בתיקוני זוהר אא"ס מלגאו הוא בחי' פנימיות כתר ג"ר רד"א וכתרא עילאה מלבר הוא חיצוניות כתר ז"ת דע"י, וכמו שמבואר בע"ח כתר נחלק לחצאין חצי העליון היינו בחי' רישא הנ"ל דבוק בעילתו היינו מל' דא"ס שאינו בבחי' אור, וחצי התחתון נעשה כתר למדריגה שתחתיו היינו חיצוניות הכתר מקור האור. וכזה נתיישבה מחלוקת המקובלים אם כתר נמנה במנין הי"ס אם לאו, כי שניהם אמת כי מצד רד"א פנימית כתר אינו נמנה מפני שהיא מדריגה התחתונה שבא"ס ואינה במנין י"ס ומצד ז"ת חיצוניות כתר נמנה מפני שהיא אור להם, וזהו כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא לגבי עילת העילות היינו פנימית כתר). והוא כלול ג"כ מי"ס אך שהואי אור מקורו ונק' חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בכינה ידיעא וגם נק' בסיי י"ס הגנוזות במאצילן כשלהבת הקשורה בגחלת. וגרמוהי הוא מקור חכמה הגלויה והוא בחי' כלי לאור מפני שבהכלי נמדד האור כמה מהות חכמה יהי, והחכמה הגלויה היא בחי' לבוש שבזה מתלבש הכלי, והמשל מראית העין שכח הראי' הוא אור והעין גופא היא כלי והכתב ושאר דברים שתופס בראייתו הוא בחי' לבוש.

וצר"ך להבין היחוד שבהן ומהו המאריך באחד, ובתחלה נבאר מהו פלא ומהו נפלא פלא הוא בחי' פנימי' כנ"ל ונפלא הוא לשון נפעל שהוא המשכת האור כו', וגם פלא אותיות למפרע אלף מלשון אאלפך חכמה, אאלפך הוא ז"ת הנ"ל אור המתלבש בתוך כלי היינו בחי' שם, היינו בחי' שם ע"ב ביודי"ן הוא מקור פרצוף אבא (ס"ג בכינה מ"ה בז"א ב"ן במל') הנמשך מיו"ד שבאין שהוא בכתר וד"ל. וזהו כל בחי' השמות אדני' הוי' אהי' המורים המשכות הנמשכים, כי אותיות מלשון אתא (אך) שיש אותיות

 שהיא אור: נרא: שהאור הוא.

אך: בהכתי' ליתא סיום המוסגר. ואוצ'ל אחר התיבות: על בניו.

סתומים שאינה בגדר ההמשכה היינו מים סתומה וסמך סתומה מכל צד המורה על שאינה בגדר ההמשכה כו', כי בכל האותיות יש בחי' לבנונית המורים על ההמשכה ושניהם מגיר והחילוק שביניהם שסמך סתומה הוא מבחי' מוחא סתימאה עגול מכל צד והמ"ם סתומה הוא בכינה שבקרן דארייך ויש בה זוויות ורצוע המורה על התיישבות מעט היינו מקור דמקור להמקיפים אימא דרביע על בנין. והנה בבחי' נס קרי"ס נאמר נאדר בקודש כו' עושה פלא כו' היינו שנתגלה שם בחי' פלא פנימית כתר, ובחי' עושה פלא הוא המחבר רדליא פנימית כתר עם ז"ת חיצונית כתר והעושה הוא השלום בבחי' מטי ולא מטי, מפני שהי' הנס שלא בדרך הטבע, והטבע מקורו נמשך מים הגנוזות בחי' אור אשר מודד כל דבר בחי' מי מדד כו', ולשנות המדידה צריך להמשיך בחי' פלא מקור המדידה. וזהו הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל. וזהו ג"כ מארז"ל אצל רחביד שאמר מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק, מפני שנתעלה בתפלתו למקור בחי' פלא והמשיך הארה חדשה שידליק חומץ, כי מה שהשמן דוקא דולק ולא החומץ הוא מצד המדידה הנ"ל, כי בכל בחי' מד' עולמות אבי"ע יש בחי' שמן ומים שמן דולק ומים וחומץ אינו דולק, אך כשהמשיך בחי' פלא הנ"ל אור חדש התחיל החומץ להיות דולק (וזהו מה תצעק אלי הוא בחי' ז"ת דבר אל בני ישראל ויסעו, ומבואר בוזהר בעתיקא תליא מילתא להמשיך אור חדש). אך בחי' פלא הנ"ל הוא דוקא לבחי' כלים היינו בהתרחבות הכלי יומשך אור חדש וחכמה חדשה, על דרך תלמיד המחכים את רבו, כי התלמיד הוא בחי' הכלי.

וז"הו אני ישינה מצד אורות כללים ולבושים עד שנעשה שבירה ופירוד בחי' שינה שאין נראה האור, ולבי ער ע"י פתחי רחסי הכלי כו' וד"ל. כי מצד האור אי"א להאיר הארה חדשה והאור נמשך בבחי' עילה ועלול עד"מ הרב רוצה להשפיע לתלמיד מפני שלמד עמו פ"א (ונק' רוחא דשדי בגוו"י), והאור שבתלמיד הוא חלק קטן נבדל מגדול ומצד זה רוצה להשפיע לו עוד בהתעוררות התלמיד, אך כשלא למד עמו אינו רוצה להשפיע לו. והנמשל מובן מאליו שהתחלת אורות מפני שחפץ חסד הוא (בחי' ז"ת הנמשך מזה בחי' מי מדד) והעל"י ג"כ לזה מבחי' הסוף הוא רק מצד נעוץ סופן בתחלתו (וזהו בחי' תמתי עיגול אריך אל הקצה עד סוף כתר נוק') ותחלתו בסופן, אך כדי להמשיך הארה חדשה לגמרי זהו בג"ר פנימית כתר וזהו שראשי (דהיינו חב"ד דז"א) נמלא טל דוקא ובחי' הטל הוא מז' תיקוני לגלגלתא כתר שבכתר, והטל יורד בלילה דוקא כשישנים ואין שם התעוררות

מעשה התחתונים בתורה ותפלה מפני שאין ההתעוררות דלתתא יכול להשיג שם כנ"ל (שהאתערותא הוא רק נעוץ סופן בתחלתן וההתחלה הוא בחי' מי מדד). והנה הטל אינו נפסק מפגם התחתונים מפני שאינו בגדר חו"ג, ומטר נפסק לפעמים ממעשה התחתונים כי יסוד ז"א הוא תוקפא דשמשא שנפסק לפעמים ע"י שכלול מחו"ג ומתייבש הקרקע כו' ואליהו פעל בשבועתו על הגשם ולא על הטל מפני שהטל מבחי' פנימיות כנ"ל ולכן אינו נפסק כנ"ל שאינו בגדר חו"ג. ונבאר בחי' הטל כי הטל עולה מהקרקע ע"י בחי' העלי' מלמעלה ונעשה מזה אידים דקים שמרווה הקרקע בגשמים בהעלותו מן הארץ. וזהו התמי' בגמרא על תח"מ מה דלא הוה הוה ומה דהוה לא כ"ש, ובאמת שאינו ק"ו שההתהוות הוא מראש כו' וא"א להתהוות ולחיות בבחי' נעוץ סופן כו', כי מצד ההתחלה הוא המיתה אך שהוצרך לטל הנ"ל, אך שגם תורה היא בחי' טלי' ציצית ותפילין אך הוא מצד חיצוניות כו', ובעת המשיח יתעלה פנימיות התורה וטעמי מצות בפנימית כתר וד"ל ויחיו המתים בגשמיות. אך מפני מה הטל יורד דוקא בלילה בארץ בחי' נוק' כלי מקבל ולא לאור היום בחי' משפיע, מפני ששרש הכלים גבוהים מהאורות. וזהו ברישא חשוכא והדר נהורא ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה בחי' ענן וחושך דוקא מאירים יותר אור הנמשך מחושך בחי' באר חפרוה שרים ע"י בחי' חפירת עפר בחי' אתכפיא ס"א. וזהו יוצר אור בחי' יצירה וכורא חושך בחי' בריאה. וזהו המבואר בע"ח זיווג חדשים בחי' חדשים לבקרים בכל חלקי אבי"ע ע"י עליות וירידות שבת ויו"ט הכל מבחי' חיצוניות כתר וזיווג תוספות נשמות חדשות הוא מפנימיות כתר וד"ל.

הנה י"ל שרש ענין המאמר דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו', דלכאורה צ"ל בענין איהו וגרמוהי שהן בחי' הכלים המגבילים האור כידוע איך יתכן בהם בחי' היחוד האמיתי באא"ס כמ"ש דאיהו וגרמוהי חד ממש, דהאורות הנק' חיוהי יתכן בחי' היחוד מאחר שאינם בבחי' הגבלה הרי מתאחדים כאח"כ אבל בחי' הגבול דכלים איך מתאחדים באא"ס שהוא כבע"ג דאין ערוך כלל זע"ז כידוע. וא"א לומר שהכלים ג"כ כבע"ג מאחר שאנו רואים בבחי' השפעתם למטה שהוא בחי' הגבול כמו מלאכים דבריאה ויצ"י כו' שאמר בהן מהלך ת"ק שנה כו' גם על עצם בחי' הכלים דאורות שיעור

קומה של יצ"ב רל"ו אלפי' רבבות פרסאות וכה"ג שזהו בחי' שיעור ומדה כו'. אך הענין הוא דגם שוודאי שזה אמת שבחי' השפעה הנשפע ונמשך מבחי' הכלים בא בבחי' הגבול כנ"ל אבל עצמיות הכלים הם בבעיג, כן לענין ההשפעה לבד הוא שנמשך מבחי' גבול דוקא. ומ"ש לשון שיעור ומדה כמו רל"ו אלפי' רבבות פרסאות וכה"ג היינו כך לענין ההשפעה בלבד שההשפעה מוגבלת, אבל מצד עצמם בלתי מוגבלים כלל כו'. ולהבין זה איך יתכן ב' הפכים כאלה שמבחי' בבעיג בא אור ההמשכה בבחי' הגבול שאין ערוך ביניהם, והדר קושי' לדוכתי' שכמו שמבחי' האורות לא יתכן התהוות בעיג' משום דאיהו וחייהו חד כו' כך לא יתכן התהוות בעיג' מבחי' הכלים מאחר דאיהו וגרמוהי חד כו'. אמנם הנה באמת גם עצמות הכלים מיוחדים במאציל בבחי' א"ס ממש מ"מ הרי נק' מגבילים אור כידוע, וא"כ איך שייך לקרוthem בשם מגבילים. אך הענין הוא דהגבלה זה שנק' מגבילים אינו שם העצם כלל רק שמגבילים בפועל בלבד והם עצמן בלתי מוגבלים. ודוגמא לדבר זה הוא מה שאנו מוצאים ביריעות המשכן דכתי' אורך היריעה האחת ר"ח באמה באמה והל"ל ר"ח אמות מהו באמה כו'. אך הענין הוא דאם הי' אומר ר"ח אמות ולא יותר הי' משמע בזה ענין שיעור ומדה וגבול בעצם כמו מהלך ת"ק שנה ולא יותר וכה"ג, אבל אם הוא אומר ר"ח באמה ולא ר"ח אמות מזה משמע שהיריעות בעצם בלתי מוגבלות באורך השיעור זה דר"ח אמות שנמדדת ע"י דבר המודד הנק' אמה ולהיות אורכה רק ר"ח אמות. וזהו פ"י הפשוט דבאמה כמו ע"ד דוגמה באשר הי' כאן יריעה ארוכה בלי שיעור ומדה כלל או שיכולים לעשות יריעה באורך בלי מדה כלל אך ע"י אמה מודדין שיעור ומדה ממנה כמו ר"ח אמות או שלושים וכה"ג (כמוי' שמודדים מ' סאה מים מים הגדול שאין לו מדה בעצם וכה"ג. וכך יובן הדבר בבחי' יריעות העליונות שהם בבחי' מקיפים דמדות עליונות דאצי' שהם שש משזר ותכלת כמ"ש כוהר במ"א בענין יריעות וקרשים שהן מקיפים ופנימי' דוקא כו' שבעצם מהותן המה בלתי מוגבלים, וגם שהם בבחי' כלים המקיפי' המגבילים בשיעור ומדה כמו שר"ח אמות אורך היריעה בלבד אין זאת המדה מדה וגבול בעצם כלי המקיף כלל רק בענין בחי' ההשפעה והתגלות אור המקיף דביריעות המשכן נמדד שיעור ומדה ביריעות להגביל האור בכך וכך דוקא ולא יותר והוא רק ר"ח אמות. אמנם לא אמר ר"ח אמות דמשמע שאין כאן יותר ובאמת אינו כן שהן בלתי מוגבלים כלל גם בבחי' הכלים, ומה שנק' מגבילים הוא רק בפועל בלבד ע"י מאמר קו המדה שנק' אמה כמו אמה המודדות כל שיעור ומדה גם בדבר שאין בו מדה בעצם. וזהו פ"י באמה שהיא בחי' קו המדה שמודד הספירות באויכ

במקיפי' ופנימי' כידוע, אמנם עיקר מדידת זאת היא רק לענין בחי' השפעה שנשפע ונמשך ע"י בחי' הכלים דמקיפי' ופנימי' כו' דהיינו עד כמה יהי' בחי' התפשטות השפעתם כמו עד ר"ח אמות בלבד שהוא לנגד ר"ח אתון במילוי דשם אד' כמ"ש במ"א ולא יותר. וכל ענין אורך הקרש י' באמה בבחי' המדידה דכלים דאו"פ כו', אבל לא לענין עצם מציאות הכלים שאין בהם מדה ושיעור כלל משום דאיהו וגרמוהי חד ממש כנ"ל. וא"כ מתורץ גם קושי' דלעיל איך יתכן ב' הפכים דגבול עם בבע"ג כו' מאחר דהגבול אינו בא מעצם הכלי' שהוא בבע"ג רק שעיקר המדה מודדין בכלי בחי' הגבול לענין ההשפעה וההתפשטות למטה. וזהו מ"ש רל"ו אלפי' רבבות פרסאות וכה"ג כנ"ל וד"ל.

(תקו"ז בהקדמה — יז, א)

להבין ענין אתה הוא חד ולא בחושבן כו'. הנה בדברי חז"ל יש ג' דיעות אחד אומר השמים נבראו תחלה ואחד אומר הארץ נבראת תחלה שנאמר ביום עשות הוי' אלקי' ארץ ושמים והדיעה המכרעת ששניהם כאחת נבראו שנאמר קורא אני עליהם יעמדו יחדיו כנ"ל. ובאמת דעת שלשתן אמת. דמ"ד שמים נבראו תחלה הוא לפי אופן המשכת החוט מעולם הא"ק עד רגלי העשי' כידוע, ולהיות בדרך פרט אית שמים ואית ארץ כו' ארץ דעליון שמים לתחתון כו' כידוע אבל בדרך כללות הפרצופים שמים וארץ כללי' נקרא מל' דאיס ארץ ועצמות איס ב"ה שמים. וכמו ששמים הגשמי' סובבים כדור הארץ הלזו עד שלגבי השמים לא יש ראש וסוף שהרי בחי' מדבר המובחר שבה מעל לארץ ובחי' דומם שבדומם הגרוע שבה מתחת לארץ והוא סובב לכולם בשוה. שהרי אין הפרש בין שמים הסובבי' על חלק הכדור מלמעלה להשמים הסובבי' מתחת לארץ. כי בדבר עיגול אין ראש וסוף במדרגה כידוע. כמו"כ שמים היותר עליונים שהוא עצמות איס ב"ה סובב אור החוט מראשו דאי"ק ועד רגליו מתחת לארץ הלזו כו' ואין הפרש בין המקיף שלמעלה מראשו דאי"ק ועד רגליו מתחת לארץ הלזו כו' ואין הפרש בין המקיף שלמעלה מראשו דאי"ק ובין המקיף שמתחת רגליו כו'. שהרי ההשוואה היא לכל צד בשוה ממש וד"ל. אך אעפ"כ בדרך השתלשלות משפיע ומקבל הם כל שמים וארץ לפי ערך מעלתו. וכמו המשפיע הסובב בהשפעתו כלי המקבל שאין התלמיד משיג כל שפע שכל שהשפיע לו הרב ונשאר עליו בבחי' מקיף על כלי השגתו אבל מ"מ ירידה גדולה היא לגבי עצמות השגת הרב כשלא רצה להשפיע, כי הגם שיהי' שפעו סובב לכלי השגת התלמיד אין לה ערוך לגבי עצמיות השגתו כשהוא לבדו משיג בשכלו

כו'. וכמו"כ כל שמים נקרא משפיע ע"ש הסביבה וההקפה שישאר המקבל באמצעו' שפעו, כמו המייגע שכלו בשכל וסברא הנאמרה בספר שאם השכל עמוק וכלי המשיג קצרה אז יהי' כלי שכלו בעת יגיעתו בשכל העמוק כאלו הוא באמצעותו שהשכל העמוק יקיפו מכל צד שמפני עומק המושג וצמצום כלי המשיג ביותר צריך הוא להוציא כל כח השגתו ולהכניסו תוך תוך השכל העמוק, ואם כלי המשיג אינו בצמצום כ"כ לא יכניס כ"כ בעומק המושג וכו' וד"ל. ועד שיהי' באמצעות השופע מכוון בנקודת המרכז צ"ל ההשפלה במדידה לשער אופן צימצום כלי המקבל כמה יכנס בעומק המושג כו' ואי לזאת ימדוד העומק כו'. ע"כ כמו שמן ההכרח שהשמים נבראו תחלה כן ההכרח שהארץ יברא תחלה. פי' מ"ד שמים קדמו לארץ הוא מצד השפע לאחר שהיא נשפעת למקבל שבתמידו' קודמת בהכרח להשגת המקבל ובכל רגע קודמת ההקפה מכל צד עד שאפס קצהו יכנס בכלי המקבל כו'. ואמנם מצד השיעור והמדידה קודם ההשפעה כמה תהי' אינה אלא לאחר שישער צמצום כלי המקבל כמו"כ תהי' הקפתו. כי כל עילה המקיף העלול לפי ערך העלול כן תהי' השפלות בהקפת העילה עלי', כידוע ממשל תלמידו' רבים שאף שישפיל הרב שכלו לתלמיד הגדול ויהי' לו למקיף עכ"ז לתלמיד הקטן ישפיל יותר ויותר ההקפה עד שאינה אלא או"פ לתלמיד גדול ולא מקיף כלל כו'. וזהו דעת האומר ארץ קדמה לשמים בכל עילה ועלול. פי' מצד סוף מעשה השפע במחשב' המשפיע תחלה להקיפו לפי אופן צמצומו הרי הי' המקבל שהוא סוף מעשה בשכל המשפיע קודם להקפתו עליו וד"ל.

והדיעה המכרעת ששניהם כאחד נבראו הוא מצד עצמות השגת המשפיע קודם שירצה להשפיע דלגבי עצמות השגתו אין יתרון מעלה להקפה על הקבלה ולא להקבלה על ההקפה. שהרי כל זאת אינו אלא ברצות הרב להמשיך שכל קטן לתלמידו הקטן. ואם לא ישער תחלה איכות אופן השכל הקטן שישאר מן ההקפה לא ידע לשער ההקפה. ונמצא שקדם שרש המקבל כנ"ל, אבל כשמשיג בהשגתו העצמי' שהיא השגה מובדלת בערך לגמרי מכל דברי השפע שישפיע לתלמיד כמו שיסביר שנים אוחזי' בטלית תינוק במשלים קטנים שגם ההקפה הנשאר על התינוק רחוק מאד מערך השגתו העצמי', נמצא שגם השיעור אופן התלמיד הקדום להקפה לא יקרא מוקדם לגבי' אלא כשירצה להשפיע אז נקרא מוקדם לאחר הבא אחריו כו'. אבל לגבי העצמות האמת הוא ששניהם כאחד שוין במדריגה להקרות בשם שפע לכד מאחר שלגבי העצמות ידוע שא"א לשפע בלי קדימת המקבל ואח"כ קדימת המשפיע, א"כ בשעה שעולה בעצמות ענין השפע שניהם כאחד עולין ממש בשוה ששניהם לדבר א' נתכוונו, וכוונת שניהם כא' הוא בעצמיות. וזהו קורא אני עליהם יעמדו יחדיו וד"ל.

ולהשכיל כל זה בביאור יותר יובן עפ"י משל פשוט יותר, משני דיעות הפכיי' באיזה שכל וכשואלים להחכם המופלג מהם יעשה שלום ביניהם עד שלפי ההשגה ששמעו ממנו יתפלאו במה חלקו קודם והלא שניהם לדבר אחד כיוונו כו'. והסיבה לזה מפני שהי' בהשכל דבר עמוק נעלם משניהם ושלא הבינו התמצית נקודת ההשגה זה אומר בכה וזה אומר בכה ויתפרדו ממש, ואמנם בשמיעתם הנקודה הבינו שהלכו שניהם מסביב ומרחוק מעיקר ההשגה אבל עכ"ז המכוון אל הנקודה הי' בכל א' רק שהי' הסברות מחולקים מפני שהמכוון אל הנקודה הי' נעלם בצמצום השגתם כו', וכשבא לגילוי עתה נתגלה כוונת שניהם אל עיקר הנקודה ובטלה מחלוקתם וד"ל. וזהו פי' הפשוט בכל מקום שניהם לדבר א' נתכוונו כו'. ועפ"י יובן בכוונות המשפיע בהקפתו המוקדמת וגם מאוחרת כנ"ל, שאעפ"י שהמה סותרים וא"ז, כשבאים להעצמות בטלה מחלוקתם, להיות כי שניהם לדבר א' ממש נתכוונו. ולכן דוקא שניהם כאחד נבראו בעצמות וד"ל. והנמשל מובן למשכיל למעלה שלגבי עצמותו ומהותו ית' בטלה מחלוקת השמים והארץ כללים הנ"ל וכלא ממש חשיבי דהיינו כל ענין מקום הפנוי באמעצותו מראשו דא"ק עד רגליו כנ"ל שהשמים היינו שלא נמשך בקו הסובבו מכל צד בהשוואה קדמו בהשפעי' להיות סובבו כו' והקו בשרשו מצד סוף מעשה תחלה למחשבה הקדומ' כו' קדם הוא לשמים, הרי שניהם לדבר א' נתכוונו אעפ"י סותרים וא"ז. והיכן כוונת שניהם מתאחדת בעצמות א"ס ב"ה קודם שסבב הקו ועשה מקום פנוי כו' וד"ל.

וז"הו מאמר אליהו את הוא חד ולא בחושבן את הוא עילת כל העילות כו' להיות כי אית חד שבחושבן והוא בדרך השתלשלות י"ס הנאצלים משרשם בהעלם שהם גנוזים במאציל ונק' גנוז ע"ש סופו שעתיד להגלות בנאצל, שאל"כ גם גנוז לא יקרא. וזהו דאפיקת עשר תיקונין מן ההעלם שבמאציל אל גילוי להקרות בשם עשר ספירן כו' וכמ"ש במ"א. ואמנם ענין דאפיקת הוא ענין קורא אני עליהם שיעמדו יחדיו הנ"ל שאז אינם בחושבן הקדימה לא' על חבריו כנ"ל. ואמנם לאחר שיקרא מאציל בגנוז יהי' חושבן באחדות הי"ס שהמה מקבלים כולם מהעליון הסובבם מכל צד והוא בחי כתר שבמאציל ע"ז כלל והוא הסובב הקו כנ"ל. ונמצא היחוד בחושבן עילה ועלול משפיע ומקבל כנ"ל. ועיקר היחוד שכשעולה שרש המל' בכתר מצד סוף מעשה שקדם אז לכתר, ואז אמיתית היחוד מבלי ימצא ראש וסוף מי קדם כנ"ל. ואמנם כ"ז יחוד שבחושבן ההשתלשלות מצד השפע הוא, אבל את כלומר עצמותך חד ולא בחושבן, פי' לא ששווה לפי ערך ביטול המל' לגבי כתר העליון כן ביטול הכתר לגבי העצמות, שא"כ הי' הארת העצמות בכתר יותר מבמל', וכתוב המשפילי לראות בשמים ובארץ, בשוה ממש נמשך

השפלות, וכן המאיר לארץ ולדרים עלי' הם השמים ברחמי' א' בשוה, כמו המלך המרום מאד ירחם על העני ועל השר בשוה, ואעי"פ שכל שהושפל ביותר יומשך מדת רחמנות יותר, אך מפני עוצם ההתנשאות המלך לא יתפס השר חשיבות כלל אפי' במקצת מן העני, עד שלא יומעט' עליו כלל המשכת הרחמים רק כמו על העני ממש וד"ל. וזהו כמו"כ השוה ומשוה קטן וגדול ממש, וקורא עליהם שיעמדו יחדיו דייקא. והוא מפני שהוא קורא אליהם לבד, דהיינו דאפי' תיקונין כו', פי' לא כמו השפע' כתר עליון לכל הנאצלים שיומשך הרחמים על השפל יותר מעל הגבוה כו', אבל מאחר דאנת בעצמותך עילת על כל עילאין פי' על י"ס הגנוזות שלא נקרא מאציל כלל עדיין בכחי' שפע או אור כו' אלא כמשל עצמות השגת הרב כניל שכשיעלה בזכרונו איכות השפע שניהם כא' עולים ויעמדו יחדיו. ואמנם זכרון זה אינו שופע כלל רק בחי' קריאה ועלי' כמו אדם שהי' זוכר איזה ענין ושכחו וכשחוזר ונזכר עליו הי'ז כמו שעלה הענין במוחו ואז בשעת העלי' בזכרון המעשה ההוא שעשה אעפי' שהי' בשעת העשי' ב' הפכים השפעה וקבלה כניל, מ"מ לגבי עצמותו שהוא שנוכר לבד על העשי' לא סתרי כלל אהדדי כי מכוון אחד בשניהם כניל. אבל קריאה והזכרה זו באדם התחתון המוגבל הוא לאחר שעשה, ואמנם ידוע שבא"ס ב"ה כשעלה ברצונו הפשוט ענין הי"ס הגנוזות להקרא מאציל כולהו עלמין זו הוא המקיף האמיתי להאיר לארץ מלי' דא"ס ולדרים עלי' יחד להיות כל מעשה בראשית מתחדשים מטובו והארה זו כו'. ולכן עשר ולא י"א דלא יתכן לקרות העצמות אפי' בשם כתר לכתר העליון מאחר שאינו אלא קריאה לבד וד"ל. וזהו דאפי' אור צח אתחשך קמי עילת העילות. פי' אתחשך שאינו מקבל הארה והתפשטות ממנו אפי' לפי ערך קבלת התחתונים ממנו וד"ל. אכן מ"מ יקרא עילת העילות ע"ש הקריאה שיעמדו יחדיו כי גם זכרון זה ירידה היא כו', ועי' אנו מבקשים ומזכירים איך שהעצמות משובח ומפואר מימות עולם י"ס הגנוזות שעיי' זכור עוד עלי' וישפיעו בגילוי להיות בחי' אל ברוך כו', שלכן נקי' עתיק יומין שנעתק מן הי"ס ואין להם ערוך כו'. וברחמי' העצמי' ימשיך הארת מקיפים עליהם שיעמדו יחדיו בשוה ממש. וזהו דאנת הוא חד ע"ש המקיפים הללו שאינם בחושבן עליון ותחתון כלל וד"ל. ועי' פרט רוחניות הם המלאכים המשפיעים וגשמיות הם דצח"מ כו', וכשואמרים איה מקום כבודו משיכים מלא כל הארץ דייקא ובאמת גשמיות ורוחניות שוי' לפניו וד"ל.

(תקו"ז בהקדמה — י"ז, ב)

להבין מאמר הזהר את חכים כו' לית מחשבה תפיסא בך כלל כו'. פי' אין שום מחשבה יכולה להשיג בחי' אלקות. וא"כ מאד תמי' איך יתכן מצות הדביקות בה' במחשבה עמוקה כיון שאינו משיג כלום במחשבתו להיכן ידבק לבו ומחשבתו. והנה בשני דברים נתעלה מדריגת עסק התורה על התפלה, הא' בענין מאמר זה והוא להבין מלת תפיסא, פי' כמו התופס איזה דבר בידי הרי הדבר בעצמו טמון בידו והיד מקיפו מכל צד, וכן בתפיסת השכל בדבר חכמה הרי הדבר חכמה עצמה מלוכש ונחקק בשכלו ומחשבתו והמחשבה מקיפה מכל צד. והנה אצל א"ס ב"ה לא שייך תפיסה שאין שום מחשבה יכולה לתפוס מהותו ועצמותו להיות בתוכה ממש כמו תפיסת המחשבה את האותיות. אבל מ"מ זה יתכן להשיג מציאותו, פי' שמשיג במחשבה שיש בורא שברא הכל מחי' את כולם והכל ממנו כולא חד כו'. נמצא משיג ההתפשטות מא"ס ב"ה בלבד דהיינו שכל הנבראים עליונים ותחתונים ממנו הוא והוא זן ומפרנס כו'. ובחי' זו נק' השגת אור א"ס ולא א"ס בעצמו ונק' השגת מציאותו ולא מהותו. ותפיסה הוא השגת המהות כתפיסת דבר חכמה כנ"ל, ובהשגתו מציאותו יכול להיות בזה דביקות אמיתי אהבה רבה כמו אברהם אוהבי שהי' כלתה נפשו לדבק בהמחי' את כולם בתשוקה נפלאה אעפ"י שלא הי' משיג כלל מהותו. והנה ראשית התגלות א"ס בכל הבחי' א"א בלא חכמה, שכל ההתלבשות שלו לשרות באיזה מקום אינו אלא על ידי חכמה, וכפי רבוי החכמה כן ירבה ההתגלות שם. והתלבשות א"ס ב"ה במדותיו כמו חסד אהבה רבה ג"כ בחכמה. ואברהם אוהבי הי' מרכבה למדת החסד שבאצילות שבאהבתו הרבה מאד הי' מרכבה לבחי' חסד. ומי שנשמתו מבריאה או יצירה נעשה מרכבה לחסד שבבריאה ויצ"י. ופי' מרכבה כמו אדם הרוכב על הסוס שהסוס טפל אצלו, וכן במדת החסד הי' עדי"מ על אאעיה. ולפי ערך בכלל ב"י המתקרבים לה' יש שבחי' נפשו מעשי' ואהבתו נחמד שבנפש דעשי' נתלבש א"ס בכמה לבושין והדעת והטעם לאהבה באדם הוא ג"כ מן הדעת והחכמה שבמדות החסד שלמעלה כמו בהתבוננות שמחי' את כולם. נמצא שבדביקות בה' בתפלה אין שם השגת מהותו כלל רק תשוקה לה' ונעשה בחי' מרכבה לבד לבחי' מדת החסד ובבחי' חסד שורה אלקות ע"י התלבשות חכמה. אבל בעסק התורה ההשגה במחשבה בפשטי התורה הוא תפיסה גמורה שנתפסים במחשבתו היטב עד שהמחשבה מקיפה מכל צד והפשט המובן במחשבתו נראית מוקפת באמצע מחשבתו כו' ונק' השגת מהות כנ"ל. וידוע שבפשטי התורה ודיני' המכוון

בהם סודות עליונים דהיינו חכמה עילאה חכמתו ית' בהיות זה כשר פי' מוכשר להתעלות למעלה ע"י האדם כו', ואם לאו טריפה אסור, פי' קשור שאינו ראוי לעשות יחודים על ידו כו'. וכמו כן ענין פרה אדומה כל ענין פרטיות מעשיה רמוז בה כוונת רצונו ית' בפרטות מעשי' סודות ויחודים עליונים איך יהיו ובשינוי מעשה א' לא יעלה לרצון כו' וכן בכל עניני פרטי המצות ודקדוקיו שבכל התלמוד הכל חכמתו ית', ולפי ריבוי החכמה עילאה יותר יתגלה שם א"ס ב"ה. נמצא שבחכמה עילאה המלוכב בפשטי התורה שורה שם עצמות א"ס ב"ה ובפשטי התורה שייך שם תפיסה כנ"ל. נמצא האדם העוסק בפשטי התורה שכלו תופס א"ס עצמו, והוא יחוד גמור יותר מן כחי' מרכבה למדותיו ית' הנעשה בדביקות שאין שם השגת מהותו כלל אף במיכאל אהבה רבה כו', וכמו ענין מקראי נביאים כמו נבואת יחזקאל שהשגתו בכחי' תפיסת הנ"ל הי' ביצירה לנ"ה שבאצילות שנתלבשו בבריאה וברי' ביצירה ובנ"ה דאצילות שורה עצמות אלקות. וזהו אספקלריא דלא נהרא שהי' ע"י לבושים הרבה. ונעשה מהשגתו צרופי אותיות כל פ' נבואת יחזקאל. ונמצא הפנימית המלוכב באותיות פ' יחזקאל הוא אלקות ממש נ"ה דאצילות ע"י לבושי בריאה ויצירה כו' והאותיות הם לבושים להאלקות. נמצא האדם התופס האותיות שבפרשה נתפס בחי' אלקות המלוכב בהם ג"כ במחשבתו ומחשבתו מקיפו מכל צד כו'. משא"כ תשוקת האוהב לדבק בה' הוא בחי' מרכבה לבד למדת אהבה כו'. והבי' שמדרגות התורה החכמה עילאה שבה הוא עיקר חכמתו ית' עדי"מ שכל האדם שבמוחו הוא עיקר השכל והשכל נמשך למדות כמו זה לשנוא וזה לאהוב, והטעם והדעת נמשך להם מן שכל שבמוח, שאינם רק המשכה מעט מזעיר מן מקור החכמה. וכמו כן אף שבדאי במדותיו ית' נתלבש חכמה עילאה, אין ערוך לעיקר החכמה עילאה כי רבה היא מאד ולתכונתו אין מספר. נמצא האדם הדבוק בו ית' באוי"ר שנעשה בחי' מרכבה למדותיו ית' כל חד לפום שיעורין דילי' כו', מוכרח שגם החכמה והדעת שלו המולידים האוי"ר שלו בא ג"כ מן בחי' חכמה ודעת שבמדותיו יתברך אף שאין להם ערך זה לזה כמשל הסוס אצל הרוכבו. עכ"ז קצת שמץ מנהו יש בדעת אדם שהוא שכל אנושי וזה נק' מוחין דיניקה הדעת שבמדות. אבל חכמת התורה היא עיקר חכמתו ית' ונק' בחי' מוחין דגדלות. וכפי רבוי החכמה כך רוב התגלות א"ס ב"ה. אבל מצד הלבושים מדריגות הדביקות גבוה בהיות כי התורה נשתלשלה בלבושים רבים מאד בענינים גשמיים כו', משא"כ בתשוקת נפש האדם באה"ר כו' וזמן תורה לחוד כו'. ועכ"ז יתבאר מ"ש בפע"ח שהשכחן ילמד מדרש"י ואגדות שגנוזי' בהם קבלה. כוונתו מי שיש לו השגה בקבלה נמצא בא לבחי' תפיסה

הנ"ל יותר טוב באצ"י מבכריאה שהתלמוד הוא בכרי'. אבל מי שאין לו השגת שכל בקבלה אינו כלום. כי מדרשים ואגדות עצמן הם למטה מתלמוד כמ"ש בע"ח במ"א וד"ל.

(תפילת השחר)

אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם וכתוב אני הו"י לא שניתי. ולכאורה אינו מובן שכשלא נברא ה' הוא לבדו ועכשיו יש עוד עולם ואי"כ יש שינוי, וי"ל שבשעה שאמר הקב"ה יהי אור יהי רקיע כו' בכל המאמרים שברא בהם את העולם בששת ימי בראשית כו' באותן המאמרים הוא מחי' תמיד בכל רגע ממש את העולמות ובורא תמיד יש מאין כמ"ש ברוך אומר ועושה, פ"י עושה הוא לשון הווה שהוא אומר ועושה תמיד כמ"ש ברוך עושה בראשית פ"י תמיד הוא בורא יש מאין כי מלת בראשית הוא לשון אין ואי"כ שהקב"ה בורא תמיד יש מאין אי"כ העולם הוא ממש אין אצלו שהוא בטל במציאות לגמרי נגדו למשל השמש נראה אור על הארץ אבל במקום השמש אינו נראה כלל מחמת שבטל במציאות נגד השמש עצמה אי"כ לפי האמת אין שינוי בין קודם שנברא העולם בין אחר שנברא העולם כי אצלו הוא אין ממש, ואי"כ יתורץ זה שאנו אומרים שמע ישראל כו' הו"י אחד פ"י אחד לא לשלול שאין אלוה אחר שזה פשוט ואין אנו צריכים בשביל זה לומר פעמים בכל יום, אלא הכוונה שהוא אחד ממש כמו קודם שנברא העולם ואין שינוי כלל, ובוה נבין תיבת מודים אנחנו לך כי מלת מודים הוא לשון הודאה אחר שהי' חולק ולפ"ז גי"כ כאן שייך לשון הודאה לפי שהעולם אין ממש נגד השי' שבאמת הוא אין ממש ואי"כ הוא עלמא דשקרא שהוא משקר האמת לכן אנו מודים שהעולם אין ממש ואינו כלום. ובוה יובן גי"כ הפ"י בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד פ"י אין עוד לא כמו האדם שהנשמה שלו מחי' את הגוף ואי"כ הנשמה שהוא עיקר והגוף לגבי הנשמה נק' לשון עוד אבל נגד הקב"ה אין עוד כלל.

ועתה נבאר ענין האדם שהאדם נק' עולם לפי שהרצון שלו הולך וחושק ומתאוה תמיד ואינו עומד אפי' רגע ומה שאין אנו מרגישים בוה

לשון אין: נרא: לשון ברא י"ש.

שהעולם . . ממש ואי"כ: נרא: שהעולם הוא נגד האמת שבאמת הוא אין והוא נראה כיש ולכן נק' רצון הנשמי ס"א לפי שהוא נגד השי' שאצלו הוא אין ממש ואי"כ. עולם: נרא: הולך.

לפני שאנו עוסקים בדברים אחרים דהיינו מו"מ או לימוד ומלאכה וכיוצא, והראי' לזה אפי' כשהאדם עוסק בלימודו או כיוצא בזה אם יבא לו דבר שחושק ליבו אזי הוא מתאוה לזה לפי שהרצון הולך תמיד לדבר גשמי בלי גבול כלל אלא שהקב"ה ברוב רחמיו עוזר את האדם וכשהאדם חושק מאוד לאיזה דבר גשמי הקב"ה יעמוד לו גדר כנגדו ומחזיר רצונו הגשמי ומתאוה לשיית ולמשל אדם שהוא הולך תמיד ואינו עומד אפי' רגע וכשהי' מניחין אותו לילך הי' הולך אפי' עד סוף העולם וכשראה גדר לפניו אזי הוא בהכרח חוזר כמו כן האדם למשל כשהאדם מתאוה לעשירות הקב"ה נותן לו עניות ויסורין ואינו יכול להשיג רצונו שלו מוכרח הוא לחזור רצונו וחושק בו ית' ועוד מחמת עניות ויסורין הוא הופך את הרצון הגשמי שלו בעצה בדרך זה כי הקב"ה ברא את כל העולמות מלאכים וכל צבאיו ועד אין מספר שכל העוה"ז ממש אין כנגדו והכל ברא בדיבור אחד כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וכו' אי"כ הגשמי שהוא סטיא כנוכר שהוא עלמא דשקרא הוא אחד מאלף אלפי אלפים כו', מהדיבור אחד שברא בו הקב"ה העולמות אי"כ על אחת כוי"כ נגד השיית למשל האדם שהוא מדבר בוודאי לא חשיב אצלו דיבור אחד שמוציא מפיו נגד האדם עצמו כי הוא יכול לדבר עד אין סוף ומספר כדברים האלו, ולפי' כל מה שאדם רוצה וחושק רצון הגשמי יותר יכול הוא להפך הרצון יותר להתאוות בו ית' דהיינו שישים אל לבו מה הוא רוצה אם רוצה ממון כמה ממון יש בעולם עד אין מספר ממש וכל העולם הגשמי ממש הוא אין עד אין מספר נגד העולמות והכל ברא הקב"ה בדיבור אחד ואי"כ יותר טוב להתאוות למי שברא בדיבורו א' את כולם, ולפי' כשיש לאדם יסורין הוא מתאוה יותר לרצון גשמי לתאוות עוה"ז וכשמהפך את הרצון להקב"ה מתאוה הוא יותר להקב"ה כמו שהוא מתאוה לרצון הגשמי יותר כו'. וזהו משארז"ל אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס ומה שאמרו אין בן דוד בא אלא בשביל יסורין.

ולפי' שהזכרנו לעיל שהרצון הגשמי ופל העולם הגשמי הוא סטיא ועלמא דשקרא יהי' מובן הפסוק לעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם וסרתם ועבדתם וכו' לפי כשהוא סר הרצון שלו מהבורא ית' אזי הרצון ממשיך לגשמי לפי שהרצון הולך תמיד ומתאוה ואי"כ כשאינו עובד בכל לבבכם ובכל נפשכם שהוא שהרצון אעי"פ שאינו עובד ע"ז ממש הוה נמי ע"ז לפי

וכשמהפך . . הגשמי יותר כו': נראה יותר טוב להפך הרצון להבורא ית' ולמשל האדם כשיש לו עושר וממון אינו מתאוה כ"כ לממון אבל כשאין לו הוא מתאוה ולפי' כשיש לאדם יסורין הוא מתאוה יותר לרצון הגשמי יותר.

נפשכם: נראה: נפשכם שהוא הרצון וכו'.

נמי: נראה: כמו.

שהרצון הגשמי הוא ע"ז וס"א, ויובן ג"כ מ"ש רז"ל אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו ע"א כו"כ כנ"ל, וזהו נק' תשובה פ"י שמשים הרצון הגשמי לרצון הקב"ה להתאוות אליו ית' ולפ"ז אתי שפיר מ"ש רז"ל במקום שבע"ת עומדין אין צדיקים גמורים וכו"י כי לכאורה אינו מובן אבל לפי מה שנז' לעיל אתי שפיר שמה שהאדם חושק ומתאוה לעולם הגשמי יותר כשהוא מהפך הרצון הגשמי לעבודת הבורא ית' והוא דומה כמו שחושק ומתאוה יותר בו ית' כנ"ל וא"כ צדיק גמור שלא ידע כלום מהרצון ותאוה גשמיות אין רצונו גדול כי"כ גם לבורא ית' אבל בע"ת שהוא יודע רצון הגשמי ותאוות עוה"ז וכשהוא חוזר רצונו להקב"ה הוא נמי גדול מאד, ויש ב' מיני תשובות הא' נק' תשובה עילאה והב' תשובה תתאה ועילאה הוא תשובה הנזכר שמהפך הרצון הגשמי וחושק בו ית' ותשובה תתאה היא בענין זה שמהפך רק המעשה דהיינו שבתחלה לא למד וכיוצא בו ועכשיו לומד אבל אינו מהפך הרצון וא"כ לפי הנזכר שרצון הגשמי הוא ס"א והיא ע"ז (והטעם הוא מהו ע"ז שמשתחווה לעץ ועשה העץ לצלם מה בכך אלא לפי שבאמת הוא אין והבל והוא עושה אותו ממש לפיכך נק' ע"ז וה"ה לכל רצון הגשמי). ומזה יובן מה שה"י בימי הנביאים והמלכים או צדיק גמור או להיפך ולא ה"י בינוני כלל כי היו חכמים והיו יודעים ומבינים שהרצון גשמי הוא ע"ז לכן או שהלך ברצון גשמי או שהפך הרצון אליו ית'. וא"כ צריך כאו"א להפך הרצון הגשמי שלו להקב"ה ולדבק אליו ית' בתורה ותפלה כי התורה הוא דיבורו של הקב"ה שהוא וידבר ויאמר וגם התורה שבע"פ והתפלה ג"כ לפי שאפילו לא היו מתפללין אלא כ"א מנין אחד מישראל ג"כ מתפללין למעלה כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום וכו'.

(קדיש)

י"הא שמו הגדול מבורך. להבין ענין שמו הגדול ושמו סתם, הנה חכמה דאצילות נק' ראש שהוא ראשית הגילוי ומל' נק' סוף ורצון נק' תחילה כי בחי' ראש שייך לומר כשיש סוף ולאפוקי כו'. ולהבין זה מבשרי אחזה אלוה ד"מ ענין נר"ן ח"י שבאדם נר"נ הוא בחי' חב"ד חג"ת נה"י שמלובשים בג' כלים מוחא לבא וכבדא ולבושים החיצונים שלהם מחדו"מ ובחי' ח"י הוא

בחי' רצון שאינו יכול להתלבש תוך כלי, והנה חביד מלוכש הרצון וחגיגת
 מלוכש לחביד ונהיי מלוכש לחגיגת והנה בבחי' חכמה ולמטה יש בחי' הטי'
 לזכות או לחוב ד"מ היינו אותו הדבר עצמו שנמשך מהרצון כשבא לבחי'
 חכמה יש בו בחי' הטי' לזכות ולחוב ונולד בו בחי' קוין חח"ן קו ימין בגי'ה
 קו שמאל דתי' הוא ממוצע מה שאין כן בבחי' רצון בחי' חיי שאין שם בחי'
 קוין ובחי' הטי' מחמת שהוא בלי גבול ואינו תוך כלי ואדרבה המדות
 שברצון הוא בעומקות גדול יותר מחביד מחמת כי שם הוא בלי גבול ואינו
 תוך כלי ושם נק' המדות בחי' ימי קדם אהבה רבה תכלית שנהא שנאתים כו'
 ככה ממש שנמשל אצילות הוא מלשון ויאצל מן הרוח חלק קטן נבדל
 מהגדול שבחי' חכמה נמשך מהרצון וחכמה מלוכש לרצון שהוא בחי' חיי
 וחגיגת מלוכש לחביד כו' וממלכות דאצילות נמשך לבייע בחי' מדו"מ והנה
 כל הבחי' חביד וחגיגת כו' יש בהרצון כי משם נמשכו רק ששם הוא בהעלם
 גדול מאוד ואינו תוך כלי והמדות שם דקים מאוד ונק' ע"ס הגנוזים
 במאצילן בחי' אנת חכים ולא בחכמה ידיע ושם הוא בעומקות יותר ונק' ימי
 קדם יד הגדולה יד החזקה וזהו בחי' שמו הגדול כו' אעפ"כ היא בחי' שמו
 כי גם שם יש בחי' אותיות שהוא מלשון אתא שמקבל מרעוא דכל רעוין רק
 ששם האותיות אינם בערך כמו באצילות כי שם הוא בהעלם ודקות גדול
 ונק' ע"ס הגנוזות כנ"ל והנה בעת בריאות העולמות הי' חסד חנם עלה
 ברצונו בריש הורמנותא דמלכא ובאמת בטובו מחדש בכל יום תמיב ובטובו
 היינו ענותנותו בחי' ענוי ארץ בחי' ע"ס הגנוזות ובכל יום תמיד ממש
 ששבת הוא תמיד שבת בראשית וכן כל ששת ימי המעשה הוא מחדש תמיד
 שבכל יום ושעה ממש הוא המשכה חדשה ד"מ כשאדם לומד איזה משנה
 גמרא בעיון שכלו והנה למחר כשלומד עוד הפעם אותה הסברא בעצמה
 שלמד מקודם נמשך לו שכל חדש ואינו לומד בשכל שלמד אתמול אף שהי'
 הסברא בעצמה שלמד אתמול מ"מ השכל הוא חדש כי אתמול הי' הסתלקות,
 ככה למשל שנמשל שבכל יום ושעה נמשך המשכה חדשה רק שאצל אדם
 הוא הסתלקות הרצון משא"כ כו' שא"א להיות הסתלקות הרצון שיחזור לאין
 ואפס רק שהמשכה חדשה והוא נעשה ע"י אתערותא דלתתא שהוא בחי'
 העלאת מ"ן וענין העלאות מ"ן הוא עד"מ כמו הנשמה באדם שהחיות שלו
 רוצה למקורו והוא בחי' והחיות רצוא ושוב וכן במלאכים ענין צבא השמים
 לך משתחיים מחמת שהם בטלים למקורן ע"כ יורד להם חיות חדש וענין
 אתערותא הוא ד"מ כמו באדם כשהוא טרוד בעמקות גדול בעצמיות נפשו
 אזי א"א לפנות משם אל דבר שאינו מערכו כ"א ע"י בקשה, וזהו יהי רצון
 ברוך אתה הוי' והאתערותא נעשה ע"י ישראל מחמת שנלקחו משם כי
 ישראל עלו במחשבה ע"כ יכולים לעורר והוא ע"י התורה ותשובה ע"י תורה
 כי התורה נק' עוטה אור כשלמה כהדין קמצא דלבושין מני' ובי' כי אף

שירדה ונתלבשה באותיות גשמים מ"מ מאיר משם רצונו והוא ד"מ כמו זיו השמש שבוודאי אינו גוף השמש ואעפ"כ אין הזיו מסתיר עצם השמש כן ממש התורה אף שנתלבשה באותיות גשמים מ"מ אין שם הסתר כלל וע"כ ע"י התורה יכול לעורר רצונו, ובחי' תשובה הוא בחי' ובכל מאורך למעלה מהרצון היינו עומק הלב שהוא קודם רצונות שאח"ז בא לבחי' רצונות ללמוד תורה ולעשות מצות אך מקודם הוא למעלה מבחי' רצון והוא בחי' בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו' היינו שקיבלו עליהם נעשה קודם שידעו מה לעשות וע"ז מעורר ג"כ בחי' רעוא דכל רעוין, וזהו יהי שמו הגדול מבורך ובחי' יהא שמי' רבא מבורך מבחי' רעוא דכל רעוין סליק.

(17109)

להבין מהו ענין לשם יחוד קוב"ה ושכינתו וגם יחודא עלאה שבק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. כי הנה כתי' כל הנקרא בשמי לכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו שהם שלשה עולמו' בי"ע, ומבשרי אחזה כי הנה בנפש האדם שבו שלשה לבושי' מחדו"מ שהוא התגלות הנפש במחשבה יש התגלות אותיות ובדבור התגלות לנוכח ובמעשה אף למקום רחוק דהיינו בכתב וכדומה, ככה ממש הג' עולמות בי"ע הם לבושים וזהו לבבוד וכמאמר ר"י קרא למאני מכבודתא שבהם התגלות רצונו ית' בבריאה התגלות המחשבה ביצירה התגלות הדבור בעשי' התגלות המעשה אך להבין הלא הוא ית' אין סוף ובלתי ב"ג ובלתי ב"ת ואין ערוך לו וא"כ אין שייך לפניו לבושים וצמצומים כאלה וכו'. אך הנה כתי' יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו וגו' כי בכל אדם השם אשר יקראו לו דהיינו ראובן וכדומה אין השם ממהותו ועצמותו ולא ממדותיו רק יש באותיות אלו הארה מועטת מעצמיות הנפש וזה השם הוא רק לנוכח כדי שיוכל לקרוא לו זולתו ככה ממש עד"מ כל העולמות בי"ע הוא רק הארה מועטת וזיו משם הוי' וזהו שמי השמים וכל צבאם וכו' יהללו את שם הוי' כי בזה שייך להלל אותו כי כל חיותם וקיומם הוא רק מבח"י שם הוי' אבל שמו שהוא בחי' עצמותו הוא בבחי' לבדו ואין שום נברא יכול להשיג כי לית מחשבה תפיסא ב"י כלל. וזהו כל הנקרא בשמי בשמי דייקא שהוא בחי' שם הוי' לכבודי שהם לבושים בחי' בי"ע בחי' זיו והארה אך להבין הלא ההארה מבחי' א"ס הוא ג"כ מוכרח להיות בבחי' א"ס כידוע אך הנה ידוע ישראל עלו במחשבה כי יש ב' בחי' ישראל ישראל דלעילא וישראל דלתתא ישראל דלעילא הוא בחי' כי שרית

עם אלקים וגו' כי אלקים הוא בחי' הצמצום וההסתרה ובחי' ישראל הוא בחי' השתוררות על בחי' אלקים כי קמ"י כלא חשיב כחשיכה כאורה ולפניו אין שום צמצום והסתרה כלל מסתיר לפניו וכל הבריאה היא בבחי' כשעלה ברצונו שהוא למעלה מהשגת השכל וטעם ודעת מושג והיא בחי' צור לבני בחי' ישראל דלעילא וזהו ישראל עלו במחשבה פ"י שבחי' ישראל יש לו עליי' במחשבה שהוא למעלה מן בחי' המחשבה ובחי' התפשטות אור א"ס בנבראים הוא נק' במופלא ממך אל תדרוש החקר אלוה תמצא כי זה בחי' ומפליא לעשות בחי' פלא עליון היינו לקשר גשמי ברוחני כל זה נק' ישראל דלעילא, ובחי' ישראל דלתתא הוא נק' שכינה ששוכנת בתחתוני' והוא בחי' אהבה מסותרת שיש בכל או"א מישראל בכח למסור נפשו וגופו על ק"ה בלי שום טעם ודעת ושכל מושג וזה נק' בחי' רעותא דלכא למעלה מן הטעם ודעת וכו' וכשכנס"י בכללות מקבלים עמ"ש במס"נ בלי טעם ודעת אז באתערותא דלתתא מעוררים ג"כ לעילא בחי' ישראל דלעילא להמשיך חיות מאור א"ס לנבראים שהוא ג"כ למעלה מן הטעם ודעת, וזהו יחוד קוב"ה ושכינת"ה וזה ענין יחודא עילאה שבק"ש כי מתחלה כשאומר פסוד"ז וברכות ק"ש ושם נאמרו ונשנו באריכות הביטל של כל העולמות ביי"ע מלאכים שרפי' ואופני' כו' אומרים קדוש כו' וכמבואר בלק"א ואח"כ אומרי' שמע לשון הבנה שיתבונן שכל העולמות וכל הנבראים הם רק מבחי' ישראל דלעילא שהוא מבחי' ישראל עלו במחשבה בחי' צור לבני בחי' כשעלה ברצונו ומזה נמשך להיות הוי' אלקינו שהוא בחי' התפשטות אור א"ס בנברא"י שהוא למעלה מן הטעם והדעת וכיון שהוא כן הוא ג"כ יחפוז שיהי' הוי' אחד למסור נפשו באחד ג"כ בבחי' למעלה מן הטעם והדעת ואחד הוא בחי' שית סיטרין כו' יהי' הכל אחד וכו' ואח"כ ואהבת כו' בכל לבבך ובכל נפשך כו' שהוא בשכל ומדות כידוע ובכל מאודך פ"י לשון מאוד שרוצה מאוד מאוד שהוא בחי' למעלה מן הטעם כו' בחי' למסור נפשו באחד כנ"ל והוא נק' קעמ"ש שהיא למעלה מן כל העולמות שנק' מלכות שמים וג"כ לשון עול כמו מי שמקבל עליו דבר שהוא למעלה מן הטעם והדעת שלו אעפ"כ הוא מקבל עליו והנה בק"ש הוא רק חפיצה ורצון בלבד שחפץ שיהי' כן אבל בשי"ע שהיא עיקר התפלה ותפלה פ"י התחברות מלשון נפתולי נפתלתי כו' שאז בשי"ע נגמר היחוד והם נק' ח"י ברכאן דצלותא שהם ח"י כלים להמשכות אור א"ס ב"ה לח"י עלמין ששם נתעלם החיות עלמין לשון העלם והח"י ברכות הם כלים כגון ברכת מוחל וסולח וכו' כמו מי שמוחל לחבירו אז מראה לו הארת פנים וזו היא הכלי להמשכות אור א"ס ב"ה אבל עדיין אינו בהתגלות היחוד ועיקר ההתגלות הוא בתורה ומצות כי התורה היא חכמתו ורצונו ית' וכשקורא בתורה מתגלה רצון העליון בפיו כמ"ש ואשים דברי בפ"ך וכו' והמצות הם ג"כ גילוי רצון כי המניח תפילין מעורר

תפילין העליוני כמ"ש הקב"ה מניח תפילין וכן באתרוג מעורר אתרוג העליון כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' וזהו ונוזלים מן לבנון כמו יזל מים כמו מים הנוזלים ממקום למקום שהן הן המים וזהו אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי וכו', אבל כל זה אינו יכול להמשיך כ"א בתפלה שהם כלים כי בלא תפלה האיך יכול להמשיך אור א"ס ב"ה שיתגלה בנברא בצמצומים רבים כאלה וזהו כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו כי בתורה לבדה אינו יכול להמשיך הארת א"ס בנברא בלא כלי כי הוא רחוק מאוד מהאמת אך בתפלה שעושה כלים להמשכות אור א"ס בחי' עלמין באומרו ברוך אתה פי' ברוך שיומשך ויברך מלשון בריכות מים כו' כמ"ש במ"א ואח"כ יכול להיות בחי' ודברי אשר שמתו ודברי ממש כמ"ש ואשים דברי בפ"ך וכו' וד"ל.

ביאור סדר התפילה מב"ש עפ"י כהאריז"ל

ברוך* שאמר והי' העולם רישא דלא אתידע, ברוך הוא גולגלתא דא"א כו'. הנה במילת ברוך יש ב' פרושים עפ"י דרך הקבלה כמו שהוא למעלה בפרצופים עליונים, ועפ"י עבודת ה' שלמטה, והיינו כי ברוך הוא המשכה בכ"מ, שעפ"י עבודת ה' הוא בחי' המשכות גילוי א"ס ב"ה שיומשך מההעלם אל הגילוי בנפשו האלקית וע"ז מתפללי' ברוך אתה שבכל סידור התפילה שהכוונה הוא שיתגלה בחי' גילוי אלקות בנפשו וכמ"ש ברוך ה' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלי' כו', ועפ"י דרך הקבלה הכוונה במילת ברוך הוא בחי' המשכה מעצמות המאציל ב"ה המרום לבדו ומתנשא מערך י"ס הנאצלים בבחי' י"ס הנאצלים שיתהווה ויאצל ממנו ית' בחי' חכמה דאצי' או בינה דאצילות כו', והנה עפ"י דרך הקבלה ברוך שאמר כו' הוא המשכה מעצמות המאציל ב"ה המרום לבדו

(*) קבוצת מאמרים אלו — מברוך שאמר עד לפני ויברך דוד — הם הנחות הרה"צ וכו"ר משה בן כ"ץ אדה"י.

אודות מאמרים אלו שנמצאים בביכל גוכייק הר"מ (237), כותב באגרות קודש דכ"ץ אדמו"ר מוהר"ש"ב נ"ע (קה"ת — תשמ"ב) ח"א ע' כג: את הכ"ץ קבלתי ומאד נהניתי מהם ובפרט מהביאורים בכוונת התפלה ע"ד הקבלה והחסידות והם יקרי הערך מאד ובלתי ספק שהם כ"ץ הר"מ זצ"ל. (וראה ג"כ שם ע' כ). ראה עוד בהנשמן אודות הביכל ואודות מאמרים אלו להלן בהמ"מ. ברוך שאמר: ראה להלן ע' תכז ואילך מאמרים נוספים על ברוך שאמר.

שיאצל ממנו בחי' רדלי'א שהוא בחי' מל' דא"ק והיא נעשה רישא לאצי' אך לא אתידע כלל כי לית מח' ת"ב כלל ואינה נתפסת בשום מהות עדיין כלל ולכך אומר שאמר והי' העולם פי' שאמר הוא מל' דא"ק דלית מח' תפיסא בה לכנותה בשם מהות ודבר מה כלל כ"א שאמר סתם מי שאמר רק זאת ידוע שהי' העולם האצי' מבחי' האמירה דמל' דא"ק שאף דלא אתידע מהותה ואיכותה בעצמ' אעפי"כ נרגש מציאותה מצד הפעולה שאמר והי' העולם דאצילות.

ברוך הוא, הוא בחי' גולגלתא דא"א שלמטה מרדלי'א ולכן אומרים ברוך הוא שנתפס בשם מהות לדבר מה לקרותו בשם הוא אך בלשון נסתר, כי ג' מדריגות נק' בחינת אתה חכמה וחסד דו"א ומל', מל' נק' אתה שהיא עלמא דאתגלייא לגבי ז"א שהוא העלם לגבה וחסד דז"א נק' אתה שהוא בחי' התגלות לגבי בינה דאצילות שנק' עלמא דאתכסייא וחכמ' נק' אתה שלגבי הכ"ע אפי' החכ' הוא בחי' התגלות ווי"ש אתה כהן וגר' אבל כ"ע נק' הוא כי ישת חושך סתרו שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים שפנימיות הכתר הוא מבחי' תחתונה שבמאציל וחיצוניות הכתר הוא שרש וראש לנאצלים והוא המחבר את המאציל עם נאצלים וזהו הכוונה במילת ברוך שהוא בחי' ההמשכה מעצמיות המאציל שיאצל בחי' הכתר דאצי' כי עצמותו פשוט בתכלית הפשיטות ומרומם לבדו עד שאפי' אור צה ומצוחצח דכ"ע אתחשך קמי' כו' כנודע ולכן ממשיכין שישרה אאי"ס ב"ה בגולגלתא דא"א והיינו בחי' האצי' שלו מן עצמיות המאציל ב"ה ועי"כ העבודה הוא ההמשכה מבחי' הכ"ע שמתגלה למטה בעולמות דבי"ע ובכללם הוא נפשו האלקית שיתגלה בנפשו ג"כ וזהו ברוך הוא שיומשך בחי' הוא הכ"ע ויתגלה למטה וכן ב"ש וכו', אך באמת כולא חדא מילתא היא דכאשר יומשך ויתרבה השפע דעצמות אאי"ס ב"ה בתוס' מרובה בבחי' הכ"ע, שזהו כפי חכמי הקבלה כו' במילת ברוך הוא אזי ממילא תתפשט ותתגלה השפע דא"א למטה בכי"ע וכמשל חביות יין כשנתמלא הכלי על כל גדותיה אזי ממילא יהי' נשפך היין מן החביות למטה על הארץ או על הכלי שמעמידים תחתיה אבל כשהחביות עצמה איננה מליאה ממילא לא יתגלה היין בשפיכה למטה שהחביות מסתרת ומכסה עליה כו', וככה ממש למעלה דכאשר מתוסף השפע דעצמות אאי"ס בהכ"ע ממילא תתגלה ממנו למטה ג"כ ובוה יתכנו ב' הפירושים כא' וכנ"ל ועד"ז טובב והולך כל המאמ' כו' וד"ל.

ברוך אומר ועושה (מוי"ס דא"א) ברוך גוזר ומקיים (אבא דאצילות). פי' כי אבא דאצילות נק' בשם גוזר מפני שהחכ' דאבא דאצי' היא מלאה דינין והיינו כי אורייתא מחכ' נפקת וכולם בחכ' עשית שכל התהוות הנאצלי'

שמחכ' ולמטה הוא מחכ' ראשית האצילות וכל התהוות האצילות היא עפ"י חכ' של התורה שנמשכה מאבא דאצילות ולכן היא מלאה דינין אף שהוא שרש הקו הימין דחח"ן דאצ"י אכן שאינה סובלת ההיפוך והמנגד לה דהיינו שמה שיוסבל עפ"י חיוב השכל והתכמ' לזה היא הנשפעת טוב וחיים וחסד כו' אבל מי שהוא נגד החכמ' וההיפוך לה עד שאינה יכולה לסובלו שאין חיוב השכל והחכ' מחייב להשפיע לו טוב וחסד כ"א אדרבה לענשו בעונשין המפורשות בתורה מצד שהוא ההיפוך והמנגד לה שעבר עבירה פלונית המוזהר בחכמות התו' אשר לא תעשינה כו' משאיכ' למעלה מהחכ' דאצילות הוא מקור הטעם והחסד להיות מאריך אף לרשעים ולהיות נושא עון ועובר על פשע לסבול אף מה שנגד החכ' כו' ולכך נק' החכ' דאצ"י בשם גוזר ומקיים שהיא גזירת הדין של התו' לקיים כל דבר של הנהגות העולם בדין ומשפט התו' שלזכאי מחייב הדין של החכ' להשפיע לו טוב וחסד ולחייב גזירת עונש המפורש בתורה הכל לפי החטא כן הוא העונש כפי שנגמר הדין בחיוב השכל והחכ' של התורה (וכמ"ש במ"א על מאמרז"ל שאלו לחכמ' נפש החוטאת במה תתכפר אמרה תמות כו'). והנה כללות עולם האצילות נק' בתיוונים בשם עש"י שאדם דאצילות נק' אדם דעש"י ועולם הנקודים בשם עולם היצ"י ועולם העקודים בשם בריאה כו' ע"ש והטעם לזה בהיות ידוע שבז"א דאצילות האורות מצומצמים ומלובשים בתוך הכלים דאצ"י שהאורות הם נמשכים מבחי' עצמיות אא"ס ב"ה והן גיכ בבחי' א"ס ב"ה בלי גבול ותכלה כלל, אך אם האורות דאצ"י היו פשוטי' כמו שהם מופשטים מגדר התלבשות הכלים כלל היו מתפשטים בבחי' א"ס ממש בלי גבול ותכלה כלל ולכן לא הי' אפשר להתהוות מהם עולמות בי"ע הנפרדים ובע"ג ותכלית ומה גם בתחילת האצ"י כשנאצלה בחי' אור החסד דז"א דאצילות הי' האור מתפשט בלי גבול ותכלה כלל בבחי' א"ס ממש איך הי' באפשר להיות נאצל בחי' אור הגבורה ההפכי ומנגד לה שכיון שהתחיל להאציל אור החסד הי' נמשך ומתפשט בבחי' א"ס ממש בלי תכלה כלל ועד שלא יהי' הפסק להתמשכות אור החסד לא הי' אפשר להאציל ולמשוך מהות אור הגבורה ההפכי ומנגד לה וכן למטה בבי"ע כאשר הי' נמשך אור החסד דאצ"י במאמר הראשון דהי' אור ביום ראשון דבראשית הי' נמשך והולך ומתפשט באורך משך הזמן כולו דשית אלפי שני' דקיים עלמא ואיך הי' יתכן להיות באמצע המשך הזמן זה פעולת מדת הגבו' לפעול חורבן בהמ"ק בעו"ה וכה"ג כ"א הי' רק המשכות טוב וחסד ממהות אור החסד שנמשך בתחילת יום ראשון דבראשית בכל משך הזמן דשית אלפי שנין כו' אי לזאת נתצמצמו האורות דז"א דאצ"י בבחי' הכלים דז"א שהכלים הם מבחי' הגבו' שמגבילי' את האורות שלא יתפשטו בבחי' א"ס והיינו כיון שנמשך אור החסד דז"א ונתלבשו בתוך כלי החסד והכלי הוא מבחי' הגבול היא מצמצמת ומגבלת

אותו שלא יתפשט בבחי' א"ס ממש כ"א יהי' שיעור וגבול להתפשטותו וכיון שמסתיי' תפסק הגבול והשיעור של התפשטותו אז מתחיל להאציל ולהתפשט בחי' אור הגבור' וגם הוא מתלבש בכלי הגבורה המגבלת אותו שיהי' שיעור וגבול להתפשטותו וכיון שנפסק המשכות אור הגבורה אז מתחיל להתמשך אור הת' והנצח כו' ועד"ז כולן. אך כיון שהכלים הן מבחי' הגבול שהם ממדת הגבורה והצמצום לצמצם ולהגביל האורות אזי מגבילי' ומסתירים יותר מדאי עד שלא יומשכו ונתפשטו האורות למטה כלל לזאת האורות הנמשכו' מבחי' החסדי' העליוני' מבחי' אור א"ס נמתקי' הגבורות דהכלים עד שמתמזגים במזג השוה להיותם מתפשטים בשיעור וגבול הממוזג במזג השוה.

אכן העושה השיעורי' והגבולי' ההם בהם שכמה בשיעור יתפשטו האורות ולא יותר שיגבילו אותם הכלים לעצור אותם מלהפריז על המדה והגבול הנמדד להם הוא בחי' חכמה דאצי' שנק' בשם גזור ומקיים שהיא גזורת כמה בשיעור ומדה יתפשטו האורות ולא יותר וכן יקום בלי תוס' על המדה ולא יוגרע ממנה כפי שמדדה וגזרה בחי' החכ' העליונה ושיעורים והגבולים ההם עלי' אין להוסיף וממנה אין לגרוע ולכך נק' עולם האצי' בשם עשי' מצד צמצום של הכלי' המגבילי' את האורות שיתפשטו בשיעורים וגבולי' אשר הגבילה החכ' עליונה שהוא מקור העשי' הזאת וזהו כולם בחכ' עשית שדייקא בחכ' נעשו כל הגבולי' בהנה שהוא גזורו ומקיים להיות מתנהג כל עולם האצילות עפ"י גזירות וחיוב החכ' דאצי' ולהיות האורות מתפשטי' כפי שגזרה החכ' ולא יותר מה שאין החכ' והשכל דאצי' מחייב להתפשט יותר שאז ממילא נעצרה השפע מלהתפשט יותר כנ"ל. אך בחי' ההמשכה זו של הגבולים שבחכ' הוא ממקורה בחי' מו"ס דא"א שלכך נק' בשם חכמ' סתימא' ע"ש העלמה שגנוזה בהכ"ע ולא אתפתחא ולא ידיע כלל משא"כ החכ' הגלוי' דאצי' שנמשכה ממנה היא מתפתחת לל"ב שבילין ידיעין כמ"ש באד"ר ע"ש והיינו שקו המדה המודד את כל השפע דאצי' בשיעור ומדה גבולי' בכמה בשיעור יתפשטו האורות ולא יותר הוא נמשך מבחי' בוצינא דקדרוניתא הוא בחי' גבו' דעתיק שמתלבש במו"ס דא"א דאצי' והיא מקור בעשי' של הגבולי' דאצי' שנק' בשם קו המדה שהחכ' הגלוי' דאצי' מקבלת השפע מבחי' קו המדה דגבורה דעתי' המלוכש במו"ס אך להיות גזור המדות והגבולי' ואיך לקיי' וכו', וזהו ברוך אומר ועושה זהו מו"ס דא"א שמלוכש בו גבור' דעתיק שהוא עיקר הקו המדה דאצי' והוא המקור לעשי' דחכ' הגלוי' הגזור ומקיים כל המדות והגבולי' דאצי' כפי שנמדדו במו"ס דא"א מקורה וזהו אומר ועושה שהאמירה דח"ס היא מקור להעשי' דחכ' אשר כולם בחכ' עשית דהיינו כפי שנמדד באמירה דמו"ס כך תגזור

ותקיים החכ' הגלוי' דאצי' וברוך הוא ההמשכה מעצמות המאציל המרומם לבדו ומתנשא אפי' מערך מו"ס דא"א שיתלבש במו"ס דא"א ובחכ' גלוי' כו' וכנ"ל וד"ל.

ועוד יש לפרש בע"א שלכן נק' עולם האצילות בשם עשי' כי עשי' הוא מלשון תיקון כמו ועשתה את צפרני' (כמשי"ת במ"א ע"פ גבורי כוח עושה דברו ע"ש שכ' מלאכה הנעשית לצורך תיקון נק' בשם עשי' ואלו הן הלי"ט מלאכות דו' ימי המעשה החורש והזורע והאופה כו' שהם הכל בחי' תיקונין שמתקן את המאכל להיות ראוי למאכל אדם ולכן נק' עולם האצי' בשם עשי' כי הוא עולם התיקון שבו נתקנו ונתבררו הרפ"ח ניצוצין דתהו שנפלה בשבירה וז"ש כולם בחכמ' עשית כי בחכמה כ"ח מ"ה, דתיקון דוקא אתברירו כל הניצוצין דב"ן דאצי' ומתקנין בבחי' התיקון דמ"ה וזהו העשי' דאצי' שהיא סוד הכירור דמ"ה דתיקון שמברר למתקן בבחי' התיקון דאצי' אך בחי' הכח שבמה דאצי' הוא חכמ' הגלוי' דאצי' לברר ולתקן כמ"ש כולם בחכ' עשית הוא נמשך ממקורו בחי' מו"ס דא"א ששם עיקר הכירורים והוא המשפיע כח והארה בחכ' הגלוי' לברר ולתקן. וזהו סוד ברוך אומר ועושה הוא בחי' מו"ס דא"א שממנו נמשך בחי' עשי' הוא התיקון דאצי' אשר כולם בחכ' הגלוי' דאצי' עשית ותקנת אך מקור העשי' הזאת הוא בחי' מו"ס דא"א שאומר ועושה שכפי שגזר אומר במו"ס כך עושה החכ' גלוי' להיותה אח"כ כן גזור ומקיים כו' כנ"ל וד"ל.

ברוך עושה בראשית (אימא דאצילות), פי' חכמה דאצי' נק' בשם ראשית כמ"ש ראשית חכמ' כו' ובינה דאצי' הוא העיקר העשי' דאצילות שנק' בשם עושה ממש לפי ב' הפירושים שנת"ל כפי פי' הא' דאדם דאצילות נק' בשם עשי' מצד הצמצומים דאורות דז"א בכלים המגבילים הרי הבינה היא מקור המדות דז"א ממש שהיא אם הבנים ממש שהתהוות המדות היא מבנין אימא כמו עדימ' בנפש המתבוננת באיזה מושכל שנולדים מזה המדות אהוי"ר שישנם להמדות במציאותן בעודן מכוסים בבחי' ההתבוננות בהעלם ולכן נק' בשם עושה שהוא בחי' העשי' ממש של המדות דז"א האורות המצומצמים בתוך הכלי משא"כ החכמ' הוא המקור לעשי' ואינה בחי' עשי' ממש וכמ"ש בזוהר כולם בחכמ' עשית בבינה שע"י התלבשותה בבינה היא פועלת העשי' דמדות דז"א דאצי'. וזהו עושה בראשית. פי' בינה עושה המדות דז"א שנק' בשם אדם דעשי' ע"י התלבשות החכמה בהמקור העשי'. וזהו עושה בראשית כהתלבשות החכ' בה שנק' ראשית כו' וכפי הפי' השלש שלכן נק' אצילות בשם עשי' לשון תקוני' מצד היותו בחי' עולם התיקון שם מ"ה שמברר כל הניצוצין דב"ן ומתקנם לכך נק' בינה דתיקון דאצי' בשם

עושה ממש בהיות עיקר השבירה דתוהו ה' בו' התחתונות דאימא דוקא כמ"ש וימלוך בלע ושם עירו דין הבה כו' וימת כו' לכן התיקון הוא ג"כ בכינה דתיקון דאצילות באותו מקום שה' השבירה, וזהו עושה הוא כינה דתקון ששם הוא עיקר הברור והתיקון דניצוצין דתהו אך כמה בראשית בחכ' שנק' ראשית כ"ח מ"ה המלוכש בה כי בחכ' דוקא אתברירו ע"י התלכשות בכינה וזהו סוד כולם בחכ' בחכ' עשית בכינה וכנ"ל וד"ל.

ברוך מרחם על הארץ (ז"א דאצ"י). פ"י ארץ הוא בחי' מל' דאצ"י אשר עיקר בנינה מהגבורות כמאמרז"ל דינא דמלכותא דינא וכתוב מלך במשפט יעמיד ארץ שכל הנהגות העולמות דבי"ע שמנהגת מדת מל' דאצ"י הוא הכל עפ"י דין ומשפט כנודע גם עיקר בנין המל' הוא מהגבורה אשר א"א בלא"ה שתהי' הממלכה נכונה כי אין מלך בלא עם דווקא הזרים ונפרדים דווקא ומצטרך להתהוות עולמות הנפרדים המחודשים מאין ליש והם בע"ג ותכלית שמוזה א"א זולת ע"י מדת הגבור' והצמצומים להתעלם ולהסתתר הא"א ב"ה מהם עד שיתראו ליש ודבר בפ"ע ולכן עיקר בנינה מהגבור' דוקא ולזאת צריכים להמתיק הגבורות שבמל' והיינו ע"י המשכות ג"ר דז"א שרובו הם חסדי' להמתיק הגבורות שבמל' ע"י השפעת בחי' חסדים וזהו מרחם על הארץ וד"ל.

ברוך מרחם על הבריות (כתר נוק' דאצ"י), דהנה הבריות הם המלאכי' ונשמות דבי"ע שמל' דאצ"י מקורן משפעת להן בחי' חסדי' שקבלה מז"א דאצילות לרחם עליהם להוסיף אורות להם אשר א"א להתמשך השפע של החסדים והרחמים אליהן מז"א דאצילות אשר נשגב מהם הגבה למעלה מאד נעלה זולת ע"י אמצעות מדת מל' דאצ"י מקורן שמקבלת תחילה השפע מז"א בעלה וזהו מרחם על הארץ ואח"כ משפעת להן כבי"ע וז"ש מרחם על הבריות שהוא נוק' דאצילות המרחם על הבריות וד"ל.

ברוך משלם שכר טוב ליראיו (כתר דבריאה). פ"י ע"י שמקבלת הנוק' דאצ"י בחי' החסדים והרחמים מז"א בעלה אוי נעשית היא בחי' עתיק לבריאה כנודע ואז נמשך ממנה השפע של הרחמים מבחי' י"ג ת"ד דא"א בבריאה לשלם שכר טוב ליראיו, והיינו כי ג"ע העליון הוא בחינת כינה דבריאה אשר ממנה מקבלים הנשמות שבג"ע השפעה טובה בהשגתן מזיו השכינה להתענג על הוי' וכנודע שבינה דבריאה נק' בחי' רחובות הנהר עליון היוצא מעדן בחי' חכמ' דבריאה והחכ' מאין תמצא מבחי' הכתר דבריאה שהחכ' נק' בחי' שכל הנעלם שנובעת מבחי' אין הכ"ע אשר ישת חושך סתרו, וזהו ברוך הוא בחי' ההמשכה מכ"ע מקור הבניים בג"ע עליון

ותחתון להשפיע שכר טוב ליראיו הם הנשמות שבג"ע עליון ותחתון להוסיף אורות בבנים שיזכו להשגות חדשות נפלאות ע"י ההשפעה מן המקור הוא הכ"ע דבריאה וד"ל.

ברוך חי לעד וקיים לנצח (אבא דבריאה). פ"י אבא דבריאה נק' בשם חי כי החכמ' תחי' שהוא מקור החיים של כל מציאות הנפעלים בבי"ע כי בינה דבריאה נק' בשם אלקי' חיים שהוא בחי' המשכות החיים ממש שנמשך ממנה להנפעלים דבי"ע והחכ' הוא מקור החיים דבריאה הוא מקור החיים שהחיים נמשך ממנה כי הנהר הוא יוצא מעדן המקור המעיין של החיים כו' (וכן עפ"י בחי' התחלקות ד' מדרגות דצח"מ נק' החכ' בשם חי כנודע) וז"ש ברוך חי לעד וקיים לנצח, פ"י לעד הכוונה על בחי' מקום ונצח בחי' הזמן והיינו שבבחי' המקום דסדר ההשתלשלות מעלה ומטה מתפשט החיות שנמשך מהחכמה במורד למטה עד סוף כל סדרי ההשתלשלות כו' וקיים לנצח בבחי' הזמן לנצח נצחים כו' ואין הפי' של חי הוא שם העצם כמו שאומרים על האדם שהוא חי ח"ו כ"א ע"ש הפעולה שמשפיע החיים לזולתו והוא מקור החיים של כל הנפעלים כו' וד"ל.

ברוך פודה ומציל (אמא דבריאה). פ"י שלכן נק' אימא דבריאה בשם פודה ומציל בהיות ידוע שאימא היא מקור המדות דח"ג דז"א כמ"ש אם הבנים שמחה כו'. והנה בעולם הבריאה מבחי' ז"א דבריאה נמשכת בחי' סנהדרין שדינין בהיכל הזכות אם לזכות אם לחיוב שכאשר יוצא זכאי אזי נמשך לו בחי' טוב וחסד מבחי' חסד דז"א דבריאה ואם יוצא חייב אזי מוסרים אותו בגהינם לדונו עפ"י מדת הגבורה דז"א (וכמ"ש בזהר שהגיהנם נמשך לו מהיכל הזכות שמוסרים לשם החייבי' כו' ע"ש). והנה כאשר נמשכה השפע בהיכל הזכות לחיוב אזי נענש בעונש הדין המר ביסורי הגהינם כו' אכן בבחי' בינה דבריאה שנק' היכל ק"ק דבריאה מקור המדות דבריאה שם יש הצלה ופדי' להציל אף החייב שלא למסור אותו בדין דהיכל הזכות כ"א להיות נושא עון ועובר על פשע ולטלוח לו והיינו כי אין הדין נמתק אלא בשרשו הוא בינה דבריאה שדינין מתערין מנה לכך נמתקין הגבורות בשרשן דווקא להיות בינה דבריאה פודה ומציל אותו שלא למסור אותו בדין דהיכל הזכות (שאו לא יהי' לו עוד תקנה כ"א לטלוח לו ולעבור על פשע מפני שבבינה יוכל עדיין להתהפך ממה"ד למה"ר טרם שהגיע השפע בבחי' התחלקות הקוין דח"ג דז"א דבריאה) וגם זאת ידוע שפנימיות בינה הוא מקור הרחמים והשמחה כמ"ש אם הבנים שמחה רק דינין מתערין מינה מחיצוניות בינה לכן הוא פודה ומציל דווקא שהדינין נמתקין בשרשן בפנימיות בינה להצילו מן הדין) וזהו ברוך פודה ומציל וד"ל.

ברוך שמו (ז"א דבריאה). פ"י שהוא בחי' ש' הוי' דבריאה שנק' שמו בלשון נסתר נגד מדת מל' דבריאה שנק' אתה בחי' עלמא דאתגלייא, וז"ש ברוך אתה (מל' דבריאה) שנק' אתה עלמא דאתגלייא וכמ"ש ואתה מחי' וגו', וכלליות הכוונה של הברכות אלו מרדליא עד מל' דבריאה הוא בהיות מצטרך להתעורר בתפילה בבחי' העלאות מ"ן בפסוד"ז שאח"כ בבחי' רצוא מלמטה למעלה כנודע לכן מצטרך להמשיך תחילה מ"ד מלמעלה מעלה מריש כ"ד הוא בחי' רדליא עד בחי' מל' דבריאה לתת בו כח להתעורר בהעלאת מ"ן כמ"ש בפע"ח שאף לצורך העלאות מ"ן מצטרך תחילה המשכות מ"ד לעורר בהעלאות מ"ן כו'. וזהו כללות הכוונה דב"ש וכו' וד"ל.

ברוך אתה ה' האל אב הרחמן המהולל בפה עמו. א"ל (שער' דא"א י"ג ת"ד דיצ"י) אב הרחמן (אבא דיצ"י) המהולל בפה עמו (אימא דיצ"י). והענין דהנה ידוע שעולמות ב"ע נק' עולמות הנפרדים שנתהוו בבחי' התהוות מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלות אשר אין להם ערך ויחוס אל הבורא ית' הקדמון נצחי והנה נבראים בע"ג ותכלית ונפרדים והווים ונפרדים כו' אשר לזאת א"א להם להשיגו בחי' השגה במקורם האין שנתהוו ונמשכו ממנו להתפעל מהשגתם בו בבחי' שירה וזימרה והשתוקקות נפלאה לכלול במקורם עד שמתצמצם השפע תחילה בבחי' צמצום גדול עצום של השערות עליונות כי אינו דומה בחי' התהוותן ממקורם וקיומם תמיד מבחי' השפע חיות המגיע אליהם ממקורם תמיד כמ"ש ואתה מחי' את כולם לבחי' הנשמ' המחי' את הגוף כי הגוף לא נתהווה ממש מן הנשמה המלובשת בו כ"א מטיפת האב ואם והקב"ה מטיל בו נשמה הרי ה' גוף נוצר מתחילה זולת התלבשות הנשמה בו רק ה' בחי' דומם בלי חיות וכאשר הנשמה מתלבשת בו היא מחי' אותו תמיד שיהי' חי וקיים כו' ולכן אם ה' באופן זה בחי' התהוות המלאכי' ונשמות בבי"ע שהי' נפרדים באמת רק שמקבלים שפע החיים מלמעלה כמו שהגוף מקבל חיות מהנשמה ה' באמת אפשר להם להשיג בבחי' החיות שנמשך להן ממקורן החיים מאחר שהמה נפרדי' באמת אכן באמת אינו כן כי הלא ממך הכל שאף הכלי' שלהן נתהוו מאין ליש כי אין לך דבר שחוק ממנו ח"ו ולזאת איך אפשר להנפעלים עצמן מן המקור האין ליש להשיג במקור הפעולה שלהן אשר משם עיקר התהוותם ממש, וגם לא ידמה לחיות הנשמה שבגוף שנורגש פעולתה בגוף מצד התלבשותה ממש אשר לא כן למעלה שאין בחי' כח הפועל ית' מלובש בהנפעל ממש דא"כ יהי' בחי' שינוי והתפעלות ח"ו וכת"ב אני הוי' לא שניתי וכמ"ש במ"א.

ואחרי כל הדברים האלה יובן למשכיל היטיב איך שא"א להנפעל ומחודש מאין ליש ממש להשיג במקורו שנתהווה משם ממש בבחי' השגה ממש זולת ע"י שהשפע עליונה מתצמצמת בבחי' צמצום השערות לכל חד

וחד לפום שיעורא דילי' כי כל מלאך או נשמה פרטי נבדל מחבירו במהותו ואיכותו כפי שינוי מקורו ממקור חבירו ולכך משונים המה בהשגותיהם ולכך כחוי' מקבל השפע של ההשגה משערה פרטי' שנתצמצם יכה שפע החלק פרטי שלו (וזהו כפום שיעורא דילי' ממש כמ"ש במ"א) ואז לאחר שנתצמצמה השפע פירוש כהתחלקות פרטיות של השערות פרטי' לכל נברא פרטי לפום שיעורא דילי' יוכל להשיג בבחי' השגה במקורו האין שנמשך משם ויוכל להלל בבחי' שירה וזימרה בהשתוקקות נפלא' במקורו ית' וזהו מהולל לשון מתפעל שמתפעל בבחי' תהילה שנשפע בהנפעלים שיוכלו להללו, והיינו ע"י אל אב הרחמן הם ל"א קוצי דשערי' כו' שנשפע ע"י השפע להנפעלים שיוכלו להלל ע"י השגתם בו ית' ממש כנ"ל וד"ל.

ולהבין כ"ז באר היטיב צריך להקדי' ולבאר ענין השערות כו' הנה מורו (ה"ה דמעזריטש) ע"ה פ"י ענין השערות שלמעלה שהוא עד"מ בנפש האדם החכם גדול במושכלות נפלאות שמצטרך להשפיע השפע של המושכל לתלמידו הקטן אשר קטן שכלו מהכיל את השכל העמוק עמוק מי ימצאנו לתופסו ברוח בינתו הקצר ממש, אשר מוכרח הרב להלביש השכל באיזה משל ומליצה אשר ע"י המשל יוכל התלמיד להבין הנמשל המושכל המלוכבש בהמשל דהנה צרופי אותיות המשל המה מהות זר ונפרד ממש לא ממהות הנמשל כלל רק הוא כלי ולבוש אליו המלבישו והוא מלוכבש בתוכו בכדי שע"י יהי אפשר להתלמיד לקבל הנמשל ולהבינו מבין צירופי אותי' המשל ואח"כ כשתופס התלמיד את הנמשל אזי אין צריך להמשל כלום ולא יציל לו כלל כ"א זורקו לחוץ שכלו כי העיקר הוא המושכל הנמשל רק המשל הי' לבוש אליו והי' תועלת וסגולה שע"י יתפוס הנמשל שמבינו מבין צירופי אותיות המשל דוקא הגם שהוא מהות זר ממש אשר בלעדו לא הי' יכול לתפוס המושכל כנ"ל. וככה ממש בחי' השערות עליונות דכמו השערות שלמטה שבראש האדם שהם נגדלי' ממותרי מוחין שיונקים ממותרי מוחין שנשפע בחללי השערות אבל עצמות השערות המה בחי' מהות זר מן המוח עד שיוכל ליגזז אותם ולא יכאב לו כלל אכן כשימרוט ראשו אזי יכאוב לו מאד מצד שעיקרי השערות נאחזות במוח שיונקים השפע ממותרי המוח ויורד דרך חללו דווקא והי' כמו השכל של הרב המלוכבש בהמשל שבתוך צירופי אותיות המשל מתצמצם ומלוכבש הנמשל שהוא תועלת להיות יוכל התלמיד לקבל ולהוציא הנמשל מבין צירופי אותיות המשל אבל לאחר קבלת הנמשל אינו מצטרך להמשל כלל כי הוא מהות זר ממש אשר אין לו שייכות אליו כלל וכמ"כ השערות הם עצמם מהות זר והראי' שיוכל לגוזזן רק בכלל החללן שנשפע מותרי מוח ואחוזין במוח כו' שמצד שהמה מהו' לבושי' זרים יוכל להתצמצם השפע בתוך חללן להגיע אל כלי המקבל וככה ממש למעלה

שכל ההשפעות העליונות הוא הכל דרך השערות כי השערות הם מהות המח וגדלים ממותרי מוחין דוקא והיינו מה שהוא מותרות ואין מצטרך לעצמו הוא מתפשט לזולתו כי עצמות המאציל ית' אין לו צורך לעצמו כלל שהוא בחי' א"ס ואין לך דבר שחוץ ממנו ח"ו ולכן ההשפעה שנשפע ממנו להנפעלים נק' בשם מותרי מוחין שהוא בחי' מותרות הנמשך לזולתו ואין מצטרך לעצמו והיינו ע"י צמצום השערות שהוא בחי' הלבושים נפרדים המכסים ומסתירים על השפע שבתוך חללן בכדי שיוכל המקבל לקבל השפע שהמה רק בחי' צינורות שע"י תעבור השפע על המקבל וכיון שהגיע להמקבל אינו מצטרך לעצמות מהות לבושי השערות כלל וכמו התלמיד שאינו מצטרך להמשל רק עד שיבין מתוכו הנמשל שאז הוא פעולה ותועלת גדולה שפועל בהסתר וצמצום הנמשל בו שיוכל כלי התלמיד להבינו מתוכו דוקא אבל אח"כ א"צ לו כלל ועד"ו המה כל בחי' השערות שלמעלה (הגם שאין שם בחי' מהות זר כמו המשל וכו') שהמה לבושים עב"י המכסים על השפע פנימי שבתוך חללן עד שהם זרים מערך השפע פנימי שבתוכו והמה סגולה ותועלת לצמצם השפע שתגיע לכלי המקבל ויוכל להשיג מהם דוקא השפע ההיא כו' כנ"ל.

וזהו אל אב הרחמן המהולל בפה עמו כו' שהתועלת להנפעלים מלאכי' דבי"ע שיוכלו לקבל שפע ההשגה במקומם ית' ממש בכדי שיהללו אח"כ הוא ע"י השערות דוקא שנמשכו מבחי' אל ל"א קוצי דשערי' כו' שמתצמצמה השפע בהן בהתחלקות ריבוי השערות פרטי' לכח"ח לפום שיעורא דילי' שיוכל כאו"א משערה פרטי' המיוחדת לו להשיג ממנה ההשגה פרטי' המיוחדת לו שנבדל ושונה בה מחבירו וד"ל. אך בבחי' אל יש ב' פירושים שלפעמים נק' בשם חסד דאבא נמשך לחסד דז"א כמ"ש חסד אל כל היום אך אינו דומה לבחי' מדת החסד דז"א ממש כ"א הוא נהירו דחכמתא שיש בו הארת אבא מצד שנמשך החסד ממקורו הוא אבא מקור הקו ימין חח"ן לזאת יש בו הארת אבא ולא כמהות מדת החסד סתם דז"א שהוא מהות מדה לבד וכמ"ש בווהר ע"פ השמים מספרים כבוד אל ע"ש. אך באמת עיקרו הוא למעלה מאבא דאצילות דהיינו בחי' אל דייג ת"ד דא"א שהוא בחי' חסד דא"א שלמעלה מהחכ' דאבא אחיד ותליא ב' שממנו נמשך בחי' המהות החכמ' כי אבא אחיד במזל הח' מזל ונוצר כו' ואימא במזל הי"ג וכו' נמצא שמבחי' השערות דת"ד דא"א נתהוו החו"ב ושרש כל הי"ג ת"ד הוא בחי' אל תיקון הראשון כו' (שהוא כולל ל"א קוצין כו' כנודע והוא בחי' עצמיות החסד דא"א שלמעלה מאד נעלה מבחי' החכמה עד שהויות החכ' ממנו הוא ע"י צמצום השערות דווקא והוא מקור לכל השערות שבכל ההשתלשלות כו' וד"ל.

וזהו אל אב הרחמן, פי' שתחילה נמשך השפע מבחי' אל דייג ת"ד דא"א דיצי' מבחי' השערות דא"א להתהוות בחי' החכ' דיצי' כי אבא אחיד במול הח' דא"א ותליא שהתהוותו הוא מבחי' חסד דא"א כנ"ל ואח"כ כשמתהווה בחי' החכ' דיצי' או נמשך מבחי' החכ' בחי' שפע הרחמים והחסדים למלאכי' ונשמות דיצי' כי חכ' הוא שרש קו ימין ולכך נק' בשם אבא מצד היותה מקור הרחמים. וזהו אב הרחמן (אבא דיצי') הוא מקור הרחמים ועיי' התעוררות הרחמנות דוקא נמשך שפע חסדים אליהם להיותם משיגים במקורם ית' בבחי' השגה ממש בכדי שיהללוהו וישבחוהו ויפארו כו', וענין הרחמנות הוא כמו עד"מ מי שהי' עשיר גדול רך וענוג מאד ונתדלדל מאד להיות חסר לחם ומדוכא ביסורין כו' שיכמרו רחמי האדם עליו יותר בIODעו ומכירו מנגד שירד מאיגרה רמה כו' מן העני שהי' מנעוריו מורגל בלחם צר ומים לחץ כי הירידה הגדולה הזאת שירד מאגרא כו' מן הקצה אל הקצה מתעורר בלב האדם רחמנות יותר גדולה. ככה ממש למעלה שממשיכים בחי' שפע חסדים מבחי' אבא דיצי' להנשמות ומלאכים דיצי' עיי' התעוררות מדת הרחמים עליהם מאב הרחמן והיינו בהיות שרש הנשמות הוא מבחי' ז"א דאצי' וגם עלו במח' קדומה כו' ועתה ירדו כ"כ בסתר המדריגה למטה להיות נפרדים ממש וא"כ יעוררו רח"ר שלא יהי' הנברא המחודש בחושך ילך בבלי דעת והכרה במקורו ית' כלל מאחר שהי' תחילה צרורה בצרור החיים בז"א דאצי' בתכלית היחוד (וכ"ז ירידה יותר אין קץ מבחי' ירידת העשיר הרך והענוג להיות עני מחזר על הפתחים חסר לחם). וזהו אב הרחמן שעיי' מדת הרחמנות שמעוררים עליהם מאבא דיצי' נמשך אליהם שפע החסדים דרך צמצום השערות לכל חד לפום שיעורא דילי' ששיגו בבחי' השגה במקורו ית' ויהללוהו ויפארו כו' וזהו המהולל בפה עמו (אימא דיצי') פי' שכאשר נתפס השפע העליונה בבחי' בינה דיצי' בכלי השגתם ורוח בינתם של הנשמות דיצי' ממש או הוא מהולל בפה עמו מהולל ממש מצד שמשיגי' ממש בבחי' בינה והשגה ממש או יהללו בבחי' רננה ושירה מחמת ההשגה אבל בעוד שהשפע נעלמה בבחי' חכ' דיצי' שנק' שכל הנעלם שהוא למעלה מגדר השגה ממש או אין נק' מהולל מחמת העדר השגתם עדיין שאינו נתפס בהן בבחי' השגה ממש כמ"ש אם הבנים שמחה שבינה היא אם הבנים מקור המדות כו' ולכן בחי' התהוות הרננה ושמחה בתהלה שלהם הוא לאחר שנתפס השגה ברוח בינתם דוקא ממש וזהו המהולל בפה עמו (אימא דיצי') כנ"ל וד"ל.

משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו (ז"א דיצי'). הנה חסידיו הם הנשמות שלמעלה ועבדיו הם המלאכים עליונים שנקראים עבדי ה' ושניהם הם למטה מבחי' פה עמו שהם הנשמות הגבוהי' מאד נעלה כמו

נשמת האבות שהן המרכבה ונשמת מרעה שזכה לכינה שאלו נקראי בשם
 פה עמו כינה דיצי שמהולל בפיהם עיי המשכות השפע עליהם מאב הרחמן
 אבא דיצי ומאל דתיד דאיא דיצי לאבא דיצי כו ועיי השגתם בהשפע זו
 הם מהללים כו אבל חסידיו הם הנשמות שלמטה שנמשכים מבחי מל דיצי
 אימא תתאה דכמו שאימא עילאה כינה דיצי אולידת בנין הן הנשמות
 הגבוהי הנל כן אימא תתאה מל דיצי אולידת בנין והם נקראי בשם
 חסידיו ועבדיו המה המלאכי דיצי שנקראו בשם עבדים שהם למטה מבחי
 הנשמות שנק' חסידיו והיינו שהמלאכים נדמו כעבדים לפני המלך והנשמות
 כשרים לפני המלך (וכדאי) בגמ' במאמר ריבזי לאשתו על רחביד לא שהוא
 גדול ממני אלא שהוא דומה כעבד לפני המלך ואני כשר לפני המלך כו
 וכמשנז'ת במיא בארובה עיי ההפרש בין שר ועבד שבהעבד ימצא בחי
 הביטול יותר אבל השר הוא גבוה ממנו במדריגה הרבה והא בהא תליא כו
 עיי) והיינו שהעבד הוא למטה במדריגה מבחי השר ולכך ימצא בו בחי
 מציאות הביטול יותר אבל השר שהוא הגבה למעלה במדריגה ממנו לכך לא
 נמצא בו בחי מציאות הביטול כיכ אף כשעומד לפני המלך נחשב לשר
 בבחי יש ודבר מה כו וככה עדימ למעלה הנשמות נמשכי מבחי המח'
 העליונה שעלו במח' לכך אף לאחר ירידתן למטה הם כשרים לפני המלך
 שהמה הגבה מאד נעלה מערך המלאכי שנק' בשם עבדים מצד שפלות
 מדריגתן שלמטה הרבה מהנשמות כו אכן מעלה יתירה נודעת לנו בהם
 בבחי מציאות הביטול שנמצא בהם יותר מצד זה עצמו שהמה כעבד לפני
 המלך שבטל בתכלית הביטול בלי תפיסות מקום לעצמו רק בטל שליחות
 המלך ולפקודתו בכל אשר ישלחנו ואף כשעושה שליחות המלך אין נרגש בו
 עצמו בבחי תפיסות יש ודבר בפיע כאלו הוא מושל ושליט כי אם הוא
 עושה שליחות המלך והוא עצמו בטל בתכלית הביטול בלי תפיסת מקום
 לעצמו כלל וככה המלאכי עליונים נקראים בחי עבדים שהם שלוחי השפע
 עליונה שהמה הצינורות שעיי תעבור השפע למטה בפעולה מעשית ולכן
 יוכל המלאך לומר בשם הוי' כמו שאמר המלאך לאברהם בי נשבעתי נאום
 ה' וכן בהגר כתיב ותקרא למלאך הדובר כו בשם הוי' אל ראי כו מצד
 שהכלי שלהן בטלה בתכלית הביטול לבחי שילוח השפע שבתוכה מאור א"ס
 ב"ה ממש ואינו תופס מקום לעצמו כלל לכך יוכל לומר בי נשבעתי נאום
 הוי' שזה שלוח השפע שבתוכו מהוי' ממש אומר נאום הוי' והכלי של המלאך
 בטלה בתכלית הביטול כו וזהו כעבד לפני המלך אבל הנשמות הם כשר
 לפני המלך שאף שעומד לפני המלך הוא בחי יש ודבר בפיע הכי נכבד הוא
 ויהי לשר כו ולזאת א"א לומר להנשמ' נאום הוי' כמו המלאך כו. והסיבה
 לזה הוא מצד היותה למעלה במדריגה מהמלאך לכך לא נמצא בה בחי
 מציאו' ביטול כיכ כ"א כשר לפני המלך שהוא למעלה ממדריגת העבד וזהו

בחי' חסידיו שהם נמשכים אליו בבחי' אהבה וחסד שהוא בחי' יש ודבר יש מי שאוהב אבל המלאכים הם עבדי' בטלים בתכלית הביטול בחי' שלוחי השפע עליונה וזהו משובח ומפואר לשון מתפעל שמתפעל בבחי' שכחה ותפארת יש משבחי' ומפארים בחי' חסידיו ועבדיו והיינו ע"י השפעתו בהן הארה מבחי' מדת התפארת דז"א דיצי' שיפארו אותו, וזהו ומפואר (כל"א ער ווערט בשיינט) כנ"ל וד"ל.

ובשירי' דוד עבדך. סוף פסוק דקאי אדלעיל אל אב הרחמן המהולל כו' עד ובשירי' דוד כו' ובזה מסיים הענין ומתחיל בע"א נהללך ונשבחך כו' ולא כדעת העולם דקאי לרע מיני' על נהללך כו', והיינו דוד עבדך הוא בחי' מל' דיצי' דכתיב אלקים אל דמי לך שמל' דיצי' היא מעלה מ"ן בבחי' שיר וזמרה מלמטה למעלה, אך הכח והיכולת שבה להתעורר בהעלאות מ"ן הוא ע"י המשכות מ"ד מלמעלה למטה לעוררה בהעלאות מ"ן והיינו בחי' המשכות מ"ד מאל דת"ד דא"א דיצי' לאבא ומאבא לאימא כו' כ"כ במורד למטה עד בחי' מל' דיצי' לעוררה בהעלאות מ"ן לשורר בבחי' שירה וזמרה כמ"ש אלקים אל דמי לך. וזהו ובשירי' דוד עבדך שכ"כ נשפל במורד למטה השפע שנמשכה מאל אב הרחמן כו' ע"י הברכה דברוך אתה כו' עד שמגע' בשירי' דוד עבדך במל' דיצי' לעורר השיר שלה בחי' העלאות מ"ן דילה.

אך צריך לבאר איך יתכן השיר בבחי' מל' דיצי' שהוא בחי' ספי' אלקות ממש ואיך שייך בה בחי' הפירוד ח"ו לומר שהיא משוררת בבחי' העלאות מ"ן ממטה למעלה לדבקה בו ית' מאחר שהיא בחי' אלקות ומיוחדת עם אא"ס ממש בתכלית היחוד, אך הענין הוא דהנה באמת האורות דמל' דיצי' הם מיוחדו' בבחי' כלליות אא"ס ב"ה בתכלית היחוד ואין נופל לשון השיר עליהן אבל בחי' הכלים שבמל' דיצי' נשפלים למטה להתלבש במלאכים ונשמות דיצי' שנפרדו מן האורות להיותן בבחי' עלמא דפרודא בבחי' פירוד כפ"ע עליהן יתכן בחי' השיר והזמרה שמשוררים בבחי' העלאות מ"ן מלמטה למעלה אל האורות דמל' ההתייחד עמהן ולכך נק' בשם שירי' דוד כי דוד מלך ישראל הי' נברא נפרד והי' מרכבה למל' דיצי' שבחי' הכלים דמל' דיצי' שנעשו נפרדים מהאורות בהתלבשותן בהנבראי' הנשמות ומלאכים נק' בשם דוד המלך אבל עצמיות האורות שבמל' שהן בחי' אלקות ממש לא יתכן לכנותם בשם דוד המלך אשר הי' בחי' נשמה ונברא כו' וזהו ובשירי' דוד עבדך שכ"כ נמשך במורד למטה השפע דאל דת"ד עד הכלי' דמל' דיצי' לעוררה בבחי' העלאות מ"ן בשירי' דוד עבדך כנ"ל וד"ל.

נהללך ונגדלך ונשבחך ונפאריך ונמליכך. הנה אנחנו הנה בעשי' ולכך התהלה שלנו מתחלת מבחי' אי'א דעשי' שהוא מקור התהוות עולם העשי' שאי'א לנו להשיג יותר כאשר אנחנו הנה בעשי' שתכלית העילוי של השגתנו הוא בהאין המקור המהווה היש דעשי' וזהו נהללך (אי'א דעשי') בשבחות (הי'ח דאימא) ובזמירות (הי'ג דאימא) שהוא בחי' התעוררות המדות אהוי"ר מבחי' הבינה והשגה במקור דעשי' בחי' אי'א ובוה נהללך ונגדלך (אבא דעשי') פי' כי חסד דז"א נק' בשם גדולה כמי'ש לך הוי' הגדולה וכו' ע"ש ההתפשטות שלו בבחי' גדולה הן בבחי' עולם ומקום להתהוות ז' רקיעים והארץ שמהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן מרקיע לרקיע כו' עובי כל רקיע כו' והן בבחי' נפש להתהוות ריבוא רבבות מלאכים אשר אין מספר לגודויו אלף אלפים ישמשוני אך בחי' החסד דז"א דעשי' מתפשטת בבחי' גדולה גשמיות להתהוות ז' רקיעים גשמיים בבחי' מקום ת"ק שנה כו' וכן המלאכי' דעשי' המה גשמי' כמי'ש הרמב"ן ז"ל ע"פ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט שהמלאכי' דעשי' נתהווה הגופות שלהם מב' יסודות דרוח ואש דעשי' הגשמיות כו' אבל למעלה מעלה בחי' התפשטות הגדולה היא ברוחניות כנודע. והנה ידוע ששרש התהוות החסד דז"א הוא מבחי' אבא שרש הקו ימין דחח"ן שהוא מקור החסד שמסתעף ממנו וזהו ונגדלך הוא אבא דעשי', פי' שאנו ממשיכי' בחי' מדת החסד דז"א המתפשט בבחי' גדולה בעש"נ דעשי' ממקורו בחי' אבא דעשי' שיהי' נמשך בחי' הגדולה וזהו ונגדלך ודיל וכן ונשבחך ונפאריך הוא המשכות התית דז"א דעשי' למטה שיפארוהו וישבחוהו כו' כנ"ל עד ונמליכך הוא מל' דעשי' תכלית וסוף כל דרגין ממשיכי' אנחנו כו' כנ"ל ודיל.

ונזכיר שמך (מל' דאצי') מלכינו אלקינו יחיד (יסוד ז"א דאצי'). פי' ע"כ הי' בחי' המשכות השפע בערך וסדר ההשתלשלות שמי"ג ת"ד דיצי' עד מל' דיצי' נמשך בהדרגת ההשתלשלות ע"י פיה עמו וחסידיו ועבדיו כו' כנ"ל ומאי'א דעשי' עד מל' דעשי' נמשך בהדרגה על ידיו שנגדלך ונהללך אנחנו שבעשי' המה כו' ועתה מצטרך להמשיך מלמעלה מסדר ההשתלשלות והיינו מי'ש נזכיר שמך כי הזכירה הוא מרחוק דווקא מה שאין נמצא כאן כמו שמזכירין שם האדם שאיננו פה כ"א הי' פה לא הי' מצטרך להזכיר כו' וגם ע"י הזכירה הזאת ממשיכים השפע משם ממש כמו ע"י קריאת השם באדם ממש כן הזכרת השם שלמעלה שבמה שמזכירין השם דכבוד מל' דאצי' ממשיכים אותו למטה מפני שהוא למעלה מערך ההשתלשלות שאי'א להמשיכו זולת ע"י הזכירה כו' ודיל.

מלכינו אלקינו יחיד (יסוד ז"א דאצי'), דהנה יוסף הצדיק עליון הי' בן יחיד לאמו, והטעם שיסוד ז"א נק' בשם יחיד הוא מפני שלמעלה

מבחי יסוד ז"א הם גויה תרין בעין כו' דכאשר השפע נמשכת מחויג דז"א בהן הן מבשלות הזרע כו' ולזאת לא ימצא שם בחי יחיד דכאשר יש בחי נצח הגומר ומנצח התפשטות והרקת השפע למטה יש כנגדו בחי הוד המעצור השפע כו' ולזאת א"א לקרותו בשם יחיד מאחר שיש דבר היפוכו לנגדו הגם שמתכללים ומתמזגים כא' כמוג השוה כנודע אעפ"כ בשם יחיד א"א לקרותם וכן בחויג דז"א כו' שמתחלקים בבחי' קוין ימין ושמאל כו' אכן בחי' יסוד דז"א נק' יחיד שהוא למטה מכולם ובו מתכנסין כל האורות כולם כא' להיות גומר ההשפעה למטה אל המקבל שאין נגדו כלל רק הוא יחיד המשפיע השפע דכנישו דכל נהורין אל המקבל כו' וזהו מלכינו אלקינו יחיד יסוד ז"א דאצי' שממשיכים השפע ממנו שלא כדרך ההשתלשלות כו' כנ"ל וד"ל.

מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול, פי' שלכך שממשיכים עוד השפע מלמעלה מסדר ההשתלשלות כמ"ש ונזכיר שמך כנ"ל מפני שמצטרך לקיים בחי' הברכה וההמשכה שהמשיכו תחלה בסדר ההשתלשלות מריש כל דרגין הוא בחי' אל אב הרחמן עד סוף כל דרגין הוא בחי' מל' דעשי' שיהי' לה קיום נצחי ותתפשט בבחי' א"ס ממש בעש"נ פי' ולזאת ממשיכי' עוד שנית מלמעלה מסדר ההשתלשלות ע"י הזכרת שמו ית' להיות מכריח השפע זו שבסדר ההשתלשלות שתתגלה בבחי' גילוי למטה מטה ויהי' לה קיום נצחי בבחי' הזמן וכן בעולם תתפשט בבחי' א"ס ממש וזהו מלך משובח 'מפואר עדי עד הוא בחי' התפשטות בבחי' א"ס ממש להיות לה קיום נצחי כו' ולא יהי' עוד בחי' עליות וירידות כמו שהי' מקודם בנין בהמ"ק ואח"כ חורבן בהמ"ק כו' כ"א יתקיים לעדי עד ולנצח נצחים שמו הגדול בבחי' גלוי ממש למטה וכנ"ל וד"ל.

ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות. פי' זהו בחי' ההמשכה כללית מהוי' שהוא עצמיות ז"א דאצי' על כלל ההמשכות שהמשיכו קודם לקיים אותם בקיום ממש ושיתגלו מהעלם לגילוי בבחי' תהילה בארץ, וזהו ברוך המשכה ממקום גבוה מאד נעלה מכולם מהוי' עצמות ז"א דאצי' שיהי' בחי' מלך מהולל בבחי' גילוי ממש בתשבחות אלו שנאמרו מקודם כו' וד"ל.
(סליקא פי' המלות דב"ש בעזרה"י).

מזמור לתודה, הריעו לה' כל הארץ (ר"ת הלכה, כי ענין קרבן התודה הוא בחי' יחוד או"א דיצי'), והיינו כי הנה כתיב כי אל דעות הוי' שיש

ב' דעות שונות, הדעה הא' מלמעלה למטה שם היש האמיתי ומה שלמטה האין דכלא חשיבי, והדעה השנית הוא מלמטה למעלה שלמטה היש הנרגש ונראה העולם וכל אשר בו בראי' חושי' ליש ודבר ולמעלה בחי' כח הפעולה המפעיל את העולם בחי' האין שאינו מושג ונרגש בבחי' גילוי כ"א אל מסתתר בבחי' הסתר והעלם אשר אותותינו לא ראינו ונראה העולם מתנהג עפ"י הטבע גימט' אלקים שהוא מבחי' מדת אלקים המצמצם ומסתיר להיות העולם מתנהג עפ"י הטבע ולא להיות נרגש בחי' כח הפועל ית' המנהיג את העולם ומהווה אותם מאין ליש תמיד ולכן בנס צריכים להודות בבחי' הודו כמארז"ל ארבעה צריכים להודות יורדי הים כו' והיינו לפי שהנס הוא היפך הטבע שאז מודים אנחנו לבחי' הדעה שמלמעלה למטה ששם עיקר היש ולמטה האין האמיתי דכלא חשיב והיינו כמ"ש דעו כי הוי' הוא האלקים שזהו עיקר הדעה שמלמעלה למטה שהוי' הוא האלקים פי' אלקי' הוא בחי' מגן ונרתיק בחי' לבוש לבד לשם הוי' המתלבש בו ועיקר הנהגות העולם הוא ע"י שם הוי' רק ע"י התלבשותו בשם אלקים ששם אלקים טפל ובטל אליו כמשל האדם הלבוש מלבוש המכסה עליו שאעפ"כ אין זה עיקר האדם ומהותו מה שנראה בלבושו כ"א מה שכתוכו היינו האדם הלבוש בו והלבוש בטל אליו כו' ולכן בנס שהוא היפוך הטבע אז מתגלה בחי' הדעה שמלמעלה למטה כי הוי' הוא האלקי', ואלקים הוא רק מעטה לבושו כו' וזהו ענין ההודאה שלמטה. וככה ממש למעלה בחי' קרבן תודה שהוא בחי' יחוד או"א דיצי' והיינו כי או"א הן תרין רעין דלא מתפרשין דזיווגיהו תדיר להחיות העולמות כמ"ש ובטובו מחדש בכל יום מע"ב מאין ליש ממש כי החכ' מאין תמצא ובינה נק' בחי' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש וזהו בחי' העלאות הקרבן תודה ליחד או"א דיצי' שיומשך ויגיע מן החכ' שמאין תמצא לבינה שנק' יש א"א להשיג בחי' החכמה שמאין תמצא שנק' שכל הנעלם שלמעלה מההשגה זולתי ע"י בחי' ההודאה כמשל האדם המודה לחבירו שאתו האמת והצדק אע"פ שאינו משיגו כדעתו איך הוא צדיק בדבר הזה ומבטל דעתו אצל דעתו להודות לו על האמת אף שהוא למעלה משכלו רק אפס קצהו משיגו שיאתה וראוי להודות לו ומסתמא עמו הצדק כו' כו' וכמ"כ למעלה בבחי' היחוד דאו"א דיצי' שלמעלה מגדר ההשגה שא"א להגיע זולת ע"י בחי' קרבן תודה להודות לה' בבחי' הודאה לבד שהוא למע' מן השגת השכל (וכמ"ש במ"א ההפרש בין ברכה להודאה שבוה יש מעלה יתירה בהודאה שמלמטה למעלה הוא מתעלה עד למעלה מן החכ' משא"כ הברכה הוא בחי' גילוי השפע מחכ' ואילך כו' ע"ש).

והנהגה בשבת א"א מזמור לתודה כ"א מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' במקומו והטעם מפני שבשבת הוא עליות העולמות מלמטה

למעלה כי ששת ימים עשה הוי' את כל העולמות בי"ע (כדכתי' במע"ב ויבא כו' וייצר כו' ביום עשות כו') וביום השביעי שבת וינפש כמשל האדם שעושה מלאכה שמשפיל שכלו ומדותיו בפעולה מעשיות ההיא ואח"כ כששבת ונח בגמר מלאכתו אז חוזר' ומתעלי' למע' כו' כמ"ש במ"א ולכך בשבת הוא זמן עליות העולמות באצי' רק ההארה להחיות העולמות היא מאירה בראש הבריאה כמ"ש בתפילת שבת ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו להאיר בראש הבריאה כמבואר במ"א) ולזאת א"א מזמור לתודה בשבת שהוא בחי' יחוד או"א דיצי' כ"א מזמור שיר ליום השבת טוב להודות להוי' דהיינו בחי' היחוד דאו"א דאצי', וזהו טוב להודות להוי' שבחכ' דאצי' כמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ שהוא בחי' עצמות א"א כ"ה המלוכש בחכ' ואזי טוב להודות בבחי' הודאה שלמעלה מהשכל דלית מחשבה תפיסא בי' כו' וד"ל.

הריעו' לה' כל הארץ ר"ת הלכה, הענין הוא דהנה ידוע דאורייתא מחכ' נפקת ובחכ' דוקא אתברירו כל הבירורים דנוגה להבדיל בין הטמא לטהור ובין איסור להתר כשר ופסול שזהו בחי' בירור הטוב מן הרע שנפרד ונתברר ע"י בחי' החכ' שבתורה כנודע והיינו כי הדבר הגלוי לעין שזה טמא או טהור אין מצטרף עיון החכ' בזה זולתי הספיקות שלכאורה נראה שזה טמא אך באמת ע"י עיון החכ' יוכל לברר וללבן הלכתא עד שימצא אמיתית הסברה הנכונה שזה טהור זהו עיקר הבירור של החכ' שבתורה לברר הטוב המעורב ברע בתכלית התערובת עד שנבלע בו והיו לאחדים ואינו ניכר ונרגש כלל כ"א נראה כאלו כולו רע ע"י החכ' שבתורה מברר להפריד הטוב מן הרע ולהבדילו ממנו בזה שע"י העיון הרבה ממציא הדין האמיתי שזה טהור הגם שנראה לכאורה שהוא טמא כו' ולכן בחכ' דווקא אתברירו להבדיל בין הטוב המובלע בהרע לרע ממש שאין לו תקנה עפ"י החכ' עליונה שמחייבת אותו להיות טמא אחרי כל הפלפול והליבון הילכתא ונמצא פסק הדין לאסור ולטמא כדומה כו'.

והנה לזאת אמרו"ל במשנה דמנחות כל המנחות באות מצה לבד ממנחת התודה ושתי הלחם שבאות חמץ כו' והטעם לזה בהיות ידוע שחמץ הוא בחי' שרש יניקות החיצונים ולא מצה שהוא מיכלא דמהימנותא שההפרש בין מצה לחמץ בצרופי אתוון הוא הה' והחית' שכאשר נסתר נקב ה"ה נעשה חית' ואז נעשה חמץ כו' והיינו כי מל' דאצי' נק' בחי' ה' תתאה ובהיות ידוע שבכל תמונת אות ואות יש בו התכללות ע"ס והיינו גגו של האות הם ג"ר שבו וקו דאמצעית' הם הוי"ק שבו עד רגלם שבהם נכללים נה"י שבו.

והנה כתיב במל' דאצי' רגליה יורדות מות שנאחזים בבחי' נהי' שלה המשפיעים למטה יכולים החיצונים לינק ג"כ אך דווקא רגליה יורדות מות כשהשפעה יורדת מלמטה מבחי' נהי' שלה שאז יורדים בחי' השמרים והפסולת למטה מטה ומשתלשלים בריבוי הצמצומים של ההשתלשלות עד שמתגשמי' ממש להיות נאחזי' בהם החיצונים לינק אשר הם בבחי' יש ממש וקרו לי' אלהא דאלוקא ואומרים לי יאורי כו' אבל כשהשפעה יורדת מלמעלה בבחי' ג"ר שבמל' יורד השפע המוכחר הטוב והחיים האלקות ממש אשר מוצאי' מצא חיים ממש והוא אדרבא מחי' את כל סט' דקדושה וכמ"ש פי' פתחה בכח' וכתיב החכ' תחי' וגו' רק רגליה יורדות מות כשהשפע יורדת מלמטה מרגליה לבד אבל מפי' אנו חיינ' שהוא עיקר החיים והטוב דקדושה שאז א"א להחיצונים לינק כלל. וזהו ההפרש בין ה' לחיית שהה' פי' פתוח למעלה בג"ר שלו ג"כ מלבד אשר פתוח מלמטה משא"כ החיית שתום מכל צד רק פתוח מלמטה. וזהו החילוק בין חמץ שבחיית למצה שבה' דכאשר הגג פתוח פי' רומז לבחי' ירידת השפע מבחי' ג"ר שבמל' ג"כ מלבד אשר יורד למטה מבחי' רגלי' ואז נאמר פי' פתחה בכח' וכו' ואז אין מקום ליניקת החיצונים ונק' בחי' מצה מיכלא דמהימנותא אבל כאשר נסתם הנקב העליון בגג של ה' ונעשה חיית רק פתוח מלמטה מבחי' נהי' שבמל' להיות רגלי' יורדות מות אז נק' בחי' חמץ שהוא בחי' הגבהה והתנשאות של החיצונים וכו' ולכן כל המנחות באות מצה כי הקרבן הוא בחי' העלאות מ"ן ממטה למעלה לריח ניחוח לפני הוי' שהוא בחי' בירורי נוגה שהטוב והמובחר מתברר ועולה לרצון לפני ה' הקרבת הקרבן ולכן החמץ שהוא מבחי' הרע דסטיא וחיצוני' א"א להתעלות כלל בכל הקרבנות זולת במנחת התודה ושתי הלחם שבאות חמץ והיינו כדתנן בלחמי תודה בשלשים חלות הי' של מצה ועשרה של חמץ שהחמץ הי' חלק רביע והיינו כי שתי הלחם הקריבו בשבועות זמן מתן תורתנו דאורייתא מחכ' נפקת וכן מנחת התודה היא בחי' יחוד או"א דיצי' ובחכ' דוקא אתברירו שיש כח החכ' לברר אף בחי' טוב מחמץ ג"כ ויהי' לו עלי' למעלה אף שנראה כאלו הוא כולו רע אכן עפי' בחי' החכ' יש לו תיקון לברר ממנו הטוב שבו ולכן הקריבו ממנו בלחמי תודה חלק רביע מצד שחגי' דזיא דאצי' אין להם מקום לחיצונים לינק מהם זולת ממת מל' דאצי' רגלא רביעאה כמ"ש אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואלקי דוד דא רגלא רביעאה כו' אך גם במל' דאצי' ימצא בחי' התכללות ע"ס לכך הקריבו עשרה חלות חמץ נגד י"ס שבה שיונקים החיצונים כי רגלי' יורדת כו' ויש להם תיקון וכירור ועלי' למעלה עיי' מנחת התודה דווקא מצד היותה מבחי' אבא והחכ' והוא עיקר המברר כו' וזהו הריעו לה' כל הארץ רית הלכה, דאורייתא מחכ' נפקא ולכן עיי' ההלכה שמחכ' נפקא וזהו שרש קרבן תודה שהיא ג"כ נגד או"א דיצי' ואפשר לברר

אף בחי' החמץ שרגלי' כו' ולהעלותו למעלה וזהו הריעו לשון פירור ובירור תרועם בשבט ברזל כו' שמתברר לה' כל הארץ העליונה כל לרבות אף בחי' נה"י שבמל' שרגליה יורדת כו', דהיינו בחי' החמץ שבה מתעלה ומתברר למעלה לה' ע"י הקרבן תודה דוקא הוא ר"ת הלכה והכל א' כנ"ל משא"כ כל המנחות באות מצה וא"א שיתברר ע"י כל הארץ כו' וד"ל.

עבדו את ה' בשמחה, פ"י תחלה ה"י בחי' מוחין דאבא תכלית הביטול דהוד"י דהיינו בחי' הוד דאבא שלמעלה מבחי' שמחה שנמשכה ממוחין דאימא כנודע שזהו ההפרש שבין שבת ליו"ט כו' ואח"כ הוא בחי' מוחין דאימא שמסתעף מזה בחי' השמחה וזהו עבדו את ה' בשמחה כו'.

דעו כי הוי' הוא אלקים כו', דעו הוא בחי' הדעת עליון המחבר הוי' ואלקים כו'.

באו שערינו בתודה, הנה תחלה נאמר מזמור לתודה זהו בחי' הו"ד דאבא שלמעלה מבינה דיצי' וזהו המזמור לתודה דאבא לייחד או"א דיצי' כנ"ל, ועתה נאמר באו שערינו בתודה זהו בחי' הו"ד דאימא שלמטה מן הבינה והשגה והיינו כי בינה עד הוד אתפשטת שיש ה"ס מבינה עד הוד וכאו"א כלולה מעשר הרי הם חמשים והם נק' חמשים שע"ב לכך נאמר בואו שערינו בתודה דהיינו בחי' העלי' ממטה למעלה בבחי' הנו"ן שערים דבינה תחילת ביאתו הוא לבחי' תחתונה שבהן דהיינו בחי' הוד דאימא שהוא הסוף כל דרגין דנ"י שע"ב והיינו כי ההודאה זו היא למטה מן השכל עד"מ כנפש האדם שיש ב' בחי' בבחי' הודאה הא' היא למעלה מן השכל מה שאין יד שכלו משגת ע"ז משיג בבחי' הודאה שמכטל דעתו ושכלו ומודה על האמת אף שאינו משיגו בשכלו והשנית היא בחי' ההודאה שלמטה מן השכל דהיינו כשהשכיל בשכלו בטוב טעם ודעת האמת לאמיתו אזי הודה לו על האמת שהשכיל תחילה הטיב בשכלו נמצא השכל שהשגיל בשכלו מקדם היא למעלה מן ההודאה שאח"כ והוא מקורה שנסתעפה ממנו ובעת שמודה נסתלק השכל והוא למטה מן השכל רק מבחי' ההסכם שעלה במוסכם השכל שכן האמת כו' וככה ממש למעלה ההפרש בין בחי' הוד דאבא להוד דאימא שהוד דאבא הוא למעלה מן השכל והשגה והוד דאימא הוא למטה מן השכל והשגה וזהו באו שערינו בתודה, היינו בחי' העלי' מלמטה למעלה בתחילת ביאתו לנ"י שערי' דבינה מגיע תחילה לבחי' הוד דאימא שלמטה מן ההשגה ואח"כ לבחי' ההשגה דנ"י שערי' דבינה ואח"כ להוד דאבא שלמעלה מגדר השגה וזהו ברוך אל ההודאות לשון רבים וכמבואר במ"א ע"ש.

חצרותיו בתהילה, פי' בחי' מל' דאצי' בחי' חצר וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' שהוא בחי' חיצוניות לגבי מה שלמעלה ממנה בכל הפרצופים דאצי' כי הוא סוף כל דרגין דאצי' וזהו חצרותיו בתהילה שענין הכתוב מדבר בבחי' ירדת השפע מלמעלה למטה שתחילה נאמר מזמור לתודה הוד דאבא לייחד או"א דיצי' ואח"כ באו שעריו בתודה הוד דאימא ואח"כ חצרותיו בתהילה אבל מלמטה למעלה הוא להיפוך תחלה חצרותיו ואח"כ באו שעריו בתודה ואח"כ מזמור לתודה וד"ל.

אך בשבת א"א מזמור לתודה כ"א מזמור שיר ליום השבת במקומו וכנ"ל שבשבת הוא זמן העליות העולמות דבי"ע באצי' כי בו שבת וינפש כאדם השוכת ממלאכתו לאחר שגמר כל מלאכתו שמשתלקי השכל והמדות לעצמותו בבחי' מנוחה, ולכן א"א מזמור לתודה שהיא בחי' יחוד או"א דיצי' כי בו שבת מכל מלאכתו בבי"ע וינפש בבחי' מנוחה והסתלקות לעולם האצי' דאיהו וחיויה וגרמוהי חד כ"א אומרים מזמור שיר ליום השבת שהוא בחי' היחוד דאו"א דאצי' והיינו כנודע ששבת הוא בחי' ש' ב"ת פי' ש' הוא בחי' ג"ר דו"א דאצי' שנמשכין ממוחין דאבא דאצילות וב"ת היא בחי' מל' דאצי' דלית לה מגרמיה כלום ואף ביום השבת כשנמשך תוס' אור מן המאציל ית' הוא רק המשכה של השפע הנ"ל בו"א דאצי' שנק' בחי' ש' ב"ת (וכמ"ש שמריני כאישון בת עין שמל' היא בת עין אבא עילאה דאבא יסד ברתא כו') ולכן מל' דאצי' משוררת בבחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה לבחי' ז"א דאצי' לקבל השפע תוס' ההארה דשבת.

וזהו מזמור שיר ליום השבת, יום השבת הוא בחי' ז"א דאצי' שמקבל הארת השבת עליון דאבא דאצי' ומל' דאצי' נק' בחי' מזמור שמשוררת בבחי' העלאת מ"ן ליום השבת ז"א בעלה לקבל הארת שבת אליה ג"כ וזהו מזמור הוא שיר משורר בבחי' העלאות מ"ן ליום השבת (או בהיפוך ששיר נק' בחי' מל' והוא מזמור בבחי' זמר והעלאות מ"ן ליום השבת וכולא חד) ומהו המזמור שלה טוב להודות להוי' שבחכ' דאצי' כמ"ש הוי' בחכ' וגו' שהוא בחי' אא"ס המלוכש בחכ' שטוב להודות אליו בבחי' הודאה שלמעלה מהחכ' כו' ואח"כ ולומר לשמך עליון הוא בינה דאצי' שנק' שמך עליון כמ"ש ומה תעשה לשמך הגדול אבל מל' דאצי' נק' בחי' שם סתם כמ"ש ויעש דוד שם וגו'.

להגיד בבוקר חסדיך, דא בוקר דיוסף צדיק עליון בחי' יסוד ז"א דאצי', ולהגיד הוא לשון המשכה (כמו נהר דינור דנגיד כו') להמשיך השפע דחסד עליון בבוקר דיוסף יסוד ז"א דאצי'.

ואמונתך בלילות פי' לילה נקי בחי' מל' דאצי' שממשיך לתוכה רק בחי' אמונתך מדריגה התחתונה דאצי' אבל חסדך עצמו נמשך רק לבחי' בוקר דיוסף יסוד ז"א דאצי' ולא למל' דאצי' שנמשך רק בחי' אמונתך בלילות וכנ"ל וד"ל.

עלי עשור, פי' כי עתה הם רק ז' מדות שנמשכין מהן ז' היכלות דקדושה וכנגדן יש ז' אומות שכבשו יהושע אבל הגיר הם בבחי' העלם בתוכן אבל לע"ל יתגלו אף הגיר של המדות בבחי' גילוי ויכבשו אף בחי' קני קניזי וקדמוני שהם בחי' גיר שבסט"א כו' ואז יהיו עשר היכלות בקדושה ועל אותו העת נאמר בנבל עשור אזמרה לך ולא כמו עתה דכתיב למנצח על השמינית כו'. וז"ש עלי עשור שבשבת הוא מעין עוה"ב לזאת מזכיר במזמור שיר ליום השבת מעין מה שיהי' לע"ל דהיינו עלי עשור כו' וכנ"ל וד"ל.

אשרי יושבי ביתך וגו', אשרי הוא בחי' עתיק דאצי' שהוא מקור התענוגים דאבי"ע וזהו אשרי (מלשון אושר ותענוג כמו באשרי כי אשרוני בנו' כו') הוא עתיק דאצי' נמשך השפע ממנו לייחד או"א דאצי' וזהו יושבי ביתך שהוא יחוד או"א דאצי'.

תהלה לדוד, מל' דאצי' שמזמרת בבחי' הלל וזמרה בהעלא' מין מלמטה למעלה וכל האלפא ביתא זה יסוד דוד המלך ע"ה שהי' מרכבה למל' דאצי' נגד מקור שרשו בבחי' מל' דאצי' כו'.

ארוממך אלקי המלך, הנה ארומים הוא בכתר דאצי' שהוא עומק רום שהוא אינו נמנה עם ע"ס הנאצלי' כ"א הוא מבחי' תחתונה שבמאציל המרום לבדו בבחי' אין ערוך אליו כלל, שהוא בחי' המקיף הגדול אשר קמי' כחשיכה כאורה השוה ומשוה כו' וגם ד' הוא בחי' כתר שהוא ראש התיבה דכתר ועוד שכולל עשרי' ספי' י"ס דא"ה וע"ס דא"י ולכן נק' כף, והיינו דכתי' כף אחת כו' וכמ"ש במ"א. אך לכאורה במלת ארוממך יש ב' בחי' תרתי דסתרי אהדדי דהיינו מאחר שהכוונה של ארומם הוא על כתר דאצי' המקיף עליון שאינו נמנה עם הע"ס דאצי' וגם ד' הוא כתר, וא"כ ממשמעו' הכונה בצרוף אתוון דארומם וך ביחד משמע בהיפך שהוא לשון נוכח וגלוי וכתר הוא פלא העליון אשר ישת חשך סתרו דלית מחשבה תפיסא ב' כלל אך באמת יש ב' כוונות בתיבת ארוממך וכולא חד, והיינו כי ארומים הכונה על עצמו' הכ"ע אשר ישת חשך סתרו ואינו נמנה עם הי"ס דאצי' ולית מחשבה תפיס' ב' וא"א להתמשך למטה כלל, אכן הך' הרומז

לכתר הכונה על בחי' הארת חיצוניו' הכתר שנמשך למטה במל' דאצי' עלמא דאתגלי', ולכן בצרוף הך' לארומם אז יצא הכונה מבין שניהם יחדיו בחי' עומק רום דכ"ע יומשך ויתגלה לנכח בעלמא דאתגלי' מל' דאצי' וזהו אלהי המלך שדוד אמר זאת נגד בחי' הכ"ע שימשיכנו למטה בגלוי בבחי' אלהי המלך כו', והיינו בהיות ידוע שנעוץ תחלתו בסופן דוקא, והארת הכתר דאצי' הוא במל' דאצי' דוקא שכל הי"ג ת"ד דא"א דאצי' נשפעי' ונמשכי' למל' דאצי' דוקא אשר ימצא בה הארת הכתר יותר מכו"א בעלה וכדכתי' יאר ה' פניו אליך דייקא למל' נוקי' דאצי' מאיר הארת פנים דא"א באור פני מלך חיים וכמארז"ל אין אשה אלא ליופי שלכך נמשך היופי אליה יותר מבאי"ש מצד היותה מבחי' החסדי' ויש מקום להחצוני' לינק לכך נמשך תוס' אור פני מלך חיי' אליה להמתיק הגבורו' ולסמא עיני החצוני' משאי"כ האיש הוא ז"א דאצי' שרובו חסדי' לכך אין מצטרך לתוס' אור כ"כ ומצד זה כן למטה נמשך היופי להנשי' יותר מבאנשי' מצד שהאנשי' הם מבחי' החסדי' שאין מצטרכי' לזה כ"כ משאי"כ האשה מהגבו' צריכה לתכשיטי נשי' וקשוטין כו' וד"ל וזהו ענין תכשיטיה של בחי' מל' דאצי' בחי' המשכת הארת הפני' דא"א כל הי"ג ת"ד במל' דאצי' וזהו ארוממ"ך דייקא להמשיך הארת הכתר למטה באלוהי המלך וכנ"ל וד"ל.

ואברכה שמך לע"ו. פי' לאחר שנמשך הארת הכתר במל' אשר הוא מבחי' תחתונה שבמאציל בחי' אי"ס ממש, לזאת אברכה שמך לע"ו שיוכל להתפשט השפע והברכה מבחי' שמך מל' דאצי' בבחי' אי"ס ממש לע"ו מצד הארת הכתר מל' דאצי' ב"ה וד"ל.

בכל יום אברכיך, פי' תחלה דבר הכתוב במל' דאצי' שמקבלת הארת הכתר ועתה בענין המשכת השפע לז"א הכתוב מדבר וזהו בכל יום אברכך הן הו' יומין עלאי' ששת ימי המעשה דבראשי' וי"ק דז"א ביום ראשון יהי אור חסד דז"א כו' מבריק וממשיך לתוכו בחי' תוספת אור מן המאציל ית'.

ואהללה שמך לע"ו לשון בהלו נרו על ראשי כוכבי' יהלו אורם כו' והיינו כאשר מתגלה ומתפשט השפע בבחי' השגה ממש בכל הנבראי' שוני' אלף אלפי' ורבוא רבבן וכו' ועי'ו שמשגיגים הזיו השכינה המתגלה בהם הם מהללי' את שמו ית' בתהלה וזמרה כו'.

גדול הוי"ה. הוי"ה הוא חכמיה דאצי' כמ"ש הוי' בחכמה כו' אשר מדת הגדולה היא נמשכת ממנה דהיינו כמו בחי' חסד ז"א נקי' בחי' גדולה ע"ש ההתפשטו' שלו בבחי' אין סוף בעש"נ דבי"ע כו' אשר מתהווה ממנו אלף

אלפי' ורבוא רבבן נפעלי' שונים, והן בבחי' העולמו' אין קצה להן, והן בבחי' הזמן כו' אך מקור החסד הזה הוא בחי' חכמה דאצי' שרש הקו ימין חי' שנמשכי' ממנה שהחסד הוא ענף החכמה שמסתעף ממנה ולכך נק' החכמה דאצי' בשם גדול המשפיע בחי' הגדולה והחסד דז"א והיא מקור הגדולה וזהו גדול הדכר המשפיע אל הגדולה חסד דז"א שהוא בחי' נוק' המקבל בחי' גדולה מן הדכר המשפיע מקורה שנק' בש' גדול כו' וד"ל.

ומהולל מאד שמתפשט החסד והגדולה ככל הנפעלי' בבחי' השגה ממש שמשגי' גדולתו ית' ועי' מהולל מאד, אבל ולגדולתיו (כתר דאצי') אין חקר, כי כתי' דאצי' נק' בחי' גדולתו בלי' נסתר שהוא סתימו דכל סתימין פלא העליון אשר ישת חשך סתרו אשר ממנו יומשך בחי' הגדול מקור הגדולה היינו החכמה שמאין תמצא, רק כשנמשך הגדולה חסד דז"א מגדול הוי' שבחכמ' אז מהולל מאד בבחי' גילוי בכלי השגו' הנבראי', אבל כשהשפע עדיין נעלמה וגנוזה במקורה הכ"ע אשר ישת חשך סתרו אז נק' בחי' גדולתו אין חקר כלל דלית מחשבה תפיסא בה כלל, החקר אלוה תמצא כו' וד"ל.

דו"ר לדו"ר ישבח מעשיך, דור לדו"ר המה כל סדרי ההשתלשלו' דבי"ע שהם דור ודור כי כל עולם נק' בחי' דו"ר כו' וכמ"ש וממשלתך בכל דו"ר ודו"ר אשר השפע דאצי' מתפשט' בבי"ע כשנשפלת להיות ראש לשועלי' דבי"ע בכל דור ודור עד עולם העשי' תכלית וסוף כל דרגין, אז ישבח מעשיך אף בחי' מעשיך הנפעלי' דעשי' ישבחו כו' וגבורותיך יגידו כי הן גבורותיו אשר כ"ז הם בחי' צמצומי' גדולי' שתוכל השפע להתפשט בבי"ע דרך צמצום והסתר הפרסו' כו' כנודע.

הדר כבוד הוודיך, ודברי נפלאותיך אישיחה. פי' מל' דאצי' מקור כני' זאת אומרת שבחי' ההתפשטו' של השפע בבי"ע זהו ישבח כל מעשיך שבכל דור ודור מצד שנתפס בגדר השגה, אבל הדר כבוד הוודיך ודברי נפלאותיך זהו בחי' הארת הכ"ע דאצי' שנק' פלא העליון ע"ש ההעלם וההסתר שמופלא ומכוסה כו' במל' דאצי' זהו בחי' דברי' נפלאותיך הארת הפלא עליון בדבור עליון זהו אישיחה דייקא אני בעצמי אישיחה זאת, כי אין בכח הנבראי' להשיג זאת אשר הוא מופלא מהן כו' זולתי אני אישיחה דוקא כניל וד"ל.

ועוזו נוראותיך יאמרו, נראותיך לשון רבים. דהנה כתי' והנורא בתוס' ויי' ושמע ממורו ע"ה הטעם מצד היות בו בחי' השלימות האמיתי לכך

ניתוסף וי"ו המשכה ממקור גבוה מאד נעלה לעשות השלימו' משאי"כ בגדולה וגבורה שאין בהם תכלית השלימות והיינו כי תכלי' השלימו' הוא בהתכללו' כל המדרגו' שונו' ההפכי כאחדי' אשר לא תחסר בה כלל משאי"כ כשאינן בה בחי' התכללו' כל המדריוגו' שונו' ההפכי אזי אין בה השלימו' מאחר שיש כנגדה ההפכי ומנגד לה היינו שקו האמצעי דעת"י דאצי' הם תכלי' השלימו' מצד שכוללי' כל המדרגו' הפוכי' דב' קוין ימין ושמאל וכוללם יחד בחבור אמיתי במזג השוה, והיינו כמארוז"ל ע"פ עושה שלום במרומיו כו' שאין מכבין זאי' והוא מצד גילוי תוס' אור שלמעלה משניהם שמתבטלי' שניהם כו' וכן במדת הת"ת דאצי' שכוללת כ' בחי' חו"ג אש ומים יחדיו מצד גילוי תוס' אור במדת הת"ת מבחי' הכ"ע שלמעלה מכולם ועי"ז נעשה שלום ביניהם ולכן נק' והנורא כנגד מדתו של יעקב מדת הת"ת כו' וכן הדעת כולל חו"ג וכן היסוד ז"א כולל גו"ה יחדיו כו' שדעת"י עולי' עד הכתר ומצד הארת הכתר שבהן מתכללי' ההפכי' יחדיו ונשלמי' בתכלי' השלימות כו'.

והנה נז' בוהר דכאשר מתחבראן הע"ס דאצי' יחדיו בתכלי' השלימו' אוי מתייחדי' ההיכלו' דבי"ע היכל בהיכל כו'. וזהו ועוזו נוראותיך לשון רבים כמה וכמה מדרגו' זו למעלה מזו שנק' בחי' נורא מצד מציאו' השלימו' בהן. והיינו יסוד ז"א נק' נורא ות"ת ודעת כו' אך העוזו הוא הכח והגבורה שבנוראותיך כולם הוא מבחי' הכ"ע דאצי' מקור כולם, וזהו יאמרו אף הנבראי' דבי"ע יבינו וישיגו את כ"ז מצד מציא' ההתחברו' שנעשה בהן ע"י בחי' עוזו נוראותיך דאצי' שמתחברו' היכל בהיכל ומצד מציאות הפעולה הזאת בהן יכירו את בחי' ההתחברו' והיחוד דאצי' בעוזו נוראותיך ולכך אף הם אמרו זה . אבל וגדולתך הוא עצמו' הכתר עליון דאצי' מה שאין נמשך למטה לבחי' דעת"י דאצי' לצורך היחוד של הספי' הפכי' דב' קוין ימין ושמאל כו' כ"א מה שהוא למעלה בבחי' מקיף שאינו נמנה עם הע"ס זה אספרנה אני כנסי' מל' דאצי' ואין זה בכח הנבראי' לספר מצד שמופלא ומכוסה מהם זולתי עוזו נוראותיך שנמשך הארת הכתר בדעת"י לצורך היחוד דע"ס דאצי' הם יאמרו מצד הפעולה שנעשית בהן ג"כ לחבר היכל בהיכל כו' וכניל ודיל'.

זכר רב טובך יביעו (יסוד דא"א דאצי'), פי' כי טו"ב סתם בכ"מ מרמז על בחי' ספי' יסוד צדיק עליון כמ"ש אמרו צדיק כי טוב וגו', והטעם

לכנוי זה הוא מצד שספי' יסוד הוא בחי' כח הגורם הרקת השפע מן המשפיע להמקבל מהעילה להעלול בכל סדרי ההשתלשלו' עילה ועלול דכאשר מצטרך שתורק השפע החיים והטוב ממדרגה למדרגה מעולם העליון לתחתון או בעולם א' עצמו מפרצוף עליון לתחתון (או אף בפרצוף א' עצמו מגיר שבו לזית שלו כו') הוא הכל עיי בחי' יסוד המשפיע השפע מעילה לעילה וממדרגה למדרגה ומצד שכל עיקר המשכת והתפשטו' שפע החיים והטוב מהמשפיע להמקבל הוא עיי בחי' יסוד בכל סדרי ההשתלשלו' לכך מכונה בש' טו"ב שהוא טוב ומטיב בהרקת שפע החיים והטוב להמקבלי' כניל אכן בחי' יסוד דא"א נק' רב טוב כמ"ש ורב טוב לבית ישראל וגו'. זכר רב טובך כו', והיינו מצד היותו מקור כל היסודות של כל סדרי ההשתלשלו' דאבי"ע כי אריך שורש הנאצלי' ויסוד דא"א הוא בחי' המשכות השפע שלו להנאצלי' שהוא ראשי' ומקור לכל ההשפער' טובות של כל היסודי' שבכל ההשתלשלות שמקבלים דין מן דין וראשי' ההשפעה והגלוי הוא יסוד דא"א כו' לכך נק' רב טו"ב שהוא מקור לכל המעלות טובות הנמצאי' בכל סדרי ההשתלשלו' וגם מצד היותו למעלה הגבה מאד נעלה מכולם נמצא בו בחי' רב טוב בבחי' ירידת השפע הטוב למטה יותר מבכל היסודי' שבכל ההשתלשלות והיינו כי עיקר הטוב של בחי' יסוד הוא בחי' ירידת השפע שלו מן המשפיע להמקבל שלמטה שמצד זה נק' יסוד בש' טוב כניל. והנה ידוע זה הכלל גדול שכל דבר היותר גבוה מאד נעלה יוכל לשפל יותר במורד למטה ולכן יסוד דא"א שלמעלה מערך ההשתלשלו' שהוא בבחי' תחתונה שבמאציל המרומם לבדו יש בו מציאו' רב טוב יותר אין קץ בבחי' ירידת השפע שלו שמתפשט יותר למטה מטה במורד מאד יותר מכל היסודי' שבכל הפרצופי' שלמטה שאין בהם בחי' מציאו' רב טוב כזה להתפשט במורד כיכ למטה והיינו כי יסוד דא"א מתפשט עד יסוד ז"א דאצי' כי או"א דאצי' מלבישי' הזרועי' חגית דא"א וז"א ונוק' דאצי' מלבישי' נה"י דא"א נמצא פרצוף א"א מלא בתוך כל האצי' עד שנה"י שלו מלובשי' בז"א ומל' דאצי' ומצד זה נק' רב טו"ב שנשפל במורד יותר למטה לגמול הטוב עם השפילו במדרגה יותר וזהו רב טוב לבית ישראל מל' דאצי' נק' בית ישראל דלעילא שנמשך אליה הרב טוב דיסוד דא"א, והטעם שיוכל לישפל כיכ במורד למטה מצד היותו בחי' המקיף עליון אשר מקיף מראש כל דרגין ועד סוף כל דרגין בהשוואה א' דקמי' כחשיכה כאורה בשוה ממש בלי יתרון להעליון לגבי התחתון כלל, אך זהו בשרש כל המקיפי' העגול הגדול כו' אכן הכתר עליון מצד היותו שרש כל הנאצלי' הרי הוא בערך ההשתלשלו' אשר יש בהן מעלה ומטה אבל עכ"פ בזאת נפלאות מדרגתו הנעלה אשר לא תתפש כלל שפלות מדרגו' התחתון בבחי' ירידת השפע אליו שיוכל לישפל אליו במורד למטה מטה מצד שלגבי' אין נחשב כיכ חשיבו' והגבה' העליון

ושפלו' ופחיתו' התחתון עד שלא יוכל לישפל להתחתון כלל כ"א יוכל לישפל אל התחתון כמו להעליון אף שיש בו חשיבו' מעלה ומטה כפי סדרי ההשתלשלו' מצד היותו שרש ההשתלשלו' כו' משא"כ בהעגול הגדול שרש כל המקיפי' שאין כנגדו בחי' מעלה ומטה כלל דכחשיכה כאור' השוה ומשוה ממש קטן וגדול כו'. וזהו זכר רב טובך יביעו זכיר הוא הארה והשפעה של רב טובך יסוד דא"א שנמשך למטה כי עצמו' דא"א איא להתמשך למטה כלל וזהו זכיר מלשון זכיר חסדו שהוא הארה והשפעה עליונה דא"א רב טובך יביעו כו' ודיל.

ועוד יש לפרש בע"א והיינו כי מלת זכר קאי אמספר של ר"ב טובך דהיינו שיש כמה וכמה אלפי' ורבבו' מעלות טובו' למקום עליו בכל סדרי ההשתלשלו' דאבי"ע עד סוף ותכלי' כל סדרי ההשתלשלו' בחי' יסוד ז"א דעשי' וזהו רב טובך שמלת ר"ב מורה על רבוי המספר של היסודו' שבכל סדרי ההשתלשלו' עילה ועלול שהם רבוא רבבו' אין חיקר כלל כי כאשר יצטרך שחורק השפע מכלי המשפיע העילה לכלי המקבל העלול איא זולתי ע"י מדרגת היסוד הגורם הרקת השפע להמקבל, וזה נמצא בכל עולם ואף בכל פרצוף ימצא ג' יסודו' כמ"ש בע"ח וכו' ע"ש.

והנה אעפ"י שעתה אין נמצא רק ד' עולמו' אבי"ע הסבה לזה הם הפרסו' המבדילו' בין עולם לעולם בין אצי' לבריאה יש פרסא ומסך מבדיל וכן מבריאה ליצירה שמה שעושה ופועל הפרסא באיכו' הצמצום והכדלת המהו' לא הי' נעשה ע"י רבוי הצמצומי' של ריבוי ההשתלשלות עילה ועלול כי הפרסא מבדלת בין מהות למהו' אחר ממש עד שלא יתייחס ויהי' בערך למהות הראשון כלל, משא"כ בההשתלשלו' עילה ועלול שאף העלול האחרון יש לו ערך ויחס לעילה הראשונה ע"פ ערך ההשתלשלות וכמשנ"ת במ"א ולכן ע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה גרמה סיבת התהוות מהות הנבראים המחודשי' מאין ליש נפרדי' ממש אשר זולתה הי' מצטרך במקומה רבוי צמצומי' של השתלשלות עילה ועלול אין חיקר כלל עד שיתהוו הנבראי' הנפרדי' מאצי' אשר איהו וגרמוהי חד קדמון נצחי כו'. וכן מבריאה ליצירה שלצורך התהוות מהו' עולם אחר שונה דיצירה ובריאה הי' מצטרך אלף אלפי' רבבו' מדרגות צמצומי' שוני' עפ"י סדר השתלשלו' עילה ועלול מה שנעשה זה ע"י צמצום הפרסא אחת, וכן מיצי' לעשיה כו' נמצא שאלמלי הפרסו' אם הי' נמשכי' עפ"י רבוי הצמצומי' של סדרי ההשתלשלו' עילה ועלול הי' מצטרך להיות אלף אלפי' ורבוא רבבו' צמצומי' אין חקר כלל עד שיוכל להתהוות מאור א"ס עולם העשי' הגשמי עפ"י רבוי המדרגו' של השתלשלו' עילה ועלול להיותם מקבלי' דין מן דין העלול מקבל מעילתו

המשפיע דרך יסוד של המשפיע ומשפיע להעלותו שלו דרך בחי' יסוד שלו כו' כי הרי יש רבוא רבבו' יסודו' אין חקר כלל בבחי' השתלשלו' עילה ועלול כו' ואף עתה לאחר צמצום הפרסו' אין חקר למספר רבוי היסודו' של העולמי' שבכל עולם ועולם ובכל פרצוף ופרצוף כו' וזהו זכר ר"ב טוביך יביעו, רק זכר בעלמא של רבוי מספר היסודו' יביעו המלאכי' ונשמות שלמעלה ולא פרטי' המספר שא"א להם לספור כי אין מספר רק זכר בעלמא מרב טובך יביעו (והיינו כמו עדי"מ המונה מספר המעות כדומה בחשבון כולל באמרו שיש כאן עשרה פעמים אלף אלפי' או מאה פעמי' אלף אלפי' שאינו תופס פרטי' המספר לספר מאחד ועד מאה וממאה עד אלף ומאלף ועד מאה אלף ועד אלף אלפי' עד שיגיע לחשבון עשר פעמי' אלף אלפים כו' כי"א תופס דרך כלל בזכר וסימנא בעלמא לכלליו' המספר עשר פעמי' אלף אלפי' עד שנעשה ש' כולל לכללי' המספר שהו' י"פ אלף אלפי' (עשרה מילאון) וש' כולל זה כחד נחשב לגבי כלל גדול יותר של אלף פעמי' אלף אלפי' כו' שיאמר שבאלף פעמי' אלף אלפי' ימצאו מאה פעמי' עשר פ' אלף כו' הרי זה המספר נק' בחי' זכר בעלמא שתופס בכלל בש' כולל למספר גדול הכולל כמה פרטי' בעשותו סימן ושם כולל לו לקרותו בש' עשרה מילאון וכדומה ועדי"ז יובן למעלה כמ"ש במ"א).

וצדקתך ירננו (מל' דאצילות), פי' כי זכר רב טובך יסוד דא"א שמתפשט עד בחי' יסוד ז"א דאצי' הם רק יביעו כי אינם משיגי' אותו היטב ברוח בינתם ממש מצד היותו סביע צדיק עליון דאצי' שאינו מתלבש בבי"ע בבחי' א"פ משא"כ בחי' צדקתך מל' דאצי' ירננו ממש בבחי' רננה וזמרה מצד שמשיגי' את זיו השכינה ממש בבחי' השגה שמתלבש בבי"ע ממש בבחי' א"פ בג"ע עליון ותחתון ומשיגי' אותו ממש ונהנין ממש ולכך ירננו וכמ"ש בזוהר ע"פ עבדו את ה' בשמחה ובואו לפניו ברננה שמחה בצפרא רננה ברמשא פי' בצפרא הוא בוקר דיוסף צדיק עליון יסוד ז"א דאצי' אשר א"א ששיגו אותו ממש בבחי' השגה ממש לכך יסתעף ממנו רק בחי' השמחה לבד כי השמחה באה מדבר שאין הכלי יכולה לקבל (שמתגלה השמחה בלב וצהבו פניו כשנתבשר פתאו' איזה בשורה טובה או נעשה לו נס גדול וכדומה כו') וזהו זכר רב טובך יביעו בבחי' שמחה. וצדקתך מל' דאצי' שנק' לילה ירננו בבחי' רננה ממש ברמשא מצד שמשיגי' מזיו השכינה ב"ה המתגלה בג"ע עליון ותחתון ולכך ירננו בתודה וקול זמרה כו' וכנ"ל וד"ל.

חנון ורחום ה' (ז"א דאצי'). פי' שהתהוות דז"א דאצי' הוא מבחי' המדות חגית דא"א דאצילות שהו' י"ג מדה"ר אל ארך אפים כו' שכללותו הם חנון ורחום כו' וזהו חנון ורחום דא"א הם מקור התהוות הוי' פנימיות

המדות דז"א דאצילות כי חזוניות המדות נק' בחי' גדולה וגבורה ות"ת כדכתיב לך הוי' הגדולה והגבורה כו' אבל פנימיות המדות המוחין שבמידות נק' הוי' שנמשך מבחי' חנון ורחום חג"ת דא"א, והנה בחי' התהוות יסוד ז"א ומל' דאצי' הוא ע"י ריבוי צמצומים אין קץ כמ"ש זכ"ר ר"ב טוב"ך יביע"ו עד וצדקת"ך ירננו עד שמתהווה בחי' מל' דאצי' משא"כ בחי' התהוות דז"א דאצי' מחג"ת דא"א אינו ע"י ריבוי הצמצומים כי"כ מצד היות ז"א באצי' לעולם דאיהו וגרמוהי חד ואינו נשפל במהותו ועצמותו לבי"ע לעולם ואף שכל עיקר הנהגתם דבי"ע הוא ע"י ז"א דאצי' שי"ב ביום א' מאיר חסד דז"א כו' אך ורק בחי' הארה בעלמא מו"א נשפע בבי"ע ואף גם זאת ע"י אמצעית מדת מל' דאצי' ולא נמשך השפע דז"א לבי"ע בעצמו זולת כאשר מתלבש תחילה במל' דאצי' שחסד שבמל' מלביש חסד דז"א וכן גבורה שבמל' כו' אבל מל' דאצי' נעשית היא בעצמה ראש לשועלים להתלבש בבי"ע להחיותם שזהו סוד מיעוט הירח כמאמרז"ל שא"ל הקב"ה לכי ומעטי א"ע כו' כנודע ולכן אין מצטרף להיות כי"כ ריבוי צמצומים בהתהוות דז"א כפי רבוי הצמצומים שנעשה בהתהוותה דמל' דאצי' ולכן במל' דאצי' נאמר זכר רב טובך ריבוי צמצומים מאד כו' כנ"ל משא"כ בז"א דכתיב חנון ורחום הוי' ותו לא דהיינו שהתהוות ז"א הוא מהשערות דמזלות דא"א מבחי' צומח שבח"ס הן המדות שבמו"ס דא"א כמ"ש במ"א שנק' טורי חשוכא הרי קדם כו' כי המדות דז"א הם נק' הרי"ם סתם שהן למטה מן השכל ומקורן הוא השכל שיוצאים ונמשכים ממנו ושרשן הם המדות שלמעלה מן השכל המדות דמו"ס דא"א בחי' צומח שבו שהן בחי' השערות דייג ת"ד דא"א כו' כנ"ל. וזהו חנון ורחום ורחום הוי' וד"ל.

אָרְךְ אפים וגדל חסד, פ"י דהנה כתיב באור פני מלך חיים שעיקר המשכות שפע פנימיות החיות הנמשך מלמעלה מאור א"ס ב"ה נק' בשם פנים כמו עדי"מ באדם שלמטה כל עיקר פנימיות החיות בחושים המעוללים הם בפניו ראי' שמיעה וריח ודיבור כו' והשכל שבראש כו' וזהו באור פני מלך חיים נמשך מאור פני מלך כו' ואר"ך אפיים הוא אריכא דאנפין כבי' פנים ארוך מצד היות השפע להחיים של הפנים העליון נמשך באורך משך מאד למטה מטה מא"א דאצי' ובו רב טוב מאד לכך נק' אר"ך אפיים כו' וה"ז כמו עדי"מ במלך בוי"ד שיש לו כל הון שמצד העשירות הגדולה שיש לו כל טוב סגולת מלכים זהב וכסף וכתם אופיר כו' יוכל להיות שכמה חפצים יקרים מה שאין נחשב למאומה בעיני המלך מרוב עשרו וגדולתו שמוטל כאשפה או בחצירו כו' שהי' נחשב ויקר מאד אף בעיני עושר גדול ליוקר גדול והוא מצד שמרומם ומתנשא בגדולתו ועשירות מופלגת בכלי יקר וכה"ג שאף המתרות שלו שאינו נחשב למאומה נגדו יהי' יקר מאד אף לעיני השר

העושר והי' שמור מאד לבעליו ככה עדימ למעלה שבחי' השפעות הטוב והחסד דאי' לזיא דאצי' לצורך קיום עולמות בייע להחיותם אינו נחשב ליש דובר מה שמשפיע מטובו למטה כ"א מצד היותו רב טוב אשר אף המותרות שלו בחי' הפרורים שמתפשטים למטה מצד ריבוי הטוב בבחי' מותרות ממש די והותר לצורך קיום העולמות דבייע (אשר כלא חשיב קמי' החיות והשפע של צורך קיום דבייע וכמותרות ופירורים הפקר שמתפשט מן המלך לחוץ נחשב' כו') וזהו ארך אפים כבי' פנים ארוך שיש בו רב טוב אור פני מלך חיים עד שאף בחי' המותרות שלו הפירורים של השפע המתפשט למטה בבחי' מותרות די להחיות העולמות בייע כניל אך מלת ארך גימט' רכ"א זהו סוד התוס' המגיע לזיא בהסתכלותו בפנים דאי' דכאשר מקבל השפע מאוי"א אזי מקבל קין נהורין כמ"ש קנה חכ' קנה בינה כשמתכלל בפנים דאי' אז מקבל שיע נהורין מאור פנים דאי' וזהו התוס' המגיע לו מהסתכלותו בפנים דאי' שהוא ריך ניצוצין עם הכולל גימט' אריך וכפי ששמע ממורו ע"ה על מאמרזיל ע"פ כוסי רוייה ש"מ כסא דדוד מחזקת רכ"א לוגין גימט' רוייה שז"ס תוס' ההארה מפנים דאי' שהוא ריך ניצוצין עם הכולל כו' וכניל ודיל.

טוב ה' לכל (יסוד זיא דעשי'). פי' שכל עיקר כוונות המשכות השפע מאור פנים דאי' בכדי שתד השפע למטה מטה עד תכלית וסוף כל דרגין הוא יסוד זיא דעשי' שהוא הסוף לכל היסודות עליונות וכ"ז אי' להוריד השפע כ"כ למטה זולת ע"י בחי' הארת הפנים דאי' דאצי' שכ"ד היותר גבוה יוכל לישפל למטה יותר כו' כניל וכ"ז בכדי להשפיע אף לכל מעשי' דעשי' כי רחמיו על כל מעשיו וזהו ארך אפים וגדל חסד שהחסד גדול וארוך מאד במורד השפע באורך משך למטה עד כי טוב ה' לכל יסוד התחתון דזיא דעשי' להשפיע אף בכל מעשיו כו' ודיל.

יודוך ה' כל מעשיר, פי' ע"כ כאשר יתבוננו בכ"ז כל מעשיך מצטרך להודות בבחי' הודי' אליו ית' איך שהוא מקור חיינו ואיך שכולא כלא חשיב קמי' אשר אף מפירורים ומותרות שלמעלה די להחיותנו כולנו כו' וע"ז מודים אנחנו לך כו'.

וחסידך יברכו כ"ה עלמא דאתגלייא, פי' כל מעשיך אי' להם לברך זולת להודות בבחי' הודאה מלמטה למעלה אף שאין מושג בשכל מודים בבחי' הודאה שלמעלה מן השכל אך מהו התכלית של ההודאה שישאר בבחי' העלם למעלה מן ההשגה ע"י חסידך הם המתחסדים עם קונם יברכו כה כי ברכה היא המשכה מלמעלה למטה כמ"ש ברוך אתה בתפילה

ברוך הוא יסוד אבא שנמשך מגילוי לאתה כו' עלמא דאתגלייא שכן הכוונה של אתה שבתפלה (משא"כ בברכת הנהנין הכוונה של אתה חסד כדכתיב אתה כהן כו') וזהו יברכו כ"ה שתתגלה השפע דיסוד אבא במל' עלמא דאתגלי' ויתגלה בבחי' גילוי ממש למטה ולא בבחי' הודאה לבד וזהו דוקא ע"י חסידך ולא כל מעשיך שהם רק ידוך וכניל ודל'.

כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, הנה גבורתך כתיב לשון נוכח הכוונה על בחי' ה"ג מנצפ"ך דז"א דאצי' המחלקות ומפרידות הקול לה' מוצאות הפה דמל' דאצי' הדיבור העליון שעיקר בנינה מהגבורות דז"א שהם ה"ג מנצפ"ך המחלקים הקול דז"א לה' מוצאות הפה מקור ההתחלקות כ"ב אותיות שבמל' הדיבור עליון ומבשרי אחזה בנפש האדם שהקול היוצא מהבל הלב הוא קול פשוט מורכב וממוזג מג' יסודות אש רוח מים כנראה בעליל דכאשר יתקלקל המיווג דאר"מ אזי ישתנה הקול כגון כשיתגבר יסוד האש אזי ישתנה קולו בכבידות (בל"א הייריק) ויהי' נמוך כו', והטעם מפני שהקול נמשך מהבל הלב שכוללים שם כל המדות שהמזיגה כוללים של כל המדות בהתפשטותן בבחי' חיצוניות הוא הבל הלב שממנו יוצא הקול המורכב מג' יסודות אר"מ ולכן הוא קול פשוט מושלל מגדר ההתחלקות מצד היותו כולל כללות המדות בבחי' חיצוניות בהתכללות א' במזג השהו דג' יסודות אר"מ המורכבים כו' ולכן כשיצטרך להתחלק לה' מוצאות הפה מקור כ"ב אותיות המבטא אזי התחלקות זו הוא ע"י הגבורות דוקא המפררים ומחלקים השפע כולל"י של הקול פשוט לה' מוצאות הפה אחז"ע מהגרונן גיכ"ק מחיך כו' והה' מוצאות מתחלקים לכ"ב אותיות הדיבור בהתחלקות פרטים והכ"ב אותיות שבדיבור מתחלקים לצרופים שונים פרטים אין קץ כנודע ככה עד"מ למעלה דכתיב וגבורת"ך ידברו הן הן גבורתיו דז"א המחלקת ומפרידות בחי' הקול פשוט דז"א הכולל"י כל המדות דז"א בבחי' חיצוניות לה' מוצאות הפה שבמל' דאצי' הדיבור עליון שעיקר ההתחלקות הוא ע"י הגבורות דז"א כי טבע הגבורה לפרר ולחלק כו' (בסוד אתה פוררת בעוזך ים כמ"ש במ"א) וזהו בחיצוניות דז"א שנק' בחי' קול כניל וכן בפנימיות דז"א שהן המדות דז"א גדולה וגבורה ת"ת ונצח כו' שכוללים כאחד שמצטרכי' להתחלק בהתחלקות פרטי' לצורך השפעתן דרך פרט במל' דאצי' שמקבלת השפע דרך פרט מכל מדה פרטי' מיוחדת דז"א אשר הם שונים זמ"ז וכמו עד"מ בנפש האדם שיש שינוים בהדיבור לפי אופן קבלתו ויניקתו מן המדות שאם הוא יונק ומקבל מן מדת האהבה אזי יוצאים דברי חיבה וריעות ואם ממדת הגבורה יוצאים דיבורים אחרים הכל לפי אופן שינוי השפע של המדות כך ישתנה צירופי אותיות הדיבור שמחסד יוצאים צירופי אחרים ומגבורה צירופי אחרים ומת"ת צירופי אחרים כו' ולואת

מוכרח להיות סיבת ההתחלקות במקורו בעצמות המדות תחלה וכן יהי אח"כ ההתחלקות בהדיבור כו' וסיבת ההתחלקות של המדות עצמן הוא ע"י הגבו' דוקא. וככה ממש למעלה שהתחלקות פנימיות המדות דז"א עצמן לצורך בנין הנוק' להיות מגיע אליה השפע פרטי' מכל ספי' פרטיות דז"א הוא ע"י הגבורות דז"א המפררים השפע דז"א בפרור והתחלקות עד שנבנית אח"כ בחי' מל' הדיבור עליון בבחי' פרור והתחלקות האותיות שבדיבור וצירופיהן המשונים ובהן נבראו כל עולמות דבי"ע בעשרה מאמרות שבמל' דאצי' כו' וזהו וגבורתך לנוכח מרמז על גבורות דז"א ידברו שמהן נתהווה בנין המל' שעיקר בנינה מהגבורות והיינו כי ז"א נק' אתה כמ"ש אתה כהן לעולם כו' שהוא בחי' חסד דז"א דאצי' הכולל כל המדות דז"א כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו לשון רבים שהוא עננא דאהרן דאזיל עם כולהו יומי' כמ"ש בזוהר ע"ש ולכך נאמר וגבורתך על גבורות דז"א בלשון נוכח שנק' אתיה כניל אבל בינה דאצי' נק' הו"א כמ"ש ועבד הלוי הו"א שהוא עלמא דאתכסיא ולכך נאמר להלן להודיע לבניא גבורותיו לשון נסתר שהוא הכוונה על בחי' ה"ג מנצפ"ך דאימא שביסוד אימא המחלקת את המדות דאימא ז"ת שלה לצורך בנין פרצוף לאה מל' דתבונה שנק' ג"כ עלמא דאתכסיא כו', והענין דהנה כמו שהגבורות דז"א הם מחלקות את המדות פנימיות דז"א וכן בחיצוניות את הקול שנמשך מהבל הלב כו' בכדי שתבנה ותכונן פרצוף רחל מל' דאצילות הדיבור עליון בהתחלקות כ"ב אותיות שבדיבור שעיקר בנינה מהגבורות דז"א מה דלא סגי בלא"ה כו' כניל ככה ממש בנין פרצוף לאה מל' דתבונה שהוא בחי' המחשבה עליונה דאצי' בהתחלקות צירופי אותיו' המחשבה ע"י המדות דבינה ז"ת דאימא ע"י ה"ג מנצפ"ך שביסוד אימא שהן פתוחי' חותם החותם דיסוד דנוק' הן מפתחים להבקייע יסוד אימא לצורך בנין פרצוף פ' לאה בבחי' התחלקות אותיות המח' כו' והן הן גבורותיו ממש בלשון נסתר שהן בעלמא דאתכסיא ביסוד אימא לצורך בנין פרצוף לאה שהיא בחי' עלמא דאתכסיא כו' כניל.

וביאור הענין מבשרי אחזה בנפש האדם שהמח' והדיבור הן שוין במהותן ואיכותן בהשוואה א' ומחוברין כא' שהאותיות אלו שבמח' המה ממש בדיבור מספר כ"ב אותיות כו' ומה שחושב במחשבתו ככה ידבר בדיבור ומה שמדבר הוא חושב שהם מחוברים כא', אכן ההפרש ביניהם הוא רק ההעלם וגילוי שהמח' צפונה ונעלמה במוחו מכל אדם שזולתו לא כן הדיבור נרגש ונשמע לאזני השומעים שזולתו והוא המגלה הנעלם לגילוי ממש ולכן בחי' התהוות הדיבור הוא דוגמות התהוות המח' ממש והיינו דכמו שהתהוות המח' הוא מבחי' המדות שבשכל שבהיות המדות נעלמים בהשכל מקורן או הם בבחי' גדלות יותר מכאשר הם נולדים מן השכל

בהתגלות לבו מהעלם לגילוי או מן המדות טבעיי' המוטבעים בתחילת תולדתו בלב וכנראה כעליל התינוק בן יומו מתחלת יצירתו נולד עם מדות טבעיים שבלב לאהוב הדבר האהוב לו ולשנוא השנאוי לו וכשמונעים ממנו הדבר אשר חפץ יזעק בקול עצום ויככה בדמעות כו' אך המדות טבעיי' המה בבחי' קטנות מאד מאחר שהמה בלא שכל ודעת רק טבעיים לבד שמתאוה לדברים קטנים וכן בהיפוך ירגז ויככה מדבר קטן אשר לא יתפעל מזה הגדול כלל אכן כשנגדל הילד ונעשה גדול בשלימות המוחין והדעת אז מתגדלים המדות בבחי' הגדלה והם הם המדות שכליי' כי לפי שכלו יהולל איש שכאשר השכל שלו גדול ורחב מאד אזי גם המדות הנולדים ממנו מצד התבוננות השכל בדבר ההוא שראוי לאהבה בו ולחפץ אליו הם רחכים וגדולים מאד מצד שהמדות נמשכין מן השכל המגדילן ולפי ערך גדלות השכל כך ערך הגדלת המדות, אך כ"ז כהיות המדות נולדים מן השכל מן ההעלם לגילוי בלב איש אבל בעודו באבן ושרשן נעלמים וגנוזים במקורן השכל עצמו ואז הם גדולים בגדלות יותר מכאשר המה מתפשטים בהתגלות לבו שאז מתצמצמים בבחי' קטנות יותר לפי ערך הגדלתו בעודו בהעלם במקורן השכל כו' (ואעפ"כ הם בבחי' גדלות יותר מן המדות טבעיים אף כמו שהו בהתגלות לבו כנודע) ולכן בחי' התהוות אותיות המחשבה הוא מבחי' המדות שכליים הנעלמים בהשכל מקורן בבחי' העלם וככה ממש התהוות הדיבור מהמדות שבהתגלות לבו והיינו דכמו שהמח' מתהווה מהמדות שבשכל ע"י הגבורות שבהמדות שבשכל המחלקים ומפררים השפע שתתחלק לבחי' התחלקות כ"כ אותיות המח' ככה התהוות הדיבור ע"י הגבורות של המדות שבלב המחלקות אותן שיתחלקו לכ"כ אותיות הדיבור רק מצד שהמדות שבשכל הם במעלה יתירה מאד נעלה מן המדות שבלב לכך יתהווה מהן המח' והמדות שבלב יתהווה מהן הדיבור שהמה בהשוואה א' כנ"ל רק השינוי וההפרש ביניהם הוא ההעלם והגילוי ומצד שהמדות שבשכל הם נעלמים לכך יתהווה מהם המח' הנעלמה והמדות שבלב שהמה בבחי' גלוי יתהווה מהן הדיבור הגלוי לזולתו כו' וד"ל.

וככה ממש עד"מ למעלה דכתיב להודיע לבנה"א גבורותיו שזהו בחי' התהוות פרוץ לאה מל' דתבונה עלמא דאתכסיא המח' עליונה דאצי' מזית דאימא המדות שבשכל הבינה דאצי' בבחי' העלם ע"י ה"ג מנצפ"ך שביסוד אימא המחלקים השפע של המדות שבשכל דאימא בפרור והתחלקות שיוכל להתהוות מהן פרוץ לאה בצירופי אותו המח' שהן בבחי' פרור והתחלקות. וז"ס פיתוחי' חותם שחותם נקי' יסוד אימא המקשר ומעציר השפע עליונה שלא תתפשט למטה והה"ג מנצפ"ך שביסודה דילה המה מפתחי' ומבקיעים יסוד אימא שיומשך השפע זה בבחי' התחלקות ופירור

להתהוות המח' הנעלמה דאצי' והן הן גבורותיו ממש בלשון נסתר שהמה היג דאימא עלמא דאתכסיא המחלקים השפע דז"ת דאימא לצורך התהוות מל' דתבונה שנק' עלמא דאתכסיא כנ"ל. אבל וגבורתך ידברו בלשון נוכח הכוונה על הגבורות דז"א שנק' אתה כמ"ש אתה כהן כו' לצורך התהוות מל' דאצי' הדיבור עליון כו' כנ"ל וד"ל.

כבוד מלכותך יאמרו וגבותך ידברו, מלכותך לשון נוכח הכוונה על מל' דאצי' מקור דבי"ע שעיקר בנינה מהגבור' דז"א שמתחלק השפע בפירור והתחלקות לצורך בנין הנוק' בפרור והתחלקות כ"ב אותיות הדיבור עליון וצירופי' שונים שבעשרה מאמרות שבמל' שבהן נבראו כל העולמות דבי"ע אלף אלפי' וריבוא רבבו' מלאכים אין חקר כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' מינים ממינים שונים אין מספר כלל שבחי' ריבוי ההתחלקות שלהם להיותם שונים זמ"ז עד שאין הא' דומה לחבירו במהותו ואילתו הוא מצד ריבוי ההתחלקות בצירופים שונים שבמל' דאצי' שכל מלאך פרטי יש לו שרש פרטי בצירוף משונה פרטי במל' דאצי' כמאמרז"ל שכל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא בו מלאך הה"ד בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם והן הן המלאכים שנבראו בו' ימי המעשה דבראשית כדאיתא פלוגתא בגמ' ח"א בשני נבראו כמ"ש ועוף ועוף ועוף זה מיכאל יעוסף זה גבריאל ולמה לא נבראו בראשון שלא יאמרו מיכאל בדרומי גבריאל בצפוני כו' ע"ש וח"א שבחמישי נבראו כו' עכ"פ אליבא דכ"ע שנבראו בו' ימי בראשית ואף לא ביום א' דבראשית נמצא עיקר התהוותם הוא מבחי' יו"ד מאמרות שבמל' דאצי' שנתחלקה השפע בבחי' ריבוי ופרור לצירופים רבים שונים ומהן נבראו ריבוי המלאכים פרטים שונים כאו"א לפי מזגו במקורו הצירוף פרטי המיוחד לו שממנו נמשך לו החיים כו'.

וזהו כבוד מלכותך יאמרו המלאכים שנתהוו ממת מל' דאצי' בבחי' ריבוי ופרור ההתחלקות מצד היותן בע"ג ונפרדים כי בחי' א"ס הוא למעלה מגדר ההתחלקות וריבוי ופירוד ח"ו כ"א פשוט בתכלית הפשיטות ולכך יאמרו ויספרו איך נתהוו בבחי' פרור וריבוי ופירוד בהתחלקות אין מספר שהוא מבחי' כבוד מלכותך והיינו כי כבוד בגימט' ל"ב והם ל"ב נתיבות החכ' שבמל' דאצי' דכאשר מצטרך להיות מתחלק השפע שבמל' בפירוד והתחלקות להתהוות נבראים פרטיים בריבוי ופירוד אין קץ מוכרח להיות מתחלק תחילה השפע שבחכ' שבמל' לל"ב נתיבות ושבילי' ידיעין ומהם יומשך השפע בפרור והתחלקות יותר בפרטי פרטיות בבי"ע להתהוות נבראים מלאכים פרטי אין מספר. וזהו כבוד מלכותך יאמרו שמשם שורש ההתחלקות של השפע הנמשך ממל' דאצי' להנבראים והיינו בחי' כבוד

שבמל' התחלקות ליב נתיבות החכ' שבה כנ"ל ואח"כ וגבורתך ידברו זהו שרש ומקור סיבת ההתחלקות של החכמה שבמל' לליב נתיבות הוא גבורתך ה"ג מנצפ"ך דז"א וזה ידברו המלאכים כו' כנ"ל וד"ל.

להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, הנה בני האדם נקראו נש"י שעלו במח' דאצי' פרצוף לאה מל' דתבונה דאצי' וזהו מקורו כי לא ה"י תחילת התהוותן מי' מאמרות דבראשית כמאמרז"ל ישראל עלו במח' ואמרז"ל במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו' והיינו מצד היות שרש נש"י הוא המחשבה עליונה דאצילות פרצוף לאה מל' דתבונה רק שירדו אח"כ בסתר המדריגה דרך כבוד מלכותך דאצילות למטה בבייע ולכך נזכרו בי' מאמרו' במאמר נעשה אדם כו' מפני שירדו מלמעלה מבחי' המחשבה דאצי' מקורן להיות תחת ממשלת כבוד מל' דאצי' ולכך נק' אפי' הנשמות הגבוהות בשם עבדים כמ"ש משה עבדי כו' מצד שנשפלו למטה להיות תחת ממשלת כבוד מל' דאצי' מקור דבייע אשר אין מלך בלא עם דווקא להיתם בחי' עבדים ד"קא שזהו עיקר הקיום של המלוכה דווקא, וז"ש והייתי לכם לאלקים ואתם תהי' לי לעם כו' כי בחר ה' בישראל להיות לו לעם בחי' עבדים תחת ממשלת כבוד מל' דאצי' מקור דבייע שאף שמקור שרשן הוא הגבה למעלה כי עלו במח' דאצי' מצטרכי' ג"כ לקבל עליהם עומ"ש דאצי' כעבדים ממש לאחר שירדו למטה בבייע תחת ממשלת כבוד מל' דאצי' אבל עיקר שרשן ומקורן הוא המח' העליונה דאצי', וז"ש להודיע לבנה"א המה הנשמות שלמטה גבורותיו דווקא בלשון נסתר המה ה"ג מנצפ"ך שביסוד אימא עלמא דאתכסייא שנק' הוי"א בלשון נסתר המחלקות השפע דז"ת דאימא לצורך בנין פרצוף לאה המח' עליונה בהתחלקות צירופי אותיות המח' הנעלמה שזהו מקור התהוותן ולכך מצטרך להודיע להם מקורן ושרשן הן הן גבורותיו דווקא כנ"ל.

וכבוד הדר מלכותו, מלכותו הוא פרצוף לאה מל' דתבונה שהוא עלמא דאתכסייא בחי' מח' הנעלמה לכך נק' מלכותו בלשון נסתר משא"כ בחי' מל' דאצי' הדיבור עליון עלמא דאתגלייא מקור המלאכי' דבייע נק' בשם מלכותך בלשון נוכח כו' והיינו דכמו שבמלאכים דבייע מתגלה עליהם מקור התחלקותן הוא בחי' כבוד מלכותך בחי' ליב נתיבות החכ' שבמל' דאצי' הדבור עליון שמתחלק השפע של החכ' שבמל' לליב נתיבות וזהו שרש התחלקות המלאכי' הנבראים הנפרדים ריבוא רבבות מיני' ממיני' שונים אין מספר כו' ככה ממש מתגלה להנשמות מקור התחלקותן בשרשן המח' עליונה שנק' מלכותו שהוא בחי' כבוד הדר מלכותו פי' בחי' ליב נתיבות החכ' עליונה גימט' כבוד הם שרש התחלקות שבמח' עליונה מקורן שנק'

בשם מלכותו וניתוסף בהם עוד תיבת הד"ר הוא מלך השמיני שהוא שרש התיקון דאצי' כמ"ש וימלוך הדר כו' ושם עירו פעו כו' שהוא עיקר המברר כל הברורים דתהו ומתקנים בבחי' התיקון דאצילות, וזהו שרש שרשם של נשי' שעלו במח' הקדומה הוא הדר מלך השמיני כו' ולכך הם עיקר המבררים למטה כי בחכ' אתברירו דזוקא כו' וישראל עלו במח' קדומה הוא מלך הדר וזהו וכבוד הדר מלכותו וד"ל.

מלכותך מלכות כ"ע וממשלתך בכל דור ודור מלכותך הוא מל' דאצי' הדיבור עליון עלמא דאתגלייא שנק' בשם מלכותך ל' נוכח מל' סתם הוא מל' דתבונה פרצוף לאה עלמא דאתכסייא שנק' מל' סתם והיינו כי ע"כ משתעי בעולם האצי' עצמו להבדיל בין בחי' התהוות המח' עליונה פרצוף לאה מל' דתבונה שנק' וגבורותיו שביסוד אימא ובין בחי' התהוות הדיבור פרצוף הנוק' וגבורות דז"א שנק' גבורתך כו' וזהו ההפרש בין שרש המלאכי' שנמשכו מדבר ה' לשרש הנשמות שנמשכו מהמח' עליונה שעלו במח' כו' ועתה קמפרש קרא בחי' התפשטות וירידת השפע דמל' דאצי' הדיבור העליון מקור דבי"ע עם הארת המח' עליונה מל' דתבונה בה לכל העולמות דבי"ע, ויש מלכותך מל' ב' מלכות הם ב' פרצופי' דלאה ורחל שהמה ב' מקורים דנשמות ומלאכים מתפשטים בכל העולמות דבי"ע להחיות הנשמות ומלאכים דבי"ע לכך מצטרכים שניהם כו' כנ"ל.

וממשלתך בכל דור ודור, הנה ידוע ההפרש בין בחי' מלוכה לבחי' ממשלה עפ"י מליצת לה"ק ששם מלוכה שייך על מי שקבלוהו עליהם למלך בבחירה... ושם ממשלה שייך במי שמושל בע"כ ורודה בעם בלי בחיר' חפשית שלהם שאז אינו נק' בשם מלך כ"א בשם מושל בלה"ק וכן המושל על הבהמות אין שייך לקרותו בשם מלוכה זולת בשם ממשלה מצד שהבהמה אין לה בחירה חפשית ופעולה רצונית לומר שבחרה אותה ברצונה למלך עליה זולת הוא רודה בה ומושל עליה בע"כ מצד שאינה בערך בחירה ורצון חפשי ככה ממש עד"מ למעלה במל' דאצילות מקור דבי"ע שמתלבשת בעולמות בי"ע והיינו כי חבי"ד שבמל' מתלבשים בכריאה וחג"ת שבמל' ביצי' ונה"י שבמל' בעשי', והנה בעולמות בריאה ויצ' שייך בחי' כבוד מל' עליהם ממש מצד שהמלאכים דביצי' יש להם דעת והתבוננות בגדולתו ית' ותיפול עליהם אימה ופחד מצד הדעת וההתבוננות וכולם מקבלי' עומ"ש באהבה ורצון כו' מצד הדעת והבחירה שלהם כו' ואף היראה והאהבה שבהן היא

בבחירה: בנוכח"ק קרוע כאן תיבה אחת, (ובכתי" המעתיק דילג כאן שורה שלימה — מתיבת: שייך, עד תיבת: שייך), ואוצ'ל: חפשית (וכיה להלו בע' שעז).

מבחי' הדעת שלהן לכך שייך שם מלוכה עליהם שקבלו עומ"ש באהבה ורצון כו' אך בעשי' שמקבלים השפע מנה"י שבמל' שהיא בחי' תחתונה שבה שמתהווים ממנה הע' שרים דעשי' אשר אין בהם בחי' הדעת וההרגש בגדולתו ית' כי כ"ע שיתבטלו א"ע לגמרי לקבל עליהם עומ"ש באהבה ורצון כ"א הם בחי' יש בפ"ע דקרי לי' אלהא דאלהא כו' ולזאת נמשל כבהמות נדמה אשר תתפשט בחי' ממשלתו ית' בע"כ להיות רודה בהם ומושל בע"כ מצד שהמה נמשלו כבהמות נדמו שאינם בערך בחירה חפשית בדעת ורצון חפשי לקבל עומ"ש כו' משא"כ המלאכים דקדושה דבריאה ויצ"י שמקבלי' מבחי' חביד חגית שבמל' יש להם דעת בגדולתו ית' ובחירה חפשית ברצון חפשי לקבל עליהם עומ"ש באהבה ורצון לכך שם מלוכה שייך בהם, וזהו מלכותך מכ"ע פי' דבריאה ויצ"י שם מלכותך מל' כו' וממשלתך בכל דור ודור למטה בעשי' שאין שייך שם מלוכה זולת ממשלת כו' כנ"ל וד"ל.

סומך ה' לכל הנופלי', הנה מל' דאצי' נק' בשעת הגלות סוכת דוד הנופלת מצד שרגלי' יורדות מות שנה"י שבמל' מתלבשי' בעשי' להשפיע להחיצוני' כנ"ל ע"פ וממשלתך כו' והטעם לירידתה היא בכדי לברר בירורי גוגה דעשי' וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וכו' כמ"ש במ"א וזהו בחי' נפילה לגבה אשר נפלה כ"כ מאגרא רמה לכירא עמיקתא כו' אכן לע"ל בגמר ותכלית כל הברורים שיבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר כו' וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' דימטו רגליו ברגליו כו' כנודע אז תתעלה בחי' מל' דאצי' באו"ח של המתבררין למעלה מעלה להיות אשת חיל ע"כ ז"א דאצי' נקבה תסובב גבר כו' וע"ז נא' פ' זה סומך ה' לכל הנופלים שזה קאי על לע"ל כו' כנ"ל. אך מ"ש נופלי' לשון רבים הענין הוא דהנה בזמן הגלות נק' אף בחי' ז"א דאצי' בשם נופלי' מצד ירידתו למט' כבי"ע בחי' בששת ימי המעשה לברר בירורין כמארז"ל איש דרכו לכבוש ואין אשה דרכה לכבוש כו', וענין הברורים הוא בחי' מלחמה לברר הטוב ולהפרידו מן הרע כי לאום מלאום יאמץ כו' ולזאת ניצוח וכיבוש המלחמה של מעשה הברורים כו' ימי המעשה בל"ט מלאכות דחול הזורע והחורש והקוצר כו' הוא ע"י האיש העליון ז"א דאצילות דווקא כי איש דרכו לכבוש ואין אשה דרכה לכבוש שאין כח במל' דאצילות בעצמה לכבוש המלחמה כמעשה הברורים זולת ע"י הארת ו"ק דז"א כבי"ע בכל ר' יומין דחול שביום ראשון נשפל בחי' הארת החסד דז"א כבי"ע לברר כל הברורי' שבכל מלאכות שיהי' נעשים ביומו וביום שני מדת הגבורה ולכך אף ז"א דאצי' הוא בחי' נופל בזמן הגלות ולע"ל בגמר ותכלית כל הברורים אז נאמר סומך ה' לכל הנופלים לשון רבים הם זוי"ג דאצי' שהי' בבחי' נפילה כבי"ע שיתעלו למעלה מעלה באצי' כו' וזהו סומך ה' לכל הנופלים כו' לע"ל.

וּזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים, הִנֵּה יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה בַחֲי' בַּחֲי' יִרְיֶדְתֶּם דּוֹרֵינִי
 דַּאֲצִילוֹת בַּחֲי' נְפִילָה וּבַחֲי' כְּפִיפָה וְכִמּוֹ עַד־מָה לְמַטָּה יֵשׁ הַפֶּרֶשׁ בֵּין
 בַּחֲי' נְפִילָה לְכְּפִיפָה שֶׁהַנוֹפֵל מִמָּקוֹם גְּבוּה לְמָקוֹם נִמּוֹךְ נּוֹפֵל בְּעִקְרֵית רַגְלָיו
 מִמָּקוֹם הֵוא מִמֶּשׁ וְנוֹפֵל בְּכָל קוֹמָתוֹ לְמַטָּה עַד שֶׁאֵי אֶלְקוֹם אַחֲרַיִךְ מִצַּד שְׂכַל
 קוֹמָתוֹ נִפְלָה מִשֶּׁם וְלֹא תוֹסִיף קוֹם וּמִצַּד שֶׁהַקִּימָה הִיא עַיִ הַרְגָלִים
 הַמְעַמִּידִים הַקּוֹמָה וְכִיוֵן שֶׁאֵף הַרְגָלִי נִעְקְרוּ מִשֶּׁם וְנִפֵּל לְמַטָּה אֵין לוֹ תְּקוּמָה
 עוֹד לְקוֹם מְעַצְמוֹ וְלַעֲמוֹד בְּמָקוֹם הֵוא זוֹלָת עַיִ עֲלֵי מְלַמְטָה לְמַעֲלָה
 מִשֶּׁאֵי כֹּהּפָה רֹאשׁוֹ לְמַטָּה וְהַרְגָלִים עוֹמְדִין בְּמָקוֹמָן שֶׁאֵינוֹ מַחוּסָר מַעֲשֵׂה
 זוֹלָת הַזְּקִיפָה וְהִרְמַת הָרֹאשׁ וְאֵף שֶׁמְרַכִּין רֹאשׁוֹ וְרוֹבּוֹ בְּכְפִיפָה לְמַטָּה כִּיוֵן
 שֶׁהַרְגָלִים עוֹמְדִין בְּמָקוֹמָן אֵין זֶה בַּחֲי' נְפִילָה כִּיוֵן שֶׁאֵינוֹ מַחוּסָר מַעֲשֵׂה רַק
 הַזְּקִיפָה וְהִרְמַת רֹאשׁוֹ וְרוֹבּוֹ אֲבָל עֵיקַר מֵהוּתוֹ הִיא הַעֲמַדַת הַרְגָלִים הֵם
 בְּמָקוֹמָן עוֹמְדִין בְּמִצַּב א' וְלֹא זֶה מִמָּקוֹמוֹ כִּלְל רַק שְׂכַפָּה כֹּאגְמוֹן רֹאשׁוֹ לְמַטָּה
 כו'.

כְּכָה עַד־מָה לְמַעֲלָה מִמֶּשׁ שֵׁשׁ ב' בַּחֲי' בַּחֲי' הִירִידָה דּוֹרֵינִי מֵאֲצִי לְבִי'ע',
 בַּחֲי' נְפִילָה וּבַחֲי' כְּפִיפָה, וְהֵינּוּ בְּאֵם שְׂכַל מֵהוּת קוֹמָתוֹן נִפְלוּ מִבַּחֲי'
 עוֹלָם אֲצִי לְעוֹלָם אַחֵר לְעוֹלָם הַבְּרִיאָה כְּדוֹמָה שְׂכַל פְּרִצוֹף זֵי אֲצִי הַכּוֹלֵל
 חֲבִיד חֲגִי'ת נְהִי נִפֵּל בַּחֲי' נְפִילָה מִמֶּשׁ בְּעִקְרֵית אֵף הַרְגָלִי הֵמָּה בַּחֲי' נְהִי
 שְׁלוֹ שֶׁהֵם עֵיקַר הַמְעַמִּיד קוֹמָתוֹ לְעוֹלָם הַבְּרִיאָה אֵזִי נִשְׁתַּנָּה מֵהוּתוֹ מִמֶּשׁ
 מִמֵּהוּת אֲצִי לְמֵהוּת בְּרִיאָה בַּחֲי' נְפִילָה מִמֶּשׁ בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא יוֹסִיף קוֹם בְּמָקוֹמוֹ
 הָרֹאשׁוֹן זוֹלָת עַיִ עֲלֵי מְבִרִיאָה לְאֲצִי וְכֵן הַנוֹק' דּוֹיָא כְּשֶׁנִּפְלָה בַּחֲי' נְפִילָה
 מִמֶּשׁ מֵאֲצִי לְבְּרִיאָה לֹא תוֹסִיף קוֹם זוֹלָת עַיִ עֲלֵי כִּנִּיל כִּי נִשְׁתַּנָּה מֵהוּתָה
 מִמֶּשׁ כו' אֲכֵן כְּשֶׁהֵמָּה רַק בַּחֲי' כְּפוּפִים וְהֵינּוּ שְׁעֵיקַר הַמְעַמִּיד שֶׁל קוֹמָתוֹן
 הוּא בַּחֲי' נְהִי שֶׁלֵּהוֹן נִשְׁאָר בְּאֲצִי רַק שְׂכַפְפוֹ רֹאשֶׁם בַּחֲי' הִרְכַּנְתָּ הַחֲבִיד
 דּוֹרֵינִי בַּחֲי' הַשְּׂפֵלָה וִירִידָה הָאוֹר בְּבְרִיאָה כו' וְאֵף הִרְכַּנְתָּ הַחֲגִי'ת שֶׁלֵּהוֹן גִּיכ
 בְּבְרִיאָה זוֹלָת הַיִּסוּד הַעֲקָרִי שֶׁלֵּהוֹן הוּא בַּחֲי' נְהִי דּוֹרֵינִי נִשְׁאָר בְּאֲצִי אֵזִי אֵין
 בֵּהֶם שִׁנּוּי הַמֵּהוּת כִּלְל כִּיֹּא הֵם עוֹמְדִין בְּמֵהוּתוֹן בְּמַעֲמַד א' בְּאֲצִי רַק
 שֶׁהִרְכִּינוּ רֹאשֶׁם וְחֲגִי'ת שֶׁלֵּהוֹן בַּחֲי' הִרְכַּנָּה וְכְּפִיפָה לְמַטָּה לְהֵאִיר בְּבְרִיאָה
 וְלִכֵּן אֵין מַחוּסָר מַעֲשֵׂה זוֹלָת הַזְּקִיפָה וְהִרְמַת רֹאשֶׁם וְחֲגִי'ת שֶׁלְּמַעֲלָה בְּמָקוֹם
 שֶׁהַרְגָלִים עוֹמְדִין כו'. וְזֶהוּ סוּמָךְ ה' לְכָל הַנוֹפְלִי דְכֹאשֶׁר הֵם בַּחֲי' נּוֹפְלִים
 בְּעַיִ טְמִיכָה מִמֶּשׁ בַּחֲי' עֲלֵי שֶׁלֵּהוֹן מְלַמְטָה לְמַעֲלָה לְמָקוֹמָן הָרֹאשׁוֹן אֲבָל
 כְּשֶׁהֵם רַק בַּחֲי' כְּפוּפִים אֵזִי בְּעַיִ רַק זְקִיפָה לְכַד וְזֶהוּ וּזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים כו'
 כִּנִּיל.

וְבִיאוֹר הַעֲנִין מִבְּשָׂרֵי אַחֲזָה עַד־מָה הֵרַב הַחֲכֵם הַמוֹפְלָא כְּשֶׁמִּצַּטְרַךְ לְהַשְׁפִּיעַ
 אֵיזָה הַשְּׂכֵלָה שֶׁנִּתְחַדְּשָׁה הַהִלְכָה בְּמוֹחוֹ לְתַלְמִידוֹ הַקָּטָן מֵהַכִּיל אַת

השכל כמות שהוא במוח הרב אזי מצטרך הרב להרכיז ראשו בחי' ההשכלה שבמוחו בצמצום וקטנות בבחי' ירידה והשפלה למהות שכל התלמיד עד שיוכל התלמיד להבינה שאף בעת שהרכיז הרב ההשכלה אל התלמיד כמהות שכל התלמיד שבעת ההיא גם שכל הגדול של הרב הוא מלוכש בקטנות ושפלות כו' אעפ"כ אין זה בחי' נפילה ממש לגבי הרב לומר שנפל ממדריגתו הראשונה ע"י כי הרי בכל עת ובכל שעה שירצה יוכל להרים ראשו בבחי' הסתלקות לעצמותו מצד שבחי' נה"י הוא עצמות קומת שכל הרב הוא במקומו רק שכפף כאגמון ראשו בחי' הארת החב"ד משכלו להתלמיד בבחי' הרכנה וכפיפה בעלמא שבכל עת שרוצה מסתלק לעצמותו בבחי' זקיפת הראש כו' וה"ז בחי' כפיפה והרכנת בלבד ולא בחי' נפילה ואף כשירכיז גם המדות שלו בקטנות מהות המדות של התלמיד אעפ"כ לא נשתנה מהותו בבחי' נפילה ממדריגתו כלל כ"א רק בחי' כפיפה והרכנה לבד מצד שעיקר היסוד והעמדה שלו הוא חיצונית קומת הרב שהוא נפרד מערך קומת התלמיד שהוא בעצם בעל שכל גדול ובעל מדות גדולות וזהו בחי' נה"י שבהרב שנשארו במקומו והו עיקר המעמיד כנ"ל רק שהרכיז הארת שכלו ומדותיו למהות קטנות שכל ומדות של התלמיד דרך כפיפה בעלמא שאינו מחוסר מעשה זולת הזקיפה והרמת ראשו ומדותיו לעצמותו וזה בידו בכל עת ושעה כו' (אכן באם שנשתנה מהות ממש ע"י ההרגל עם התלמיד קטן לפי קט שכלו עד שאינו יחזור לאיתנו כלל זה קרוי נופל וד"ל). וככה ממש עדי"מ למטה ענין הרכנת הראש שנו' בע"ח (כננס לגבי הענק שהענק מרכיז ראשו ורובו עליו כו' ע"ש) שאין זה בחי' נפילה ח"ו זולת בחי' כפיפה והרכנה לבד ועיקר המהות נשאר במקומו בהעמדת הרגלים בחי' נה"י שלו אכן כאשר אף הנה"י נעקרו ממקומו זהו בחי' נפילה ממש שמשנתנה המהות ממש ואין לו תקומה זולת ע"י בחי' סמיכה מלמעלה שיתעלה מלמטה למעלה בבחי' עלי' ממש. וזהו סומך ה' לכל הנופלים כשזוי"ג דאצי' הם בחי' נופלים ממש וזוקף לכל הכפופים כשהם רק בחי' כפופים כו' כנ"ל. וזהו נפלה לא תוסיף קום מעצמה אבל קוב"ה יוקים לה כמ"ש בזהר ע"ש וד"ל.

עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו פי' כל נק' בחי' יסוד ז"א דאצי' כמ"ש כי כל בשמים ובארץ כמ"ש בזהר דאחיד בשמיא וארעא והיינו שיסוד ז"א כולל בחי' נ' שערים דבינה דאצי' גימט' כל ולפעמי' נק' בחי' הנוק' דז"א דאצי' בחי' כל מצד שעיקר בנינה מהגבורו' עד דלא קבילת השפעת מ"ד הי"ח דדא להמתיקה נק' כל חסר ה"א וכד קבילת דכר ניתוסף בהאשה ה' הי"ח הממתיקי הגבו' שלה ואז נק' כלה בה"א. וזהו עיני כל אליך ישברו, פי' העינים דכל הוא בחי' מל' דאצי' שעיקר בנינה מהגבורות עד לא קבילת דכר ישברו אליך אל אישה תשוקתך בחי' ז"א

דאצי' לקבל שפעה מ"ד ה"ח ממנו להמתיקה כי זהו עיקר השלימות שלה כאשר הגבורות שלה נמתקים בחסדי' דו"א ומתמזגי' בה הגבורו' בחסדי' בהתמזגות א' במזג השוה כי בחסדי' עצמו בלתי גבורו' אי'א לה להבנות שבלתי אפשר ה' להתהוות ממנה נבראים בע"ג ונפרדי' כלל ובגבורו' עצמו ג"כ בלתי אפשר ה' להתהוות ממנה כלל כ"א ה' מסתלק למקורו לאין ואפס כו' וזלת ע"י שעיקר בנינה מהגבורות ועיניה מיחלות להתמתקת החסדים אז מתמזגים במזג השוה שיתהוו הנבראים הנפרדי' ומלך במשפט יעמיד ארץ ע"י הגבורות ממותקו' בחסדי' במזג השוה כו'.

ואתה הוא חסד דו"א כמ"ש אתה כהן כו' או חכמ' מקור החסד דו"א נק' ג"כ אתה כמ"ש כי אתה אבינו כו' נותן להם את אכלם בעתו הוא השפעת ה"ח דו"א, בעתו פי' שמתחלק השפע דה' חסדי' דו"א לצורך המתקת הגבורו' דנוק' בבחי' עתים וזמנים המה המועדי' ורגלי' שבשבת מתגלה תוס' אור יותר מביר'ט וביר'ט יותר מבחול ודבר בעתו דייקא מה טוב הוא בחי' התחלקות החסדי' כפי ההמתקה הממוזגת עפ"י העתים והזמנים להבדיל בין הקודש דשבתות ויר'ט לחול שיהי' תוס' אור של החסדי' בשבתות ויר'ט מבחול ולא שיהי' כל הזמנים שוים בהאר'ת החסדי' כ"א הכל לפי העת והזמן גרמא המזיגה של ההמתקה כמה יהי' מרובה או מועט כו' כנ"ל וזהו ואתה נותן להם את אכלם אבל בעתו דווקא כי דבר בעתו מה טוב כנ"ל וד"ל.

פּוֹתַח את ידיך א"ת ידיך אלא יודיך. פי' שמפרש קרא שרש ההמשכה של ה"ח דו"א דכתיב קודם ואתה נותן כו' הוא חכמ' מקור החסד כו' אך החכ' מאין תימצא ומאין מגיע לה השפע כו' ע"ז קמפרש קרא פותח את יודיך כו' והיינו בחי' פתיח' דיודין די"ג ת"ד דא"א שהשער' דא"א המה בחי' יודין ווי"ן כו' וע"י הפתיחו דיודין אבא יונק ממזל הח' ואימא ממזל הי"ג.

והענין דהנה ידוע שבחי' פנימיות הכתר אינו נמנה עם י"ס הנאצלים כ"א הוא מבחי' תחתונה שבמאצי' בחי' מל' דא"ס ב"ה המרומם לבדו מערך ע"ס הנאצלים בהיות הנאצלים כולם מקבלים זמ"ז שאף שהבינה היא בחי' משפיע לז"א הרי היא בחי' מקבל ג"כ שמקבלת מחכ' כו' וכן כולם מקבלים זמ"ז ומשפיעים זל"ז אבל הכ"ע הוא בחי' תחתונה שבמל' דא"ס אשר הוא רק בחי' משפיע ולא מקבל כלל כי הוא קדמון לכל הקדומים מבחי' עצמות המאציל שאין לו תחלה כו' לכן משונה בחי' ההשפעה שלו להנאצלים מבחי' השפיע הנאצלים זו"מ כו' והיינו כי הנאצלי' הם מלובשים זב"ז ממש מחכמ' ראשית הנאצלי' ועד סוף כל דרגין דאצילו' שהחכמ'

ראשית האצילוי' היא מחוברת עמהן בתכלית החיבור והזיכוך באופן שגוף עצם השפע של החכמ' מלוכש ונתפס בכלי הבינה ממש וגוף עצם השפע דבינה מלוכש בוי"א כו' שעיי' מתחבר' כולם כא' ביחס והתחברו' ממש כו' ומבשרי אחזה בנפש האדם שהראש הוא הכלי שהמוחין מלוכשים ושרויים בה וממנה נמשך השפע לכלליות אברי הגוף להיותם נזוני' מהמוחין בראש באופן שיש שייכות והתחברות האברים כולם אף צפורני רגליו להמוחין שבראש מצד שעצמות מהות המוחין שבראש מתפשט בכל האברי' כולם דרך גידים ועורקים הנמשכים מהמוח כנודע ולכן כאשר מתקלקל איזה אבר שיכוה רגלו או אף הצפורן שברגל ירגיש המוח תיכף הכאב מצד התחברותו בו ממש ככה ממש עדימ' למעלה ענין ההתחברות דחכמ' ראשית האצ' עם כל הנאצלים באופן שגוף עצם השפע שלה מתפשטת בהו ועיי' יש להו יחס והתחברות אליה ממש כנ"ל אכן הכ"ע שמבחי' המאציל ביה המרום לבדו ואינו נמנה עם ע"ס הנאצלים שאין לו יחס והתחברות עמהם כלל א"א להיות נמשך השפע ממנו אליהם זולת ע"י צמצום השערות דת"ד אשר בהשערות מתפשט רק הארה חיצונית אליהם אשר אעפ"כ לא יהי' להם בחי' יחס והתחברות עמו ממש כנראה בנפש האדם השערות שבראש אף שיונקים ממותרי המוחין אעפ"כ כשיגזוזו אותם לא ירגיש המוח שום כאב כלל משא"כ הכאה שבציפורן ירגיש מאד והטעם מצד שהציפורן מחובר להעצם השפע של החכמ' המתפשטת בכל האברים ממש בכחי' התחברות ממש משא"כ השערות אף שגדילי' מן המוח המה נפרדים מערך החכמה מצד שהם רק הארה חיצונית של המוחין ובצמצום גדול ועצום מתלבש בהו לכן אף כשיגזזו לא ירגיש המוח שום כאב מצד שאינו מחובר עמהן ממש וכמ"כ למעלה הפרש של השפע' הכ"ע לנאצלי' להשפעת החכמה ראשית הנאצלי' לבינה כו' שהשפע' הכ"ע הוא רק ע"י שערות שאעפ"כ הוא רם ומתנשא מהם ואין להם יחס והתחברות עמו ממש וד"ל.

ו"ש פותח את יודיך הם הי"ג ת"ד דא"א שהמה תחלה בחי' יודין צמצום השפע ואח"כ כשנמשכו באורך משך למטה נעשה מהיודיין וויין וזהו הפתיחו דיודין הוא השפעות הכ"ע להנאצלים בכדי שיהי' כח בחכמ' מקור החסד להשפיע לנוקי' להמתיקה כנ"ל.

ומשביע לכל חי רצון הנה יסוד נק' בכ"מ בחי' ח"י ע"ש השפעתו החיים והטוב מעילה לעלול וכן נק' בחי' טו"ב מצד זה כנודע והנה ידוע שיש בכללות ההשתלשלות ט"ז יסודי' כמ"ש ככהאריו"ל בהגדה דפסח כמה מעלות טובות למקום עלינו כו' שיש ט"ז מעלות טובות המה ט"ז יסודות (שבכל פרצוף יש ג' יסודות ויש ה' פרצופי' בכל עולם הרי ט"ז בגימט' יה

כו' ע"ש) וכן מעולם לעולם כמו שנת' על פסוק זכר רב טובך כו' ולכן נאמר ומשביע לכל חי פי' לכל היסודות שבכל ההשתלשלות מריש כל דרגין ועד סוף כ"ד יסוד התחתון דעשי' כו' נמשך השפע דרצון העליון ב"ה הוא בחי' הכ"ע ע"י פתיחו דיודין השערות דת"ד דא"א כו' והענין הוא כי הנה היסוד הוא כולל כל הה"ח דז"א כי מחדס דז"א ועד יסוד דז"א מסתיימים כל הה"ח (חסד שבחסד גבורה שבחסד ת"ת שבחסד נצח שבחסד הוד שבחסד) ויסוד ז"א כוללם יחד להשפיע להנוק' דז"א בגבורות שלה ולכן פותח את יודיך בכדי להשביע לכל חי דוקא הרצה"ע והוא הגומר השפע דה"ח שמקבל להנוק' להמתיקה וזהו עיני כל אליך ישברו ואתה נתון להן כו' ששרש הה"ח הוא החכמ' דא"א והחכמ' דאצ"י והחכמה מאין תמצא מהכ"ע מפתחו דיודיין והיא משפעת לכל חי בכדי להמתיק הגבורות דנוק' כנ"ל וד"ל.

צדיק ה' בכל דרכיו. הנה יסוד נק' בבי' כינוי' אלו, בשם חי ובשם צדיק, והיינו שיש ב' בחי' ביסוד הא' בחי' השפע פנימי' להשפיע שפע פנימי' של החיים הרוחני' והשגו' חדשו' בג"ע כו' וכדומה לזה זה נק' בשם חי ע"ש השפעתו פנימי' החיים הרוחני' הפנימי, והשני' הוא בחי' ההשפעה חיצוני' שלו בחיצוני' עולמו' להשפיע בני חיי ומזוני למטה ועושר וכבוד כו' וכל עניני' גשמי' דעה"ז דעשי' שזה נק' צדיק שהוא בעל הצדקה וצדקה הוא השפעתו' גשמי' כסף וזהב גשמי לעני דלית לי' מגרמי' כו', משא"כ מלת חי נופל על השפע' חיים פנימי ורוחני כו' ולכך יש ב' כוחות שונים ביסוד עליון המשפיע באיזה אופן הוא משפיע אם הוא משפיע בפנימיו' העולמו' פנימי' שפע החיים כו' אז מכונה בשם חי ואם בחיצוני' עולמו' השפעתו' חיצוני' נק' בש' צדיק בעל צדקה גשמי'.

והנה תחלה נק' בש' ח"י שזהו מיירי בהשפעתו' פנימי' של פנימי' העולמו' שנמשך השפע' פנימי דה"ח דז"א מפתחו דיודיין דא"א לכל חי לצורך השפעתם בהנוק' דאצ"י כו' ולכך נק' בש' ח"י עד שמשתלשל השפע אח"כ מעילה לעילה ממל' דאצ"י לבריאה ומבריאה ליצירה עשי' עד שנעשה בחי' צדיק המשפיע צדקה גשמי' הוא השפע' חיצוני' בעשי' שלמטה בני חיי ומזוני שמתגשמי' הה"ח בכחי' הגשמה ממש להיות מהם בחי' צדקה בעשי' כנ"ל וזהו צדיק ה' בכל דרכיו. דהנה כתי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה וגו' פי' דרך הוי' הוא דרך המלך ב"ה ארחו' ה' חסד והיינו שבחי' מל' דאצ"י נעשי' עתיק לבריאה ומל' דבריאה עתיק דיצירה ומל' דיצ' עתיק דעשי' זהו דרך המלך שהוא הדרך של המשכו' השפע עליונה דאצ"י לעשי' ע"י דרך זו וכמו הדרך גשמי מחבר העיר בעיר ככה ע"י שמל' דאצ"י נעשי' עתיק לבריאה ודבריאה ליצ' נעשה דרך מעביר להמשכות השפע דאצ"י לעשי'

ויתחברו העולמ' אביע עי' כ' כנודע וזהו ושמו דרך הוי' לעשר צדקה בכדי שיוכל לישפל השפע עליונה למטה מטה בחיצוני' דעשי' ממש לעשו' צדקה גשמי' ממש (ולא להיו' בחי' חי ברוחני' ופנימי' לבד כו') וזהו צדיק ה' בכל דרכיו העשי' עד שמתפשט אף בחיצוני' דעשי' כו' וזהו וחסיד בכל מעשיו ממש מי גרם להשפלה זו כיכ למטה הרי בחי' פתיחו דיודי'ן דא"א וזהו וחסיד שהוא החסד הנשפע ע"י הצדיק והי' שבתוכו המשכתו מיודי'ן דא"א שאז נק' חסיד ה' כו' וד"ל.

קרוב ה' לכל קוראיו. פי' שעתה ע"י המשכו' השפע דכ"ע המקיף עליון למטה בעשי' אשר קמיה כחשיכה כאורה השוה ומשוה קטן וגדול ואין יתרון כנגדו העליון לגבי התחתון דכלא קמי' כלא חשיבי בשוה אוי קרוב ה' לקוראיו בקירוב אמיתי ממש שנמצא למטה בעשי' כמו למעלה באצי' משא"כ קודם לכן להיו' בבחי' השתלשלו' מעלה ומטה ולא הי' קרוב כו' כנ"ל וד"ל.

הללו'י' הללי נפשי את הוי' וגו'. פי' הללו הוא לשון בהלו נרו עלי ראשי ככבים יהלו שהוא לשון אור וגילוי וגם משמע כפשוטו לשון הלל ושבח ושניהם אמת והיינו כמ"ש בזהר דעשר מיני תילים אמר דוד המלך ע"ה ועל כולם הוא שבחא דהללויה שלימותא דכלא כו' ע"ש. והיינו כי י"ה הוא בחי' המוחי' דאוי"א דאצי' והללו הוא התפלה שיאירו בחי' מוחי' דאוי"א י"ה שבש"ם בבחי' גילוי המוחי' בז"א דאצי' ואז יתהלל שמו ית' ג"כ בבחי' שבח ותהלה כי כאשר מסתלקי' או"א מז"א יש מקום להחצוני' לינק מב' קווין ימין ושמאל דז"א כמארז"ל דלא כאברהם שיצא ממנו ודלא כיצחק כו'. אבל כאשר נמשך ונתגלה בחי' הארת המוחי' דאוי"א בז"א שבהן מלוכש עצמו' אור א"ס הפשוט דלאו ב' מאינן מדות כלל אז אין מקום להחצוני' לינק כלל שנדחי' מפניו ית' מרוב אור דמוחי' דאוי"א שבז"א וזהו הללו י"ה שבהללו נרמזו ב' הפרושי' הנ"ל דכלא חד שיתגלה הארת מוחי' דאוי"א בז"א וזהו הללו י"ה בבחי' גלוי יהלו אורם בז"א וגם משמע לשון תהלה ושבח שממילא ישתבח ויתפאר ויתהלל שמו בכל ההשתלשלו' דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרי' כו' וד"ל.

הללי נפשי את הוי', נפשי דא נפש דוד מל' דאצי' כי נר"ן דאצי' מתחלקי' בג' פרצופי' אלו נפש במל' ורוח בז"א ונשמה בכינה כנודע את הוי"ה ז"א דאצי' נק' הוי"ה סתם, וזהו הללי נפשי את הוי' שהוא בחי' ההעלא' מ"ן דנפש דוד מל' דאצי' אל אישה הוי' דז"א דאצי' להמשיך מ"ד

ממנו בחי' הארת מוחי' דאריא שנמשכו לז"א בגלוי במל' וז"ש קודם הללו י"ה להמשיך מוחי' דאריא בגלוי בז"א ואחיכ הללי נפשי את הוי"ה להמשיך בגלוי הארת ז"א שקבל מאריא למל' כו' כנ"ל וד"ל.

אהללה את ה' בחיי אומרה לאלהי בעודי. הנה ידוע שכל האורו' הנאצלי' שנמשכי' ממאצילן ב"ה נק' כללותן בש' הוי' שש' הוי"ה הוא שרש האורו' די"ס הנאצלי' וכל הכלי' דע"ס הנאצלים מן בחי' אלקי' כמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה האלקי' וזהו בכל סדר ההשתלשלות דאבי"ע והנה כשמצטרך להיות בחי' העלא' מ"ן ממל' דאצי' למעלה אזי בחי' המ"ן דהאורו' מתעלי' לשרשן בחי' האורו' שלמעלה בע"ס דאצי' מקורן והמ"ן דהכלי' הוא אל הכלי' דע"ס דאצי' מקורן וזהו אהללה את הוי"ה דוקא בחי' הן הא"פ שבמל' שנק' חיי' ממש שז"ן בחי' החיים והא"פ שלה שמתעלי' לבחי' הוי' מקור החיים שלה המשפיע כל האורו' שלה ממקורן האור דכתר מכתר ודחכמ' מחכמה כו' אומרה לאלהי בעודי זהו בחי' המ"ן של הכלי' דנוק' שהן מקור הגבול דבי"ע שנק' בחי' עוד, וזהו אומרה לאלקי מקור הכלי' הוא ש' אלקי' בעודי וד"ל.

אל תבטחו בנדיבים. הנה נאמ' כזוהר בפ' תרומה ע"פ ויקחו לי תרומה וז"ל מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא בקביה אצטריך דלא ישתדל בריקניא כו' עד בגין דרוח מסאבא איהו אזדמן תדיר במגנא ובריקניא ואזדככן בלא אגרא כו' ורוח קודשא לאו הכי אלא באגר שלים ובאשתדלותא רב וסגי ובאתדכאותי דגרמיה וברעותא דלבא ונפשי' ע"ש. ופי' כי בקדושה אצטריך בחי' אתעדלית בבחי' העלא' מ"ן בעבודת ה' בכדי להמשיך מ"ד שפע שלמעלה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח אבל במגנא וריקני' לא ישפיע השפע שלמעלה משאיכ לעומת זה בסטיא הוא במגנא וריקני' שאין מצטרך יגיעה כ"כ בביטול אמיתי רק תיכף כשיכניע מעט ישפיע לו השר וכוכב ההוא וזהו ענין הע"ז שהי' מקטרי' למלכת השמי' וענין עגלי זהב דירבעם בכדי להמשיך השפע' עה"ז מהשרי' ע"י הכנעה קלה ולא רצו לקבל עמיש בבחי' ביטול וז"מ שאמרו זכרנו הדגה אשר נאכל במצרי' חנם חנם בלא מצות כו' אבל בקדושה אמרו רז"ל יגעת ומצאת תאמין מצאת ולא יגעת אל תאמן כו' ולכן נק' הקליפות בש' נדיבים שהמה משפיעי' במגנא וריקני' כנ"ל משאיכ בקדושה צריך אתדכאותי דגרמי' ואשתדלותי' רב וסגי כנ"ל וזהו אל תבטחו בנדיבים וד"ל.

בבן אדם שאין לו תשועה. פי' כי שרש הקליפ' נוג"ה הוא משבה"כ דז' מלכין קדמאין שמתו שנפלו הניצוצי' בנוגה דבי"ע כנודע להיות ידוע

שרשן הוא מבחי' הגבו' דתהו כו' ולכן או' בנן אדם שאין לו תשועה הן הי' שנק' חמש ישועות דתיקון דכש"ב דכתי' כוס ישועו' אשא שלפעמים נק' חמש ישועו' ולפעמי' נק' חמש עלין תקיפין כמ"ש בזוהר בראשי' ע"פ כשושנה כו' כנ"ל אבל בן אדם דקליפת נוגה אין לו תשועה כי אפי' הטוב שבו משביר' הכלי' דתהו שעיקרן הוא בחי' גבורו' כנודע.

תצא רוחו ישוב לאדמתו כיום ההוא אבדו עשתנותיו. פי' כשתצ"א רוחו של בן האדם דקליפו' היינו כשיתברר הטוב המובלע בו משבירת הכלי' דתהו והיינו לעיל בגמר כל הברורי' שינצלו אותו כמצולה שאין בה דג"י כו' אז ישוב לאדמתו כי אז את רוח הטומא' אעביר מן הארץ ולא יהי' לו עוד תקומה כי עיקר הקיום שלו הוא מבחי' הטוב שמובלע בו כנודע, ולכן אל תבטחו בנדיבי' בנן אדם שאין לו תשועה כי הם בלא הועיל דכאשר תצא רוחו אז ישוב לאדמתו כיום ההוא אבדו עשתנותיו וד"ל.

אשרי שאל יעקב בעזרו. יעקב הוא ש' מ"ה דתיקון דאצי' אך הוא בכחי' ירידה והשפלה בכחי' עקב ואחוריים והיינו ענין הזווג דיעקב ורחל הוא בחול ובשבת ישראל ורחל כו' כנודע ופי' כי כולם בחכמה עשית שכל הנהגת העולמו' דבי"ע הוא עפ"י בחי' חכמ' דאצי', אך עצמו' מוחין דאבא אי"א להתמשך למל' שנק' רחל מקור דבי"ע לצורך הנהגת העולמו' דבי"ע כי עליו אמר אליהו ז"ל אנת חכים ולא בחכמה ידיעא ולית מחשבה תפיסא בי' כלל לזאת לאו אורחי' דמלכא עלאה עצמו' אבא דאצי' לאשתעי במלין דהדיוט' להתלכש בהדבור עליון מקור דבי"ע לצורך הנהגתו לכן נמשך הארה בעלמא מאבא בכחי' אחורי' שלו בירידה והשפלה למל' דאצי' לצורך הנהגתן דבי"ע בחול וזהו זווג יעקב ורחל הוא חכמה שנשפל בכחי' עקביים ברחל מל' דאצי' לצורך ההנהגות דבי"ע ואל יעקב הוא בחי' עצמות אבא דאצי' מקורו של יעקב שם מ"ה דז"א דאצי' כי אל הוא נהירו דחכמתא כמ"ש בזוהר וזהו אשרי שאל יעקב בעזרו שזהו שרש התיקון וכל הכוונת הקפיטל זה להודיע שבחו של עולם התיקון נגד עולם התהו וזהו אשרי שאל יעקב דתיקון בעזרו ואל תבטחו בנדיבים ובנן אדם דשביה"כ דתהו כי כאשר תצא רוחו כו', אבל אשרי שאל יעקב בעזרו שזה תכון לעד כו' כנ"ל וד"ל.

שברו על הוי' אלקיו, א"ת שברו אלא שברו' שהמאכל והשבר של בחי' האל דיעקב עצמות אבא דאצי' הוא על הוי' אלקיו היינו בחי' מול נוצר מול השמיני דייג ת"ד דאי"א דאבא יונק ממזל הח' ואחיד בי' ותליא וממנו הוא מקבל השפע תמידי ובוזה מפרש כלליות ההשתל' דתיקון דיעקב שם מ"ה דתיקון מקבל מבחי' עצמות אבא שנק' אל יעקב ואל מקבל מהוי'

אלקים מזל הח' דאי' שהוא מקור כל ההשתל' דתיקון ובוה ית' בפסוקים לקמן דרך פרט מענין מזל הח' דאי' שרש התיקון והיינו

עושה שמים וארץ עושה הוא לשון תיקון (כמו ועשתה את צפרניה) שמים וארץ זוי' דאצי' שמתקן אותו מזל הח' דאי' תמיד וכמ"ש בווה"ק.

את הים ואת כל אשר במ. הנה ידוע שיש ב' בחי' כינויים שונים במל' שנק' ים וארץ והיינו שרש המלאכים הוא מבחי' ים שבמל' והנשמות מבחי' ארץ ויבשה שבמל', והנה ידוע דכל מה שיש ביבשה יש בים רק ההפרש הוא שהדגים שבים נבלעים בתוך הים וחיים ממש ממנו והי' לאחדים עמו משא"כ היבשה שהאדם נפרד מן הארץ ואין עיקר חיותו ממנה עצמה רק מהצמחים שצומחי' ממנה אכן מעלה יתירה יש ביבשה שמצמיח כל מיני תענוג כל פירות האילן ותבואות הארץ משא"כ הים כו' כן עדי"מ למעלה המלאכי' נמצא בהם בחי' הביטול יותר שנק' נוני ימא שנמשכין מים העליון שבמל' משא"כ הנשמות שנמשכים מבחי' יבשה וארץ שבמל' שאין בהם מציאות הביטול כ"כ אבל יש בהן מעלה יתירה בזה שיש בהם הארת הענג יותר מצד שרשן הנעלה וכמ"ש במ"א בארוכה וזהו כוונתו עושה שמים וארץ את הים כו' שהכל עושה ומתקן בחי' מזל הח' דאי' כניל ודיל.

השומר אמת לעולם. פי' עולם הוא ז"א דאצי' הכולל ו"ק והעיקר הוא ת"ת דז"א בחי' יעקב מובחר האבות הכולל תלת אבהן חגית דז"א ביחד, וזהו מדתו מדת אמת דכתיב תתן אמת ליעקב וכנודע מאמרז"ל שבאמת האליף הוא תחלה להאותיות והתי"ו סוף האותיות והמ"ם באמצע נמצא הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה, וזהו השומר אמת לעולם שבחי' האמת זה דכלליות ז"א נמשכין מבחי' חכמ' דאצילות שיונק ממזל הח' שהוא השומר אמת שיומשך לעולם ז"א דאצי' וזהו שרש יסוד התיקון כנודע שמתקן כלליות האצילות ע"י מזל הח' דאי' כניל ודיל.

עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים הוי' מתיר אסורים הוי' פוקח עורים הוי' זוקף כפופים. הנה עשוקים הן הניצוצין דתהו שנפלו בשבירה אך יש כמה מיני עשוקים הא' ניצוצין דתהו שנפלו בשבירה והשני' ניצוצין דהנשמות שנפלו בחטא אדה"ר בעה"ד דטו"ר כו' ומניצוצי קרי דאדה"ר כו' כמ"ש בס' הגלגולים ע"ש, וזהו עושה משפט לעשוקים לאלו שנפלו ונבלעו בקליפות שנק' עשוקים לשון גזילה כמו אך עשוק וגזול כו' להעלותם לקדוש' ע"י הבריורים דש' מ"ה דיעקב דאצי' שנק' משפט דאיהו רחמי וכניל ודיל.

והנה רעבים ואסורים ועוורים וכפופים, המה ד' בחי' שיש בנשמות ישראל מצד השקיעה שלהן בקליפות והן שונים זמ"ז, והיינו אסורים הוא כמו עד"מ האסור בכבלי ברזל על ידיו שאינו יכול לנטות אנה ואנה אף שיש לו דעת אך אינו יכול ליצא מן האסורים כן יש בעבודת ה' שיש לו דעת בגדולת ה' ואעפ"כ לבו אינה מתפעלת באהוי"ר שהן הגדפין לפרחא לעילא מצד שאסור בכבלי ברזל וזהו הקליפות דגלות מצרים מצ"ר י"ם שהמוחין ה"י בבחי' הגרון במצר וקטנות כאדם היושב בבית האסורים וע"ז נמשך העזר ממזל הח' דא"א להיות הוי' מתיר אסורים וד"ל.

וכפופים הן במדריגה פחותה יותר דהיינו כמשל הכופף כאגמון ראשו למטה מהרגלים וכתינוק בבטן אמו שתלת גו תלת ראשו מקפל בין ברכיו, ככה יש בעבודת ה' שאינו יכול להרים ראשו בתפילה כלל מצד שכפוף כאגמון ראשו בבחי' עקביים בעניני' גשמיים דעוה"ז בעסקו בצרכי פרנסה ככל ההתחכמות ותחבולות עד שנתגשם מוחו כ"כ שאינו יכול להרים ראשו כלל להתבונן בגדולת ה' ית' וע"ז נאמר ה' זוקף כפופים.

ועורים המה גרועים מכפופים דהיינו כמאמרז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד שזהו בחי' עין רואה שרואה ומרגיש בבחי' ראי' ממש בחי' מציאות הביטול שזהו תכלית הביטול דחכ' כ"ח מ"ה והעיור הוא שלא ראה מאורות מימיו והיינו אף שמתבונן הוא נתפס בבחי' יש ואינו רואה איכות הביטול שנכה בעיורו וזהו גרוע מהכפופים שהוא רק שהשפיל מוחו בדרך כפיפה בענינים גשמיים ולא נחסר לו רק הזקיפה וההרמה אבל בעצם יש בו בחי' הראי' בבחי' הביטול משא"כ העיור שאין בו חוש הראות ולזה הוי' פוקח עורים כנ"ל וד"ל.

ורעבים גרועים מעורים שאלו אין להם מוח ולב כלל רק הם רעבים תמיד לזה ואינם יכולים להגיע לזה כלל אף לא לבחי' השגת גשמי' דעורים רק מרגישים שטוב הדבר ונחמד מאד לזאת הם רעבים תמיד וע"ז נותן לחם לרעבים וכ"ז נעשה ע"י מזל הח' דא"א שרש התיקון שהוא העושה משפט לעשוקים ונותן לחם לרעבים כו' כנ"ל וד"ל.

ה' אוהב צדיקים. הנה צדיקים נק' בחי' צדיק וצדק יסוד ז"א ומל' דאצילות כמ"ש בזוהר ע"פ רננו צדיקים כו' ואוהב הוא פועל יוצא שפועל האהבה בצדיקים, והיינו כי באמת הם ב' הפכים שיסוד ז"א הוא מבחי' הבורא ית' הקדמון נצחי בבחי' א"ס ממש והנוק' הוא מקור דבי"ע כו' וע"ז מצטרך להיות נעשה היחוד שלהן מלמעלה מעלה לעשות שלום ביניהם, וזהו הוי'

אוהב צדיקים הוא מזל השמיני דא"א גורם האהבה והיחוד בהצדיקים עליונים בצדיק וצדק כו'.

הו"י שומר את גרים, פי' הנשמות אלו שנק' עשוקי' שהי' בבחי' שקיעה בקליפות לאחר שנתבררו נק' בחי' גרים שמצטרכים לבחי' שמירה מעולה שלא יהי' חוזרים ונופלי' וכמו למטה האדם שחטא ואשם וחזר בתשובה צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו משא"כ מי שלא טעם טעם חטא לעולם שא"צ לשמירה כ"כ וזהו ה' שומר את גרים והכל נמשך ממזל הח' כניל ודיל'.

יתום ואלמנה יעודד. פי' בזמן הגלות נק' מל' דאצי' כנסי' בחי' אלמנה וכמ"ש היתה כאלמנה ודרז"ל כאלמנה ולא אלמנה ממש כאלמנה שהלך בעלה למדה"י ודעתו לחזור כו' והיינו כי עיקר היחוד דו"ן דאציל' הוא ע"י התפשטו' יסודות דא"א ביסוד ז"א דאציל' אבל בזמן הגלות שמסתלקי' המוחין דא"א או נק' מל' דאצי' בחי' אלמנה שהלך בעלה הוא יסוד אבא שביסוד ז"א למדה"י העליון עצמיות אבא דאצי' שנק' מדה"י החכמ' העליון ויסוד ז"א נק' בחי' יתום שזהו בחי' יוסף הצדיק עליון שהי' יתום לאמו שזהו ר"ת ד"יפה ת"ואר ו"יפה מ"ראה ר"ת יתום מצד הסתלקות מוחין דא"א ממנו ואעפ"כ לא הי' יתום רק לאמו כי יסוד אבא ארוך ומסתיים ביסוד ז"א אף בזמן הגלות לא נסתלק הארתו לגמרי משא"כ יסוד אימא קצר דבינה עד הוד אתפשטת לבד לכך הי' יתום לאמו ולכן לא הי' אפשר ח"ו להיות היחוד דו"ן לגמרי מאחר שהיה יתום ואלמנה ע"ז נאמר רב חסדו דמזל הח' (נוצר חסד). דא"א שיתום ואלמנה יעודד שמחזק אותם שיהי' בחי' היחוד בהן אף בהיותן יתום ואלמנה והיינו כנז' בזוהר בספיחין דגנתא דמגרמא אודרע ופי' שיש ב' בחי' הבחי' היחוד עליון הא' הוא כמ"ש אור זרוע לצדיק שנזרע השפע דאבא בהצדיק עליון לצורך היחוד וזה הי' כזמן הבית ולעיל' כשיבוא גואלינו ב"ב והשנית הוא עתה בזמן הגלות שנק' יתום ואלמנה שנסתלקו המוחין דא"א ואין אור דאבא זרוע לצדיק רק מזל הח' דא"א מעודד אותם מבחי' הספיחין דגנתא דמגרמא אודרע ועי"ז יוכל להיות ג"כ יחוד שלהן וזהו החיזוק שלהן והוא כמו בגשמיות הספיחין נצמחין מאליהם מהארץ אף שאין זרעין כלל אבל הזריעה שזרעין מעולה יותר כו' וזהו יתום ואלמנה יעודד היינו מזל הח' דא"א יעודד אותן ע"י הספיחין שיהי' אעפ"כ בהן בחי' זיווג אף בזמן הגלות ודיל'.

ודרך רשעים יעות. פי' דרך לשון זיווג כמו דרך גבר בעלמה כו' ורשעים הם סימ וליילי' דו"ג דקליפה כי זלעז"ז עשה האלקים וזהו חסדו

הגדול דמזל הח' דא"א שיתום ואלמנה דו"ג דאצ"י דקדושה אף שהם יתום ואלמנה יעודד אותם שיהי' אעפ"כ בהם בחי' יחוד כנ"ל אבל דרך רשעים דדו"ג דקליפה יעות שלא יהי' בהם בחינת זיווג כ"א הי' בהם ג"כ בחי' היחוד הי' מטשטשי עלמא שהיו פרים ורבים ומוסיפין ריבוי הטומאה כו' ולזה כיוונו רז"ל באמרם ז"ל בלוינתן שהרג הקב"ה את הנקבה וסירס הזכר בכדי שיהי' דרך רשעים יעות שלא יהי' בחי' היחוד שאל"כ הי' מחריבין העולם וכנ"ל וד"ל.

ימלוך הוי' לעולם אלקיך ציון לדור ודור. ר"ת אצלו, והיינו כי ציון הוא בחי' יסוד דנוק' והוי' הוא בחי' ז"א שימלוך הוי' אלקיך ציון בעלה דמטרוניתא לע"ל עד שיתעלו שניהם זו"ג במעלה יתירה להיותן שווים בקומתן ששניהם יקבלו השפע דאוי"א בשוה וזהו ר"ת אצלו שיהי' שוין בקומתן ועתה כיון שהעיקר הוא בחי' מוחין דאוי"א כפי שסידר שבחן בכל המזמור זה ואיך שהמזל הח' דא"א הוא המתקן שרש התיקון עד שלע"ל יתעלו שניהם זו"ג לקבל מאוי"א כו' ע"כ הללויה, להמשיך בגילוי בחי' מוחין דאוי"א כי זהו העיקר ושרש התיקון ובמה שהתחיל סיים כי זהו עיקר כוונת המאמר וכנ"ל וד"ל.

הללויה כי טוב זמרה אלקינו כי נעים נאווה תהלה. הנה גם בזה הקפיטל כלליות המכוון לרומם שבחן דאוי"א וזהו הללוי' בראש ובסוף וכן בכלום וזכור כלל זה, ובהיות ידוע שכ"מ שנו' לשון טוב הכוונה על ספי' יסוד שנק' בשם טוב כמ"ש אמרו צדיק כי טוב אך כאן הכוונה במילת טוב על בחי' יסוד דעתיק דאצילות שנמשך ומתגלה בבינה דאצ"י שנק' בשם אלקים כי התגלות עתיק הוא בבינה כנודע וזהו כוונתו כי טוב זמרה אלקינו לאלקינו לא כתיב אלא אלקינו והיינו כמו עדי"מ ביום חתונתו שמזמרי' את החתן בכדי לשמחו ככה עדי"מ למעלה דכתיב ועבד הלוי וכמ"ש בזהוהר הוא עלמא דאתי בינה דאצ"י והלויים הם מסט' דשמאלא לארמא קלא ולזמרא ולעבוד את בחי' הוא להמשיך בחי' התגלות עתיק מקור התענוגים בבחי' הוא בינה דאצילות. וזהו כי טוב זמרה בבחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה להמשיך בחי' עונג העליון דיסוד דעתיק בבחי' אלקינו בינה דאצ"י ולכן כתיב כי טוב זמרה אלקינו ולא לאלקינו שהעיקר הכונה להמשיך בחי' טוב העליון דיסוד דעתיק בבחי' אלקינו ואם הי' כתי' לאלקינו הוי' להעלאת מ"ן לבינה אבל עתה הכוונה לומר לתוך אלקינו בחי' טוב עליון וכמו החתן שמזמרים אותו (בל"א קע ביינקט עם) להמשיך לו השמחה מלמעלה וזהו

כוונת הללויה מוחין דאויא בכדי להמשיך בחי' יסוד דעתיק בהתגלות בבינה וזהו כי טוב זמרה אלקינו וד"ל.

כי נעים נאווה תהילה, נעים הוא בחי' עונג העליון נועם ה' ית' דיסוד דעתיק נאווה הוא בחי' תת דאימא תהילה הוא לשון אור וגילוי דהיינו כשמתגלה יסוד דעתיק נועם ה' בבינה אז נעים נאווה תהילה שהתענוג ה' תחילה בהעלם ביסוד אבא שנק' עדן סתים בנקודא חדא יו"ד שבשם ומכ"ש בהיותו במקורו טרם התפשטותו ביסוד אבא אבל כשמתגלה ברחובות הנהר עליון אז הנעים של העונג הוא נאווה תהילה בבחי' גלוי כניל וד"ל.

בונה ירושלים הוי"ה. ירושלים הוא חיצוניות מל' דאצי' וציון הוא מקורה פנימיות שבמל' וזהו בונה ירושלים הוי' דז"א דאצי' שהוא הבינה כללי' הפרצוף דמל' דאצי' להיותה פרצוף שלם לעיל כשיבוא משיח צדקינו ב"ב.

נדחי ישראל יכנס פי' ישראל זה הוא בחי' ישראל סבא בחי' הזית דתהו שנפלו דרך שבירה לבין ונתפזרו בבחי' פיזור הניצוצין בנוגע דבי"ע ועי' כתיב נדחי ישראל יכנס וכמ"ש אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' וכתיב והביאך ה' כו' אל הארץ אשר ירשו אבותיך כו' והיינו כי אבותיך הן בחי' חגית דתיקון דאצי' ונדחי ישראל המה הניצוצין דישאל סבא המדות דתהו שלפני מלך מלך בישראל דתיקון שנפלו דרך שבירה למטה לבין נק' מיה דתיקון הוא המברר אותם אבל לאחר שמתבררים אז מתעלים לשרשם הנעלה בחי' ישראל סבא דתהו ולזאת כתיב והטיבך והרבך מאבותיך ודאי וד"ל.

הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. הנה ידוע כשהי' השבירה בז' תחתונות דתהו היתה בחי' פגם גם כגיר דאחוריים דאויא נפלו למטה בחכמות חיצוניות כו' וזה נק' בחי' שבורי לב כי בהלב הכולל המדות יש הארת אחוריים דאויא שהוא הדפק שבלב שהוא גמט' ספ"ד אחוריים דעי"ב כמ"ש בע"ח. וזהו ההפרש בין נדחי ישראל לבחי' שבורי לב כי ישראל הוא הכולל עצמיות המדות דתהו לכד והלב הוא בחי' המדות דתהו שיש בהם הארת אחוריים דאויא גיר דתהו ומבשרי אחזה עדי"מ בנפש האדם נראה בעליל שיש הארת אחוריים של המוחין בלב הכולל המדות והיינו דכאשר יחפוץ החכם להתחכם בחכמות אשר לא יחפוץ הכסיל בתבונה ניכר ונראה שבהחפץ זה שבלב יש הארה חיצונית מאחוריים של עצמו' כח חכמתו דהיינו שלפי שכלו יהולל איש שאם עצמות שכלו רחב וגדול אזי יחפוץ

לחכמות גדולות ונפלאות ואם שכלו קטן אזי יתאוה לדברים פחותים כערך הקטן שמתאוה לדברים פחותים ושטותים אשר לא יחפוץ בהן הגדול וכפי ערך הזה יש גבוה מעל גבוה במעלת החכ' וכמ"כ לפי ערך זה יהולל במדותיו בגבוה מעל גבוה וזהו מצד שהארת החכ' בהמדות לכן נמשכין אחר השכל בגודלן וקוטנן הכל לפי ערך גדלות וקטנות השכל ואעפ"כ הארת החכ' שבהלב אינה רק מחיצוניי' ואחוריים של השכל שהיא משתנה למהות מדה ולא שכל כי אין זה עצמות השכל שיחפוץ לתבונה רק אחוריים שלו מצד עצמיות השכל הוא חכם ע"כ מתפשט הארתו לאהוב חכמה אבל הפנימי' השכל שלו הוא לאחר שמשכיל החכ' עצמה והחפץ והתאוה שנמשך אחריה הוא מצד הארת חיצוניות ואחוריים של עצמית שכלו שבהמדות שבלב שלפי ערך עצמיות שכלו כן נמשכין המדות כנ"ל וזהו בחי' דפיקא דליבא שדפק הוא אחוריים דע"כ שנמשך הארה דאחוריים במוחין דא"א בהעלם העליון ממש והוא כמהות מדה ממש ולא כמהות עצמות המוחין דא"א. וז"ש הרופא לשבורי לב שרופא לבחי' השבירה שהי' בהלב עליון המדו' דתהו שהי' בהן אחוריים של המוחין דג"ר כו'. והנה נת' בע"ח בש' אנ"ך שבג' בחי' אלו הייתה השבירה באורות ניצוצין כלים וכנגד ג' בחי' אלו נאמר ג' פסוקים אלו, נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב, ומחבש לעצבותם נדחי ישראל המה הניצוצין דישראל סבא דתהו שנתפזרו ונסלו למטה וע"ז יכנס אותן להעלותן לשרשן כדכתיב והטיבך והרבך מאבותיך, הרופא לשבורי לב המה בחי' הארות דהמדות עליונות דתהו שנק' שבורי לב. וזהו ההפרש בין בחי' לב לבחי' ישראל שבחי' ישראל הוא הכולל חיצוני' המדות דתהו שהן עצמות המדות לבד בלתי הארת ג"ר בהן ומהן נתפזרו הניצוצין פרטי' שהן הארה מועט' בערך עצמות האורות כולל' דלב העליון שהוא פנימיות המדות האורות של המדות שיש בהן הארת דאחוריים דג"ר שזה נק' בחי' לב העליון ועצבותם נק' בחי' הכלים ממש של המדות דתהו שנשאר בהן הבל דגרמי' בכדי להחיותם כו' כנו' בע"ח, וזהו ומחבש לעצבותם בבחי' הבל דגרמי' שנשאר בהכלי' להחיותם ולבררם ג"כ וד"ל.

מונה מספר לכוכבים, הנה ידוע בגשמיות הכוכבים שמאירים מניצוצי השמש באו"ח של השמש מלמטה בהיותה תחת כדור הארץ בלילה כו' והיינו בהיות השמש יוצא על הארץ ביום אין הכוכבים נראים ולא יהלו אורם מסיבת תוקף הארת גבורת השמש דשרגא כטיהרא מאי אהני כ"א בהעדר אור השמש אזי הניצוצין שלה מכים בהם באו"ח ומתחלק האור לפרטי פרטיות של הכוכבים פרטי' שיהלו אורם בלילה דוקא וכמ"כ ממש למעלה כי שמש עילאה הוא בחי' יסוד אבא דאצי' והכוכבים הן ניצוצי החסדים דיסוד אבא שמקבלים מבחי' או"ח שלו כי מבחי' או"י שלו א"א

להיות מתחלק כלליות אור אבא מקור החסד לחלקי פרטים של הכוכבים שהם פרטי ניצוצי החסדים כ"א ה' נמשך החסד כללי דאבא לא ה' אפשר להתהוות ממנו שום נברא בע"ג ומחודש זולתי בלתי בע"ג כו' אבל לאחר שנמתעט אורו בירידת השפע למטה עד מל' דאצי' אזי מהכאתו אליה הניצוצין פרטים בבחי' או"ח דרך ריבוי ופירוד ההתחלקות פרטי' של ניצוצי החסדים פרטי' שנק' כוכבים וזהו שבחו הגדול ית' וכמאמרז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו דהיינו שמונה מספר לכוכבים שזהו ענותנותו ית' שמצמצם השפע עליונה דאו"א בבחי' צמצום ומיעוט עד שיהי' מאו"ח שלהן כחי' מספר וריבוי התחלקות ניצוצי' החסדים דהכוכבים פרטי' שיהי' בגדר מספר וזהו שמסיים לבסוף ולתבונתו הוא בחי' יסוד דתבונה אחוריים דאו"א שהן תרין רעין דלא מתפרשין ושם מלובש אור א"ס ב"ה אין מספר שהוא למעלה מהתחלקות כ"א אחדות פשוטה וכמו שית' לקמן בע"ה.

גדול אדוננו ורב כח. אדוננו הוא חסד שבמל' ורב כח גבורה שבמל' גימט' רל"ז ומשם יפרד שרש הגבול דשיעור קומה של מע"ב שנו' בפ"ה אבל לתבונתו יסוד דתבונה שם אין מספר למעלה מגדר ריבוי ופירוד כי או"א הן תרין רעין כדלעיל.

מעודד ענוים הוי'. ענוים נק' לאה ורחל דאצי' ב' מלכיות מל' דתבונה ומל' דז"א כמ"ש עקב ענוה יראת ה' והיינו כמ"ש בע"ח שעקבי לאה נכנסין תוך ראש רחל כו' (ולאה נק' עקב ענוה שמתלבשת ביראת ה' בחי' רחל) ששתיהן נק' בחי' ענוים והטעם לזה בהיות ידוע דמל' ליל מגרמה כלום שהיא רק בחי' נוק' המקבלת השפע מהדכר וכדכתיב עיני כל אליך ישברו דמצפאן ומחכאן להאי נהרא דכסופא (כמ"ש במ"א שמטעם זה נק' עניה וענוה) ולכן נק' ב' מלכיות דתבונה ודז"א בשם ענוים שהן ב' פרצופים לאה ורחל מח' והדיבור דאצי' ומבשרי אחזה בנפש המשכלת איזה השכלה בכח חכמתו שהוא המעיין הנובע מכח המשכיל שלמעלה מגלוי חכמתו ואח"כ מתפשט בבחי' השגה והבנה ברוח בינתו בהרחבה ממש ואח"כ מתפשטת באותיות המח' להרגיש המושכל בהרגש' אותיות המח' המלבישים אותו אשר טרם התפשטותו בהמח' אף שהי' בו מציאות האותיות ג"כ דלא סגי בלא"ה כנודע אעפ"כ מצד ריבוי התגברות אור השכל לא היו האותיות נרגשי' בהן אכן כשנמתעט האור ונתחלק בחלקי צרופי האותיות המח' שונים אז הן נרגשים בבחי' הרגשה ממש.

והנה האותיות של המחשבה הן הכלים המלבישים את האורות של ההשכלה המחלקים בהתחלקות פרטים בשינוי הצירופים פרטים

שונים שיש בהשכלה היא שיש בה כמה סברות שונות פרטי לזכות ולחיוב ודומיהן שטרם התפשטות ההשכלה בהכלים הן אותיות המח' הי' כל הפרטי אלו נכללים בהתכללות א' בהשכל שבכח חכמתו ופנימיות בינה שהן תרין רעיו דלא מתפרשין כו' ואח"כ כשנתמעט האור ונתפשט בהכלי' של אותיות אז נתחלק בפומ' לחלקי' פרטים של צירופי האותיות פרטים שבמחשבה.

והנה ידוע שאעפ"י שא"א להיות השכלה בלא אותיות אף בעודה באבה כח החכמה ופנימיות הבינה רק שאז אין נרגשים כדלעיל אעפ"כ יותר נמנע וא"א להיות אותיות בלא שכל מהיות נמנע השכל בלא אותיות כי עצמות המשכיל הוא כח ההילוי אור פשוט מושלל מגדר אותיות רק התפיסא שלו בכלי שיתפס בגדר השגה והבנה א"א להיות זולת האותיות הן הכלים שנתפס בהן השכל אף בפנימיות הבינה וכח החכמה היינו תחילת ההברקה של השכל מהעלמו כח המשכיל ההילוי לכלי מוחו שזולת האותיות לא הי' נתפס מציאותו כלל רק אז האותיות אין נרגשים מצד התגברות ריבוי האור כניל אבל האותיות בלא שכל יותר נמנע שהן לא כלום דהיינו שא"א להיות נמצא כלי הבנה שהיא רקני ומושלת מדבר שכל המובן שבתוכה כי עיקר מציאות של ההבנה נופל על היות נמצא אור שכל בתוכה והכלי תופסה ומבינה (וכמ"ש במ"א בארוכה) והיינו בחי' האותיות דבינה הן הכלים התופסים בהמובן המושכל שבתוכן וכן אותיות המח' שהן בבחי' חיצוניות יותר שנק' מל' דתבונה ששם האור מתחלק לפרטים ממש ונרגשים האותיות ממש כניל שמלבישים האורות המחולקים שבתוכן ועיקר פעולתן הוא לקבל האור הנשפע בתוכן ולהלבישו כניל אבל זוי' אין בהן מעצמן כלל וכן האותיות שבדיבור שהן הכלים לקבל אור המדה או השכל ולגלות מהעלם לגלוי לזולתן שאין בין מח' ודיבור זולת ההעלם והגלוי כנודע אבל מעצמן זולת הקבלה שלהן השפע ל"ל מגרמי' כלום (משא"כ בכל הספי' כמו החסד הוא בעצמות מהות ודבר שהוא מדת החסד וכן החכמ' וכן כולם כנודע).

ולכן נק' ב' מלכיות דלאה ורחל מח' ודיבור דאצי' בשם ענוים דליל מגרמיהו כלל זולת הן בחי' נוק' מקבלים המקבלים השפע שנשפע לתוכן ומלבישין אותן כו' והן נק' ב' עורות כמ"ש עור בעד עור (דלאה היא ד' רבתי דאחד והיא קשר של תפילין שהוא של עור למטה מערך הפרסות כמ"ש במ"א) דכמו העור הוא לבוש החיצון החופה על הבשר והגידים והעצמות ומלבישן כן האותיות דמח' ודיבור דאצי' המה לבושי' החיצונים המלבישים לכלליות הפרצופים דאוי' וז"א כו' וד"ל.

והנה לעיל מיני' כתיב מונה מספר לכוכבים ונת"ל שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו ית' שמונה המספר לכוכבים שהמה ניצוצי

החסדים שמתחלקי' בכחי' התחלקות פרטי' לחלקי' פרטים כו' וזהו שבחו הגדול וענותנותו ית' שיוכל להיות נשפל השפע עליונה שלמעלה מהתחלקות בגדר מספר בריבוי ופירוד והתחלקות אך אופן סיבת ההתחלקות והפירוד להיות בגדר מספר, ז"ש להלן מעודד ענינים ה' שבחי' ענינים שהן לאה ורחל דאצי' הן הן הגורמים סיבת התחלקות השפע עליונה שלמעלה מהתחלקות להיותה בכחי' ריבוי וגדר מספר ממש וז"ש אתה פוררת בעזך ים הן ים עליון הוא בינה דאצילות הן ים התחתון השפע דז"א שבמל' אתה פוררת בכחי' פירור והתחלקות פרטיות בהאותיות שבמל' דתבונה שנק' לאה ששם תתפוררה השפע דים העליון בינה דאצי' ובאותיות שבמל' דז"א שנק' רחל תתפוררה השפע דז"א שזהו ים התחתון והכל בעזך שהם בחי' גבורות דנוק' הן דלאה הן דרחל שטבע הגבורות לפרר כמ"ש במ"א והיינו בהיות ידוע שיש פרסא ומסך מבדיל בין בינה לז"א לאצילות שזהו בחי' מל' דתבונה פרצוף לאה דאצילות וכן בחי' רחל מל' דאצי' הוא הפרסא ומסך מבדיל בין אצילות לבריאה כנודע.

וענין הפרסא הוא בחי' המסך המסתיר ומעלים את האור ושפע שנמשך אליו בבחי' הסתרה לגמרי רק האור הבוקע ועובר דרך המסך הוא משתנה ממהות למהות אחר שונה ומחודש ממש לגריעותא שנק' בשם אור התולדה בע"ח ע"ש (וכמ"ש בכמה דוכתי טובא שזהו כענין המשל שהלביש הרב בו הנמשל והתלמיד מבין מתוך המשל הנמשל שאז משתנה השכל של הנמשל לאחר שנסתלק ועבר דרך המשל לכלי התלמיד בשינוי המהות לגריעותא עד שלא הי' באופן זה דוגמתו כלל טרם התלבשותו במשל בהיותו במוח הרב מצד שעיקר גרם השינוי הוא העברתו דרך המשל וזהו אור התולדה הנמשל שבכלי התלמיד לאחר העברתו דרך המשל ולא אור עצמיות ע"ש) והיינו בחי' אותיות המח' דמל' דתבונה זהו הפרסא שבין בינה לז"א שישתנה השפע ממהות למהות בשינוי גמור עד שיהי' נמשכים המדות מן השכל שאינם בערך מהות השכל ובלתי אפשר זאת ע"י הדרגות השתלשלות עילה ועלול זולת ע"י הפסק הפרסא שגורם שינוי המהות בדילוג המהות ממש להשתנות משכל למדות ומבשרי אחזה בנפש האדם שהמדות אינם מערך ומהות השכל ואעפ"י כ נמשכין מהשכל כי לפי שכלו יהולל איש במדותיו וכמ"ש בכמה דוכתי ולכן אי"א זאת כ"א ע"י הפרסא המבדיל בין השכל ומדות שגורמ' השינוי ממהות למהות וכמו החצר הכבד הוא הפרסא המבדיל בין איברים הפנימי' לאברים החיצונים כו' וכמ"כ למעלה ממש שמל' דתבונה הן אותיות המח' ושומרים על השפע דז"א דאימא שבתוכן וכאשר נסתנו ותורק השפע ע"י האותיות או נשתנה למהות אחר עד שתוכל להתחלק בכחי' התחלקות פרטי' להיותה בגדר מספר היינו דכתיב מונה

מספר לכוכבים משא"כ בהיותה למעלה קודם התלכשותה בהפרסא דאותיות המח' הי' למעלה מגדר התחלקות וז"ש לתבונתו אין מספר כי או"א הז תרין ריעיו דא"א"ס הפשוט מלובש בהן כו' וכן מל' דז"א בחי' רחל הדיבור העליון היא הפרסא ומסך מבדיל בין אצילות לכריאה בכדי שתשתנה השפע לאחר העברתה דרך הפרסא להיות נפעלים הנבראים הבע"ג ומחודשים מאין ליש ממש כנודע.

ו"ש מעודד ענוים הוי' פי' שזהו שבחו הגדול ית' בענותנותו להיות מעודד ומחזק את הפרסא דהענוים לאה ורחל דאצילות שיהי' בהן כח ויכולת לסבול האורות שבתוכן ולהעלימן ולהסתירן. ולהחזיק אותן בתוך ההלבשה שלהן שלא יבקעו ויתפשטו בבחי' גלוי ממש שאז בלתי אפשרי להיות בחי' הפירוד והתחלקות כו' והיינו כי באמת עפ"י סדר ההשתלשלות לא הי' אפשר להיות נמצא כח בהנוק' המקבל יותר מבהמשפיע הזכר להיות הכלים דנוק' מכילים האורות של הזכר בתוכן ולהחזיק אותן בבחי' העלם שלא יתפשטו בבחי' גילוי מאחר שהנוק' למטה מן הזכר עפ"י סדר ההשתלשלות הי' מצטרך להיות מתגבר האור דזכר על כלי הנוק' להתגלות למטה בהכרח וע"ז נאמר חסדו הגדול וענותנותו ית' שלצורך גרם וסיבת ירידת השפע בבחי' התחלקות ופירור הוא מעודד ומחזק הענוים ב' מלכיות לאה ורחל שיחזיקו האורות ויהי' בהן כח להסתיר עליהן והיינו כמארז"ל על א"י שנק' ארץ צבי מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו וכשהוא עליו עורו מחזיק כו' כך א"י כו' ע"ש כן הכא הענוים נק' ב' עורות כמ"ש עור בעד אור כו' כנ"ל וזהו החידוש שמעודד ענוים שיהי' העור מחזיק את בשרו אף שהעור למטה בערך ההשתלשלות מן הבשר והיינו שהפרסות דלבושי' דלאה ורחל יחזיקו האורות שבתוכן וכ"ז החיזוק בא להן מבחי' הוי' עצמות א"א"ס ב"ה ששרש הכלים הוא למעלה מן האורות (שרש הכלי מאח"פ דא"ק כנודע ומשם נמשך להן העזר לעודד אותן להחזיק האורות כו') ומשם נמשך הכח והחיזוק להענוים וזהו מעודד ענוים הוי' דייקא ודו"ק.

משפיל רשעים עדי ארץ. רשעים הם ס"ם ולילית שהם זכר ונוק' דקליפה כי זלעז"ו עשה האלקי' והן לעומת ונגד בחי' הענוים לאה ורחל דאצי' וזהו חסדו הגדול ית' שלעומת זה בסט"א משפיל רשעים עדי ארץ דהיינו שלא יהי' נמצא גם בההפוך בדו"ג דקליפה ג"כ בחי' החיזוק של הפרסא דנוק' להיות מעודדה ח"ו כ"א משפיל רשעים עדי ארץ שאין שם בחי' חיזוק הפרסא להעלים האור עליון כמו בקדושה שאם הי' כן ח"ו לא הי' אפשר לברר הניצוצין דטוב דתהו שנפלו בשבירה אליהם שכיון שהי' מתפשט השפע בהזכר דקליפה ומהזכר להנוק' דקליפה אזי הי' כח וחיזוק

חיו בהאותיות דנוק' להלביש השפע ולהסתיר עלי' במסך מבידיל ופרסא שלה עד שהי' נסתרת השפע בחשך דקליפה בהסתר גמור שלא הי' אפשר לה לצאת מן החושך לגמרי מסיבות הסתרת וחיוזק הפרסא דחושך דקליפה כו' אי לזאת כתיב משפיל רשעים עדי ארץ דבלעומת זה דוי"נ דקליפה אינו כן כ"א הנוק' שלמטה מהדכר אין כה כח וחיוזק להלביש ולהסתיר שפע הדכר בבחי' חזוק הפרסא כ"א השפע שיונקי' ממותרי דקדושה יורדת בדרך השתלשלות עילה ועלול במיעוט אחר מיעוט וצמצום אחר צמצום בבחי' הגשמ' היש אבל היא חפשי' שם באופן שאפשר לה להתעלות משם בכל עת וזמן ואין שם עיכוב מהסתרת הפרסא כלל וכנראה בעליל נשמת הגרים כמו ר"ע היה בן גרים וכן ר"מ ועובדיה הנביא שהם ניצוצי הטוב שנפלו בשבירה לקליפה שנתבררו ונתעלו לגרים ואם הי' ח"ו גם בסט"א בחי' חיוזק הסתרת הפרסא אזי בלתי אפשרי הי' להם להתעלות משם ולא הי' אפשר להיות מציאות הגרים שהגוים יתגיירו ויכנסו תחת כנפי השכינה ב"ה אך באמת רק בקדושה כתיב מעודד ענוים ה' משא"כ לעומת זה בסט"א כתיב משפיל רשעים עדי ארץ שאין שם חזוק הפרסאות כו' כניל וד"ל.

ענו לה' בתודה, זמרו לאלוהינו בכנור. הנה איתא בתיקונים איהו בנצח ואיהי כהוד. פי' כי אבא יסד ברתא ע"ז בחי' הביטול של בחי' מל' דאצי' למקורה חכמה דאצי' א"א זולת ע"י בחי' ספי' הוד שהוא בחי' ומדריגה התחתונה בחי' ההודאה לבד כי לא נתפס מציאותה זולת ע"י הביטול דהודאה לבד ואף גם זאת א"א לה להתעורר מעצמה עד אשר יערה עליה רוח ממרום מלמעלה למטה לעוררה בהעלאת מ"ן דהודאה והיא נעני אבתרי' וזהו סוד ענו לה' שבחכ' בתודה ענו דווקא כמ"ש תען לשוני כו' וענית ואמרת כו' שזהו העני' לבחי' השפע שנמשכ' תחלה מלמעלה למטה שתוכל להודות והוא עונה ע"ז בתודה וד"ל.

זמרו לאלהינו בכנור. אלקינו הוא בינה דאצי' שנק' בשם אלקים חיים כנודע והזמר דמל' דאצי' לבחי' אלקים חיים דבינה דאצי' הוא ככינור והיינו כמאמרז"ל כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד ובחצות לילה שרוח צפונית מנשב בה והוא מנגן מאליו כו'. פי' דיש כמה ערכי כינויים למל' דאצי' שנק' בשם אבן ועפר ושדה ומשכן ובית ודיבור כו' כמ"ש בפרד"ס שכל הכנויים אלו כפי ששונים זה מזה כך הן השינויים בהעצם דהיינו בבחי' פנימיות וחיצוניות וכל החילוקי' פרטים שבמל' דאצי' דכמו למטה יש שינוי בין בית ושדה שהבית הוא פנימית לגבי השדה כדומה כן עדי"מ בחי' חיצונית שבמל' נק' בשם שדה חקל תפוחין ובחי' פנימיות שבה נק' בשם בית כדכתי' כתפארת אדם לשבת בית ועדי"ז כולן וכמו"כ

בכחי' שיר שבמל' יש ב' בחי' שירה בפה כדכתיב אלקים אל דמי לך אל תחרש כו' וכתב' למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' וכתב מזמור שיר ליום השבת כו' ושירה בכלי שנק' בחי' כנור שבמל' והיינו דכמו עדימ' למטה השירה בפה נחשב לפנימיות יותר מבחי' השירה בכלי שהשירה בכלי הוא בחי' עשי' גשמי' משאיכ' השירה בפה יוצא הכל הלב דרך הקנה כו' כן עדימ' למעלה מ'ש למען יזמרך כבוד מזמור שיר ודומיהן הכינויים אלו לשירה בפה מורה על העצם שהכוונה הוא על בחי' ההעלאות מ'ן בפנימיות מל' דאצי' וז'ש מל' בשם כנור כענין מאמרז"ל כנור הי' לדוד וכן הכא מ'ש זמרו לאלקיננו בכנור הכינוי זה מורה על העצם שהכוונה הוא בהעלא' מ'ן בחיצונית מל' דאצי' שנק' בשם כנור בחי' עשי' שבמל' (כי גם בה יש ד' בחי' אביי'ע בארח פרט כנודע) והיינו כי כנור הוא אותיות כ"ו נ"ר והיינו כו' הוא המספר דשם הוי' דעצמות השם הוי' הוא בז"א והמספר שלו הוא במל' כמ"ש עניך ברכי בחשבון כ"י משאיכ' ז"א הוא למעלה מהמספר כנודע, ונ"ד נק' בנין הכלים דפרצוף מל' שיש בה רמ"ח אברים כמו הזכר ותרין דרועין דזכר דמחבק לה כו' שעולה מספרו ר"ן כמנין נ"ר כנודע. וזהו זמרו לאלקיננו בכנור והיינו כמ"ש בזהר אבא אומר ואימא עושה ע"פ כולם בחכ' עשית בבינה שבינה נק' בחי' עשי' שהיא בחי' חיצונית לגבי אבא דאצי' וע"ז זמרו לאלקיננו בינה דאצי' שנק' בחי' עשי' לגבי חכמה בכנור בבחי' חיצונית שבמל' בחי' עשי' שבה משאיכ' להוי' שבחכ' ענו בתודה וכנ"ל וד"ל.

המכסה שמים בעבים וגו'. שמים ז"א דאצי' שם מים שרובו חסדים כנודע. בעבים הן גבורות גשמים. וזהו המכין לארץ מטר והיינו כמאמרז"ל למה נק' גבורות גשמים שיורדין בגבורה כו' פ"י כי עיקר עצמות ההשפעה של המטר הוא ממתת החסד דווקא בכדי לרוות הארץ שתוציא צמחה כגן ריה וכל טוב הארץ אילנות ודשאים ירכו ויתוספו בריבוי והגדלה וברכה מרובה מגשם מטרו' עוזו אכן הן יורדין בגבורה והיינו מ"ש המכסה שמים ניצוצי החסדים דז"א בעבים הן הן גבורותיו שיורדין בגבורה בשביל קיום אמיתת החסד שזהו בחי' גבורה שבחסד שהעיקר הוא החסד והגבורה הוא לצורך פעולת החסד וקיומו, והיינו כמ"ש אתה פוררת בעוז ים בעוז דוקא הן הן גבורותיו שטבע מדת הגבורה לפרד את השפע כללי דח"ע שיתחלק לחלקים דקי' פרטים ולהסתיר ולהעלים כללות השפע דח"ע שלא תתפשט כמו שהיא למעלה בשפע רב למטה שזהו עיקר הקיום של החסד שיותפס בכלי המקבל שא"א זולתי ע"י הפירור וההתחלקות דמתת הגבורה שבו דאליכ' לא הי' אפשר לכלי המקבל להכילם ולא הי' מתקיים בהמקבל וכמו הגשמים שנמשכים מח"ע שאם לא היו יורדים בגבורה דהיינו שמכסה השמים שרש החסדים של הגשמים בעבים בבחי' מדת הגבורה להעלים

ולהסתיר כללות השפע ולחלקה לפרטי' ניצוצי החסדים היינו שפע המטר שניתך ארצה טיפין טיפין דקי' כ"א הייתה השפע דשמים החסדים עליונים יורדת כמו שהיא כוללת בשפע רב למטה אזי היו ארובות השמים נפתחים והי' מבול על הארץ לשחתה ולא לרוותה והי' מטשטש עלמא שהי' מתהפך מכוונת החסד להיטב להרע מצד שאין יכולים לקבל רוב טובה לזאת הם יורדין בגבורה להעלים כללי' החסד דשמים בעבים ולפרר השפע בעבים לטיפין דקין בהתחלקות פרטי' בין טיפה לטיפה (כמאמרז"ל בין טפה לטפה לא נתחלף לי שאלמלא כו' ע"ש בבב"ב פ' השותפין) כו' ואזי מתקיים עיקר החסד שמרוה הארץ שתוציא צמחה בברכה כו', ועוד שאם לא היה מכסה שמים עליונים בעבים אזי לא היה מתגשם השפע דח"ע שיתהווה ממנו מטר גשמי לרוות הארץ גשמי שתוציא תבואותי' מזונתי' גשמי' כ"א הי' נשאר החסד רוחני ושניהם עולה בקנה אחד וכולא חד ודיל. והי' כמו עד"מ האוכל איזה מאכל שמפרר בשינוי הטוחנות המאכל לחלקי' דקים ואחי"כ בולעו לתוך מעיו מזין המאכל אותו להוסיף בו כח כו' אבל אם היה בולעו בלא טחינת השינים הי' נחנק בגרונו וכנ"ל ודיל.

וזשארז"ל שולחן בצפון ומנורה בדרום, פי' כי מצפון זהב יאתה ששורש השפע גשמיות של המזונות והעשירות הוא מצפון דווקא כי אתה פוררת בעזך דווקא השפע דח"ע שתדך למטה בהגשמי' להיות זהב גשמי ומזונתי' גשמי' כו'. אבל מנורה שהוא בחי' תורה אור בדרום שזהו בחי' עצמות החסד עליון שמתפרר גיב' לניצוצי החסדי' הן הכוכבי' שיהלו אורם ברוחניות להיות בחי' תורה אור ולא בגשמיות וזשנ"ל ע"פ מונה מספר לכוכבים שניצוצי החסדים עצמן הן הכוכבים דאצי' וע"י פירור הגבורה הוא המטר שניתך ארצה לבי"ע דכתיב ומשם יסרד והיינו מ"ש להלן מצמיח חציר לבהמה שפעולת המטר להצמיח חציר אליו מלאכי' שנק' חציר דאלף טורין גדולה בכל יומא ובהמה רבה שם ב"ן דאצי' אכיל לון בגמיעא חדא ואליו נק' בשם חציר שהם נבראים בכל יום ונכללים במל' משא"כ הכוכבי' הן לעולם ועד והיינו בחי' המלאכי' שהם נצחי' כמו מיכאל וגבריאל כו' וכמ"ש בתפלות יוצר משרתיו ואשר משרתיו כו' וכמ"ש במ"א. וראי' לדבר מקרא דכתיב במן שהי' יורד להם במדבר וחם השמש ונמס שאף שהמן היה נמשך מאורות עליונים מטלא דבדולחא דנטיף מעתיקא כמ"ש באד"ר שנאמר בו ועינו כעין הבדולח אעפ"כ מאחר שנצרך להתגשם מלמטה להיותו דק מחוספס ולהיות דכי' אותו במדוכה אף שהי' נבלע באברי' אעפ"כ. זהו הגשמה גדולה לזאת בלתי אפשרי הי' זולתי ע"י מדת הגבורה המפרר אותו לחלקים להיותו דק מחוספס וגם בכדי שיתגשם בבחי' הגשמי' ע"י הסתרת עצמות אור החסד עליון אבל כיון שחם השמש הוא התגלות מקור החסד

עליון אז ונמס לגמרי שנתבטל ההגשמה שלו באור השמש מצד שיעקר ההגשמה הוא ע"י הגבורה דווקא כנ"ל. וזהו המכסה שמים בעבים דוקא אז מכין לארץ מטר בכדי להצמיח הרים חציר להיות נותן לבהמה שזיס מ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', שמתבררין הניצוצין דנוגה דבי"ע ונכללין בעלי' כביטול הנר בפני האבוקה וזהו ענין החציר מאכל הבהמה שם ב"ן דאצ"י וד"ל.

לבני עורב אשר יקראו. פ"י בני עורב נק' החיצונים כנודע ומאחר שמל' דאצ"י רגליה יורדות מות, שיונקים מאחורי עור כו' לזאת כאשר נשפלת בנוגה דבי"ע לברר ולחטוף הטרף אזי בלתי אפשר להוציא מהם הטרף, טוב שבנוגה שנפל בשבירה עד שתנתן להם איזה השפעה מקדושה ג"כ ממותרות דקדושה רק כדי חיות שלהן בלבד ולא הרבה (כענין שעיר המשתלח כו' וכמ"ש במ"א ברי"מ דתרתין אחתין ע"ש). וזהו לבני עורב משפיע ג"כ השפעת החיים לצורך קיומם ממותרי השפע דקדושה בשעה שהחציר נבלע בהבהמה כו'. אך אשר יקראו בלבד כדי צורך קיום לבד.

לא בגבורת הסוס יחפץ. פ"י עד כאן קא חשיב קרא סדר ההשתלשלות בהשפעות דמ"ד מלמעלה למטה דהיינו מונה מספר כו' מעודד ענוים כו' שבמקום גדולתו שם ענותנותו כו'. ועתה מכאן ולהבא קחשיב בחי' העלאות מ"ן מלמטה למעלה וע"ז מתחיל בזה שלא יחפץ בהן המאציל ב"ה דהיינו בחי' גבורות הסוס כמ"ש במ"א שהאותיות נק' בשם סוסים וכתוב לסוסתי ברכבי פרעה וגו' שיש ב' בחי' סוסים סוסי' נוק' שהם האותיות המעלים הנשמות מלמטה למעלה כסוס הנושא לרוכבו למעלה וסוסים דוכרין המריקין השפע עליונה דמ"ד למטה וכדכתיב כי תרכוב על סוסיך דבמ"ת הוא דכתיב שנאמר וירד ה' על הר סיני וגו' (ע"ש במ"א בארוכה). וזהו לא בגבורת המ"ן דסוס יחפץ ולא בשוקי האיש כי זהו המ"ן שע"י האותיות שמעלים נפשו אין מלובש בהן רק בחי' נה"י שלו ולא מהותו ועצמותו ולכן לא יחפץ שיהי' עיקר המ"ן רק מה שמלביש נה"י שלו שנק' שוקי האיש בהאותיות והאותיות יעלו נפשו שזה יתכן רק בהדיוט שבישראל אבל רוצה ה' את יריאיו המיחלים לחסדו ומכוונים בתפלה ככל לבכם ומוחם לחסדו ית' ומתבוננים בגדולתו ית' ומחסדו ית' נמשך להם אה"ר ממש בבחי' העלאות מ"ן במס"ג ממש.

שבחי ירושלים את הוי', הללי אלהיך ציון. פ"י ירושלים הוא בחי' חיצוניות המל' דאצ"י כלליות הכלים דפרצוף מל' וציון הוא בחי' נקודה פנימי' דמל' בחי' יסוד דנוק' המקבל שפע האורות לתוכה כו' וע"ז כתי

שבחי ירושלים את הוי' שבחכ' דאצי' שההעלאות מ'ן דחיצוניות מל' הוא לאבא דאצי' כי אבא יסד ברתא והללי אלקיך ציון שההעלאות מ'ן דאצי' הפנימיות מל' הוא לבחי' אלקי' דבינה דאצי'. ולכאורה יפלא דעת שהי' נצטרך להיות בהיפך כו'. אך מפרש פירש בקרא להלן הטעם כי חיזוק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך כו' והיינו בחי' היג דאימא הן ה' בריחים דכתיב בקרא ועשית חמשה בריחים לקרשי המשכן כו' שהן המבריחי' ומקשרי' יסוד דנוק' שלא תהי' פולטת ח'ז שלא ינקו החיצונים ממנה ג'כ כי רגליה יורדות מות וזהו בחי' פיתוחי חותם דיסוד אימא שחותם צירוף אותיות חותם חמות תחום וכולם שייכי בה שהיא החומה והתחום ובינה נק' בשם חמותה ומל' בשם כלה כו' וזהו החותם דהו"ר חותם בתוך חותם שהי' בנעילה דיוכ"פ כי בש"ע זמן הזיווג והקליטה שלא תהי' פולטת ח'ז.

וביאור הענין. דהנה ידוע שעצמות האמציל מרומם לבדו ומתנשא מימות עולם עד שקמי' כולא חשיבי בשוה השוה ומשוה קטן וגדול דכחשיכא כאורה שוין קמי' ולזאת כאשר נמשכה השפעתו ית' לסט' דקדושי' להמלאכים ונשמות דקדושה אזי יוכלו ג'כ החיצונים שהם או"ה שלמטה ג'כ לינק ולקבל ממנה אי לזאת נצטרך להיות בחי' החומה והחותם להגביל ולצמצם השפע שלא תגיע רק לסט"א ולשמור אותה ממגע החיצונים שלא יקבלו ממנה כלל. וזהו בחי' היג דאימא שנק' בחי' ה' בריחים כו' דכמו החומה שהיא סגורה בדלתים ובריה המברית את הדלתים עד אשר אין יוצא ואין בא סגורה ומסוגרת שאז משתמרים אוצרות המלך שבתוך החומה מגנבים ושודדי לילה משא"כ הפרוות שיוכלו שודדי לילה לשלול ולבזו בז כמיכ עדימ יש ה' בריחים היג דאימא להבריה ולקשר את יסוד דנוק' שתקלט השפע בה לבד ולא יוכלו החיצונים לינק ממנה ולא תגיע השפע רק למה שבתוך החומה היינו לסט' דקדושה לנשמות ומלאכי' לבד ולא להחיצונים שחוץ לחומה. וז"ס כי חיזוק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך דווקא שיתברכו בהשפעה רק בניך אלו ישראל שבקרבך דווקא ולא החיצונים שורש או"ה"ע כנ"ל. וכ"ז נמשך לציון יסוד דנוק' לחזק בריחי שעריה מהיג דאימא שביסוד אימא שנק' פיתוחי חותם כנודע ולזאת הללי אלקיך ציון שההעלאות מ'ן דציון הוא למקורה בחי' היג דאימא המחזק בריחי שעריך. וזהו הללי לאלקיך בינה דאצי' כנ"ל אבל ירושלים הוא חיצונית הכלים דפרצוף מל' שבחי בבחי' מ'ן למקורה העצמי הוא אבא שנק' הוי' כי אבא יסד ברתא רק ההעלאות מ'ן דציון לאלקי' דבינה הוא מטעם לחזק בריחי שעריך כנ"ל וד"ל.

השם גבולך שלום. כתיב שלום שלום אמר ה' לרחוק ולקרוב וכתיב או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. והענין הוא כי שלום הוא בכ"מ בחי' יסוד המחבר בחי' המשפיע עם המקבל. אך ב"פ שלום היינו כי יסוד אבא מתלבש ומאיר ביסוד ז"א דאצי'. וזהו השם גבולך שלום, פי' מי הוא אשר שם גבולך דמל' דאצי' מקור דבי"ע הבע"ג ונפרדים הוא שלום דהיינו בחי' יסוד אבא שמלוכב ביסוד ז"א המשפיע למל' השפיע והוא השם גבולך דמל' מקור דבי"ע כנודע.

חלב חטים ישביעך. פי' חטה גי' כ"ב נגד כ"ב אותיות התורה (כמ"ש בזוהר פ' בלק) והיינו האותיות שבמל' דאצי' שרשן מחכמה דאצי' כי אבא יסד ברתא. אך הנה יש ב' בחי' ומדריגות בהאותיות דמל' שנק' חטים שנמשכים מאבא בחי' פנימיות ומובחר שבהן שנמשכים מפנימיות ומובחר החכמ' דאצי' ובחי' חיצונית שבהם שנמשכים מחיצוניות החכמ' שהפנימיות ומובחר שבהן ששרשן מפנימיות אבא דאצי' נק' בשם חלב חטים המובחר שבחיטי'. ועוד יש מדריגה שלישית בהן דהיינו הפסולת שבהם לגמרי שנק' מוצ' ותבן שמתפשטין בקליפות שפטורים מן המעשר כו'. אכן אלו ב' בחי' הן בהחייטים האותיות עצמן דקדושה בחי' חיצוניות ומובחר הפנימיות כו'. וזהו חלב חטים ישביעך דהיינו שישראל עלו במחשבה היינו פנימיות אבא כי הן מפנימיות העולמות שנק' בשם חלב חטים שנמשכים אח"כ למל' וממל' נמשכו למטה מזיווג גופני דזו"נ כניל משא"כ המלאכי אף שמתהווין מזיווג נשיקין מיחוד דא"א אבל מבחי' חיצוניותן שאין נק' בחי' חלב חטים זולת שורש הנשמות שעלו בפנימיות המח' דאבא דאצי' ונשפעי' למל' וז"ס חלב חטים ישביעך היינו המשכת השפיע מפנימיות אבא למלכות לצורך הולדת הנשמות כו' וד"ל.

השולח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו. פי' דהנה כתיב יום ליום יביע אומר ואיתא בזוהר פ' תרומה ע"ז מיומא ליומא ומנזרא לנזרא ומעזקא לעזקא יביע כדאי' מבע אתעבד אותו לאתכללא דא בדא כו' (ע"ש במקומו משנית שם באר היטב) וכאן כתיב השולח אמרתו ארץ השולח דווקא דמשמע לאט לאט כשליח רגלי ההולך לאט, ואח"כ כתיב עד מהרה ירוץ דברו דווקא. ולבאר הענין על מכוננו צ"ל מ"ש במג"א כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב כו' והיינו בחי' החותם עליון שביסוד אימא דכתיב בו מכתב פיתוחי חותם קודש לה' הוא הגומר ההשפעה שתדך בהכרח למטה כי אין להשיב אבל קודם לכן אף שעלה במח' דחכ' דאצי' להשפיע יש להשיב ולחזור השפיע למקורו וכענין מארז"ל שאמר הקב"ה לבא לפומי' לא גלי שאף שעלה בלבו ית' כן אפשר להיות שאעפ"כ

לא יתגלה בהדבור כ"א יחזור למקורו הנעלם כי יש להשיבו עדיין רק לאחר שנכתב בשם המלך בספר עילאה ונחתום בטבעת המלך אז אין להשיב ומוכרח להיות יורד השפע בהכרח למטה כנ"ל. וז"ש השולח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו והיינו אמירה היא בלב ודבור בפה ולזאת כשעלה במח' לפניו ית' להשפיע טרם התפשטותו ביסוד אימא ששם גמר החתימה אזי יש להשיב אותו למקורו שלא תתגלה למטה כענין המאמר ליבא לפומי' לא גלי כו' ולזאת אז אין השפע יורדת במהירות כ"א לאט לאט כענין השליח ההולך רגלי שהולך לאט ואפשר להשיב אותו כו' אבל דברו הוא בחי' הדבור עליון לאחר שנחתם בפיתוחי חותם דיסוד אימא שאז אין להשיב אז ירוץ בבחי' מהירות וזרירות בלא עיכוב כלל כנ"ל. והוה השולח אמרתו דווקא לאט לאט עד הגעתו עד בחי' ארץ העליונה הדבור עליון וכיוון שלא השיבו אז שוב אין להשיב כמאמרז"ל כל דבור ודבור שיוצא מפי הגבורה שוב אינו חוזר בו כו' ואז ממילא עד מהרה ירוץ דווקא דברו כנ"ל (ומ"ש יום ליום יביע אומ"ר דאותו דא לדא נת' שם שזהו בשבת דווקא אבל בחול נמשך האמ"ר לאט לאט כענין השולח אמרתו דהכא מנורא לנורא ומדרגא לדרגא לאט לאט כו' ע"ש).

הגותן שלג כצמר. כתיב לבושי' כתלג חיור ושער ראשו כעמר נקיה. ונז' באד"ר ע"ז לבושי' הוא בחי' י"ג ת"ד דא"א שנק' הוד מעטה לבושו של המאציל ב"ה שהן שורש הדינין לאכפאי לדינין דכל בתי דינין משתככי קמי' בסוד אין הדינין נמתקין אלא בשרשן ושער רישי' דעתיק ב' פאות דא"ק שנק' מ"ץ פ"ץ בחילוף א"ת ב"ש שם הוי' שרש הדיקנא הוא כעמר נקי. ולכאורה יפלא דעת מאחר ששער רישי' הוא הגבה למעלה מאד נעלה מבחי' לבושי' כו' מפני מה לבושי' כתלג חור ושער ראשו כעמר נקי שאינו בערך הלבנונית דתלג חיור כמארז"ל בהרת עזה כשלג כו' שלישי' כצמר לבן כו' הלא בחי' שער ראשו הוא מקור החסדי' בחי' חסד דעתיק ולבושי' שהוא הדיקנא הוא בחי' גבורה דע"י שורש הדינין כנודע כלפי לייא דאיסכא מסתברא ששער רישי' יהיה כתלג חיור ולבושי' יהי' כעמר נקי.

אך להבין כ"ז, יובן בהקדים לבאר ענין שלג וקרח כתיב במרכבת יחזקל דמות על ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה ותחת הרקיע כנפיהם ישרות וגו' ושמע מכן מורו ע"ה (ר' אברהם ז"ל נבג"מ) שקרח אותיות חר"ק וחר"ק הוא ספי' הנצח ענף החכמ' כדאיתא בתקונים ע"ש וחכמה הוא כח מה תכלית הביטול ועי"ז נעשה בחי' הקרח הנורא שהוא בחי' הפרסא המבדיל בין אצי' לבריאה דאגלידו מיא ע"י סט' צפון כדאיתא בזוהר ע"ש. ולהבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, שכמו

עדי' בגשמיות טבע המים היותם ניגרים במורד ממקום גבוה למקום נמוך במרוצה. אכן כשיתגבר עליהם תוקף הקור בימות החורף אזי נתקררו המים כי' עד דאגלידו ונקרשו בבח' קרח ועומדי' מלכת ומלהתפשט למטה כי' יעמדו כנד במקומו בבח' קרח שהוא מים ממש שנקרשו בבח' עביות וגסות עד שיוכל לנסוע עליהם בעגלות וישאו כל המשא הכבד עליהן והם חזקי' מאוד ובקיץ כשחם השמש וימס יהי' למים שיחזרו לאיתנם הראשון. ככה עדי' למעלה מים הוא בחי' חכמ' דאצי' שנמשלה למים נדמה כמי' זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם דהיינו בחי' חכמה דאצי' עיקר המברר כל הבריורי' להבדיל בין הטהור ובין הטמא ולא הפכא מחשוכא לנהורא שכולם בחכ' עשית שעשי' הוא לשון תיקון כמו ועשתה את. ציפרניה כנודע ששורש התיקון הוא בחי' חכ' דאצי' עיקר המברר כל הבריורין דתהו. וזהו זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כידוע לייח. וגם זאת דכמו שהמים יורדין ממקום גבוה למקום נמוך כן החכ' עליונה דאצי' יורדות ממקום גבוה למקום נמוך להתפשט למטה אף בעשי' דכולם בחכ' עשית כמשמעו וארזיל נבלות חכמה שלמעלה תורה ונשפלה למטה בעיני' גשמי' דעהי' ובהיות החי' הוא שורש הקו ימין חחין ולזאת היא יורדת ממקום גבוה למקום נמוך בתכלית הירידה בכל ההשתלשלות דאבי"ע. וזהו שבחכמ' בחי' חסד שבחכמה שהוא מקור החסדי' דז"א כנודע. אכן בחי' גבורה שבחכמ' הוא בחי' הקרח הנורא. וזהו פנימיותה והיינו שחיצוניות ונובלות החכ' הוא בחי' החסד שבחכמה שטבע החסדי' להתפשט מלמעלה למטה כטבע המים שיורדין כו'. אכן בחי' פנימיות החכ' הוא בחי' גבורה שבחכמה שטבע הגבורות להסתלק למקור העצמי ולעצור מלהתפשט לזולתו כי' אדרבא ההפכי להתעלות ולהסתלק לעצמותו היפך ההתפשטו' והירידה לזולתו. וזהו בחי' מ"ה שבחכמה שפנימיות החכ' הוא כח מ"ה תכלית הביטול האמיתי שבקרירות ונחת ועי' כשמתגבר בחי' מ"ה שבחכמ' על השפע בתגבורת מאד אזי נעצר השפע דחיצוניות החכ' שנמשלה למים נדמה מלהתפשט למטה מצד התגבורת עלי' עוצם קריר' הביטול דמ"ה שבחכ' עד שיקרשו המים ויעמדו מלכת ולהתפשט כמו נד. [וכמו עדי' בתלמיד המקבל ולומד השפע מרבו עי' ללמד לזולתו תלמידו אכן זהו שלא בפני הרב יכל ללמד ולהשפיע ג"כ אכן בעת עמידתו לפניו ושמיעתו ממנו ועוצם הביטול שלו לפניו אזי מהנמנע שישפיע לזולתו אז מצד עוצם הביטול שלו לפניו שאין בו כח ההתפשטות להשפיע ג"כ כו' או כשר לפני המלך כו', וענין קרירות הביטול עד שמתוקף הקור נעצר ההשפעה הוא ענין ההשתוממות שלו שבטל מכל חושיו מפני אימת רבו או המלך ואין זה בחי' התלהבות ואהבה כי' תכלית הקרירות של עצמות הביטול מהותו לגמרי שלמעלה מאהוי"ר כמי' במ"א וזהו פנימיות החכ' שהוא בחי' מ"ה שבחכמ' שנעצר השפע ונמנע מלהתפשט ונעשה קרח

אבל חיצוניות החכמה הוא מקור החסד להתפשט דווקא למטה כו' וכמו שנת' במ"א בארוכה]. וזהו בחי' הקרח הנורא שעל ראשי החיות כדאי' בזהר שיש חיון עילאין וחיון תתאין ע"פ זה הים גדול כו' אשר שם חיות קטנות עם גדולות והיינו חיון עילאין הם בחי' המדות דאצי' אינון אבהן שנק' חיון עילאין בערך ג"ר חביד דאצי' שיש שם פרסא בנינה דאצי' המבדיל בין בחי' חביד דאצי' להמדות חג"ת דאצי' שת"ת דאימא נעשה כתר לז"א. וזהו בחי' הקרח הנורא שנטוי על ראשיהם דחיון עילאין שנעשים כתר להם כנ"ל וכן בחי' חיון תתאין המדות שבמל' דאצי' ים התחתון שמתהוים מהם החיות דבריאה מחנה מיכאל פני ארי' אל הימין מחנה גבריאל פני שור מהשמאל שהפרסא והפרכת הבדילה בין אצי' לבי"ע שהיא הפרסא שבאצי' שנטוי על ראשי החיות דבריאה ומתחת הרקיע כנפיהם ישרות שמשם שורש הפירוד והגבול שכנפיהם פרודות כמ"ש ומשם יפרד וגו'.

וביאור הענין, הנה מבשרי אחזה בנפש המשכלת דכאשר ישכיל באיזה השכלה שיתפעל מזה אח"כ באהבה וחפץ לאותו דבר הנחמד וטוב להשכיל שבאמת אין ערוך בחי' מדות האהבה שנסתעף מן השכל לגבי השכל עצמו ואין לו דוגמא כלל שעפ"י סדר ההשתלשלות לא הי' באפשרי שמן השכל יתהוו המדה שאינו בדוגמא אליו כלל כ"א ערך ההשתלשלות הוא שמשכל גבוה מעל גבוה יומשך שכל נמוך עפ"י רבוי ההשתלשלות אבל מהות שכל יהי' אעפ"כ גם העילה האחרונה שיהי' לה ערך ויחס לעילה ראשונה לדמות אלי' בדוגמתה וערכה שהוא ג"כ מהות שכל אבל המדה שאינה דומה בדוגמא כלל אל השכל כי אף הבהמה יש לה מדות טבעי' למשוך אחרי ההנאה והטוב לה ולשנוא בהצער והיסורי' לה שאינן בערך מהות השכל לא מיני' ולא מקצתי' אי"כ איך אפשר שיתהוו ע"פ השתלשלות המדות מן השכל. אך באמת עפ"י סדר ההשתלשלות לא היה אפשר אבל בחי' הפרסא היא הגורמ' שינוי המהות בהשפע בדילוג שלא בדרך ההשתלשלות דהיינו הפרסא המבדיל בין בינה לז"א גורמת סיבות ההשתנות ממהות שכל למהות מדות. והטעם לזה נז' בע"ח שהאור הבוקע דרך הפרסא נק' אור התולדה כו' וכמו שנת' בכמה דוכתי טובא שמאחר שהפרסא הוא מסך מבדיל זולת האור בוקע ומאיר דרך המסך אזי נשתנה במהות אחר מחודש בהגשמה לאחר יציאתה מן הפרסא לגבי ערך היותו קודם אשר לא הי' משתנה בשינוי כזה אף ברבוי השתלשלות וכן הפרסא דמל' דאצי' גורמת השינוי גדול שלאחר בקיעת האור דאצי' דרך הפרסא מתהווים הנבראים המחודשים בבחי' היש שלהן שמאין תמצא שלא היה דוגמת ערך היש זה קודם העברת האור דרך הפרסא ולכן נק' מחודשי' ממש מאין ליש (כמשנ"ת במ"א בארוכה) ממש כנודע. וזהו ענין הקרח הנורא שעל ראשי החיות שהן

המדות דאצי' שמתהווים מן ג"ר דאצי', שא"א להיות התהוותן זולתי ע"י אמצעות הפרסא שבין בינה לז"א שהוא הקרח הנורא שנטויו על ראשיהם להיות ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א. וז"ש מבטן מי הוא בינה יצא הקרח וד"ל. והם החיון תתאין דמדות שבמל' דאצי' עצמה או המדות דבריאה פנימיות. וזשיכ כו' שהקרח נטויו על ראשיהם והוא הפרסא והמעקה שבמל' דאצי' להבדיל בין אצי' לבי"ע כנ"ל.

והנה השלג הוא בדקות יותר מן הקרח כנראה בעליל בגשמיות שהשלג הוא פירורין דקין והוא מים ממש רק שנקרש מעט באופן כשחם השמש אף בחורף, או כאשר יובא בבית ימס להיות למים משא"כ הקרח הוא קשה ועב מאד באופן שישא משא עגלות כבידות כנ"ל וגם כשיובא חתיכת קרח בבית לא יפשר במהרה כו'. וכמו"כ ממש עדין למעלה שבחי' שלג הוא בחי' ח"ס דא"א שהוא בחי' גבורה שבחכמ' (שמלובש בו גבורה דעתיק והוא הקו המדה כנודע ליו"ח) הוא בחי' מ"ה שבחכמה תכלית הביטול וההסתלקות במקורה עד שא"א לה להתגלות בבחי' גילוי מסיבת התגברות תוקף הקרירות של הביטול דמ"ה שבה להסתלק ולהיות גנוזה במקורה שאין זה בחי' צמצום גמור כענין הקרח שמתעבה להיות פרסא ומסך מבדיל ממש כ"א זהו בחי' מניעות ההתפשטות מצד הביטול במקורה כו' משא"כ החכמ' הגלוי' נמשלה למים שנדמה מקור החסדים להתפשט ממקום גבוה למקום נמוך ופנימיותה הוא החכ' סתימא' שמאין תמצא ת"ד דא"א דלבושי' כתלג חיוור כו' אבל הקרח הוא בחי' ההגשמה ועביות הפרסא שבין בינה לז"א ובין מל' דאצי' לבי"ע כו' כנ"ל וד"ל.

וז"ש לבושי' כתלג חיוור ושער רישי' כעמר נקי. פי' יגת"ד דא"א נקי' רק בחי' מעטה לבושו של המאציל ב"ה כי באמת בעצמותו לאו כו' מאינזן מדות כלל וכל הי"ג מדה"ר ת"ד הם רק לבושו ית' שמתלבש בהן לצורך הנהגת ההשתלשלות, וכמו עדי"מ מלבוש האדם שהוא דבר זר ונפרד ממנו שהוא בחי' דומם והאדם בחי' מדבר רק הוא מתלבש בו ומתייחד עמו, כן עדי"מ י"ג ת"ד דא"א הן נחשבי' רק לבחי' לבוש הדומם לגבי עצמות המאציל ב"ה שמתלבש בהן ומתייחד עמהן כו' וד"ל.

ושער רישי' הוא בחי' שרש הדיקנא שמב' פיאות דא"ק שנק' ב"פ הוי' הוי' שקודם י"ג מדה"ר כו' שהן בחילוף אית ב"ש מ"ץ פ"ץ כנודע שמשם מתחלת הדיקנא קדישא שזהו נקי' שער רישי' שהוא בחי' חסד דעתיק משא"כ הדיקנא הוא מגבורה דעתיק שמתלבש במו"ס כנודע וע"ז נקי' ושער רישי' שהוא בחי' עצמות יותר לערך בחי' הדיקנא שנמשכה ממנו ולכן הדיקנא נקי'

בחי' לבושי' בערך בחי' לבוש הדומם לגבי ית' והוא נק' שער רישי' בחי' צומח כענין שערות האדם שיש להם שייכות ואחיזה להעצם דכאשר ימרט ראשו יכאב לו מאד וגם הצומח הוא בעילוי יותר מהדומם וכנודע שבכל ההשתלשלות יש ד' בחי' דצח"מ ולכן בערך הדיקנא שהוא רק בחי' לבושי' נק' בחי' שער רישי' בחי' צומח כו' כנ"ל וד"ל.

אך הטעם שכינה הכתוב לשער רישי' כעמר נקי וללבושי' כתלג חיזור איפכא מל' דלעיל. הענין הוא בהיות ידוע שאין הדינין נמתקין אלא בשרשן דווקא והטעם לזה נח' בכמה דוכתי בהיות לאחר שנשפעי' הגבו' למטה דרך ההשתלשלות אזי א"א להמתיק באשר הוא שם מצד שמקבלין התוקף משרשן. אכן כשיחזרו ויתעלו לשרשן אז שם יוכל להתהפך ממה"ד למ"ר כו'. ולזאת נז' באד"ר שמהשערות דדיקנא שרש הדינים כל בתי דינין משתככי קמי' כו', מצד שהדינין נמתקין בשרשן דווקא ולז"א הכתוב דלבושי' שהוא בחי' הדיקנא שרש הדינין כתלג חיזור מצד ששם מתמתקין הדינין והיינו כמו ביוכ"פ שמשם שרש הסליחה להיות נושא עון ועובר על פשע כו' ולכן הי' הכה"ג לובש בגדי לבן להמתיק הדינין כו' וכמ"ש אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כשלג דווקא שמלבין עונותיהן של ישראל בליבון יותר כשלג ממש מצד ששם עיקר התגברות אמיתי' החסד בכדי להמתיק הדינין ולהפוך ממדה"ד למדה"ר לכך לבן יותר לבושי' שהוא כתלג חיזור משער רישי' שהוא בעצמות בחי' חסד דעתיק יומין ואין שם מיתוק הדינין שהוא רק כעמר נקי שאינו לבן כ"כ כמו השלג אבל לבושי' ששם שרש הדינין שנמתקין שם לכן הוא כתלג חיזור שמלבין יותר וד"ל. וז"ש הנותן שלג כצמר, פי' עצמות המאציל ב"ה נותן בחי' מתנה זו שיהי' מתרומם ומתעלה בחי' לבושי' בחי' הדיקנא קדישא דכתלג חיזור לבחי' מקורו בחי' שער רישי' כעמר נקי וישתוה בחי' שלג דדיקנא לבחי' צמר דשער רישי' וד"ל.

כפ"ר כאפר יסור. הנה כפור הוא ממוצע בין בחי' שלג לבחי' קרח שגרוע ומגושם יותר משלג ודק ומעולה יותר מקרח כו' כי גבי המן שנמשל אליו כתיב וחס השמש ונמס משא"כ הקרח כנ"ל והיינו כמ"ש במן וככפור דק על הארץ שהוא כעין ברד דק שעב מעט יותר משלג ודק יותר מקרח ע"ז נאמר כפור כאפר יסור והיינו כי אפר הוא א' פר שזהו בחי' אפר הפרה שהוא בחי' העלאת מ"ן דרפ"ח ניצוצין דתהו שכללותן הן פ"ר גבורות שנעשי' מהן מ"ן דנוק' דאצ"י והא' ממתיקן וכוללם יחד שיוכלו כאחד. והו' כאפר יסור דכמו הא' פ"ר גבורות דפרה פ"ר היא שנמתקין בהא' ונכלל בא' שהיו תחלה בבחי' פירוד והתחלקות בבחי' פיזור הניצוצין בנוגה דבי"ע בתכלית הפירוד וההתחלקות שאח"כ מתבררין ונעשה מהן בחי' מ"ן

בנוק' ונכלליו בא' בתכלית ההתכללות והיחוד שזהו ענין א' פר שהא' ממתקין ושיוכללו בא' כנ"ל. וכמ"כ ממש הוא בהיפוך ממש בבחי' הכפור שנמשך מהחסד עליון שנסתעף מהח"ע שנק' שלג שמפרר ומפזר אותו שיתחלק לחלקי דקי' מאד בפירוד והתחלקות כאפר ממש כמו שהי' טרם התכללותו בהא' בכדי שלא יתעבה ויתגשם להיות גוש א' בחי' קרח ממש שהוא ענין פרסא ומסך מבדיל כא' פורה התפוררה הכפור לחלקי דקי' בהתחלקות פרטי' כאפר ממש רק זהו דבר והפכו שהאפר הי' תחלה בבחי' פירוד ונתעלה בבחי' היחוד והכפור הוא בהפוך שמבחי' היחוד נתפרר בבחי' פירוד והתחלקות כמו שהי' האפר קודם עליותו והתכללותו כנ"ל, שהמאציל ב"ה כל יכול להפוך מבחי' פירוד והתחלקות לבחי' תכלית היחוד וכן בהיפוך הכל עושה יפה בעתו וזהו כפור כאפר יפזר וכו' וד"ל.

משליך קרחו כפיתים. פי' קרחו שהוא גרוץ מכפור שהוא עב ממש נצב כמו נ"ד כנ"ל פתות אותה פיתים בחלקי גדולים משא"כ כפור כאפר ממש יפזר ממש כנ"ל.

לפני קרתו מי יעמוד. פי' כי מי הוא בחי' בינה שדינין מתערין מינה שורש קו שמאל סט' צפון דאגלילו מיא כו' ולכן אין הדינין נמתקין אלא בשרשן דווקא. וזהו לפני קרתו מ"י יעמוד לעזור ולהמתיק הדינין להיות הקרח מתפרר ג"כ לחלקי גדולים שז"ס משליך קרחו כפיתים שזהו ע"י מי דווקא שיעמוד לפני קרתו כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן כנ"ל.

ישלח דברו וימסם, ישב רוחו יזלו מים מגיד דבריו וגו'. פי' דבור ורוח סתם הוא בחי' זו"נ דאצי' כי מל' דאצי' נק' בחי' דבר ה' ית' וז"א נק' בחי' רוח שכולל ג' בחי' אמ"ר ונק' בחי' הלב שלמעלה מהדבור כנודע. אך דברו ורוחו כתיב והיינו מל' דא"ק נק' דברו של המאציל ב"ה ורוחו היא בחי' המדות דא"ק וכו' ומשם נמשך השפע להיות נמס הקרח דאגלילו מיא ע"י סט' צפון שבאצי' אבל דברו מל' דא"ק יוכל להפשיר הקרח שהמס ימס כדונג מפני אש כו'. ואעפ"כ בכדי שיוכל להיות נמשך השפע למטה כמים הנגרי' ארצה זהו ע"י רוחו דא"א דווקא. וזהו ישב רוחו יזלו מים מלשון יזל מים מדליו טיף טיף כענין גבורות גשמים בטיפין דקין שלא יהי' שטף מים רבים שלא יוכל כלי המקבל להכילנו כנודע.

מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל. יעקב הוא בחי' י' עקב יסוד אבא שמלובש בת"ת דז"א וישראל הוא בחי' הדעת עליון הכולל ג"ר שזה פנימיות וזה חיצוניות (כמ"ש בני בכורי ישראל ברא בוכרא שנו' בזוהר

ע"ש כנודע) ושניהם הם בקו האמצעי דעתיי שעולה עד הכתר שרש התורה ומשם יורד וממשיך (מלשון נהר דיא נגיד) דבריו להיות התורה למטה בעשי. שזהו כלליות תוכן הענין שמה שמפשיר השלג וכפור כאפר יפור וימס הקרח כ"ז הוא בשביל שתנתן התורה למטה לישראל שזה א"א עפ"י סדר ההשתלשלות שמחכ' דאצילות שרש התורה יומשך חכ' התו' למטה בעשי' להיותה אף בעשי' ג"כ מהות חכ' ממש בלי שינוי ממש שעפ"י ההשתלשלות הי' נצטרך להיותו מתגשם מהשלג שרש החכ' בחי' כפור ואח"כ קרח שהוא הפרסא ומסך מבדיל שלמעלה שמשנה מהות השפע דחכ' למהות אחר מהות מדה חיוון עילאין כנ"ל אבל שיומשכה החכמה לעשי' כמו שהוא למעלה בלי שינוי מהות אחר רק בבחי' הגשמי' לבד אבל לא שינוי המהות זה א"א זולתי כנ"ל כשנותן שלג כצמר וכפור כאפר יפור ומשליך קרחו כפיתים ואח"כ ישלח דברו וימסם וישב רוחו עד שיזלו מים הוא התורה שמגיד ליעקב ולישראל למטה כמו שהיא למעלה שזהו למעלה מסדר ההשתלשלות וזהו חסדו הגדול ב"ה שמשבח דוד המלך ע"ה וד"ל.

לא עשה כן לכל גוי, ומשפטים כל ידעום. פי' עוד זאת מעלה יתירה נודעת לנו שמקו האמצעי דעתיי שרש התורה א"א להחיצונים לינק משא"כ מב' קוין ימין ושמאל כמאמרז"ל דלא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' וזהו שנז"ל לבני עורב אשר יקראו כנ"ל. אכן מקו האמצעי א"א להם לינק בשום אופן. וז"ש כאן לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום שא"א להם לקבל מקו האמצעי דעתיי שרש התו' ולא מפנימיות דישראל ולא מחיצוניות דיעקב. וז"ש לא עשה כן לכל גוי נגד מה שאמר מגיד דבריו ליעקב. ומשפטים כל ידעום נגד מה שאמר חוקיו ומשפטיו לישראל ע"כ הללויה י"ה או"א דאצי' שמשם שרש התורה כנ"ל וד"ל.

הללויה הללו את ה' מן השמיים (ז"א דאצי') הללוהו במרומים (ז"א דבריאה) הללוהו כל מלאכיו (דיצירה) הללו' כל צבאיו (דעשיה) הללוהו שמש וירח (עלי' מלי' דיצי' מקור דעשי' לז"א דיצירה דהיינו התכללו' עשיה ביצירה) הללוהו כל כוכבי אור (התכללו' יצירה בכריאה) הללוהו שמי השמים (התכללו' דבריאה באצי') והמים אשר מעל השמים (התכללו' אצי' במאציל ע"ש בסדור האריז"ל).

ולהבין כ"ז באר היטב הנה ידוע שיש ב' בחי' א"י וא"ח והיינו שא"י הוא בחי' ירידת השפע מלמעלה למטה בהדרגה וסדר השתלשלות וא"ח

הוא בחי' העלא' מין של התחתון והתכללותו בהעליון מלמטה למעלה כנודע, והיינו כמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכתיב והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, והיינו שבחי' א"י הוא מ"ש וימינו תחבקני דהיינו בחי' ירידת השפע דחסד עליון בסדר והדרגת ההשתלשלו' מלמעלה למטה מטה לעורר בחי' הרצוא בכני' ומלאכים עליוני' שהי' מתעוררי' בהעלאת מין ורצוא באהבה רבה ורשפי אש אליו ית' שזה ההתעוררו' היא באה מלמעלה מבחי' ימינו ח"ע הנשפע בכל העולמות כסדר ההשתלשלו' לכל חד לפום שיעורא דיליה דהיינו שמה שרחוקי' יותר בערך ההשתלשלות מתעורר בהן האהבה והרצוא ביותר כי אהבה היא מרחוק דוקא כמ"ש מרחוק ה' נראה לי וכמשל הבן שמתחרחק מהאב שמתעוררי' האהבה ביותר לפי ערך ריחוקו יותר במקום וזמן רב כו' כן ערך התעוררות האהבה ברשפי אש יותר כנודע וכמ"ש כני' בגלותא סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני וע"ז תקנו ברכת רפאינו בתפלה ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל דהיינו בחי' הנשמ' ומלאכי' שבעשי' שנק' חולים שהו חולת אהבה מצד ריחוקם מאור פני מלך חיים יותר כו'. וכ"ז נמשך מבחינת חסד עליון בבחי' אור ישר מלמעלה למטה בכל סדרי ההשתלשלות וכו' לכל חד לפום שעורי' דילי' לפי ערך ריחוקו לעורר בהן הרצוא והאהבה מלמטה למעלה אליו ית' וז"ש וימינו תחבקני כמשל האדם החובק לרעהו הנחמד לו ולא ראהו זמן רב שמחבקו בזרעותיו מאחוריו. ככה חסד דרועא ימינא נשפל כ"כ למטה מטה עד תחתית העשיה לעורר בחי' האהבה והרצוא בכני' ומלאכים כנ"ל. אכן בחי' א"ח הוא ע"י בחי' גבורה דרועא שמאלא, דכתיב שמאלו תחת לראשי והיינו מ"ש בהחיות ושוב שז"ס שוב לאחד, פי' כי ע"י התגלות בחי' שמאלו מרים ומעלה את הראש דכני' להרימה למעלה מעלה מבחי' הרצוא שנעשה ע"י ימינו שהיא רק תחבק אותה במקומה להשפיע בה הרצוא כפי ערך סדרי ההשתלשלות אבל שמאלו תחת לראשי להרים ראש דכני' ומלאכים לבחי' שוב לאחד דהיינו תכלית הביטול וההתכללות באחד שלמעלה מבחי' הרצוא והאהבה כרשפי אש כו' שזהו למעלה מסדר ההשתלשלות להיות מתכלל עולם התחתון דעשי' בהעליון ביצירה בתכלי' הביטול דבחי' אחד. שזהו בחי' שוב לאחד אשר לא כדת סדרי ההשתלשלות כ"א זהו בחי' תכלית השלימות של עלית העולמות להיות מתעלה עולם העשיה ונכלל ביצירה כו' כנ"ל.

והנה הגם שבכ"מ נת' להיפך שבחי' הרצוא הוא מבחי' גבור' והוא בחי' עליה מלמטה למעלה והשוב הוא מבחי' חסדים והוא בחי' ירידה מלמעלה למטה. הנה זה מובן מאיליו דבר הלמד מעניינו שכנאן בבחי' חו"ג ב' זרועו' דימין ושמאל שלמעלה של המאציל ביה שהוא ההפוך ממש לעומת ונגד בחי' חו"ג שמלמטה למעלה, והיינו שחסד עליון של המאציל הנשפע

ממנו ולזולתו ית' למטה נק' לגביו ב"ה בחי' רצוא, והגבורה שהוא עליה והסתלקות לעצמות מקרי בחי' שוב, וזהו עיקר הטעם. ועוד זאת נוסף לזה שמפעולת החסד עליון מתעורר בחי' הרצוא בכל ההשתלשלות, ומפעולת הגבורה בחי' שוב וכניל, והכל אחד כי מאחר שב' דרועין דלעילא דדכר הן לעומת ונגד ב' דרועין דנוק' שמאל נגד ימין כו' ומובן מאיליו וד"ל.

וזהו הללו את ה' מן השמים. פי' תחלה מבאר בחי' א"י לעורר בחי' הרצוא בסדר ההשתלשלות ע"ס כל דרגין היינו כל צבאות דעשי' ואחי"כ מפרש בחי' א"ח להתכלל עשי' ביצירה כו' והיינו כמ"ש במ"א ע"ס אדם כי יקריב מכם קרבן וגו' שבבחי' תורה מתכללי' ב' בחי' אלו דרו"ש כאחד וכמ"ש מימינו אש דת למו, שורש בחי' עסק התורה בבחי' הדבור בפה כמ"ש ואשים דברי בפיך מתניתין מלכתא כנודע. ויש בחי' עסק העיון בתורה מלמטה למעלה לקשר חב"ד בחב"ד כמ"ש בלק"א ע"ש. וזהו מימינו א"שד"ת כתיב מחוברים בתיבה א' שזהו בחי' התכללו' דרו"ש כאחד. אבל בתפלה הן מחולקים בבחי' התחלקות כאו"א בפ"ע שחלקם דוד המלך ע"ה בפד"ו והיינו תחלה מבאר בחי' הא' דא"י שמעורר הרצוא ואחי"כ בחי' השנית דא"י שהוא השוב כניל. וד"ל.

והנה שמיים הוא אותיות א"ש ומי"ם אך תיבת מים מפורשת במלה ותיבת אש אינו מפורש רק דרך רמז דהיינו השי"ן דאש כתיב חסר א'. שזה בא להורות שרובו חסדי' ומיעוטו גבורו' והיינו בחי' ז"א דאצ"י שכולל חו"ג אך רובו חסדי' ומיעוטו גבורות, לכך נק' שמים שהשי"ן דאש כתיב לבד ומים מפורש והטעם לזה מצד שמוחי' דאבא מלובשי' בז"א שהוא מקור החסדי' כנודע לכן רובו חסדי' כידוע. ועוד זאת יש דרך אחר לפרש בתיבת שמים דהיינו בחי' חכמה דאצ"י עצמה נק' בחי' שמי"ם מלשון ש"ם מי"ם והיינו כי החכמה דאצילות נמשלה למים נדמה. דכמו המים יורדין ממקום גבוה למקום נמוך, ככה בחי' חכמה עליונה יורד ממקום גבוה למקום נמוך, בכל ההשתלשלות דאבי"ע, לברר ברורין דרפ"ח ניצוצין דתהו שנפלו לנוגה דבי"ע כי בחכמה כח מ"ה דייקא אתברירו וכמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וכו', שזהו בחי' הברורי' שמתבררי' ע"י כח מ"ה מטמא לטהור וזהו שמים שם מים וד"ל.

וזהו הללו את ה' מן השמיים הללו הוא לשון גילוי ואורה כניל דהיינו שימשיכו גילוי השפ"ע דשמי"ם דחכמה דאצ"י או דז"א למל' דאצ"י בכדי לעורר בה בחי' הרצוא והעלא' מ"ן בסוד אלקי' אל דמי לך כו'.

הללוהו במרומים פי' ג"ר דבריאה נק' מרומים וזהו ההפרש בין אצי לבריאה שבאצי נק' שמיים והבריאה מרום והיינו כי שמים ומרום יש הפרש במשמעו' הכונה שמרוים הוא משמע לשון רוממו' והתנשאו' לבד כפשוטו ז"א אבל שמיים אינו משמע רק כפשוטו. ולכן נק' בחי' ז"א או ג"ר דאצי בשם שמיים יג"ר דבריאה בש' מרומיים דלכאורה הוה משמע איפכא. אך בהיות ידוע שזהו ההפרש בין אצי לביי"ע שאצי' הוא בחי' אלקות ממש דאיהו וגרמוהי חד ואור א"ס מתייחד עמהן בתכלי' היחוד. אכן בין אצי לבריאה יש פרסא ומסך מבדיל ששם נפסק החוט דאור א"ס והאור שבוקע דרך הפרסא משתנה לגריעותא בשנוי המהות שנק' בחי' אור התולדה כמ"ש בכמה דוכתי שאז אפשר להתהות הנבראים הנפרדי' בע"ג ותכלית שזה גורם סבת הבדלת הפרסא דוקא כנודע. ולכן נק' בחי' התהות הנבראי' בחי' התחדשו' מאיין ליש דוקא שמאיין תמצא מציאותם מסבת האור הבוקע דרך הפרסא שנמשך מאיין שלמעלה מהפרסא דלית מחשבה תפיסא ביה מצד שמתעלם ומסתתר ע"י הפרסא. ולכך נק' עולם הבריאה בשם חשך ויצירה בשם אור כמ"ש יוצר אור ובורא חשך והיינו בחי' ג"ר דבריאה שרש התהות עולם הבריאה שנמשך מאיין שהפרסא מבדלת ולכן נק' בחי' חשך סתרין וכאופן ענין החשך דאצי' שהוא בחי' הכתר דאצי' שנק' חשך מצד שאינו מושג דלית מחשבה תפיסא אבל החכמה ראשי' הגלוי דאצי' נק' בשם אור כמ"ש יהי אור כו' כך מל' דאצי' נעשי' עתיק לבריאה ושם הוא סוד הפרסא שבין אצי' לבריאה שמתלבשי' בהיכל ק"ק ג"ר דבריאה שנק' חשך סתרו אכן יש הפרש בין חשך דאצי' לחשך דבריאה (והיינו שחושך דאצי' הוא חשך האמיתי מב' פנים, הא' מצד המקבלים דלית מחשבה תפיס' ב'י' ובזה משתוה לחשך דבריאה כניל והשנית מצד המשפיע שלמעלה ממנו עצמו' המאציל ביה כנו' בזהוה דאפי' אור צח ומצוחצח אתחשך קמי' כו' שזהו עוצם הביטול שלו במאציל דאתחשך קמי' כמ"ש במ"א משא"כ חשך דבריאה נק' חשך רק מצד המקבלי' לבד אבל בחי' השנית אין בו כיוון שלמעלה ממנו ימצא האור דז"א ודחכמ' דאצי' שאינו קרוב למאציל ממש כמו כתר שבאצי' כו'.

וזהו הללוהו במרומים דוקא בג"ר דבריאה שנק' מרוים לשון רוים שהוא בחי' חשך סתרו של הפרסא משא"כ באצי' נק' שמיים. והיינו שימשיכו בחי' גלוי השפע מג"ר דבריאה שנק' מרומיים להמלאכי' דבריאה לעורר בהן בחי' הרצוא והעלא' מ"ן כו'.

הללהו כל מלאכיו דיצירה מלאך הוא לשון שליח שהוא השפע עליונה שמשתלח ע"י המלאכי'. אכן גדול מעלתן בכינוי שמשם בש' מלאכים לנגד ערך צבאיו דעשי' כי בכינוי מלאך נק' אף מל' דאצי' כמ"ש ע"פ

המלאך הגואל וכו' אבל צבאיו הן דעשיה שנק' בשם צבאיו לשון חיות (כמו בצבאות או באילות השדה כו') סתם. וזהו הללוהו כל צבאיו. דהיינו בחי המלאכי דעשי' יתעוררו ג"כ בבחי' רצוא ע"י ההמשכה דאי' מבחי' יצירה לעשיה וזהו סוף כל דרגין דאי' שזהו וימינו תחבקני כנ"ל.

הללוהו שמש וירח (התכללו עשי' ביצירה) פי' זהו תחלת בחי' א"ח היינו מ"ש בהחיות ושוב שהוא ע"י שמאלו שתחת לראשי כנ"ל. והיינו כי שמש הוא בחי' שוב יסוד ז"א דיצי' וירח הוא מל' דיצי' מקור דעשי' שמתעלה הירח בהשמש והשמש מעלה אותה ליצירה בסוד א"ח והתכללו' התחתון בהעליון בתכלי' הביטול דבחי' שוב לאחד כנ"ל.

הללוהו כל כוכבי אור (התכללות יצירה בבריאה) דהנה כוכבי אור הן המלאכי' דבריאה שהמה נצחיים ככוכבים לעולם ועד ונק' בש' כוכבי אור' כמשארז"ל בריש מס' פסחי' לישנא מעלי' נקט, לישנא מעלי' הוא מצד שבריאה הוא העלוי לכל העולמו' דבי"ע כו' ואף שבבריאה הוא בחי' חשך כנ"ל רק מצד לישנא מעלי' קרי אור כי באמת הכוכבי' אינם מאירי' כ"כ זולתי מעט בלילה ואעפ"כ נק' כוכבי אור ועוד מצד היותן שרש היצי' שנק' אור. וזהו הללוהו כל כוכבי אור להתעלו' יצירה בבריאה בבחי' א"ח והתכללות כנ"ל.

הללוהו שמי השמים (התכללו' אצי' במאציל) זהו תכלי' שלימו' העלי' דא"ח עד עצמו' המאציל ב"ה שלמעלה מסדר ההשתלשלות כו' השוה ומשוה וכו' כחשיכה כאורה כו' וד"ל.

יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור וגו'. פי' שבחי' אי' הוא הכל בבחי' שם ה' שיהללוהו כל מלאכיו וכל צבאיו שזהו בסדר והדרגת ההשתלשלות כנ"ל. אכן בחי' א"ח הוא בחי' התעלות הירח בשמש יהללוהו כל כוכבי אור התעלו' יצי' בבריאה זהו למעלה מסדר ההשתלשלות שמגיע הא"ח לעצמו' אור א"ס שלמעלה מן ההשתלשלות. וזהו יהללו שם ה' שזהו בבחי' או"ח שמהללים רק לש' ה' כנ"ל כי הוא צוה ונבראו כמ"ש במ"א. אבל בחי' הא"ח מגיע לעצמו' אור א"ס שלמעלה מההשתלשלות וזהו מ"ש ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור פי' כי בפנימיות ועצמו' אור א"ס שם מעלה ומטה שוין דכחשיכה כאורה בשוה קמ"י השוה ומשוה קטן וגדול כנודע וגם שם לא נמצא בחי' שנוי והתפעלות ממעשה התחתונים כמ"ש אני ה' לא שניתי וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תפעל לו כו'. וזהו ויעמידם לעד לעולם חק נתן

ולא יעבור שלא ישנה תפקידם כפי החוק שנתן להם אף שיהי' שנויים למטה בהנהגת פנימי' העולמו' שתלוי בבחי' אתעדלית שלפי המין של התחתונים, כך הוא המיד. שאם יטיבו מעשיהם ויהי' עושין רש"מ ימשיכו מיד גלוי אור איס ביה, ואם לאו חיו בהפך יהי' אל מסתתר. הנה כיז בפנימי' העולמו' שמתנהגי' עפי' המדות דזיא דאצי' ששם הוא שרש השכר והעונש שתלוי לפי מעשה התחתוני' ואתעדלית שלהן. אבל בחי' קיום חיצוניו' העולמו' הוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו מעצמו' אור איס אשר לשם אין מגיע מעשה התחתונים ולא יפעלו בו שום שנוי והתפעלות חיו כלל ע"כ משם נמשך החיות חיצונית העולמות לקיימם בלי שנוי את תפקידם וזהו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור, שכ"ז הוא מצד עצמו' אור איס שלמעלה מההשתלשלות דכתי' בי' אני ה' לא שניתי וכנ"ל וד"ל.

הללו את ה' מן הארץ וגו'. פי' דכמו שנת"ל בבחי' איי וא"ה דב"י בפנימי' העולמו', כך מפרש עתה בחי' האי' והאי"ח בחצוניו' העולמות והיינו הללו את ה' מן הארץ וזהו בחי' התעוררו' המין דעשי' שנמשך מלמעלה מבחי' איי שנתפשט עד עולם העשי' לרפא חולים לעוררם ג"כ באהבה רבה כו' כנ"ל. וזהו הללו את ה' מן הארץ כל המינים שונים שבעשי' תניינים וכל תהומות איש וברד שליג וקיסור רויח סערה כו' שהן נגד ד' בחי' דצח"ם שבעשי' כמ"ש בסדור. האריז"ל (תניני') מיסוד העפר אש מיסוד האש רוח סערה נגד הרוח דעשי' שלג יסוד המים ע"ש) כו'. שרים וכל שופטי ארץ הן הע' שרים דעשי' והמזלו' של ע' אומ"ה עד יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים וגו'. פי' כי ההעלא' מין בפנימי' דעשי' של כל ד' בחי' דצח"ם דעשי' כנ"ל מגיע עד בחי' שמו. אך לא שמו העצמי ממש כי נשגב שמו לבדו רק הודו שעל ארץ ושמים דעשי'. ולכאורה יפלא זאת מפני מה קודם לכן לא נאמר כי נשגב שמו רק יהללו שם ה' בלבד וכאן נאמ' כי נשגב שמו כו'. אך הענין הוא בהיות ידוע דכמו שיש פרסא ומסך מבדיל בין אצי' לבריאה שז"ש הללוהו במרומים כנ"ל שהפרסא גורמת סיבת השתנות המהו' של הרקת השפע אחורי הפרסא שאז נק' אור התולדה ואז מתחדשי' ממנה הנבראי' הבע"ג כנ"ל. ככה ממש יש פרסא בין יצירה לעשיה המבדיל ביניהם בכדי שתשתנה השפע ממהות למהות אחר גשמי שונה ממש וז"ש כי נשגב שמו הוא מל' דיצירה לבדו רק הודו המאיר דרך הפרסא שבמל' דיצירה עובר למטה להאיר על השמים והארץ דעשי' ולכן יהללו רק את ש' ה' מל' דיצי' רק לבחי' הודו שעובר דרך הפרסא אבל מהותו ועצמותו של השם הוא נשגב לבדו כנ"ל משאי"כ בבריאה עצמה שאין שם בעצמו בחי' פרסא לכן כתי' סתם יהללו שם ה' כי הוא צוה ונבראו דוקא בבריאה ממש, ודרך כלל הפרסא זאת היא להבדיל בין בחי' פנימית לבחי' חיצונית. ותחלה

מיירי בפנימי' עצמו, וכאן מיירי בבחי' חיצוניו' דהיינו מן הללוהו את ה' מן הארץ ע"ס הקפיטל שזהו אחורי הפרסא ולכן כתי' כאן דוקא כי נשגב שמו לבדו וכנ"ל וד"ל.

וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו. הנה ידוע סבת הטעם שכנ"י נק' בשם קרן ישראל (וכמשנית במ"א במאמר הזוהר ובא לו לקרן כו' ע"ש) מצד היותה סוף כל דרגין דאצי' שבה נכללין כל המדרגו' הפכי' דקוין ימין ושמאל דאצי' שהיא מחברם יחד וגם היא המחבר אצי' בבריאה שזהו כמו הקרן זוית המחבר ב' שטחים דדרום ומזרח שזהו קרן דרומית מזרחית. ועוד זאת עצמות הקרן אינו מן המדה שאינו לא דרום ולא מזרח ויש בו משתיהן וכמ"ש במ"א בארוכה שזהו למעלה תכלי' הביטול שנמצא במדת מל', שנק' קרן המחבר כל ההפכי' ואינו מן המדה מעוצם הבטול בלי מה כו' ע"ש ולכן נק' כנ"י למטה ג"כ קרן ישראל מצד שלמטה בעשי' לא נמצא מציאו' הביטול זולת בישראל לבד משאי"כ או"ה המה מגביהי' א"ע כנשר בחוצפא לומר אני ואפסי עוד כו' וזהו וירם קרן לעמו לבני ישראל עם קרובו דוקא. פי' שעד כאן הי' מיירי בעולמו' העליוני' דבריאה יצירה ופנימי' העשי' ששם נמצא מציא' הביטול בכולן אף בשרים שופטי ארץ שכולם יהללו את שם ה' בבחי' העלא' מ"ן כנ"ל. אכן בחיצוני' דעשי' ממש למטה בעה"ז ממש לא נמצא מציא' הביטול זולתי בנשמו' ישראל בלבד שהמה מתעלים בבחי' העלא' מ"ן בתפלה בבחי' בטול אליו ית' וז"ש כאן רק וירם קרן לעמו בלבד לבני ישראל עם קרובו דוקא כנ"ל ע"כ הללו י"ה מוחי' דאו"א שמשם נמשך בחי' הארת הביטול בכנ"י ועוד שי"ה הם ג"כ בחי' אהוי"ר שבנשמו' ישראל י' יראה עילאה ה' אהבה רבה כו' וד"ל.

הללו י"ה שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים. הנה ידוע ההפרש בין בחי' שיר חדש ל' זכר לבחי' שירה חדשה לשון נקב' כמ"ש בזוהר ע"ש. והיינו כי שירה חדשה היא בנוק' דאצי' שנשפלת בכי"ע לברר ברורי נוגה מרפ"ח ניצוצין דתהו שנפלו בשבירה כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' שזהו עתה בכל ר' אלפי שני שהיום לעשותים זמן הברורין עד גמר ותכלית כל הברורין כשיבא גואלינו ב"ב ואח"כ אלף השביעי הוא יום שכולו שבת כנודע. והנה עתה בזמן הברורין שכל המתבררין דרפ"ח ניצוצין שבכי"ע נכללי' במל' דאצי' ונעשה מהן בה בחי' איח והעלאת מ"ן למעלה שזה נק' בחי' שירה חדשה לשון נקב' שזה המ"ן החדשה שנמש' במל' דאצי' מהמתבררין שהיו תחלה מובלעי' בקליפ' נוגה

ועתה נתבררו ונכללו בקדושה ממש הוא בחי' שירה של הנוק' בסוד אלקים אל דמי לך וז"ש מזמור שיר ליום השבת פי' מל' דאצי' נק' מזמור סתם כנודע והיא משוררת בבחי' העלא' מ"ן בא"ח של המתבררין שנתבררו בו' יומין דחול ליום השבת ז"א שבו הארת אבא נק' יום השבת כנודע ולכן כתי' במזמור זה להלן בפרוח רשעים וגו' עד להשמדם עדי עד ואתה מרום וגו' יתפרדו כל פועלי אוז וגו' שזהו ענין הברורין שנתברר הטוב מהרע עד שהטוב נתעלה בקדושה להיות ממנו בחי' העלא' מ"ן דנוק' שיהי' מזמור שיר ליום השבת והרע נפרד לחוץ בבחי' פירוד מן הטוב ואז לא יתקיים כי עיקר קיומו הוא רק מצד תערובת הטוב המובלע בו כנודע וזהו יתפרדו דוקא כל פועלי אוז או להשמדם כו'. וזהו בחי' שירה חדשה שעתה בזמן המעשה דשית אלפי שני שהוא השיר והעלא' מ"ן דנוק' שנק' בחי' ממכ"ע מאו"ח של המתבררין שנק' שירה חדשה כנ"ל. אכן לע"ל בגמר ותכלי' כל הברורין כשימטו רגלין ברגלין שאז לא יהי' מה לברר מהרע שבנוגה שכל שיהי' אפשר להתברר מקדם עד זמן שהוא על אותו העת נאמר פסוק זה שירו לה' שיר חדש לשון זכר. דהיינו שיהי' עליה יתירה מאד נעלה שאף בחי' הדכר עצמו דאצי' ישורר בבחי' שיר חדש בהמתבררין המחדשי' שנתעלו אליו כבר למעלה למעלה לעצמו' המאציל ב"ה וע"י השיר חדש זה יומשך אור חדש מ"ד מעצמו' המאציל כו'. וכמו שעתה הוא השירה חדשה די בבחי' ממכ"ע בחי' מ"ן דנוק' להדכר ככה יהי' או בחי' השיר חדש של הדכר עצמו להמאציל ב"ה. וזהו ההפרש שביניהן, שעתה השירה חדשה שבמל' היא עלי' בבחי' התבררו' הניצוצין להפוך ממש מהרע שבנוגה שהיו מובלעי' בהן כמ"ש יתפרדו כל פועלי אוז כו' אבל אז יהי' העלי' בקדושה עצמו מדרגא לדרגא גבוה מעל גבוה שיתעלו מבחי' הדכר לעצמו' המאציל. וזהו שירו לה' שיר חדש דוקא דקאי על לע"ל.

תהלתו בקהל חסידים. פי' לע"ל יהי' תהלתו בקהל חסידים, והיינו כנ"ל דכתי' מונה מספר לכוכבים המה נצוצי החסדים שמתחלקי' בריבוי ופירוד והתחלקו' עתה בזמן המעשה מצד שהגבורו' דרפ"ח ניצוצין דתהו התפזרו בפזור והתחלקות וצריכי' לבררם ע"י החסדי' המבררין' הממתיקי' אותן ע"כ מצטרכים גם החסדים דתהו להתפזר ולהתחלק לחלקי' פרטי' ניצוצי החסדי' שז"ס מונה מספר לכוכבי'. כנ"ל בכדי לקבץ כל הנדחים בניצוצין דגבו' דתהו מכל המקומות שנתפזרו כמ"ש אם יהי' נדחך בקצה השמים וגו' וכמ"ש במ"א אך לע"ל בגמר כל הברורין שיתקבצו כל האורו' דתהו שנתפזרו בבחי' קבוץ והתכללות באחד אז גם החסדי' שנתפזרו בשבילם יתקבצו ויתאספו בבחי' קבוץ להתעלות למקורן אחד הפשוט. וזהו תהלתו בקה"ל חסידיים קהל הוא לשון אסיפה (כמו ויקהל משה ויקהלו

ודומיהו) וחסידי"ם המה הכוכבי' ניצוצי החסדים שנתפזרו שאז נק' בש' חסידי"ם. היינו ניצוצי חסדי' פרטיים, שיתקב' בבחי' קבוץ ואסיפה כאחד לע"ל והיא תהלתו ית' בקה"ל חסידי"ם וד"ל.

ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם. ישראל דלעילא ז"א דאצי' ישמח בעושיו ולשון רבים המה פרצופי' או"א דאצי' ובו נאמר לשון שמחה לע"ל דוקא שאז יתגלו מוחי' דאו"א בז"א לצורך הולדו' נשמות חדשות מעיקרון משא"כ עתה רק חדוש נשמו' הישינו' כמ"ש בס' הגלגולי' וזוהי השמחה שהוא התגלות מדבר חדש דהיינו בעושיו כנ"ל. בני ציון כל נ"י שנמשכו מיסוד דנוק' דאצי' שנק' בש' ציון יגילו, במלכ"ם הוא מל' דאצי' מקורם וכאן כינה בלשון גילה מפני שהגילה הוא בחי' התגלות יותר מבחי' השמחה כנודע.

יהללו שמו' במחול. שמו' הוא בחי' יושר ומחול בחי' עגולים (כי לכן נק' הרקוד במעגול בש' מחול כנודע) יתכללו וישתוו בב' בחי' אלו' דיושר ועגולי' לע"ל כאחד ממש אבל עתה אינו כן. וצ"ל כ"ז באר היטב.

הנה בחי' יושר הוא מבחי' הקו וחוט דאור אי"ס שרש האי"פ וכחי' העגולים שרשן מבחי' העגול הגדול שרש כל המקיפים ולכן בחי' יושר מתחלק בבחי' התחלקות רת"ס חב"ד חגית נה"י משא"כ בחי' עגולים שהמה כאשר יהיה האופן בתוך האופן בלי התחלקות כ"א טובב ומקיף מכל צד בהשואה א' מבלי שימצא ראש וסוף ולכן נז' בע"ח שמעמד הקליפות בין יושר לעגולים אחוריהם למקיף דעגולים ופניהם לפנימי דיושר מצד שא"א להם להסתכל בהמקיף שמסמא עיניהם כנודע. ולהבין טעמו של דבר הנה מבשרי אחזה עד"מ מנפש האדם ימצאו ב' בחי' אלו דעגולים ויושר והיינו כמו עד"מ החכם שהמציא איזה השכלה נפלאה שרוצה להבינה לתלמידו שמשפיע לו בבחי' הדבור והתלמיד מאזין ומקשיב לקול דברו שבעת ששומע מפי הרב והטה אזנו נתכלל שכל התלמיד המקבל בשכל הרב המשפיע בתכלי' היחוד וההתכללו' במושכל שזה מדבר וזה שומעו ואח"כ לאחר גמר ההשפעה מתחיל התלמיד להתבונן בדעתו ושכלו באופן המושכל ההוא שקיבל מפי הרב בדרך פרט לעמוד ע"ס דעתו של הרב ובמה נתכוון בתוכן הדברי' אלו ששמע כו'. דהנה יש הפרש גדול בין קודם שגמר השפע הרב בעוד ששכל התלמיד טרוד וכלול בשכל הרב בתכלי' ההתכללו' והיחוד ובין לאח"כ כשמתחיל להתבונן בפ"ע בדרך פרט כפי אומד דעתו של התלמיד. והיינו שקודם לכן הי' שכל התלמיד נכלל בשכל המשפיע בדביקו' והתקשרו' אמיתי בתכלית היחוד וההתכללו' בלי התחלקו' כלל בין שכל המשפיע לשכל

המקבל מאחר ששניה' מיוחדי' כאחד. ולאח"כ ניכר ההפרש ופרוד בין שכל הרב לשכל התלמיד שמתבונן בדבריו שאינו באופן דוגמת שכל הרב לא מינ' ולא מקצת' כי לא קאים איניש אדעתי' דרביה כו'. זאת ועוד אחרת שתחלה הי' השכלת התלמיד עצמו במושכל ההוא בלי התחלקו' ששמע כללי' הכונה ואח"כ מתחלק המושכל בשכלו דרך פרט בהתחלקו' פרטי' כו'. הנה זהו עד"מ ההפרש בין עגולי' ליושר, שבעגולים הוא בחי' כולל בלי התחלקו' ראש וסוף עילה ועלול כא' העלול נכלל בהעילה בתכלי' ההתכללו' מבלי שימצא ראש וסוף והעילה מקיף את העלול בו כאשר יהי' האופן בתוך האופן. והיינו כאופן התכללו' שכל התלמיד בהמשפיע כדלעיל. משא"כ בחי' יושר שהוא בבחי' התחלקו' רת"ס כקומת אדם רמ"ח אברי' ושס"ה גידים ויש הפרש בין עילה לעלול כו' כניל ודיל.

והנה מאחר שבחי' יושר הוא בבחי' התחלקו' רת"ס בבחי' אי"פ ובבחי' התחלקו' בתוך הכלי' והאור מתמעט והולך כדרך סדר ההשתלשלות עד שבסוף היינו בחי' הרגלי' מתמעט האור יותר לכן יכולי' החיצוני' לינק מבחי' נהי' כמ"ש רגליה יורד' מות וכמארז"ל דלא כאברה' שיצא ממנו ישמעאל כו' שאף מבחי' חג"ת יכולי' לינק ממותרי' השפע בצפוני' דב' ידי' ימין ושמאל כו' משא"כ בבחי' העגולים מצד היותן למעלה מבחי' התחלקות כ"א בהתכללות א' בהשוואה א' מכל צד א"א להחיצוני' לינק מהם בבחי' פנימי' שמשמא עיניהם מרוב אור כמשל ההסתכלו' בהשמש כנו' בע"ח ע"ש לכן מעמדן בין פנימי למקיף אחוריהם למקיף ופניהם לפנימי דהיינו בין בחי' יושר לעגולים אחוריהם לעגולים ופניהם ליושר כו'. והנה כ"ז הוא עתה אבל לע"ל כשיבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ לגמרי שלא יהי' עוד חיצוני' כלל להיות מבדיל ומפסיק בין יושר לעגולים אז יתעלה בחי' יושר כמו העגולים עתה שלא יהי' עוד חיצוני' שינקו מיושר כמו עתה. לכן ישתנה אז בחי' יושר לבחי' עגולים במעלה זו. ועוד זאת שלא יהי' דבר חוצץ ביניהם ע"כ יתאחדו ויתכללו כאחד. וע"ז נאמר יהללו שמו במחול דהיינו בחי' התהלה של בחי' ההתכללו' דשמו בחי' יושר עם מחול בחי' עגולים בהשוואה א' והתכללות א' וכניל ודיל.

בתוף וכנור יזמרו לו. כנור הוא מבחי' חסדי' קול ערב ונעים וע"ש זה נק' בש' כנור כמארז"ל למה נק' שמו ים כנרת שמימיו מתוקי' ככנור. ותוף קולו גס ועב ואין בו הרגש טעם מתיקו' זולתי' לאיים על ההמון ברעש התוף שנמשך מבחי' מדת הגבורה וע"כ לע"ל בתוף וכנור יזמרו לו דהיינו שיתכללו בחי' חו"ג ההפכי' כאחד לזמר ולהתעלות אליו ית' ותחלה נתבאר ביחוד בחי' עגולים ויושר שזהו יהללו שמו במחול ועתה מפרש ענין יחוד חו"ג סתם והכל יהי' לע"ל ועד"ז טובב והולך כל המזמור זה כניל ודיל.

כי רוצה ה' בעמו. פי' לע"ל יתגלה הארת הכתר עליון בגלוי למטה משא"כ
 עתה נק' בחי' חשך סתרו ועיקר הגלוי עתה רק בחי' הארת החכמה
 ראשי' הגלוי דאצי' וסבת הטעם ידוע, כי עתה זמן המעשה של הברורין
 ובחכמה דוקא אתברירו שאף שהחכמה תחי' היפך המות דרפ"ח ניצוצין
 דמלכ"י שמתו בתהו אעפ"כ אפשר להיות נמשך הארת החכמה אליהם בכדי
 לברר אותם ולהעלותם מבחי' המיתה לחיים דקדושה ולכן כל הברורין הוא
 ע"י החכמה דוקא, אבל הכתר הוא הרצון עליו א"א להתגלות עתה כ"ז
 שעדיין לא נתבער הרע ורוח הטומאה לגמרי מן הארץ ועליו נאמר טהור
 עינים מראות ברע, שא"א לו לירד למטה עתה בבחי' גלוי שהוא טהור עיני'
 מראות ברע. משא"כ החכמה עיקר המברר עתה כנודע. אי לזאת לעזת כשרוח
 הטומאה יעביר מן הארץ לגמרי אז יתגלה הארת הכ"ע בבחי' גלוי ממש וע"ז
 נאמר כי רוצה ה' בעמו ואימתי יהי' כן בגלוי לע"ל (כי כלליו' המזמור זה
 הוא נאמ' על לע"ל כנ"ל) וד"ל.

יפא"ר ענויים בישועיה. ענויים הן לאה ורחל מחשבה ודבור דאצי'
 (כמשנת"ל ע"פ מעודד ענוים ע"ש) שעתה שתיהן הן בחי' דין רק
 שלאה היא דינא קשי' ורחל דינא רפיא. אבל לע"ל, יפאר ענויים בישועיה,
 ישועה הוא מבחי' חסדי' שנק' ישועו' כנודע שיהיו בחי' חסדי' ולא גבורו'.
 ותחלה צריך לבאר היטב מפני מה לאה היא דינא קשי' ורחל דינא רפיא
 עתה. הנה מבשרי אחזה בנפש האדם, דכאשר ירגיש במחשבה איזה דבר
 שנעשה נגד רצונו כגון שידבר האדם נגד רצונו או ששומע שמועה רעה
 מאיזה מעשה האדם שנגד רצונו אוי יתפעל תיכף בבחינת קפיידא בהמוח
 שעדיין אין נתפשט הקפיידא בלב שיכעוס בכעס גמור שאפשר להיות
 נשארת הקפיידא במחשבתו ולא יפעול בלב בכעס גמור מצד שהמחשבה
 עלולה יותר להתפעל תיכף ומיד בקפיידא באין מעצור לרוחו שלא יתפעל
 בקפיידא אבל שלא יכעס כמדת כעס שבלב יש מעצור לרוחו ומכ"ש שלא
 ידבר בפה לזולת. לכן נק' בחי' מחשבה דינא קשי' והדבור דינא רפיא. ועוד
 טעם שני לראשון, כי בהיותו נתפעל בקפיידא במחשבתו אין כונתו רצויה
 בכדי לתקן האדם ההוא לטובתו כדומה רק מתפעל בקפיידא עליו ממש
 משא"כ כשמפרש בהדבור לזולתו אזי יש כונה בהדבור לצורך המתקת הדין
 דהיינו שמוכיחו בדברי' קשים כגידיים בכדי שישוב מכסלה ההיא ויתתקן על
 להבא כו'.

ככה עדי"מ למעלה, לאה היא המחשבה עליונה היא דינא קשי' דהיינו
 שכאשר אין עושי' רשי"מ אזי תיכף עולה הקפיידא במחשבה עליונה
 ואעפ"כ יוכל להיות שלא יתגלה בלב העליון ומכ"ש בדבור עליון (כענין

שנאמ' בשלמה על אפי ועל חמתי הי' על העיר הזאת למן היום אשר בנו כו' ואעפ"כ הי' הקרבנו' קריב' תמידין כסדרן לריח נחוח לה' זמן רב כו' כמ"ש במ"א). והדבור עליון הוא בחי' רחל עלמא דאתגלי', הוא דינא רפי' בכל אופני' הא' שלא יגיע השפע דחרון אף בבחי' הדבור עליון בהתגלו' מאד עד אשר תתמלא הסאה אשר לא תוכל שאת, ועוד שבהדבור יש כונה לטוב להמתיק הגבו' ולתקן ע"י פעולת העונש בפ"מ שישלח דבורו ע"י שלוחי הדין דבי"ע לטובתו בכדי לנקותו ע"י יסורין ממרקין ודומיהן משא"כ בלאה הדינין תקיפין מצד העצם ולא מצד המתקתן וכנ"ל במשל וד"ל.

והנה כי' הוא עתה והטעם לזה מצד היותן מקבלים שניהם מו"א דאצי' וז"א נוטל החסדי' לעצמו ולהן משפיע הדינין כמ"ש בע"ח. אכן לעיל כתי' יפא"ר ענויים בישוע"ה יפא"ר הוא בחי' ת"ת דאימא שמשם יקבלו הענוים הישועה שהן ה"ח כמו ז"א שיהיו שוין בקומתן ואדרכה אשת חיל תהי' עטרת בעלה להיותן מקבלות ת"ת דאימא עצמו שלא ע"י ז"א. וזהו כונתו על לע"ל שיפא"ר ענויים בישוע"ה וד"ל.

יעלזו חסידים בכבוד. כבוד גי' ליב הן הן ליב נתי' החכמה דאצי'. חסידי' הן הן ניצוצי החסדי' המסתעפי' מחכמה שרש קו ימין דחח"ו, וזהו ימין העליון שלהן שיתעלו למקורן עצמו' החכמה שנק' כבוד כמ"ש כבוד חכמים ינחלו וד"ל.

ירננו על משכבותם. היינו כמ"ש וישכ"ב במקום ההוא דהיינו ש' ב"ן דאצי' זהו משכבותם כנודע והן ירננו וימשכו השפע מחכמה דאצי' על משכבותם ש' ב"ן דאצי' וד"ל.

רוממות אל בגרונם וחרב פיפיו' בידם לעשו' נקמה בגוים כו' עד לעשות בהם משפט כתוב ע"ש. פי' זהו בחי' כליון הרע ורוח הטומאה לעיל ע"י חרב פי פיות של שני פיו' כמ"ש במ"א. וזהו לעשו' נקמה בגוים כו'. אך ה"א' שלא יהי' להן תקומה כלל רק הכליון שלהן ע"ז קמפרש להלן לעשות בהן משפט כתוב דוקא והיכן הוא כתוב בתורה הוא כתוב דכתי' ואכלת את כל העמים שזה יהי' המשפט שלהן שיכלו ע"י האכילה דישראל אותן, והיינו כמו עדי"מ האוכל איזה מאכל שהטוב ומובחר שבו מתהפך לדם הנפש וממנו יחיה האדם, והפסולת שבו נדחה לחוץ צאתו כו' ככה עדי"מ יהי' משפטן שהטוב ומובחר שבהן שנפלו אליהם בשבירה מתהו יתברר ע"י

ישראל ששרשן מש' מ"ה דתיקון ויהי' להם למאכל ולחיים ממש כי אדרבה יתעלו ישראל ע"י למדרגה גבוה יותר משרשם היינו לשרש דתהו ש' ס"ג שלמעלה מש' מ"ה שרש ישראל, והרע שבהן יודחה לחוץ שיתפרדו כל פועלי און ואותם רוח הטומאה יעביר מן הארץ בכליון ואבדון ממש והיינו כמ"ש על לע"ל ועמדו זרים ורעו צאנכם בני נכר איכרכם וכרמיכם והיו מלכ"י אומניך כו' שע"ז שיעבדו לישראל בזריעה וחרישה להאכיל לישראל ע"ז יתברר הטוב מהן ויהי' לטובה לישראל להיות הטוב הנכרר מעלה אותן למקום שרשו מאד נעלה כנ"ל והרע הנפרד מן הטוב יתבער מן הארץ. וזהו המשפט הכתוב בתורה מ"ש ואכלת את כל העמים ואכלת דוקא וכנ"ל וד"ל.

הדור* הוא לכל חסידיו. פי' זה קאי אדלעיל על המשפט כתוב שנז' קודם, שזה המשפט כתוב, הוא הדור לכל חסידיו. וכנ"ל שע"י אכילתן של ישראל את כל העמי' לברר הטוב שבהן אליהם ע"ז יתעלו לשרש הטוב הנברר שהוא בחי' הדור היינו כמ"ש והדרת' פני זקן והדור' זקני' שיבה (שהדרת פנים הוא הזקן וכדאי' בגמ') דהיינו בחי' הדיקנא ק' שהשערו' דדיקנא הן מא"ח של המתבררין דתהו שמהן יוצאין השערות כנודע לי"ח וע"ז מהמשפט הכתוב בתורה ואכלת את כל העמי"ם הוא ההדור' לכל חסידיו בחי' שערו' הדיקנא כו' כנ"ל.

הללו"יה הללו אל בקדש"י הללוהו ברקיע עוזו הללוהו בגבורותיו. פי' זהו בחי' כח"ב דאצי' המאירין בכח"ב דיצירה ששם שרש תפלה זו בפד"ז דכאשר כח"ב דאצי' נמשכי' להאיר בכח"ב דיצי' שלא במקומן אז נקראים בערכי הכנויים אלו. קדש"ו הוא מבחי' הארת הכתר דאצי' בכתר דיצי'. רקיע עוזו, הארת החכמה דאצי' בחכמ' דיצי'. גבורותיו, הארת הבינה דאצי' בכינה דיצי'. והיינו כי הכתר דאצי' כשהוא במקומו באצי' אוי לא יתכן לכנותו בכנוי זה דקדש"ו זולת כשמאיר ביצי' אז יורד מדרגה א' שנחשב אז כאופן החכמ' דאצי' שבמקומה. והטעם דהנה הכ"ע הוא האין מקור החכמה דאצי' כמ"ש והחכמה מאי"ן תמצא פי' שמציא' החכמ"ה ראשי' ההתפשטו' והגלוי שבאצי' הוא מאי"ן הכתר דאצי' שנק' בחי' חשך סתר"ו מצד ההעלם שלו שנגזו במאציל ב"ה ולית מחשבה תפיסה ביה כלל משא"כ החכמה עצמה אף שאינה עדיין בגדר השגה ותפיסא ממש כמו כלי הבינה שנק' יש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש, אעפ"כ בערך הכתר מקורה היא בגדר התפשטו' וגלוי

דהיינו שסקיר' והברקת החכמ' מאיין מקורה הוא ראשי' הגלוי שלה אך עדיין אינה נתפסת בגדר השגה ממש, ולכן נק' החכמה דאצי' בש' קודש עליון מצד שהיא למעלה מגדר השגה ממש שזהו לשון קודש מובדל כנודע. ואעפ"י כן היא בגדר המשכה והתפשטו' שע"ז מורה הוי"ו דקודש כנודע לייח משאי"כ הכתר דאצי' שאפי' בחי' מלת קדש לא יתכן בו כי אינו בגדר המשכה והתפשטו' הגלוי כלל זולתי הוא בחי' המקיף עליון מבחי' תחתונה שבמאציל ב"ה כנודע.

והנה בינה דאצי' נק' באצי' בחי' רקיע עוזו וכנודע מ"ש בזהר ע"פ יום ליום יביע אמ"ר ר"ת או"ר מי"ם רקיע דהיינו פנימי' החכמה דאצי' נק' בחי' או"ר מאור נק' הכ"ע ובהסתלקו' הוי"ד נק' אור והוא חכמה כנודע, שהאור הוא הפשוט היולי טרם התמשכותו והתפשטותו למטה שכל יכול להיות ממנו בחי' חכמה או חסד או גבורה ודומיהן ואינו נק' רק מהות שפע מקור חיים בלי מדה שישתנה אח"כ כשהורק בכלי לפי שנוי הכלי שאז נק' בשם הכלי אם יתפשט בכלי החכמה יקרא גם האור בשם חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ואם יתפשט בכלי החסד יקרא גם האור בש' חסד כו' אבל בעודו באבו ומקורו מכ"ע שמשם תמצא מציא' או"ר החכמה אז האור פשוט מגדר תוארים אלו עדיין כ"א הוא היולי כנ"ל. ואז נק' בשם או"ר פשוט טרם התפשטותו בכלי כלל. וזהו פנימי' החכמה שמאיין תמצא בעודנה גנוזה בהאי"ן. ומי"ם נק' מהות החכמה לאחרי התפשטותה למטה להתלבש בכלי החכמה כטבע המים הנגרי' במורד ממקום גבוה למקום נמוך בבחי' התפשטו'. ועוד שהמים אין להם גוון כלל כ"א משתנה לפי גוון הכלי אם אדומה נראי' אדומי' ואם לבנה היא נראי' לבנים כו'. וכן למעלה בחי' החכמה אף לאחר התפשטותה והתמשכותה ממקורה טרם התלבשותה בתוך הכלי אינה נקרא' בשם כי אין לה גוון ותמונה כלל עד אשר תתלבש בתוך הכלי תשתנה לפי תמונת הכלי אם בחכמה נק' חכמה כו' כנ"ל. ואעפ"י כן הוא למטה מבחי' אור שהוא מפנימי' החכמ' טרם התפשטותה ממקורה כלל כנ"ל. ורקיע הוא בחי' בינה דאצי' שנק' רקיע עילאה, מצד היותה בבחי' התפשטו' והרחבת ההבנה והשגה ממש שהיא רחובו' הנהר הידיע כשטח הרקיע שנטוי כיריעה (ועוד כמשנת"ל שהפרסא שבוין בינה לז"א הוא בנינה שנק' רקיע דאגלילו מיא בבחי' יש והגשמ' משאי"כ החכמ' נק' מי"ם ולא קריח ע"ש ודו"ק).

והנה כ"ז בכח"ב דאצי' כשהן באצי' במקומן שאז נק' הכתר חשיך סתרי' והחכמה אור מים ובינה רקיע. אך כשנפלו להאיר ביצי' אזי כאו"א מג' בחי' אלו דכח"ב יורד מדריגה א' לפי ערך היותן במקומן והיינו שהכ"ע

כשהוא במקומו באצי' נק' חש"ך סתר"ו שאינו בגדר התפשטו' כלל, והחכמה שהיא בגדר התפשטו' אבל היא למעלה מגדר השגה נק' קודש עליון לשון מובדל אבל בגדר המשכה. ובינה שהיא בגדר השגה ממש בהרחבה והתפשטו', ועוד כי דינין מתערין מינה מסיטרהא כמ"ש בזוהר ע"ש דאע"ג דכל חדו וברכאן אשתכח בה הדה"ד אם הבנים שמחה דינין מתערין מסיטרהא כמ"ש במ"א, לכן נק' בשם רקיע עוז"ו דרקיע מצד התפשטותה בגדר השגה בהרחבה והתפשטות (ועוד מצד היות בה הפרסא כנ"ל). ועוז"ו הן גבורותיו המסתעפי' ממנה כי דינין מתערין מינה מסיטרהא כנ"ל. אך כשמאירין ביצי' שלא במקומן אזי הכתר נק' קדש"ו. וחכמה נק' רקיע עוז"ו. ובינה גבורותיו ממש. והיינו כי הכ"ע מאחר שירד ממקומו שבאצי' בהתפשטו' ליצי' אזי בהכרח יש בו מציא' התפשטו' וההמשכה רק אעפ"י כן הוא קדוש ומובדל מגדר השגה דלית מחשבה תפיסא ביה לכן מתייחס בכנוי שם החכמה שבמקומה שבאצי' שנק' בחי' קודש ולא בבחי' היות הכתר עצמו באצי' שאפי' מלת קדש לא יתכן לכנותו כנ"ל. ונוסף בו מעלה יתירה אעפ"י כן שנק' קדש"ו ולא קדש סתם. כי מלת קדש"ו מורה על עצמו' היחוד שלו במאציל שהוא מבחי' תחתונה שבמאציל לכן נק' על שמו המיוחד ית' משא"כ החכמה שהיא ראשי' הנאצלי' שנק' קדש סתם ולכן אף כמו שהוא בירידה ביצי' שנק' בש' קדש מצד היותו בגדר התפשטות כנ"ל אעפ"י כן נק' קדש"ו דוקא וד"ל.

והנה החכמה דאצי' כשירדה בירידה ליצי' נק' בשם רקיע עוז"ו. והיינו שהיא ביצי' כאופן הבינה דאצי', כי מאחר שירדה למטה אזי בהכרח יש בה בחי' מרחב והתפשטו' כאופן ההתפשטו' דבינה שבאצי' רק לגבי יצי' נק' נקודת החכמ' שלמעלה מגדר ההתפשטו' אבל לגבי האצי' מקרי שפיר בחי' התפשטו' גמורה כנ"ל. ועוז"ו הן גבורותיו דבינה דאצי' שדינין מתערין מינה כנ"ל כמו כן בחכמה דאצי' שביצי' שהיא כדוגמת הבינה שבאצי' שדינין מתערין מינה. והיכן מצינו שיהי' דינין מתערין כו' הנה זה ידוע שאף בחכמה דאצי' יש בחי' דינין שנק' דין דגדלות והיינו בחי' גבורה דעתיק שמלוכב במ"ס דא"א שהם שרש התורה שנק' דין דגדלות שאף שהחכמה מקור החסד אעפ"י כן יש בה בחי' דין דהיינו לסבול המנגד לתורה ע"ע שאין עושי' רש"מ ואין משפע' חסד רק לזכאים ההולך בדרכי התורה ולא לחייב (כמארז"ל שאלו לחכמיה כו' ע"ש) רק הדין הוא בבחי' העלם מאד בחכמה דאצי' שבאצי' אבל כיון שנתפשט' למטה ביצי' כיון שיש בה מציא' הדינין הם מתפשטי' בבחי' גלוי כאופן התפשטו' הדינין מבינה דאצי' (ולא כמו שהן בחכמ' דאצי' שבאצי') ולכן נק' בשם רקיע עוז"ו ממש כאופן כנוי ש' בינה דאצי' שבאצי' כנ"ל וד"ל.

ובינה דאצי' כשירוד להאיר ביצי' אזי יורד' מדרגה א' בערך היותה באצי' דהיינו דכאשר היא במקומה הוא רק דינין מתערין מינה מסיטרהא אבל היא בעצמה בחי' חסדי' כמ"ש אם הבנים שמחה כו' רק הדינין מסתעפי' ממנה כנודע אכן כשירדה ביצי' נק' בשם גבורותיו ממש. והיינו כמו עדימ' בנפש האדם כשהוא בקפידא על האדם במחשבתו שאז אופן הקפידה הוא מהו' השכל ומחשבה ולא מהות מדה וגם הוא בהעלם. וכיון שנתפשטו אחי"כ בלב להיות בכעס גמור שזהו מהו' מדה ממש ולא שכל, ועוד שהגבורו' היא בגלוי, כן עדימ' למע' הדינין דמתערין מנה"י דתבונה הוא בלא"ה דינא קשי' מחשבה עליונה שהיא עלמא דאתכסיא כו'. אבל כשירוד' הבינה ליצי' נק' כללותה בשם גבורותיו ממש כאופן מדת הגבורה דז"א ממש שזהו יריד' מדרגה א' בערך היותה באצי' כנ"ל. וד"ל.

וזוהו הללוהו אל בקדשיו. פי' שזהו התפלה דפד"ו שביצי' ועי' מתפללי' הללוהו כו' להמשיך בגלוי הארת הכתר דאצי' ביצי' שזהו לשון תהלה מלשון כהלו נרו כוכבים יהלו אורם כנ"ל שזה נק' בשם קדשו כנ"ל וד"ל.

הללוהו ברקיע עוזיו. פי' להמשיך בחי' גלוי הארת החכמה דאצי' ביצי' שאז נק' בשם רקיע עוזו כנ"ל.

הללוהו בגבורותיו. פי' זהו המשכת בחי' גלוי הארת הבינה דאצי' ביצירה שאז נק' בשם גבורותיו ממש כנ"ל.

הללוהו כרו"ב גודליו (חסד דאצי' שביצי'). פי' דכאשר החסד שבאצי' הוא באצי' נק' בשם גדולה כמ"ש לך ה' הגדולה כו' ועתה כשנמשך ליצי' ירד גי"כ מדרגה א' שנק' בשם רוי"ב גודליו. שמלת רוב מורה על בחי' הרבוי ופרוד והתחלקו' של מדת הגדולה דהיינו שמתחלק בבחי' רבוי הנפעלי' פרטי' שוני' אלף אלפי' ורבוא רבבן מינים ממינים שוני' שזהו רוב גדולו כי אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו ברבוי הצרופי' שוני' פרטי' שבמל' דאצי' שמתהו' מהן נבראי' שונים פרטי' אין מספר. וזהו רוי"ב גודלו כשחסד דאצי' מאיר ביצי' אבל כשהי' במקומו באצי' הי' בחי' כולל כל הכחו' פרטי' שבו בהתכללו' א' בבחי' ביטול להאור איס כמ"ש לך ה' הגדולה ועתה נק' רוי"ב גודלו וד"ל.

הללוהו בתקע שופר (גבורה דאצי' שביצי'). פי' מדת גבורה דאצי' כשמתלבשת ביצי' ירדה מדרגה א' בערך היותה באצי' דהיינו שנק' תקע שופר. והיינו שהוא בחי' חצוני' מדת הגבורה שמתלבשת בקול

השופר כו'. ופי' כי נודע ענין הקול היוצא מהבל הלב שהוא בחי' חצוני' מעצמו' המדות שבלב כגון כשמתעורר בלבבו בכחי' מרירות מגודל עוצם ריחוקו מאור פני מלך חיים עד שיפול עליו פחדו ואימתו ית' שזהו בחי' עצמו' מדת הגבורה שבלב והקול היוצא מזה הוא קול עצוב שזועק זעקה גדולה ומרה בתפלה או קולו נבוך מהפחד הזה בחי' חיצוניות מעצמו' המדה שבלב שמתפשט בהקול אם מדת הגבורה נתעוררה יוצא קול עצוב כו' ואם מדת החסד והאהבה נתעוררה יוצא קול ששון וקול שמחה היינו כמו שנתבאר בכמה דוכתי', שהקול הוא גי' כ כולל המדו' שבלב רק הוא בכחי' חיצוניו' (וכנודע שבקול יש מזיג' ג' בחי' ארי' כו' ולכן נק' לפעמי' זיא קול' ולפעמי' מדו' ממש בזוהר הכל לפי אופן הענין שמדבר בו אם בפנימי' ואם בחצוני' כו' וד"ל).

והנה נתיל ע"פ זמרו לאלקינו בכנו"ר, שיש הפרש גדול בין שירה בפה לשירה בכלי כמו שיש הפרש בין הקול שבשירה שבפה לעצמו' המדו' שנק' הקול שבשיר שבפה בחי' חצוני' לגבי' כניל כמי' השירה שבכלי הוא בחי' חצוני' אף לגבי השירה שבפה, לכן נק' כללו' המדו' דיצי' בכנוי הכלי זמ"ר שבהללו' זה וכנודע שזיא דאצי' מקנו ביצירה. אכן אז הוא בתכלי' בחי' החיצוני' דהיינו בכחי' קולו' דכלי זמר (משאי' בהיותו באצי' אף שיש בו בחי' חצוני' שנק' קול' כניל אבל לא קולו' דכלי זמר כו'). וזהו הללוהו בתקע שופר שהוא בחי' גבורה דזיא דאצי' שמתלבש ביצי' שאז נק' בשם תקע שופר והיינו כי קול השופר הוא שמאיים על ההמון ופועל בהם הפחד והחרדה כמ"ש אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו וע"ז הוא תרועת המלחמה בשופרו' לאיים ולהפחיד האויב כי אין בקולו שום עריבו' וערוב קולו' של הנגוני' המשמחי' כשאר כלי זמר דכנור ועוגב, רק הוא קול פשוט קול חרדה, וזהו ממדת הגבורה שמתלבשת בחצוני' דחצוני' בקול השופר, ולכן זיא דאצי' כשמקנו ביצי' אזי נק' גבורה דזיא בחי' תקע שופר. וזהו הללוהו בתקע שופר להמשיך הארת גבו' דזיא דאצי' בגלוי ביצי' בתקיע שופר. ועד"ז יתפרשו כולן. וד"ל.

הללוהו בנבל וכנור (ת"ת דאצי' שביצי'). פי' כי זיני זמריא אלו הם מורכבי' בכמה מיני קולות שונים שיכולי' להרכיב בערוב קולו' שוני' אין קץ, הן לשמחה, הן לתוגה. כי הכנור נעים בעריבו' להרים קול ששון ושמחה, ויכול גי' להרים קול יגון ואנחה, וגם הממוצע שביניהם שיהי' הנגון כלול משתיהן כנודע שזהו מדות הת"ת שכוללת כל המדרגו' הפכי' דחור'ג וכמשנ"ת בכמה דוכתי' שעיקר הנוי והתפארת הוא בהרכבת גווני' שוני' הפכי' וכן הרכבת נגוני' הפכי' דחור'ג שזהו בזיני זמרי דנבל

וכנור שבהן מתלבש מדת התפארת. וזהו הללוהו בנבל וכנור להמשיך בחי' ת"ת דז"א דאצי' בקולו' דנבל וכנור שבז"א דיצי' וכנ"ל וד"ל.

הללוהו בתוף ומחול הללוהו במינים ועוגב (נצח והוד דאצי' שביצי'). פי' תוף קולו גס ועב קול רעש גדול לנצח ולהתרים בתגבורת הנצחון נגד האויב במלחמה שזהו ענין קול התוף להרים קול רעש להגביר הנצחון נגדו, והיינו אף שנצח הוא מקו ימין ענף החסד, אעפ"כ יש בו תערוכת ממת הגבורה דקו שמאל דהיינו בחי' הגבורה שבנצח להתגבר בחוזק וקשיות עורף כנגדו ולא ירא לבבו כו' וכמו שבמדו' חו"ג עצמן יש בהן בחי' התכללות ומזיגה כאחד חסד שבגבורה וגבורה שבחסד כנודע ככה ממש בענפיהן תולדותיהן כיוצא בהן שבחי' נו"ה הם מתכללי' כא' שבהנצח שמקו ימין יש בו מקו שמאל ג"כ וכן בהפוך בהוד שמקו שמאל יש בו מקו ימין כמ"ש במ"א ועמ"ש בזה' (בענין יר"ך יעקב כו' ע"ש). וזהו הללוהו בתוף שזהו בחי' נצח דאצי' שמתלבש בנצח דיצי' שנק' כלי התוף. הללוהו במינים ועוגב הוא בחי' הוד שבאצי' שבהוד שביצי' כו' וכנ"ל.

הללוהו בצלצלי שמע (יסוד דאצי' שביצי'). פי' הצלצל הוא להשמיע ולהרים קול (כמ"ש בדי"ה ע"ש) שבזה הוא כולל כל הכלי זמר כנ"ל במה שמשמיע את כולן כנודע. וזהו נגד בחי' יסוד דאצי' שביצי' שנק' צלצלי שמע כי שמע הוא לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו' דהיינו שביסוד הוא כינוס דכל נהורין שכולל כל האורו' עליונים שכולם נכללים בו להריק אותן למל' דאצי'. וזהו ענין הצלצל להשמיע להמקבלי' וד"ל. ולכן הצלצל הוא אחד כמ"ש במשנה מס' ערכין אין פוחתין כו' כנ"ל בב"ש במלת יחיד ע"ש ודו"ק.

הללוהו בצלצלי תרועה (מל' דאצי' שביצי'). פי' מל' דאצי' הוא דינא רפיא שנק' בש' צלצלי תרועה מלשון תרועם בשבט ברזל דכל דינין מתברין שאין הדינין נמתקין אלא בשרשן והיא מפרר' אותם ומשכרם להתיש כחן וי"ש רוע התרועעה הארץ פורה התפוררה הארץ וכמ"ש אתה פורתה בעוז ים שברת ראשי תנינים כו' וכת"י ויריעו' כל בני האלקי' וכמ"ש בזהר ע"ז ע"ש (וכמו תרוע' השופר דר"ה יומא דדינא שממתיק כל הדינין כמ"ש בכוננו' התקיעות דר"ה ע"ש). וזהו הללוהו בצלצלי תרועה היינו בחי' המשכת הגלוי במל' דאצי' ביצי' שאז נק' צלצלי תרועה כנ"ל.

כ"ל הנשמה תהלל י"ה הללויה. פי' עד כאן משתעי בבחי' חיצוני העולמו' דהיינו עשר מיני זמר שנזכרו נגד עשר ספי' דאצי' שנתלבשו

בבחי' חיצוני' ביצי' שמהן שרש התהוות המלאכים שהן בבחי' חיצוני' בבחי' רבוי ופרוד שכלי' נבדלים, מינים ממינים שונים, אלף אלפי' ורבוא רבבן כו'. ועתה קמפרש שרש הנשמו' שנמשכו מפנימי' העולמו' כי עלו בפנימי' המחשבה קדומה ששם למעלה מגדר התחלקו' ורבוי זולתי אחדו' פשוט הכולל יחד כל סדרי ההשתלשלות דאבי"ע מריש כל דרגין וע"ס כל דרגין ומה שהי' הוה ויהי' ע"ס כל הדורו' בסקירה א' דרך כלל גדול כנודע. וזהו כל הנשמה, פי' אף שיש בשרש הנשמו' ג"כ בחי' שרש ההתחלקות אלו דעשר ספי' אבל אינם מתחלקי' בפ"מ בעשר כלי זמר דחצוני' דיצי' כ"א נכללי' כאחד בפנימי'. וזהו כל הנשמה תהלל ששם נכללי' כל הבחינו' אלו שאמרם לעיל בהתכללי' א' משאי"כ במלאכי' שהן בבחי' התחלקו' בפ"מ מצד שרשן מחצוני' כנ"ל.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן ברוך ה' מציון שוכן ירושלים כו' ברוך ה' אלקי ישראל עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם כו' אמן ואמן. פי' ברוך הוא המשכה כנודע שיומשך ה' לעולם ז"א כו' ושיומשך ה' מציון יסוד דנוק' שוכן ירושלים כי ירושלי' הוא חצוני' מל' וע"ז הוא שוכן ומתלבש בירושלי' כו'. ברוך ד' אלקי כו' עושה נפלאו' לבדו כו' והיינו כמ"ש במ"א שכל היותר גבוה יוכל לישפל במורד למטה יותר ולכן מה שני"ל מעשר מיני זמר שנשפלו ע"ס כ"כ במורד למטה עד בחי' חצוני' דיצי' מוכרח להיות זה מעצמות המאציל ב"ה שנק' עושה פלא אדון הנפלאו'. כי בחי' פליא הוא כשנמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלו' להפך סדר ההשתלשלו' כמ"ש בשירת הים בנס דקיי"ס שהפך הים ליבשה עושה פלא ועד"ז כל הניסי' ונפלאו' נמשכי' מפלא העליון אשר קמיה כחשיכה כאורה השוה ומשוה קטן וגדול כו'. וזהו ברוך אלקי ישראל עושה נפלאו' לבדו והיינו משני"ל בענין י' מיני זמר שזהו בחי' השפלה וירידה גדולה שיומשכו מאצי' בחיצוני' דחצוני' ב"י מיני זמר דיצי' שזהו ע"י התגלות פלא עליון שלמעלה מסדר ההשתלשלות שמעלה ומטה קמי' שוין כו'. וזהו וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו כל הארץ למטה דוקא (אמן ואמן נת' עמ"ש בזה' פ' תרומה ע"ש).

ברוך שאמר והי' העולם, נקרא רדלי"א, ברוך הוא, גלגלתא דאריך. הנה כתיב וימינך פשוטה לקבל שבים פי' לקבל שבים צריך להיות דוקא מבחי' ימינך, היינו מפני שיש בידיים בחי' מה שאינו אפילו בראש. פי' מפני שנעוץ סופן בתחילתן ותחילת בסופן, נמצא שבתחילה אינו יכול לנגוע כי אם עד בחי' הראש היינו עד מוי"ס. ולכן אין אדם יכול להשפיל הראש כי אם עד הרגלים, אבל הידים יכולים לנגוע למטה מן הרגלים, וגם למעלה מן הראש לכן הבחי' שהיא גבוה מן בחי' נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן נקראים בחי' ימינך.

ולבאר זאת הנה יש עשרה עמקים וזהו בעי"ת שאומרים בכל יום שיר המעלות ממעמקים, פי' שממשיכים בכל יום עומק אחד. ופי' עשרה עמקים, כי הנה יש עשר ספירות ולכל ספירה וספירה יש בחי' עומק ועומק דעומק. העומק נק' הרצון של הספירה ההיא היינו למשל בחי' חכמה היא מה שיפול לשכלו איזה סברה חדשה, והוא באופן כשמעמיק שכלו באיזה דבר חכמה, אזי בא לו איזה שכל חדש, נמצא מוכרח להיות רצון לזה. היינו כשרוצה אזי בא לו, וכשאינו רוצה אזי לא בא לו נמצא שיש לבחי' חכמה גי' רצון. וכן למדה כשרוצה אוהבו וכשאינו רוצה. שונאו, וכן כולם נמצא שיש לכל ספירה וספירה גי' רצון. וזה הרצון נקרא העומק של הספירה פי' הכתר שלה. אך זה נקרא רק בחי' חיצונית הרצון היינו מפני שהוא גילוי הרצון. אך פנימיות הרצון הוא עצם הרצון שאינו יכול לבא לידי גילוי והוא רק כח הרצון שממנו נתהווה הרצון הגילוי להמדה כנ"ל. והנה זה הבחי' היא כח הרצון של כל ספירה וספירה, ונקרא עומק דעומק. והנה לספירת כתר גופא יש גם כן עומק ועומק דעומק פירש העומק נקרא אצלו בחי' כח הרצון, הוא הרצון שאינו בא לידי גילוי רק שממנו נתהווה רצון הגלוי. וזהו הבחי' כח הרצון נקרא גלגלתא דאריך, ונקרא גי' הוא. פי' הוא מורה על דבר הנסתר, היינו שידוע מציאותו ולא מהותו. למשל כשרואה לאדם פעם אחד, ואח"כ נסתר ממנו ואינו יכול לראותו שייך לקרותו בשם הוא פירש שזהו האדם שידוע לו מציאותו אבל לא מהותו. כך הבחי' כח הרצון אינו ידוע רק מציאותו, פירש מפני שממנו נתהווה הרצון הרצון הגלוי, מוכרח להיות כח הרצון מקודם, לכן נקרא בבחי' הוא, וזהו העליון של הכתר.

והנה לזה העומק יש עוד עומק אחר ונקרא בחי' רדלי"א, פי' לא אתיידע, היינו שאינו ידועי' רק מציאותו ולא מהותו כנ"ל. וזהו העומק נקרא

ידוע רק: נרא: ידוע אפי' מציאותו פי' מפני שממנו לא נתהווה עדיין גילוי כלל רק שממנו הכח הרצון והוא דבר ידענו רק.

עומק דעומק של כתר, היינו בחי' רדלי"א. וזהו מתן בסתר יכפה אף, ופי' מתן בסתר הוא שאינו יודע מי הוא הנותן ומי הוא המקבל, וזהו בחי' רדלי"א שהשפעה הבאה ממנו אינו דרך השפעה כלל, כי דרך השפעה הוא שמשפיעי המשפיע והמקבל בידיעה, אבל בחי' רדלי"א, פירש דלא אתיידע בר איהא בעצמותו, כי אינו יודע מן המקבל, והמקבל אינו יודע מן המשפיע לכן בחי' זו יכול להיות פשוטה לקבל שבים מפני שיכול להגיע גם למטה מן הסוף, כי זו הבחי' הוא למעלה מן בחי' נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן פי' כי הנה צריך להבין איך הי' יכול להיות בריאת העולמות בלי אתערותא דלתתא אך הנה אמרז"ל במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, פי' שעלו לפניו ית' מעשה התחתונים של צדיקים שיעשו כשיהי' העולם. וזהו היה אתערותא דלתתא לבריאת העולמות, וזהו נמלך בנשמותיהם כו'. נמצא שנעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן. אבל שיהי' בחי' מקבל שבים וזדונות נעשות כזכיות היא בחי' שלמטה מן הסוף זו אינה יכול להיות כ"א מבחי' שלמעלה מן התחילה, כי עומק רום הוא עומק תחת. וזהו מן העומק דעומק היינו מבחי' כתר הוא בחי' רדלי"א כנ"ל וזהו וימינך פשוטה לקבל שבים וזדונות נעשה לו כזכיות. היינו ע"י התשובה יכול לעלות עד הכתר, אבל שזדונות יעשה כזכיות זהו מבחי' רדלי"א.

וזהו ברוך שאמר והיה העולם היינו בחי' רדלי"א, שברוך הוא גלגלתא דאריך, כי להיות המשכות בחי' הוא צריך להיות מקודם ברכה בעצמותו היינו מבחי' רדלי"א, והמשלי לזה הוא כנ"ל כששופכין לחביות והחביות נתמלא אז אח"כ שופך את עצמו מן החבית למטה בכלי, וזהו בעיית ממשיכין בכל יום בחי' עומק וביוה"כ ממשיכים בחי' עומק דכתר ובעת נעילת יום הכפורים ממשיכים בחי' עומק דעומק כנ"ל, ואז נעשה לפני הוי' תטהרו, דהיינו סליחת עונות ועל ידי זה יהי' זדונות נעשה כזכיות כנ"ל וד"ל.

שמשפיע המשפיע והמקבל בידיעה: גרא: שמשפיע בידיעה להמקבל.
המשל לזה הוא כנ"ל: גרא: למשל גשמי.

ברוך שאמר בקיצור

ברוך שאמר והי' העולם רדליא דלא ידע בר איהו, ברוך הוא הוא גלגלתא דאריך פי' כי בחי' הוא הוא ענין העלם שאינו ידוע מי הוא, משאיכ אתה רומז לבחי' גילוי. ולכך נקרא חכמה אתה אבינו, וכן חסד אתה כהן כניל ומל' אותיות מא' ועד תי"ו, לפי שהוא בחי' גילוי כי חכמה נק' ראשית הגילוי. עד"מ בנפש המשכלת כח החכמה נרגש אצלו, משאיכ מה שלמעלה מן החכמה אינו מורגש כלל הגם שידוע בבירור שיש מציאות בחי' שלמעלה מן החכמה הוא נעלם מהותו ממנו כו' וכך למעלה מן החכ' נק' אתה לפי שהוא בגילוי מהותו ממש, אבל ההסתר' נקרא הוא שנעלם מהותו רק מציאותו לבד שידוע בבירור שיש בו כח למעלה מהחכמה כניל ולכך הוא שורש לנאצלים כניל ודיל.

אבל רדליא הוא פנימיות בחי' התחתונה שבמאציל שגם מציאותו אינו ידוע, לא שבפני המקבלים אינו ניכר שפעו, אלא גם בפני עצמו איננו מהות. וזהו והי' העולם פי' שאמר מאותיות שבמל' דא"ק להתלבש להיות ע"ס בעתיק שהם בנין דאצי' הנמשך מז' תחתונות ובינה דעתיק ועי"ז והי' העולם דאצי' ושומר ממילא משמע שאינו ידוע מי הוא. ואחיכ ברוך הוא בחי' כתר דאריך.

ברוך אומר ועושה, חכמה שבכתר. ברוך גוזר ומקיים אבא דאצי', פי' אבא נקרא גוזר, לפי שאורייתא מחכמה נפסת, דהיינו להיות הסוכה פחות מר' אמה דווקא שהוא ע"י השכל שמצמצם שיהי' כך דווקא, ונמשך מקו המדה המודד ומצמצם ע"י הגבורות שיהי' האורות והכלים מתמזגים כי האור בלתי מוגבל ומצדו לא הי' הפסק, כמו יום א' חסד לא הי' נמשך ביום ב' גבורה ויהי' מבדיל וכן לא הי' חורבן בית ראשון והוא ע"י הכלי המגביל שאמנם הכלי צריך להיות במזיגה ושיהי' הרחבת הכלי לקבל ריבוי האור כו' וז"ש גוזר ומקיים והוא נמשך ממוחא סתמאה מקור המברר דהיינו אומר ועושה. פי' עושה מענין תקון כמו לי"ט מלאכות הזורע וכו' ולעשות ולתקן דהיינו לברר הבירורים ולהבדיל.

ברוך עושה בראשית בינה דאצי' פי' בינה אם הבנים להוליד את המדות ע"י כח החכמה שבה. וזהו עושה בראשית חכמה כו' כמ"ש בזהר

כולם בחכמה עשית בכינה, וגם עושה מלשון תיקון דהיינו לתקן הברורים שנפלו מז"ת דאימא שהם בלע יובב שצריך לתקן ולהיות נעשה מז"ת כלי לתקון והיינו בכינה. ולכך עושה ומתקן בראשית דחכמה המברר, והיכן הוא בכינה, ששם היתה השבירה וכו'.

ותוכן ענין הברכה מענין המברך את הגפן שיהי' גילוי המשכת אלקות ע"פ חסידות להיות גילוי בנפש, ועפ"י הקבלה שיהי' גילוי למעלה מהאצ"י. וע"ז קאמר ברוך שאמר שיהי' שורש להתהוות הכתרי' ושניהם עולין בקנה אחד שכשיהי' המשכה מלמעלה יומשך ממילא בנפש. כמו למשל כשממלאין החביות הרבה נוטף המשקה אל הארץ וכו'. ברוך מרחם על הארץ ז"א דאצ"י שהוא המרחם על המלכות שבנינה מהגבורות כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו כדי שיהי' התהוות נפרדים בע"ג. אמנם כתיב הן שמים לא יזכו בעיניו שהשירה של מלאכים לא ישרה בעיניו כי באמת קמ"י כולא כלא חשיבא, ולזאת הוא חסדים דז"א להמתיק גבורות דנוקבא, כי ז"א הוא רובו חסדים כו'.

ברוך מרחם על הבריות מל' דאצ"י כי רחמים דז"א א"א להשיג בנבראים לזאת הוא מתצמצם ע"י המלכות שנעשה עתיק לבריאה מקור י"ג מכילין דרחמי' כו'. ברוך משלם שכר טוב ליראיו כתר דבריאה, שכר טוב גן ועדן הנמשך מכתר דבריאה כו'. וצריך ברכה להמשיך הכתר כו'.

ברוך חי לעד כו' אבא דבריאה נק' חי והחכמה תחי', וכן 'מקור החיים. והענין הוא, שהוא מקור כל החיות שנמשכים ממנה לא שהוא עצמו חי כי א"א לומר שם שהוא חי כי הוא מקור החיים וחי ולא בחיים כו' וכמו שבינה נקרא אלקים חיים, והיינו כי למעלה מן החכמה אין מקום זמן שיתכן לומר שהוא מתפשט לעד ולנצח, אבל מחכמה דבריאה ואילך שיש מקום זמן והוא מתפשט למטה היינו לעד לעדי עד וכן לנצח וקאי על מקום זמן כו'.

ברוך פודה ומציל אימא דבריאה. כי הנה מו"ק דבריאה מתחיל הגיהנם כי יש שם היכלות כמ"ש בזהר פ' פקודי כי יש שם היכל הזכות ששם יושבין סנהדרין גדולה ושופטים העדה ומי שנגמר דינו ויצא חייב נותנים ומוסרים אותו לדומה לגיהנם. והנה כשכבר בא השפע למדות דבריאה תוכל

לשמרו מבלי יתפשט ויגיע השפע למדות ולכך הוא פודה וכו'. ברוך שמו הוא ז"א דבריאה. ברוך אתה בבחי' גילוי הוא מל' דבריאה, משא"כ שמו הוא נעלם כו'. ותוכן הענין לפי שע"י פסוקי דזמרה צריך להיות עליות בכל נפשך ואלמלא הקב"ה עוזרו כו', כי מ"ן א"א להיות בלי מ"ד ע"כ תחילה צריך להמשיך הארת י"ג מדות וכו' כדי שיהי' אח"כ בכל נפשך תהילה לדוד ארוממך וכו' ודל'.

ברוך שאמר והי' העולם ברוך הוא. אית' בכוונות ברוך שאמר רישא דלא אתיידע ברוך הוא גולגלתא דאריך כו'. הנה לשון הוא שייך על דבר הנסתר ונעלם ממנו שאינו מושג ונראה כמא' אתה הוא עד שלא נברא העולם שבחי' אתה הוא גילוי לשון נוכח ובחי' הוא לשון העלם הכל דבר א' בלי תוס' ומגרעות קודם שני' ואחר שית אלפי שנין והיינו לפי שכל התהוות העולמות וקיומם מאין ליש הוא בחי' זיו והארה בעלמא. ובי' הענין באר היטב צריך לבאר תחילה מ"ש בע"ח ע"ס בלי מה בלי מהות וכמ"ש בזוהר לאו דאית לך צדק ידיעה כו' וא"כ איך יתכן בהם המספר עשר ולא תשע כו' גם להבין בחי' היחוד וההתכללות מ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' שהם מתאחדים עמו ית' בבחי' לך ממש ואשר ע"כ נק' גדולה בתוס' ה' להורות שהן בבחי' ירידה גדולה לפניו ית' להיות נק' בשם גדולה ואעפ"כ הם מתאחדים עמו ית' ביחוד גמור ואיך אפשר הריבוי וההתחלקות בחי' עשר להתאחד ולהתכלל עמו ית'. והנה דרך כלל התירוץ מבואר בספרים שהריבוי וההתחלקות הוא בבחי' הכלים ובחי' היחוד וההתכללות הוא בבחי' האורות דלאו מכל אליון מדות כלל.

ולהבין זה באר היטיב בתוספות ביאור יובן ע"פ מ"ש בע"ח בענין עקודים נקודים שעקודים הוא בחי' עשר אורות עקוד בכלי א' כו' נקודים עשר אורות בעשר כלים מחולקים כו' והנה ענין אור וכלי יובן ע"פ משל בנפש אדם ומבשרי אחזה שיש בנפש ג' בחי' שכל הגלוי שהוא הטעם והסכרא וההשכלה, ולמעלה מן השכל שמשם נובע השכל בטוב טעם ודעת שהוא הארה והמשכה מעצם הנפש, ובחי' יחידה שבנפש שזוהו עצם הנפש שכלולה מעשר כוחות וגנוזות בה בעלם. דהנה השכל שהוא גילוי שכל

להשכיל כל דבר בטוב טעם ודעת שורה ומתלבש במוח גשמי שהוא כלי ומכון לבחי' השכל והיינו לפי שהמוח הוא חומר לצורה זו כמו שהעין הו' חומר לצורה לכח הראי' רוחני והיינו לפי שהעין הוא עצם ספירי לכך נעשה כלי לבחי' כח הראי' הרוחני ויש בזה ב' בחי' הא' שנשתלשה כח הראי' הרוחני שבנפש בהתלבשות בחומר העין להיות רואה דבר גשמי כו' והב' שכח הראי' שבנפש אינה בבחי' גבול ומדה ובהתלבשותו תוך העין גשמי נגבל בגבול ושיעור ומדה שעד ס' מיל שולט כח הראי' שבעין ולא יותר וכך הוא בעין השכל שעי' התלבשותו תוך המוח גשמי משתנה מהותו מכמו שהי' וגם נגבל בגבול ושיעור לעומק חכמתו עד פה תבא כו' וכמי' התלבשות המדות בלב הוא. גי' משתנה בב' בחי' הנ"ל וכמי' שבוהר תלת שליטין אינון מוחא וליבא כו' לג' בחי' נרין שכל במוח מדות בלב כו' וכן משתנה השכל לפי מזיגת הכלי מוח גשמי לפי מה שהוא לח ויבש שמי שמזיגת מוחו לח הוא בעל הבנה כו'. וכמי' יובן גי' למעלה התלבשות אורות בכלים הוא גי' בב' בחי' הנ"ל שנשתנה האור מכמו שהי' קודם התלבשותו בכלים ונעשה גי' בבחי' גבול וקצבה ומדה ואפי' באורות וכלים דאצי' דאיהו וחיהי חד כו' מ"מ הן בבחי' גבול ומספר עשר ולא ט' כו', ובחי' משכיל הוא מקור השכל להיות נובע לו ההשכלה ושכל הגלוי בטוב טעם שהוא כח רוחני שמשם נובע השכל להשכיל ולהבין ואינו מלובש בכלי מוח גשמי ולכן הוא בלי גבול שבכוחו להשכיל כל מיני השכלות בכל החכמות משאי' שכל הגלוי יש גבול בחכמה זו או באחרת שכשמעיין דעתו בחכמות התכונה אין שכלו בגלוי בחכמות התשבורת אבל בכח החכמה כוללם כולם יחד אך הנה גם בבחי' משכיל הנ"ל יש שינויים כי עת להשכיל השכלות חדשות ולפרקים ועיתים אף אם יעמיק דעתו ותבונתו לא יוליד מבינתו שום השכלה וכן יש אנשים מחוכמים בהשכלות בחכמה א' כמו בחכמת התשבורת ולא בחכמת התכונה ואי' מוכרח הוא שאין בכח חכמתו בחי' משכיל להשכיל בחכמה זו וגם רואה בחוש שבעת שכלי מוח גשמי זך ונקי מאידים אזי עת להשכיל משאי' בעת אחרת אי' מוכרח לומר שגם בחי' משכיל הוא בבחי' אור וכלי אלא שאינו בבחי' התלבשות ממש כמו השכל הגלוי ונק' בשם אור כמו האור שמאיר בריחוק מקום שאינו בבחי' התלבשות ממש ועי' ההארה ההיא נולד ומתהוה ההשכלה להיות בגילוי השכל בטוב טעם ודעת ובחי' משכיל הנ"ל הוא בחי' רצון שבנפש וכמשארז"ל ע"פ והשוחד יעור כו' אי בעי טעין הכי כו' שעי' השוחד שהוא ענין הטיית רצון ממציא לו שכל חדש בטוב טעם ודעת לזכותו ועצם בחי' משכיל הוא מבחי' עשר כוחות שבנפש שהו בחי' עשר כתרים כתר שבחסד כו' ולכן אין בו שום שינוי שאם עצם חומר המוח זך ונקי מאידים אזי מאיר ונמשך מבחי' עצם הנפש להשכיל השכלות ובעת אחר תעדר ההמשכה ונשאר בחי' משכיל

במקורו ע' הנפש ואינו בא לידי גילוי והו' בחי' התחלקות העלם בלתי גילוי וכמשל תלמיד המקבל שכל הרב שבעת קבלתו אידי דטריד למבלע לא פליט שבחי' ההשפעה וההסבר שיש בכח שכל התלמיד הוא בבחי' העלם והסתר תוך שכלו באותו פעם התלבשות העלם או כמארז"ל ולחכימא ברמיזא ששכל עמוק שא"א להבינהו לזולתו כדיבור מרמזו ברמיזה ביד לפי אופן וסדר השכל שהלבשת השכל ביד הוא בחי' העלם שאינו בא לידי גילוי כלל שהרי גילוי היד הוא בחי' התנועה ולא שכל ויותר מובן מבחי' הגלגולים גלגול נפש האדם בבהמה או בדומם שהנפש וכל כוחותי' מגולגלת בהם והרי אין בבהמה או בדומם כח הדיבור וכח השכל שהכוחות ההם הם כהעלם תוך הבהמה והדומם העלם בלתי גילוי וע"פ הנ"ל יובן ענין בחי' משכיל הנ"ל שאין בו שום שינוי כלל אם יהי' ממנו בחי' התפשטות להשכיל שכל גלוי כטוב טעם או שתעדר ההשכלה ונשאר בחי' משכיל קשורה בע' הנפש עצמה העלם בלתי גילוי שאינו מאיר בבחי' הכלים.

והיוצא לנו מזה שיש בנפש ג' בחי' הא' הו' בחי' השכל הגלוי שהו' ע' התלבשות אורות בכלים והב' הוא בחי' משכיל מקור השכל כח היולי וכמ"כ יש מקור ושורש לכל המדות חסד כו' שהן ג"כ בבחי' אור המאיר בבחי' הכלים והאור הוא שורש הגילוי וממנו נסתעף והוא בחי' המשכה מעצם הנפש עשר אורות בעשר כלים והבחי' הג' הוא ע' הנפש עצמה שאינו מאיר בבחי' כלי כלל והעשר כוחות שבנפש כלולים ומיוחדים בה בתכלית היחוד ועקוד בכלי א' והוא בחי' יחידה שבנפש. והנה בחי' משכיל נק' הוא נודע מציאותו ולא מהותו שע"י שרואה גילוי השכל בגילוי טוב טעם ודעת יודע שיש בחי' משכיל מקור השכל ומשם נובע כמו שיודע מציאות נפשו וחיותו שע"י שרואה שהוא חי יודע שיש מציאות הנפש הגם שלא ראה את מהות הנפש מעולם אך ע"י פעולותיו נודע לו בבירור מציאות הנפש וכמ"כ בחי' משכיל ע"י פעולותיו שבא לידי גילוי בשכל וטוב טעם נודע מציאותו משא"כ עצם הנפש שהן עשר כוחות הגנוזות בה גם מציאותו לא נודע מאחר שאין באין לידי גילוי כלל וע"פ הנ"ל יובן ג"כ למעלה למשכיל ג' בחי' אלו שבחי' חכים לא בחמה ידיעא מבין כו' הוא בחי' התלבשות אורות בכלים שמשנתני' בב' בחי' הנ"ל להיות משתנה טעמן מכמו שהי' קודם התלבשותן וגם שנעשה בגבול שייעור ומדה ושרשן ומקורן של כל הע"ס הוא בחי' אריך בחי' כתר של כל הספירות כ' שבחסד כו' שהוא בחי' אור המאיר לתוך הכלים וההארה ההיא היא שורש ומקור לכל הע"ס שבחי' אריך נק' הוא שנודע מציאותו ולא מהותו ע"י פעולותיו והתפשטותו להאיר תוך כלי הע"ס ושורש בחי' הכ' הוא בבחי' הע"ס הגנוזות במאציל בהעלם נמצא מובן ממילא למשכיל שבבחי' אורות לאו מכל אליו מדות כלל

כי האורות הן בחי' הכתרים בחי' ע"ס דאריך המאיר בריחוק מקום תוך הספירות ושרשן הן בחי' ע"ס הגנוזות במאצילן שאין בהם שינוי קודם שנברא כו' והם כלולים ומיוחדים בתכלית היחוד במאצילן ובחי' ההתחלקות והפירוד להיות נק' בשם ע"ס הוא בכלים היינו ההארה המאירה תוך הכלים שמהמאור נתהווה בחי' התלבשות אורות בכלים ממש ששם הוא בחי' התחלקות ממש אבל בעצם האור אין בו שום שינוי כי בהעדר התפשטות ההארה ההיא הנה נשאר בחי' עצם האור בבחי' ע"ס הגנוזות במאצילן בעולם העלם בלתי גילוי וזהו ענין עקודים ונקודים שעקודים הוא בחי' ע"ס הגנוזות בעולם שאינו בא לידי גילוי כלל ועקוד בכלי א' ובחי' נקודים עשר אורות בעשר כלים הוא בחי' הארת בחי' המאיר בע"ס כנ"ל וזהו את"ה הוי"א אתה היינו בחי' הגילוי בחי' התלבשות אורות בכלים ממש שהוא בחי' ע"ס דאצילות אתה אבינו הוא גילוי בחי' חכמה דאצי' אבא שורש כל האצילות ואתה כהן לעולם הוא בחי' חסד דזעיר שהוא שורש בחי' גילוי ז"א דאצילות כו' ואתה מחי' את כולם הו' בחי' מל' דאצי' וכל בחי' אתה הוא בחי' גילוי והוא נודע מציאותו ולא מהותו שהוא היינו בחי' כתר דאריך שהוא בחי' אור המאיר בכל ע"ס שאין בהם שינוי והתחלקות והם כלולים ומיוחדים בתכלית היחוד כי הן הן עצמן בחי' ע"ס הגנוזות במאצילן שאין בהם שינוי קודם שנברא כו' כמ"ש אני ה' לא שניתי היינו בבחי' האורות ומ"ש בע"ח כשעלה ברצונו משמע שינוי רצון היינו בכלים כנ"ל וטעם שם קריאת שם המשכה והשפעה בלשון כלים גם להבין מ"ש בע"ח למ"ד כלים דז"א דאצילות מתלבשים בכי"ע פנימית הכלים בבריאה אמצעים ביצירה וחיצונים בעשי' יובן ע"פ משל כלי גשמי שפעולות הכלי הם בב' בחי' כמו הכלי ששואב מים מן הנהר או עשיית בריכה להיות מים נקיים שם שפנימית פעולתה להגביל בתוכה המים שיהיו במדה ובמשורה ולא כמו שהם בנהר בלי שיעור שזהו פעולת פנימית הכלי כי המים נקיים ועומדים בפנימית הכלי והב' הוא בחי' המשכות שיכול להמשיך אליו המים ולהוליכו אנא ואנא או כמו המשכת הבריכה מצינור להוליך המים למקום שירצה שזהו פעולת חיצונית הכלי כי המים שבנהר א"א להמשיך כ"א ע"י לקיחה ע"י דבר אחר שהלקיחה והאחיזה הו' בחיצונית הכלי ולכן כל בחי' המשכה והשתלשלות נק' בשם כלי שהוא בחי' חיצונית הכלי כי פנימית הכלי הוא רק להכיל ולקבל בתוכו ולא להמשיך.

ויובן יותר ע"פ משל האותיות כי הנה כל השפעה והמשכה נק' בשם אותיות כי הנה האותיות יש בהם ג"כ ב' בחי' הנ"ל בחי' פנימית וחיצונית שהן עצם שחרות האות ולבנונית הגויל שבתוכו שהוא ג"כ לפי ציור האות שפעולות פנימית האות הוא להכיל ולקבל בתוכו השכל הגנוז

בהאותיות כמו דיבור תוס' שבאותיות ההם מלובש וגנוז השכל ומכוון
 התוספת וחיצונית הוא כדי להיות בחי' המשכה בכדי שעיי' אותיות האלו
 יוכל אחר הלומד ומעמיק דעתו להבין השכל על בוריו שהוא בחי' השפעה
 והמשכה עיי' בחי' האותיות דוקא וכמו השפעת שכל הרב שהוא עיי' אותיות
 הדיבור ולכן כל המשכה והשפעה והשתלשלות נק' בשם אותי' וכלים. וזהו
 ענין ההפרש שבין מלאכי' לנשמות ששניהם הם מבחי' אותי' אלא לפי
 שהמלאכי' הם מבחי' חיצונית לכן המלאכי' הם שלוחי' ההשפעה שכל
 ההשפעות והמשכות והשתלשלות הוא מבחי' חיצונית אבל הנשמות הן
 מפנימית האותיות ולכן הם בחי' כלי קיבול להכיל בתוכן אור איס' ולא בבחי'
 המשכה והשפעה רק בחי' כלי קיבול. ועי' הנ"ל יובן גי' מ"ש בעי' למ"ד
 כלים דאצי' מתלבשים בביע' שלהיות נמשך מבחי' חכמה דאצי' חכים ולא
 בחכמה ידיעה כו' בחי' חכ' ושכל אנושי טפה זו מה תהא עלי' חכם או טפש
 כו' הנה המשכה והשתלשלות זו היא מבחי' כלים כו' שמבחי' כלים דאצי'
 נתהווה בבריאה חכמת שלמה וביצי' חכמה דיצירה ובעשי' חכ' דעשי' עד
 שמגלגלים שהם מל' דמל' דעשי' נתהווה שכל אנושי, חכים או טפש כו'
 העולה מכל הנ"ל שיש ג' בחי' הממוצעי' בין מאציל לנאצלים הוא בחי' אור
 המאיר בריחוק מקום תוך כלי הספי' שהוא עשר כתר' שהן שורש ומקור
 האור המלובש ונגלה ושרשן ומקורן הוא בחי' עי'ס הגנוזות במאצילן שהם
 בבחי' עצמיות דלא ידע לי' בר איהו משאיכ' בחי' אריך נק' הוא העלם שבא
 לידי גילוי עיי' ההארה שמאיר בעי'ס דאצי' כניל' אבל בחי' עתיק אינו בא
 לידי גילוי כלל כו' אך הנה גם בחי' עתיק הגם שעיי'ס הם גנוזות ונעלמות
 מ"מ מאחר שהן בבחי' עשר ולא תשע ולא י"א הרי הן בבחי' ידיעה ונק'
 אתידע אלא שלגבי עיי'ס דאצי' שהוא בחי' גילוי ממש הן בחי' לא אתידע
 אבל לגבי בחי' אריך הרי חסד דעתיק מתלבש בגולגלתא וגבו' במו"ס הרי
 הוא בבחי' אתידע ויש בחי' הגבוה מזה עיי'ס הכלולות שהוא בחי' גי'ר
 דעתיק שהוא בחי' מל' דאי'ס ששם אין שום התחלקות כלל להיות בחי' עשר
 כו' וזהו ברוך שאמר אמירה אחת הוא בחי' גי'ר דעתיק והי' העולם בחי' ז"ת
 דעתיק שהן בחי' העלם שאינו בא לידי גילוי כלל דלא ידע לי' בר איהו
 ברוך הוא גולגלתא דאריך כ' שבכתר שנק' הו"א שנודע מציאותו עיי'
 פעולתיו להיות בבחי' אור המאיר בעי'ס דאצי' ברוך אומר ועושה חו"ב דאצי'
 אומר ועושה אבא אמר לאימא בחי' גילוי האצילות והרי זה דוגמת ומשל ג'
 בחי' שבנפש כו'.

(99101 וק"ש)

ענין* פסוקי דזמרה וברכות יוצר אור להאריך באחד שכל המאריך באחד מאריכין לו ימים הוא מדת האהבה שנק' יום וכמ"ש יומם יצוה ה' חסדו שע"י שמאריך להתבונן באחד תגדל ותרבה מדת האהבה אליו ית' ובפסוקי דזמרה מבואר איך שיהללוהו כו' יהללו בגבורותי' הללו כרוב גודלו שכרוב גודלו הוא ריבוי התחלקות מדת הגדולה בכמה מיני מדריגות בכל עולם ועולם נמשך ע"י גבורותיו הן הן הצמצום רבים וע"י יומים וע"י ישוב להאהבת ה' אור א"ס ב"ה ליבטל וליכלול אליו ית' כי תקטן מאוד בעיניו אהבת עוה"ז הגשמיות שהם ירדו ונשתלשלו מעולם ועד עולם בסתר המדריגות ממדריגה למדריגה בכמה מיני צמצומים רבים ועצומים ושונים, ובאמת שהתנאים והאמוראים לא ה' מאריכין כיכ בתפלה ופרט פסוקי דזמרה רק היינו לפי שהי' גבוהים מאוד נעלה וכמארז"ל רשב"י בחד קטירה אתקטנא כו' שהי' נתפס אחד אמת בלבכם בהתבוננות מועטת בפעם אחד והי' יחוד תקועה בלבכם בל תמוט עולם ועד משאיכ אנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות שצריך להאריך עד שנתפס בשכלינו ולבנו ענין הרוחניות ואיך שהגשמיות הוא ירידה הגדולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, וכמשל התינוק שצריך לסבור לו הלכה באריכות הדברים ובמשלים ובמליצה לקרב אל שכלו הקטן לפי קטנו ורחוקו משכל הגמרא ומודעת ענינים טוב בעולם במה שההלכה עסוקה. לכך תקנו לנו פסוקי דזמרה ושתיים לפני"ה ה' כו' שע"י מקום ואהבת את הוי' אלקיך הוי' ל' היה הוה ויהיה אלקי אלקי שלנו שאנחנו בטלים אליו בביטול יחוד אמת כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם דברא כרעי' דאבוה והרגל בטל בגבי הראש ואפי' אם הראש רוצה להאזינו התשובה או לרפאה בגיז' שאם תחק' הרגל בקרירות הרפואה היא שפשופה בשלג ואם נכוה הרפואה היא לחממה ביותר במרחץ שהרפואה כואבת בשעת מעשה מאוד ואינו מרגיש הרפואה כיא הראש ואעפ"כ אינו הרגל מונע מפני בטולו להראש באחדת וע"י יכול אלקינו אלקי שלנו שבאדם אחד יכול לומר דהיינו שהראש הוא של רגל או שהרגל של ראש משאיכ על אדם אחר נפרד

ענין פסוקי דזמרה: מאמר זה נמצא תח"י רק בכת"י אחד אשר רבו בו טעויות המעתיק. ולהלן בשוה"ג יצוינו תקונים אחדים בדרך אפשר.
 וע"י יומים: נראה דצ"ל: ועצומים.
 וכמארז"ל: ארז"ל: וכמאמר.
 לפני"ה ה': ארז"ל: לפני"ה.
 מקום: ארז"ל: מקיים.
 להאזינו (התשובה): ארז"ל: להכאיבו.
 בגין שא תחק: ארז"ל: כגון שאם תחל.

אינו יכול לומר שהוא שלו ממש כך נק' בכל התורה כולה אני הוי' אלקיכם אלקי שלכם ממש כי חלק ה' ממש עמו אלא שירדו והשתלשלו בהשתלשלות המדריגה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא וכו' ולפיכך ואהבת את ה' הוי' שיהי' הוי' אלקיך ממש. ואל יאמר אדם שהוא רחוק מזה ועי' מסיים בסוף ק"ש אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהייתה עדותי האוהל נדבק בכשי"ט והקב"ה הוציאם משם ובחמשים יום קבלו את התורה ונתעלו בעלוי רב מאוד עד שהוי' להיות לכם לאלקי גילוי השכינה במ"ת לפיכך גם עתה אני הוי' אלקיך ותכלית ירידה הי' להיות המשכת אלקותו בתו"מ מצות הן רמ"ח אברים דמלכא כמו אברים שבהם מלובש כח הנפש כח הראי' בעין וכו' ועי' שמושך העין מושך כח הראי' שבנפש שנתלבשה שם וכך המצות הם המשכת אור א"ס ב"ה המלובש בהן שע"י הטלית ממשיך כך. אך ההמשכה הוא ע"י ואהבת' כי רוח אייתי רוח כו' אם ישים אל לבו וכו' ודרך כלל המצות הם בחי' אה' וחסד ה"ר ה"פ אור ה"פ מהי' הדברים האלה זו תושב"כ מקרא מלשון והי' לך למקרא העדה שנאמר גבי חצוצרות שהוא לשון קריאה אסיפה כך כל התורה שמותי' של הקב"ה ועי' קורא וממשיך אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה. ושננתם לבניך זו תושבע"פ שהיא מלמטה למעלה שעיקר הוא השגה ואין חילוק בין לשון המשנה או לשון התוספתא וירושלמי הגמ' הכל נק' תושבע"פ ועי' השגה הראשון ממטה למעלה כו' וק[ש]רתם זו מעשה המצות כי הוקשה כל התורה כולה לתפילין כשם שהתפילין הוא ענין המשכת יחודו ית' שמתגלה בגשמיות כמו שכותבין הפ' בקלף ובד' שהויות נמשך בתפילין בגשמיות והנח על היד וביו עיני' בגשמיות כך כל המצות הם יחודו ית' שיהי' אחד ית' שורה ומתגלה בגשמיות המצות כמו בטלית כו'.

(ברכו)

ברוך ה' המבורך לעולם ועד. ברוך כבוד ה' ממקומו, דהנה בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם דהיינו כל העולמות עליונים שרפים וחיות עד מיכאל הם בחי' נבראים מהדבור שלו מקור חיותם. ופנימיות הדבור הוא ההבל פיו נבראו נשמות הצדיקי' כמו אברהם כו' כידוע. (ובחי' אברהם הוא אהבה רבה בחי' ימין בפנימיות ומיכאל מבחי' זו בחיצונית. וכן יצחק

וגבריאל כו'. ובהשתלשלות בחי' אברהם שלמטה למטה מבחי' מיכאל שלמעלה ממנו כידוע) והנה היות בחי' הדבור שהוא מדריגה תחתונה שבא"ס ביה מחיה כל העולמות מוכרח שיהי' תמיד דבריו חיים וקימים שבהעדרם כרגע הי' כלא הי' כו'. והנה כתי' המחדש בכל יום תמוד מעשה בראשית. פי' שצריכין כל העולמות התחדשות בכל יום בהיות שהם בחי' נברא שהוא תחת הזמן והי' נתישן אצלם בחי' העבודה רבה שהי' בעת בריאותם להיות בחי' מיכאל באהבה רבה תמיד אומר קדוש ומתבטל כנ"ל ובחי' גבריאל בכחי' יראה העצומה כו' וכן נשמת הצדיקים בג"ע כו' וכולם מצפים בכל יום בבקר להתחדשות מוחין חדשים. כידוע שהמדות האוויר ושאר המדות נתהוים ונולדים מזיוג חב"ד כו'. כנראה בחוש שאש התלהבות האויר באים מהתבוננות איזו דעת והשגה חדשה הנסותרת בלב ומוח כו'. והדעת וההשגה החדשה המסותרת לא נראית כ"א התלהבות האויר כו'.

וזהו יום ליום יביע אומר אמרי' חב"ד מדרגה לדרגה משפעת מוחין חדשים חב"ד בחשאי עיין בזוהר תרומה כו'. ולילה לילה יחווה דעת בחי' לילה הם המדריגות התחתונים כשבא להם התשלשלות מוחין חדשים אינם רק בחי' דעת המצומצם מחויב כי כל מה שמגיע יותר למטה הוא בצמצום יותר כו'. הנה למשל רב המדבר לתלמידו דבר חכמה כל השגת התלמיד מדברי הרב וכשנתישן אצל התלמיד הדבר חכמה ורוצה בהשגת חכמה חדשה מוכרח שישתוק הרב מלדבר דבר חכמה הישנה ולטרוד עיון מחשבתו ושכלו בהשגת חכמה חדשה עד שיוציא דבר חדש בשכלו ואז משתלשלים בדבריו להתלמיד. וא"כ מוכרח שיהי' שתיקה מדבר חכמה הראשונה בהיות שכלו ומחשבתו טרוד בחדשה כו'. וכמו כן בכל בקר בעת התחדשות המוחין לנבראים מוכרח שיסתלק הדבור המחי' אותם אל המחשבה להוציא דבר חדש השגה חדשה בעניני' אלקות ובהשגה זו החדשה יתחוק בחי' אויר של המלאכים ונשמות כאלו נבראו מחדש כו'.

והנה ידוע שלהולדה מזיווג צריך בתחילה העלאת מ"ן דהיינו אתערותא דלתתא שיהי' מעורר את המשפיע שאין ההכרח לו להטריד מחשבתו ושכלו וכדומה להמציא דבר חדש כו' כ"א ע"י שמעוררים אותו מלמטה. וכמו כן בהיות נצרכים העולמות העליונים מוחין חדשים לחזקם ולחדשם מטוב חסדו להיות זיווג חויב בכחי' א"ס ביה להטעימם השגה חדשה כו'. לא יהי' הזיווג כ"א באתערותא דלתתא העלאת מ"ן דהיינו העלאת בחי' מלכות

למעלה שהוא ענין הסתלקות בחי' הדבור כו' והוא התעוררות נשמות ישראל יעקב חבל נחלתו להיות נפשם חשוקה לדבקה בו ומקבלים ע"ע עומ"ש והתקרבות לבם בתפלתם כנ"ל. אח"כ כשאומרים קדוש מעוררים ההשפעה חיות רב לכל העולמות בהשגה חדשה להחיותם מחדש ממש. ולכן המלאכים אינם יכולים לאמר קדוש עד שיתחילו ישראל למטה וד"ל. והשפעת מוחין חדשים מוצאים מעולם ועד עולם פ"י בחי' אצילות והוא בחי' אלקות זה נק' עולם ובחי' ב"ע נק' עולם השני בחי' הדום רגליו. וז"פ עולם ועד עולם דהיינו בחי' ב"ע אלא שאינו כדאי להזכירו מפני שהם בחי' רגלים אמר בלשון ועד פ"י ועוד עולמות כו' עד שמגיע בחי' השתלשלות השפעה זו בכל העולמות התחתונים כל חד לפום שיעורין דילי'. עד שבעוה"ז הוא בחי' חסד בהשפעה גשמיות כמו עושר ורפואות כנ"ל. והנה יש ב' מיני זיווגים פב"פ נולד מהם דבר חדש מעיקרו שלא היו לעולמים וישנו בכל יום ג"כ, וצריך לזיווג זה העלאת מ"ן אחרת ופקידת העקרות ע"ז הזיווג אבל זיווג אביא אינו אלא מחדשים הישנים ומחזיקם כו' (והוא בין המצרים מט"בי) וזיווג פב"פ הוא כענין תחיית המתים וד"ל.

וזהו ברוך ה' המבורך לעולם ועד ובמקדש היו אומרים מן העולם ועד העולם והכל א' וזה שאומרים ברוך כבוד ה' ממקומו שמצפים למוחין חדשים ממקומו שלמעלה מן החכמה כי ראשית הגילוי הוא חכמה כמ"ש ראשית חכמה והחכמה אצלו ג"כ בחי' נברא בחינת עשי' (עושה בראשית) בחכמה עשית אלא שכח ושרש החכמה בחי' אלקות משם נתהווה החכמה והוא נק' טלא דכדולחא בזהר תרומה ע"ש. ושיתהוה החכמה מוכרח להיות מכח א"ס ב"ה כנ"ל. וזה עיקר טעות הפלסופים שחוקרים אלקות בשכלם כו' וד"ל.

שם בזהר כיון דמטי תמן. פ"י השפעת החיות מספירה לספירה יש מקטרגים ומשפטים כו' לבד כשבא ליסוד שהוא המבורך שם אין קטרוג כו'.
מעזקא לעזקא עגולים ויושר.

מוצאים: גרא: יצאים.

מטיב: גרא: וטיב. וגרא: מ"ז בתמוז עד ט"ב.

גדול דעה ולהבין איך הוא גדול והלא בחי' בינה גבוה במעלה מבחי' דעת אך הנה בודאי ששרש הדעת הוא במעלה יותר מחוריב וזהו גדול דעה כי הנה יש דעת תחתון ודעת עליון דעת תחתון הוא מתפשט במדות ונק' נשמות ו"ק וגם נק' מאמר קו המדה כו' והדעת נותן גבול ומדה וקצבה לכל מדה ומדה שתהי' כלולה מחברתה עדימ' חושך שכטו מבנו והיינו אהבה לבנו דוקא שיכה אותו בשבט וכן בכל המדות שנותן בהם גבול ומדה וזהו קו המדה בחיצוניות וגם בפנימיות נאמר בדעת חדרים ימלאון כי לפי העמקת הדעת כך תגדל אור מדותיו אך שרש דעת עליון שגבוה מבחי' חוריב כי הנה אנו רואים כשלומד וחושב בשכלו הפשט ובתוך העיון כשמעמיק דעתו מאוד הוא העלאה מחוריב הראשונה אזי יש לו קושיות על זה ונופל לו שכל ובינה מחדש בהתחדשות הפשט ממש והיינו מפני העלאת הדעת למקורו היינו בחי' כתר העושה בחי' חכמה ונק' הדעת קו המדה של חכמה וגם נק' חיצוניות כתר. ובזה מוכן מחלוקת המקובלים שלפעמים הכתר נמנה במנין י"ס ולפעמים מונין הדעת במנין אך שניהם אמת כי במקום שאנו מונין הכתר הוא חיצוניות הכתר בחי' דעת עליון ולפעמים כשאין הדעת עליון מתפשט רק דעת תחתון הרי גיכ' הדעת נמנה רק שהוא למטה מחוריב והוא נשמת ו"ק. והנה מחמת שהדעת הוא ממקום גבוה מאוד מחוריב לכן הוא הפותח שער וד"ל. בחי' דעת עלייתו הוא גיכ' עד שנסתר פרוצוף חוריב ועולה למעלה מהם כי אנו רואים כי בתחילה הי' ישר בעיניו ואח"כ משתנים בשעה חדא וזהו עליות דעת למקור היינו לקו המדה שמודד החכמה ומוריד הארה חדשה ושכל חדש וד"ל.

(שמו"ע)

ברוך אתה הוי'. אעפ"י שבכ"מ אתה בחי' ח"ע כמ"ש אתה כהן לעולם וכמ"ש בזהר משפטים אבל בכוונת התפלה אתה בחי' מל' עלדאת"ג והוי' בחי' ת"ת וברוך הוא בחי' יסוא"ב. וביאוה"ע הכוונה דהנה בדיכ' הידיעה שיודע כל הנבראים הנק' עלדאת"ג הוא השפלה מאלקות להחיות בעיג' נק' בשם אתה כאדם הנראה ליש ודבר מפני שכל הנבראי' הם כמשל זיו השמש והוא גילוי היש של האין כמו גילוי עשב מן כח המצמיחו כו' ונק'

ג"כ ה' תתאה של ש' הוי' שה"א אחרונה אורך ורוחב של המקבל כשנתפשט בו כח הפועל האלקי בתוך תוכו, אבל ההשפעה אלקי' המוציאו מן ההעלם אל הגילוי היש והיא מצומצמת מאד לפי מזג כלי המקבל לבד ה"ה הולכת ומתקצרת מהתחלתה להתצמצם להתמשך מעצמותה ולהתצמצם תוך כלי המקבל נק' בשם וי"ו שהוא המשכה המצומצמת מאד ומתקצרת בהליכתה עד שמתלבשת בהמקבל כמשל הגילוי השכלה שנשפעת ונשפלת מן הרב לתלמיד שמתקצרת לפי מזג כלי השגת התלמיד אבל כשהיתה ההשגה עדיין אצל הרב ולא נמשכה בגילוי בפיו להסבירו לתלמיד אעפ"י שכבר הושפלה מעצמות השגת הרב מאחר שרצונו להשפיע אותה לפי כלי קבלת התלמיד כו' עכ"ז אינה מצומצמת ומתקצרת עדיין לפי צמצום כלי התלמיד אלא הוא בבחי' אורך ורוחב אצל הרב אך לא כמו שהיתה באורך ורוחב כפי שהוא משיג אותה כשאינו רוצה להשפיע כלל כו' אלא כפי אשר נצטרך להשפיע לכלי התלמיד כו' והיא במקור אמיתי של אורך ורוחב כלי המקבל כו' וד"ל.

והוא בחי' ה' הראשונה כו', והי"וד היא ראשית ירידת עצמות השגת הרב כשרוצה להשפיל השגתו ולהשפיע אותה אל התלמיד ואינה עדיין באורך ורוחב כאורך ורוחב המקבל והוא בחי' חכ' וד"ל. וזה הכלל בכל המשכה מאין ליש פרטי או כללי באופן המשכתו מן מקורו ע"י ד' מדריגות אלו בתחלה י"ד ואח"כ ה' ואח"כ וא"ו ומתקצר ומתגלה ליש כו' ובד"כ בכל הנבראים מוגבלים הנתהווים מבחי' אצי' הכח האלקי המתלבש תוך תוכם נק' ה' תתאה והוא כמשל זיו האור שהוא בחי' עו"ע שלפ"ע האור אם ירוק או לבן כן הזיו ובחי' הזיו הוא כח הפועל המשפיע ומתקצר הוא בחי' סובב ומקיף להמקבל שהוא כמשל כח התנועה שביד המניע איזה דומם שהכח הרב שביד הוא מקשר אל קצת התנועה שמתנועע הדומם ולפי תגבורת כח המניע שביד כן ירבה התנועה המקצת שבהדבר הדומם עד"מ אם ה"י מתפשט בעצם הדומם כח התנועה רוחני' כו' הרי הכח המנועע בחי' מקיף ומקור אבל ערך א' להם בבחי' עו"ע שכל קטן הנמשך משכל גדול וכמ"ש במ"א והו"ע קול ה' בכח אתה עשית בכחך שהוא קול הנעשה באויר היוצא מן הכל הפה מהרכבת אר"מ כמ"ש במ"א בענין הכל דמיני' אתעביד קלא כו' והוא בחי' סובב דבממלא לבד והוא המשכת ח"ע עלמין המתקצרת כדמיון וא"ו כו'. והמשל הג' הוא בחי' ה' ראשונה הוא כמו הכל הפה שהוא בחי' מל' שבדבור ואותי' הנפש המדבר הוא בחי' מל' שבמל' כידוע והוא קיסטא דחיותא הנק' רובע רביעית אבל אינה מערך המשכה ההולכת ומתקצרת כו' אלא בחי' אלקי' ממש רוח פיו ית' בחי' נשמה שבי"ס דבריאה המהווה כל הנבראים כו' והוא מקור האמיתי בבחי' אורך ורוחב כפי צמצום האורך ורוחב של המקבל כו' והוא בחי' בינה עילאה אלקים חיים ונק' תבונתו ולכן העלאת הנבראים אל חיצוני' בינה בד"כ כו' וד"ל. והמשל הד' הוא בחי' שם

ובחי' אותי' הנפש כמו שקוראים האדם בשמו אברהם שאותי' אברהם הם בחי' אותי' נפשו ולכן נמשך כל מהותו כשקוראים אותו בשמו כידוע. ואעפ"י ששמו טפל ובטל לגבי מהותו כו' אבל הם יותר בחי' עצמות מבחי' הכל מל' שבמל' שבנפשו כו' אך הוא ראשית גילוי הנפש ממהותו העצמי' כו' והוא בחי' יש שבנפש הראשון ונק' לגבי משלים האחרוני' בחי' יו"ד וחכ' שהעצמות מאיר בה יותר מבהם.

ועפ"ז יובן בדיכ' ובדיפ' התלבשו' איס' ב"ה בחכ' בכל הנבראים וד"ל. וכנגד ד' משלים אלו של שם והכל וכח וזיו הוא ד"אי של שם הוי' שאומרים קודם לאתה כי בדיכ' בחי' הת"ת הוא מקור המשפיע והוא בחי' שמו ית' כולם בחכ' עשית ועיקר ענין הכוונה שיופשו המקבלים מהגבלתם בדי' צמצומים אלו זיו ואח"כ כח כו' כשמאריכין ומעמיקין בענין יחוי' תחלה כידוע אזי מתעלה כל מקורם חיות עלדאת"ג הנק' אתה עד שיבואו לראשית נקודת התהוותם ממקור האמיתי שהוא בחי' חכ' ואותי' שמו ית' המהווה מאין ליש כו' ואחר העלאה של המקבל בעלי' בחכ' אזי תהי' עליו המשכת בעל השפעה והוא בעל השם הנק' ברוך ואז יהי' מדריגת אתה במדריגת הוי' בחי' ת"ת שוין למהוי אחד באחד כידוע. אך מאחר שאין מקום להתהוות המוגבל כ"א מהסתרות והעלמות המשפיע אי"כ ההעלאה והתפשטות המקבל לגילוי המשכת המשפיע עליו באין כאחד ממש כמשל זיו החלון כשמעמידים מסך מבידיל שיאיר האור דרך נקב קטן שבמסך לבד הרי אי"צ לריבוי אור שבמאור עצמו כ"א להעביר הסתרת המסך לבד מתפשטת ממילא הגילוי שבכל שטח החלון מאחר שהזיו הוא בחי' התפשטות שאינו אלא לפי הכלי המקבלים אותו כו' וכן בכל דבר המתפשט לא יהי' סיבת ריבוי ומיעוט ההתפשטות מצ"ע כ"א מצד דבר שהוא מקבל אותו וכו' וכן יובן למשכיל שהעדר וביטול הבע"ג הוא ממש גילוי בחי' בבע"ג כמו שאין לומר בלמעלה מן המקום שהוא עליון על המקום שא"כ הוא בגדר וסוג מקום אחר שהוא למעלה ולא בתוך המקום כו' אלא הענין למעלה מן המקום הוא רק העדר וביטול המקום וד"ל וא"כ כל עיקר הכוונה צ"ל בענין יחוי' שיהי' אתה במדריגת הוי' וממילא יהי' ברוך יסוא"ב בעל השם כני"ל כו'. אך הכריעה צ"ל בברוך כמ"ש במ"א ואח"כ הזקיפה של הגו"ן כפוסה של אתה בשם הוי' ואזי יהי' ממילא יחוד עלמין דאתכסיין בעלמין דאתגליין וד"ל.

שייך לשנת תקס"ב פ' וישלח בעזריה

להבין מה שאומרי' בש"ע בכרכה ראשונה אלקי אברהם כו', מהו השבח שהוא אלקי אברהם כו' כי משמעות ענין סדר הברכות הוא לסדר שבחו של מקום כו' וזה יפלא שקודם שישבחוהו שהוא גדול וגבור כו' ישבחוהו כמה שהוא אלקי אברהם כו'. אך הענין הוא דהאבות הן הן המרכבה ובאמת שבח גדול הוא לה' כמה שהוא אלקיהם יותר ממה שהוא גדול וגבור כו'. וביאור הדבר להיות כי ידוע דרש כל ההשתלשלות מאצי' לבי"ע הוא מחסד עליון דז"א כו' כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כידוע וחסד זה הושפל בכלי' מכלי' שונים להיות ראש לשועלי' בבי"ע הנפרדי' כידוע וזהו שאנו או' בתחלת הברכה ברוך אתה ה' פ"י אתה הוא אור חסד דאצי' דאזיל עם כללו' המדו' כו' בשם הוי' הכללי' דת"ת דאצי' ומשם נמשך שפע להיות נקרא אלקינו היינו כח הפועל בנפעלי' ונברא' מאין ליש כידוע ואחר שאנו או' שבח זה אנו או' שבח יותר גדול שהוא אלקי אברהם פ"י כי גם לאור חסד דאצי' יש כלי המגביל אורו והן הן המרכבה של האבו' אברהם אוהבי כו' כמ"ש במ"א והיינו שבח יותר גדול שאברהם דרוע' מינא דקוב"ה צריך ג"כ לקבל שפע חיותו בצמצום מאור מדת חסד דאצי' ונק' אלקים לגביו כו' ואח"כ יתפשטו הענפי' להיות נק' גדול וגבור כו' דהיינו כח הפועל בנפעל כשהוא בעצמותו נק' גדול כידוע וד"ל. ובאמת הפ"י הוא ע"ד אחר דהיינו שיגיע שבח לאלקים כמה שהוא אלקי' לאברהם מפני חשיבותו של אברהם דוקא להיותו חשוב מופלג בחשיבות אשר על ידו ישתבח אלקים חיים כמה שהוא אלקים כו' וזה צריך להבין מהיכן יגדל כח אברהם כ"כ שיגיע שבח וגדולה על ידו לאלקות כו'. אך הענין הוא דע"ד דוגמא ממלך ב"ז יכולים להבין זאת. דהנה אנו רואים שהמלך ב"ז מרומם ומתנשא בלבבו על כל האנשים כו' ועכ"ז יקבל יתרון התנשאו' ורוממות מן האנשים שיתבטלו לנגדו כו' וגם יקבל יתרון זה לפי ערך גדלות האנשים דהיינו אם השר הגדול מאד יתבטל במציאות לפניו יותר יקבל התנשאו' ממה שיתבטל לפניו הפחות בערך מן השרים כו' וכמו שימצא במלכות' דארעא נבין ממנו למלכו' שמים דהיינו מה שאברהם ויצחק שהן המרכבה למעלה מחו"ג שבבי"ע בטלים ממציאותם כו', בא מזה יותר התנשאות למדת מל' דאצי' ממה שחו"ג שירדו בכלים רבים בבי"ע כשמתבטלים כו' וד"ל. וזהו שאנו או' יתרון שבח להתנשאות מדת מל' ה' אלקינו כמה שהוא אלקי אברהם כו' להיותם אנשים גדולים מאד ע"ד דוגמא כנ"ל וד"ל.

גומל חסדים טובים קונה הכל. טובים חכ' קונה הכל הוא בינה זוכר חסדי אבות ז"א ומביא גואל לבני בניהם הוא מל'. ולהבין זה הנה איתא בזוהר אריא אחידין במזל ונוצר ונקה אבא יונק ממזל הח' שהוא נוצר חסד שהוא מזל העליון ואימא יונק ממזל התחתון שהוא ונקה ולמה זה נק' תחתון וזה עליון שהם משפיע ומקבל נוצר הוא המשפיע ונקה הוא המקבל כמו שאבאר לקמן. והנה בתחלה צ"ל מהו לשון מזל כי יזל הוא ע"ש הפעול ומזל הוא שם הפועל כמו לאכול ואוכל ומעשיר ועשיר שהוא מפעיל ופעול וכמו משכיל ושכל שכל הוא הגילוי ומשכיל המפעיל ואין משכיל הוא כח המשכיל שמשכיל הוא הארה מכח המשכיל וראי' לזה שלא כל העתים שוות שלפעמים שמעמיק בהשכלה ואינו מוצא ולפעמים הוא מוצא אין זה השיגו מצד כח המשכיל כי הרי כח המשכיל הוא תמיד בשוה רק השינוי מצד המשכיל שהוא הארה מכח המשכיל ונק' משכיל בשם מזל ושכל בשם מזל וכח המשכיל בשם עצם. והנהי' מזל ונוצר חסד כמו"כ למעל' מציאר חו"ב שהן אריא ממו"ס דאריך ותלת חללין גלגלתא שבמוחין סתים: והנה מזל ונוצר חסד הוא הארה מחכ' שבמוחין סתימאין וחכ' נק' בשם מזל וזהו הכל תלוי במזל אפי' ס"ת כו' בני חיי ומזונא לאו בזכותא תלי' מלתא אלא במזלא תלי' מלתא, וקשה מאי שנא הני זכות הוא היכל הבריא' שהוא היכל הגבו' ששם סנהדרין יושבין ומעינין בדינא ונקראים עיני העדה שהוא חכ' הוא יסוד אבא והיכלא יסוד אימא הכל במזלא תלי' ולשון נוצר אותיו' צנור כי כמו שצנור מצמצם שיכול לירד מים דרך תוכו כמו"כ נוצר הוא המצמצם מחכ' דאריך שיכול להתהוות חכ' דאצי' והם י"ג ת"ד דאריך שהם בחי' שערות דרך חללי השערות והנה כמו שחכ' איא להיות כ"א ע"י מזל כמו"כ בינה איא להתהוות מבינה דאיא אאי"כ דרך מזל ונק' ונקה שהוא מזל תחתון ונוצר ונקה נק' ע"ב גשרים שכמו שגשר הוא המחבר תרי עברי נהרא כדי שיכולין לעבור שבלא זה לא הי' באפשרי לעבור כמו"כ מזל נוצר ונקה הם המחברים ממו"ס דאריך להתהוות מהות חו"ב.

וזהו אל עליון הוא מו"ס דאריך, גומל חסדים טובים גומל הוא מלשון ויגמל את הילד גומל חסדים טובים שהוא חכ' שנק' חסד הנ"ל. קונה אותיות נקה וקונה הכל שהוא בינה וד"ל וצריך להבין תחילה ההפרש שבין מלאכי' לנשמות דהנה יש ב' מיני זיווגים הא' רוחני' נשיקים חב"ד בחב"ד והב' זיווג גופני מזיווג רוחניות נולד השכלה חדשה ומזיווג גופני נולד הולד גשמי בדמותו בצלמו ולכאו' הנה טפה גשמיות נהתווה ממו"ס ממקום שנתהווה השכלה חדשה ומפני מה הוא כן שמזיווג גשמי נמשך ממו"ס ולד

גשמי ולא ההשכלה ומזיווג רוחניות נמשך ההשכלה ולא יכול להוליד הולדה גשמיות דהנה כמו שא"א תרדל"מ וזיווגיהו תדיר כן נוצר ונקה שהן שורש לאו"א זיווגיהו ג"כ תדיר רק שזיווג או"א הן בחי' זיווג רוחני שאין זה בעצם רק בחי' חיצונית וזיווג ונוצר ונקה הן זיווג גופני שהן בחי' עצם בעצם וזהו ההפרש שבין נשמות ומלאכים שמלאכי' נתהוו מזיווג חב"ד בחב"ד כי התהוותם מדבר ה' כמו דיבור של אדם שנתהווה מחו"ב אבל נש"י התהוותם מזיווג נוצר ונקה שהם בחי' עצמיות ונולדו כדמותו וכצלמו וד"ל. והנה התהוות המלאכים הוא דרך השתל' למשל דיבור האדם שמשתלשל מחכ' לבינה ומבינה למדות וממדו' למח' ומאותיות המח' לאותיות הדיבור ונק' כתב המלך אשר נכתב בשם המלך ונחתם בטבעת המלך אין להשיב כ"א לצרף צירוף אחר או השכלה אחרת אבל מזיווג נוצר ונקה ההולדה אינה דרך השתל' כ"א הטיפה יורדת דרך ח"י חוליות השדרה ונולדה מזה וולד שלא בדרך השתל' רק הולדה חדשה שלא הי' מעולם ומפני זה ר"א בן פדת שהי' עני אמר לו רצונך שאחריב את העולם כי עפ"י דרך השתל' לא הי' באפשרי לו למונות כי נולד במזל שיהא עני וכתב המלך אין להשיב ולכך א' רצונך שאחריב את העולם הוא עולם האצ"י רק יהי' זיווג נוצר ונקה ויהי' שלא בדרך השתל' ואפשר שתברא בשעתא דמונות, וההפרש שיש בין זיווג נוצר ונקה ובין זיווג או"א שבזיווג או"א יסוד אבא בתוך יסוד אימא אבל זיווג נוצר שהן זיווג גופני הוא יסוד ז"א בנוקבא שהוא בסיומא דגופא כי כל שהוא גבוה מאד ישפיל עצמו נמוך מאד וד"ל. וזהו זוכר חסדי אבות ז"א ומביא גואל לבני בניהם נוק' שילידי הולדה חדשה שיהיו שוין בקומתן אך איך אפשר להיות זה הנה איתא כשהוא כורע כורע בברוך וכשהוא זוקף זוקף בשם הנה כריעה הוא להמשיך הארה מלמע' מאדם העליון כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם למשל כשצריך להעלות אדם מבור עמוק צריך תחילה להוריד דבר מה לתוכו בכדי להעלותו, וכמו"כ כורע בברוך דהיינו הביטול בעצמותו בכדי שיכול לזקוף בשם כי נו"ן כפופה בעתיק ונו"ן פשוטה באו"א וזהו זוקף כפופי' ומפני כן יכול להתפלל בש"ע סלח לנו אבינו כי חטאנו כי בדרך השתל' אינו שייך לומר סלח לנו אך מפני שזוקף בשם שהוא אריך שלא בדרך השתל' וד"ל.

להבין מהו מכלכל חיים בחסד הנה ידוע שבחי' החכמה נק' חיי החיים כי עמך מקור החיים כי בינה נק' חיים וחכמה חיי החיים מקור החיים ולכן נק' ראשית הגילוי כי ראשית התגלות מאין ליש אינו מתחיל רק מבחי' חכמה דהיינו כ"ח מ"ה והיא בחי' ממוצעת בין בחי' בורא לבחי' נברא ואף שחכמה בעצמה אינה מושגת אעפ"כ לגבי בחי' רצון נק' יש כי מבחי' רצון

אף מבחי' התחתונה לא הי' באפשרי להתהוות אפי' כחי' דבר להתהוות עולמות עליונים ותחתונים כי כל העולמות עו"ת שהתהוותם מבחי' חכמה עילאה אינם ממהות וערך הרצון כלל כי יש פרסא מפסלת כו' והוצרך להיות בחי' דילוג אבל מבחי' חכמה ולמטה עד בחי' מלכות הי' נקי' דרך עילה ועלול כו' וכמו למשל שלשלת שאף בחי' התחתונה יש לה אחיזה קצת בראשונה וזה נקי' נעוץ סופן בתחלתו כו' ונקי' בזוה"ק ריש כל דרגין עד סוף כל דרגין ואני ראשון ואני אחרון, וכמו למשל מבשרי אחזה אלוה מאחד שרוצה ליסע למקום אחד לסחור ומצייר בשכלו כל העשיות גשמיות איך ומה לעשות ואף שהעשיה אינה מערך ומהות השכל כלל אעפ"כ כל העשי' נתפסת בשכלו וסוף מעשה במחשבה תחלה ותחלתו בסופן כי בגמר העשיה נגמר תכלית המכוון ומה שאנו אומרים שהחכמה נקי' ראשית הגילוי ובחי' יש אינו כ"א על מלכות דחכמה כי חכמה בעצמה נקי' בחי' אין והחכמה מאין תמצא שהוא מקור השכל שיוכל להתהוות ונקי' מושכלי' בחי' שכליים אך מזה יוכל להתהוות שכליים עד אין קץ אך תיכף כשנותן לב להתבונן בזה השכל אז הוא בחי' ברק שמבריק לו בשכלו שיוכל לחשוב זה השכל וזה נקי' יסודי' אבא ומשם מתחיל בחי' התגלות השכל וזה נקי' מלכות דחכמה ובכאן נופל בחי' מספר שנוכל לומר שיוכל לחשוב כך וכך שכליים ולכן נקי' ראשית התגלות שבכאן נתגלה שיוכל להיות שכליים והמשל ע"ז משני בעלי שכליים שוים זה מלאכתו כך וזה מלאכתו כך ואין אחד יכול לעשות מלאכת חברו וא"א לומר שאין לו זה השכל במקור כי מקור השכל הוא עצם אחד רוחני פשוט רק במלכות שהוא התגלות השכל זה חושב כך וזה חושב כך וזה הדבר מחמת טבעותיהם יש שטבעו מושך וחושב לזה השכל ויש כו' ולכן נקי' מלכות לית לה מגרמה כלום ואינה רק התגלות השכל שבמקור ונקי' בזוהר עשיית דמקבלת כל נהורין שבמלכות אין לה שום גוון כלל רק שמקבלת לפי אותה המראה ד"מ כגון גוון לבן מרמז על מדת החסד ובודאי אין זה מהות חסד ואעפ"כ הוא מגלה מדת החסד ולא מראה אחר וכן גוון אדום על גבורה כו' וכן מדת מלכות היא מגלה כל דבר ואינו מערך ומהות הדבר עצמו וז"ש בחנוך שאותיות אבן מחיה ממש את האבן אין פי' על האותיות ממש כי האותיות אינם כלום רק שמקבלים אופני פרטי המשכות החיות מהמדות אלקות כמו למשל א' מורה שכך היה ההמשכה מהמדות וד"ל ואעפ"כ הם עיקר החיות כי בלא זה א"א להיות יש ודבר בפ"ע כו' ולכן כל העולמות אפי' עולמות עליונים נקי' בחי' מלכות מאחר שכל התהוותם

 כח דבר: נ"א: בחי' דבור.

מושכל בחי': נ"א: משכיל שיוכל להתהוות בחי'.

יסוד אבא: נ"א: ישראל סבא.

אינם רק מבחי' מלכות חכמה דהיינו ראשית הגילוי ואע"פ שבערך עולמות תחתונים נק' אפי' בחי' מלכות דאצילות עתיק דבריאה אעפ"כ כו' כך הנה מבואר לעיל שכדי להתהוות בחי' חכמה מבחי' רצון צ"ל דרך דילוג כי החכמה אינה מערך ומהות הרצון כלל ומי יכוף אותו כמו למשל אדם בעל שכל שרוצה להשפיע למי שקטן ממנו וצריך לצמצם שכלו הרחב וקודם שהקטן תופס השכל אזי יש להגדול טרחה גדולה ואין זה רק מחמת שרוצה להשפיע ולהטיב עמו כך עד"מ כדי להתהוות בחי' חכמה צריך לזה רב חסד הנמשך מבחי' רצון וזהו נוצר חסד לאלפים נוצר הוא אותיות צינור שהוא בחי' י"ג ת"ד שהם בחי' שערות שהם כמו בחי' שאינם מערך המוח כלל ואעפ"כ נראה בחוש שהם צומחים מהמוח ויש להם חיות רוחני כך הוא בחי' המשכה שנמשך מבחי' רצון כדי שיהי' בחי' חכמה וצריך לזה צמצום גדול והו' הן בחי' השערות שהם י"ג ת"ד נוצר שהוא מזל הח' כנז' בע"ח אבא יונק ממזל הח' ולאלפים יש בו ב' פירושים א' מלשון אאלפך חכמה ב' לשון אלפים עירות עובדי אדמה ולגבי בחי' רב חסד שהוא רחמים רבים שתייהם שוים ממש וכחשיכה כאורה נמצא איזה דרך ישכון אור ה' להגיע לבחי' רח"ר שהוא מבחי' אה"ר (וזה נק' בחי' בהמה רבה שם ב"ן כו') להיות שפל רוח בפני כל אדם מכל מלמדי השכלתי לקבל אף ממי שקטן ממנו כי מחמת שמקבל מזולתו וזולתו משפיע אליו שהיא מדת החסד ממשיך בזה בחי' רב חסד בחי' רח"ר כי אע"פ שהוא למטה בחי' טבע אעפ"כ הטבע גופא הוא בחי' נברא וכל הנבראים הוא בחי' רב חסד וגם במו"מ מה שאחד עושה לחבירו ג"ח בזה ממשיך בחי' רב חסד כי כולם שוים לקמי' אפי' בחי' חכמה נחשבת לבחי' עשיה גשמיות וכמ"ש אור צח אור מצוחצח כולם מתחשכין קמיה. וזהו נושא עון ועובר על פשע כי מחמת בחי' רח"ר אין העוונות תופסים מקום כללי וזהו מבחי' מוחין דגדלות שיוכל לעשות ב' הפכים ממש וזה נק' יד הגדולה אבריו דרוע ימינא שהוא בחי' רבי חסד כמו למשל הידי' שיוכל לישא את ידיו למעלה מראשו ואף להשפילם למטה לארץ מפני שהם בחי' רב חסד למעלה ממדת אהוי"ר כו'. וכל ההתבוננות בתפלה יהי' עדיז איך שכל העולמות העליונים והתהוותם וקיומם הוא מבחי' רב חסד ואינם מערך ומהות ואפי' חסד"ע עליון וד"ל. ומחמת זה נמשך רח"ר על ניצוץ אלקות ונמשך מזה אה"ר למעלה מהתבוננות כו' וד"ל. וזהו מכלכל חיים בחסד הוא חכמה דאצילות הוא נמשך מבחי' ח"ע"י כו' וד"ל.

כלל: נברא נוסף: כמ"ש בוהר כמאן דצחי ושתי בימא רבא שאין נקודה תופסת מקום כלל.

אבריו: נרא: אהרן.

רב חסד: נרא: רחמים רבים.

חסד עליון: נרא: חכמה עלאה.

ח"ע: בכת"י אחד: חסד עליון.

סלח לנו אבינו כי חטאנו כו'. לכאורה כי זה אין לו שום שימוש כלל כאן דמשמע כאילו הוא נתנית טעם למה יסלח לו מפני שחטא וזה פלאי, אלא הו"ל אשר חטאנו כו'. אך הענין דזה קאי עמ"ש קודם לזה החזירנו בתשובה שלימה לפניך כו' ואזי סלח לנו כו', שענין מחילה הוא החזרת הרצון שנסתלק ע"י העונות כי הנה המצות הם רצון העליון וכשחוטא אזי מסתלק הרצון ממנו וזה נק' תרעומות שאינו עושה לו שום מעשה כלל רק שמתרעם עליו וענין התערומותי היינו הסתלקות הרצון, ואח"כ המחילה הוא החזרת הרצון. ואמנם בחי' רצון זה אינו אותו הרצון שהי' תחלה מאחר שהוא נסתלק למה עתה יחזור כו' אלא מבחי' רעוא דרעיון מקור הרצונות שממנו נמשך השראת הרצון מחדש והוא יותר נעלה מבחי' הרצון שנסתלק כו' וז"ש סלח לנו אבינו פי' גלה לנו רצונך מבחי' רעוא דרעיון הנק' רצון העליון כי יש גם רצון אחר שהוא תחתון כו'. וכ"כ למה כי חטאנו ונסתלק ממנו רצון שבמצות ומאחר שעשינו תשוב' אי"כ צריך לגלות לנו רצונו העליון להיות סלח לנו כו'. וזשרז"ל זדונות נעשו לו זכויות וא"כ כל שיש לו זדונות יותר הרי זכויותו מרובים אח"כ מאחר שכל כל זדון צ"ל המשכת רצון העליון להיות מחילה כו' והוא בחי' זכויות אחרי' שלא כשל הצדיקי' שזכויותיהם הם רק המשכת הרצון שבמצות כו' ולכן במקום שבע"ת עומדים צדיקי' גמורי' אינן יכולי' לעמוד, וכתי' שלום לרחוק שנעשה קרוב ברישא והדר לקרוב, וכן יובן כי הזדונות הם ממה שנפל מבחי' אלה המלכים למטה מטה ולכן כשמתעלי' ע"י התשוב' הוא מאד נעלה יותר ממעשה המצות של הצדיקים. וכך הוא ענין הרפואה שטפה א' מהסממני רפואה יש בה כח רב לחיזוק הגוף כהרבה יין ושמן עדי"מ וא"א לגוף לקבל ולהחזיק כ"כ מזונות בתוכו משא"כ בסממני' שפועל כזאת בטפה אחת וז"ש ישלח דברו וירפאם שהם צירופי אותיות שנשלחי' ברפואות סארסה פרילע כו'. וכך הוא ענין התשו' שהתהפכו' זדונות של הבע"ת נעלה יותר ממעש' המצות של הצדיקי' כי לפי שהם למטה ביותר שהוא מפני ששרשם בתהו הוא מלמעלה מעלה ביותר, וז"ש רז"ל כל העושה תשובה מביא רפואה לעולם וד"ל.

רופא חולי עמו ישראל והוא ענין תחית המתים חולים חולי הנפש משבירת הכלים רפיח ניצוצין יש מהם מתים לגמרי כשנפלו במאנין תבירין והאור של הכלים נסתלקו כו' ויש מהם נשארם במקומות נמוכים מאד ומשתוקקים לעלות למעלה לשרשם כאור שלהבת הנר וכו' אך שהם

מלובשים בלבושים צואים מאד לכן גם אהבתם ותשוקתם הנפלאה היא מוסתרת מאד ונעלמת בכמה לבושים צואים (ובל"א פאטאיעמנער פאיער) ונק' חולת אהבה שמפני שקשה לה להוציא בפועל רשפי אש התבלבשותה מפני הלבושים צואים הלב כואב לה וכמעשה בא' שחלה ונטה למות מחמת תאוותו של ה' יכול להוציא בפועל ממש כו' משא"כ אם היתה פועלת רשפי אש תשוקתה בהתלהבות אמיתית שלא היו העוונות מחיצות של ברזל מבדילים ומפסיקות ומטמטם לבה כאבן כו' אדרבא ה' לה לשמוח בתענוגים כו' ותקבל תוספת הארה להאיר בה כקבלת הלכנה מן השמש כידוע דל"ל מגרמה כלום כו' וזהו רופא חולי עמו ישראל מי הוא ישראל שהוא בחי' ז"א כו' המאיר לנוק' כו', וזהו לכה דודי לקראת כלה כו', אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים שהוא ז"א כו' כי רב שבענו בוז הוא ענין יניקת הקליפות ממעשינו רעים וחטאים רבת שבעה לה נפשינו רבות היא הקליפות טורא דפרודא כו' נפשינו חלק אלוה כו' היא לבשה לבושים צואים ונחלכלכה מאוד תועה היא בדרכה דרך הקודש כהתעות שכור שכורת ולא מיינ כי כאלו כסתה פניה בכוץ ומוליכין אותה לכל מקום שירצו והיא אינה מרגש' לכן נק' יונה לשון אונאה כידוע הלעג השאננים כו' ע"ש נשים שאננות כו' וזהו ע"ד אנוכי ורעייתי, בתולות אחריה, ז' נערות דאסתר כו' שהם הז' מדות כלי הנשמה שפועלת בהם רצונה כו' ונותנים מוחין וחיות להם ונק' מוחין דמדות שכל של אהבה כו' ג' אמות וז' כפולות כו' ודו"ק. ומבקשת סמכוני באשישות אשישי חמרא יין המשומר והוא הדעת שהיא התקשרות בדברי חכמה עם הרגשה החושיית והיא המזיגה חכמה לבינה עד שמראה בעיני שכלו דכולא חד ויראת ה' על פניו ובלתי יוכלו לחטא כב"א רפדוני בתפוחים תפוח זה כלול מכמה גוונים והוא ענין ת"ת מכריע בין ב' הקוין חוי"ב כו' וזהו הבקשה בברכת חונן הדעת שאם אין דעת אין הכדלה כו' כנזכר בירושלמי וכמאמר ע"פ כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם שהוא ענין הרחמים ת"ת כלול מחוי"ג משה מלגאו הוא ענין הדעת דא"א כמ"ש בר"מ ויעקב מלבר שהיא הת"ת ושניהם בחי' מכריע בין ב' הקוין והוא השלימות האמיתי פי' אדם שלם בכלא כידוע.

וזהו אתה חונן לאדם דעת אתה כנ"י כידוע אתה מוציא מפיך והוא ענין התשוקה צמאה לך נפשי העלאת מין בחי' רצוא כו' וכשכנ"י בשלימות אמיתית שזהו התחלה פתחי דתרעא מלמעלה בזאת יבוא אהרן כו' שכל מצוה מצוה מסייעין אותו מלמעלה הקב"ה עוזרו וחונן לו במתנה כי כל מחשבות ביד ה' כידוע משפט לאלקי יעקב שזכות עבודת ה' שופטו מלמעלה כמה ראוי ומוליכין אותו בדרך שיתקרב מאיליו כי הוא ית' סוכ"ע כו' וידוע שהדעת היא עיקר קיום האדם וחיותו בהיותו כ"א לא יתקשר בדעתו במוחין

במדה לא תפעול המדה כי תבטל מיד כו' ולכן עיקר ההבדלה וההפרש בין רע לטוב שלא יתערב רע בטוב כלל דהיינו כשהוא באהבת טוב לא יהי' בו תערובות רע לגמרי שהוא בחי' יצירה כו' והוא בסיבת הארת הדעת בהיותו מתקשר בעומק דעתו וכינתו במוחין דמדות אהבה לטוב ממילא נפרד הרע אפי' לבושים צואים כי לא יגורך רע במקום שיש אמיתית אלהות ברור מכל סיג ואף שהרע בתקפו כשתנוח דעתו ולא יתן דעתו ומחשבתו כלל באהבת הטוב יעורר הרע כמו שהי' עכ"ז בשעת עשי' הטוב לכדו הוא ואין זר אתו והוא ענין בינוני כידוע וזהו אם אין דעת אין הבדלה ולכן עיקר פשט התו' ולהורות ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ואם שתה רביעית יין אל יורה כו' סלסלה ותרוממך סלסול בשערו כידוע להניח כל דבר על מקומו הראוי ולא יהי' מעורב והכל הולך אל ענין א' כי משה הוא הדעת והוא ענין הלכה למשה מסיני פי' שאין הלך המשכת חכמה מאוי' לדעת מסיני פי' הר שפל מכל ההרים כידוע שאין התו' מתקיימת אלא במי שדעתו שפילה עליו לא בים היא פי' במי שמרחיב דעתו כים פי' ענין הרחבת דעת כשהדבר שהוא מחדש מדעתו גדול הוא בעיניו מאוד יותר ממה שהוא נמצא שהתו' שחידש קטן הוא מדעתו של עצמו והוא ענין מרחיב דעתו עלי' כים וזה בא מגסה"ר בחי' יש לגרמי' כו' ומה שהוא דבר של עצמותו יקר הוא מאוד בעיניו ותופס מקום רחב מאד כאלו דבר גדול הוא כו' ושל זולתו קטן הוא כו' ולכן אין התו' נכנסת ומתקיימת בדעתו כי אם הוא צריך לקבל השגתו ממנה ממילא מוכרח לצמצם מוחו בצמצומים (כענין אזעירת גרמה) בכדי לקבל מן המשפיע ולזהו דעתו של עצמו שפילה ואינו תופס מקום כלל יוכל לקבל השגת התו' בקיום אמיתי בדעתו כי יכול להתקשר בדעתו השפילה בדעת וחכמת התו' וכו' וזהו אפי' בפשטי התורה וקל וחומר בפנימיות התורה כאמור מה מים הולכים ממקום גבו' למקום נמוך כו' ומי בן עוה"ב כו' גריס באורייתא ולא מחזיק טיבותא לנפשי לך קראי לך תנאי חדאי נפשאי אידי השתא ודו"ק.

וענין הרפואה לחולי עמו הוא עדי' ישלח דברו וירפאם מגיד דבריו ליעקב רפאות תהי לשרך חש בראשו בחכ"ד יעסוק בתו' שהיא מזון הנשמה כלחם כאמור למשל מן מזון הגשמי דם הנפש מתרבה ועולה הנברר ממנו בירור אחר בירור להמוח וממתקים אותו כו' וכן התו' לנשמה גם לחבי' דנשמה כו' וזהו חש בראשו כו' סם חיים הוא ופי' סם חיים היא דבר חריף מאד ובמקום מכה קשה היא מאד לסובלו אבל מרפא הוא הבשר ומתקנו כו' וכן בפנימיות הנשמה בלבושים הצואים כו' בראתי יצה"ר בראתי

תבלין תורה אם אבן היא נמוח אם ברזל הוא מתפוצץ שהוא נק' אש כידוע
מכרזל שמתרכך באש ע"ד כהמס דונג כו' אבל כשאין מכה אין רפואה ואין
סם כלל ולכן במי שדעתו רחבה כים אין לו כלי ריקן ואינה מתקיים בו כלל
וכו' ודו"ק.

(ברכהמ"ז)

(בברכות המזון) ומברכין אותך ויתברך שמך בפי כל חי וגו'. להבין
איך יתכן לשון הברכה על עצמות אא"ס ב"ה שאנו
מברכין אותו כבי' ועוד מהו כפל הלשון של הברכה שמברכין אותך יתברך
כו'. אך הנה הענין הוא דהנה אמרו"ל כל היושב ושונה הקב"ה יושב ושונה
כנגדו פי' כי הקורא בתורה ברוח פיו אזי מתלבש בדבורו בחי' דבר השי"ת
כי התורה היא הכל דבר ה' ית' שיתלבש בפי הקורא כאלו נתנה היום מסיני
כו' וכן הלכות דתושבע"פ הן משניות הן ההלכות הן אגדות כולם הם דבר
ה' ית' כי התורה נתנה בה' קולות שהם ה' מיני המשכות באא"ס והם הי"ח
שלמעלה כי זרעים הוא בחי' חס' שבחס' ומועד בחי' גבור' שבחס' כו'
וטהרות הוא סדר הששי שהוא בחי' דעת שדעת הוא מקו האמצעי שיסוד
עולה עד הדעת כנודע (ס' קדשים שהוא נצח ענף הח' כו') שזהו בחי'
מדריגה הששית שבהמדות העליונות שלא נמנה במנין ה' קולות שבהן נתנה
התורה והיינו כמו ששמע ממורו ע"ה (ה"ה דמעזריטש ז"ל) ע"ז שאז"ל
מהארץ ועד רקיע ת"ק שנה מרקיע לרקיע ת"ק שנה כו' הכל קחשיב ת"ק
שנה נגד חמש ספירות עליונות שכאז"א כלולה ממאה (כנודע שכל ספי'
כלולה מעשר והעשר כלולים מעשר הרי עשר פעמים עשר עולה בחשבון
מאה) שהם ה' מאות והספי' הששית שהוא בחי' יסוד לא קחשיב בין הרקיע'
והחיות כולם מפני שהמדריגה הששית שהוא בחי' הרקיע שעל ראשי החיות
נטוי כעין הקרח הנורא שהוא תכלית הביטול האמיתי של בחי' יסוד שהוא
בחי' התקשרות כו' שזהו תכלית הביטול האמיתי שעל ראשי החיות כו' ולכך
לא נמנה בין ה' מדריגות שבתוך החיות והרקיע' עליונות שהם רק ה'
מדרגות וזלת בחי' יסוד שהוא מבחי' הבורא ית' הרקיע הנטוי על ראשיהם
בבחי' מקיף כנודע וכמ"כ בה' קולות שבהן נתנה התורה לא נחשב בחי' יסוד
שהוא מדריגה הששית שהוא תכלי' הביטול האמיתי בחי' הקרח הנורא כנ"ל
ולכך כל הקורא ושונה בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו היינו בחי' המשכות

אא"ס ב"ה למטה שהתורה נתנה בה' קולות שהם ה' המשכות שונות כו' וד"ל.

וזהו ומברכים אותך פי' בחי' הברכה הוא ההמשכה מן העולם ועד העולם שיהי' שם ה' מבורך ונמשך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגלי' להתגלות בבחי' גילוי ממש ע"י עסק התורה שנתנה בה' קולות כו' שכל היושב ושונה בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו וכו' וזהו ומברכים אותו פי' שאנחנו ישראל ממשיכים בחי' גלוי עצמות אא"ס ב"ה שיומשך ויתברך למטה בבחי' גלוי ממש ע"י עסק התורה כנ"ל. יתברך שמך בפי' כל חי תמיד לעולם ועד וזהו בחי' הברכה וההמשכה שמו ית' שיתפשט למטה מטה לכל חי אף לעלמא דפרודא שיתגלה שם ג"כ וכענין שאומ' יהא שמ"י רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך היינו אף לעלם ולעלמי עלמאי שהם עולמות הנפרדים תכלית החושך של הקליפות דבי"ע יתגלה ג"כ בבחי' שמו ית' להשתרר ולמשול עליהם בבחי' ממשלה, מלכותך מכ"ע הם עולמות דסט' דקדושה בחי' המלאכים ונשמות דבי"ע שמלך שמו נקרא עליהם שמקבלים עליהם עומ"ש באהבה ורצון ממש כו', וממשלתך בכל דור ודור הם מדורי החיצונים והיכלות הקליפות שאעפ"כ ממשלתך עליהם הגם שבחי' יש ונפרדים הם ממש תתפשט לשם ג"כ ממשלתו ית' ולכך נקרא בשם מושל כמו עד"מ המושל הוא השלטון הרודה בעם בהכרח ולא בריצוי העם משא"כ המלך כו' כמ"ש במ"א וזהו יתברך שמך בפי כל חי וד"ל משא"כ אנחנו ישראל מברכים אותך בחי' עצמות אא"ס ב"ה ממש אבל שמך בלבד יתברך אף בפי כל חי שהם למטה הערב רב שעמדו מנגד ומרחוק וד"ל.

(ערבית)

ונשמח בדברי תורתך כי הם חיינו ואורך ימינו. להבין מה שאמר דוד המלך כי אמרתך חייטני וכמה פסוקים כיוצא בהם שהתורה היא לו חיות וכן רב ששת שא' חדאי נפשאי כו' אך הנה שעיקר ענין התפלה אע"פ שתהי' באה"ר בתענוגים להתענג על ה' אינה נקראת בשם חיות כלל להנפש כי החיות היא השבת הנפש אל הגוף שישאר בעצמותו כמו הרעב שלא אכל כמה ימים נפשו בבחי' התסלקות מן העצמיות ובאכלו המאכל תשוב נפשו אל גופו ויהיה במנוחה והשקט. והנה עיקר התפלה היא הצמאון וההסתלקות

הנפש מפני חולת האהבה דוקא עד כלותה ממש כי כל מה שהאהבה מתגברת יותר אינה נשלמת התשוקה ביותר ויוסיף דעת יוסיף מכאוב שיצעק מכאב הלב על ההרחק שהוא מרוחק מה' אחד עד שימאוס בחייו וישאר בלי חיות כלל ע"ד שהעלה טינא בלבא. וזה שאמר ר' יוחנן (ברכות פ"ה) כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר תוחלת ממושכה מחלת לב מאי תקנתיה יעסוק בתורה שנאמר ועץ חיים תאווה באה. ואע"פ שיתענג על ה' עונג זה היא כליון הנפש מפני התשוקה הנפלאה כמו מיתת בני אהרן שהי' מפני עריבות ידידות מתיקות בקרבתם לפני ה' איכ כל מה שיתענג בתשוקתו הנפלאה אינו אלא חיי שעה ולא חיים אמיתים שהחיים אמיתים היא השפלת הנפש ולהתצמצם בכל הגוף ויהי' במנוחה והשקט אז הוא חיות אמיתי לגוף ולהנפש הוא צמצום כו' אבל כליון הנפש מפני התשוקה זהו עלית הנפש למקור חוצבה בשלימותה אבל צמצום הוא לגוף כן כביכול כל מדת מלכות שהוא כח מקור כל המקבלים נק' בשם חיות השפלה בגוף שהם העולמות ולכן נק' חיי שעה דלית לה מגרמא כלום שהם שואלים מאה"ר ופי' שואלים שאין להם חיות עצמי כ"א בחי' הסתלקות ומה שיחיו העולמות הוא לפי שעה לבד ומיד חוזרים למקורם ולכן כל עיקר התפלה הוא כליון הנפש ואע"פ שאין עבודה בלא שמחה היינו עבודת הקרבנות אבל התפלה עיקרה אינה שמחה אדרבה הפסד וכליון העצמות עד שלא יהיה לו חיות כלל מצד עצמותו. ולכן אמר דוד אמרתך חייטני שאין לו חיות אחר כ"א דברי תורתך שלאחר התפלה בראותו שא"א לו להשיג תשוקתו ידבק במחשבתו ולבבו בתורה ויה' לו לחיות ולהשבת הנפש וכל שיהי' רעב ביותר יותר תהי' ההשבה בד"ת מפני שהתורה ומצות יכולת השגתו להתפס בהם ממש כמו שמעיין בעומק שכלו בד"ת ששכלו נתפס ונתכלל במהות השכל של ד"ת ומהות השכל של ד"ת הוא חיות בעצם שהוא חיי עולם פי' שהוא מוחין דז"א שהוא כמו הנפש בעצמותה שהוא למעלה ממהות התפשטות חיות להחיות הגוף אך שמדת מל' אזלת לטורי חשוכא וארחת מזונא משם פי' הם ע' שני' השאולי' מהערפל שהוא חושך בחי' י"ס דא"א שהוא חכים ולא בחכמה ידיעא והיא נק' חכמה שלמעלה והתורה הגלויה נובלת ממנה לכן מאחר שגם חיי שעה שלה שאולים משם מפני זה כשתשוב לאחר התפלה ותתקשר בתורה הנה היא באה לאמיתת מקומה ושרשה אשר הושאלה משם. וזהו כי צור חיינו לשון מקור כמו צור חוצבתם והיינו כשיתקשר השכל בתורה בעיון עמוק כו' ומגן ישענו בחי' מקיף כשהוא קורא בתורה שהשכל של ד"ת מותפס ומתעלם בהבל דיבוריו והיינו דבר ההלכה דוקא שהיא מקיף להנפש וב' מיני חיים אלו פנימי ומקיף הכל מחיי עולם שהיא ע' שנה דאדם קדמאה וזהו שא' חדאי נפשאי ונשלמת תשוקתה בהיותה קראי לך בבחי' דבר ההלכה דוקא שאז אתבסמת מחולי תשוקתה ועביד נייחא לה. ולכן מיד

שפורשים מתורה מתים כדגים שבים שהחיות של דג אינו מובדל לעצמו כמבמ"א אבל מי שהוא מרוה צמאוו בתפלה עצמה במה שנתקרב לה' אחד והוא שמח ומתענג מזה מצד האהבה לה' ה"ו חיי שעה ולכן אמר לו מניחים חיי עולם פי' מפני שבתורה שהם חיים עצמיים רשאי הם לשמוח בהם כמו שא' חדאי נפשאי וכן ר' אלעזר בר"ש שהי' מתגאה בעצמו על שלמד תורה וכן ר' אבהו דנהיר אנפוהי מתוספת חדשה וכן אמרו דחזוה דשמעתתא מן פתיחת מילי דבדיחותא מקודם כי פקודי ה' משמחי לב כתיב ואע"פ שתהיה בשמחה זו שמחה גשמיות לגופו אינו פוגם גיאות והתנשאות זו כ"כ בנפשו כמו שפוגם גיאות והתנשאות הלב מרוב שמחה בעבודה שכלב בתפלה והטעם הוא כנ"ל שעיקר התפלה הוא חיי שעה פי' חיים שהוא בבחי' הסתלקות וביטול העצמות אבל התורה הם חיי עולם פי' מוחין של מדות עליונות שהוא עצמות אדם דאצי' בפנימיות מדותיו ית' שהוא קדוש ומובדל אפילו להיות מקור לחיות העולמות כי מה שנק' חיי עלמין חי העולמים ע"ש שהוא מחיה חיים פי' משפיע מוחין לנוק' הנקראים כל חי כידוע ויהי' אדם לנפש חיה אבל מצד עצמותו הוא נק' חיי עולם כי הוא למעלה מהמשכות ו' אלפי שנין שהם נמדדים עפ"י חיצוניות המדות כידוע בבחי' נה"י שבו שאז יקרא חי העולמים דבי"ע אבל חיי עולם הוא חיות עולם בבחי' נה"י שבו הנק' עולם כידוע והיינו בחי' המוחין שבמדות והוא אורייתא דבה ברא עלמא אפי' עולם העליון הנק' חיי עלמין וע"כ אין תערובות שמחה שמצד הגוף פוגם כלל בחיי עולם מאחר שהוא למעלה ממקור דמקור להנשמה כי כל עליות הנשמה אינה אלא לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא בחי' נה"י. שבו אבל המרוה צמאוו ומתענג בחיי שעה מקרבתו לה' בתפלה שם יש אחיות חיצוניות ויפגם את אור החיות של התפלה עד שיתגאה ממש ויתהפך ח"ו מטוב לרע אבל אילנא דחיי הוא בחי' חיי עולם הנ"ל שם לא יגורך רע כתי' ולא יפגום אורו כלל מחמת שמחה וזחות הלב לכן כשרצה רבה וכמה אמוראי להנצל ממ"ה שלא ישלוט בהם לא פסקו מד"ת עד דפקע ארזא דבי רב ואישתק ולא מצאו עצות לנפשם בהעלאת נפשם באה"ר ולהתענג בדברי שירות ותשבחות כמו בתפלה מפני שהתפלה היא בבחי' מל' שהיא אילנא דטו"ר מחצי ת"ת שבה כמ"ש בזהר"י.

בזוה"ר: מהכתי' אינו ברור אם זהו סיום המאמר, או שחסר שם הסיום.

(קבלת שבת)

שבת פ' וישלח בעזרה

לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה. הנה בשבת הוא עליו' כל העולמו' עד רום המעלות כידוע, אי"כ מהו לשון לכה מלמעלה למטה לקראת כלה כו' אך הענין דהנה בכל עליית המקבל אל המשפיע צ"ל תחלה המשכת המשפיע בבחי' חיצוני' שבו לבחי' חיצוני' המקבל כדי שע"י המשכה זו יוכל המקבל לישא א"ע להיות קרוב ולהתעלו' למדרג' המשפיע ואז יקבל המשכה הפנימי' מן המשפיע כו'. והוא כמשל בן יניק וקטן כשאביו רוצה להשפיע לו איזה מאכל או שינשקנו וישתעשע בו כו' והרי התינוק הוא קצר הקומה שאינו מגיע לקרסולי רגלי האב, צריך האב להשפיל את ידיו הגבוהי' מאד נעלי' מראש התינוק עד למטה מתחת התינוק ולהגביהו עד ראשו של אב כו' ואז כשהתינוק על ידיו אצל ראשו ישפיע לו המאכל או ידבר וישעשע עמו פא"פ כו' ונמצא שהמשכה של חסד האב בהשפילו את ידיו להגביה את התינוק היתה מבחי' חיצוני' של האב שלא הי' בהשפעת ידיו שום מזון מאכל או דיבור ושעשוע כו' והרי זו ההמשכה אינה אלא בבחי' חיצוני' לצורך הקבלה שיקבל אח"כ פא"פ כו' וכן המשכה זו לא קיבל התינוק בפנימיותו שישכיל ויכיר הטובה בידי האב המגביה אותו כו' שהרי נדמ' לו שמעצמו הוא מתקרב כמ"ש במ"א כו' שטובה זו טובת אותו על כלי השגתו בבחי' מקיף כו' וגם שהיא אצל התינוק בבחי' חיצוני' ואחוריי' שבו דהיינו רק מה שהוא רוא' שמתקרב אל אביו לקבל ההשפעה כו' ואח"כ בהיותו פב"פ מקבל ההמשכה הפנימי' של האב כדיבור האב או אהבת נשיק' או שמשפיע לו מאכל גשמי לתוך פיו כו'.

ועפ"ז יובן למשכיל בעליי' מל' דאצי' לאחר שנסתתרו' בגי' עולמו' בי"ע בכל ו' ימי המעש' להיות ראש לשועלי' כידוע הי' כמשל ערך סגנו' התינוק קצר הקומה מאד כו' לגבי עצמיו' מהו' אורו' מדותיו ית' הנק' ז"א דאצי' כידוע, וכדי שהי' עליי' למקור כל הבעלי גבול הנק' כלה בז"א דאצי' הנק' דודי, צריך שילך דודי וישפיל א"ע מאד מלמעלה למטה בהמשכה חיצוני' עד מתחת בחי' נהי' של המקור כל המקבלי' בכדי שע"י המשכה זו תוכל להתעלות מהשפלתה בכי"ע ולהיו' אח"כ פב"פ לקבל המשכת הפנימי' הנק' פני שבת. דהיינו שמדות שבמלכות תקבל הארו' המדו' העצמיים פא"פ דוקא לאחר שהמדו' שבמ' הוגבהו מסתרי' צמצומ' בכי"ע וההגבהה הית' ע"י הליכת דודי והשכלתו מתחת זרועות עולם כידוע וד"ל, ונק' השפע' זו שבבחי' פנימי' במדו' שבמ' לאחר הגבהתם, בשם פני שבת,

פנימי' השבת שלה, שעליית' מצמצומ' בני"ע נק' שבת תתא' שבת דמעלי שבתא כידוע וד"ל.

אך ענין אמרו לשון נקבלה שגם ז"א מקבל פני שבת שלו כשמל' מקבלת ממנו פני שבת שלה כו' להיות' כי ידוע שעיקר המשכו' אורו' האצילו' אינו בשביל עצמות' רק בשביל התהוו' בעלי גבול מאין ליש אבל בשביל עצמות' היו חזורי' למקור הממשיכם כו' איכ מובן למשכיל שעיקר תוספת הארה בכחי' פנימי' להם אינו אלא כאשר ישפיעו הם למקור כל המקבלי הנק' כלה בכחי' פנימי' כאשר הוגבהה מבי"ע כנ"ל, ואז ע"י שיש מקבל יהי גם להם תוספת ברכה ומוחי' פנימי' למקורם הממשיכם דהיינו אם הננים כו' וכמ"ש במ"א בענין ברכו' לראש צדיק כו' וכן עד רום המעלות שיהי' בא"ק ומל' דא"ס בכל משפיע ומקבל כשהעלול המקבל מהעילה יש לו עלי' שיקבל בכחי' פנימי' של המשפיע אז דוקא יומשך תוספת הברכה להמשפיע כו' וזהו הנז' בזהר תמיד דכשיש דבר ונוק' אז הברכה דוקא נמשך כו' וד"ל וזהו נקבל"ה היינו יחד מבינה דאצי' אע"פ שאינן שוין בקומתן לקבל אלא בש"ע כידוע, ובליל שבת אינה מקבלת אלא מחג"ת שבו כמשי"ת, עכ"ז מאחר שעיקר סיבת קבלתו את פני שבת' שלו לא הי' רק בשביל הכלה כו' לכן הוא או' נקבל"ה וד"ל.

והנה נוסח הקבלת שבת (שייסדו הר"ש אלקבץ עפ"י קבלת הרמ"ק ז"ל ואין הפרש בינו לקבלת האריז"ל אלא שזהו בסוד נקודו' לבד דהיינו רק י"ס ולא שתתחלק הנקוד' לייס כמו כתר שבחכמ' וחסד שבחכמ' וכו' שאז נקרא' ספי' וכשכולי' מבי"ע נק' פרצוף כו' שזהו עיקר קבלת האריז"ל אבל בכלל מאתיי' מנה דממילא יש בו כוונת' האריז"ל וד"ל) הוא עפ"י סדר פסוקי שיר השירים, שז"א משבח לנוק' מה יפו פעמיו וכדומ' ונוק' משבח לז"א ראשו כתם פז כו' וכאן תחלה ייסד נוסח לכה דודי שהוא הכולל בכל עליי' כנ"ל. ואח"כ זכור ושמור שהוא הוראת השרש של המשפיע והמקבל שאחד הם במקור חוצבם בדיבור א' נאמרו כו' ואח"כ שבחה של הכלה הנק' שבת דמעלי שבתא ואו' דודי לקרא' שבת זו לכו כללו' נ"י כי היא מקור הברכה מראש מקדם נסוכה, אע"פ שהוא סוף מעשה שהוא דבר ה' ורוח פיו ית' המהוו' כל בעלי גבול כידוע, עכ"ז שרש המשכתה היא הגבה למעלה מן הראש הנק' חכמ' כי צרופי הדיבור לבד נמשך מחכמ' כידוע שאבא יס"ד ברת"א אבל שרש מהו' כח הדבר הוא נמשך מן הרצון הפשוט א"א שרש כל הנאצלי' כידוע, וזהו מקד"ם וכן תחל"ה של מחשבי"ה חשב מ"ה הנק' חכמ' כמ"ש אנ"י ראשון ואנ"י אחרון וכידוע, ובשבח זה שמזכירי' שרשה בכחי' אצילו' מתעלית מהשפלת' כמו שמתעלה ותרומם לב העני משפלותו ובזיונו כאשר יספרו בשבחו ויזכירו שהי' עשיר כו'.

ואח"כ או' מקדש מליך עייר מלוכה דהיינו מה שמסתתר' מאד בו"ק דבי"ע ואז נק' עייר מלוכה כמו בנין בתי העיר מקיבוץ אבנים זעג'ז כו' כמ"כ צרופי אותיו' הדיבור של מעלה כאשר כבר נבראו בהן כל העולמו' כידוע ובין נקבי הצרופי' יקבלו הקליפו' גיכ חיו' מן הזיע' כידוע לכן או' לה צא"י מתוך הפיכ"ת הנוגה ושתרחץ מן הזיע' כו' רב לך שבת שם להחיו' רוח הגסה כו' ויחמול עליך חמליה כו'.

ואח"כ התנערי מן עפר הדומ"ם הנק' עולם הבריא' שמסתתר' בהשגו' הנשמו' והמלאכי' שהם כמו ערך הדומם לגבי השכל כו' לכן גם הם מונע' עליית' להיות בבחי' אצילו' כו' ודיל'.

לבשי בגד"י תפארתך, המה אורו' המקיפי' דאצילו' המאירי' בנוק' בלבושיה שע"י מעש' המצות הכלולי' מכל הגווני' חג"ת צדקה ות"ת וציצי' ותפילין כו' כי בהכנסה להיכל המלך שהוא ז"א דאצ"י צ"ל בבגדי מלכו' כו'. על יד בן ישי הוא צדיק חי עלמין המקשר את כל העולמו' אליו כו' הוא המקרב את נפשי שבבי"ע וגואל אותה משם וכמ"ש בר"מ אם יגאלך טו"ב כו' והוא הנק' עטר' יסוד ז"א כו' ודיל'.

התעוררי בהעלא' מ"ן כי בא אורך לכן שיר דברי הוא הנגון בבחי' תענוג כו' כדי שכבוד ה' עליך יורח פב"פ וכו'.

לא תבושי ולא תכלמי מקדרו' ושחררו' הנוג"ה ומה תשתוחחי בבחי' קטנו' כיכ להחיות רוח שפלי' כו' הלא ב"ך יחסו' עניי עמי כי שרשך בארי"ך כנ"ל שהוא למעלה מן השכל והוא חסיון העני כו' וזהו על תליה כמ"ש כוסי רוי"ה שהוא בגי' אר"ך אפים כו' כנ"ל. ואחיכ יהי' למשס"ה שוסי"ך ומבלעיי"ך היונקי' אחורי העור כו' מפני התעלות בבחי' תענוג כו' וכן יסוד חי עלמין שישש עליך כמשוש חת"ן כו' ודיל'.

מ"ן ושמאל תפרוצי. הנה בכל ו' ימי המעשה מקבלת מדת מלכו' מנה"י דז"א לחבר המוחי' שלה, פי' גה"י דז"א המה הארו' בעלמא מן עצמיו' המדו' חג"ת לבד ולכן נקרא"י לבר מגופא וביאור הענין מבואר במ"א ענין מדת הנצוח באדם התחתון הוא שאין בו חיו' המדה כלל אלא שהוא מתגבר בעצמו במדת הנצוח לבד שיהי' כך וכך. כמו נצוח מלחמה שאין אצל המלך רצון וחשק במלחמה זו מצד עצמה שהרי מבזבז הוא אוצרותיו ונהרגי' אלפי' מאנשי' אך מדת הנצוח תגביר עליו שילחום מלחמתו כדי שיהי' כבוד גדלו מתפשט והרי אין בנצוח כזה מדת הכבוד והגדולה העצמי', רק הארה

בעלמא ממנה כמו ענף מן הבד לבד דהיינו עצם מהו הגדולה הוא ההתפשטות על זולתו. אבל כשיהי' מניע' והעדר להתפשטות גדולתו מפני השונא אז יהי' הרצון במלחמ' לא מצד עצמות' כ"א לקיום כבוד גדלו שתתפשט זהו מדת הנצח שיש בו הארה בעלמא מן מדת הגדולה וד"ל. וכן היגיע' שהאדם מייגע עצמו בנצחון ותגבורת בתפלה שיהי' לו אהבה כרשפי אש נק' נצוח שיש בו הארה מן מדת החסד, ולכן מפני מיעוט הארת האהבה בנצוח זה יכולי' בקל לכלבלו במחשבו' נכריו' וגם אנשי' רבי' יתפסו מקום אצלו שיתבייש מהם להתייגע כו' אבל כשכבר האהבה העצמי' בלבבו לא יתבלבל משום דבר כו' וד"ל והוא מדת העקש' להיות' מתחזק באיזה בדבר אעי"פ שלא יהי' חזקו מצד עצמיו' כ"א רק נצוח לבד וד"ל וכמ"ש במ"א באריכו'. ועפי"ז יובן למשכיל שקבלת המדו' שבמל' הנק' ימות עולם וגם חביד של מדו' אלו הנק' חכמ' תתא' כידוע הי' כל ו' ימי המעש' רק מבחי' נצח דז"א שהוא ענף החסד לבד ולכן הוא לבר מגופא, והוא קול ה' השובר ארזי' כי ארזי' לבנון המה עצמיו' מדותיו ית' חג"ת דז"א דאצי' וענין השביר' הוא כאשר יהי' במדת החסד והגדולה ההיפך ואז ישלח מדת הנצוח שיתעקש שיהי' כך כו' כמ"כ לאחר שאור החסד דאצי' יהי' בו צמצום והסתלקו' אז יומשך אור מדת הנצח שהוא כמו ענף מן הבד וד"ל. וכאשר עלתה מצמצומי' דבי"ע מקבלת מוחי' שלה מעצמיו' המדו' חג"ת דאצי' כו' ולכן או' במזמור שיר ליום השבת איש בעיר לא ידע דהיינו שאין אחיו' לס"מ במדת החס"ד דאצי' העצמי' ששם הדעת הכוללם כו' רק במדת הנצח כמ"ש ויגע בכ"ף יריכו' במדת הנצח ירך ימין דיעקב' כידוע ושאלו הי' כל מלחמתו בפלשתי' להעבירם מיניקתם במדת הנצח כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר לא יומשך לחיצוני' הנק' שקר כו' כי הית' נשמתו מרכבה למדת הנצח דאצי' וד"ל וזהו עד ימין ושמאל דז"א תפרוצי שתקבל מחויג העצמי' ע"י בין פרציי יסוד סיומא דגופא המגלה השפעו' המדו' לחוץ כו' והוא כמשל גילוי הפרצה כו' וד"ל.

בואי בשלום בואי בשלוי' ב' מיני שלום צדיק עליון וצדיק תחתון והעליון התקשרו' המשפיע בהמקבל והתחתון הוא התקשרו' המקבל בהמשפיע בהעלא' מ"ן כו' וזהו בואי והתעלי ע"י שלום מ"ן דנוק' כו' וגם ענין בואי הכנסי לתוך שלום דלעילא צדיק חי עלמין כו' וד"ל.

(שחרית לשבת (ו'י"ט))

בעזרה יום א' פ' לך לך

אין אנו מספיקי' להודות כו' על אחת מאלף אלפי כו', להיות כי מתחלה אומרי' לך לבדך אנחנו מודים ולכן גם אלו פינו כו' אין אנו מספיקין כו', פי' לך לבדך כי ידוע שהמשל מחיות הנפש בגוף לחיות אלקות בעולמות אינו דומה כלל שהרי לא כמדת הקב"ה מדת ב"ו כו' להיות כי הנפש היא ג"כ בעל גבול כמו חיות דומם הבשר רק הוא בדרך דוגמא לבד כי בצלם אלקים נעשה האדם התחתון ולכן א' מבשרי אחזה כו' ולכך מה שהנפש תתפעל ממעשה האברים אם יתייסרו או יתענגו הוא מפני היותה אינה מרוחקת הרבה במעלת רוחניות' על רוחניו' גשם הבשר כו' אבל למשכיל הנמשל למעלה במקור כל החיים העליונים והתחתונים' הרי אינו בעל שינויי' כלל שיצטער בעת צער המקבל או יתעדן מעדן המקבל כו' שהרי הוא חי ולא בחיים שאין ערוך לו כלל עם הגבלת הנבראים כו' ולא יובן לשכל אנושי כ"א בדרך דוגמא מחיות הנפש קודם שתפעול פעולת חסד ותענוג או יסורים וצער שהתחלת סיבת הפעולה יומשך מן הרצון תחלה לשכל המשכה רוחני' מאד שלמעלה מן השכל ואח"כ יומשך המשכה שכלי' להוליד אהבה בלב במדה ומשקל ואח"כ משתלשל עוד מן הרוחני' האהבה לבשר הלב לעורר כח היד להחיות ולהשפיע לזולתו המקבל שכל זה הוא השתלשלות מעילה לעילה הנמוכה ממנה מרצון משתלשל לשכל כו' עד פעולת היד עצמה אבל הנפש בעצמותה כשאינו רצונה לפעול חסד אז היא למעלה מכל השתלשלו' אלו אלא יש בכחה להיות השתלשלו' זו וכמ"כ יש בכחה להיות השתלשלות של גבורות ואכזריות כו' והרי על מה שיש בכחה לא שייך לו' שכח זה נתפעל מפעולת החסד והתענוג או להיפך כו' כ"א מה שנמשך מן העצם לרצון אז בשעת עשיו' החסד והתענוג יעורר תענוג גם ברצון כו' שהרי כאשר לא יחפוץ בהתענוג לא יתענג ממנו כו' ועד"ז יובן למעלה שחיים העליונים והתחתונים' נמשכו מאלקי' חיים בהשתלשלו' רבות מאד מעילה לעילה כמו חסד דרוע' ימינא דקוב"ה הוא כלי ואותיו' אור מדת האהבה דאצי' אשר האור נמשך במדה ומשקל להיות כח הפועל להיות חסד גבולי כידוע וגם האור נמשך בהשתלשלו' מן השכל וכו' והכל בשביל התהוות החסד גבולי ולכך יכול החסד התחתון לעורר למעלה עד רום המעלות אבל מ"מ לגבי עצמו' אלקות לא יתכן לומר שיתפעל ויתעורר מחמת החסד גבולי שהרי הוא כדוגמת הנפש בעצמותה קודם שתפעול כנ"ל וד"ל אבל לאחר הפעולה בנפש אין המשל דומה כלל שהרי יש ערך להמשכות הרוחניו' עם המשכת היד הגשמי שהרי נשתלשלו מעילה לעילה

כו' אבל באצי' לבריאה לא נק' בשם השתלשלו' אלא ע"ש הפעולה לבד אבל לא שנשתלשל בעצמו' אצי' כי לא יתכן לו' לשון השתלשלו' באלקו' כמ"ש במ"א ולכך אין לדמות התהוות הנברא מאצי' כ"א כמו הנפש קודם שתפעול כנ"ל וד"ל.

וזהו לך לבדך כי אני ה' לא שניתי אף שיומשך מדרוע' ימינא חסדי' ומשמאלא גבורו' בבי"ע עכ"ז לא שניתי בעצמותי והוא לבדו כמו קודם שנמשכו החו"ג בנבראי' כנ"ל ולכך אין אנו מספיקי' להיותינו בעלי גבול להודות אפי' על אחת מאלף כו' פי' אחת הוא המשכת מדותי ית' להוות כל העולמות ע"י מדת מלכותו בסדר אופנים כאלו בג' צמצומי' בי"ע כו' אינו אלא רק הארה והמשכה א' בין כולם מעצמות אלקות ונק' אחת אך בהיות גדרי הטבע' של כל העולמות כסדר קבלתן ממקורן מחסדי' או גבורות כו' הרי נסתר עצמו' אלקות ונראה כאלו הכרחי' בעל החסד מוכרח להשפע' חסד ולא גבורות כמו שבנפש האדם כאשר כבר נמשך החסד בלב יעורר ויניע היד ממילא כו' ולא יוכל היד לשנות לעשות גבורות היפכו וכן אם נמשך גבורות בלב לא יעשה היד חסד כו' אבל למעלה באצי' אינו כן שהרי לית לי' צדק ידיעה כמ"ש במ"א שיהי' הכרח להמשכת חסד גבולי מאחר שאין ערוך לך כנ"ל. וזהו ענין מה שנעשה נסים בהפיכת גבורו' לחסדי' כמ"ש ההופכי הצור אגם מים ואמנם נק' ני"ס לשון הרמה שדבר הגבוה נראה מרחוק כו' מפני שע"י הנס הרי הוא התגלות העצמו' שלמעלה מהשתלשלו' מעילה לעילה כנ"ל. וזהו על אחת אפי' על נס א' אין אנו מספיקי' להודות מאחר שהנס הוא הארה אחת מאלפי אלפי' שבעצמו' אלקו' שהי' יכול להוות ברואים ועולמות כו' והרי היא הארה א' לבד מהאלפי אלפי' וריבוי רבבות פעמי' הטובות פי' הטובות הם בחי' חסדי' דע"י הנק' טובות וחסד דרועא ימינא נשתלשל מהטוב ההוא והרי אינו אלא פעם א' כו' כמשל המשכת חסד אדם התחתון בעת מן העיתים כו' וד"ל).

ויעינינו מאירות כשמש וכירח כו'. הנה כ"ז הוא עליי' מל' דאצי' בכל פרטי' ועכ"ז איננה מספקת כו' והיינו כשיהי' עילוי לעינים שיהיו מאירים להיות כי העינים הם כלי הראי' והרי הם דומים לאור הנר שבהעדרו יחשך כן בהעדר העינים יחשך ולא יראה דבר שלפניו ובפתחו עיניו יראה וא"כ הי' ראוי שיהי' דומים ממש לאור השמש והנר שאין מונע להם שלא יאירו ולא יצטרכו לדבר אחר שיאיר אותם עד שיאירו ובעינים אם הי' אור מאיר בעצם הי' צריך שיראו גם בחושך והרי אין העין רואה כלל בחושך כמו שאינה כו' רק כאשר הי' אור השמש או הנר בבית אז יראה העין ע"י קבלתו אור השמש דוקא. והענין הוא מפני שאין אור ראיי' העין אור עצמי

כמו הבהקת האבן טוב שאף כחושך יאיר כו' רק אור שיכול לקבל אור וע"י קבלתו יאיר בעצמו כמ"ש במ"א בלבנה שאור עצמותה לא יאיר כ"א ע"י קבלתם אור השמש דוקא והיינו להיותה אור המקבל ולא אור משפיע כמו האשה שאף שהולד מעצמותה אינה מולדת בלי השפעת הזכר אז תאיר אורה כו' וכמ"כ אור העין אף שהוא אור אבל הוא בחי' מקבל לבד שלא יאיר אורו כ"א כאשר יקבל הארה וכל אשר יקבל תוס' הארה יוסיף אורו להאיר כמו מי שאור ראייתו חזק מחבירו כאשר יאיר השמש יותר ביום יראה דבר הרחוק מאד וכשאין היום מאיר לא יראנו וחבירו לא יראנו אף כשיאיר היום ביותר הרי אור ראייתו גרם לו תוס' הראי' ועכ"ז ע"י קבלתו מאור היום דוקא וד"ל.

וכן יובן למשכיל שחכמה שבמל' דאצי' להיות כל י"ס שלה דלית לה אור עצמי דהיינו שיאיר מעצמו כ"א כאשר תקבל משמשא בחי' נה"י דז"א כידוע והיינו עולמות' שפירתא דלית לה עייני' כו' ולכן כתיב במשה שהראהו ה' כל א"י לפני מותו פ' שהראהו ה' דוקא ולא ראה מעצמו כי ה' עין העדה והי' צריך לקבלה שיקבל מאור העליון (ומפני שהי' איש האלקי') לכן נעשה מאור לפני מותו לפני לבנה שהוא יהושע ודוקא לפני הסתלקותו הגביהו שלא יהי' בחי' עיני העדה לבד אלא יהי' מאיר וד"ל). וזהו ועיינינו יהיו מאירות פ' שיהי' אור עצמי והוא הנק' מאור ע"ש שמאיר מעצמו בלי שום קבלה מזולתו כנ"ל והיינו כשיהי' שוין בקומתו והי' אור הלבנה כאור החמה ממש וזהו כשמ"ש וכיר"ח שלא יהי' הפרש ביניהם כלל והוא עליי' חב"ד דנוק' שלא תקבל אפי' מחג"ת דז"א כ"א שוין ממש וד"ל ועכ"ז אין אנו מספיקי' להודות על אחת מאלף פ' המשכת הנס כמ"ש מלפני אדון חולי ארץ העליונה כמו שהוא בעצמותו ית' לך לבדך שהרי גם המאור הוא עשה ויצר יוצר המאורות כו'.

וידינו פרושו' כנשרי שמים. כתיב בשמים יעופף כמו שהכנפי' בעוף המה הגמביהים ומנשאים אותו למעלה מעלה והרי יש הוראה שיש בכחם תוס' הארה ממה שיש בעצמם ומהותם כו' כן יש בחי' כנפי' במלאכים עליונים שיעופף בהם להגביה עצמו ומהותו במדריגה שמצד עצמו לא הי' יכול לבא לשם והיינו אהבות ויראות יעופף בהם עד למעלה מהשגתו כו' וכן באהבות ויראות שבאדם התחתון אף שנמשכים מן השכל אבל הם כדוגמת הכנפי' לפרוח בהם הגבה למעלה מהשכל שלו שנתפעל מחמתו כו' וכמו הידים הם בחי' חו"ג גשמי' שנמשכים מן הלב ומן השכל כו' וכשיש תגבורת אהבה או חדוה בלב מיד יגביה הידים למעלה מראשו או כמו סיפוק כפים שבאת מתגבור' השמחה שאין הלב והשכל מקבלי' ובידים יאסף ויקבל

השמחה כו' הרי יש בהם תוס' הארה מבראש ולב עד שבהם תנוח השמחה הגדולה מה שלא תנוח בשכל ולב מפני מיעוט כליהם לקבלה בתוכם כו' אמנם דוקא בהגבהת הידי' למעלה מראשו והוא מפני סיבת קוטן הלב והשכל להכיל החדוה וצר לה מאד בהם אז מגודל הדוחק יתהפכו בבחי' או"ר חוז"ר למעלה ולכן יגביהו הידים כו' וזהו כמו הכנפיי' שמצד עצמם הם שפלים מהגוף אמנם כאשר פרושות ונגבהות למעלה יכולות להגביה הגוף וכן כשידיו עדיין למעלה מהמים אף שראשו שקוע במים יכולים להגביה כל הגוף מן המים כו' והסיבה לזה הוא מפני שהם בבחי' אור חוזר אל העצמו' לכן מיד כשיהי' בחי' או"ח בלב מפני הדוחק וכו' אז נגבהים למעלה כו' וד"ל וכמ"ש במ"א בענין נשיאות כפים ונטי' וינטלם וינשאם כו'. וזהו אף שיהיו ידינו אהבות ויראות חג"ת דנוק' פרושות למעלה מעלה כנשרי שמים כמו שיוכלו נשרים העליוני' להגביה עצמם מאד נעלה עד המקיפים ממש ולכן יקראו נשרי שמים וד"ל. ואז ממילא גם רגלינו לא יהיו בארץ אלא נגבהים מן הארץ כמו מתוך עוצם השמחה ירקד האדם למעלה עד שיהי' רגליו במקום שהי' ראשו תחלה וזהו כאילות אשר עתה בחי' כת"ר ותענוג כו' יהיו רגלינו בחי' נהי' כו' ואף שיהי' עליו' לה' פרצופי' מרגלה ועד ראשי כו' עכ"ז אין אנו מספיקי' וד"ל.

שבת פ' וירא בעזר"ה

ביאור ענין ועינינו מאירות כשמש וכירח. הנה בהסתכלות עינים יש ב' עיני' הא' הוא לשון עינינו מצפות ומיחלות כמו דלו עיני למרום והוא כמו המסתכל בעיניו אל ההשפעה מלמטה למעלה ומיחל ומצפה לאותו דבר מתי יגיע אליו והוא ענין מקבל השפע שמצפה אל ההשפעה ומסתכל בה כמו דל ועני המצפה להשפעת עשיר נק' בשם דל ע"ש שמצפה ומיחל אל ההשפעה לקבלה וקודם שתנתן לו מעוצם תשוקתו לקבלה הנה יגביה עיניו ויסתכל אליה ובראייתו שם הוא עיקר הוראת תשוקתו לזולתו כמו אם יתן אדם לתינוק איזה דבר נאה או יתן מאכל לעוף ובהמה ירים עיניו אל הנותן ולפי ערך גודל תשוקתו בלבבו כן יהיו עיניו פתוחות בהסתכלות חזק בהמאכל כאלו בולעו בראייתו כו' וכן עיני העני אל העשיר הוא בחי' העלאת מ"נ שהוא העלאת נפש העני מלמטה למעלה אל העשיר ולשון דל הוא כמו דלה דלה שהוא ההרמה וההתנשאות מלמטה למעלה שלכן נק' דלי ע"ש שהוא דולה מים מן הנמוך לגבוה וכן דלו עיני למרום הוא עוצם התכללות המקבל אל המשפיע. וזהו עיני כל אליך ישבירו שהם בחי' חב"ד

דנוק' הנק' עיני כל הם ישבירו יוצאים מנרתק שלהם אל שלמעלה מהם לקבל השפע וזהו אור הראי' שאינו בעצם אלא קבלת הראי' מכח הראי' העצמי שבמוח הנק' פקיהו דעייניו שאם הי' העין רואה מצד עצמו למה לא יראה בשינה כשעיניו פתוחה. אך בקומו משינה דוקא שאז יאיר הראי' שכלי העצמי ובפתחו עיניו מיד יקבל העין כח הראות שגם העין יראה כו' וכן עד"ז הסתכלות העני הוא ע"ד הוצאת כלי העין אל שרשה כח הראי' העצמי כי תמיד פוקח עוורים שתמיד שופע הארת הראי' העצמי' אל כלי העין כו' וכן כללות ההמשכה אלקי' להחיות רוח שפלים דבי"ע נק' עיני כל תמיד אליך ישברו לקבל הראי' העצמי' שבשם הוי' טובב כ"ע וכמ"ש במ"א בעיני דיעה כללית שהוא יודע כל הנבראים שהוא חב"ד שבמל' דאצי' הוא כמשל הראי' של העין שאדם רואה כל איברי' ותנועותיו כו' כן הוא בחי' השגחה כללית מעיני כל בבי"ע ונק' עיני ה' המשוטטו' בכל הארץ בסקירה א' ודל'.

ואמנם הראי' העצמי' יובן עד"מ מן ראי" האדם בבחי' המשכה וירידה מלמעלה למטה מן המשפיע אל המקבל כמו כאשר מלך גדול שאימתו מופלגת על עבדו הנאמן בפרט כאשר חטא לפניו ומפיל אימה ופחד עליו הנה אם מראה לו המלך פנים שוחקות וקירוב הלב אליו עיקר ההיכר יהי' בהסתכלות עיניו עליו בטוב עין מיד יבין בטוב הסתכלותו עליו שלבבו נהפך לגמרי מרע לטוב הרי עיקר הוראת המשכת החסד והרחמי' מגבוה לנמוך שנתרחק מאד אינו אלא בהסתכלות העינים לטוב וכמו אם יחלש איש ויתבלבל ממעמדו בדברו דבר לפני אדם גדול כשירמזו לו אפי' חבירו בעיניו יחזקנו מאד יותר מאם הי' מרבה לו דברי' כו' ודל' וסיבת זה הוא מפני שיש בעין המשכת חסדי' והמשכת גבורו' וכמ"ש טוב עין הוא יבורך וכן להיפך רע עין להמשכת גבורות ואכזריות בהסתכלותו בעיניו לאיים אימה כאלו אינו יכול לסובלו כו'. אך אע"פ שיש חו"ג בכלי העין מ"מ בפקיהו דעייניו שיבא בהם הראות הוא המשכת חסד לבד שיומשך כח הראי' העצמי' אל העין והוא נק' מאור עינים כו' והוא ענין מ"ש וישא עיניו לא שהענים ישאו ויגביהו עצמם למעלה לקבל מכח הראי' אלא אדרבא וישא קאי על השופע שיגביה את העין המקבל שיוכל לראות גם הוא כו' והוא ענין אור של ו' ימ"ב שיכולים להביט בו מסוף העולם ועד סופו וגנוז לצדיקי' לע"ל דכתיב לא יהי' לך עוד השמש לאור יום כ"א הוי' יהי' לך לאור עולם פי' אור עולם הוא אור של ו' ימ"ב דהיינו כמשל עצם כח הראי' כשעדיין אינה מפקחת את העין שיראה גם הוא שמה שאצל העין מוגבל התפשטו' ראייתו עד כאן ותו לא אצל כח הראי' אינו מוגבל כלל לולי שהי' מתלבש בכלי העין הי' רואה מסוף העולם עד סופו ע"ד השגת ראי' שכלי' מה שנעשה בסוף העולם וכדומה כו' וכן משל השמש בהאירו על הארץ הוא

השפעתו לבד ולכן יוגבל בשטח הארץ אם מעט אם רב לפי המקום שבו יאיר אורו כו' אבל עצמות השמש לא תוגבל הארתו כלל ולכן נק' מאור ומה שמאיר בלבנה הוא נק' אור יומם וזהו לא יהי' לך כמו הארת השמש בלבנה שיוגבל לפי ערך קבלתה לבד כו' אלא הוי' בעצמותו יאיר לך והוא אור עולם הנק' מאור העצמי וכידוע ששמש ומגן הוי' אלקים שאלקים מדת מל' ית' הוא כמו נרתק להסתיר אור צדיק ח"י העולמים וכמ"ש באורך נראה אור' שאלקים הוא כמשל הלבנה שמקבלת מהשמש ונק' מאור הקטן לממשלת הלילה כמ"ש בזהר אבל גם הארת ח"י העולמים באלקים ממכ"ע הוא רק אור לבד והוא יחוד קוב"ה ושכינתו הוי' באדני' כידוע ולכן גם הוי' הוא שמו של הקב"ה לבד אבל כשעצמותו ית' יאיר והוא הנק' אור עולם אז כל בשר יכול לראות מסוף העולם ועד סופו כי מה שיתפס המקום שיסתיר הראי' מלהתפשט הוא מצד הכלי עין כנ"ל. וכן יובן למשכיל למעלה שעולם הוא ו"ק כלי חסד דאצי' ואורות כו' עם כלי גבורו' דאצי' ואור' כו' הם ב' הפכים כי נמדד האור במדה ומשקל בכלי' מכלים שוני' שהם למ"ד כלים דאצי' כו' ואמנם האור בעצמותו לא מצד השפעתו בכלים חסד דרוע' ימינא כו' הוא אור כללי של ו' ימיב של מה שישתלשל מו' ימים אלו מראש שבו עד סופו יכולים להביט באור עולם כנ"ל ואינו נק' הראש שבו בשם ראש לגבי אור זה אלא ג"כ בשם סוף וזהו מסוף העולם ועד סופו כי מבלי שימצא ראש וסוף לגבי העצם כו' וד"ל.

וזהו ענין וישא עיניו שכח הראי' העצמי כשמתפשט להאיר בכלי העין הוא ירידתו ושפלותו להיות מוגבל בהתפשטו' כו' ואמנם כשרוצה לראות מסוף העולם ועד סופו צריך הוא להגביה כלי עיניו מצמצום שלהם אל שרש הראי' העצמי' כו' וכן הי' במשה רבינו ע"ה שהראהו הוי' כל הארץ שאף שהי' בחי' משפיע לכללות נ"י פני משה כפני חמה וכמ"ש בזהר ובדרוז"ל ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו כו' עכ"ז קודם הסתלקותו נתעלה עוד וכמשל השמש בצאתו ובכואו שאף שיחשך בארץ בכואו (נק' ביאה ע"ז שבא מעבר לכדור הארץ השני ושם יאיר בלי צמצום המקבלים) אינו גרעון לעצמותו כלל אלא אדרבא הופשט מן שפלות הצמצומי' ובא לכלל עצמותו כו' כמ"כ עדי"מ קודם הסתלקותו הגביהו ה' לעצמותו ית' והוא הוי' העצמי' ולא מה שיאיר באדני' ואז ויראה כל הארץ העליונה ראש' ורגלה כא' מן הירדן כו' ולא הי' מדריגה זו כ"א באברהם בשעת העקידה וישא עיניו וירא את המקום מרחוק כו' ואת זלעז' עשה אלקים בבלעם שהי' בקליפה כמו מדריגת משה בקדושה כמ"ש בזהר דמבחר כותלא כו' ונא' עליו יודע דעת עליון שהי' בחי' דכר דקליפה רוכב על אתונו כידוע לכן נאמר בו ג"כ וישא בלעם את עיניו בחי' מאור דקליפת נוגה כו' ומטעם זה לא נכנס משה לארץ

כי הי' בחי' פני חמה פי' עצם המאור לא השפעתו לבד בלבנה כמו יהושע שהי' פני לבנה איש אשר רוח בו שיכול להלוך כנגד רוחו של כא"א דהיינו בחי' יסוד שהוא השפע בפרטיו והיינו כמו אור השמש להאיר על הארץ והוא נק' פני לבנה וד"ל אלא שחפץ משה לראות את ארץ העליונה והראהו הוי' מרחוק כו' וד"ל. ואמנם יש מדריגה שלישי' והוא כמשל הנז"ל בהסתכלי' כלי העין להחזיק את השפל שיחזיקנו בהסתכלותו עליו לטוב והוא בחי' פקיעו דעיני' ג"כ אלא שהיא המשכה דרך העין ולא שישא ויגביה את העין אל העצמי' כו' ויובן זה עם מ"ש במ"א בענין כח המעלה מ"נ דהיינו שיהי' עיני כל אליך כו' וזהו וענינו מאירו' פי' אף שיהי' הוי' לך לאור עולם כנז"ל אעפ"כ אין אנו מספיקי' להודות לך לעצמותך כי קמי' שוין המאור עם האור כו' וד"ל כנז"ל וד"ל.

וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. הנה ענין חטא בני אהרן בקרבנתן לפני ה' וימותו משמע בזהרר מדהזהיר אח"ז לאהרן בזאת יבא כו' ואל יבא בכל ע"ת (כי כ"ח עתים לאהוי"ב כו' י"ד וי"ד ימין ושמאל כי מלכותו בכל משלה ויכול להתעלות גם מן ע"ת וחיות מצומצם אשר לא לה' כו' אבל אברכ"ה הוי' טובב כ"ע בכל ע"ת מן הכ"ח עתיים כי קמי' כחשכה כאורה כו') והם הקריבו אש זרה אשר לא ציוה אותם פי' אש זרה הרחוקה מאור פני ה' בתכלית שהן חיות אלקי' המוטרר בהעלים כנוגה אכילה ושת"י כמ"ש במ"א. והם כגודל עוצם התקרבותם לפני ה' ברשפי אש גבורי' דקדוש' עלי' אחר עלי' עריבות מתיקות ידידות כו' ע' באוה"ח עד שגם חום הטבעי החיונית. כח הגשמי שמאכילתם נתברר ההעלים גבורי' דקדוש' אשר בהם ונתעלה לשרשו מקור הגבורי' עד רום המעלות ממש כשריפת חלב ודם הקרבנות כמ"כ שריפ"ת חלי"ב וד"ס האדם בתוך רשפי אש שלהבת י"ה שבנפש האלקי' בהתגבורתה לעלות ולהכלל כו'. וזהו שהקריבו א"ש גבורי' דקדוש' אשר נעשית זר"ה בשבירת הכלים לפני ה' ממש כי קרבתם ואהבתם לה' היתה בתכלית הביטול כו' והנה הם לא רצו לחזור נשמתם לגופם אחר שהפכו חושך לאור דכתיב וימות"ז שראו שגם חושי גופם הולכי' ומסתלקי' להתכלל במקור החיים ולא רצו להשפיל עצמם להחזיר נשמתם לגופם כי מאד חשקה נפשם לצאת מגדרי גבול ומדה לגמרי כו' וצריך להבין הלא מה טוב הי' לבכם שלם לפני ה' ולמה נענשו. אך להיות כי יראה ואהבה הם שני הפכים בתכלית עדי"מ אהבה אל מלך ב"ז היא

ההתקרבות אל פנימית המלך וצריך שיצא לגמרי ממהותו ועצמותו אל עצמו ומהות המלך שאינו מערכו כו' וכל הקרוב קרב יותר בפנימיו המלך דהיינו חכמתו ורצונו כו' יותר מוכרח להתפשט מגדרי גבוליו כו' נמצא שתכלית האהבה היא בחי' ההתקרבו' ביותר להיות לאחדיו בבחי' מהות המלך והרי זו בחי' עליו' והגבהות וזהו בקרבתם לפני ה' ממש תכלית העליו' וההגבהו' עריבו' מתיקו' כו' אבל היראה היא תנועה הפכית מזה, שהיא ההשפלה והירידה לפני המלך כשמתבונן עוצם גדולת המלך ירא מאד להתקרב לעמוד בקרוב אצלו אלא בורח הוא מפניו לעמוד ברחוק וכשאר כבודותיו דא לדא נקשו מפני עוצם הירא' הרי הוא תכלית השפלות מהותו שמתמצמת ומתדחקת מאד לבלי יראה לשום יש ודבר כו' מפני התפשטות מהו' המלך שאינו מערכו כלל והרי היא בחי' הרחקה מן המלך בתכלית שלא יוכל להתקרב אל מהות פנימי' המלך מפני התפשטו' אימתו החיצוניו' עד שבורח ואינו יכול למצוא מקומו כו' והיא שפלות אמיתית שאין כמוה.

וזהו רץ לבך בעליו' אחר עליו' עריבו' מתיקו' כו' שהוא תכלית ההתקרבו' כנ"ל שוי"ב להשפיל עצמך בבחי' יראה לומר מ"ה אני כי אתקרב אל פנימיותו ואדרכה כו' אך השו"ב הזה שאחר הרצו"א האמיתי הנה הוא מאד הגבה למעלה מהרצו"א כי הנה הוא מדרגת דעייל ונפיק הנז' באד"ר והוא מדריגת משה שלא הי' נופל על פניו כמו שאר הנביאי' כו' (כי הוא בחי' יתיר מגרמי' כמ"ש במ"א) אך באמת אם אין מקדימי' השפלות של היראה קודם הרצו"א והתשוקה מאין יהי' לו הכח להשפיל עצמו כי"כ אחר שעלה כי"כ כו' כי אין שייך לומר שוי"ב אלא למקום שהי' שם בתחלה ואם לא הי' שם כלל מעולם להיכן ישוב וד"ל על כן השפלו' של הכובד ראש קלני מראשי מלך אסו"ר ברהי"ם וכו' שקודם התפלה הוא בחי' כלי והכנה שיוכל להשפיל עצמו באמצע התפלה אחר שתקפה עליו נפשו האלקי' לצאת מגדרי' הטבעי' להתכלל במקור החיים ונתקרב בעילוי אחר עילוי כו' יתבונן איך שהוא אינו ראוי לכך וישפיל עצמו בבחי' הרחקה בתכלית לומר די לי אם אהי בחי' חוטי"ב עצי"ך למלך גדול כמוהו וד"ל וזאת השפלו' הוא בחי' שרי"ם לשארית נחלתו וכמבואר במ"א ענין והי' מידי חד"ש בחדשו כו' ממשל הרקודי' כשפוגעו' זה לזה בתכלית הדביקו' מוכרח להתפרד קצת כדי שיוכל לרקוד כנ"ל.

וזהו בזאת יביא אהר"ן פי' קודם שבא לכלל אהבה רבה בתענוגי' ישפיל עצמו בשפלו' פשוטה ותהי' הכנה להיות לו השוב שלאחר הרצו"א וד"ל. אך גם יצחק כלול מאברהם ואברהם מיצחק רק שבחי' יצחק היראה

בהתגלות והאהבה שהוא תכלית הקירוב הוא בפנימיו' לבו מצומצם ומדוחק שקורי' די הארצ' קלייע'ט להתכלל במקור החיים אך שפלות הירא' מעכבו ועושהו ההיפוך לברוח אל מקום גבוליו כנ"ל, ובאברהם הוא להיפך התגלות שלו האהבה הרבה ובפנימיותו ארככותיו דא לדא נקשן בעוצם השפלות כו' וזהו וכל קרב וכליו' הפנימי' של המלאכי' שהן בבחי' יראה יזמרו' באהבה רבה אבל חיצוניותם שהן לבב'ם יראו'ך וזהו עיקר התיקון שיהיו אורו' וכלים שמפני ריבוי האורו' עריבו' מתיקו' כו' הם הרהבוני והי' שבירה והכלי' שהן הירא' והשפלו' הוא בחי' מלכותו ית' המשפילי להיו' מקור התהוו' מאין ליש שמפני שבמדת הירא' יש בה תנועת ההרחקה מפנימי' לכן יוכל להיו' ראיש לשועלי' כו' ולכן בני אהרן דשרו' לכניי לכר הפכו רצון העליון כו'.

מ' ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערך לך הם ג' בחי' קדוש בחי' בי'ע כי בכל עולם יש בחי' בי'ע היינו חג'ת נהי' ודרך כלל הם ג' בחי' אדם אדם דברי' אדם דיצי' אדם דעשי' אדם דבריאה הוא בחי' א'ק אדם דיצי' הוא בחי' עתיק אדם דעשי' הוא בחי' ז'ת דעתיק כי הנה כתיב אין קדוש כהוי' ופי' כי כמה קדוש איכא לעילא אבל אין קדוש כהוי'. ולהבין כ'ז כי הנה אין בענין ע'ס אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון ואי' בסיי הפי' של אנת הוא דקשיר לון כשלהבת הקשורה בגחלת פי' כי שלהבת הוא בחי' גילוי האש הקשורה בגחלת הוא בחי' המקור כי בבחי' גילוי יש בחי' ריבוי ומיעוט אבל בבחי' המקור ושורש אין בן שום השתנות עדי'מ כשמוציאין האש מהאבן אזי יש בהאבן שם האש בהתכללות וכשמוציאין האש לגילוי אזי הוא בבחי' גבול אבל בבחי' מקור אין בו שום השתנות ואף כשמוציאין ממנו פעמי' הרבה אין בו ריבוי ומיעוט שבחי' האש אינו מתמעט מהאבן וכן ענין ע'ס הן בחי' גילויים בל אנת הוא דקשיר לון הוא בחי' מקורם היינו בחי' ע'ס הגנוזות במאצילון. ומגפש האדם יותר טוב להבין כי הנה בבחי' הפרצופי' יש בחי' גילוי ומקור בכל בחי' היינו בחי' עתיק יש בו בחי' גילוי התענוג היינו תענוג לאיזה דבר ונק' תענוג פרטי ויש בחי' כח התענוג ונק' בחי' תענוג כללי בחי' כ' שבכל בחי' שממנה יכול להיות גילויים בכל איזה אופן שירצה והנה כלל הבחי' כ' שבכל בחי' עם הט'ס אחרונות נק' בחי' ע'ס הגלויות והגם כי הוא בחי' תענוג כללי אשר אינו נתגלה עדיין אך אעפי"כ מחמת שהוא בחי' כח כללי בחי' מקור ושורש שיהא ממנו גילוי גמור בבחי' תענוג

גשמי לקבל תענוג מאיזה דבר פרטי לכן נק' גם הוא בבחי' הגילוי. אך הנה יש עוד בחי' אחרת ונק' בחי' העלם כי הנה עצם הנפש נק' בחי' יחידה פי' שממנה בעצם א"א להיות שום גילוי רק שיש בה בהעלם בחי' עשר כחות הנפש ונק' ע"ס הגנוזות והיינו כי אין שם בחי' ע"ס רק כי הוא בחי' כח היולי ועצם א' פשוט ובאיזה בחי' שמתגלה אזי הוא מאיר שם אם נתגלה בבחי' עתיק אזי וכו' ולכן נק' ע"ס גנוזות כי באמת שם במקורם אין נופל הלשון של ע"ס כי הוא עצם וכח א' רק באיזה ספי' שמתגלי' אזי הוא מאיר שם ולכן בהתגלות למטה נק' בחי' עשר ע"ש העתידי אבל בעת שהוא בהעלם הנפש הוא בבחי' כח היולי ולכן אין א"א אשר בחי' רגלי א"ק יורד עד סוף עשי' כי הנה בבחי' השתל' הפרצופי' הוא מתלבש זה תוך זה והכל ע"י צמצומי' רבים עד שנשאר בחי' הארה מועטת אבל בבחי' א"ק הוא עשר כחות הכלולי' בנפש אשר בכל בחי' שמתגלה שם הוא מאיר אזי הוא מאיר בבחי' עתיק ובבחי' מל' בשוה כי שם בעצם אין שום התחלקות רק במקום שמתגלה וכן הענין למעלה כי הנה מתחי' ה"י האור הזה ממלא כל מקום החלל בשוה ואח"כ ה"י הסתלקות מ"פ ונשאר בחי' רשימו ואח"כ נמשך ממנו קו"ח שהוא בחי' א"ק וד"ל ואח"כ נמשך בחי' עתיק שהוא אדם דיצ"י וכו' והנה נראה בהתגלות המדות או התענוג אזי יש בו מדה וגבול ויש בו תחי' וסוף מוכרח להיות שגם במקורו שהוא בחי' הכ' צ"ל בו ג"כ מענין זה כי הוא גילוי מהעצם ומה הוא שם הוא בחי' הכ' הוא כח כללי אשר לא נתגלה עדיין ואיך שייך שם בחי' גבול אך הנה שלפעמי' בעת שהוא טרוד באיזה צער אזי אינו מקבל שום תענוג אפי' מבנו ואנו רואים בחוש שאותה הארה הבא מהמקור ולפעמי' הוא בא בהתרחבות ולפעמי' בכיווץ ונק' שם ג"כ בחי' גבול בחי' תחי' וסוף והנה בחי' כח הכללי הוא נמשך מהעלם הנפש מוכרח להיות ששם הוא מעין זה ומחמ' שלפעמי' מאיר ולפעמי' אינו מאיר נק' ג"כ תחי' וסוף כמשל הנ"ל.

וזהו ענין ג' בחי' קדוש כי הנה נראה בהתגלות המדות כאשר נמשך מבחי' כח כללי אשר הוא נמשך דרך פרסא שהוא כח כללי וזה שנמשך הוא דבר פרטי וכאשר צריך להמשיך דבר פרטי מן הכללי או נמשך דרך פרסא מחמת כי שם הוא בחי' כח היולי כח מעצם א' וכאן נמשך בחי' עשר. אך הנה הענין בבחי' פרסא הוא עדימ מזוי השמש כי כאשר אור השמש בעצמו א"א לסובלו מחמת ריבוי האור אך כשמפסיקי' בפרסא אזי נפסק ואינו מאיר כי כ"א הארה בעלמא מאיר אבל מ"מ נמשך אותה הארה מעצם הנפש אף כי היא בחי' הארה בעלמא וכן למע' ג"כ כאשר נמשך בחי' ע"ס הגלויות מבחי' עצם הנפש הגם כי הוא אינו מערכו ונמשך ע"י פרסא שהוא בחי' זיו והארה בעלמא אבל מ"מ הוא בחי' עצם הדבר ונק' מי ידמה לך פי' שאין

שוה לו מחמת מתיקות האור כי הנה אי' יוצר אור ובורא חושך כי בחי' אדם דברי' נק' חושך ואדם דיצי' נק' אור כי בד"כ נק' מח' חושך ודבור נק' בחי' אור כי כאשר הי' הדבור במח' הי' בבחי' העלם וחושך שלא בא לידי גילוי אבל כאשר בא לבחי' דבור נק' בחי' אור כמא' מאיר עיני חכמים בהלכה ולכן נק' יצי' בחי' דבור כי יצי' הוא מלשון צורה עדימ' כשעושיין צורה מן העץ הלא הי' בהגולמי כח הצורה רק שלא הי' בהתגלות אבל אח"כ כשעושיין הצורה אזי הוא בא לידי גילוי. וכן הוא למע' ג"כ כאשר נמשך אדם דיצי' מאדם דברי' הגם שהוא עיי פרסא אבל אעפ"כ אינו דבר חדש. כי הנה יש ב' בחי' רצון רצון פשוט ורצון מורכב רצון לאיזה דבר נק' רצון מורכב ואף הבחי' כח של רצון פרטי נק' ג"כ רצון מורכב מחמת שהוא כח לידי גילוי גמור אך רצון פשוט הוא ע"ד אחר היינו עדימ' קודם שבא לכלל גילוי הרצון אזי יש לו שיקול הדעת קודם אם לירצה וכו' ואח"כ בהמשך הזמן בא הרצון לידי גילוי עדימ' כשצריך לבנות בית אזי יש לו מקום שיקול הדעת ואח"כ הוא בא בכח הרצון היינו בנין עם כל האופני' בכלל ואח"כ נמשך רצון פרטי על כל חדר בפ"ע ונק' רצון קדום והנה בבחי' זו יש כל האופני' פרטי' רק שהוא בבחי' חושך וכן ג"כ למעלה בחי' א"ק הוא בחי' העלם אשר כל ההשתל' פרטי' הם שם בבחי' חושך ולא בא לידי גילוי עד שנתגלה בחי' אדם דיצי' בחי' עתיק שהוא בחי' כח כללי בחי' כ"ו. ונק' המשכה זו קורא הדורות מראש דורות הם בחי' ע"ס הגלויות וקורא אותם מראש מבחי' א"ק דבחי' וקורא הוא עדימ' כמו שקוראין לאדם מן הבית לחוץ הלא אין שם שום דבר חדש רק שהוא מתחי' בפניו ועכשיו הוא בא לידי גילוי כמ"כ למעלה בבחי' א"ק כנ"ל וגם נק' קונה הכל כי הכל הוא נק' בחי' א"ק מחמת כי שם כלולי' כל האופני' פרטי' וכאשר נמשך אדם דיצי' נק' בחי' קונה כמו שאדם קונה דבר מחבירו אזי אין בהדבר שום התחדשות רק שהי' מתחי' ברשות המוכר ועכשיו ברשות הקונה וכמ"כ הוא למעלה כי שם בבחי' א"ק יש ג"כ כל האופני' רק ששם הוא בבחי' חושך והעלם ואח"כ כאשר נמשך אדם דיצי' בחי' ג"ר דעתיק אזי הוא בא לידי גילוי אבל אינו דבר חדש רק אותו הדבר בעצמו מה שהי' במקורו בבחי' חושך נתגלה עכשיו וכו'.

אך הנה כאשר נמשך א"ק דברי' מבחי' מל' דא"ס נק' מי יערוך לך כי הוא אינו מערכו כלל רק דבר חדש מעיקרו בחי' יש מאין כי הנה מתחי' הי' האור ממלא כל מקום החלל ואח"כ הי' בחי' הסתלקות מקום פנוי הוא בחי' הסתלקות לעצמותו והוא צמצום גמור כמשל הרב שמשפיע לתלמיד אזי צריך מקודם לסלק שכלו הגדול לגמרי בכדי שאח"כ ימצא איזה אופן להשפיע להתלמיד לפי שכלו הקטן וכמ"כ הוא בכאן שהי' הסתלקו' מקום פנוי כנ"ל והוא צמצום כנ"ל ואח"כ נשאר בחי' רשימו והוא כלול מחויג בחי'

ממוצע ונמשך ממנו בחי' קו א' וחוט המדה שהוא שורש הגבו' היינו שיהי' ע"ז האופן דוקא ולא על אופן אחר והוא צמצום אחר עד שנתהווה בחי' א"ק והוא דבר חדש מה שלא הי' מקודם רק בחי' יש מאין ונק' גומל חסדי' טובים פי' חסדים שני צמצומים כי גומל הוא מלשון ויגמול את הילד ונק' חסדי' מפני שממנו הוא השפיע' חסד אשר בלתי זה לא הי' יכול להוות ולכן נק' מי יערך לך שאינו מערך זה כלל כו' ובחי' מי ידמה לך הוא כאשר נמשך אדם דעשי' מאדם דיצי' כי הנה אי' אבא יונק ממזל השמיני שהוא בחי' שערות בחי' ח"ס ואיתא אשר או"א מלבישים לזרועות דא"א משמע הלבשה ממש. אך הנה אדרבה כאשר הוא מקבל מבחי' ח"ס אזי הוא רק בבחי' יניקה אבל כאשר או"א מקבלין מבחי' חו"ב דא"א אזי הן בבחי' הלבשה ממש כי בחי' או"א הן בחי' ג"ר לכן אינו משפיע אלא דרך ימין בחי' הארה בעלמא כי יש ב' בחי' השפעה השפעה בקירוב והשפעה בריחוק השפעה בקירוב נק' עד"מ כמו השפעת הנפש בגוף להחיותו אזי הוא מתלבש בתוך כל אבר והשפעה בריחוק נק' אשר המקבל אינו מכיר את המשפיע רק שיודע שמקבל את ההשפעה אבל אינו יודע ממי הוא מקבל אך אעפ"כ יש לו שייכות להמשפיע כי הנה עד"מ במוח הוא כל החיות מכל האברים ואפי' ממדריגה התחתונה היינו בחי' רגל ובודאי רחוק הוא החיות מהרגלי' מהחיות אשר בתוך המוח ואעפ"כ אנו רואים בחוש שיש להם שייכות עמו כי כשיש לו כאב ברגל אזי הוא מרגיש הכאב במוח רק שהוא דרך השתל' ונשאר רק הארה בעלמא ולכן אי' נשמות שבג"ע נהנין מזיו השכינה ולכאורה תמוה איך יכול להיות הנשמה שהיא בחי' נברא ישיג עונג אלקי אשר למעלה מבחי' נבראי' היינו בחי' ז"ת דעתיק אך הנה אמת. שהוא למע' מעלה מבחי' נבראי' אך מחמת שבדרך השתל' ריבוי המדריגות מגיע אותה ההארה אף למטה לכן יש להם שייכות ולכן נק' מי ידמה לך פי' שהוא בחי' הארה בעלמא אבל אעפ"כ יש איזה שייכות כו' ולכן אין קדוש כה' כי כמה קדישין איכא לעילא אבל אין קדוש כהוי' וד"ל.

נוסח שני

מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערוך לך וכנגדם ג' פעמים קדוש כנגד בי"ע או ו' של קדוש הוא שם מ"ה בגימ' אדם ג' פעמים אדם אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשי', אעפ"כ אין קדוש כה' אלקיננו. והנה איתא בספר

יצירה ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת, ולהבין זה הנה כתיב אין צור כאלקינו פי' צור הוא סלע מלי' צור החלמיש פי' כמו אם יכה בסלע יצא ממנו אש, והנה בוודאי בהסלע לא הי' בו אש רק שטבע הוא חמימות ולכך אם יכה בו נתגלה החמימות ובגילוי הוא בחי' אש. והנה אעפ"י אם תכה תצא אש מהסלע אין שייך בו לאמר שנגרע האש ממנו כי בדבר שאינו אלא התגלות מן ההעלם אין שייך לומר בו שיגרע מן ההעלם הנה כך כל השתלשלות אינו אלא בבחי' גילוי ודל'. והנה להבין במשל יותר כי הנה בהנפש יש עשר כחות כידוע תענוג ורצון הוא בחי' א' ושכל ומדות. והנה בתענוג יש כמה בחי' א' הוא בחי' תענוג הפרטי והוא בחי' התפעלות התענוג שמתפעל מדבר א' כגון מאכילה וציור כו'. והנה בוודאי יש תענוג הכללי לזה שכל תענוגים פרטים נלקחים מזה ובענין השכל מובן יותר דהנה ראינו בהשכל שבוודאי יש כח המשכיל אל השכל כמ"ש והחכמה מאין תמצא המשכיל הוא בחי' אין ופעמים השכל הוא בהרחבה ופעמים בקיצור הוא מחמת המשכיל שאינו מאיר כ"כ, וכמ"כ בתענוג יש פעמים אדם מתענג ופעמים כשהוא בעצבות לא יתענג אף בתענוג העצם כמו אב אל הכן כשמביאין לו בנו פעם יתפעל ממנו ופעם לא פעם בריבוי התפעלות ופעם במיעוט והיינו מחמת מקור התענוג שאינו מאיר כ"כ בתענוג הפרטי. והנה לכאורה שלפי הראוי הי' מחויב כח המשכיל או תענוג הכללי להאיר תמיד בהשוואה א' אך שבהמקור השכל והתענוג יש ג"כ בחי' זו שלפעמים הוא בהתרחבות ופעמים הוא בהתקצרות ודל'. והגורם לזה הוא מחמת הארת עצמיות הנפש בחי' יחידה שמאיר במקור השכל והתענוג פעם הוא מאיר למקור בבחי' ח"ס אז הוא בהתרחבות המשכיל ובאים שמאיר מעצמות בבחי' גבורה אזי הוא בהתקצרות ודל'. והנה כך הוא למעלה שיש בחי' רצון ורצון לרצון ד"מ דהנה אם רוצה אדם לבנות בית הנה מתחילה כשעלה ברצונו לבנות זהו רצון הכללי ובשעת בנין הבית זהו רצון הפרטי.

והנה יש עוד בחי' רצון לרצון היינו אם עלה במחשבתו שירצה לבנות ואם יסכים במחשבתו שירצה לבנות ולא יבנה עדיין רק בהמשך זמן רב זהו בחי' רצון לרצון ונקי' מחשבה הקדומה שבחי' רצון זו יכול להתעלות למקור הנפש והנה הרצון הוא ממוצע בין עצמות הנפש לבחי' רצון ואח"כ כשעלה על רצונו לבנות ובונה תיכף זהו רצון. והנה כך הוא למעלה אדם דבריאה הוא בחי' א"ק ואדם דיצירה הוא עתיק ואריך ואדם דעשי' הוא ז"א דאצי' והנה בחי' א"ק הוא רצון לרצון ואין לבחי' זו עדיין שייכות לנאצלים כי זה הוא בחי' רצון שירצה להאציל ויש פרסה מפסיק בין עצמיות א"ס לא"ק כי בעצמיות אין שייך לומר שיהי' ממנו רצון לרצון לכן הי' בחי' צמצום ומקום פנוי ואח"כ נעשה ממנו בחי' קו וחוט ונעשה ממנו בחי' א"ק

ואדם דיצירה הוא בחי' עתיק וג"ר דאריך והנה יצירה הוא מל' ציור כמו שנעשה מגולם צורה שהכל הי' בהגולם כידוע. והנה כתיב יוצר אור ובורא חושך חשך הוא בחי' הסתרה ואור הוא בחי' התגלות מהחושך מההעלם אל הגילוי וא"ק הוא בחי' הסתרה חשך ששם הוא בהסתרה כל פרטי פרטיות וזהו אור ומאיר מאיר הוא עצם ואור היוו התגלות מההעלם אל הגילוי. וזהו קורא הדורות מראש דורות הוא ע"ס דור לדור ישבח מעשיך. מראש הוא בחי' מח' הקדומה א"ק וזהו מההעלם אל הגילוי אבל באמת הכל הי' בהעלם וזהו גם כל היצור לא נכחד ממך כי באמת א"ק אינו שייכות לבחי' אדם דיצירה ולכך צריך להפסיק פרסה רק שהוא בבחי' לא נכחד ממך ובחי' א"ק הוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות וזהו מה שמבואר בע"ח שרגלי א"ק מגיע עד סוף העשי' היינו שכל הפרטי פרטיות עד סוף העשי' הכל הי' בא"ק והנה אדם דיצירה הוא רצון לנאצלים ושם הוא בבחי' ציור וד"ל. והנה אדם דעשי' הוא ז"א הנה אדם דיצי' הוא אורות ואדם דעשי' הוא אורות בכלים. להבין זה הנה ידוע מ"ש בע"ח דאו"א מלבישים זרועות דאריך ופעם מבואר דאו"א יונקים ממזלות. אך הנה יש שני מיני השפעות השפעה בקירוב ויש השפעה בדילוג מבושרי אחזה ד"מ כשהרב משפיע לתלמיד איזה שכל והתלמיד מקבל השכל הוא בחי' השפעה בקירוב ששכל הרב נתפס בשכל התלמיד או כשלומד בגמרא ומבין השכל אזי השכל של הלכה נתפס במוחו והשפעה בדילוג הוא כך למשל כשמשפיע לזולתו במשל זר שהוא דבר נבדל ממש מהשכל כמו"כ למע' דהנה בחי' ז"ת דאריך הם בבחי' התלבשות חו"ג דאריך באו"א למטה ג"כ הוא כך שכל במדות ומדות בחי' נוקבא ואח"כ דבריאה ששם הוא ג"כ השגה אף שהוא בבחי' גבול ואח"כ יותר מטה עד בחי' חכמת שלמה ועד בחי' שכל אנושי ולכך בחכ' שלמטה יכולי' מלמעלה כי יש שייכות זל"ז והשתוות ד"מ באדם שנוקף אצבעו אף בציפורני רגליו מרגיש במוחו אף שאין ערך ציפורני רגליו למוחו אעפ"כ מחמת שהנפש שורה במוח וממוח משפיע ללב ומלב לכבדא ושם הוא בחי' דם כי הדם הוא הנפש והדם מתפשט לכל שס"ה גידים ועורקין לכך יש להם שייכות כי הכל הוא בבחי' התלבשות וכך הוא למע' שמו"ת דאריך הוא התלבשות אורות בכלים ובאריך נק' ימי קדם יד הגדולה כו' ובאצי' נק' ימי סתם ומג"ר דאריך אינם בבחי' התלבשות רק שאו"א יונקים בבחי' שערות וצמצומים ד"מ באדם אף אם יחתוך שער ראשו לא ירגיש בו כאב אף שניקתו הוא מפנימיות המוחין אך מחמת שניקתו הוא מבחי' פנימיות המוחין לכך אינו יכול להתלבש רק בבחי' דבר נבדל וכך הוא למע' זהו מאין תמצא מל' שאינו יודע ממי נאבד והנה בין ג"ר דאריך לז"ת יש ג"כ פרסא מפסיק. וזהו

אל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל ד"מ כמו מוכר סחור וקונה אחר שהוא שינוי מרשות לרשות היינו מאדם דבריאה לאדם דיצירה שהכל הוא באדם דבריאה רק שנתגלה הוא מל' גומל את בנו שהוא בחי' פרסאות כדי להשפיע חסדים למען שמו באהבה היינו שיהי' בחי' מל'. וזהו מי ידמה לך אדם דעשי' ומי ישוה לך אדם דיצירה ומי יערוך לך נגד אדם דבריאה.

אין ערוך לך ואין זולתך אפס בלתך ומי דומה לך, ד' שבחים הללו אי' בזהר עליהם ד"פ אמת. ועוד ד"פ אמת, ולהבין זה תחלה צ"ל פ"י אין ערוך לך, דהיינו שאנחנו בני עה"ז הגשמי אין לנו לומר שכמו שעולם הגשמי הנהי' הוא כאין וכלא נגד עולם העליון מכולם והחשוב שמכולם שהוא רוחני מאד, כן עולם העליון. כאין וכלא נגד א"ס ב"ה, אינו כן אין ערוך ואין לך ערך כלל לדמות ביטול עולם העליון נגדו מצד שהוא נברא וחלקי זיו והארה ממנו ית' ומחי' אותו בכל שעה ובלתי השפעת השם עליו הי' כלא הי'. אבל ביטול עה"ז נגד עולם העליון אינו אלא מצד שהוא חשוב ממנו במעלה ומדרגה רוחני' והרחק רב ביניהם אבל מ"מ שניהם מבחי' א' שהם מקבלים ובוה הם שוים ממש, שאף שעולם הרוחני משפיע לעה"ז אינו מצד עצמו כ"א מחיות שקיבל מהבורא ית' וכו'. ואי' שניהם שוים בכיטול גמור נגד א"ס כני"ל המחי' אותם. וזהו אין ערוך לך מפני שאין זולתך לחיי העה"ב, כי החיות של עה"ב שהוא חיי חיים של עולם העליון מכולם הוא גי'כ כלא וכאין נגד א"ס ב"ה. לכך אין לנו לומר שיש לך ערך כו'.

אפס בלתך לימות המשיח, דאי' צדיקים אין להם מנוחה לעה"ב, דהנה בהשתלשלות העולמות כל אחד גבוה מחבירו ומחי' את חבירו בהשפעתו עליו והוא מקבל חיות מהגבוה ממנו עד למעלה למעלה, וכל א' בראותו הגבוה ממנו כלתה נפשו לשרשו ובטל במציאות נגדו עד שיוצא ממקומו כמו כלות הנפש שבאדם התחתון, כן כל א' נגד הגבוה ממנו

אמת ועוד ד"פ אמת: נ"א: אמת ר"י פעמים אמת שהם ח' פעמים אמת.

הנה: נ"א: הזה.

העליון: נ"א: העליון הזה.

וחלק זיו והארה ממנו: נ"א: וחלוק ממנו.

כני"ל: נ"א: ב"ה.

לעה"ב: נ"א: אף לעוה"ב.

כשמשיג דבר הנעלם ממדרגתו הוא בטל נגד חיותו המחיה אותו כנ"ל, וזהו צדיקים הולכים מחיל אל חיל, פי' מכלי אל כלי שיוצא מהכלי שהוא בו מחמת השגת דבר הגבוה ממנו ומתבטל אליו וכן חבירו עד למעלה ואח"כ ממשיכים אלהות למטה מטה כו'. וזהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה פי' הררי אל טורין עילאין שכל א' מתבטל מהשגת מה שהוא למעלה ממנו, ומשפטיך תהום כו' היינו בחי' אלקים הוא יותר נמשך ודו"ק. אבל לימות המשיח יהי' אפס בלתך, פי' שלימות המשיח, ארז"ל עתידה אשה שתלד בכל יום, וכן שאר ענינים הגשמיים, הנער בן מאה שנה ימות, ויהי' איש תחת גפנו וכו', במיטב העה"ז כו', ואף שנראה לכאורה תמוה אינו כן אלא אדרבה זהו מגודל מעלות ומדרגו גבוהים שיהיו בימים ההם כי יהי' התגלות אלקות בזה העולם הגשמי ומלאה הארץ דעה את ה' וכו', ויהיו כולם אף שבוה העולם בטלים ומבוטלים כאין מהשגתם את בוראם כו', ולא יהי' אז בחי' הזאת אשר עתה בתשוקת כל א' לשלמעלה ממנו וכל שהוא יותר גבוה חפץ ומשתוקק יותר לעלות לשרשו המחיה אותו עד שכולם מתעלים למעלה בשרשם, אבל לימות המשיח שיהי' התגלות אלקות בזה העולם השפל ויהי' אפס בלעדו, אפס גבוה מאין כו', ולא יתעלה להיות מעלה מעלה, מאחר שעיקר השראתו יהיה בתחתונים ודו"ק. ואין דומה לך גבוה מאפס וכו'.

וכאשר יתבונן האדם היטב במחשבתו פי' ד' שבחים הללו, יגמור בלבו אהבת ה' ויראתו לעבוד בכל לבבו ונפשו ומאדו בכלותי הנפש כנ"ל, ואף שיודע בעצמו שלכו' אינו כן אל יחוש לזה רק ישים בלבו תמיד שהוא חפץ באמונת ה' ותורתו לדבקה בו בכל נפשו ולבבו, דהיינו שיש לו רצון תמיד שיהי' דבוק בה', והרצון בא מפני השגתו בגדולת ה' ונפלאותיו ודבריו הנעלמים. וזה כלל גדול בעבודת ה' שאל יפול לב אדם בראותו בלבבו, שאינו שלם עם ה' למסור נפשו על עבודת ה' כי בודאי האיך יגיע הוא בעצמו למדרגה זו, כי האמת האמיתי אי'א שיגע בזה העולם השפל בלתי סיוע מן השמים כי ה' אמת ומקרב לקוראיו באמת לתת להם אמת

ממשיכים . . מטה כו': נ"א: ממשיכים קצת אלקות למטה כו'.

היינו . . נמשך ודו"ק: נ"א: היינו אלקות הוא בהיפוך יותר נמשך למטה כו'.

הגשמי ומלאה: נ"א: הגשמי ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר אפי' הרשעים הגשמים ומלאה.

ולא: נ"א: ולכן לא.

להיות: נ"א: להיות עולים.

בכלות הנפש כנ"ל: נ"א: באמיתית נקודת לבבו בכלות הנפש כו'.

שלבנו אינו כן: נ"א: שאין לו מסינ לאמיתו.

שהוא חפץ: נ"א: לחפש.

הנעלמים: נ"א: הנעלמים.

דהיינו מס' רק שצריך אתערותא דלתתא דהיינו שיהי' לו רצון תמיד בשכלו ולכו לדבק ולחשוק בה' ובתורתו, ועי' הרגילות להיות לו תמיד רצון יסייעוהו מלמעלה להיות לו אמת גמור במס' רק שבתחלה יגמור בלבו לחפץ במס' בכל לבבו ומאדו בעבודת ה' אף שידוע שאינו אמת כו', וזהו וירא ויאמר מה נוראי המקום כו' ודו"ק. וז"ס קבלת מ"ש הנז' בגמרא, שבחי' מלכות ביטלי' במציאות מחמת גודל האימה והפחד האמתי, אבל בתחלה קודם שבא לו אימה יקבל ע"ע אימה דהיינו שיסכים בדעתו שיהי' לו אימה שיהי' ה' מלך עליו ליראה אותו ולעבדו בכל לבבו אף שאינו עדין ביראתו ודו"ק, וזהו שום תשים עליך מלך ודל', וכמו אנשי מדינה בהסכמתם עדין על המלוכה אינם ביראת המלך עד שימנוהו עליהם וכו', וזאת הבחי' הנק' בסוד היכלא דרצון שבו אתכנס משה במנחה דשבתא ודל', שהוא בחי' עולם הבריאה, בחי' עולם הבריאה בחי' נברא שהוא יש בפ"ע שחפץ להדבק בבורא, אבל בחי' מס' האמיתי היא אתדבקות רוחא ברוחא בחי' נשיקין הוא בחי' אצילות לשון אצל הוא וגרמוהי חד כו', וזהו היחוד הגמור בעולם הבריאה והאצילות, כו'. וזהו ד"ס אמת וד"ס אמת שבשבחים הללו, הד' פ' ראשונים הוא בחי' היכל הרצון שרוצה להדבק בבוראו ע"י התבוננותו בפ" ד' שבחים הללו, והאמת האמתי דהיינו בחי' האצילות שהוא מס' עד כלותה א"א להיות כאן עד שיסייעוהו מלמעלה, והוא ענין הד"ס אמת העליוני שמאמיתין הד"ס אמת שלמטה הנ"ל ודל'.

וזוהו שביקש דהמע"ה שיאמרו ספר תהילים בבהמ"ד ויקבלו שכר כמו שעוסקי' בנגעים ואהלות, ותמי' למה לא יהי' חשוב תהלים שהוא

דלתתא: נ"א: דלתתא תחלה.

נורא המקום כו' ודו"ק: נ"א: נורא כו' פ" שמתחלה עשה לו מצעמו יראה אף שאינו באמת שהוא עשה לו מצעמו ועיי' בא ליראה אמיתי בסיוע ה' ואמר באמת מה נורא כו'.

ביטל במציאות: נ"א: הוא ביטול במציאות ממש.

ביראתו ודו"ק. . . שלמטה הנ"ל ודל': נ"א: ביראתו מ"מ ברצונו להמליכו עליו וכאשר ימליך עליו אזי ימסור נפשו לו מאימתו ויראתו אותו, וזהו שום תשים עליך מלך דהיינו עיד הנ"ל שמתחלה ישים לו עצמו ברצונו שיהי' לו מלך ואח"כ ימליכו עליו ודל' והוא כמו אנשי הארץ קודם מנות עליהם מלך מתאספים ומקבצים דעותיהם זה ואמר שרצונו במלכותו וזה אינו מסכים עדיין עד שכולם מקבלים אותו עליהם ולאחר שיקבלוהו נעשה מלך עליהם לעשות להם כרצונו ותפול אימתו עליהם כדרך המלך קודם מלכותו ה"י בהם דעות, וזאת הבחי' נק' בזהוהי ספודי היכלא דרצון שבו אתכניס משה כו' (ובמנחה בשבת כו' ודל') שהוא בחי' עולם הבריאה בחי' נברא שהוא יש בפ"ע אף שחפץ להדבק בשרשו ובבוראו, אבל בחי' מס' האמיתי הוא התדבק רוחא ברוחא נק' נשיקין הוא בחי' המאצילות למאציל והוא וגרמוהי חד אצילות לשון אצלו כו' שכולא חד כו' וזהו יחוד גמור באדם הבריאה והאצילות כו' וזהו ד"ס אמת וד"ס אמת שבד' שבחים הללו הדי' סעמים הראשוני הוא שיבאו מהתבוננות פ" ד' שבחי' הללו כניל רצון ותשוקת הלב להדבק בה' עד כלותן הנק' היכלא דרצון וזהו ד"ס אמת דלמטה שבלתי אפשר להיות להם מצד עצמם אמת האמיתי כניל ואח"כ עוד ד"ס אמת דהיינו אמת האמיתי שמסיעוהו] מלמעלה להתאמת הדי' אמת שלמטה להיות אמת אמיתי במס' עד כלותה כו' ודל'. וזהו שביקש...

דברי קבלה כנגעים ואהלות. אך הענין הוא כנ"ל לפי שכל דבריו הם תשוקת וחמדת לבבו אל ה', ושכחות וזמירות לה', ובקשות שיסייעהו לעבדו בכל לב, כמיש כלה שארי ולבבי, אליך ה' נפשי אשא, ודומיהו, חייני כדברך, מה אהבתי תורתך כו', והי' אפשר לומר מה התועלת באמירתם מאחר שבלתי אפשר להמון עם להגיע לאמיתות דברותיו ולכן אמר שיקבל שכר כעל עוסקי' בנגעים ואהלות שפרטי נגעים שייכים לכהן ואין לישראל תועלת בידיעתם ומקבלים שכר עליהם, וכן באמירת דבריו יקבלו שכר, ומה הוא השכר, שהרגיליני' לומר דבריו, יזכו שיהי' להם באמת אף דבר א' מדבריו די להם, וזהו קבלת השכר וד"ל.

מלאים זיו ומפיקים נוגה כו"י אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד, מגן אברהם, כי הנה אברהם בחי' ה' חסדים ראשית הקו שנמשך עד למטה מטה עד סוף כל ההשתלשלות אך מבחי' הארת הקו שיתגלה צ"ל מקודם בחי' מגן, וזהו קטונתי מכל החסדים שאמר יעקב כי יעקב הוא מברית מן הקצה אל הקצה שהוא בחי"י גדולה ואברהם הוא בחי' חסד וזהו קטונתי מכל החסדים. ולהבין זה צ"ל ענין אא"ס שהי' ממלא כל החלל כו' ולבסוף נעשה צמצום ומי"פ כו' כי צ"ל ענין אור שנזכר בכל מקום שפי' אור הוא הארה' והמשכה דבפני עצמה מובדל מעצם המאור. והנה יש פי' אחר לאור והוא הכוח המקור להאור ההוא' שיתפשט אח"כ רק ששם הוא כלול עדיין ואינו ניכר לבחי' מציאות פרטי. והנה הכוח ההוא שנכלל בעצם המאור הוא גי'כ אינו בגדר ההתפשטות והארה שנמשכת מאחר שהוא כלול עדיין בהמאור ואי"כ לפי' יקשה איך הוא ביכולת אח"כ להאיר ולהתפשט בבחי' ההארה נמשכת מאחר דההארה ההוא שנכללת בעצם המאור הוא אינו בבחי' התפשטות וכן הקושי' הזאת יקשה בכל כחות הנפש כמו בכח השכל

ואהלות: נ"א: ואהלות שהרי ברוה"ק אמרם.

שהרגילין: נ"א: שמהרגלם.

כו': נ"א: כי להבין זה הנה כתיב.

בחי' גדולה: נ"א: בחי' גבול. ונ"א: בחי' קו האמצעי הכולל חו"ג.

הארה והמשכה דבפני עצמו מובדל: נ"א: הארה שנמשך ונתפשט לחוץ כי עצם המאור אינו בבחי' וגדר

הארה והמשכה רק אור הוא דבר בפני מובדל.

ההוא שיתפשט: נ"א: ההוא המתפשט שהוא בעצם המאור כי מוכרח להיות שבעצם המאור שם יש גי'כ

הכח והמקור להאיר ההוא שיתפשט.

וכח המשכיל וכח התנועה. כי הנה בכל הכחות יש בחי' ג' דברים אלו עצם הדבר והכח והמקור והתגלות וההתגלות בעצמה. כי הנה בכח השכל הוא כלול מאותיות השכל והוא שיסביר לתלמידו וגם התלמיד שיסביר לתלמידו שגם התלמיד יהי' מבין השכל והוא הנק' אותיות השכל שהוא בחי' שמיא השכל להתגלות לתלמידו והנה כח ההסבר הוא אינו מהות א' עם המשכיל שהרי אם יהי' אדם טרוד בעמק המושכל הוא כח בפ'ע שהוא אינו התגלות לאחרים רק שהוא בעצמו טרוד בעמק השכל וא"כ לפ"ז בוודאי אנו מוכרחים לומר שגם כח ההסבר הי' כלול בעצם המושכל רק ששם הוא אינו בגדר ובחי' התפשטות רק הוא כח ומקור ההסבר וא"כ לפ"ז יקשה ג"כ איך הוא יכול אח"כ להתפשט בבחי' התגלות השכל לאחרים מאחר שכוח ההסבר שבעצם המושכל הוא אינו בבחי' וגדר ההתפשטות וכן בכח המשכיל שממנו נופל לו ההסברה וההמצאה החדשה הנה המשכילי בעצם אינו בגדר שכל כלל רק ששם הוא כלול כחי' המשכיל שהוא מקור וכח היולי לשכל אבל אינו בגדר התפשטות והתגלות וע"כ לפ"ז יקשה ג"כ איך יכול להתפשט אח"כ שיהי' בבחי' גילוי השכלי וכן בכח התנועה שכח החי בעצמה אינו בערך וגדר כח התנועה המתפשט לחוץ בבחי' תנועה גשמי' רק שבעצם כח החי הוא נכלל בהעלם כח התנועה. שהוא שורש ומקור לתנועה גשמי' וא"כ לפ"ז ג"כ יקשה איך ביכולת אח"כ להתפשט בבחי' תנועה גשמי' מאחר שבחי' הכוח והמקור להתנועה הגשמי' הוא אינו בבחי' גדר התפשטות. והענין הוא כמשיא כי שמש ומגן כו' שיש מגן לבחי' שמש והוא הנרתק כמשיא לעיל הקביה מוציא חמה מנרתקה כי באמת שיומשך הארה מהשמש בבחי' גילוי זה איא כי אם ע"י נרתק שהוא המסתיר לאור השמש כי בלא זה לא יכול להתגלות בבחי' הארה והמשכה גשמית. ואחר שכח ההארה הנכלל בהשמש הוא אינו בגדר ובחי' התפשטות ע"כ הוצרך להיות בבחי' מעצור ומסתיר את המאור והאור הנכלל במאור וע"כ יוכל לבא אח"כ לבחי' התגלות וכ"מ שהוא יותר בבחי' העצרה והסתר ביותר יוכל להתגלות אח"כ עצם המאור בבחי' גילוי והתפשטות וכן הוא בכח השכל ואותיות השכל שהוא ההסבר המסביר לתלמידו איא להיות רק ע"י העצרה והסתרה שנסתר אור השכל

וגם התלמיד שיסביר לתלמידו: בנ"א ליתא.

בחי': נ"א: בחי' התגלות.

המשכיל: נ"א: כח המשכיל.

כח המשכיל: נ"א: כח השכל.

השכל וכן: נ"א: נ"א: השכל (והענין הוא שבאמת יומשך האור מכה האור שנכלל בהעלם בתוך המאור

בוודאי איא להיות שהרי הכח) וכן.

התנועה: נ"א: התנועה המתפשט.

גשמית ואחר: נ"א: נגלית מאחר.

בתוך הכלי והכלי הוא מעציר ומסתיר את אור השכל בתוכה והכלי של השכל הוא המוח שהוא בחי' חומר לצורה וע"י שנסתר אור השכל בהמוח ע"כ אח"כ יוכל לבא להתגלות ההסבר שיסביר לתלמידו שיתגלה גם השכל לתלמידו וע"כ אנו רואים שבבחי' הגילוי שבשכל שהוא ההסבר לא כ"א שוה בו יש אדם שהוא בעל שכל גדול ואינו יכול להסביר ויש אדם שהוא אינו בעל שכל כ"כ ויכול להסביר ולהביא השכל להתגלות שאפי' קטן שבקטנים יוכל להבין השכל והוא מטעם הנ"ל שלזה הארת הכלי שלו הוא מסתיר את האור ביותר וכל שהאור השכל הוא יותר בבחי' העצרה והסתרה בכלי המוח יותר יוכל להסביר ולזה אין כלי מוחו מעציר ומסתיר את האור השכל כ"כ ע"כ לא יוכל להסביר ואינו יכול לבא להתגלות וכן הוא בכח המשכיל שממנו נופל ההסברה והמצאה חדשה ג"כ א"א להיות רק בבחי' העצרה והסתרה והוא קרום דחפיף על מוחא וע"כ כו' נעצר ונסתר בהקרום ההוא יוכל לבא להתגלות וכ"מ שנסתר יותר בהקרום יותר יוכל לבא להתגלות ומופת לזה הוא ממטה למעלה והוא ע"ד מ"ש אין אדם עומד ע"ד הלכה אא"כ נכשל בה והוא שבאה לידי ההעלם ביותר יותר יוכל לבא אח"כ להתגלות עומק המושכל וכ"מ שהוא אינו מבין מקודם הוא מביא עצמו לבחי' העלם וע"כ הוא מבין אח"כ ביותר וכ"מ שאינו מביא עצמו לבחי' העלם רק שהוא מבין תמיד ואינו עומד בקושי' הוא אינו מבין כלל רק מה שמבין הוא רק בחיצוניות.

והנה ממטה למעלה אנו רואים בחוש שהוא כן וכמ"כ הוא מלמעלה למטה שכדי שיומשך הסברה והמצאה החדשה לבא בהתגלות תוך כלי מוחין צריך מקודם להעציר ולהסתיר בקרומא דחפיא על מוחא וע"כ אנו רואים שיש אדם שהוא קשה הבנה ומוכרח לטרוד מוחו מאוד בהבנת איזה מושכל הנה אח"כ כשמבין השכל הזה הוא מבין על בוריו יותר מאדם אחר שמבין השכל במושכל הראשון וג"כ יכול לחדש כמה דברים ויכול למצוא כמה סברות והמצאות בפלפולים והוא מטעם הנ"ל מחמת שהקרום שלו הוא עב מאוד ע"כ השכל הוא נעצר ונסתר מאוד בהקרום הזה ולא יכול לבא להתגלות מיד רק אח"כ כשבא להתגלות הוא בתוקף ונתגלה הכל עומק המושכל וכ"מ שנסתר ונעצר בתוך הקרו' יוכל ביותר לבא בהתגלות וד"ל וכן בכח התנועה הוא ג"כ עדי' שיש גידים שמעצירים ומסתירים את כח התנועה שבעצם כח החי וע"כ שמסתירי' יוכל לבא אח"כ להתגלות וכן אנו רואים מזה שזורעין גרעין בתוך הארץ מוכרח מקודם להעציר בארץ והוא הרקבון שנרקב ונתעלם ע"כ אח"כ יוכל לבא להתגלות וכן אנו רואים מולד שמתחלה הוא טפה ואח"כ הוא מוכרח להעצר ולהסתיר בתוך בטן האם ואח"כ נתגלה ויצא הולד כו'. וכמו"כ הוא בחי' כח הראיה שבוודאי יש כח

ראי' רוחני' שהוא כלול בעצם הנפש רק שכת הראי' רוחני' הוא אינו בגדר התפשטות הארה והמשכה לחוץ לראות איזה שטח גשמי רק ע"י שנתעלם האור בתוך הכלי גשמי שהוא העין ע"יכ יוכל אח"כ להתגלות בבחי' ראי' איזה שטח גשמי ומופת לזה הוא שהרי אנו רואים שאם בפעם א' לא יכול לראות מחמת איזה סיבה אז ע"י כלי ההבטה יכול לראות והוא מטעם הנ"ל שמחמת כלי העין אינו יכול להסתיר כ"כ ע"כ ע"י כלי ההבטה שמסתיר יותר את הראי' יוכל להביט ולראות והוא מטעם הנ"ל וע"כ נק' הכלים תיקונים כי תיקון הוא סיבה שע"י יתגלה האור הנ"ל.

והנה כמ"כ יובן למעלה בא"ס שהי' ממלא כל החלל שלהיות שבחי' א"ס הוא עדי"מ כח ההארה שהי' בעצם המאור שהוא בבחי' המאור בעצמו כמ"כ הוא בבחי' א"ס שנכלל בעצמותו וכמ"ש קודם שנברא העולם הי' הוא בלבד וכמו שהוא בעילוי אחר עילוי בעצמותו כמ"כ בחי' אור ג"כ הוא בבחי' א"ס להתפשטותו למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית וע"כ לא הי' יכול להיות בחי' השתלשלות ע"כ הי' מוכרח להיות בחי' צמצום ומ"ס שהוא בחי' ישת חושך סתרו ואח"כ נתגלה עמוקות מני חושך דווקא. והנה זהו בכללות שבחי' השתלשלות הי' נמשך מא"ס וכן הוא בפרטות השתלשלות אורות וכלים דאצי' הוא ג"כ עדי"ן והוא ג"כ עדי"מ משכל של אדם שלהיות התגלות משכלו שהוא התחכמות מאיזה דבר שהוא מהות אחר מעצם השכל שעצם השכלי אינו בהתגלות כ"כ והוצרך ג"כ שאור השכל הי' נתעלם ונסתר בכלי השכל וע"כ אח"כ יוכל לבא להתגלות כמ"כ יובן למעלה שלהיות נמשך מחכ' דאצי' חכ' דברי' שהוא בחי' התגלות הוצרך מקודם להתעלם האור החכ' בהכלי ע"כ אח"כ יוכל לבא להתגלות שיהי' נמשך ממנה חחכ' דברי' וכי' וכי' והנה זה הבחי' שנתגלה ונמשך לאחר שנסתר ונתעלם בתוך הכלי הוא הנק' נוגה והוא מלשון הגיון הגויה מהמסילה והוא יציאתה לחוץ שהוא ענין הגיון שהוא החקירה והעיון בדבר בכדי שיוציא כל דבר שהי' נעלם בתחלה לחוץ בבחי' גילוי ההתפשטות והתגלות שנתגל' לאחר שנסתר ונתעלם בתוך הכלי נק' נוגה שהוא כ"ד שכולס ונגלה ונראה לכן והוא לאחזאה איך מתנהג בהון עלמא שהוא בחי' התגלות שנתגלה ונתראה לחוץ וד"ל. והוא מ"ש כמראה הקשת אשר יהי' בענן כו' שבהשמש יש ג"כ גוונים אך ששם הוא בהעלם אבל כשבא הארה על הענן אז הוא דבר

הוא: נריא: הוא ושמו.

השכל . . והוצרך נ"כ: נריא: השכל הוא בבחי' התגלות בו כח כפי' הוצרך ג"כ.

וכו' וכי': בניא' ליתא.

ההתפשטות: נריא: כמרי"כ ההתפשטות.

אחר ואז הוא נתגלה בג' גוונים. והנה כל הג' בחי' אלו שהוא האורי והכלי והתגלות נק' בחי' יש אמיתי ואין ויש ויש אמיתי הוא בחי' האור ואין הוא בחי' הכלי ויש הוא בחי' התגלו' והוא עדי' תהום ומעיין ונהר שהתהום הוא בחי' יש אמיתי ומעיין הוא בחי' אין עוברים דרך גידי ארעא חלחולי מחלחלא שמוכרח להסתר ולהעצר בארץ ואחי'כ נמשך ממנו נהר.

והנה זהו אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד שלהיות שבחי' אברהם הוא חסד דעתיק או חסד דאי' כו' ובכללות הוא ראשית הקו שמסתיר עד סוף כל ההשתלשלות ולא הי' יכול להיות נמשך אי' לשיהי' בחי' מגן שהוא הסתרה והעצרה ואחי'כ יכול להיות נמשך בחי' אברהם וזהו אנכי מי שאנכי והוא אי'ס שלא הי' יכול לכא להתגלות הוצרך להיות בחי' מגן שהוא ההסתרה וההעצרה ועיי'כ שכרך הרבה מאוד שכרך הוא ההמשכה שאחר הצמצום וההסתרה הוא בבחי' הרבה מאוד שהוא מאוד שהוא בלי גבול שהי' המשכה בבחי' אי'ס ודיל'.

וזהו יעקב קטונתי מכל החסדים כו' כי יעקב הוא בעל עולם האצי' בריח התיכון שמכריח מן הקצה אל הקצה שיכול להיות לו עלי' עד בחי' כתר שהוא הממוצע בין מאציל לנאצלים עכ"ז נאמר בו אלהי אבי אברהם ופחד יצחק שהוא ענין ההסתרה והעצרה שנסתר בו בחי' אי'ס ביה שהוא ענין הצמצום ומי'פ וזהו קטונתי מכל החסדים שהחסדים הנמשכים הוא לגבם בבחי' קטן שהוא ההסתרה והכיווץ. כי במקלי עברתי את הירדן ועתה הייתי לשתי מחנות מקלי הוא בחי' וי'ו שהוא המשכה בחי' א' בקו א' וגם מקלי הוא מקל י'ד שהוא בחי' נקודה קטנה ועתה היתי לשתי מחנות ב' קוין שלהיות שהי' צריך להתגבר על ד' מאות איש שהם ד' מאות ב"ד ע"כ היה צ"ל מקודם בחי' קטונתי מכל החסדים שהוא הסתרת החסדים ועיי'כ אחי'כ נתגלה כל החסדים ועיי'כ אחי'כ הי' יכול לגבור על הד' מאות ב"ד הנ"ל.

והנה בחי' מל' היא חלוקה מכל הספי' כי הנה ידוע שבכל הספי' הי' בהם שבירה ובבחי' מל' לא הי' שבירה כמ"ש בזוהר וארעא אתבטלת כי גם בבחי' מל' יש אוי'כ כי מל' הוא התנשאו' והכלי הוא מזה שהוא מתנשא

האור והכלי והתגלות: נ"א: המאור והאור וההתגלות.

בחי' האור: נ"א: בחי' המאור.

בחי' הכלי: נ"א: בחי' כח וכלי להתגלות.

שהחסדים . . . שהוא ההסתרה והכיווץ: נ"א: שהחסדים נמשך אצלו מבחי' קטנר והצמצום.

כי יש שהוא מתנשא מעשירות ויש שהוא מתנשא מחמת חכמתו וכדומה. וכן בחי' מל' נק' לפעמים דבור ויש ג"כ בחי' כלי שנסתר בתוך כלי ואח"כ יוצא לחוץ בבחי' גילוי והתפשטות. והנה גם בבחי' מל' התגלות שנתגלה לחוץ הוא אינו בבחי' יש והרגשה כמו בשאר ספי' מאחר שכל עיקר בחי' מל' הוא ענין ההתגלות אין חילוק בין קודם שנסתר בתוך הכלי לאחר. מכאן כי הכל הוא רק בחי' התגלות כי בשאר ספי' ההתגלות הוא דבר נוסף על מהותם שהם מהות אחר לגמרי שאינו ממהות התגלות ע"כ ההתגלות הוא בבחי' בליטה והוצאה לחוץ שהוא דבר נרגש ויש ע"כ הי' בהם בחי' שבירה אבל בחי' מל' ההתגלות שנתגלה לחוץ הוא אינו מהות אחר מהאור כי האור הוא ג"כ התגלו' ע"כ הוא אינו בבחי' נרגש ויש ולכן לא הי' בה בחי' שבירה והיש אמיתי עם היש שנתגלה הכל א'. וכן הוא בבחי' התנשאות שהוא נק' ג"כ בחי' מל' שהוא התנשאות בפ"ע שאין שייך בה בחי' התפשטות ויציאה ובליטה לחוץ שהוא ענין כמו המלך המתנשא בפ"ע שכשהוא מתנשא בפני אחרים אזי יש בחי' ומדריגות דהיינו שלזה הוא מתנשא כך ולאדם אחר כך אבל ההתנשאות שהוא בפ"ע ואינו נתגלה כלל רק שלפעמים נתגלה ההתנשאות שהי' בפ"ע והנה אח"כ שנתגלה הוא הוא עצם ההתנשאות שהי' מקודם בפ"ע ואינו מהות אחר ע"כ לא הי' בה בחי' שבירה כי ההתנשאות אינו מהות אחר מהעצם כי העצם הוא התנשאות והתגלות הוא ג"כ התנשאות.

וזה הי' בחי' מדריגות דוד שהי' מבחי' מל' שאמר אם זכרתיך על יצועי באשמורת אהגה בך כי הי' שוה בכל עת ובשעה שהי' עוסק במילי דעלמא שהוא בחי' על יצועי או בשעת ק"ש כמ"ש בשכנך ובקומך הי' הכל שוה לו, כי יש ב"א שהם מבחי' אר"כ ע"כ אינם שוין בכל עת שיש בחי' עליות וירידות בשעה שהוא עוסק במילי דעלמא הוא בבחי' ירידה ובשעה שהוא עוסק במילי דשמ"י הוא בבחי' עלי' כי בחי' אורות כמו שהם בפ"ע הוא יש אמיתי אבל ההתגלות שהיא בחי' כלי הוא בחי' הרגשה ויש שהוא בחי' ירידה, ע"כ בשעת ק"ש צריכין לבטל היש לאין אבל בשעה שהוא עוסק במור"מ הוא עדי"מ שנתגלה. אבל בחי' דוד הוא מבחי' מל' שהיש אמיתי עם היש שבא להתגלו' הכל א' ע"כ לא הי' בו בחי' עליות וירידות ועל יצועי עם אשמורת שהוא בשעה שהוא עוסק במילי דעלמא ובשעה שהוא במס"נ בק"ש

לאחר מכאן כי הכל: נ"א: לאחר שנסתר כי הכלי.
 בפ"ע: נ"א: בפ"ע והוא בשעת חתונתו.
 ההתנשאות: נ"א: ההתגלות.
 שהוא בחי' על יצועי: נ"א: ליתא.

הכל שוה, וזהו ואלה שמות הגיבורים כו' ובשעה שהוא מתפעל ובשעה שאינו מתפעל הכל שוה מחמת שהוא בחי' עצמיות הכלי.

והנה זהו החילוק בין משה למלכא משיחא שמשה הוא בחי' התפשטות הנשמה בברי' אבל מלך המשיח אפי' התפשטות הנשמה לא הי' לו והוא מטעם הנ"ל כי משה הוא מבחי' אורות שהם בתוך הכלי ע"כ הי' צריך ביטול אבל מלך המשיח הוא מבחי' מל' שהיש הנגלה עם היש אמיתי הוא הכל א' ע"כ אפי' כשהוא למטה בגשמי' העוה"ז גיכ הי' יכול להשיג וד"ל.

והנה זהו החילוק בין משה לאליהו כי כל מה שאירעי' לאליהו אירע למשה כו' משה הי' בהר מ' יום לחם לא אכל כו"י רק שהחילוק הוא שמשה הוא מבחי' מ"ה ואליהו הי' מבחי' ב"ן שמשה הוא מבחי' אורות ואליהו מבחי' כלים ע"כ באליהו נא' ויעל אליהו בסערה השמים שכל גופו עלה השמים ובמשה כתיב ולא ידע איש את קבורתו שמשמעו שהיתה לו קבורה כי משה הי' מבחי' אורות שהם בתוך הכלים ע"כ הי' צריך לצאת מההסתר שהוא הכלי אבל באליהו נאמר חי ה' אשר עמדתי לפניו שהוא עמידה ועכבה בבטן המל' ע"כ ניתנה בו בחי' המל' כי הולד הוא לפי כח הגובר בו אם חלק האב גובר בו א נקנה בו בחי' האב ואם חלק האב גובר בו אז נקנה בו בחי' אם כי כח המוליד בדומה לו ואליהו נשתהא בבטן הנוק' יב"ח ע"כ נקנה בו בחי' המל' וכמו שבבחי' המל' אין הכלי מסתיר את האור כמו"כ בחי' גופו של אליהו לא הי' מסתיר לו כלל ע"כ עלה עם הגוף הגשמי' מחמת שהי' נשתהא בבטן הנוק' יב"ח.

והנה בבחי' ומדריגה זו יהי' מלך המשיח כי הוא יהי' דווקא בן דוד ולא דוד בעצמו כי דוד בעצמו הוא בחי' בר נפלי מחמת שלא הי' נשתהא בבטן הנוק' כ"כ וכן הוא בחי' הנפילים אשר בארץ שהם מבחי' זעיר דכר בלא נוק' אבל מלך המשיח יהי' נשתהא בבטן הנוק' ויהי' נקנה בו בחי' מל' ולא יהי' הגוף מסתיר כלל.

הגיבורים כו': נרא': הגיבורים כו' בלא לב ולב.

הכלי: נרא': הנ"ל.

הוא: נרא': הי' לו.

בברי': נרא': בנבואה.

הי': נרא': יהי'.

שאיירע לאליהו אירע למשה: נרא': שאירע למשה אירע לאליהו.

כו' רק: נרא': כו' בן הוא גיכ באליהו שחי מ' יום מאכילה שאכל וכו' ומשה הקב"ה הראה לו י"ג מדות

ולאליהו גיכ רק.

ניתנה: נרא': נקנה.

והנה לעתיד יהי נתגלה האור שהוא נעצר ונסתר בתוך הכלי יהי נתגלה אותו האור בעצמו שלא יהי בחי' אין ממוצע בין בחי' יש אמיתי ובין בחי' יש הנגלה רק שיתחברו יש אמיתי עם יש הנגלה שלא יהי צריך עוד להיות בחי' העצרה והעכבה תחלה בהכלי ואח"כ יתגלה רק שיתגלה תיכף והוא כמ"ש לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתק' שהוא הנרתק להשמש ואזי יהי נגלה בחי' מל' דא"ס בבחי' מל' דאצי' כמ"ש גלה כבוד מלכותך כו' ולכאורה יפלא מה צריכין אנו לבקש ע"ז הדבר הלא תמיד הוא כך סדר השתלשלות והענין הוא כנ"ל שתמיד הוא סדר השתלשלות שבחי' מל' דא"ס הוא מוכרח להיות נסתר ונעצר בתוך בחי' כלי הוא בחי' הצמצום ומקום פנוי ואח"כ הוא מתגלה בבחי' קו וחוט אבל לעתיד יהי נתגלה בחי' מל' דא"ס שלא בדרך הסתר והעצרה כללי אלא יהי בהתגלות ממש שלא בדרך המיצוע ביניהם שהוא האין.

והנה* שבת בראשית שהוא שבת שלעתה הוא הארה משבת דלעתיד כי הנה בכל ששת ימי המעשה הוא ירידת המל' לברר בירורים ובשבת שנתעלו כל הביירוים אז ע"כ נזדכך הכל ונתגלה היש אמיתי ע"י מעביר כמשל האור שמאיר דרך זכוכית לבנה שהאור שנתגלה הוא עצם האור בעצמו רק שהכלי הוא בחי' מעביר והוא הארה מבחי' שבת דעתיד שהוא בחי' מנוחה לחי עולמים הוא עד"מ כמו ששוכת מבחי' עצמיות שכל עצמות שהי' מתפשטת חוזר לקדמותו וד"ל וע"כ יהי' בשבת דעתיד התגלות היש אמיתי והיש הנגלה שלא ע"י ממוצע שהוא הכלי אבל שבת של עתה הוא

השתלשלות: נר"א: השתלשלות שבחי' מל' דא"ס הוא כתר לנאצלים.

כלל . . ביניהם שהוא האין: נר"א: כלל ונתגלה היש האמיתי בבחי' יש הגלוי ממש והם לאחדים.

והנה שבת בראשית: מכאן עד סיום המאמר נמצא בכורא בשינוי. וז"ל:

זהו ענין שבת כי בו שבת הי' הארה מבחי' שבת דלעתיד יום שכולו שבת כי יום שכולו שבת הוא ענין שלא נח לא ממלאכה ולא משכל רק הנחה בעצם כמו שהוא בפ"ע בחי' מל' דא"ס ושבת הוא הארה מזה כי חול הוא בחי' הסתרה שנסתר כדי לברר ברורי נוגה ע"כ בשבת הוא עלי ונתגלה בחי' יש אמיתי בחי' מל' דא"ס בבחי' יש הגלוי אך הוא מחמת שבא מבחי' הסתר הנ"ל ע"כ הוא מאיר בחי' יש אמיתי ליש הגלוי ע"י בחי' כלי והוא רק שנזדכך הכלי כמו שכתוב ושמיית כדכר שימשותיך שהוא בחי' כלי זכוכית שרואין כל מה שבתוכה דרך הכלי ואין הכלי מסתיר כלל אך הוא עכ"ם בכלי מטעם הנ"ל, אבל לע"ל לא יהי' בחי' כלי כלל רק היש אמיתי יתגלה בבחי' ירי' הגלוי דהיינו שמל' דא"ס יתגלה במל' דאצי' ויהי' היש הגלוי כמו היש אמיתי ממש והיו לאחדים שלא יהי' באמצעות האין בבחי' הסתרה והעצרה כו' (וזהו שדוד מלך ישראל חי וקים כנ"ל שהוא למטה תמיד כמו למעלה ומעלה ומטה שוין אצלו כי הוא מבחי' מל' וכמו שנתבאר לעיל וד"ל. זהו מלאים זיו ומפיקים נוגה מלאים זיו הוא הארה שבעצם המאור שאינו בבחי' התפשטות כנ"ל כי זיו הוא בחי' זיו והארה רק שהם בבחי' מלאים בעצם המאור עצמו ומפיקים נוגה ומפיק בחי' נוגה בחי' התגלות בחי' יש הנגלה דהיינו נאה זיווים בכל העולם יש הנגלה כנ"ל ומפיק ע"י בחי' הסתרה והעצרה כנ"ל היש האמיתי להיות בבחי' יש נגלה בהתגלות והיש הנגל' הוא עצם היש האמיתי כי ע"י הסתרה והעצרה נגלה כנ"ל והוא עכשיו בשבת כנ"ל אבל לע"ל יהי' יש הנגלה נתגלה מיש אמיתי בלי אמצעות הסתרה והעצרה בחי' מגן הנ"ל שלא יהי' בבחי' קו וחוט בבחי' גלוי כנ"ל ע"י צמצום ומקום פנוי כמתחלת הכריאה רק שנתגלה אור

הארה משבת שלעתיד והוא נתגלה ג"כ ע"ד הנ"ל רק שמוכרח לעבור דרך כלי בכחי מעביר אבל לע"ל יהי שלא בכחי מעביר. וזהו מלאים זיו ומפיקים נוגה שהם מפיקים ומוציאים לחוץ את הנוגה והוא בחי היש הנגלה שהוא נמשך מבחי היש אמיתי רק שהם מפיקים שבהם ועל ידם עובר ונמשך בכחי מעביר לבד ההארה ההוא וד"ל.

(מוסף לשבת)

להבין למה אומרים שמע ישראל בקדושת כתר במוסף של שבת הלא כבר אמרו קודם תפלת שחרית ולמה צריך עוד לומר פעם שני ואם מפני שקודם כל תפלה צריך לקרות ק"ש כמו שא' ויקרא ק"ש ויתפלל הי' צריך לקרות קודם תפלת מוסף כמו בשחרית ועוד הלא לא חייבו חכמי' רק לקרוא פעם אחת בשחרית ואחת בערבית כדי שיקבל עליו עול מ"ש בבוקר ובערב ולמה הוסיפו עוד ומה שייכות יש לק"ש עם קדושת כתר דוקא. והנה מבואר בס"ק שעיקר ענין הק"ש הוא למסור נפשו באחד שהוא מה שאמרז"ל המאריך באחד מאריכין לו כו' וכמ"ש בזהר זכאה מאן דשוי גרמי' ורעותי למסור נפשי כו', ולפי' יותר יש להפליא מה שייכות יש למס"נ בקדושת כתר. אך הנה מבואר בע"ה במ"ח שבקדושת כתר נשתוו זו"נ יחד ועלו במקום או"א וצריך להעלות להם מ"נ ע"י מס"נ על קדושה כדי שיתייחדו וכמו בשחרית שצריך להעלות מ"נ לאו"א שיתייחדו שזהו ענין יחוד דב' תיבות ה' אלקינו דב"פ דשמע שהוא או"א כו' כידוע. והנה להבין כ"ז ולהבין עוד פרטי הדברי' המבוארים שם במ"ח צריך להבין תחלה ענין השבת מהו ולמה אנו אומרים במוסף שבת תקנת שבת כו' בקוף מן תיקון ועלי' כו' דהנה אמרו במדרש אשר ברא אלקי' לעשות לתקן כו' וי"ל מהו ענין התיקון ומה צריך לתקן ולמה הי' בתחלה דבר כזה שיהא צריך תיקון כו'. אך הנה

איס שקודם הצמצום ומ"ם בכחי גילו ויהי היש האמיתי בגילו ממש בכחי יש הגלוי ויהיו כי בחי היש שוין שמעלה ומטה יהיו שוין כי באור איס בכחי עגולים לא שייך מעלה ומטה רק שבכחי קו וחוט שייך מעלה ומטה אבל לא בעיגול וד"ל וכמ"ש במ"א. והו ג"כ טובים מאורות שברא אלהינו מאורות בחי האור שבעצם המאור כנ"ל שברא בכחי בריאה והתגלות יצרם בדעת וכתבונה הכל הוא מחמת הסתרה והעצרה כנ"ל כח וגבורה נתן בהם וכנ"ל הכל כנ"ל וד"ל.

ההוא וד"ל: נ"א: ההוא אבל לעתיד שלא יהי בדרך מעביר רק ונגלה כבוד ה' ממש וראו כו' וד"ל.

ידוע בדבר ה' שמי' נעשו שנדיבור א' לבד שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם והנה כמו ערך דיבור א' לבד לגבי האדם שבדאי כלא חשיב ממש שהרי כמה דיבורי' כאלה יכול לדבר עד אין שיעור ממש ככה ממש ערך ביטול העולמות עליונים ותחתוני' לגבי' ית' שהוא א"ס מקורא דכולא ובודאי הוצרך להיות צימצום גדול בעצמותו כדי שיוכל להיות בריאת העולמות עליוני' ותחתוני' עד עוה"ז הגשמי עם כל הברואי' הגשמי' כו' וצ"ל למה יצמצם א"ע כ"כ כדי שיהי' בריאת העולמות מה תועלת יש לו בזה הלא הי' אא"ס ממלא את כל העולם קודם שנבה"ע וגם עתה אין בו שינוי כלל כמו שא' אתה הוא קודם שנבה"ע בלי שום שינוי כלל וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כו'. אך התירוץ לזה הוא מה שארז"ל נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' כו' והוא ע"י שברא את האדם ונתן לו תו"מ בגשמיות דוקא והאדם יקיים אותם בארץ שזה נק' דירה בתחתוני' כו' כמ"ש אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה כו' והי' לו כביכול תענוג גדול מזה שא' ונעשה רצונו (שזהו ענין נתאווה ל' תאווה וחשק לדבר שיש תענוג). והנה ידוע שעיקר ענין בריאת האדם הוא לברר בירורי' שהוא העלאת רפ"ח ניצוצות שנפלו בשבה"כ כו' ע"י שעושי' חסד ומשפט וצדקה בארץ דוקא שזהו רק העלאת הניצוצות שמזה עיקר התענוג הגדול כמ"ש כי באלה חפצתי כו' שע"ז הוסדו כל המצות ממש שעושין כמו ציצית בצמר גשמי וכן תפילין בקלף גשמי שהוא רק העלאת הניצוצות קדושות שנפלו בק"נ שמשם שרש כל הדברי' הגשמי' בארץ וכל הדי' כו' וכאשר לוקחי' מקלף וצמר גשמי ששרשה מק"נ ועושים בזה ציצית ותפילין וכה"ג שמעלה בזה הניצוצו' שנפלו באותן הדברי' ומעלהו למקום הקדושה ממקום הפירוד למקום היחוד וכמו הקרבנות שעושין מבהמה גשמי' ששרש יניקתה מק"נ וכאשר מעלי' אותה ע"ג המזבח ונכללת באש של מעלה הוא ענין התיקון שלה שעלתה למעלה וכן בענין התפלה שהוא במקום הקרבן שמקריב נפשו הבהמי' ששרשה ג"כ מק"נ ומחמת שמתבונן בהשגת אלקות בתפלה ומתפעל בזה עד שגם נה"ב מתפעל ביותר ותרצה להדבק ולמסור נפשה לה' אחד זהו ענין העלאת התיקון שעלתה ממקום המקולקל שלה שהיתה בתחלתה מחמת נפילתה בק"נ ועתה עלתה אל מקום הקדושה שזהו ענין לאהפכא חשוכא לנהורא כו'. וז"ש אשר ברא אלקי' לעשות לתקן שהוא ענין התיקון והבירור לרפ"ח ניצוצו' שנפלו בשבה"כ והוא ע"י כל המצות מעשיות שמזה נמשך עיקר התענוג ממש שכאשר עושין מדבר המקולקל ביותר שנפל למטה בחשך דק"נ ומעלי' אותו למקום הקדושה האלקי' יש לו מזה כביכול תענוג גדול (וכמו למשל במלך גדול שאינו מקבל תענוג מכל הון ואוצרות המלך ואבנים טובות ומרגליות שיש לו ושאר סגולות מלכי' או עיירות ובניני' נאים מחמת שכלא חשיבי לגבי עוצם גדולתו בעצמותו ממש אך אם מתקני'

איזה דבר שהי' מתחלה מקולקל ביותר נבוה ונמאס ומתקני' לו אותו הדבר עד שיהא נחמד למראה מזה יקבל יותר תענוג מכל סגולת מלכ' אעפ"י שבעצם אותו הדבר קטן בערך מאד ואינו שוה כלום רק מפני שהוא דבר חידוש יקבל תענוג מזה וכמו הצחוק שעושי' לפני השרי' כו' וכמו שמלמדי' לצפור שתוכל לדבר שיקבל תענוג גדול מזה והוא רק מחמת שדבר חידוש הוא שבתחלה לא יכלה לדבר ועתה נתעלית ויכולה לדבר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל) ככה ממש יובן למעלה שעזב ה' כל העולמות העליוני' הרוחני' והשרה שכינתו בתחתוני' דוקא וכמ"ש נתאווה להיות לו דירה בתחתוני' דוקא והוא רק כמו שמבואר לעיל במשל הנ"ל שמדבר קטן בערך מאד אפי' דבר חדש שנעשה יקבל יותר תענוג מכל הסגולת מלכ' כנ"ל והוא ענין הבירורי' שמהפכ' החשך לאור ומעלי' הרפ"ח ניצוצי' מק"נ שנפלו בשבה"כ למקום חשך וגם ביותר ונפרד מאלקו' ועתה מעלי' אותה ממקום הפירוד למקום היחוד עד שתוכל לעלות למקום הקדושה שזהו ממש כמו הצפור שתוכל לדבר או כמו שבר המקולקל ביותר שנתקן ונעשה לדבר נחמד שמזה יקבל יותר תענוג מכל הון כו'. וזהו אשר ברא אלקי' לעשות לתקן כו' שנתאווה להיות לו דירה כו' ומקבל תענוג מזה שא' ונעשה רצונו כו' וזהו כל ענין עבודת האדם ע"פ האדמה שהוא רק לתקן הרפ"ח ניצוצו' ע"י מעשיות בתו"מ כו' וז"ש ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך כו' ויום השביעי שבת לה' כו' דהנה כתיב ששת ימים עשה ה' את השמים כו' ויום השביעי שבת לה' כו' דהנה ענין השביתה הוא כמו למשל באדם ששובת ונח ממלאכתו שעשה וכאשר נגמרה כל מלאכתו והוטב בעיניו מאד אזי שובת ונח ומקבל תענוג גדול מכל אשר עשה כו' וכמ"כ יובן למעלה כמ"ש וירא אלקי' כי טוב כו' ע"כ שבת וינפש כו' (ואעפ"י שבדיבור א' לבד נבראו אעפ"י שייך בזה ענין שביתה והוא שהדיבור חוזר למקורו והוא כמו הי' מא' שעלו למעלה שזה ענין עלית המלי' בשבת כו' כמ"ש במ"א כו') וזהו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך שהוא ענין הבירורי' שצריך לברר ולתקן בששת ימי החול אשר ברא אלקי' לעשות לתקן (ואחר שנגמרה המלאכה ונתקנה היטב אז עולה למעלה ביום השבת שזהו התענוג מכל אשר נעשה ונתקן בטוב וזהו ויום השביעי שבת לה' אלקיך (שעיקר ענין השביתה הוא לי' עלי' כמו באדם שהי' כחות נפשו מלובשי' בעשי' גשמי' וכששובת ונח ממלאכתו אז עולה כל הכחות שהיו מלובשים בעשי' למקורם לעצם הנפש כו' וד"ל) ועיקר ענין השבת הוא דוקא מימי החול כאשר עשה ותיקן כו' כמו השביתה שהוא ממלאכה דוקא כו' וזהו תקנת שבת כו' בקוף שהוא לי' תיקון כו' ולי' תקנת לשעבר משמע דכאשר תיקן בששת ימי החול את כל הצריך

תיקון אז הוא נח ושובת ממלאכתו וזהו תקנת שבת רצית קרבנותי שפי' קרבנותי הוא כל מה שמבררני ומתקני ומעלי' לרפיח ניצוצו' כו' הכל נק' בשם קרבן שעיקר ענין השבת הוא ענין העלאה כניל'. ולכך נק' כל הביורור' בשם קרבן וכמו תפלה שבמקום קרבן כו' ודיל'.

והנה יובן מכי' שעיקר ענין השבת הוא ענין העלאה כניל' וכמו"כ יובן למעלה מ"ש כי ששת ימים כו' ויום השביעי שבת לה' אלקיך הוא ג"כ ענין העלאה בעצמותו וכניל' בענין הי"מ שהיו מלובשי' בבריאת העולמות ששרשם מל' דאצי' כו' חוזרים ועולי' למקורם כו' וכמ"ש בס"ק שבשבת הוא זמן עלית העולמות ע"כ אסור בעשיית מלאכה כו'. והנה יש בזה חילוקי' בענין עליות הללו שבע"ש נק' שבת דמעלי שבתא שהוא רק השביתה מן המלאכה כו' ואחי"כ חוזר ועולה למעלה עוד וכמ"ש בשלש סעודות דא היא סעודתא דחקל תפוחין ובבוקר היא סעודתא דעתיקא כו' (וכמ"ש במ"א) והנה בפרטיות מבואר בע"ח במ"ח שבמוסף שבת עולה חבי"ד דז"א בחבי"ד דאבא והמל' בג' קוין שלה עולה בנה"י דאי' (והוא בג"ר דתפלת לחש) ע"ש ובחזרת העמידה ז"א עולה עד כ' דאבא ורחל עולה בכתר דאימא כו' וזהו שאנו אומרי' כתר יתנו לך שהוא כתר דאוי"א וזהו ה' אלקינו הוא או"א שנק' מלאכי' המוני מעלה שהם מלאכי' של כתר שנותני' הכתר דאוי"א לז"א עם עמך ישראל שמוסרים נפשם על קדה"ש כו' ע"ש (ומחמת שעיקר העלאה הוא לז"א שלפיכך אנו או' וינוחו בו כל ישראל כמ"ש למעלה ש' במ"ח לכך אנו או' גם כאן כתר יתנו לך לז"א אעפ"י שזו"נ שניהם עולים בכתר דאוי"א) וע"ש עוד שבג"פ קודש עולי' ג' קוין דמל' לחג"ת דאי' ומשם לחבי"ד כו' וזהו ששואלי' אי"ה שדלגה כ"כ שתחלה היתה רק בנה"י דאי' כו' ולכך או' אותו בדילוג כו' ע"ש.

והנה אחר כל זה יובן מה שאנו או' שמע ישראל בקדושת כתר משום שזו"נ עלו למעלה בכתר דאוי"א וצריך להעלות מ"נ ע"י מס"נ כדי שיוכלו להזדווג כו' ע"ש. והנה להבין טעם הדבר שיחוד או"א תלוי דוקא בהעלא' מ"נ דמס"נ ומהו ענין היחוד כו' צריך להקדי' תחלה ענין א' והוא כי הנה ידוע דהתלבשות או"א"ס הוא בחכ' דוקא להיות כי החכ' הוא בחי' כ"ח מ"ה בחי' הביטול בתכלית שם דוקא שורה אא"ס ב"ה כו' וביאור הדבר ידוע שהוא בחי' הביטול הגדול שמצד החכ' כשיכיר האמת איך שאא"ס בעצמו מובדל בערך מכל בחי' השתלשלות כו' והשגת ביטול זה הוא כ"ח מ"ה שבאור החכ' לומר מ"ה פשפשת כו' ולזה הטעם נק' החכ' אמת כי בינה הוא השג' ותפיסא באא"ס ואין השגה זו דאמית' אא"ס כמו"ש באמת מובדל מבחי' השגה ותפיסא דלמת"כ כו' אבל החכ' כשמשיג ביטול השג' באא"ס

ואיך שאין ערוך כלל בין א"ס עם הארה בעלמא שיאציל מאתו ית' כו' ה"ז יותר מכוון לאמיתו' א"ס מהשגת הבינה ומטעם זה גם למטה בעולם השפל בזאת ניכר מעלת החכ' על הבינה כי איש החכ' להשכיל על שרש הדבר לעיין ולפקח בכח המשכיל לברר הדבר בשכלו ימצא טעות גם בדקה שבדקו' עד שיגיע אל נקודת האמת כו' משא"כ בהשגת הבינה בלתי עיון ובירור בכח החכ' לא ירגיש בטעות כו' ועוד זאת ההפרש שבהשגה ידמה לו שכבר מבין הדבר לאמיתותו ומצד כח החכ' להיפך שכל שיעמיק שכלו יותר לא יגיע לאמיתו' הדבר כי מה שהבין והשיג כתחלה יפול מתחלת הברור בקושיות שהקשה שהוא ענין העלם השג' כו' והכל ענין א' שהוא הביטול שבחכ' שהוא האמת דוקא כנ"ל וד"ל. והנה כתי' והחכ' מאין תמצא פי' דוקא החכ' היא מאין ולא הבינה שהרי על הבינה נא' להנחיל אוהבי י"ש שהשגת אלקות בגי' העליון שהוא בחי' בינה הוא בחי' י"ש ודבר מה מאחר שמשגיג איזה דבר כו' אבל ביטול ההשג' הוא בחי' אין וזהו חכ' כ"ח מ"ה כמו ונחנו מ"ה כו' ועד"ז יובן למשכיל בענין חו"ב דאצי' שנק' או"א כו' שהתלבשות א"ס הוא בחכ' דוקא שהוא בחי' הביטול דוקא שהוא קצת מדרגת האין האמיתי כו' וזהו מאין תמצא כו'.

ועתה יובן ענין יחוד או"א הנ"ל היינו להיות כי הרי ידוע דל"ב שבילין
 דמתפתחין במוחא דז"א הן ל"ב ויאמר אלקי' דבינה דאצי' כמבואר
 בזהר אבא א' לאימא כו' ואומ"ר בחכ' ויאמ"ר בינה כו' וביאור הדבר הוא
 כנ"ל כי הבינה הוא התפשטות השגה והוא ראשית הגילוי ליש ודבר מן כח
 המשכיל להיות מבין ומשיג כו' וידוע דז"א הוא מקבל מוחי' מבינה במדה
 וקצבה בל"ב שבילין הנ"ל פי' שהמדות מקבלי' השכל להם מן ההשג' בדרך
 פרט באו"ח פרטי וכל מדה ומדה כפי שנגזרה ההשג' כמו במא' יהי אור היא
 החסד כך כו' וסיבת מאמרה כך הוא בגזירת בעל המאמ' שהוא החכ' דאבא
 א' לאימא כו' פי' העלם ההשג' גזר או' שיהי' גילוי ההשג' כך כו' וא"כ
 כאשר יצטרך להיות שפע חדש' במדות לגמרי יצטרך להיות יחוד חדש
 מעיקרו באו"א שהבינה תקבל מהחכ' שפע חדש' ומאין יהי' להחכ' התחדשות
 מוכרח להיות שגם החכ' תתחדש מאין האמתי להיות בה האר' חדשה מאין
 ותתייחד אח"כ האר' זו עם הבינה הנק' בש' יש כו' ואח"כ ישפיעו להמדות
 כו' והז' א"א להיות כ"א כאשר יהי' תחלה ביטול גדול במוחי' הראשוני'
 להיות עולי' למעלה מהשכל לגמרי לקבל הארת אין מחדש כו' והוא כדוגמת
 השתיקה שמבואר במ"א העלא' השכל למעלה מהשכל שכאשר שואלי' אותו
 דבר ואינו יודע ישתוק שהוא העלא' השכל למעלה מהשכל ויומשך משם
 שפע חדשה להשיב כו' שזהו ענין העלא' מ"נ שיוכל להיות יחוד או"א כו'
 וד"ל. וכך יובן למעלה שמצות מס"נ גורם יחוד או"א דאצי' כי הרי ע"י מס"נ

בא' הנפש לביטול האמיתי מכל וכל דהיינו להדבק בה' באאיס עצמו מבלתי שום השג' ולא אפי' העלם השג' כי הרי תכלה הנפש לגמרי בלי טעם ודעת כלל והי' דביקות באין האמיתי מקורא דכולא וכמו"כ רוח אייתי רוח כו' ונעשה ג"כ למעלה העלא' או"א למעלה עד שיהי' נמצאין מאין האמתי במוחין חדשי' אחי"כ וזהו שע"י מס"נ דוקא יהי' היחוד דאו"א במוחי' חדשי' כו'.

והנה אחי"כ יוכן מה שא"י פ' שמע ישראל בקדושת כתר כנ"ל דהנה מבואר לעיל במ"ח שבחזרת המדה עולי' זו"נ לכתר דאו"א וצריכי' להתייחד שם ופי' שצריכי' לקבל תוס' מוחי' מאו"א שזהו עיקר ענין עלית השבת מה שמקבלי' מוחי' חדשי' כו' ולפי"כ צריכי' או"א להתייחד תחלה כנ"ל שצריכי' לקבל מאין האמיתי שפע חדש' כו' וא"ל לא יוכל להשפיע כנ"ל ולזה צריך העלאות מ"נ מלמטה ע"י מס"נ בפ' דשמע כדי שיוכל להיות יחוד דאו"א כנ"ל וזהו שאנו או' כתר יתנו לך מלאכי' כו' ועמך ישראל קבוצי מטה ע"י מס"נ שלהם שזהו עיקר היחוד דאו"א ובוה יתורץ הכל וגם מה ששייך לקדושת כתר משום שבשעת קדושת כתר אז זו"נ שוין בקומתן וכמו שאנו או' ימלוך ה' כו' אלקיך ציון לדור ודור כו' שרית אצלו שהמל' שוה עם ז"א וצריכי' לקבל אז תוס' חדש' מאו"א וזהו ע"י מס"נ דוקא ולפי"כ צ"ל פ' שמע כנ"ל וד"ל. וזהו ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו המייחדי' שמו כו' דקאי על האר' השפע חדש' שאנו מבקשי' שיומשך לישראל דוקא וזהו יפן ברחמי לעמו משום דעיקר היחוד או"א הוא מחמת ישראל שמוסרי' נפשם בכחי' ביטול אמיתי וזהו המייחדי' שמו כו' ורוח אייתי רוח שנמשך עליה' תוס' הארה חדש' מהאר' זו שמקבלי' זו"נ בעלותם שם וז"ש במ"ח שבתבת אי"ה שהוא עליות המל' כמו שמבואר ש' יכוון לקבל תוס' הנשמה מיום השבת שזהו אותה האר' שנעש' ע"י היחוד דאו"א שהוא ע"י ישראל דוקא כנ"ל וד"ל.

(ברכות נשואין)

שמח תשמח ריעים האהובים כשמחך יצירך כו'. הנה כתיב יוצר הרים ובורא רוח מגיד לאדם מה שיחו. והענין כי הנה כתיב ושאון לאומים כשאון מים כבירים ישאון, שהרשעים נמשלו לגלי הים שכאשר הים הולך

וסוער אזי הגלים מתנשאים ומגביהים א"ע ומתרוממים למעלה ואח"כ ברגע כאשר יקם סערה לדממה אזי יחשו גליהם ויעמוד הים מזעפו. כך הוא ענין ממשלת הרשעים שכאשר רשעים מושלים בעולם מגביהים א"ע ומתנשאים על ישראל לגזור עליהם כמה גזרות קשות וברגע חוזרים ונופלים וכמהרה תופר עצתם ותתבלבל מחשבתם. והנה כמו שהוא בכללות ישראל כך הוא בפרטיות בנפש האדם בהתלבשותה בגוף הגשמי בעוה"ז תחת ממשלת קליפת נוגה ושם הוא משכן היצה"ר עת אשר שלט כו' שמגבי' א"ע כנשר כו' הנה שליטה וממשלה זו דומה לגלי הים שמתנשאים כרוח סערה וברגע חוזרים ונופלים. וביאור הדבר כי הנה עיקר התנשאות הגלים הוא מחמת הרוח שסוער וכמ"ש ויאמר ויעמוד רוח סערה ותרומם גליו. וכך הנה כתיב וברוח פיו כל צבאם שמהבל עליון נמשך חיות לכל העולמות עליונים ותחתונים וכדכתי' ויפח באפיו נשמת חיים כו' וטבע ההבל להסתלק למעלה אך תחלת בריאת ה' מפני כי חפץ חסד הוא אבל אח"כ תלוי במעשה התחתונים שבזמן שיש בהם מע"ט אזי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח שיתקיים ההבל ורוח ה' למטה לקיום העולמות אבל בזמן שאין מעשה תחתונים טובים אזי כביכול מסתלק הבל העליון למעלה והרוח תשוב להיות הולך וסוער למקומו ואזי הוא עת שליטת כחות הדין וקטרוגים של מעלה בכלל ובפרט אך כשישראל חוזרים בתשובה ויצעקו אל ה' בצר להם אזי ממצוקותיהם יוציאם ויקם סערה לדממה כו' ורוח ה' תניחנו כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו'.

והנה כמו שהרוח נתהווה מההרים כאשר איד יעלה מן הארץ בהרים כו' כמבואר בספרי המחברים הטבעיים וכמ"ש יוצר הרים ובורא רוח כך הנה אתערותא דלתתא זו דרוח אייתי רוח נמשך מבחי' הרים שהוא ענין התפעלות הלב ויש ב' בחי' הרים כי יש מתפעל להיות לו שמחת הנפש בדביקותה באלקים חיים וקרבת ה' כו' ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב כו' ועי"ז נמשך להיות רוח האדם העולה למעלה לדבקה בו ית' או לצעוק אל ה' בצר לו. אך כדי להיות המשכה מלמעלה לבחי' ומדרגת הרים כי הגם דבאתערותא דלתתא תלוי אתערותא דלעילא מ"מ גם באתערותא דלעילא תלוי אתערותא דלתתא שכדי להיות אתערותא דלתתא זו צריך ג"כ המשכה מלמעלה והמשכה זו היא מבחי' הרים הגבוהי' שהם נקר' טורי חשוכא ושם נקר' ריעים האהובים כי למטה ההרים אלו הם טורי דפרודא שיש מתפעל כו' ויש מתפעל כו' כנ"ל משא"כ למעלה אין שם פירוד ח"ו וכדי להיות משם המשכה למטה בבחי' גילוי בבחי' הרים התחתונים. [הוא] ע"י בחי' שמחה שהוא ענין ההתגלות מפנימיות כו' אך כיצד סדר ההשתלשלות והמשכת גילוי פנימיות שיצא מהעלם אל הגילוי הוא ע"י כשמחך יצירך בגן

עדן מקדם פי' מקדם מקדמונו של עולם למעלה מג"ע תחתון ועליון שהוא ית' למעלה מגדר עלמין ואינו לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב ולא שייך בו ית' בחי' חכמה כי כולם בחכמה עשית שנחשבת כעשי' גשמיית כו' ואפי' רצון לא שייך אליו ית' לומר שהוא בעל הרצון שהרצון הוא ירידה גדולה לפניו ית' להיות משביע לכל חי בבחי' רצון והיינו ע"י כי עיני כל אליך ישברו כו' וכמ"ש עושי רצונו כו' שהוא ענין המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' רצון וכמא' יהי רצון כו' ומשם נמשך השפעת השמחה ליצירך בגן עדן כו' ומשם לריעים האהובים ומשם נמשך להרים שלמטה להיות יוצר הרים ובורא רוח כו' שע"ז יהי אתערותא דלתתא כו' ואח"כ מגיד לאדם מה שיחו שיחו הוא תורה שבכתב ושבע"פ שנשתלשלו וירדו להתלבש בענינים גשמיים ונמשכו מבחי' מ"ה הוא בחי' ביטול באור א"ס ב"ה רק שנמשכו כדי שגם האדם למטה יהי שיחו בהם שיוכל לומר הפרשה וידבר ה' כו' או הלכה אחת כו' שנמשך מבחי' מ"ה, והיינו ע"י בחי' יוצר הרים ובורא רוח שע"י התפעלות השמחה או המרירות רוח אייתי רוח כו' כנ"ל לכך יהי אח"כ התורה שלומד בבחי' התדבקות לאור א"ס השרוי בתוכו ונמצא שיהי שיחו בחי' מ"ה כו' כנ"ל.

וזהו ענין שמח תשמח היינו שמחה כפולה כי הנה אמרו אשה מזרעת תחלה יולדת זכר ואיש מזריע תחלה כו' והענין משל לשפופרת נכנס ראשון יצא אחרון כו'. כך הנה התורה שבע"פ שהיא אחרונה לתורה שבכתב הנה מקור חוצבה מאד נעלה מתורה שבכתב מבחי' איש מזריע תחלה כו' ולכך בתורה שבע"פ הוא גילוי רצונו ית' שכך עלה ברצונו כשיטעון כו' וכך יהי פרטי מצוה זו כגון ציצית כו' שבתורה שבכתב אינו מפורש גילוי רצון זה דאורייתא מחכמה נפקת שתורה שבכתב היא בחי' חכמה אבל בתורה שבע"פ הוא גילוי הרצון שלמעלה מהחכמה ולכן הבחי' אחרונה של סוף המעשה הוא גילוי רצון וקדמה למחשבה בחי' חכמה כו'. וזהו שמח תשמח שבחי' האחרונה היא העולה למעלה להיות גילוי השמחה עליונה מלמעלה למטה וכמ"ש עיני כל אליך ישברו עיני כל פי' עיני כלה כו' וכמ"ש במ"א ועיי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. וזהו ענין משמח חתן עם הכלה שהחתן טפל להכלה והכלה עיקר כי אשת חיל עטרת בעלה כו'.

שמת תשמח ריעים האהובים, הנה הקב"ה וכנסי נקראים חתן וכלה כך הם גיכ בחי' טובב וממלא, כי כנסי הוא בחי' שכינת עוזו המתלבש בעולמות בבחי' פנימיות להחיותם, והקב"ה הוא סוכי' שלמעלה מעלה מהתלבשות והתפשטות בתוכיות העולמות, אלא שמאיר עליהם בבחי' מקיף. והנה בחי' סוכי' נק' חתן שהוא בחי' משפי' כי הוא מקור הכל, ובחי' ממכ' נק' כלה שהוא בחי' מקבל החיות מהסובב שהוא מקור החיים, והן הנק' ריעים האהובים. כי בחי' ממכ' הנק' כלה חפצה ותשוקתה בתמידות לקבל ההשפעה מאור הסובב (וכמ"ש למען יזמך כבור נהורא תתאה קרי תדיר לנהורא עילאה וכתוב ואל אישך תשוקתך כנ"ל), ולפי שיותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, איכ גם קובי' שהוא בחי' סוכי' חפץ בהשפעה זאת להאיר ולהשפי' בבחי' ממכ', והרי הם אהובים זל"ז. וכמויכ הוא גם בנשמות ישראל כפי הפרטים שבגופים שכאוי"א יש לו אהבה ותשוקה אליו ית' כמו שנצטוונו להיות ואהבת את ה' בכל לבבך ממש, ובכל נפשך כו', וכמים הפנים לפנים נתעורר למעלה גיכ בחי' אהבה לישראל, וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה', וכן הכוחר בעמו ישראל באהבה, ואדרבה אהבתו ית' אלינו נפלאה יותר על אהבתנו, שהרי ארז"ל כפה עליהם הר כגיגית, דהיינו שמעוצם אהבתו ית' אלינו גם הוא פועל ישועות בקרב לבנו שיהי' בנו בחי' אהבה אליו ית', שלא יהי' נפרדים ממנו ית' וכמ"ש וימינו תחבקני, כמו המחבק את חבירו בידיים ומחזירו כלפי פניו, ואינו מניחו להפרד ממנו שאהבת המחבק להנחבק גדולה יותר מאהבת הנחבק, שכדי שלא יתפרד הנחבק, ויוכל לשכות על אהבתו הוא מחבקו ואינו מניחו להפרד כו'.

אך באמת הנה ידוע דגם בחי' סוכי' וממכ' אין ערוך לגבי מהותו ועצמותו ית', וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עז שמו הגדול בעולמות לאין קץ ותכלית גבוה מעל מגבוה הוא רק מבחי' שמו הגדול בלבד, כמשל השם שאינו נוגע להעצם כו', וכן הוא אומר יחיד חי העולמים מלך, פי' שהוא בעצמותו יחיד ומיוחד, ואני הוי' לא שניתי ממש, וחי העולמים כולם מרכיז עד סוכי' הוא רק מבחי' מלך לבד, מה שנק' שמו מלך עליהם, ובחי' מלוכה זו הוא בחי' טובב ובחי' ממלא, ואמת כי גם מדת מלוכה לא יתכן לכנות להארה זו המתפשטת ממנו ית' בבחי' סוכי' וממכ', כי מדת מלוכה היא תופסת דבר מה גם בעצמות המלך, שהרי העבדים הם נפרדים ממנו, וגם משל כטפה מהים אינו ערוך לזה שלשכך את האוון דברו חכמים בהוה, ובאמת לית מחשבה תפיסא ביי, ולא מחשבת האדם בלבד, אלא שגם רבות המחשבות גבוה מעל גבוה כולם אינם תופסים במהותו ועצמותו ית', כי במחשבה אחת הוא פוקד כל יצורי קדם, וסובב וממלא כל העולמות. אך מ"מ להיות המשכות והטיית מחשבה א' זו ממהותו ית' הוא ע"י

האתעדלית של ישראל בקיש בקיום בכל לבבך ובכל נפשך כו', כי נעוץ תחב"ס דוקא וסופן בתחלתו כו', ולכן כח המעשה שבישראל בגשמיות גדולה יותר לעורר למעלה מעלה הטיית עצמותו ית' להיות סובב וממלא כו'. אמנם פעמים שאין אתערותא מלמטה כשלא אכשור דרא, ואזי משורת הדין לא היו ראויים שיהי' אתערותא מלמעלה ג"כ, אלא שאעפ"כ יוכל להיות שיהי' אתערותא מלמעלה מאליו מעצמו, ושתהי' גם ביתר שאת ויתר עוז מאתעדליע שעיי אתעדלית, והוא מ"ש שמח תשמח ריעים האהובים שהשמחה פורץ גדר עד"מ המלך בתמידות הוא יושב שאנו ושקט בהיכלו, ואין הכל זוכים לראות פניו, כ"א החשובים שבעם זוכים לזה בהשתדלות רב, אמנם לפעמים בעת שמחת לבו יצא החוצה ויגלה לעין כל, כי מחמת השמחה יוכל לפרוץ גדר כנהוג ע"פ התמידות, והיינו משום כי השמחה הוא המשכת חיות חדש מההעלם אל הגילוי כידוע.

וכך אנו מבקשים שמח תשמח ריעים האהובים שהם בחי' סובב וממלא, להיות מתחברים תמיד יחד הגם שאין אתערותא מלמטה, ולא אכשור דרי אבל עכ"ז עיי השמחה יוכל לדלג שלא כסדר ההנהגה התמידית. וז"ש עוד כשמחך יצירך בג"ע מקדם, כלומר שמוסיף לחזק הדברים איך שעיי השמחה יוכל לפרוץ הגדר שיהי' המשכת אלקותו ית' מלמעלה, הגם שאין אתעדלית, ואומר הלא מצינו שכבר הי' לעולמים, והוא כשמחך יצירך בג"ע, דהיינו אדה"ר שהי' יציר כפיו של הקב"ה ששמחו הקב"ה בג"ע בהופיע עליו רוח קדשו שנא' ויצר ה' אלקים את האדם כו', ולקח צלע מצלעותיו, ועשה לו אשה ויביאה אל האדם והי' הוא ית' שושבין אצל אדם, וגם עשה להם חופה, שהוא המשכת אור המקיף, וכ"ז הי' מאליו וממילא ומעצמו שלא עיי אתעדלית, שהרי לא הי' עדיין מה שיעורר, וכמ"ש ואדם אין לעבוד את האדמה, אלא שלאחר בריאת האדם כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה אלו רמ"ח מ"ע שיהי' באתעדלית דוקא אתעדליע. אמנם כשאינ אתעדלית מלמטה, אנו מבקשים שיזכור ימות עולם, כמו ששמש יציר כפיו בג"ע באתעדליע שלא עיי אתעדלית, והיינו מקדם מקדמונו ש"ע ששם אין אתעדלית מגעת כלל, כדכתיב אם צדקת מה תתן לו, שעיי גילוי הארה משם, והוא ענין השמחה, שהוא המשכת רוח חיים מחדש מפנימי' החיות דהיינו מקדם להשכל אזי יוכל להיות פריצת גדר הנהוג בתמידות. וכך גם עתה ישמח ריעים האהובים שהם סובב וממלא, ושיהי' מתחברים יחד, הגם שלא נמצא מלמטה אתעדלית כ"א עיי השמחה וד"ל. והנה בגילוי הארה זו שלמעלה עיי השמחה, אזי נמשך למטה ג"כ בתוס' רב ביתר שאת ויתר עוז מן ההארה הנמשכת עיי אתעדלית, שהוא מבחי' השתל', ונמשכת עיי צמצומים והעלמו' רבים כסדר המדריגות, ולהיות שעולם השפל שלנו היותו אחרון בהשתל', אין מגיע זו

רק מעט מזעיר, וגם הלא אתעדלית שלנו הוא בחי' גשמיות לבד לגבי אואיס ביה, ומה שראוי להיות עפ"י אתעדל"ע היא הארה מצומצמת בלבד, וגם היא נמשכת ע"י צמצומים והעלמים ולבושים רבים כראוי ע"פ השכל לפי ריחוק עולם השפל שלנו מאור פני מלך חיים וד"ל.

בעז"ה על חתונה תקע"ב

משמח חתן וכלה, ובברכה אחרונה נאמר משמח חתן עם הכלה. הנה ביום חתונתו זו מ"ת, וצרך להבין הלא גם בלא"ה נק' הקב"ה חתן מל' חות דרגא, ע"ש השפעתו בעולמות כמ"ש ואתה מחי' את כולם, וכנסי' נק' כלה, שהיא בחי' מקבל. ועוד צ"ל דכאן אומר שכנסי' נק' כלה, וכמ"א אומר בהיפך, והוא מארז"ל ע"פ תורה ציוה לנו משה מורשה, א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה היא בחי' כלה לישראל וישראל נק' בשם חתן כו'. והענין הוא כי הנה התורה נק' בשם ברית כמ"ש אלה דברי הברית אשר כרת משה, כי הנה כתיב עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחכה לו פי' עין לא ראתה זה עדן, כי יש כמה מיני ג"ע זה למעלה מזה עד אין קץ ותכלית, ובין ג"ע התחתון לגעה"ע יש נהר דינור המפסיק שצריך לטבול בו, כדי לשכוח מהות התענוג שבגעה"ת, שמבלבל לגבי מעלת התענוג שבגעה"ע שלמעלה מגעה"ת, וכיוצא בזה יש עוד מדריגות רבות לאין קץ ותכלית בעולם התענוג כי התענוג הוא בבחי' איס ממש, וכל תענוג עוה"ז הוא רק מהפסולת שנפל בשבה"כ, וזהו כל עסק הנשמות אחר התפשטותם מהגופים שהם הולכים מחיל אל חיל בעילוי אחר עילוי, ולא שעוסקים מענין לענין בלבד שהרי משה רבינו ע"ה ידע להשיג כל התורה גם בחיים חיותו, ומה הוא עושה כל זה ימים ושנים רבות אלא בודאי שגם בכל ענין יש עליות רבות לאין קץ בעומק רום וכן אברהם אבינו, וכל נפשות הצדיקים וכמ"ש וקדושים בכ"י יהללוך סלה, פי' קדושים הם הנשמות שהם יהללוך סלה, וכל מקום שנא' סלה אין לו הפסק כו', אמנם בחי' תענוג דא"ס הזה נתלבש במצות מעשיות דוקא, וכמאמ' אשר קדשנו במצותיו וציונו, פי' אשר הוא בחי' תענוג שהוא קדשנו במצותיו, כי כל מצוה יש בה תענוג, והתענוג הוא המתלבש בבחי' הרצון שבמצוה. וזהו עין לא ראתה אלקים וזולתך זה עדן דהיינו בחי' תענוג העליון הנ"ל, יעשה למחכה לו, ע"ד מ"ש באיוב, ואליהו ח"כה את איוב בדברים, וכדפי' בזהר מאן דדייק מילי דחכמתא, כי בחכ' שבתורה שהוא

ההתחכמות באיכות הרצון שבמצות, מלוכש אותו התענוג העליון הנ"ל, שהתענוג מלוכש ברצון, והרצון בחכ', נמצא שמחכה לו זה הלומד תורה בעיון שזהו פ"י דייק מילי דאורייתא, דייק דוקא דהיינו השגת החכ' דוקא, הוא הגורם ג"כ התגלות תענוג עליון הנ"ל הנק' עדן, ולכן יעשה לו אלקים מה שעין לא ראתה, שיתגלה לו התענוג עליון הנק' עדן כי הגילוי הזה הוא שיהי' לע"ל בתחיה"מ, כי ע"י גילוי תענוג עליון זה דא"ס אזי גם הגוף יכול לקום ולחיות.

וזהו שבכרכה אחרונה דמהרה ישמע דקאי על לע"ל, אומרים משמח חתן עם הכלה, כי הנה ישראל נקראו בשם חתן להיות שהם ממשיכים התענוג עליון, ע"י עיון התורה וכמו שמתענוג הגשמי, בזווג דו"ג, נעשה הולדה מטפה המתהווה מזה, כך גם ע"י המשכת תענוג עליון הנ"ל נעשה הולדת נשמות כו', והתורה נק' כלה שהיא הכלי להמשכת וגילוי התענוג עליון בתוכה. וז"ש בתולדות אהר"י ריעותיה מובאות לרקמות, וכמארז"ל ועלמות אלו הלכות כו', וגם הכלה אותיות הלכה ולכן נק' התורה ברית ע"ש המשכת התענוג בתורה, וע"ד מארז"ל אין האשה כורתת ברית כו'. ובבחי' זו נא' משמח חתן עם הכלה, פ"י שעם הכלה הוא משמח את החתן, כי הגם שישראל הם ממשיכים התענוג עליון הנ"ל אבל מאחר שהמשכה הוא ע"י העיון בתורה דוקא, אי"כ הרי החתן שהוא בחי' ישראל מקבל שמחה זו ותענוג זה, מחכלה דוקא שהיא התורה כנ"ל. ואמנם יש עוד בחי' שנית בענין לימוד התורה, והוא כענין קורא בתורה, דהיינו שלא בעיון בדקדוק טעמי התורה, והשגת עמקות החכמה, אלא בקריאה בלבד, וכמ"ש והגית בו יומם ולילה, והוא רק מצות דיבור האותיות, הנה גם ע"י ממשיכים גילוי אלקותו ית' שזהו פ"י קורא בתורה כמו הקורא את המלך להיות פונה אליו כו', והיינו ע"י הדיבור דוקא, כי מלכות פה תושבע"פ קרינו לה שבאותיות הדיבור בקריאה, גם שלא בעיון הוא ממשיך כו'. ובבחי' זו נא' משמח חתן וכלה, שאין החתן מקבל מהכלה אלא אדרכה הוא משפיע בה, וזהו"ע הוי"ו דוהכלה, שוא"י הוא המשכה מחתן אל הכלה, והיינו כמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת, ואין אמת אלא תורה, שצריך להיות קורא וממשיך א"ס ב"ה בהתו' כו'.

וע"ז נא' שערך כעדר העיונים שגלשו מהר גלעד, פ"י הר גלעד, הוא כענין שנא' עד הגל הזה אם אני לא אעבור אליך כו', כי לכן הוא בחי' לובן העליון, ויש גל והפסק בינו ליעקב יו"ד עקב, ואינו יכולים להתחבר יחד, רק שערות בלבד הוא שנמשכים מבחי' לובן העליון. וכ"ז הוא ע"פ השתל' שבבחי' וסדר ההשתל' התמידיות אי"א להיות משם המשכה רק בבחי' שערות

בלבד, והחכ' מאין תמצא אבל ע"י המשכה מלמעלה מהשתל' ע"י לימוד התורה, אז כתיב שערך כעדר העיזים, פ"י שנמרטו השערות ונגזזו עד שנשאר הר גלעד קרח עדי"מ, דהיינו שמתגלה בחי' לובן העליון כמו שהוא בעצם ולא בדרך שערות כו'. וביאור הענין הוא כי הנה לבן יש ב' פעמים, לבן א' הוא בחי' לובן העליון בחי' בטר שהוא למעלה מן יעקב שהוא בעל עולם האצ"י, ויש פרסא בינו ליעקב כו', כי יו"ד עקב חכ' ראשית האצ"י הוא כדילוג הערך מהכתר, ולא שנמשך ממנו בהשתל', רק בדרך הפסק פרסא. והב' הוא בחי' לבן שבבי"ע שלמטה מאצ"י, שהוא למטה מטה מיעקב, ואינו מקבל ממנו ג"כ כ"א ע"י הפסק שבין האצ"י לבריאה. וזהו עד הגל הזה שעשו מאבנים שהם בחי' אותיות שנק' אבנים כמ"ש בסי' שתי אבנים בונות שני בתים, ומהשתנות הצירופים נעשה פרסא כנודע, אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה, שלא יוכל בחי' לובן העליון להתגלות באצ"י, וגם אתה לא תעבור אלי, וכמו"כ יעקב דאצ"י לא יתגלה בבי"ע כ"א בבחי' שערות בלבד, הוא שנמשך מהכתר באצ"י אבא יונק ממזלא כו' וכן מאצילות למטה בבי"ע. ואמנם כ"ז הוא רק עפ"י קו המדה, שנמדד להיות כך וכך סדר הנהגות והשתל', אבל בבוא תוס' הארה חדשה מהמאציל ב"ה שלמעלה מהצמצומי' דקו המדה, אזי כתיב שערך כעדר העיזים שגלשו מהר גלעד, וכמ"ש בזהר דגליש למטרוניתא, שבגילוח השערות מתגלה עצמיות הגולגלתא אשר מקדם היתה מוסתרת ונעלמת תחת השערות שהן היו מסתירים אותה.

וזה ג"כ ענין מ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים כו', ונבקע ההר מחציו קדמה כי שמן זית הוא בחי' חכמה, והר הזתים שהוא המקום שממנו גדלים וצומחים הזתים היינו בחי' בטר שהוא מקור החכ' ושרשה, ועכשיו יש בחי' פרסא בינו לבין החכ', והחכ' מקבלת ממנו בדרך שערות בלבד, וכעין צמיחת זתים מן ההר שהוא רק בחי' צומח, והוא ג"כ בחי' שערות כו', והפרסא עצמה הוא הנק' הר הגלעד נוטריקון עד הגל, וכ"ז הוא עפ"י קו המדה, אמנם לעתיד לבוא בהגלות נגלות עצמותו ית', אזי כתיב ונבקע הר הזתים מחציו שלא יהי' עוד פרסא מפסקת אלאי בין כתר לאצ"י, ובין אצ"י לבריאה, אלא שאור הכתר שהוא בחי' סוכ"ע יתגלה גם למטה באצ"י ובבריאה כו', וכמארז"ל עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש וד"ל.

הוספות

(א) מקורות הכתי"י, ומ"מ וציונים.

(ב) מפתח ענינים.

(ג) פקסימיליות.

מקורות הכת"י, ומ"מ וציונים*

עמוד א

להנחיל אוהבי יש: משלי ה, כא.
והחיות הוא החכמה: ראה ספר הערכים
חביד כרך ה' ע' יב. וש"נ.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
במאמר אחד יכול להבראות: ר"ה לב, א.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
אלף אלפים ורבוא רבבן לגדוד א': חגיגה
יג, ב.
פני אררי אל הימין: יחזקאל א, י.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד ג

וכנודע מלת ערך במספרים כמיש בלקיא:
פמ"ח. וראה ג"כ (בשם ההי"מ) בס' מאמרי
אדה"ז — ענינים ע' נה. סה"מ הנחות הר"פ
ע' לה. ביאוריהו להצ"צ ע' תצט. וראה לקרית
ואתחנן יב, א. שה"ש לה, ג. ובהנסמן בהמ"מ
שם.

אנת חכים: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.
במקום גדולתו של הקדב"ה ונודע הפ"י:
מגילה לא, א (לכמה נוסחאות. — ראה הערה
בסה"מ ת"ש ע' 40. תשי"ד ע' 210. ליקוט
פירושים ומ"מ לתניא פ"ד). וראה (בשם
הה"מ) בס' מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה
חיב (הניל) ע' תשסד. דרמ"צ קיח, ב.
ונוצר חסד . . נוצר אותיות צנור: ראה
תשובות וביאורים (מכ"ק אדמ"ר שליט"א)
ס"ז. ושם בהע"א נסמן.
אלפ"ך חכמה אלפ"ך בינה: ראה איוב לג,
לג. שבת קד, א.
אה"י אשר אה"י אנא זמין לאולדא: שמות ג,
יד. ראה זח"ג יא, א. סה, ב. ז"ח שה"ש סה,
סע"ג.

כל הנהנה: נדפס מכת"י 452 קז, ב.
ראה עוד ד"ה על מארזיל זה בסה"מ
תקס"ה ע' מג. סה"מ תקס"ב ע' ס, וע' רצה
ואילך. ובלקו"ש ח"ז ע' 108. וש"נ.
רוצה ה' את יריאיו: תהלים קמו, יא.
התוכחת מגולה . . אהבתם המסותרת: ע"פ
משלי כז, ה.
כי דיכיתנו . . אך שכחנו: ראה תהלים מד,
כ"א.

שהמלאכים בקשו תנה הודך: שבת פח, ב.
על כל כבוד חופה: ישע"י ד, ה.
ואין כבוד אלא תורה: אבות פ"ז מ"ג.
והחתן . . ישראל והכלה המה אותיות
התורה: ראה גם לקרית ברכה צד, א.

עמוד ב

למה קדמה: נמצא בגוכי"ק אדמ"ר הצ"צ
1052 צד, א (ביכל זה כולל מאמרי אדה"ז
חלקם בגוכי"ק הצ"צ ורובם בכת"י מעתיקים)
וחסר שם סיומ. ונמצא בשלימות בכת"י
מעתיק 931 קלד, ב.
הענינים שבמאמר זה נתבארו בד"ה כל
המאריך (להלן ע' ה) ובהנסמן שם.
(כפי מארזיל למה קדמה כ"ר — ראה גם
לקרית ואתחנן יב, סע"ד ואילך. סידור עד, ב.
אמ"ב מו, ד ואילך. מט, סע"ג (ועוד). אוה"ת
תרומה ע' אישסו ואילך. שבועות ע' קלח
ואילך. ואתחנן ע' רלד. אוה"ת על מארזיל
וענינים ע' קעד. ועוד).
שמע . . וה"י אס שמוע: דברים ו, ד. יא, יג.
בוה"ק דפסוק שמע ישראל הוא יחזע:
זח"א יח, ב.

(*) המ"מ לפסוקים ומארזיל באורק עד ע' קס.

וצדקה תהי לנו: דברים ו, כה.
ונחתי מטר . . . ונחתי עשב: דברים יא, יד.
ששכינה מדברת מחוך גרונו: ראה בהנסמן
בלקריש ח"ד ע' 1087 הע' 5.
בתענית שהמטר יורד במד חשוון: ה, א, ו,
א. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע'
תסד ואילך. אמ"ב נה, ב ואילך. וראה גם
לקריש במדבר ז, ב. אוה"ת ואתחנן ע' תריד.
תרין רעין: ראה זח"ג ד, א.
להנחיל אוהבי יש: משלי ת, כא.
כל המאריך: נמצא בכתי 1157 נו, א.
ונכפל שם דף דש, א.

ראה בארוכה ד"ה כל המאריך באחד
בסה"מ תרע"ח ע' שפג ואילך (ובכ"מ שם
מעתיק לשון המאמר כאן). רוב הענינים
שבמאמר זה נתבארו ג"כ: בדיה למה קדמה
דלעיל ע' ב. דיה כל המאריך דלהלן ע' יב.
דיה להבין פ"י מלת אחד בס' מאמרי אדה"ז
על פרשיות התורה ח"ב ע' תסד. ובארוכה
באמ"ב שער הקיש פרקים סב"עה. וראה ג"כ
אוה"ת נח תרכ, רע"ב. וארא כרך ד ע' בתקס
ואילך. דרמ"צ קלו, ב. תשובות וביאורים
מכ"ק אדמו"ר שליט"א סי"ג. ספר הערכים
חביד כרך ה ע' יב וע' רסד.
בהוספות לפס"ד להצ"צ תמב, א ברשימת
מאמרי שי"פ נחמו (צילומה נדפס ג"כ בס'
אגרות קודש של הצ"צ ע' תב) נזכר: תק"ע
אחד בחילופי אתון ועד". ואולי כוונתו
למאמר זה, או לא ממאמרי אדה"ז שנשמנו
לעיל.

בכמה כתי נמצאים שני ביאורים מכ"ק
אדהאמ"צ על הענינים שבמאמר זה
ומתחילים: לה"ע אחד בחילופי אתון ועד
(ועל א' מהם רשום: ביאור לת"י דשבת נחמו
א' ועד בחילופי אתון). ויודפסו בעז"ה
במאמרי אדהאמ"צ על פ' ואתחנן (עוד בפ"י
מארז"ל כל המאריך בא' ראה להלן
בהמאמרים שלאח"ז. ובע' טו ואילך. סידור
קסב, ד. ביאור"ז מ, ד. דיה זה בס' מאמרים
הקצרים ע' שג. ובסה"מ תקס"ג ע' קעב וע'
שפז. ועוד).

דועד הוא בחלופי אתון דאחד: זח"ג קלד,

נפשי אויחין בלילה: ישע"י כו, ט. וראה
נתיא פמ"ג.
ואהבת . . . מל' אבה כידוע: ראה לקריש
נשא כו, ב. ספר החקירה להצ"צ זב, א. ועוד.
שו"ה שבלב — עיקר חיי האדם: כ"ה
בגוכי"ק (ותיבה זו היא בסיום הדף וחסר הדף
שלאחריו). ובכתי המעתיק: עיקר חיי הגוף.
ואולי נתחלף להמעתיק מ"האדם" ל"הגוף".
או שבגוכי"ק ה"י רשום: עיקר חיי האדם . . .
חיי הגוף, ודילג המעתיק מהתיבות חיי
האדם ומה שה"י רשום אחריו עד להתיבות
חיי הגוף.

עמוד ד

נכספה וגם כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
כלה שארי ולבבי: שם עג, כו.
דלית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלת, ב.
ודברי אשר שמתי בפ"ד: ישע"י נט, כא.
הגבר הוקם עול עולה של תורה: ראה
שמ"ב כג, א. במדב"ר פ"ח, כא. מדרש
שמואל פכ"ט. תדא"ר רפ"ב.
ועד שהוא אחד בחילופי אתון: זח"ב קלד,
א ומפרשי הזהר שם. וראה בהנסמן לעיל
ברי"ש המאמר.
אני ראשון ואני אחרון אני אותיות אין . . .
סופא דכל דרגין: ישע"י מד, ו. ע"ח שער
דרושי אבי"ע (שמ"ב) ספ"א. לקריש ויקרא א,
ד. שלח מז, ד. נצבים נג, ג.

עיני העדה שהרא"י נמשכת מחכמה:
במדבר טו, כד. וראה בהנסמן במ"מ לס'
מאמרי אדה"ז עה"ת ע' רסד וע' תקלו.
ובספר הערכים חביד כרך ה ע' רסה.
איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
צעק לבם אל ה': איכה ב, יח.

עמוד ה

מצות ה': ויקרא ד, ב.
שהקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
וג' שעות ראשונות: ע"ז ג, ב.
עושה חסד לאלפים . . . מצות: דברים ה, י.

ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
אהבה הוא מגזירת אבה: ראה בהנסמן
לעיל לס"ע ג.

דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א.
קכא, א.

משל הקדמוני: שמ"א כד, יג.

עמוד יב

אני ראשון ואני אחרון אני אותיות אין:
נסמן לעיל לע"ד ז.

כחר מל: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.
כל המאריך: נדפס מכת"י 970 ב, א.

כמה ענינים שבמאמר זה נתבארו ג"כ לעיל
בהמאמר שלפניו, וראה בהמ"מ שם.

שאחד הוא יח"ע וועד הוא יח"ת ועד
בחילופי אותון וכגוונא . . ברזא דאחד: זח"ג

קלד, א. וראה בהנסמן לעיל שם.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

אאלפך חכמה: ראה איוב לג, לג. שבת
קד, א.

דעתיד אנא לאתגלאה: ראה זח"ג יא, א.
סה, ב.

ואתח מחי את כולם: נחמי ט, ו.

עמוד יג

לא אוסיף עוד לקלל . . כי יצר לב האדם:
ראה בראשית ח, כא.

דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ב).
בפע"ח שהתפילה הוא ביאור ופי' הפסוק

ראשון דק"ש: (ראה גם פע"ח שער הק"ש
פ"ד, לקוית במדבר כ, א"ב).

למסור נפשו בא' כידוע: ראה פע"ח שער
הק"ש פ"ב, אוה"ת תרומה ע' אישסו.

בכל נפשך . . מס"נ ומצינו ג"כ מס"נ הוא
באחד: ראה בארוכה בהנסמן ב"ס' הלקוטים

דאיח צ"צ ערך מס"נ ע' תתקא ואילך.
שיהי' ש"ש מתאהב על ידך: יומא פו, א.

וראה גם תוי"א תולדות יז, ג. תצוה פב, ב.
כי אהבת נפשו אהבו: שמ"א כ, יז.

ע"כ מצות כוונה: ראה ברכות יג, ב.
אליו ולא למדותיו: ראה פרדס שלי"ב פ"ב

בשם ה"ספרי.

א. וראה במקומות שנסמנו לעיל בריש
המאמר.

פסוק ראשון הוא יח"ע: ראה זח"א יח, ב.

עמוד ו

כגוונא דאינון מתייחדין: שם קלה, א.
אאלפך חכמה: איוב לג, לג.

יהיב חכמתא לחכימין: ראה דניאל ב, כא.
אנא זמין לגלאה: ראה זח"ג יא, א. סה, ב.

פ"י הדרדק: ראה שבת קד, א וחדא"ג שם.

עמוד ז

דנוצר חסד לאלפיס: שמות לד, ז.

צנור אותיות רצון: ראה הערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בתשובות וביאורים סט"ו.
וש"נ.

במקום שאתה מוצא גדולתו: ראה בהנסמן
לעיל לע"ג.

דעושה חסד לאלפיס: שמות כ, ו. דברים
ה, י. ירמ' לב, יח.

עושה חסד . . אור הבינה נמשך מבחי'
החכמה . . מקור ושרש בפ"ע לבחי' בינה:

ראה ג"כ אמ"ב שם פניה. פניו ואילך. סה"מ
תרג"ט ע' עד (וש"נ). אגרות קודש —

אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ח"ב ע' תתקט ואילך.
ח"ב שהן תרי"ן רעין: ראה זח"ג ד, א.

עמוד ח

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

כי חית הוא ר"ת חכמה: ראה ספר הערכים
חב"ד כרך ה' ע' יב. וש"נ.

עמוד י

ולגדודיו אין מספר: חגיגה יג, ב.

ויהי האדם לנפש חיה: בראשית ב, ז.

עמוד יא

עיני העדה: ראה בהנסמן לעיל לע"ד.

איזהו חכם הרואה: תמיד לב, א.

הושיט אצבעו ביניהן: סנהדרין לח, ב.

לא קאים אינש אדעתי' דרבי: ראה ע"ז
ה, ב.

עמוד יד

מיכאל מקריב: ראה זחיא פ, א. פא, א. א.
 זח'ב רלא, א. זח'ג לג, א. מנחות קי, א.
 חגיגה יב, ב. אוה'ת וקהל ע' בקצט.
 ראתה שפחה על היס: מכילתא בשלח טו,
 ב. ועוד.

אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
 וזהו'ע תפילת שמו'ע. . שיש שינוים
 בניקוד הו'י: ראה גם סידור סה, ד.
 ע'ס בלי מה: ס'י פ'א מ'ב ואילך.

עמוד טו

לעתיד יאמרו. . ליצחק כי אהא אבינו:
 שבת פט, א. וראה אוה'ת נ'ד (עה'ס) ע' שב
 ואילך.

ומשלם לשונאוי אל פניו להאבידו: דברים
 ז, י. וראה ביאוה'ז להצ'צ ע' תפז ואילך.
 שאור אבא מקנן באצילות: ראה נצוצי
 אורות לזח'ג קי, א. סה'מ תשיג ע' 133.
 סה'מ תשיח ע' 81.

מיכאל שר של מ'ס. . ואין מכב'ין זא'י:
 במדב'ר פ'יב, ח (וראה בהמ'מ למאמרי
 אדה'ז — תורה ע' תרמה וע' תשסה).

עמוד טז

זח'כ בראש זח'כ בסוף: ראה זח'א כו, ב.
 זח'ג רלה, א. ת'ז ת'מ (פ, ב).

מה שמו. . ומח שם בנו: משלי ל, ד. וראה
 ספר הערכים חב'ד כר'ך א' ע' קסו, ושינ'.

דהע'ין בגימט' קל. . נשים דעתן קלות כי
 סר לראות: שמות ג, ד. שבת לג, ב (וראה

לקר'ש ח'יז ע' 149). לקר'ת להאר'יז'ל עה'ס
 שמות שם. וראה גם לקר'ת חוקת ס, ג. ספר
 הערכים חב'ד כר'ך ה' ע' ערב (ושינ').

דאימא מקננת בכרס'י: ת'ז ת'ז (כג, א).
 ע'ח שער דרושי אבי'ע (שמ'ב) פ'יג. שער
 סדר אבי'ע (שמ'ז) פ'ג.

ע'ין רואה: אבות פ'ב מ'א.

איזהו חכם הרואה: תמיד לב, א.

אנכי הרואה: שמו'א ט, יט.

פני אר'י פני שור: ראה יחזקאל א, י.

עמוד יז

שז'א בעתיקא אח'ד ותל'א: זח'ג רצב, א.
 וראה ס' מאמרי אדה'ז — ענינים ע' תיז'ת.
 ושינ'.

לית מחשבה תפיסא ב'י: ת'ז בהקדמה ד'ה
 פתח אליהו.

כל המאר'י: נדפס מכת'י 443 סח, א.
 כמה ענינים שבמאמר זה נתבארו בארוכה
 כד'ה לה'ע הנפ'ה'א באוה'ת בראשית כר'ך ר'
 תתרכ, א (ושינ').

(המאמר דאוה'ת שם נמצא בכת'י 700 כד,
 א בכותרת: תו' כל המאר'יך באחד מאדמור'י
 מנחם מענדל ש'י לאויטא'ס. וראה ג'כ
 בהערות כ'ק אדמור'י שליט'א (בסר'ס קצורים
 והערות לתניא ע' קג ועד'ז בציונים שבסר'ס
 דרך חיים לע' 177, ובארוכה ב'היום יום' —
 כ'ט ניסן) שמאמר זה דאוה'ת, הוא דרוש
 אדה'ז שכתבו הצ'צ, ע'ס ציווי אדה'ז,
 בתוספת הערות (משלו').

לכמה ענינים שבהמאמר, ראה גם ס'
 מאמרי אדה'ז על פרשיות התורה ח'ב ע'
 תשמז.

שרית עם אלק'י ועם אנשיט: בראשית לב,
 - כט.

וישראל עלו במחשבה: ראה ב'ר פ'א, ד.
 ובכ'מ.

אשר נשמה באפו וארז'ל שבשעת התפילה:
 ישע'י ב, כב. ראה ברכות יד, א. זהר חדש
 רות צ, ד. לקר'ת פנתס עט, ד. מאמרי אדה'ז
 על פרשיות התורה שם. ובכ'מ.

עמוד יח

בוהר מאן דקטל לחו'י: ראה ת'ז ת'יג (כט,
 ב). תכ'א (מג, א). תליח (צט, ד).

והח' מרמז על ז' רקייע'ס. . אלופו של
 עולט: ראה ב'י או'ח סס'א. סידור פו, סע'ד.
 תקס'ג ע' שפח.

ב'ין אר'ץ לשמים הוא מהלך ח'ק: חגיגה
 יג, א.

בעשרה מאמרות נבה'ע: אבות פ'ה מ'א.
 ואתה הוא עד שלא נבה'ע: ע'ס נוסח
 ברכות השחר.

כמר מדלי: ישעי מ, טו.

עמוד כא

אבריי דשכינתא . . מארי (דעיינין) מארי
דאודנין: ראה תיז תיע (קלא, א). סרדס שכיד
פיא. אוהית וירא כרך ד' תשלד, א.
המלך המרומוס והמתנשא מימיע: נוסח
ברכות קיש.

רגליה יורדות: משלי ה, ה.
לעולם ה' דברך: תהלים קיט, פט. וראה
לקרית במדבר ג, סעיב ואילך. שלח מג, א.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
כברייחו של עולס: שבת עז, ב.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
יהי רצון שיכבשו רחמיך: ברכות ז, א.
נושא עון ועובר על פשעי: מיכה ז, יח.
ה' יחתו מריביו: שמיא ב, י. וראה גם
לקרית נשא כה, ב ואילך.

עמוד כב

מן המיצר קראתי: תהלים קיח, ה.
ובטובך הגדול: ראה נחמי ט, כה. נוסח
רבשיע כמו שכבש (בתפילת השחר).
אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ישעי מג,
כה.
בוחר כחאי איילתא: ראה זחיג רמט, א
ואילך.

כל המאריך: נדפס מכתבי 581 קמד, א.
הענינים שבמאמר זה נתבארו גיכ בדיה
ותלד עדה בסהימ תקסיה חיא עי תקנג.
וראה גם תריא בראשית ז, ג. תויח בראשית
לג, ד. אוהית בראשית כרך ג' תקפה, א
ואילך.
כדי שתמליכוהו בשמים ובארץ ובד'
רוחות: ראה ברכות יג, ב.
תפילה הוא במקום קרבנות: ברכות כו, ב.

עמוד כג

דע מאין: ראה אבות פיג מא.
וכן באפרוח א"א להיות יצירת אפרוח עד
שנעשה עפרא בעלמא: ראה תמורה לא, א.

וכולא קמי' כלא: זחיא יא, ב.
לית מדי תפיסא ב' כלל: תיז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.

הוא מלשון אבה: ראה בהנסמן לעיל לעי ג.
אורייתא מחכמה נפקת: זהר ח"ב פה, א.
ככא, א.

ממארי דחושבנא: זחיג קעת, א.
יגעת ומצאת: מגילה ו, ב.

כמיש . . אהבה בתענוגים: שהיש ז, ז.
והימים הם אור ושמחה ולילות הם
מרירות: ראה גם תריא רימ תצוה. סי מאמרי
אדהיז ענינים עי קל. ספר הערכים חביד כרך
ב' עי תקלא-ב.

כי קרוב אליך הדבר מאד: ראה דברים
ל, יד.

וברוח פיו כ"צ: - כל צבאם. תהלים לג, ו.

עמוד יט

ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
ובטובו מחדש בכיית מעיב: נוסח ברכת
יוצר.

כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.
אני ה' אלוקים אשר הוצאתי: במדבר טו,
מא.

הבא לטהר מסייעין אותו: יומא לח, ב.
ממעמק קראתיך ה': תהלים קל, א.
להיע כל המאריך: נדפס מכתבי 109 קג, ב.
מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
תלת שליטין אינון: זחיב קנג, א.

עמוד כ

בעיח אבא יונק ממזל החי: שער הכללים
רפיה. שער איא (שייג) ספיט. שער אריא
(שייד) ספיח. ועוד.

נוצר אותיות צינור ואותיות רצון: ראה
תשובות וביאורים (מכ"כ אדמור"ר שליטיא)
סטץ הע' 1.

כי השחד יעור . . כמעשה של ר' ישמעאל:
שמות כג, ת. דברים טז, יט. כתובות קה, ב.
איהו תפיס בכלוא: ראה זחיג רכה, א. זיח
יתרו (לד, ב).

כלבוש תחליפם: תהליחם קב, כז.

כפול: ראה בהקדמה (ג, א). זח"ג רכו, ב. סי
אשל אברהם בתחילתו.
בווהר שיש עמוד בין גה"ע וגעה"ת: ראה
זח"א ריט, א. זח"ב ריא, א. תיא ק, ב.
ובהנסמן בהמ"מ בשה"מ תקס"ח ח"ב לעי
תקנד.

וה"י מדי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג.
אסתר ירקרוקת היתה: מגילה יג, א (וראה)
אוה"ת מג"א ע' ברעז ואל"ך).

עמוד כו

ובמדרש נאמר על וירק את חניכיו שה"י
מריק לו זהב: בראשית יד, יד. נדרים לב, א
(וראה ביאה"ז לאדהאמ"צ נח, א).
שיר השירים הוא קודש קדשים: ידים פרק
ג' משנה ה'.

דא"א הם תרין ריעין דלא מתפרשין: ראה
זח"ג ד, א.

אס הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

אס רעב שונאך: משלי כה, כא.

ומשלם לשונאיו על פניו להאבידו: ראה
דברים ז, י"ד.

בסנחריב: ראה סנה"ד צה, ב: אזנים גלה
להם ושמעו שירה מפי חיות ומתו. וראה סי
מאמרי אדה"ז — ענינים ע' קיב ובהנסמן
בהמ"מ שם.

עמוד כז

וגילו ברעדה במקום גילה שם חהא רעדה:
תהלים ב, יא. ברכות ל, ב.

כשם שא"א לעולם בלי רוחות: תענית ג, ב.
בווהר כד אתער ימא בזעפא: ראה זח"ב
מח, ב.

בשוא גליו אתה תשבחם: תהלים פט, י.
כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם: זכרי
ב, י.

וחלד עדה את יבל: בראשית ד, כ. וראה
בהנסמן לעיל בריש המאמר.

עמוד כח

ענין מארז"ל: נדפס מגוכי"ק הצ"צ —

אשתומם כשעה חדא: מרי"ג ג, ב. חולין כא,
א. ע"פ דניאל ד, טז.

אין אדם עומד ע"ד הלכה א"כ נכשל בה:
ראה גיטין מג, א.

כל בעלי השיר יוצאין בשיר: שבת נא, ב
(וראה להלן ע' קכ).

עמוד כד

והאיש משתאה לה מחריש: בראשית כד,
כא. וראה סידור צב, ג. תנ"ח חיי"ש קלו, ג
ואילך (ובהנסמן בהערות וציונים שם). תניא
ח"ב בהקדמה (ובהנסמן בליקוט פירושים
ומ"מ שם).

את קרביני לחמי לאישי: במדבר כח, ב.
לחם אלוקיו הוא מקריב: ויקרא כא, ח.
משנכנס יין . . יצא סוד: ראה עירובין
סד, א.

יין המשמח אלקים ואנשים והקשו אם
אנשים משמח: ראה שופטים ט, יג. ברכות
לה, א.

כי שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
ולעתיד הקב"ה מוציא חמה מנרתקה:
נדרים ח, ב. ושי"נ.

וירח את ריח הניחוח: ראה בראשית ח, כא.
אשה בעלה משמחה: ר"ה ו, ב.

עמוד כה

מכאל כהנא רבא מקריב נשמות ע"ג
המזבח: ראה בהנסמן לעיל לעי יד.

לאשתא(א)בא בגופא דמלכא: ראה זח"א
רי, ב.

ברן יחד כוכבי בוקר: איוב לה, ז.
שמש בגבעון דום: יהושע י, יב.

הפעם אודה את ה': בראשית כט, לה.
כל המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מגונה
כמ"ש וחנה מדברת על לבה: ראה ברכות כד,
ב. ובהנסמן בסי' שערי זרם שם.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
בווה' שנפ"א צ"ל כמאן דאתפטר מן עלמא:

זח"ג קכ, ב ואילך.
בתקוני זרם שיש ד' שירים שיר פשוט שיר

וענינים ס"ע ג' (הנסמן לעיל בתחילת המאמר).

קודם בה"ע ה"י מ"ס במ"ס: שמור פ"ג, א. וראה גם אוה"ת בראשית כ"ט, א. יהי רקיע . . יקונו המ"ס: בראשית א, ו. ט. החכמה נק' מ"ס: ראה פרדס שה"כ בערכו. קהלת יעקב מע' מ"ס אות ט. ורוח אלקים היתה מרחפת: ראה בראשית א, ב.

מ"ס תחתונים . . בוכים אנן בעינן: ראה ת"ז ת' ה' (י"ט, ב). ב"ר פ"ה, ד. תוס' הרא"ש בראשית בתחילתו. בח"י ויקרא ג, יג. ומנחה ונסכים הכל א' כדפרש"י: ראה רש"י ברכות ש"ם (י"ד, סע"ב). השמן הוא בח"י חכמה: ראה מאור"ש, סמ"ח. תניא ספניג, ובהנסמן בהמ"מ שם. אין התינוק יודע לקרות או"א: ברכות מ, א.

עמוד לא

אין לך טפה יורדת מלמעלה: ראה בהנסמן בארוכה בהמ"מ ללקו"ת — הוצאת תשד"מ — שלח מ"ב, ב. ובלקו"ת הגהות לתניא ע' קמה.

ענין ריב"ז: נדפס במאה שערים כה, א. ונמצא בהכתי: 94 צ"ח, א. 109 קסו, א. 351 קכ"א, א. 415 מת, ב. 756 קלט, א. להמבואר כאן בענין ריב"ז ראה ג"כ לקו"ת ויקרא (הוספות) נ, ד. מאמרים הקצרים ע' ש"ט. תפה. ביאוה"ז (לאדהאמ"צ) קיא, א. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתכ"ד. אוה"ת בהר כרך ג' ע' תתקט"ו. פנחס ע' אינט. דברים ע' יג. נ"ך ע' תקע ואל"ך. אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' כ. סה"מ תרכ"ז ע' קצט. סה"מ תרפ"ח ע' קיג ואל"ך. סה"מ קונטרסים ח"ב שסד, ב ואל"ך. קונטרס מאמרים מכ"ק אדמו"ר שליט"א ע' קלה. לקו"ש ח"ט ע' 151. ובהנסמן במפתח ענינים (מכ"ק אדמו"ר שליט"א) למאמרי אדמו"ר ש"ב ערך: איני יודע.

וראה עוד לקו"ת מסעי צ, ב. סידור רפח, ב. תריח מקץ עג, א. ד"ה אל תצר לאדהאמ"צ ע' 73. קצורים והערות לתניא ע' מו. לקו"ש ח"ה ע' 304. ועוד.

1116 כה, ב (ראה בהנסמן אודות ביכל זה להלן בהמ"מ לע' פז).

נדפס בשניונים ובתוס' הגהות בלקו"ת שלח מא, ג. ובשניונים באוה"ת על מארז"ל וענינים ע' ג. וראה עוד בהנסמן על מאמר זה בהמ"מ ללקו"ת שם (הוצאת תשד"מ), ושם ג"כ אודות זמן אמירת מאמר זה ע"י אדה"ז. כמשרז"ל ע"פ ואם האכל יאכל: (ויקרא ו, יח) בלקו"ת שם מצ"ן: מ"פ"ק דזבחים י"ג ב' כ"ח ב' ושאר דוכתי.

והשתי' כדת של תורה: מגילה יב, א. וראה עוד בארוכה בד"ה על מארז"ל זה בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תקסו ואל"ך. לחמי לאש: במדבר כה, ב. כתי' גבי יוחס שה"יין משמח אלקים: ראה שופטים ט, יג. אין לך עשב: ראה ב"ר פ"י, ו. וזח"א רנ"א, א. ועוד.

ונק' בחינות כו': ראה אוה"ת על מארז"ל וענינים (הניל) ס"ע ד, ובהנסמן בשוה"ג שם.

עמוד כט

אברהם איש החסד: ראה בהנסמן בהמ"מ ב"ס מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"ב ע' תקפ. נכנס י"ן . . יצא סוד: עירובין סד, א. ושי"ן. ואתה מח"י את כולם: נחמ"י ט, ו. גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז. יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה. מלאכים הנק' קרביים ומיע"י כמ"ש המו מיע"י לו: (ירמ"י לא, יט). ראה זח"ג רלד, ב. יהל אור ע' שפ"ב.

פסל לך מפסולתך של לוחות נתעשר משה: שמות לד, א. נדרים לח, א. ועוד.

המו מיע"י: ירמ"י לא, כ. אם בחקותי תלכו: ראה ויקרא כו, ג. והחיות נושאות את הכסא: בח"י תרומה כה, י"ד בשם פדרי"א. וראה פדרי"א ספ"ד. שמור ספ"ג.

עמוד ל

והיו מנסכין י"ן בשתי' שמגיע' עד התהום: ראה סוכה מט, א. אוה"ת על מארז"ל

עמוד לב

היפך בחי הקליפה הב הב ולגרמי: ראה לקיט מסעי צא, ב.

עמוד לד

אכל בישראל היא נקי קיני: ראה בכיז תניא פיזיח.

יתוש קדמך: סנהד' לה, א.
נתאוה הקביה . . בתחנתונים דוקא ושכנתי בתוכס: שמות כה, ח. נתחומא נשא טז. ועוד.
ולתבנתו אינ מספר: תהלים קמו, ה.
זכר רב טובך: שם קמה, יג.

עמוד לה

כלים מכלים שונים ויין מלכות רב: אסתר א, ז.

וקרא בו כל ימי חייו כו: ראה דברים יז, יט.

בכהארזיל סדר לאדם ללמוד בכי אחר התפלה תניך ומשניות: ראה פעיח שער הנהגת הלימוד. ועוד.

בוהיק עיני ה' משוטטים בכל הארץ . . שהן המלאכים . . ובכל יום טובלין: ראה זכרי' ד, י. דהיב טז, ט. תיז תיע (קלא, א). פעיח שער קששעהמיט פיזא דיה עוד מי שלומדין. וראה גם סי מאמרי אדהיז — ענינים עי שב. סי מאה שערים כג, א. הילך בתורתו אם לא: שמות טז, ד. אורייתא מחכמה נפקת: זחיב קכא, א. פה, א.

חכים ולא בחכמה ידיעא: תיז בהקדמה דיה פתח אליהו.

כי לא מדח מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
בכל יום . . פ' המן . . יתנהג בדרך זה יום ביומו: בהערות וציונים שבסוים מאה שערים (שם נדפס מאמר זה) מציין עיז: ראה שויע אריח סיא סעי ה. שויע אדהיז שם מהדריק — סעי י. מהדריב סעי ט. אבל בסידור שלו לא העמיד זה (וכן השמיט שאר סי הקרבנות הנזכרות בשויע שם). וראה בשער הכוונות תפלת שחרית שכ: גם הייתי נוהג לומר בכל בוקר . . פרשת המן . . ומנעני מורי זיל שלא

פני מלך חיים: משלי טז, טו.
בבחי אחוריים . . כמאן דשדי בתר כחפי:
ראה תניא פכיב.

ובאמת לא הי להם במה להתגבר . . כמיש במרגלים . . מארי דחושבנא: ראה תניא סכיט.

ומאין בא להם זה החרטה: ראה תניא שם (לז, ב). לקויש חיח ע' 298 ואילך (שם מביא מאמר זה). לקויש חיג ע' 46. וראה גם סי מאמרי אדהיז על פרשיות התורה ע' תרסב. תרסד.

את תגביהי כנשר: ראה עובדי א, ד.
וגם בני ענק ראינו שם: ראה במדבר יג, כח. לג. דברים א, כח.

חטאנו: במדבר יד, מא. דברים שם מא.
בווהיק מארי דחושבנא: זחיג קעת, א.
ואתם שמתם עליכם אלופים לראש: ראה ירמי' יג, כא.

אני ישנה: שהי' ה, ב.
גלו לאדם שכונה עמהם: ספרי מסעי לה, לד (וראה בהנסמן להלן בדיה אין עומדין הבי).

תשובה תשוב ה: ראה זחיג קכב, א.

עמוד לג

שמאריכיין לו ימיו: ברכות יג, ב. וראה להלן ע' טו.

ואורח צדיקים כאור נוגה: משלי ד, יח. ראה הנסמן בקטע הקודם.

ריש שאמר חדיי נפשי: פסחים סח, ב. וראה גם סידור קכת, א. ובכימ.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
כולם בחכי עשית: שם קד, כד.

אולעויו עשה אלקים: ראה קהלת ז, יד.
לעולם ירגיז אדם יציט: ברכות ה, א.

משכא דחויא: תיז בהקדמה י, ב. תניא פליא (מ, ב) ובהנסמן בליקוט פירושים ומימ שם.

הן בעון חוללתי: תהלים נא, ז.

ית' ובטל אליו ית' ועדיז מה יפה ירושתנו
שיש בחי' זו בכל אחד שהי' מרכבה אליו ית'
דהיינו מאמר השבטים ליעקב כשם שאין
בלבך אלא אחד כך כו' והרע מרכבתא
עילאה ומרכבתא תתאה עכיל', ע"כ.

תיח כנגד כולס: פאה פ"א מ"א (וראה
אוהית במדבר ע' ד).

כל הנותן שלום לחיביו: ברכות יד, א.
אשר נשמה באפו: ישעי' ב, כג.

בכל נפשך אפי' נוטלים את נפשך: ברכות
נד, א.

בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב מ"ד.
שמע לשון אסיפה: ראה שמו"א טו, ד.

ועוד.

מרכבה תחאה ומרכבה עילאה: זחי' רסב,
ב.

ברא כרעי דאבוה: רשי' כתובות צב, א
דיה כבעיה. תוס' יבמות ג, א דיה מקמי.
וראה עירובין ע, ב.

בנים אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א.

עמוד לט

משכא דחויא: ת"ז בהקדמה (י, ב). וראה
תניא פליא (מ, ב), ובליקוט פירושים ומימ
שם.

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי לה,
לד (וראה ג"כ לקויש חיז ע' 210, ובהנסמן
בס' צוואת הריב"ש ע' 64, ובליקוט פירושים
ומימ לתניא פי"ז).

הסירו הבגדים הצואים: ראה זכרי' ג, ד.
אין לך דבר שנומד בפני החשובה: ראה
ירושלמי פאה פ"א היא. תניא ספ"ה (לא, ב),
ובליקוט פירושים ומימ שם.

ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא:
זחי' פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א.
עונתי עברו ראשי: תהלים לה, ה.
ויצקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ז. כח.

עמוד מ

אין עומדין להתפלל: גדפס בס' דרמ"צ
חי'ב רנג, א. ונמצא בכתי' 400 (ו, א. קיד, ב)
הכולל מאמרי אדה"ו.

לאומרם. וכיה גם בסי' האריזיל. משנת
חסידים. ע"כ.

ובכללות הענין ראה גם מאמרי אדה"ו על
פרשיות ח"א ע' שג, שו ואילך.

עמוד לו

לקטו דבר יום ביומו ולא חשאי'רו . .
ויבאש כו' תלעים כו': ראה שמות טז, ד. יט'
כ.

כולס בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
המחדש בטובו בכי"ת: נוסח ברכות ק"ש.
כי עני ואביון אני ואי' בזה"ק . . וכי לאו
מלכא את: תהלים פו, א. ראה זחי'ב קכב, א.
להבין מה שאי' ריב"ז: נמצא בכתי': 395
רלו, ב. 723 רכו, ב. מהביכלאך אינו ברור אם
קטע זה הוא לאדה"ו.

בריש המאמר מזכיר כמה פעמים, כנ"ל.
וצ"ע אמאי קאי (ואולי כ"ז הוא קטע מתוך
מאמר אחר, ובהביכלאך הנ"ל נרשם כמאמר
בפי'ע).

לא פטיק פומי' מגירסא: ראה סוכה כח, א.
כי עין בעין ידא: ישעי' נב, ח.
כמארז'ל במי נמלך: ביר' פ"ח, ז. רות רבה
רפ"ב.

עמוד לז

הקליפה שקדמה לפרי: לקוית להאריזיל
סיפ' וישלח. וראה גם סה"מ תקסט ע' ערב
ובהנסמן בהמי"מ שם.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

עמוד לח

אין עומדין להתפלל: גדפס מהכתי': 963
צט, א. 1278 ככג, א.

לכללות המאמר ראה גם ד"ה זה דלהלן ע'
מ. מב. סי'ע נג. אוהית במדבר ע' ו ואילך.
אוהית דרושים לריה כרך ה' ע' ביקא ואילך.
אוהית תשא ע' אתתלה. ובאוהית יתרו ע'
תתקד: ע"ד שפי' רבינו זיל בדיה אין עומדין
להתפלל דפי' שמע ישראל הוי' אלקינו כמו
אלקי אברהם שנק' כן לפי שהי' מרכבה אליו

אסור לאכול קודם התפילה: ברכות י, ב.
 וגם אין יכול ללמוד: ראה ברכות ה, ב.
אריח ספיט סיז.
 וחית כנגד כולם: פאה פיא מא.
 נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז. וראה תניא
 פייט.

על כרחך אחת נוצר: אבות ספיד.
 וצרת הכסף: דברים יד, כה.
 ויצר אותו בחרט: שמות לב, ד.
 ואחת נפחתה בי: נוסח ברכות השחר.
 אחת תאיר נרי: ראה תהלים יט, כט.
 החכם עיניו בראשו: קהלת ב, יד. וראה ג"כ
 אהית תשא ע' אתתלג ואילך.
 ישראל הם אותיות לי ראש: ראה דרמ"צ
 טו, ב בשם הוהר. שעה"ט וישלח לב, כט. ס'
 הלקוטים ויחי מז, כח. מח, ב.
 ישראל מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.
 עוונותיכם מבדילים: ראה ישעי' נט, ב.

עמוד מא

מיעט חלבי ודמי: ברכות יז, א.
 ממארי דחושבנא: זחיג קעת, א. וראה תניא
 פכ"ט (לו, ב ואילך). אגהית פיז.
 הרב כבסני מעווי: תהלים נא, ד.

עמוד מב

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.
 להדבק במדותיו מה הוא רחום: ראה שבת
 קלג, ב. סוטה יד, א. ספרי עקב יא, כב.
 ויגל יעקב את האבן: ראה בראשית כט, י.
 וראה ג"כ לקוית ראה כו, א ואילך.
 אין עומדין להתפלל: נדפס מכת"י 184
 תפד, א.
 ופי' רשי' הכנעה: ראה ג"כ סה"מ תשיז ע'
 203.

עוונותי עברו ראשי: תהלים לח, ה.

עמוד מג

קודם קיש של שחרית אסור לאכול: ברכות
 י, ב.
 שברא כרעא דאבוה: רשי' כתובות צב, א
 דיה כבעיה. תוס' יבמות ג, א דיה מקמי.

וראה עירובין ע, ב.
 כל המאריך באחד: ברכות יג, ב.
 בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב מ"ד.
 שלרשע אמר אלקים מה לך: תהלים נ, טז.
 בדרך שאדם רוצה לילך: ראה מכות י, ב.
 עוונותיכם מבדילים ביניכם: ראה ישעי'
 נט, ב.

עמוד מד

אין עומדין להתפלל: נדפס מכת"י 1064
 קלד, ב. נמצא ג"כ בהכתי: 269 רפג, ב. 355
 טג, א. 395 רמח, א (וראה להלן). 742 לד, ב.
 960 רסה, ב. 985 רצה, א.
 בכת"י 395 הגיל רשום בראש המאמר:
 בשם הה"ק ר"א כ"י (כנעתק בשוה"ג כאן).
 ומצאנו דוגמתו תורות המיוחסים לאדה"ז
 בשם הה"ק ר"א — ראה בהנסמן בס' מגדל
 עז ע' שפ"ט שצו. מאמרים הקצרים ס"ע יח. ע'
 קפט.

תשובה ומע"ט שאמרו בגמרא: ראה אבות
 פ"ד מ"א, י"ז. ובכ"מ. וראה ג"כ תניא פליא
 (מ, א), ובליקוט פירושים ומ"מ שם. ס'
 מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפו.
 שוב יום אחד לפני מיתתך ונמצא כל ימיו
 בתשובה: אבות פ"ב מ"י. שבת קנג, א.
 מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו (וראה
 מפרשים שם. ב"ר פמ"ח, ב. זח"א צד, א).
 כי לא יראני אדם וחי: ראה שמות לג, כ.
 יהי מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם:
 ראה ברכות כח, ב.

ורגלי החיות כנגד כולן: תגיגה יג, א.
 עוונותיכם מבדילי: ראה ישעי' נט, ב.
 תניא פיי"ד. אגהית פיה.
 ואנכי הסתר אסתיר פני: דברים לא, יח.
 ממני פריך נמצא: הושע יד, ט.
 זבחי אלהים רוח נשברה: תהלים נא, יט.
 וראה תניא פיז. ס' מאמרי אדה"ז — ענינים
 ע' רנ (בשם הה"מ).
 ר' אליעזר בן דורדיא: ע"ז ג, א.

עמוד מה

וילמוד ספר ראשית חכמה מכל חמשה

מאמר הזוהר . . . אעא דלא סליק ב"י
נהורא: זחיג קסח, א.
אשרי הגבר אשר תיטרנו י"ה: תהלים צד,
יב.

המשמיע קולו בתפילתו: ראה ברכות
כד, ב.

עמוד מח

בינה הנק' אם הבנים: ראה זח"א ריט, א.
שהחי נושא את עצמו: שבת צד, א.

עמוד מט

ריש"י דמלכא . . . בחויג אתחתקן: זח"ב ככב,
ב.

עמוד נ

ואמרו כו' למען שמי יכבד ה': ישעי' סו, ה.
לא יחפוץ הכסיל בתבונה: ראה משלי
יח, ב.

מלך זקן וכסיל: קהלת ד, יג.
תבונה אותיות בן ובת: זחיג רצא, א. ע"ח
שער הזווגים (שטי"ז) ספיד. תניא פטי"ז.
בוהר . . . כרווא יוצא מאן בעי לאסתכלא:
ראה זח"ב קלד, א. ס' מאמרי אדה"ז על
פרשיות ע' תתקיב (ובהנסמן שם). להלו ע'
רסו.

עוונותיכם מבדילים: ראה ישעי' נט, ב.
ראיתי איש חכם בעיניו: משלי כו, יב.
העמקת הדעת הנזכר בתניא בכ"מ: ראה
פמי"ב, ובהנסמן בליקוט פירושים ומ"מ שם
(ע' תתקא).

עמוד נב

הארז"ל שהשיג . . . מה שצריך . . . לכתוב
ס' שנה: ראה פ"ע שטי"ז פ"א לקוית צו יו, ב
(ובהנסמן בהמ"מ שם — הוצאת תשד"מ).
על משה נאמר שהי' מנגן בכל מיני ניגון
בצלותא: ראה גם ס' אגרות-קודש דכ"ק
אדמור מוהרי"צ ני"ע ח"ו ע' רפב: ורב
המנוא שהי' מנגן בכל מיני ניגונא בתפלה.
ע"כ. ובכתי"י (רח"ל — 898) נמצא מאמר קצר
(מרי"ה מפאריטש?) המתחיל: ענין המבואר

שערים: ראה גם ס' מאמרי אדה"ז על ענינים
ע' שיא ובהנסמן שם בהמ"מ.

ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו. כת.
צעק לבט: איכה ב, יח.
עוונותיכם עברו ראשי: ראה תהלים לח, ה.
וראה בארוכה ספה"מ תקס"ג ע' תקו. לקוית
בהעלותך לה, א.

ה' הוה ויהי: ראה שו"ע ארוח רסי"ה.
בשני יצריך: ברכות נד, א.

דאורייתא וקוב"ה כולא חד כמי"ש במ"א:
ראה זח"א כד, א. זח"ב ס, א. ת"ז ת"ז ותכ"ב.
וראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקסה.

עמוד מו

אין עומדין: נדפס מכת"י 330 כב, א. ונמצא
ג"כ בהכתי"י: 255 קעה, ב. 612 שעד, א. 1099
נט, ב. 1157 קלד, ב. ביכלאך אלו כוללים
מאמרי אדה"ז ומאמרי אדה"מ, ומאמר זה
אינו ברור למי.

אין עומדין להתפלל: ברכות ל, ב.
ומדוע אינה נחשבת למי"ע בחורה: ראה
השקויט בזה בארוכה בלקויט חיי"ב ע' 212
ואילך. וראה גם בלקויט חיי"ח ע' 300 ואילך
(הערות 10-8). סה"מ תקי"ע ע' לה. מא.
ובהנסמן בס' הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך
מס"נ ע' תתפג ואילך.

בכל נפשך: ואתחנן ה, ה. ראה ברכות נד,
א. סא, ב.

שלך הוי' הגדולה: דהיא כט, יא.
לאהבה את ה' כי הוא חייד: ראה דברים ל,
ב.

כובד ראש . . . הכנעה ושפלות: ראה סה"מ
תשי"ז ע' 203 ובהערה שם.

עמוד מז

דיורו דהקב"ה במאנא תבירין: ראה זח"ג
צ, ב. זח"ב קנת, ב. ריח, א. רלג, א.
על כל דבור ודבור פרח נשמתן: שבת
פח, ב.

וירד ה': שמות יט, כ.

הפיל פור הוא הגורל: אסתר ג, ז.

ממר' דחושבנא כמבואר בזוהר: זח"ג קעה, א. וראה תניא פכ"ט (לו, ב ואילך). אגה"ת פ"ז.

מלך אסור ברה"ט: שה"ש ז, ו. וראה תניא פמ"ה. אגה"ת הנ"ל.

ימים יוצרו ולא אחד בהם: ראה תהלים קלט, טז.

והיו רק הוא ושמו לבד: פדרי"א פ"ג. ואתה עתיד ליטלה ממני אעפ"כ מעתה אני מחזירה לך: ראה תניא פמ"א (נת, ב).

עמוד נה

שמע ישראל ראש לוי: נסמן לעיל ע' מ. ברא כרע"י דאבו: נסמן לעיל ע' לח. בניס אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א. בכל לבבך בשני יצ"ד: ברכות נד, א. אל תבלעני מצולה: ראה תהלים סט, טז.

עמוד נו

לה"ע מי שתורתו אומנתו: נדפס מכת"י 757 לב, א [קב, א]. וראה אודות זמן אמירת מאמר זה בסו"ס תקס"ג ח"ב ע' תתפ. אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.

לזמר עריצים . . ולא תזמור כרמך: ראה ישע"י כה, ה. ויקרא כה, ד.

אבל בדורות הראשונים . . לא היו אומרים פסוד"ז: ראה גם לקו"ת בהעלותך לב, ד. תצא לח, ב.

ההפרש שבין חיי עולם לחיי שעה: שבת י, א. ובהבא להלן ראה סידור עה, א ואילך. אוה"ת ש"ש ע' אתקמו ואילך.

לאתה א' עד ת"י . . ואתה מחי': נחמ"י ט, ו. וראה שעה"ח פ"ב.

שכורע בברוך: ברכות יב, א. ראה סידור רלח, ב ואילך.

על הכסא דמות כמראה אדם: ראה יחזקאל א, כו.

והארץ הדום רגלי: ישע"י סו, א.

עמוד נז

סמיכת גאולה לתפלה ידוע בכתבי האר"ז"ל: ראה פ"ח ע"ה שער הק"ש פכ"ט. סה"מ

בוהר פ' פקודי דר"מ ה' מגנן בכל מיני ניגון. ר"ע שה"י מניחו בזו"ת זו: ברכות לא, א. כל עצמותי: תהלים לה, י.

עמוד נח

אין עומדין להתפלל: נדפס מכת"י 983 סד, ב.

שאסור לאכול ולשתות קודם שיתפלל: ברכות י, ב.

ח"ת כנגד כולם: פאה פ"א מ"א. לצות לזה: ברכות ו, ב.

וצדקה ג"כ חשובה יותר . . לקנות בהם חיי נפשו וכמ"ש במ"א: תניא פל"ז (מח, ב). וראה לקו"ש ח"ז ע' 37.

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. ובכ"מ. אין מתפללין אלא מתוך כובד ראש: נדפס מכת"י 269 ערב, א. לכללות המאמר ראה ג"כ ד"ה זה לעיל ע' לח. וראה אגה"ת פ"י.

שיש שגדולה מעלת התורה . . שגדולה מעלת התפילה: ראה לעיל שם.

תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א. וראה אגה"ת פ"ד.

יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות פ"ד מ"ז.

גלו לאדום שכ"נה עמהם: ספרי מסעי לה, לד (וראה ג"כ לקו"ש ח"ז ע' 210, ובהנסמן בס' צוואת הריב"ש ע' 64). וראה תניא פי"ז (ובליקוט פירושים ומ"מ שם). אגה"ת פ"ז.

אלביש שמים קדרות: ישע"י נ, ג. וראה ג"כ תניא פי"ט (כה, א). סידור שער המילה קמה, ג.

עמוד נד

רוח נשברה לב נשבר: תהלים נא, יט. אכבסנו משלג: ראה תהלים שם, ט: תכבסני ומשלג אלבין (ואולי הוא טעות המעתיק כאן).

וישראל נמשלו לאגוז כידוע: שהש"ר עה"פ ו, יא. וראה ס' הערכים חב"ד ערך אגוז (כ"ך א' ע' קח).

אני ואפסי עוד: צפני"ב, טו. וראה תניא ספכ"ב.

מקורות הכתי ומ"מ וציונים

תקיא

לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים
נו, א.

ויהי כי זקן ותכהן עיניו: ראה בראשית
כו, א.

חמור אפי' בתקופת תמוז: שבת נג, א.
וראה גי'כ אוהית וישלח כרך ה' תתפא, ב
ואילך. ויהי כרך ר' תתשכב, א. שמע"צ ע'
איתתו. האזינו ע' איתרסו. לקריש ח"א ע'
155 ואילך.

רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.

זרעו לכת לצדקה: הושע י, יב.

ואיהי צדקה: ראה זח"ב סב, א.

כגנה זרועיה תצמיח: ישעי' סא, יא.

עמוד ס

זורע צדקות . . מצמיח ישועות: נוסח
ברכות ק"ש.

יעקב אבינו לא מת: תענית ה, ב. ראה גי'כ
ביאוה"ז לאדהאמ"צ קלו, ב.

כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה אבינו:
ישעי' סג, טז. שבת פט, ב. לקוית להאריזיל

ישעי' נב, ג. אוהית נ"ך ע' שב.

חתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.

אמת אמר אל יברא: ב"ר פ"ח, ח.

מה ראה משה אמת . . ויפול על פניו:

במדבר טז, ד. סנהדרין קיא, א.

עמוד סא

מי גילה: נמצא בגוכייק אדהאמ"צ — 1161
כא, א (ראה אודות כתי זה בהוספות לס'
מאמרים הקצרים ע' תקצו). ובכתי

מעתיקים: 606 סט, ב. 803 רסא, א. 931 טז, א.
1148 לה, א. 1154 נד, ב. 1157 קצב, ב.

לכללות המאמר ראה גם ס' מאמרי אדה"ז
על ענינים ע' קעא ואילך.

ומאיר . . בשעת ק"ה כנו' בלק"א: ראה
פ"ח.

איזהו חכם: תמיד לב, א. וראה תניא ריש
פמ"ג.

אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים
נו, א. ועוד.

תקס"ד ע' ק. אוהית ויקהל ע' ביקת. שלח ע'
תריד.

משל למלך שאוהבו דופק על פתחו הנד
בפרש"י: ברכות ד, ב.

עמוד נה

ברישא חשוכא: נעתק מכת"י 269 שנ, א.
(וראה עוד בענין ברישא חשוכא בהנסמן
בספר הערכים חב"ד כרך ב' ע' תקמט
ואילך).

ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.

אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.

נהמא דכיסופא: ראה ירושלמי ערלה פ"א
ה"ג (דאכיל מן חברי'). מגיד מישרים פ'
בראשית מהדריק ד"ה אור ליוה"ש י"ד לטבת.

לקוית צו ז, ד.

מגו חשוכא אשתמודע נהורא: ראה זח"ב
קפו, א. זח"ג מז, ב.

מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.

קרי תדיר לנהורא עילאה: ראה הערות
וציונים בסוף קונטרס ומעין ע' 73. ושינ.

מחי' מתיס ברחמים רביס: תפילת שמו"ע.
בראשית ברא . . והארץ היחה: בראשית א,

א"ב.

עמוד נט

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.

לאהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א.
רב יהודא כולא תנויי בניזקין הוי: ברכות
כ, א.

אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.

בפרוח רשעים כמו עשב: שם צב, ה.

באבוד רשעים: ראה משלי יא, י.

כד אתכפייא סטי"א: ראה זח"ב קכח, ב. סז,
ב. קסד, א. תניא פכ"ז. לקוית פקודי ג, א
ואילך.

ונפשי כעפר לכל תהי: תפילת אלוקי נצור
— ברכות יז, א.

אשריכם זורעי על כל מיס: ישעי' לב, ב.
וראה גם סה"מ תקיע ע' כו ואילך. סה"מ

הנחות הרי"ם ע' קעט. אוהית נ"ך כרך ב' ע'
תשצא ואילך.

עמוד סב

כאשר ירים משה ידו: שמות יז, יא.
 שהקדימו נעשה לנשמע: שבת שם.
 ואספת דגנך: דברים יא, יד.
 אין החינוך יודע לקרות אבא ואימא:
 ברכות מ, סע"א.
 ושרשה מחיצוניות בינה . . . כנ"ז בכוונת
 עירי"כ: ראה פעי"ח שער יוהכ"פ פ"א. ועוד.
 בר לבב: ראה תהלים כד, ד.
 נפשי אויחך: ישעי' כו, ט.
 צור חיינו: נוסח ברכת מודים בתפילת
 שמר"ע.

עמוד סג

עמך לא הפצתי: תהלים עג, כה.
 יין יצא סוד: עירובין סד, א. וש"נ.
 ושונה כנגדו: תדאר רפי"ח. יל"ש איכה
 רמו תתלד.
 במחשכי הושיבני: איכה ג, ו. וראה
 סנהדרין כד, א.
 אתה תאיר נר"י: תהלים ית, כט.

עמוד סד

חכמה הנק' שמו: ראה מאר"א ש, מח. תניא
 ספניג, ובהנסמן בליקוט פירושים ומ"מ שם.
 להצהיל פנים משמו: תהלים קד, טו.
 הסרים . . . אין לו הדרת פנים: ראה זחי"ב
 קפו, ב. ועוד.
 פנימי אבא הוא פני ע"י: ראה לקרית
 נצבים מט, ד (מפעי"ח שער הק"ש פט"ז).
 ועוד. וראה הערת כ"ק אדמור"י שליט"א
 בסה"מ ה"ת"ש ע' 49 ואילך.
 יאר פניו אתנו: תהלים סז, ב.
 הן נק' בחי' מים כמים שיוורדים ממקום
 גבוה: ראה תעינת ז, א.
 המים קרים על נפש עיפה: ראה משלי כה,
 כה.

עמוד סה

איחא בגמי: נדפס מכת"י 929 יט, ב.
 מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה,
 יג.

ויעש דוד שם: שמ"ב ת, יג.

ואתה מחי את כולם: נחמי ט, ו.
 בגמי מה הנשמה ממלא את כל הגוף:
 ברכות י, א. וראה לקרית אמור לא, ב (וש"נ).
 ויקיר ספי"ד.
 אין מלך בלא עט: בחי' וישב לח, ל, ורי"ס
 בלק. שעהיחוי"א פ"ז. ועוד.
 לא גבה לבי ולא רמו עיני: תהלים קלא, א.

עמוד סו

כל העונה: נדפס בבונה ירושלים סמ"א.
 ונמצא בהכתי"י: 105 קיט, א (שם נמצא רק עד
 קטע המתחיל: וצריך האדם להתבונן). 170
 שו, ב (רק חלק — כנ"ל). 501 (דפים
 נפרדים). 855 עב, א. 954 קלט, ב. 1240 צד,
 א. 1265 א, א.
 נוסח השני דלהלן נמצא בכתי"י 349 סא, א.
 ועתה ישראל מה . . . אי"ת מה אלא מאה:
 דברים י, יב. מנחות מג, ב ורש"י ותוס' שם.
 כל המאריך בא': ברכות יג, ב.
 ואורח צדיקים כאור נוגה: משלי ד, יח.
 ה' א' ושמו א': זכרי' יד, ט.
 מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
 ב"וד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
 צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם:
 ברכות יז, א.
 ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.

עמוד סז

עחי"ב שנק' תבונה עלמא דאתי: זחי"ב כז, ב.
 קטו, ב. זחי"ג רעה, א. ע"ח שער ציור עולמות
 (שמ"ג) ספ"ג.
 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
 אותיות תבונה הם בן ובת: זחי"ג רצא, א.
 ע"ח שער הזווגים (שט"ז) ספ"ד. תניא פט"ז.
 לפני כסאו הכל משתחוים: ראה סי' פ"א
 מ"ז.
 באחר שאר"מ לדיינו בגיהנם: חגיגה טו, ב.
 שמיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח: ראה
 מנחות קי, א ותוס' שם. חגיגה יב, ב וע"י
 והגהות הבי"ח שם. זחי"א פ, א. פא, א. זחי"ב
 רלא, א. זחי"ג לג, א. אוה"ת ויקהל ע' ביקצט.

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

תקיג

וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יד.
כשם שאין בלבך אלא א': פסחים נו, א.
שהאבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.
ועוד.

כ"ח מ"ה: זחיג כח, א. לד, א. ועוד.
חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד עא

בגמרא כל העונה: ראה בהמ"מ לנוסח
הראשון.

עמוד עד

נמנו וגמרו: נדפס מכת"י 269 קצב, א.
הענינים שבמאמר זה נתבארו ג"כ בדי"ה
ושמתי כדכד בלקו"ת ראה כו, ג ו(בשנינויים)
בסה"מ תקי"ע ע' ריד ו(בשנינויים) באוה"ת
ואתחנן ע' רפח.

וצ"ל איך חלקו על התור: ראה גם לקו"ת
שם כח, ג.
וירא אלקים את כל אשר עשה: בראשית א,
לא.

נעשה אדם בצלמנו: שם כו.
ויפח באפיו נשמת חיים: שם ב, ז.
כי רבה רעת האדם: שם ו, ה.
אחר המבול ויתעצב אל לבו ויאמר לא
אוסיף: ראה שם ה, כא: ויאמר ה' אל לבו לא
אוסיף (ואולי יש כאן טעות מעתיק).
בוהר באתעדל"ת אתעדל"ע: זח"א פח, א.
קסד, א. רלה, א. רמד, א.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
אלקי נשמה שנתת בי: נוסח ברכות השחר.
לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי'
מג, ז.

שא"ק נקי אדם דבריא . . אדם דעשי':
ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' א. ושי"ג.
דאבא מקנן באצ"י: ראה בהנסמן לעיל
בהמ"מ לדי"ה כל המאריך (השני) קטע: שאור
אבא, וקטע: דאימא.

עמוד עה

בע"ח . . ששרש המלאכים הם מחיצוני

מי כמוד באלים ה': שמות טו, יא.
והי' מדי חודש בחדשו: ישעי' טו, כג.

עמוד פח

אחד רומז לו' רקיעים וד' רוחות: ראה
ברכות יג, ב. סמ"ק הובא בב"י ארי"ח סי' סא.
שמע . . למשרי עלה רוא דאחד: ראה
זח"א יח, ב. זחי"ב קלה, סע"א ואילך.
לעולם ה' דברך נצב בשמים: תהלים קיט,
פט. וראה שעה"ח והיא בתחילתו.

ודבר אלקינו יקום לעולם: ישעי' מ, ח.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
בא חבקוק . . באמונתו יחי': מכות כג,
סע"ב ואילך. חבקוק ב, ד.

עמוד פט

אף שאין כל חדש תחת השמש: קהלת א, ט.
וראה גם סה"מ אתהלך לאזניא ריש ע' קמח.
ואין המלאכים אומרים שירה עד: ראה
חולין צה, א.
מהלך ת"ק שנה רגלי החיות כנגד כולן:
תגיגה יג, א.

עמוד ע

כמו צורה המראה במים: ראה בכ"ז תניא
פמ"ז מ"ט.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
מי לי בשמים: שם כה.
וישק יעקב לרחל: בראשית כט, יא. ראה
גם תניא פמ"ה.
כמים הפנים: משלי כו, יט.
יוד מאמרות יוד דברות: ראה זח"ג יא, ב.
סה"מ אתהלך לאזניא ע' קד. ובכי"מ.
אנכי מי שאנכי: ראה זח"א קסו, ב. זח"ג יא,
א. לקו"ת פינחס פ, ב. שם ראה לא, ד. תניא
מהדו"ק ע' תו.
וחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם:
סנהדרין לו, א.
יתוש קדמך: שם לח, א.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

וענין נח לו לאדם: נדפס מכת"י 791 נו, א.
והנה טוב מאד: בראשית א, לא.
יסורים ממרקים: ברכות ה, א. יומא פו, א.
ועוד.

עמוד פא

משפט כחוב הוא: ראה תהלים קמט, ט.
ואכלת את העמים: ראה דברים ז, טו (ראה
ביאורו לאדהאמיץ קלו, ב).
בגמ' מס' פסחים: נדפס מכת"י 735 קלב, ב.
הענינים שבמאמר זה נתבארו בארוכה
בד"ה ענין ברכת הזימון (סידור קב, ב ואילך).
אוה"ת עקב ע' תקלט ואילך. והוא משנת
תקס"ז — ראה ריש סה"מ תקס"ז ע' 8). וראה
גם מאמרים הקצרים ע' רמז.
ויגדל הילד ויגמל: בראשית כא, ה.
יין המשומר בענביו משי"ב: ברכות לד, ב
(וראה עוד מזה בארוכה בהנסמן בס'
הלקוטים ערך יין ע' תשכז).
כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.

עמוד פב

ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.
המשמח אלקר' ואנשים: שופטים ט, יג.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סד, א.
ישמח ישראל בעושי'ו: תהלים קמט, ב.
אם הבנים שמחה: שם קיג, ט.
אשכול של ענבים סחטה לו: ראה ב"ר
פ"ט, ה. זח"א לו, א. קצב, א. זח"ב רסז, ב.
זח"ג רלו, א.
הרואה ענבים אוכמין בחלום סימן רע לו:
ראה ברכות נו, סע"ב. מדרש תהלים קכח, ד.
זח"א קצב, א. זח"ב קמד, א.

עמוד פג

שמחו צדיקים בה': תהלים צז, יב.
וישמחו בך כל חוסי' בך: שם ה, יב.

עמוד פד

ואת רוח הטומאה אעביר: זכר"י יג, ב.
ברוך ה' מן העולם ועד העולם: ראה דה"א
כט, י.

הכלים: שער העבורים פ"א. פ"ח הקדמה
לשער השבת פ"ה. שער השבת פ"י.
כ"י מוחא חסד דרועא: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אליהו.
אין לך עשב מלמטה: ב"ר פ"י, ו. ועוד.

עמוד עו

ימים ידברו: איוב לב, ז.
זקן שקנה חכ': ראה קדושין לב, ב.
הרוצה להחכים יסוק בדיני ממונות: ב"ב
קעה, ב.
טפה זו מה תהא עלי': נדה טז, ב.
לובן . . . שממנה גידין ועצמות: נדה לא, א.

עמוד עז

ע"ב בלי מיה: ס"י פ"א מ"ב ואילך.
איהו וזיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה
(ג, ב).

עמוד עח

בדבר ה': תהלים לג, ו.
מאין באת ולוא אתה הולך: אבות פ"ג מ"א.
כי ממך הכל: דה"א כט, יד.
עיקרא ושרשא דכ"ע: זח"א יא, ב.
ברמב"ם מאמיחית המצאו: הל' יסוה"ת
בתחילתו.

עמוד עט

שרגא בטיהרא: חולין ס, ב.
קודם שנבנה ה' הוא ושמו בלבד: פד"א
פ"ג (וראה בהנסמן בס' מאמרי אדה"ז —
פרשיות ע' שיג).
נש"י עלו במחש': ראה ב"ר פ"א, ד. ועוד.
מי יתן טהור מטמא: משלי יד, ד.

עמוד פ

נשמת כל חי דפרחא מזי העולמים: זח"ב
קלח, א.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו,
כה.
קדושים תהיו . . . יכול כמוני: ויקרא יט, ב.
ויקיר כד, ט.

בסיי נעוץ סופן בתחילתו: פ"א מ"ז.

עמוד פה

להבין מארז"ל כל הגדול מחבירו: נדפס מגוכי"ק אדהאמ"צ 1003 כא, א (מאמרים מתקופת ליאוני). ונמצא ג"כ בהכתי"ו: 94 קע, א. 373 תקה, ב. 416 ר, ב. 788 קמא, א. 925 קת, א. ונדפס ג"כ בסי' שני המאורות כב, ב. בענין כל הגדול כ"ו — ראה גם סה"מ תקסי"ב ע' לח (ואוה"ת יוה"כ"פ ע' א'תקסז). מאמרי אדה"ז עה"ת ע' ריח. מאמרי אדה"ז על ענינים ע' רב. אוה"ת חיי"ש כרך ד' תשפד, ב. סה"מ קונטרסים ח"א רסז, א. לקריש ח"ג ע' 748.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

הכלבים הטובים בעיר כנוכר בר"מ: ראה גם זח"ג דלהלן.

דתרעין דג"ע . . . אסתימו בליה: זח"ג קז, ב. וראה אוה"ת מסעי ע' אישצה (וש"ג).
גן נעול: שה"ש ד, יב.

עמוד פו

וכענין דאכ"י שראה איש ואשה: סוכה שם (נב, א).

היכי דמי חילול השם: יומא פו, א. תוספות יניקה . . . נשמות הגבוהות כמו דברים הגדולים וחמורים של קטני הנשמות: ראה גם לקו"ת בלק עד, ב (בשם הה"מ). ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' שצג. בת"ח שיצא לתרבות רעה ילבש שחורים: מו"ק יז, א. קדושין מ, ב. השמר לך מאד פן תשכח: ראה דברים ד, ט.

עמוד פז

בגמרא ר"ה: נעתק מגוכי"ק אדמו"ר הצי"צ בבוך 1116 מה, א. (כביכל זה נכרכו קונטרסים ודפים בודדים מהנחות מאמרי אדה"ז — חלקם בגוכי"ק אדה"צ וחלקם בכתי"ו מעתיקים (או מניחים אחרים). חלק מהמאמרים שבו הם מהשנים תקע"א-תקע"ב. כסה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקצז מוכיר בוך זה

בשם ס' הצעט'ל' דתקע"ב בער"י). ונדפס ג"כ בקבוץ יגדיל תורה נ"י. — סיון-תמוז ה'תש"מ (חוב' לו ס' קלח). והקשה התוס': ראה ג"כ תוס' פסחים ה, ב ד"ה שיוכה. ע"ז יט, א ד"ה ע"מ. מפרשי המשנה אבות פ"א מ"ג. וכמ"ש בגמ' רבא אכפ"י לר"נ: ב"ב ת, ב.

עמוד פח

וסוף הטובה לבא בכללה: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"י ה"ב.

עמוד פט

כמ"ש אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א. לעולם יהא אדם: נדפס מכת"י 1278 רלח, ב (הב'). ונמצא עוד בהכתי"ו: 42 קעה, ב. 93 צג, א. 94 קי, ב. 177 צט, א. 239 קס, ב. 251 טו, ב. ונכפל שם צב, א. 265 מ, א. 298 רלז, ב. 373 תנא, ב. 395 רלז, א. 448 רטז, א. 531 כט, ב. 539 קסב, א. 546 קו, א. 964 עח, א. 1007 רמז, א. 1051 עז, ב.

אודות זמן אמירת מאמר זה — ראה בסו"ס תקס"ג ח"ב ע' תתפ.

מאמר נוסף בדי"ה זה נד' בס' מאמרים הקצרים ע' שמב. וראה עוד על מארז"ל זה בס' מאמרי אדה"ז על ענינים ס"ע תכב (ובהנסמן בהמ"מ שם ע' תיז וע' תכב).

שמבטל דעתו . . . שמטתו מיד לדעת זולתו: ראה גם ס' מאמרים הקצרים ע' פג וע' תקיח. היום יום — י' טבת. אולת אדם תסלף דרכו: משלי יט, ג.

עמוד צ

ארז"ל מפני מה ת"ח: נדפס מכת"י 626 רנה, א.

ראה בארוכה ד"ה זה מכ"ק אדהאמ"צ (נדפס בקונטרס בפ"ע — כפ"ח תשל"ט).

מפני מה ת"ח: ראה נדרים שם.

אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי: סנהדרין צח, א. וראה גם סה"מ תקס"ה ח"א ע' תפד. ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' תו. ס'

ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.
 גמרא שנקראת לחס: כאה שבת קכ, א.
 חגיגה יד, א. ת"ז בהקדמה (א, ב). ועוד. וראה
 בהנסמן להלן.
 אגדה זוהר . . דבש: ראה סה"מ תקס"ג
 ח"ב ע' תקסו ואילך. אה"ת מג"א ע' בתלו.
 אה"ת שה"ש ע' תכו (וש"ג). וראה תענית ז,
 א. דב"ר פ"ו, ג. ועוד.
 ה' אחרונה שיש לה ג' קוין: ראה ת"א
 מג"א צה, ב. לקרית בלק סז, א. סדור רפ"ב, א.
 לקו"ש ח"ח ע' 108.
 תשובה ומעשים טובים: אבות פ"ד מ"א.
 מ"ז. וראה גם לקרית שמע"צ פה, א. שה"ש
 יז, ג.

שתשוב ה': זח"ג ככב, א.
 לא גלו ישראל אלא להוסיף גרים אדם
 זורע סאה: ראה פסחים פו, ב. וראה ביאוה"ז
 לאדהאמ"צ קלה, ד ואילך. להצ"צ ח"ב ע'
 תשל.

שבכל יום אנו מברכין ג' פעמים חנון
 המרבה לסלוח: ראה גם אגה"ת פ"א.
 בכל ימינו תמיד בתשובה: ראה שבת קנג,
 א. וראה תניא פכ"ט (לו, ב). פלי"א (מ, סע"א).
 ופעם אחת בחודש: ראה גם ס' מאמרי
 אדה"ז ענינים ע' קלא (וש"ג).
 בשערי ציון: הוא ספר תפילות וכוונות
 (הובא גם בלקרית ג, ג. סידור עם דא"ח רלח,
 א. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' פה. תקפו.
 מאמרי אדה"ז ענינים ע' שג ואילך).

עמוד צג

ואל יעלה בדעתו: ראה תניא פכ"ד.
 גם הכעס שלו הוא ע"ז: ראה אגה"ק
 רסכ"ה.
 הרשעים מלאים חרטות: ראה הערת כ"ק
 אדמו"ר שליט"א בהמשך מים רבים תרל"ז
 ע' ת.

ומי שיש לו מחשבות רבות ודעות אל
 יתעצב: ראה גם תניא פכ"ז.
 וחטאתיך בצדקה פרוק: ראה דניאל ד, כד.
 כל המיצר: נדפס מכת"י 256 עב, ב.
 קודם השפלתם צריכים להתנשא . .

מאמרים הקצרים ע' תג. אה"ת נ"ך כרך ב'
 ע' תתנב.

למען שמו יכבד ה': ישע"י סו, ה.
 וזה צדיק גמור וזה רשע גמור: ראה תניא
 פ' י"א. ד"ה להבין מארז"ל מפני מה (הנ"ל)
 ע' 25.
 וכל נש"י ערבים זה בזה: ראה שבועות
 לט, א.

קומה שלימה: ראה בהנסמן בדי"ה להבין
 מארז"ל מפני מה (הנ"ל) ע' 19. ובהמ"מ בסי'
 מאמרי אדה"ז עה"ת ח"ב ס"ע תקצא.
 ברע"מ דלעיל . . לא יצטרכו התי"ח לקבל
 מע"ה: זח"ג ככד, ב.

לה"ע הזווג: נדפס בסי' מאה שערים לא, ב.
 ונמצא בכמה כתי"י — נסמנו בהוספות
 לסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תתעט. [ויש להוסיף:
 501 (עלים נפרדים). 467. 855 רפו, א. 1330
 צב, א]. וראה בסה"מ תקס"ג שם שמאמר זה
 הוא כנראה מתחילת שנת תקס"ד.

בכתי"י 184 (הנסמן שם) רשום בראש
 המאמר: "מאדמו"ר האמצעי נבגי"מ". ואולי
 ר"ל שהוא הנחת אדהאמ"צ.

שקשה כק"ט: ראה עוד סה"מ תקס"ה ע'
 רכב ואילך. ביאוה"ז לאדהאמ"צ קטו, ג.
 להצ"צ ע' תקמט ואילך. אה"ת אחרי ע'
 תקסד. אה"ת שבועות כרך ה' ע' אתקעב.
 סה"מ תרנ"ד ע' קלג ואילך. המשך תעריב
 ח"א ע' שעח. לקו"ש ח"ה ע' 361. לקו"ש ח"ב
 ע' 100 ואילך. ובכ"מ.

ומעשה דהיא מטרוניתא: כ"ר פס"ח, ד.
 ועוד.

עמוד צא

שב"ק מכרות בח פלוני לפלוני: סוטה שם.
 בדה"ט = בדרך הטבע.
 כ"י יקח: דברים כב, יג. וראה קדושין ב, א.

עמוד צב

חורה מגיני ומצלי: נדפס מכת"י 294 שסז,
 ב.
 שהתורה נק' עוז: ראה זבחים קטו, א.
 ובהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 346 (הג').

עמוד צו

נר אלקים: משלי כ, כז.
ואלו ואלו דברי אלקים חיים: עירובין יג, ב.
ומד שלו במדד התו . . והדבור שלו . .
ומעשה במעשה: ראה גם תניא ספ"ט, ספליא, ספמ"ה.

יראה הפשוטה . . ריב"ז לתלמידיו . .
כמורא ב"ד: ראה גם תניא סמ"א (גז, א).
העיקר היא השמחה שמחמתה יכול
להתגבר: ראה גם תניא פכ"ז.
שפעס א' בשבוע . . להתבונן בפחיתות:
ראה גם אגה"ק ספ"י. ובהנסמן בס' מאמרי
אדה"ז על ענינים ע' קלא.

עמוד צו

לקדש אי"ע במוחר לו: יבמות כ, א.
שעה ד' מאכל כל אדם: שבת י, א. וראה
תניא פכ"ז.
שלש שעות ראשונות: נמצא בהכת"י: 80
סב, א, 392 כט, ב.
בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה: ראה
פ"א מ"א.
להודיע לבנה"א גבורותיו: תהלים קמה, יב.
עקבי דלאה ברישא דרחל: ראה ע"ח שער
רחל ולאה פ"ג ואילך.

עמוד צח

וכמ"ש במ"א פ"י על חי מתנועע: ראה מ"ג
ח"א סמ"ט. פ"ע"ב. ס' מאמרי אדה"ז — ענינים
ע' עז ואילך.

עמוד ק

אחת מהנה: תהלים לד, כא.
קוב"ה לבא דכל עלמא: ראה בהנסמן בס'
מאמרי אדה"ז — ענינים ע' תמב.

עמוד קא

קול ה' חוצב להכות אש: תהלים כט, ז.
כולם בחכמה עשית: שם קד, כד.

שאז"כ יהי שפלותם: ראה גם שערי אורה
לאדהאמ"צ פח, א. ולהלן ס"ע קמג ואילך
ובהנסמן שם (ע"ה"פ בפרוח רשעים). וראה
ג"כ להלן ע' רכד בענין התנשאות הלע"ז.
מאגרא רמא לבירא עמיקתא: ראה חגיגה
ה, ב.

ונשא השעיר עליו את כל עונותיכם: ראה
ויקרא טז, כב.

עמוד קב

לה"ע מחשבה טובה: נדפס מגוכי"ק א
דהאמ"צ — 1003 ה, א (מאמרים מתקופת
ליאזני).

ראה עוד מאמרים בהתחלה זו בס' מאמרים
הקצרים ע' שנא וע' שנב.
בלק"א: פט"ז.

יטוד אימא מסתיים ב"א . . יטוד אבא
ארי"ן: ראה ע"ח שער הכללים פ"י. שער
הנסירה (שכ"ט) פ"ח. לקרית להאריזיל
דברים א, יח.

והענין . . ההפרש גדול . . בין התפעלות
השכל להתפעלו' הלב: ראה ג"כ אוה"ת
חנוכה תקננו, ב. תתקטג ואילך. ובכ"מ.
אלק"י אל דמי לך: תהלים פג, ב. וראה
זח"א עז, ב. פו, ב. קעה, א. זח"ב קמ, א.

עמוד צה

שנועץ תחילתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו. וראה
לקריש חי"כ ע' 262. וש"נ.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

איחא בנמרא: נדפס מהכת"י: 592 נו, ב.
929 קעב, ב.

וצדיק באמונתו יחי': חבקוק ב, ד.
ופ"י אמונה אינו כמו שסוברים העולם:
ראה לקרית ואתחנן ד, א. ספר החקירה
להצ"צ ז, ב. ובכ"מ.

מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
באדם פרטי שהוא עולם קטן: תנחומא
פקודי ג. ת"ז תסי"ט (ק, ב).

עמוד קב

הזהר בתרומה כד ברא קוביה עלמא: קסא, א.

עמוד קג

כי לא אדם הוא: שמיא טו, כט.

עמוד קד

ותשחק ליום אחרון: משלי לא, כה.

עמוד קו

להבין ענין רבי אליעזר בן דורדיא: נדפס מכתבי 985 רסח, א. נמצא גיב בהכתי: 269 רחצ, ב. 499 לו, א.

מאמר זה הוא נוסח שני מדיה ואברהם זקן בסי מאמרי אדהיז הקצרים ע' שפכ. כמה ענינים שבהמאמר נתבארו גיב באוהית ורא ע' קכב ואילך. וראה גיב לקרת דרושים לריה נד, ב. סהימ תקסיה ע' תצו ואילך. ועוד.

ראה עוד בענין ראביד בהמאמר שלאחר זה ובהנסמן בהמימ בריש המאמר שם. חילא סגי הנוכר בזוהיק: זחאי קכט, ב. ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין: בראשית כד, א. זוהר שם קכט, א. הלוד ונסוע הנגבה: שם יב, ט. גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

ונגעה עד הנפש כו: ראה תניא פייט (כה, א): ונגעה עד הנפש לבחי חכמה שבה. למשל שהאבנים טובות הם יקרים: ראה גיב תויא בראשית ח, כב. לקרת נשא כג, ג. ראה כה, ד. מאמרי אדהיז הקצרים ע' תקפה. בזוהיק כד אתכפייא סיא לתתא: ראה זחייב סז, ב. קכח, ב. קפד, א. וסהימ תשיח ע' 167.

עמוד קז

השיב אזור ימינו מפני אויב: איכה ב, ג. וראה אוהית ורא שם אוהית (ע' קכד ואילך). אוהית פינחס ע' אסא ואילך. כי הגדיל אויב: שם א, ט.

כי נער ישראל ואוהבהו: הושע יא, א. וראה אוהית ורא שם (ע' קכב ואילך). אשר נשאתי ידי: שמות ו, ת. וראה גם תויא וראי נח, א.

וישא אהרן את ידיו ידו כתיב שהוא יד ימין: ויקרא ט, כב. ראה הגמי ה' תפלה פייד היג.

ונתתי לכם ירושה: שמות שם: ונתתי אותה לכם מורשה.

מעשה דריא בן דורדיא: נדפס מכתבי 501 (ק, ב).

מאמר זה הוא גויא מדיה להבין מה שמצינו שדורות הראשונים כר לא זכו לתורה — בסהימ תקסיב חיא ע' יא ואילך (שם הוא בכותרת: מוצאי יוהיכיס תקסיב). המאמר דתקסיב הובא ונת' באוהית תשא ע' אתתקסו ואילך (ועדיו בסהימ תרכיז ע' קנ). וראה אוהית ורא ע' ביתקסו. ובהנסמן בהוספות לסהימ תקסיב חייב סיע תרסג.

ראה עוד בענין ראביד בסידור עם דאח רלג, א. סהימ תקסיב חיא ע' ז. חייב ע' תקלא. סי מאמרים הקצרים ע' שטה. ועוד. האבות קיימו כל התורה: ראה קדושין פב, א. ביר פסיד, ד. ועוד.

ושמי ה' לא נודעתי כו: שמות ו, ג (וראה אוהית ורא כרך ז ע' ביתקסו).

שלא זכו לתורה: ראה גם אוהית תשא ואוהית ורא שנסמנו בתחלת המאמר.

האבות הן הן המרכבה: ביר פמיז, ו. ועוד. אברהם אוהי שרשו ממדת החסד: ראה בהנסמן בסי מאמרי אדהיז על פרשיות התורה ע' קכה.

את האלקים התהלך נח: בראשית ו, ט. ואינונו: שם ה, כד.

עמוד קח

בעיח הוסיף אור באצוי: (אוציל: להוסיף). בשער מיז ומיז (שטיל) דרוש יא כלל סז. וראה אוהית שמעיז ע' איתכג. וירד הוי על הר סיני: שמות יט, כ. ע"פ משל מהר"מ זיל: נראה הכוונה להימ ממעזריטש.

נה, ב. ספיה"מ תקסיב ח"א ע' רמט (בשם חובת הלכות — ראה שער היחוד פ"ח), וח"ב ע' תקיט. אמ"ב שער הקיש פ"ח. אוה"ת ואתחנן ע' ריא. לקוי"ש ח"א ע' 11, וח"ב ע' 66 (ובהנמסו שם).

עמוד קיא

אה"י ע"ש שעתיד להגלות: זח"ג סה, ב. וראה סידור ד"ה להבין כללות כוונת המקוה — קנו, א. ס' הערכים — חב"ד כרך א' ע' תרמה.

בזוהר אית רעש ואית רעש: ת"ז תי"ח (לה, ב). וראה שם בהקדמה ג, ב. וראה ג"כ סה"מ תקסיב ח"ב ע' תקמ, וע' תקמו. תקסי"ג ח"ב ע' תרסא. לקרית שלח מט, א. שה"ש ה, ד. ואשמע אחרי קול רעש גדול: יחזקאל ג, יב.

ולא ברעש ה': מלכים א יט, יא. צעק לבס: איכה ב, יח. ויצעקו אל ה': תהלים קז, ו.

הנשמה בעצמה א"צ תקון: תניא פל"ז (מח, ב) מע"ח שער הצלם ספ"א.

ה"ז מקטני אמנה: ברכות כד, ב. וראה ס' שערי זהר לברכות שם. אין עומדין להתפלל: שם ל, ב. וראה ג"כ לקרית בלק ע"א, ג. רק הכנה לשמוע: ראה לקרית שם. ואוה"ת בלק ע' איכו.

עולמך תראה בחי"ד: ברכות יז, א (וראה תניא פ"ד. אנה"ק סי"ח). אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מיכה ז, ב.

הגדול הגבור והנורא ולא גדול בה": ראה אוה"ת ויצא כרך ה' תתסט, א.

עמוד קיב

בחניא . . אפי' קל שבקלים: ספ"ח. פ"ט (כה, א). פכ"ד (ל, א).

ובאו בנקרת צורים: ראה ישעי' ב, כא. מאן דלא כרע במודים: ב"ק טז, א (ותוס' שם טז, ב). זח"ב ק, א ובהנמסו בניצוצי זהר שם.

תלמיד המחכים את רבו: ראה הגיגה יד, א. וראה גם סה"מ תקסיב הנסמן לעיל. סה"מ אתהלך לאוניא ע' ל. לקוי"ש ח"ה ס"ע 375. ומתלמידי יותר מכולם: תענית ז, א. בן חכם ישמח אב: משלי י, א. שלשת אלפים משל: מל"א ה, יב. העתיקו: משלי כה, א. כפה עליהם הר: שבת פח, א.

עמוד קט

י' הרוגי מל' היו מעלין מ"ן לאר"א: ראה ע"ח שער הכללים פ"א שער מ"ג ומ"ד (שט"ל) דרוש א'. ועוד.

כלה שארי ולבני: תהלים עג, כו. לימות המשיח אין בו לא אכילה: ראה ברכות יז, א.

תלמוד בבריאה: שעהמ"צ וטעהמ"צ פ' ואתחנן. סע"ח שער הנהגת הלימוד. ועוד. נובלות חכ': ב"ר פ"ז, ה. ימלא כל משאלותיך: ראה תהלים כ, ו.

עמוד קי

אמר ר"ע כל ימי נצטערתי: ברכות סא, ב. דע מאין באת: נדפס מכת"י 105 קי, א. (ראה עוד על מארזיל זה לעיל ע' עח ואילך. ובהנמסו בס' המפתחות לספרי אדה"ז ע"ר: דע מאין באת).

בפרדס יש פלוגתא אם הכתר נמנה עם ה"ס: שער ג'. וראה לקרית בחוקתי מו, ג. שלח מט, ג. מאמרי אדה"ז — ענינים ע' קצא. סה"מ תרס"ה ע' רסו. המשך תרס"ז ע' קמ"ה. ו. ובכ"מ.

ובכתבי האר"ז יש ששניהם אמת: ע"ח שמ"ב (דרושי אבי"ע) פ"א.

והארה זו נק' קדם: ראה זח"ג קלד, ב. תריא ויקהקל סז, ד. אוה"ת נח כרך ג תרכג, א ואילך. שם תנוכה כרך ה תקטס, ב ואילך. שם פינחס ע' איקצג.

יש קדם ויש ראשית: ראה תריא הנ"ל. סה"מ תקס"ה ע' רכה.

למשל עשר חפירות: ראה זח"ב מב, ב. ההפרש שבין יח"ד לאחד: ראה תריא וארא

כי יש כריעה והשתחואה: ראה ג"כ לקו"ת סוכות פ"ב, ב. סה"מ תש"ט ע' 109.
 לבאר המשנה: נדפס מכת"י 147 רכ"ד, א. ונמצא עוד בהכתיב: 349 סו, א. 400 מד, ב (ובסיומו רשום: סליק התורה מאד' שיחי [אדה"ז]). 946 קי"ב, א.
 עוד מאמרים בהתחלה זו — ראה תר"א חיי"ש טז, א. סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תקט. ד"ה זה מאדהאמיצ (נד' בקונט' בפ"ע — כפ"ח תשל"ט). ועוד.

עוה"ב שנהנין מזיו: ברכות יז, א. עלמא דאתי עולם בינה: זח"ב כז, ב. קטו, ב. זח"ג רעה, א. ע"ח שער ציור עולמות (שמ"ג) ספ"ג. ועוד.

אורייתא מחכמה נפקת . . אבל עיקר מקורה ושרשה היא בכח: (זח"ב קכ"א, א. ועוד). ראה אוה"ת בראשית כרך ו' תתרכ"ג, ב שמציינו בענין זה: 'מקור דברים אלו נא' מפי רבינו זיל שבועות תקניה בדיה ויהי קול מעל לרקיע' (נדפס באוה"ת במדבר כרך מט"מ ר"ע איתכט).

תר"ד . . בתרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן: ראה בהנסמן ב"ס מאמרי אדה"ז עה"ת ס"ע שלח.

עמוד קיג

לא אתנו יודע עד מה להבין טעמי המצות: ראה ג"כ אגה"ק סי"ט (קכ"ח, א). תוי"א חיי"ש יז, ב. וישב כז, ב. לקו"ת שה"ש מא, ג. ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' זה (ובהנסמן בהמ"מ שם — קטע המתחיל: וכמ"כ).

וראיתם אותו . . חייבו הסומא . . ומעטו כסות לילה . . ומה לי אם יראו אחרים: במדבר טו, לט. מנחות מג, א. וראה ג"כ בכ"ז לקו"ת שה"ש מא, ג (וסה"מ תק"ע ע' ז). וראה לקו"ת קרח נה, ב (וראה עוד דוגמא ב"ס מאמרים הקצרים ע' קעג).

תרין רעין: ראה זח"ג ד, א. ועוד. וזהו שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד מ"ב. נתן הקב"ה אצבעו ביניהם ושרפם: ראה סנהדרין לח, ב.

עמוד קיד

כמצ"ץ בין החרכים: שה"ש ב, ט. שהטעימן מעין עוה"ב: בי"ב יז, א. מימינו אש דת כו' וארזיל שהתורה ניתנה מימינו: דברים לג, ב. ראה ברכות ס"ב, א. פרשי עה"פ שם. ועוד. וראה בכ"ז אוה"ת שבועות ע' קפ"ב. קפט ואילך. ובהנסמן ב"ס הלכותים דא"ח צ"צ ערך חכ' ע' תכד. ולהלן ע' קכ"א.

ע"פ וידבר אלקים גו' שהתורה מפי הגבורה: שמות כ, א. ראה אוה"ת שם.

עמוד קטו

בל"ת יסוד אבא המלובש בז"א: לקו"ת להארזיל דברים א, יח. וראה בהנסמן לעיל רד"ה לה"ע מחשבה טובה.

לה"ע בעשרה מאמרות: נדפס מכת"י 420 קל"ד, א.

אורי"י מחכ' נפקת: זח"ב קכ"א, א. ועוד.

עמוד קטז

אין ערוך לך: נוסח ברכות ק"ש דשבת. בשמים ממעל ועל הארץ מתחת: דברים ד, לט.

בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט: שער הכללים בתחילתו.

כתיב כי ה' הוא ושמו לבדו: (אוצ"ל: ה' הוא ושמו לבדו). ראה פדרי"א פ"ג.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג. לה"ע המכיר את מקומו: נמצא בהכתיב: 424 רלה, א. 941 טז, ב. 1240 ע"ב, א (בכ"ז 424 רשום בסיום המאמר: 'חסר').

רוב הענינים שבמאמר זה נתבארו בארוכה בתניא פרקים א"ד (וראה ג"כ עדי"ז — מאמרים שנתבארו בהם ענינים שב"ס התניא — ב"ס מאמרי אדה"ז ענינים ע' רנג ובהנסמן בהמ"מ שם קטע המתחיל: כמה ענינים. ולעיל ד"ה ענין ריב"ז ע' כח ואילך).

המכיר את מקומו: ראה גם שהש"ר פ"א, טו (ב).

ה' בחי' דהיינו צדיק גמור . . ובינוני: ראה ברכות ז, א. ס"א, ב. ר"ה טז, ב.

מזכירין גבורות גשמים: תענית ב, א. וראה בהנסמן בס' הערכים חז"ל כרך ב' ע' ריד. אתה פוררת: תהלים עד, יג. החסד . . דדרועא ימינא: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

יצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א. לו ישמעאל יחי' לפניך: בראשית יז, יח. דרשו רז"ל שהי' מאכיל ומשקה גם לערביים: ראה סוטה י, א. ב"ר ספליט. פמיג, ז. פמיט, ד. ספניד. ועוד. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.

עמוד קכב

חי ה' אשר עמדתי לפניו: מליב ה, טז. אעיג דאיהו לא חזי . . האי מאן דמבעית: מגילה ג, א. אין לך עשב שאין לו מזל: ב"ר פ"י, ו. ועוד.

וגבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז (ראה אוה"ת וראר ע' קלא). ת"ר אלף רגלי הגברים: ראה שמות יב, לו. בעבודה שכלב זו תפילה: תענית ב, א.

עמוד קכג

שנק' דו"ר טבעיי' ברימ . . כמבואר בלקט"א: ראה זחיג רכה, א. תניא פ' טז, לח. לט (ובהנסמן בהמ"מ לרמליט שם). אין אדם שליט ברוח: קהלת ח, ח. ולפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח. בתנא דבי אליהו שגפי' קדוש של המלאכים משתחה י"ב שעות: ראה להלן ע' קכט. וראה תדאיר ו. יז. לא. שלשה שותפין באדם: קדושין ל, ב. ושינ.

עמוד קכד

והיא בעצמה א"צ תקון כנודע: ראה תניא פליז' (מח, ב). ושינ. כמבואר בפרע"ח בכוונת ברכת המצוות עובר לעשייתן: ראה שם שער הברכות פ"א. לקו"ת מסעי צב, ג. הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.

עמוד קיז

נקי בינה דינים שמתערין מינה: ראה זחיג קנא, א. זחיג י, סעיב ואילך. סה, א. ובכ"מ. ולפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

עמוד קיח

רבה בין אמר שהוא בינוני: ברכות סא, ב. זה וזה שופטן: ברכות שם.

עמוד קיט

שאמר איוב בראת צדיקים: כיב טז, א. בני עלי' והם מועטים: סוכה מה, ב. תכלית שנאה שנאתים: תהלים קלט, כב. השבועה שמשבעין את הנשמה: נדה ל, ב.

עמוד קכ

חמשה קנינים: נדפס מכת"י 349 צב, א. 273 תקבג, א. נוסח השני דלהלן נדפס מכת"י 207 רכד, א.

ראה מאמר זה בשינויים ותוס' הגהות וקצורים באוה"ת שבועות ע' קעד. קעז. קפא. וראה ד"ה זה בסה"מ תרל"ז ע' רנא (וע' רעא ואילך). וע' תקכד. בכתבי"ד נמצא ד"ה זה בארוכה מכ"ק אדהאמיצ'.

כמארז"ל יוצאין בשיר . . וכמבואר במ"א על זה בשם מורי וזה"ה: שבת נא, ב. וראה עוד (כשם לקו"א הגדול) לקו"ת ברכה צה, א. סידור עם דא"ח ערה, ד. וראה סה"מ תשיז ע' 251.

בזוהר ע"פ כי כל בשמים ובארץ דכל אחיד בשמיא וארעא: דה"א כט, יא. זחיא לא, א. זחיב קטז, א. יסוד . . כנישו דכל נהורין: ראה זחיא ית, א. לג, א. ת"ז תמיב (פא, ב).

עמוד קכא

וה' ברך את אברהם בכל: בראשית כד, א. מימינו אש דת למו: דברים לג, ב. שנמשל למים היורדין ממקום גבוה: תענית ז, א. להבדיל בין הטמא לטהור: ראה ויקרא יא, מז.

מימינו אש דח למו: דברים לג, ב.
ותו חסד על לשונה: משלי לא, כו. ראה
מדרש תהלים קיח, ד.

אורייתא מחיע נפקת: זחיב פה, א. קכא, א.
שבחכי אתבריירו: ראה זחיב רנד, ב. והערת
כיק אדמורז שליטיא בסהימ תשיח ע' 206.
ארור אשר לא יקים: דברים כו, כו.
מעלה עליו הכתוב כאילו עשוני: ראה זחיג
קיג, א.

לאכללא שמאלא בימינא: ראה זחיג כד, א.
קעו, א. לקרית מטות פו, ב. ועוד.
דוד הי מחבר: ס' הבהיר סקצי. זחיג
רכב, ב.

עמוד קכט

ואד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו.
אין לך עשב למטה: ביר פי, ו. ועוד.
וקרא זאליז ומקבלין דין מן דין: ישעי' ו, ג.
תרגום שם.

בס' הבהיר שהמלאכי אומי בכירו גיפ
קדוש . . זמן ד' עשות: ראה לעיל ע' קכג.
ושינ.

עמוד קל

ובמשיכה לבד אינו קונה רק בכסף תחילה:
ראה לעיל ע' קכו.
כי חפץ חסד: מיכה ז, יח.

למה הוולד דומה: נדפס מכת"י 1144 קפב,
א. נמצא גיכ בהכתי: 654 ז, א. 693 עו, א.
לכללות המאמר ראה גיכ תריא וראא נה, א
ואילך (ותריח שם צו, ב ואילך. אוהית שם
כרך ח' ע' בתתסו ואילך). אוהית שמיני ע'
לה ואילך.

הלומד לזקנים כו' על נייר מחוק: ראה
אבות פיז מיכ.

וחפול לפני רגלי: אסתר ה, ד.

עמוד קלא

קולה כנחש ילך שזנבא שליט ורישא
שכיבת לעפרא: ירמי' מו, כב. זחיג קיט, ב.
וראה סהימ אתהלך לאזניא ע' קמו. אוהית

יוצאין בשיר ונמשכין בשיר: נסמן לעיל ע'
קכ.

דאיהו וגרמוהי חד: תיז בהקדמה (ג, ב).
נובלות חכמה שלמעלה: ביר פיז, ה.
בדהמעיה הי מחבר תורה שלמעלה
בהקביה: ס' הבהיר סקצי. זחיג רכב, ב.
כמיש בזוהר עיפ ותמלא כדה ותעל: תיז
תביא (מו, ב). ראה אוהית בראשית מח, א.

עמוד קכה

ולא ב' מאינון . . חכים ולא בחכמה: תיז
בהקדמה דיה פתח אליהו.
קיץ וחורף יום ולילה לא ישבותו: ראה
בראשית ח, כב.

עמוד קכו

חמשה קנינים: ראה בהנסמן לעיל בהמימ
לנוסח האי.

אברהם בכל: בראשית כד, א.
ואנת חכים: תיז בהקדמה דיה פתח אליהו.
בני בכורי ישראל כבן הנמשך ממוח האב:
שמות ד, כב. תניא רפיב.
יזל מיס: במדבר כד, ז.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
משכא דחוי: תיז בהקדמה (י, ב). תניא
פליא ובהנסמן בליקוט פירושים ומימ שם.

עמוד קכז

שלשה שותפין באדם: קדושי' ל, ב. ושינ.
והנה הפלוסופים קוראים למזל התחתון
בשם . . שכלי' נבדלים: ראה גם ס' מאמרי
אדהיז — ענינים ע' קסו, ובהנסמן שם.
נכסוף נכפפתי: ראה בראשית לא, ל.
וכמו שמבואר הדין בשו"ע: ראה חרימ ריס
קציח (ד"ת כו'). וראה גם ב"י שם סקצי.

עמוד קכח

צ"ל המשכה מרה"ר לרה"י דוקא או לצדי
רה"ר: ראה חרימ ריס קציז. סקציח סיט
ואילך. ושינ.

באד"ר לית שמאלא בהאי. עתיקא: זחיג
קכט, א.

לא, א. תניא פ"ד, ובהנסמן בליקוט פירושים ומ"מ שם.

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

ונחנו מ"ה: שמות טז, ז. ח.

האבות . . שקיימו כהית אפי' ערובי תבשילין: קדושין פב, א. ב"ר פס"ד, ד. ועוד.

בכל יום יהיו בענין כחדשים: נדפס מכת"י 1064 פ, ב. נמצא ג"כ בהכת"י: 109 קעג, ב.

147 מה, ב. 208 קב, ב. 349 נג, א. 501 (קו, א).

855 (ג, א. 950 עו, א. 985 שכו, ב. 996 פז, ב.

למארזיל זה — ראה גם רש"י ולקח טוב

ואתחנן שם. רש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג.

תבוא כו, טז. ובטושויע (ודאדה"ז) או"ח סס"א ס"ב.

דרך שלשה ימים נלך במדבר: ראה שמות ה, כג.

כי לא בחפזון תצאו: ראה ישעי' נב, יב. להזכיר יציאת מצרים בכל יום: ברכות יב, ב.

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

עמוד קלד

אוכל מה שאמו אוכלת: נדה ל, ב.

ואין לך עשב למטה: ב"ר פ"י, ו. ועוד.

בנים אתם לה': דברים יד, א.

כי לי בני ישראל עבדים: ויקרא כה, נה.

וזה נק' יציאת מצרים: ראה תניא פליא,

ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

אין מראין לו לאדם חלום אלא מהרהורי

לבו: ברכות נה, ב.

כת של לצים . . שאין מקבלין פני שכינה:

סוטה מב, א.

המת קראוי אבי אבות הטומאה: רש"י

במדבר יט, כב. רש"י פסחים יד, ב. יז, א.

תוסי' נזיר נג, ב. ועוד.

השינה אחד מששים במיתה: ברכות נז, ב.

עמוד קלה

כי כשהוא עוסק בעניני הגוף . . כעובד

ע"ז ח"ו: ראה בארוכה תניא פכ"ד-ה.

בכל נפשך . . אפי' אם הוא נוטל נפשך:

ברכות נד, א.

נ"ך עה"פ (ע' שפז). שה"מ תקס"ט ע' רעו ובהנסמן בהמ"מ שם.

ראשו על קרביו: ראה שמות יב, ט.

והיציאת מצרים הוא הלידה: ראה גם ת"א ושאר מקומות שנשמנו לעיל בריש המאמר.

כמסארז"ל שהיציאה חוץ לפרוודור הוא סימן לידה: חולין עב, א. נדה מב, ב.

שדמם נעכר ונעשה חלב: בכורות ו, ב.

ל' יחיד . . אבל אחד נק' שיש שני: ראה

ת"א שם (נה, סע"ב) ובהנסמן בהמ"מ שם.

שה"מ תקס"ב ח"א ע' רמט וח"ב ע' תקיט

ובהנסמן בהמ"מ שם.

עמוד קלב

פרישו דסודרא: ראה בהנסמן באוה"ת שמות ע' פז בשוה"ג.

לכתחילה לקבל עליו . . ואהבת לרעך

כמוך: מג"א ושו"ע אדה"ז סמ"ז. וראה

בהנסמן בהמ"מ ל"ס מאמרי אדה"ז על

פרשיות התורה ח"ב ע' תקצא.

את קרבני לחמי: במדבר כח, ב.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

שאברהם הוליד את יצחק: בראשית כה, יט.

יעקב שהיו"ד היא בעקב: ראה ע"ח שיג

ספ"ב. ועוד. פרדס שעה"כ בערכו.

בבכי יבואו ובתחנונים אובלים: ירמ"י

לא, ח.

הלוך ילך בבכי ואת ה' אלקיו יבקשו: ראה

ירמ"י ג, ד.

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

כמיש בתניא: פכ"ז. פליא (מ, א).

בכל עצב יהי' מותר: משלי יד, כג.

עמוד קלג

וארא אל אברהם: שמות ו, ב.

מאל נהירו דחכתאת: חז"ג לא, א. סה, א.

ועוד.

שחכם בבינה: ס"י פ"א מ"ד.

חרין רדל"מ: ראה חז"ג ד, א. ועוד.

שני שדייך בשני עפרים תאומי צבי:

שה"ש ד, ה.

במקום שאתה מוצא גדולתו: ראה מגילה

המדרש — ראה בהנסמן בהמ"מ ללקרית (הוצאת תשד"מ) עקב טז, ד. ובהמ"מ לסי מאמרי אדה"ז — ענינים לעי קכט.

המצות . . גי' כתר: פירוש שיח פ"ג. וראה בהנסמן בהמ"מ ללקרית בחוקותי מז, ב (הוצאת תשד"מ).

יפה שעה א' בתורה ומע"ט: ראה אבות פ"ד מ"ז.

זה היום תחילת מעשיך: נוסח תפילת ר"ה. ובהבא להלן ראה גי' לקרית נצבים מז, א"ב. העולם נברא בכ"ה באלול: ויקרי רפכ"ט. פדרי"א פ"ח.

ונשמת אדה"ד ה"י כלול מכל נש"י: ראה בהנסמן בהמ"מ ללקרית שם.

ויפח באפיו כו' ומאן דנפח: בראשית ב, ז. וראה תניא רפ"ב ובהנסמן בהמ"מ שם.

והנה בריה אין מספיק להמשיך ע"י התורה: בכל הבא להלן ראה גי' לקרית נצבים מט, ד. ועוד.

אנת הוא ממלא כל שמתו כמו למשל מעין: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. ראה גם לקרית נצבים שם. ובדרושי שי"ש סז, א. ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו. על דמות הכסא: יחזקאל א, כו.

עמוד קלט

פסיק טעמי בגוויהו: זחיג קלח, א. מלת ערך במספרים . . אין ערוך לך: נוסח ברכות ק"ש דשבת. ראה לקרית ואתחנן יב, ד. שה"ש לח, ג. ובהנסמן בהמ"מ שם (הוצאת תשד"מ).

שא"ידי דטרידא למיבלע לא פליט: ראה חולין קח, ב. ובהנסמן בהמ"מ לסי מאמרי אדה"ז — ענינים לעי קנה.

ד"א קדמה לחו: נדפס מכת"י 869 קעד, א. השם אורחותו . . ושם דרך: מריק ה, א.

עמוד קמ

פלס מעגל רגליך: משלי ד, כו. וראה מריק ט, סע"א.

ה"ד חילול השם: ראה יומא פו, א. וקשה חלול השם מגזל ועריות ושפ"ד:

אורייתא וקוב"ה כולא חד: ראה זחי"א כד, א. זחי"ב ט, א. ת"ז ת"ז ותכ"ד. וראה תניא סכ"ג.

מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא: ב"ק סה, א.

אין לך עשב: נדפס מכת"י 1213 ז, א. בכתיב"ד (105 קכא, א. ועוד) נמצא מאמר זה באריכות הביאור מכ"ק אדהאמ"צ ומתחיל: לה"ע השתלשלות דג' עולמות.

למאחזיל זה — ראה גם זחי"א רנא, א. זחי"ב קכא, ב. זחי"ג פו, א. מרי"ג ח"ב פ"י. אגה"ק ס"כ.

בוורה שלש גווני הקשת: זחי"ג רטו, א. ואילך. ועוד.

עמוד קלו

איהו וחיהו וגרמוהי חד בהון: ראה ת"ז בהקדמה (ג, ב).

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא. ואתה מחי את כולם: נחמ"י ט, ו.

עמוד קלז

אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיע: ראה ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

והחיות ישורנרו: ראה פיוט אדירי איומה בשחרית דר"ה: וחיות יועדו כו. ובנעימה קדושה: ברכות ק"ש.

ומקבלין דין מן דין: תרגום לישע"י ו, ג. וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א. וראה בהנסמן בהמ"מ בטה"מ תקס"ח ח"ב ע"י שלב.

ורב"י ה"י קורא בח"י זו בשם מחשבה קדומה: ראה גם ס' הערכים חב"ד כרך א' ע"י קצ"ד. וש"נ. הוסמות לסי מגיד דבריו ליעקב ססי"ג ד"ה דע שמתנה. ועוד.

עמוד קלח

כי כתר הוא ממוצע: ראה ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע"י קכא (וש"נ בהמ"מ).

בעשרה מאמרות נבה"ע: אבות פ"ה מ"א. ובמדרש הנעלם נאמר במחשבה אחת: ראה זחי"ב כ, א. ובלקרי"ת בכ"מ הובא גי' בשם

תקצא ואילך). ועוד.

משה עבדי: יהושע א, ב. מלאכי ג, לב.
לעבדה ולשמרה שטיה ל"ת ורמיח מי"ע:
בראשית ב, טו. ראה זח"א כז, א. זח"ב קסה,
ב, ובהנסמן בלקויש חיכ סי' 262.
כמו עבודת סידור השולחן והפנת הבית:
ראה סי' מאמרי אדה"ז שם ע' רמו, ובהנסמן
בהמ"מ שם.

עמוד קמג

שעשוע המלך בעצמותו: עמה"מ שי"א.
ג' שעות האחרונים. . . שיושב ומשחק עם
לוי'תן: ע"ז ג, ב.

לוי'ת: משלי א, ט. וראה שם ד, ט. ראה גם
סידור קד, ב. ביאור'ז (לאדהאמ"צ) מב, ב.
להבדיל בין הטמא לטהור: ראה ויקרא יא,
מו.

ובבי"ב א' עחיד גבריאל לעשות קוניג" עס
לוי'ת שנא העושו יגש חרבו: עד, ס'ע"ב
ואילך. איוב מ, יט.

לוי'תן זה יצרת לשחק בו: תהלים קד, כו.
שעסק בתורה ג' שעות ודן וזן: ע"ז ג, ב.
שיצוה ה' לנבוכדנצר ויקרא עבדי: ירמי'
כה, ט. ועוד.

קיללו ירמי' עד שאמר ויעפו: שם נא, נח.
סד.

בפרוח רשעים כמו עשבו: תהלים צב, ח.
וראה בהנסמן לעיל בריש המאמר. ולעיל ע'
נט.

צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.

עמוד קמד

דבר גדול מעשה מרכבה: סוכה כח, א.
להבין מארז"ל בענין השחוק: נדפס מכת"י
1157 שז, א. נמצא עוד בהכת"י: 38 קיא, ב.
223 טז, ב. 418 צד, א (וחסר סיום). 524 יט, ב.
984 מט, א. 1121 קפז, א. 1157 שז, א.

מאמר זה הוא הנחת כ"ק אדהאמ"צ, נ"א
מדיה לוי'תן זה יצרת בלקוי'ת שמיני יח, א
ואילך. וראה על מאמר זה באוה"ת שמיני ע'
תפה ואילך.

מאמר זה בשינויים (קרוב לנוסח הלקוי'ת)

ראה ירושלמי נדרים פי"ג הי"ט. ויקרי פכ"ב, ו.

עמוד קמא

דרי' קרא למנא מכבודתא: שבת קיג, א.
ישראל אשר בך אחפאר: ישעי' מט, ג.
לכבוד בראתיו: ראה ישעי' מג, ז.
מיש בוהר דלא ניתנה תוי עד שא' יתרו
עתה ידעתי: זח"ב טז, ב ואילך.
דאסתלק יקרא דקוב"ה על כולא: ראה
וזהר שם.

להבין מארז"ל לע"ל: נעתק מגזכייק כ"ק
אדמירי האמצעי 1003 מג, ב-מד, א (ונדפס
גיכ בסי' שני המאורות י, א).

בלקויש חייב ע' 177 ז"ל: מרז"ל דעשיית
קניגיא, מבואר גיכ [בנוסף ללקוי'ת שמיני
ד"ה לוי'תן — ראה להלן המאמר שלאחר זה
ובהנסמן בהמ"מ בתחילת המאמר שם] בתר"ח
פ' תולדות ד"ה ויתן לך, והוא באופן אחר
ממ"ש בלקוי'ת. כן מובא מאמר זה — בקצור
הביאור — בסי' שני המאורות עמוד יר"ד [הוא
המאמר לשפנינו], (שכתוב על השער' שזהו
מאדמורי האמצעי, — וכן נרשם ע"י כ"ק
מריח אדמירי בשלשלת החסידות שנדפס
בתחלת לוח היום יום — אבל כנראה מסגנון
המאמרים — זהו מאמרים קצרים של רביה"ז
שרשמים אדהאמ"צ). ע"כ בלקויש.

בגזכייק אדהאמ"צ שם (מד, ב) אחר מאמר
זה נרשם ד"ה ע"כ יעזב איש (הנדפס בסי'
מאמרים הקצרים ע' ה), ושייך גיכ למאמר זה
(כנזכר שם: ע"פ האמור למעלה בענין הצחוק
העליון שהושפל). וכן לפני מאמר זה נרשם
שם (מג, א) ד"ה בפרוח רשעים (נמצא בדפוס
בסי' מאמרי אדה"ז על נ"ד) ופסוק זה מבואר
גיכ להלן בסיום המאמר: וזהו בפרוח
רשעים. וראה גיכ בהמ"מ בסי' מאמרים
הקצרים שם. וסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרצ.

עמוד קמב

באואיס ב"ה. . . שלימותא דכלא. . . איך
יתכן פ"י לשון העבודה: ראה גיכ סי' מאמרי
אדה"ז על ענינים ע' רמה ואילך, ובהנסמן
בהמ"מ שם. ד"ה והי' עקב כסה"מ עטר"ת (ע')

ובר לבב: תהלים כד, ד.
ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.

עמוד קמו

בווהר על רב המנונא סבא שהוא נונא רבא
ששט בשוט א': ראה זחיא ו, א. ובהנסמן
לעיל בריש המאמר (בקטע המתחיל: ובווהר
נק').

עמוד א' יש בעולם . . . וצדיק יסוד עולם:
זחיא רנג, ב. זחייב רעא, א. ס' הבהיר ס' קב.
בייה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
פלוגתא בגמרא אם שמים קדמו: חגיגה
יב, א.

הים דומה לרקיע: חולין פט, א. ועוד.
דנעוך תחלתן בסופן: ס' פ"א מ"ז.
תדשא הארץ: בראשית א, יא.
הכל ה' מן העפר: קהלת ג, כ.
לרוקע הארץ על המים כו' וכמיש במ"א:
תהלים קלו, ו. וראה סה"מ תקס"ב ח"א ע'
קצח ואילך. ח"ב ע' תלח ואילך.

עמוד קמו

בחד קטירא: זח"ג רפח, א.
במי נמלך בנשמתן של צדיקי: ב"ר פ"ח, ז.
רות רבה רפ"ב.

עמוד קמה

לאכללא שמאלא בימינא: ראה זח"ג כד, א.
קעו, א. לקרית מטות פו, ב. ועוד.
ענין תנופת הלויים ע"י אהרן כו' וכמיש
במ"א: ראה זח"ג מח, ב. שג, א. סה"מ אתהלך
לאזניא ע' קנג. לקרית שהיש לו, ב.
ותורא מדישי' קאכיל: גיטין סב, א.
ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.
בווהר פרה נוק' דקבילת משור דוכרא:
ראה זח"ג קט, ב.
כשור לעול: ע"ז ה, ב.

עמוד קמט

וכמיש ר"נ עד דלא אכילנא: ב"ק עב, א.
מיש רבא חמרא וריחא פקחין: יומא עו, ב.
כמיש במ"א בפ"י הפסוק כי לא על הלחם:

נמצא בגוכי"ק הציצ בכיכל הנחות משנת
תקע"א (בוך 1004) ולא נדפס לע"ע.
(וראה עוד בענין הקניג"י דלעת"ל — לעיל
בהמאמר שלפניו ובהנסמן בהמ"מ שם. דיה
ויתן לך בסה"מ תקס"ב ע' צו ואילך (ובהנסמן
שם בהמ"מ (כתקס"ב ח"ב) לע' צה). סה"מ
תקס"ה ע' שלד ואילך (ונרא ממנו בכיאוה"ז
להציצ ח"א ע' רסח). מאמרים הקצרים ע'
רל-רלא).

מלויתן עס שור הבר: ראה לקרית שם
(שמיני יח, א) ובהנסמן שם.
ובוהר נק' נוני ימא רבא: ראה זח"א ו, א.
זח"ג קפו, א. ת"ז תכ"א (מג, א). וראה גם
ביאוה"ז לאדהאמיצ קמט, א. סידור קה, א. ס'
מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"א ע' רנו. סה"מ
תקס"ה ח"ב ע' תרחץ. תריח בראשית ד, ד.
שער האמונה פנ"ג.

נוני ימא רבא: ראה גם לקרית ח"ה ע' 326
ואילך. ח"כ ע' 172. ובהנסמן בהמ"מ ללקרית
שמיני יח, א.

בני עלי' שמועטין הן: ראה סוכה מה, ב.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
יקוו המים: בראשית א, ט.
ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.
בכור שורו: דברים לג, יז.
ליוה אישי אלי: בראשית כט, לד.

עמוד קמה

ויתהלך חנוך את האלקים: שם ה, כד.
רשב"י שהי' במערה י"ג שנים: שבת לג, ב.
האריז"ל חביריו בדורו והבעש"ט ז"ל
וחביריו: ראה ג"כ לקרית שם (שמיני יח, א)
ובהגהות אדמו"ר מוהרשיב נ"ע ללקרית שם
(הוספות — יח, ב).
קטע זה מהמאמר כאן נעתק ג"כ בסי' מגדל
עז (כפ"ח תשי"מ) ע' שסו.
בחד קטירא אתקטרנא כו' ב"י אחידא: זח"ג
רפח, א — רצב, א.

כל מה שיש ביבשה יש בים: חולין קכו, א.
ושמחת בחגך: דברים טז, יד.
אין שמחה אלא בבשר ויין: ראה פסחים
קט, א. רשי' ר"ה ו, ב דיה מי אמרי.

ועקבי לאה ננסיס חוץ ראש רחל: ע"ח
שער לאה ורחל (שליח) פ"ג ופ"ד.
אבא יסד ברחא: זחיג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א (סא, ב). וראה אגה"ק ס"ה (קז),
א. ועוד.

כמיש מצרף לחכמה: עדיז הובא בסי
מאמרי אדה"ז על ענינים ע' עח. צה. קצו.
רלה. שצ. סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרסא. ס'
מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע'
תרכו, ובהנסמן בהמי"מ שם. ועוד. ובמאמר
כ"ק אדהאמי"צ ד"ה לה"ע מה שבברכה
ראשונה אי' משמח חוי"כ (כתי 851 רצה, א
— לא נדפס לעי"ע) כותב וז"ל: כמיש מצרף
לכסף כך יש מצרף לחכמה.
מנגע עונג: ראה ס"י פ"ב מ"ד. זחיא כו, ב.
ת"ז בהקדמה יב, א.

עמוד קנב

יודע ה"י בצלאל צירוף אותיות: ברכות
נה, א.

הוא נהירו דחכמה: (א"ל). ראה זחיא צד,
א. זחיג לא, א. סה, א.

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
עשר ספירות בלי מה: נדפס מכת"י 1202
קנט, א [ובהמפתח שם רשום על מאמר זה
(בכתי מאוחר): „אמצעי". ואולי ר"ל שהוא
הנחת אדהאמי"צ]. נמצא ג"כ בהכתי: 80 לג,
ב. 969 ס, א.

סופר וספר וספור המוזכר ג"כ בס"י
ובוהר: ס"י פ"א מ"א. זחיב קלו, ב. ועוד.
וראה גם לעיל המאמר שלפניו.

וספרתם לכם: ויקרא כג, טו.
רוב שנים יודיעו חכ: איוב לב, ז.

עמוד קנג

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
בל"א ח"ב: פ"ט.

עמוד קנד

כמבואר כ"ז בחינוך: לקרא ח"ב פ"א. ספ"ז.
פ"א. פ"ב.
בוה"ק אחוון זעירין במל': ראה זחיא ג, ב

דברים ת, ג. ראה תוי"א נח ט, ד. בשלח סה,
ד. לקו"ת צו יג, ב. מטות פא, ב. עקב יד, א.
ועוד.

ושמחתם שבעת ימים: ראה ויקרא כג, מ.
ושמע"צ רגל בפ"ע: סוכה מז, א. ועוד.
ובפסח אין שלמי שמחה רק יום א': ע"י
לקו"ת צו טו, ד. ובהנסמן בהערות וציונים
מכ"ק אדמיר' שליט"א ללקו"ת שם (הוספות
— יט, א). סה"מ תקס"ח ע' קעא (ובהנסמן
בהמי"מ שם). אוה"ת צו כרך ד' ע' תתקצד.
וכמיש ופנית בבוקר: דברים טז, ז.
אגברו חמרא אדרדקי: סנהדרין לח, א.
בכל לבבך בשני יצ"ד: דברים ה, ה. ברכות
נז, א.

שאינו לו רק לב א' לאביו שבשמים: ראה
ברכות נז, א. סוכה מה, ב.
לבי ובשרי ירננו: תהלים פד, ג.
לא לתוהו בראה: ראה ישעי' מה, יח (לא
תוהו).

עמוד קנז

כי גבר עלינו חסדו: תהלים קז, ב.
ואהי אצלו אמון: משלי ת, ל. וראה ב"ר
בתחילתו.

ליותן זה יצרת לשחק בו: תהלים קד, כו.
והשחוק הוא מבואר במ"א: אולי הכוונה
להמאמר שנדפס לפניו.

מהיכל הזכות להיכל הרצון: ראה בהנסמן
בהמי"מ ללקו"ת שם (שמיני יח, ד. הוצאת
תש"מ).

עמוד קנא

קרני החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.
חכמה כח מ"ה: זחיג כח, א. לד, א. ועוד.
ענין סופר וספר: נדפס מכת"י 1157
קמט, א.

וראה עוד בענין סופר כ"י לקו"ת סוכות פ,
ב. שה"ש ז, א. מו, ג. ביאוריו ק"ג, ג ואילך.
תריח שמות י, א ואילך. סה"מ תשי"ח ע' 273
ובהנסמן שם.

בעי"ח כי מל' דתבונה. . קשר של חפילין
והוא שרש לאה: ראה שער הכללים פ"ב.

אז תתענג על ה': ישעי נח, יד.
 שלחך פרדס רמונים: שהיש ד, יג. וראה
 פירשי עהים. וראה גיכ סהימ תקסיד ע' נו.
 אוהית שהיש ע' תנח. תעא. לקיית במדבר ה,
 ד. ס' מאמרי אדהיז — פרשיות ע' נו.
 בית השלחי: מויק ב, א.
 ישוב ירחמנו: מיכה ז, יט.

עמוד קס

בבחי מבטשין אותו . . . תכלית רחמים . . .
 כמשל אב לבנו: זחיג קיד, ב. אנהיק סכיב
 (קלד, ב). ס' מאמרים הקצרים ע' שסד. תעד.
 סהימ תקס"ב ע' טו. אוהית תולדות קמ, א.
 וכידוע בענין קללות שבתוכחה: ראה זחיג
 ומאמרים הקצרים שם. וראה גיכ לקיית
 בחוקתי מה, א. מט, א. ס' מאמרי אדהיז על
 נ"ך ד"ה והספתי אוהית תבוא ע' תרצב.
 לקויש חיז ע' 233. חיט ע' 137. ועוד.
 בשעת מלקות אומרים והוא רחום: מכות
 כב, ב. וראה גיכ ספהימ תקס"ב ע' רעט.
 ונלקה אחיך . . . הרי הוא כאחיך: דברים
 כה, ג. מכות כג, א. וראה ספהימ תקס"ב ע'
 טו ואוהית תולדות הנ"ל.

מים תחתונים בוכים: ראה ת"ז ת"ה (יט, ב).
 ביר פ"ה, ד. תוס' הראיש בראשית בתחילתו.
 בבחי ויקרא ב, יג.
 ועיז כתיב שלחך פרדס רמונים: ראה
 בהנסמן לעיל כס"ע קנט.

להבין מ"ש בזוהר שית חיבין: נדפס מכת"י
 1157 רס, ב.
 לכמה ענינים שבמאמר זה ראה גם ד"ה
 ענין כיביות כ"ס מאמרי אדהיז על
 ענינים ע' עז ואילך.

עמוד קסד

בזוהר כ"ו משנה אחת: נעתק מגוכי"ק
 הרי"מ בן אדהיז — 1066 (תקס"ו) טו, א. והוא
 נ"א מדיה זה בביאוהיז לאדהאמיצ א, ד
 (מאמר הביאוהיז נמצא בגוכי"ק אדהאמיצ
 בבוך 1025 — תקס"ו בכותרת: שי"ם תולדות).
 מאמר זה נדפס בשינויים ובתוס' הגהות
 בביאוהיז להציצ כרך ב' ע' תריב. קיצורים

ומפרשי זוהר שם. פרדס שער האותיות
 פכ"ז. ביאוהיז להציצ ריש ע' קעז (בשם
 הרמ"ז ר"ס ויקרא).
 מה דמות תערכו לו: ישעי מ, יח.

עמוד קנח

האצי . . . ממוצע בין בחי מאציל לבחי
 ב"ע כמיש בע"ח: ראה שער דרושי אביע
 (שמ"ב) פ"א.

השמים מספרים: תהלים יט, ב.
 ולפני אחד מה אתה סופר: ס"י פ"א מ"ז.

עמוד קנו

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

עמוד קנז

וגדולתך אספרנה: תהלים קמה, ו.
 שלא כמדת ב"ד מדת הקב"ה: ראה שבת
 קכז, א. פסחים קיט, א. סוכה מו, ב. ועוד.
 במדרש בעשרה לבושין וכו' בבחי ובתבונה
 ובדעת: ראה חגיגה יב, א (בעשרה דברים
 כ"ר). שעהי"א פ"י. ס' מאמרי אדהיז על
 ענינים ע' עב.

עמוד קנח

לעולם יספר אדם שבחו של מקום: ברכות
 לב, א (לעולם יסדר כ"ר).

עמוד קנט

ע"ש בזוהר בראשית: ראה גיכ ס' מאמרי
 אדהיז — ענינים ע' תי (ובהנסמן בהי"מ
 שם).

דוד ה"י מחבר תשי"מ בהקב"ה: נדפס
 מכת"י 985 שלד, א.

בלקויית שלח נ"א, א (וראה גיכ שם מו, ג)
 מציין על מארו"ל זה: בספר הבהיר (נ"א
 במעיין החכמה). (ראה ס' הבהיר אות קצו).
 ובכי"מ (ראה אוהית נ"ך כרך ב' ע' תתקיד.
 ועוד) מציין ע"ז גיכ לוח"ג רכב, ב.
 בהמשך המאמר כאן אינו מבאר מארו"ל זה
 דוד ה"י מחבר כ"ו. וצ"ע אם אין כאן טעות
 המעתיק בהעתקת תיבות אלו.

עמוד קצט

בווהר פ' וירא כו' וה' פקד: נעתק מגוכייק הרי"מ בן אדה"ו — 1066 יד, ב. וראה בהנסמן לעיל בהמ"מ לנוסח הראשון.

עמוד רב

מה שלא זכו לזו האבות כמשנת"ל: ד"ה לך לך. בהכתי רשום לפני מאמר זה ד"ה לך לך וכיאוורו (מש"פ לך לך ויום ב' פ' וירא תקס"ז). ראה תרי"א ר"מ לך לך. סה"מ הנחות הרי"פ ע' ה. ובהנסמן בהוספות להערות וציונים לסה"מ הנחות הרי"פ שם. וראה בהנסמן להלן לע' רג.

עמוד רג

ווי"ש הוא עשנו ולא אנחנו: בנוסח הראשון דלעיל (שעתק מגוכייק אדהאמ"צ) ליתא כל הקטע הזה. אמנם בגוכייק שם נמצא קטע זה בהמאמר שלפנ"ו בביאור ד"ה לך לך מיום ב' פ' וירא (נדפס באוה"ת לך לך כרך ו' תתרע"ט, א). וכן בהנחות הרי"פ נמצא ענין זה בביאור ד"ה לך לך (נדפס בסה"מ הנחות הרי"פ ע' ה. ובתרי"א לך לך יא, ד). וראה גם יהל אור ע' שעו.

עמוד רד

איתא במדרש יש מי"ס: נדפס מכת"י 111 (סח, ב). והוא גירא מדי"ה להבין שרש ענין הדי' נהרות — בטה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרסד (ונדפס ג"כ בסי' מאמרים הקצרים ע' ב). בטה"מ תקס"ז שם נדפס בסוף המאמר הגהת כ"ק אדהאמ"צ.

עמוד רז

בווהר כו' גל עיני: נדפס מכת"י (מעתיק) 1149 צט, א. ושם תקונים אחדים בגוכייק הצי"צ (תקונים אלו נדפסו כאן באותיות איטלקיות. התקונים הם בכ"מ שגרשם, דכ"ר נתקו, ו"א"). מאמר זה נמצא בהכתי שם בסמיכות למאמרי תקס"ה וכנראה גם הוא מתקס"ה.

והגהות נוספות (על הנוסח הנדפס כאן) נמצא בגוכייק הצי"צ (1114 קסג, א. ושם קסג, ב קצורים והגהות נוספות על הנוסח הנדפס כביאוה"ז), ויודפסו בעז"ה בהוספות לביאוה"ז להצי"צ.

נוסח שלישי ממאמר זה נמצא בהכיכלאך: 284 נה, ב. 735 רכו, ב. נוסח רביעי נמצא בכרך 284 צב, ב.

עמוד קעא

בתחלת הפ' כו' אלה תולדות נח: נעתק מגוכייק אדהאמ"צ — 1025 קכה, ב (משנת תקס"ז). וראה להלן ע' קפא נוסח שני מהמאמר.

חלק ממאמר זה נדפס בתוס' הגהות בביאוה"ז להצי"צ ע' יב. מאמר זה בשניונים (והשוה להלן נוסח השני) ותוס' הגהות נדפס בביאוה"ז שם כרך ב' ע' תרכח. ובשניונים ותוס' הגהות באוה"ת נח נד, א. נוסח שלישי ממאמר זה נמצא בכרך 20 עד, א.

עמוד קע"ב

עמוד קפא

בווהר כו' אלה תולדות נח: נעתק מגוכייק הרי"מ בן אדה"ו — 1066 ו, ב. וראה בהנסמן לעיל לנוסח הראשון.

עמוד קפט

ווהר פ' וירא כו' וה' פקד: נעתק מגוכייק אדהאמ"צ — 1025 קלא, א (משנת תקס"ז). וראה להלן נוסח שני (הנחת הרי"מ בן אדה"ו) ממאמר זה.

מאמר זה (עד אות ד') נדפס ג"כ בתוס' הגהות בביאוה"ז להצי"צ ח"א ע' נו. הגהות נוספות נדפסו בביאוה"ז להצי"צ ח"ב ע' תרלט ואילך (ושם בתחילתו נזכרו ב' הנוסחאות). הגהות נוספות (על ב' הנוסחאות) נמצאות בגוכייק הצי"צ (1135 נה, א. נו, ב. ויודפסו בעז"ה בהוספות לביאוה"ז להצי"צ. וחלק מהם נדפס באוה"ת ג"ך כרך ב' ע' תתצג).

(*) ראה השמטה להלן ע' תקלת.

מאמר זה נזכר ג"כ ברשימת אדהציץ (גד) באוהית על מארוזל וענינים ע' שלד) ד"ה: ענין קידוש הלבנה המקומות המדברים מזה.

עמוד רכג

שמבואר למעלה במא' זוהר ע"פ ויאבק: הדרוש מליל ש"ק פ' וישלח תקס"ז — נדפס בסה"מ תקס"ז ע' פ (הנחת הרי"מ בן אדה"ז). ובתרי"א וישלח כו, א (הנחת מהרי"ל ז').

עמוד רכד

מה שמצינו במעשה דיהודה ותמר: ראה גם להלן ר"ע רכו. אוהית וישב כרך ר' תתרוצו, סעיב ותתרוצו, רע"א. וראה גם ביאוה"ז ודרמ"צ שנשמנו לעיל. ולהעיר שבמאמר זה הנחת הרי"מ (דתקס"ז הנ"ל) ליתא הענין הזה דיהודה ותמר.

עמוד רל

להבין מ"ש בזהר תמיד בענין עסק התורה בלילה: נדפס מגוכי"ק אדהאמ"צ — 1003 לה, א (ביכל ממאמרי ליאזני).

נדפס ג"כ בשינויים אחדים ובתוס' הגהות בביאוה"ז להציץ ח"א ע' קצו, ושם הוא בכותרת: ויצא תקניט" (וראה מ"ש בשוה"ג בביאוה"ז שם מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א).

(המאמר דביאוה"ז להציץ נמצא ג"כ בגוכי"ק הציץ — 1033 קלד, א ובכמה כתיב מעתיקים. ובכתיב 723 רנת, א הוא בכותרת: ליל הושיע תרי"ד).

עמוד רלג

בזהר פ' בשלח כו ממעמקים קראתיך: נמצא בכתיב 745 קסה, א בכותרת: ליל שבת פ' בשלח. 757 מט, א. 974 קצ, א בכותרת הנ"ל.

(ראה גם ביאור מאמר זוהר זה בסה"מ תקס"ג ע' קסט (וביאוה"ז להציץ ח"א ע' רל וע' רלא. ח"ב ע' תשעו. אוהית שה"ש ע' מ-מד). ולהלן המאמר שלאחר זה).

נמצא ג"כ בכתיב 170 רמג, א. 318 ט, א. 620 א, א.

המאמר נמצא בשינויים ובתוס' הגהות בביאוה"ז להציץ כרך ב' ע' תרמט.

ראה אוהית נ"ך ע' קכה ואוהית על מארוזל וענינים ס"ע ע"א ואוהית דברים כרך וא"ז ד"ה ציון במשפט תרכ"ה (שם נזכר מאמר זה).

עמוד ר"ו

להבין מ"ש בזהר דאדם קדמאה: נדפס בכתיב 549 צז, א. נמצא ג"כ בכתיב: 169 קצט, א. 1099 סג, א.

מאמר זה נדפס ג"כ בשינויים אחדים בסה"מ תרכ"ח ע' סב. נוסח שני ממאמר זה נדפס בס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' קט (ומתחיל: הנה להבין כפל הע' שנין). ונוסח שלישי בדרמ"צ מצות מינוי מלך (קח, א) ובאוהית על מארוזל וענינים ע' רו (ומתחיל: להיע כפל הע' שנה). וראה בהנסמך בהי"מ בס' מאמרי אדה"ז שם. ובאוהית שם בשוה"ג.

עמוד רטו

להבין מאמר זוהר כו' אן אל הפרוכת: נמצא בכתיב 33 עג, א. 609 נד, א ובראשו רשום: בס"ד פ' וישב יעקב כתיב אדמ"ץ האמצעי ני"ע [ר"ל שנעתק מגוכי"ק אדהאמ"צ]. 1049 קכו, ב בכותרת הנ"ל. בהכתבי"ד הנ"ל נמצא אחר המאמר קיצורי והגהות אדהציץ שנדפסו בביאוה"ז (הנסמן להלן).

נוסח שני ממאמר זה (הנחת הרי"מ בן אדה"ז) נדפס בסה"מ תקס"ז ע' צ.

(נוסח ג' נמצא בכתיב 633 ריב, א (ועוד) ומתחיל: להיע מיעוט הלבנה. ונוסח ד' נמצא בכתיב 412 קעה, ב).

קיצורים והגהות למאמר זה נדפסו בביאוה"ז להציץ ע' קלה ואילך. קיצור נוסף

נמצא בכתיב 21 מג, א (ויודפס בעז"ה בהוספות לביאוה"ז להציץ). תוכן המאמר

נמצא ג"כ בדרמ"צ מצות איסור עבודת בע"מ (לא, א ואילך).

כ"ק אדמו"ר שליט"א במפתחות על מאמרי
כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ערך תלת קשריו.

עמוד ערב

הביאו עלי כפרה: נדפס מגוכי"ק הצי"צ —
1052 צה, א (צילום מגוכי"ק של מאמר זה
נדפס בהוספות לסי' מאמרים הקצרים ע'
תרה"ו. וראה בהנסמן שם).

מאמר זה הוא קיצור ונ"א מדי"ה זה —
א"ר שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה —
בביאוה"ז לאדהאמ"צ עו, ג (ונמצא בגוכי"ק
אדהאמ"צ (רק חלק, כי נחתך שם הגליון)
בכרך תקס"ז — 1196 ק, ב).
נוסח נוסף מהמאמר נמצא בכת"י 207
קעה, א.

מאמר זה בשינויים ותוס' הגהות כ"י נדפס
בביאוה"ז להצי"צ ח"א ע' שסב ואילך.

עמוד רעג

להבין מ"ש באד"ר דבמ"ס דא"א: נדפס
מגוכי"ק אדהאמ"צ — 1003 מח, ב. ונמצא
ג"כ בסי' שני המאורות מה, ב. המאמר בתוס'
הגהות ושינויים אחדים נדפס בביאוה"ז
להצי"צ ע' תעא בכותרת: לאוני תקניט בערך.
מאמר זה הובא ג"כ באוה"ת על מארזיל
ועינינים ע' רסד.

עמוד רעח

בווהר קרח כ"י דאתקדש יומא: נדפס
מגוכי"ק אדהאמ"צ — 1161 עז, ב. ונמצא ג"כ
בהכתי"י: 931 טו, א. 1148 סג, א. ובשינויים
בכת"י 355 עא, ב [ראה להלן ע' תקלת].

עמוד רפא

זהר בלק כ"י שחורה אני: נמצא בכת"י 80
ס, ב. 392 מה, ב.
ראה ג"כ ד"ה זה בביאוה"ז לאדהאמ"צ ק,
א. סה"מ הנחות הר"פ ע' לה. ביאוה"ז להצי"צ
ע' תקב ואילך.

עמוד רפב

בווהר פ' פנחס כ"י ובחדש הראשון: נדפס

עמוד רמט

ראו כי ה' נתן: נמצא בהכתי"י: 109 פו, ב.
284 צט, א. חלק מהמאמר (עד לקטע
המתחיל: ויאמר משה) נמצא ג"כ בהכתי"י:
325 תט, ב. 330 נב, א 866 י, ב (והמשכו בדף
ז, א) בכותרת: לבניו ש"י.
ראה המאמר שלפניו, ובהנסמן בהמ"מ
שם.

עמוד רנד

להבין מאמר הזהר כ"י זכור את יוה"ש:
נמצא בהכתי"י 269 קסא, ב. 829 קא, א. 1225
יב, ב. [במפתח בוך 829 נרשם על מאמר זה:
מאדמו"ר מוהר"ד נ"ע. ואינו ברור אם הוא
הנחת כ"ק אדהאמ"צ ממאמר אדה"ז או דרוש
עצמו].

ראה דרמ"צ כח, רע"ב: ע"ש בארוכה
בביאור מאמר הזהר ס' יתרו דכל יומין
מתברכין בי' כ"י. ואולי כוונתו למאמר זה
(וראה ג"כ אוה"ת על מארזיל ועינינים ס"ע ק,
וע' רנב).

עמוד רסו

איתא בווהר פ' תרומה: נמצא בהכתי"י: 284
יב, א. 427 ת, ב. 735 סה, א.
ראה בהנסמן לעיל לע' נ.

עמוד רסח

להבין מ"ש בווה"ק ובע"ח כי התורה היא
מזון: נמצא בהכתי"י: 411 ל, ב בכותרת:
דרוש של בן הרב שיח"י (ואולי ר"ל שהוא
הנחת כ"ק אדהאמ"צ). 427 עז, א. 941 מד, ב
(רק חלק). 952 קא, א. 996 קפט, ב.
(כל הכתי"י הג"ל מכילים מאמרי כ"ק
אדה"ז).

עמוד ער

תלת קשריו: נמצא בהכתי"י: 223 ה, ב. 504
(עלים נפרדים) וחסר קטע סיום.
מאמר זה הוא נ"א מדי"ה לה"ע קידוש
והבדלה בסי' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקלת.
על הלשון תלת קשרין כ"י — ראה הערת

מכת"י 1111 (עלים נפרדים). מאמר זה הוא נ"א ובאריכות מדיה זה בביאורו וז' לאדהאמיצ קיד, ג ובתוס' הגהות בביאורו וז' להציצ ח"א ע' תקמד.

עמוד שח

אך הנה כתיב ותחלימני וחזיני: ראה ישע"י לה, טז. וראה בהמובא באוה"ת ויחי כרך ה' תרט"ב.

עמוד רצד

ג' חלליו: נדפס מכת"י 115 קסו, ב. העינים שבמאמר זה נתבארו בארוכה בדיה בוהר פ' ואתחנן בסידור עם דא"ח ו, ג — ט, ד (עד דיה ת"ח מסטרא דאבא. ונדפס ג"כ בביאורו לאדהאמיצ קנ, א — קנג, ב). וראה ג"כ להלן ב' המאמרים שלאחרי זה. ובאמ"ב ח"ג ע' 7-83. (המאמר נוסח הסידור נמצא בגוכי"ק אדהאמיצ בכרך תקס"ז).

עמוד שיב

ענין ד' בתי דתפילין: נמצא בכת"י 952 קפט, א. נדפס ג"כ בס' אמ"ב ח"ג (כפ"ח — תשליח) בהוספות ע' 123 (ושם נסמנו מקורות הפסוקים ומאחז"ל). וראה בהנסמן לעיל בהמאמר שלפנ"ו.

עמוד שכג

רישא דז"א בעתיקא אחיד: נדפס בקונטרס, להשכי"ך בינה' ע' 59 (נעתק שם מכת"י 1190 וצילומו כתי" 928). נמצא ג"כ בהכת"י: 665 קנו, ב. 1144 רנת, ב.

תוכן מאמר זה נמצא ג"כ בעוד מקומות — נסמנו בהמ"מ לס' מאמרי אדה"ז עינים ע' תי.

עמוד שכז

להבין מאמר הזוהר איהו וחייה: נמצא בהכת"י: 587 טז, א. 1157 קנג, ב. כמה עינים שבמאמר זה נתבארו בהמאמרים דיה אני ישנה (לקו"ת שה"ש לג, ג. סה"מ תקס"ג ח"א ע' שפג. סה"מ תקס"ד ע' קנה. סה"מ תקס"ח ע' יד).

עמוד שכח

הנה י"ל כ' דאיהו וחייה וגרמוהי: נדפס מכת"י 499 קלט, ב.

עמוד של

לה"ע אנת הוא חד: נדפס ג"כ בס' שני המאורות טו, א. ונמצא בגוכי"ק אדהאמיצ — 1003 (הנחות ממאמרי תקופת לאוני) מו, ב. ונמצא עוד בהכת"י: 111 פ, ב. 404 ל, ב. 499 ריב, א. 797 רכב, א.

עמוד שלד

להבין מאמר הזוהר אנת חכים: נדפס בס'

עמוד רצו

בוהר פ' ואתחנן תלת חלליו: נמצא בהכת"י: 427 טט, ב. 633 קסב, א. נדפס ג"כ בהוספות לאמ"ב ח"ג (כפ"ח — תשליח) ע' 134. וראה להלן דיה לה"ע ג' מוחין (עד קטע: וביאור הענין) — נ"א ממאמר זה. וראה ג"כ לעיל המאמר שלפנ"ו ובהנסמן בהמ"מ שם.

עמוד ש

לה"ע ג' מוחין: נדפס מכת"י 951 מד, א. ועד קטע המתחיל: וביאור הענין הוא נ"א מהמאמר הקודם. (בכ"מ במאמר זה רבו טעויות המעתיק, ומכיון שנמצא תחי רק בכת"י אחד לא עלה בידנו לתקנם).

עמוד שז

זוהר ואתחנן ד' בתים דתפילין: נמצא בהכת"י: 568 סג, א (הב'). 1084 כה, ב. לכללות המאמר ראה להלן המאמר שלאחר זה. דיה ת"ח מסטרא דאבא בסידור עם דא"ח ט, ד ואילך (ונדפס ג"כ בביאורו לאדהאמיצ קנג, ב ואילך). ובארוכה יותר באמ"ב ח"ג ע' 83 ואילך.

גיכ ברשימות הציצ ביהל אור (בתוס' הגהות) — ראה בהנסמן להלן בהמ"מ ד"ה ועוז וד"ה הללוי כי טוב.

בסידור עם דא"ח נדפסו הנחות כ"ק אדהאמ"צ ממאמרים אלו. ונסמנו להלן בכל מזמור בפ"ע.

ברוך שאמר: מכאן עד קטע ברוך מרחם על הבריות חסר בגויכ"ק שתח"י, ונדפס כאן מכת"י מעתיק.

מאמר זה הוא נ"יא מהנדפס בסידור עם דא"ח לט, ג — מד, א. (מאמר הסידור נמצא בגויכ"ק אדהאמ"צ — 1025 עו, ב בכותרת: בעזריה ליל שבת פ' מטות מסעי [תקס"ז]. וכדף עח, א לפני קטע ברוך כ"ה א"ל אב הרחמן רשום: „בעזריה". ואולי נאמר ד"ה ברוך שאמר בשני חלקים).

בדרושי הציצ על סידור נמצא מאמר הסידור (עד קטע: ברוך עושה בראשית) בתוס' הגהות.

ראה מאמר זה בהרחב הביאור בפי"מ לאדהאמ"צ פ' צב"קכא.

נוסח נוסף (וקצר) נדפס להלן ע' תכט. וראה גיכ אוד"ת ר"ה הוספות (כ"ד ד') ע' תתקכ"תתקכ (פיה"מ מברוך שאמר עד ברוך שמו). ובשאר המאמרים ד"ה ברוך שאמר שנדפסו להלן. ובסיה"מ אתהלך לאוניא ע' קנ.

עמוד שמג

וכמ"ש במ"א על מארז"ל שאלו לחכ' . . תמות: ראה ירושלמי מכות פ"ב ה"ז. ילי"ש תהלים רמז תשב. לפנינו שם גירסא שונה, אך כהגירסא שבפנים הובא גיכ בס' ווי העמודים לכן השליה רפכ"א (לא, א) לקי"ת ש"ש סו, ד. ובכ"מ (ראה בהנסמן בארוכה בהמ"מ ללקי"ת שם — הוצאת תשד"מ).

עמוד שנו

מזמור לתודה: נ"יא מהנדפס בסידור עם דא"ח מד, א — מו, ב. (מאמר הסידור נמצא בגויכ"ק אדהאמ"צ בסוף בוך תקס"ז (1025) ולא רשום עליו זמן אמירתו. ומהמשך

בונה ירושלים ספ"ט. ונמצא בהכתיב: 170 רסד, ב (רק חלק). 296 כט, א. 349 נב, א. 373 צ, ב. 400 צ, ב בכותרת: תורת הרב אדומ"ר מוה"ר שניאור זלמן ש"י. 411 צו, ב. 415 י, א. 757 צ, ב (ושם מתחיל: להבין מאמר הזהר לית מחשבה תפיסא בך). 941 יט, ב. 946 קיד, א. 954 ד, א. 983 צח, ב (רק חלק). 996 קנו, א. 1064 פג, ב. לכללות המאמר ראה גם לקי"ת ואתחננו ו, א ואילך.

עמוד שלו

אתה הוא עד שלא נברא: נדפס מכת"י 115 נא, ב. נמצא גיכ בהכתיב 424 רלו, ב. 855 ו, ב. 941 מה, א. 943 טו, א. 996 כה, א.

עמוד שלו

י"ה שמו הגדול מבורך: נדפס מכת"י 115 צד, א.

עמוד שמ

להבין מהו"ע לשיקבהו"ש: נדפס מכת"י 757 סא, א.

עמוד שמה

ביאור סדר התפילה מברוך שאמר: נמצא בביכל גויכ"ק הר"מ — 237. ביכל זה מכיל 44 דפים, כולם קרועים מצדדיהם. בתחילתו חסרים ב' דפים (מברוך שאמר עד ברוך מרחם על הבריות). וראה פסקימילי להלן בסוף הספר.

כל המשך נמצא גיכ בשלימותו בכתיב מעתיק — 946 (קנה, א — רכ, א). קטע מההתחלה (מדי"ה ברוך שאמר עד אמצע ד"ה ברוך אומר ועושה) נמצא גיכ בכתיב מעתיק 286 (כ, א"ב).

רובו נדפס כאן מכת"י מעתיק הנ"ל (946), והוגה מגויכ"ק (מלבד קטעים אחדים שנדפסו מגויכ"ק והושלמו מכת"י המעתיק, והם הקטעים מאשרי עד חנון ורחום, ומהללוי הללו את ה' מן השמים עד הסיום). כמה קטעים מהנוסח הנדפס כאן הובאו

ובכ"מ שם נמצא הגהות על ד"ה זה שבסידור ועל הנוסח הנעתק כאן — ראה בהנסמן להלן קטע: ועוזו).

ארומחך אלקי המלך: ראה גם סה"מ תקס"ג ע' קכה ואילך. לעיל ע' רפא. ובכ"מ.

עמוד שסד

ועוזו נוראויתך: ביהל אור שם ע' תקנד (ובהשמטות לשם — הוצאת השד"מ — ע' תשט"ז) נדפסו הגהות כ"ק אדה"צ על קטע זה (עד זכר רב טובך).

עמוד ששה

שקו האמצעי דעתי: ראה הערת כ"ק אדמיר שליט"א בשוה"ג. ועד"ו הוא להלן בההמשך ע' תח (דעתי").

זכר רב טובך: נוסח נוסף (בנוסף להנסמן לעיל לסידור עם דאי"ח וסה"מ תק"ע) נדפס בסה"מ הנחות הר"ם ע' יא בכותרת: תקס"ז אלול. (ראה בהוספות להערות וציונים שם).

נוסח הנדפס בסידור עם דאי"ח (מז, ד — מת, א) נמצא בגוכייק אדהאמי"צ (כנ"ל בריש המזמור). ובסידור שם (מת, א — נא, ד) נוסף חלק (מתחיל: ועוד ילי"ם זכר רב טובך) דליתא בגוכייק שם. וכן ליתא ענינים אלו (שנוספו בסידור) בשאר הנוסחאות שננסמו לעיל. ורק בהנוסח הנד"ו כאן נמצא חלק (ראה להלן ע' שס"ח ד"ה ועוד ילי"ם). חלק זה הנוסף בסידור נמצא ג"כ בקיצור בד"ה זכר רב טובך בסה"מ תקס"ב ח"א ע' פ ואילך. ובאזה"ת על מארזיל וענינים ע' קס. (וראה בהנסמן בהערות וציונים לסידור שם. וברשימת המאמרים שבסרי"ס תקס"ב ח"ב ע' תרסו הע' 28).

ראה מאמר נוסף ע"פ זה במאמרים הקצרים ע' רמד.

עמוד ששה

ועד"ו יובן למעלה כמי"ש במ"א: ראה סידור עם דאי"ח (ג, ג ואילך) וסה"מ תקס"ב ח"א ע' פג) שננסמו לעיל.

חזון ורחום ה': נוסח נוסף נדפס בסה"מ

המאמרים שם ניכר שהוא מחורף תקס"ז (וראה בהנרשם להלן קטע המתחיל: ביאור הפסוק הוא עשנו)).

ראה מאמר זה בהרחב הביאור בסי"ה"מ לאדהאמי"צ פ' קלח-קנא.

מאמר הסידור נדפס בתוס' הגהות באזה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקע"ת-תתקצ"א (וראה ג"כ שם ע' תתקע"ב וע' תתקע"ג). והגהות נוספות בדרושי ה"צ"ע על סידור (בדפוס). וברשימות ה"צ"ע ביהל אור על מזמור זה (ע' ששח-שע"ח).

ראה ג"כ ד"ה מזמור לתודה — תרל"ט (לא נדפס לע"ע). ד"ה דעו כי ה' הוא האלקים — תשל"ט (סה"מ תשל"ט ע' רד ואילך).

ביאור הפסוק הוא עשנו ולא (ולו) אנחנו עמו נתבאר במאמרי וירא תקס"ז — ראה לעיל ס"ע רג (בהנחת הר"ם בן אדה"ז) ובהנסמן בהמ"מ שם.

עמוד שסא

וזו מזמור שיר ליוה"ש: נ"יא מהנדפס בסידור עם דאי"ח קפ"ח, ג — קפ"ט, ב. (מאמר הסידור נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בסוף ביכל תקס"ז-אחר ד"ה מזמור לתודה הנ"ל).

וראה (בהרחב הביאור) בסי"ה"מ לאדהאמי"צ פ' קכ"ב-קלה (ושם מבואר ג"כ המשך הפסוקים שבהמזמור עד הסיום). אזה"ת נ"ך כרך ב' ע' תתקע"ב (ושם קיצור ותוכן ממאמר זה). וברשימות ה"צ"ע ביהל אור על מזמור זה ע' שכח-של"ו. תרכ"ז-תר"מ. תשכ"ו תשכ"ו.

עמוד שסב

אשרי יושבי ביתך: נ"יא מהנדפס בסידור עם דאי"ח (מו, א — נו, ב). ונ"רא נדפס בסה"מ תק"ע ע' קלא-קמה. חלק (מאשרי עד דור לדור) נמצא בהרחב הביאור בסי"ה"מ לאדהאמי"צ פקני"ס עד הסיום.

(מאמר הסידור נמצא בגוכייק אדהאמי"צ בסוף ביכל תקס"ז-קנ"ב, א).

באזה"ת על סידור (בדפוס) נמצא הגהות אחדות על ד"ה זה שבסידור. וראה יהל אור על מזמור זה (ע' תקלה-תקנ"ו. תרס"ז-תרצ"ג.

מקורות חכתי ומימ וציונים

תקלה

עמוד שצט

שבחי ירושלים: ראה בהנסמן לעיל בריש המזמור.

עמוד תב

הנותן שלג כצמר: ראה בהנסמן לעיל. וראה עוד ע"פ זה בסי' מאמרים הקצרים ע' רמז.

עמוד תח

הללויה הללו את ה' מן השמים: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח (סה, ב — סז, ב). וראה יהל אור על מזמור זה ע' תקפא-ד. ובאוה"ת נ"ך כרך ב' ע' אי-איא. ראה ג"כ ד"ה זה בסה"מ תרכ"ז ע' קמב. ובסה"מ תרל"ט (לא נדפס לע"ע). והמאמרים על מזמור זה בסי' מאמרים הקצרים ע' רמט-רנג.

עמוד תיד

הללויה שירו לה' שיר חדש: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח (סז, ב — סט, ד). ראה ביהל אור על מזמור זה (ע' תרצט-תשז. תקפד-תקפח).

עמוד תכ

הללויה הללו א"ל בקדשו: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח (סט, ד — עא, ג). ראה על מזמור זה בסידור עם דא"ח רלב, ד ואילך. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקכט ואילך. סה"מ תקס"ג ע' ר"ז וצ' רלו. אוה"ת נ"ך כרך ב' ע' איא ואילך. יהל אור ע' תקפח ואילך.

עמוד תכו

ברוך ה' לעולם: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח (עא, ג).

עמוד תכז

ברוך שאמר: נמצא בכת"י 864 א, א בכותרת: תורת אדמור"י. [אדה"ן]. ובכת"י 953 ל, א בכותרת: תורת אדמור"י ש"י.

הנחות הרי"ם ע' יב (כנוסף לנוסחאות שנשמנו לעיל בריש המזמור).

עמוד שעט

עיני כל: ראה בהנסמן לעיל בקטע: אשרי. ובה"מ"מ לסה"מ תק"ע לע' קמב.

עמוד שפ

פוחח את ידך: ראה בהנסמן לעיל. וראה עוד ע"פ זה באוה"ת נ"ך כרך ב' ע' אה"ו. ובהמאמרים ד"ה זה בסי' מאמרי אדה"ז על נ"ך (בדפוס).

עמוד שפג

קרוב ה' לכל קוראיו: ראה עוד ע"פ זה בארוכה באוה"ת חנוכה שכב, א ואילך. ועוד. הללויה הללו נפשי: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח (נו, ב — נח, ד). ונוסח נוסף נדפס בסה"מ הנחות הרי"ם ע' ל"ב (בכותרת: פ' כי תשא [תק"ס"ז. וכ"ה הכותרת בגוכייק אדהאמ"צ 1025 קנז, א) על המאמר שבסידור. נוסח ד' נמצא בכת"י 300 ט, א. וראה ביהל אור על מזמור זה (ע' תקנז-תקסט. תרצד-תרצט), ובכ"מ שם הובא לי' המאמר בסידור עם תוס' הגהות. באוה"ת על סידור (בדפוס) נמצא הגהות נוספות על ד"ה זה שבסידור. ראה בהנסמן בארוכה על מאמר זה בהערות וציונים שבסוף הסידור.

עמוד שפט

הללויה כי טוב: נז"א מהנדפס בסידור עם דא"ח נח, ד — סה, ב. (מאמר הסידור (עד ד"ה מעודד ענוים) נמצא בגוכייק אדהאמ"צ בכיכל תקס"ז קנט, א).

ראה יהל אור על מזמור זה (ע' תקסט-תקפא), ושם בע' תקעה"ח נמצא חלק מלשון המאמר הנדפס כאן בתוס' הגהות (מדיה שבחי ירושלים עד אמצע ד"ה חלב חטים).

ב. ודיה א-ל ברוך גדול דעה באוהית על סידור (נמצא בדפוס).

ברוך אתה הוי: נדפס מכתבי 94 סג, ב. מאמר זה אינו ברור כיכ מהכתי אם הוא מאדהיז.

ראה עוד (בפי ברוך אתה ה' כר אלקי אברהם כר) בדיה אדניי שפתי תפתח באוהית על סידור (נמצא בדפוס).

עמוד תמג

להבין כר אלקי אברהם: נדפס מכתבי 1146 כ, א — בכותרת הנדפסת כאן. (וראה אודות כתי זה בסהימ תקסיד בהוספות ע' שמא). מאמר זה הוא הנחת כיכ אדהאמיצ, והוא נריא מסהימ תקסיג ע' נו (שם הוא הנחת הר"מ בן כיכ אדהיז, ומתחיל: להבין משארזיל בג' ברכות הראשונות).

הנכתב בהכותרת כאן, תקסיב' אולי הוא טעות המעתיק וציל, תקסיג' כניל. מאמר זה הובא ונת' בישיחת שבת בראשית תשחי' (התוועדות א') בסופו.

עמוד תמד

גומל חסדים טובים: נדפס מכתבי 407 ק, ב. ראה גיכ בדיה אדניי שפתי תפתח הנסמן לעיל.

עמוד תמה

להבין מהו מכלכל חיים בחסד: נדפס בסי' בונה ירושלים סניז. נמצא בהכתי: 38 לא, ב בכותרת: לקוטים מאדמורי הזקן נייע. 300 י, א. שם קכט, ב בכותרת (בראשי העמודים): מאדמורי הזקן מוהריז נבגימ. 361 קכג, א. 368 נט, ב. 411 לא, ב בכותרת: דרוש של בן הרב שי' [אולי הכוונה שמאמר זה הוא הנחת כיכ אדהאמיצ]. 744 קצח, א (בכותרת הניל — כתי 38). 943 סט, ב. 996 קנא, א. 1064 קיח, א. 1234 קכג, א (בכותרת הניל — כתי 38). 1262 ג, א.

בכתי (954 קצד, א) נמצא מאמר אחר בהתחלה זו, מכיכ אדהאמיצ.

בכתי (714 רכח, א) נמצא דיה ברוך שאמר מהרהיח וכר ר' הלל מפאריטש בו נתבארו הענינים שבמאמר זה.

עמוד תכט

ברוך שאמר: נמצא בהכתי: 35 עב, ב. 115 קסו, א. 284 צו, א. 954 נד, א. בכתי 735 קנד, ב. נמצא קטע התחלה מהמאמר, ומסיים המעתיק: עיכ כתבתי ולא רציתי לכתוב עוד מזה מחמת לפי שאין לו הכונה.

מאמר זה הוא נריא ובקיצור מדיה זה שבסידור עם דאיה. ונריא לעיל ע' שמב. וראה בהנסמן לעיל בהמימ לשם.

עמוד תלא

ברוך שאמר: נדפס מכתבי 427 לב, א.

עמוד תלו

ענין פטוקי דומרה: נדפס מכתבי 170 קכג, א.

עמוד תלז

ברוך ה' המבורך לעולם ועד: נדפס בסי' בונה ירושלים ספיז. ונמצא בהכתי: 184 תיב, א (רק חלק). שם תלו, ב. 268 ה, א (רק חלק. עד התיבות: כאלו נבראו מחדש, ורשום בסיומו: סליק). 337 עט, ב. 349 טו, א. 373 תקכד, ב. 400 סז, ב ובסיומו רשום: סליק התורה מאדמורי שיחי' [אדהיז]. 415 יד, ב (וחסר קטע בסיום המאמר — קטע המתחיל: שם בזהר). 424 רמא, א. 929 עו, ב (וחסר קטע הניל בסיום המאמר). 959 יב, א. 1064 פח, ב 1144 רכד, ב (וחסר קטע הניל).

עמוד תמ

גדול דעה: נדפס מכתבי 1157 קנה, א. (בביכל זה נמצא לפעמים שמעתיק קטע מתוך מאמר אחר כמאמר בפיע' (ראה סי' מאמרי אדהיז — ענינים ע' תקסב ערך ברכה. ועוד). ויש לעיין על מאמר זה). ראה גיכ דיה גדול דעה בדרמיצ חיב רג,

עמוד תמח

סלח לנו: נדפס מגוכי"ק אדה"צ — 1116
 י, א (נרשם שם ביחד עם קבוצת הנחות
 ממאמרי תחילת שנת תקע"ב).

לכללות המאמר ראה גם לקרי"ת ר"ה נד, ב.
 רופא חולי עמו ישראל: נמצא בכתי" 300
 קכח, ב בכותרת: מאדמרי' הזקן נבגי"מ. 408
 קמא, א בכותרת: תורת אדמרי' [אדה"ן].

עמוד תנא

ומברכי'ן אותך: נדפס מכת"י 1157 שלט, ב.

עמוד תנב

ונשמח בדברי תורתך: נדפס מכת"י 1253
 קסא, ב.

לכללות המאמר ראה ג"כ ס' מאמרי אדה"ן
 על ענינים ע' תמ. תמד ואילך.

עמוד תנה

לכה דודי: נדפס מגוכי"ק אדהאמ"צ 1003
 לו, ב (הנחות ממאמרי תקופת ליאזני). ונמצא
 ג"כ בכתי (מעתיקים): 184 תפט, ב. 368 קסו,
 א. 607 רצד, א. 694 נט, ב.

מאמר זה הובא ונת' בסה"מ פרי"ת ע' קמט
 ואילך. וראה ג"כ ד"ה לכה דודי תרפ"ט
 (סה"מ קונטרסים ח"א כ, א) ותשי"ד (קונטרס
 כפ"ע — קה"ת תשל"ט).

קטע ממאמר זה (והנה נוסח הקבלת שבת
 . . עפ"י סדר פסוקי שה"ש) הובא בהגהות
 כ"ק אדמרי' מוהר"ש"ב ג"ע בגליון הסידור
 (נד' בהוספות לסידור עם ד"ה שי"ט, ד).
 והובא גם באגרות קודש דכ"ק אדמרי'
 מוהר"ש"ב ג"ע ע' יח: הנוסח דלכה דודי כ"י
 שיסדו הרי"ש אלקבץ עפ"י קבלת הרמ"ק, כ"כ
 כ"ק אדמרי' האמצעי וצוקללה"ה כד"ה לכה
 דודי (אשר נמצא אצלי בכי"ק) וכתב דממילא
 יש בו גם כוונת האריז"ל דבכלל מאתים מנה
 כ"י ושם מבאר כל הענין עפ"י החסידות.

מאמרים נוספים כהתחלה זו נד' בס'
 מאמרי אדה"ן הקצרים ע' תטז ואילך. וראה
 גם לקרי"ת ברכה צו, א (נסמן באוה"ת סוכות
 ע' איתשמא).

עמוד תנח

בואי בשלום בואי בשלום: נראה הכוונה
 להכפל בואי כלה (דקאי על בואי בשלום
 דלעיל מיני'). וראה גם תוי"א ויצא כב, ד
 (ועד"ו בכי"מ): ובשלום ב' שלום.

עמוד תנט

אי'ן אנו מספיקי': נדפס מכת"י 1146 טו, א
 (ראה אודות כתי" זה בהוספות לסה"מ
 תקס"ד ע' שמא). נמצא ג"כ בהכתי" 741
 רלו, א. 900 רא, ב.

הענינים שבמאמר זה נת' בהרחב הביאור
 בשני מאמרים ד"ה ועינינו מאירות כשמש
 וכירח מכ"ק אדהאמ"צ (א' בכתי" 172 קנה, א.
 ב' בכתי" 157 רלה, א. ועוד). וראה פיה"מ
 לאדהאמ"צ נט, א. ובהנסמן להלן בקטע
 המתחיל: ועינינו מאירות.

ראה ג"כ ד"ה אילו פיגו באוה"ת בשלח ע'
 תיא.

עמוד תס

ועינינו מאירות: בהכתי" אינו ברור אם זהו
 מאמר חדש או שנמשך להקודמו.

ראה ג"כ ד"ה ועינינו מאירות באוה"ת בא
 ע' רסג. ובהנסמן לעיל בקטע המתחיל: אין
 אנו מספיקי'.

עמוד תסב

ביאור ענין ועינינו מאירות: ראה בהנסמן
 לעיל.

עמוד תסה

וכל הלבבות: נדפס מגוכי"ק אדהאמ"צ —
 1161 ע' א. נמצא ג"כ בהכתי" (מעתיקים):
 878 ו, ב. 900 קצב, ב. 931 ד, ב. 1148 נט, א.
 נדפס בשינויים בסה"מ אתהלך לאזניא ע'
 לג ושם מתחיל: בקרבנתם לפני ה' (וראה
 אודות השינויים שבסה"מ אתהלך לאזניא עם
 גוכי"ק אדהאמ"צ הניל, בהוספות להערות
 וציונים לסה"מ אתהלך לאזניא ע' שי"ט).

מאמר זה נדפס בשינויים וכתו"ס הגהות
 וביאורים באוה"ת אחרי ע' תקלח ואילך.

עמוד תסז

מי ידמה לך: נוסח האי נמצא בהכתיי: 412
רא, ב. 1002 קנז, א. נוסח השני נמצא בכתיי
448 קמז, א.

מאמר זה הוא נריא מדיה להבין ג' בחי
אדם בס' מאמרי אדהיז על ענינים ע' יז.
וראה שם ע' א וע' יב ובהנסמן בהמימ שם.

עמוד תעג

אין ערוך לך: נדפס בס' בונה ירושלים
סקכי. נמצא גיכ בהכתיי: 147 רכ, א. 184
תיב, א. 200 (בסופו), 258 רה, א (וחסר סיום).
337 סח, ב. 349 כא, א. 401 יז, ב. 411 עב, א.
424 רמג, ב. 996 סד, ב. 1249 קד, ב.
מאמר זה נמצא בתוס' הגהות וביאורים
באוהיז על סידור (נמצא בדפוס). קטעים
ממאמר זה הובאו ונתבארו כר' ביהל אור ע'
קלד. אוהיז על מארוזל וענינים ע' קסד.
אוהיז מגיא ע' ברצב. אוהיז ואתחנן סיע סו
ואילך.

קטעים ממאמר זה נדפסו בשינויים בס'
מאמרים הקצרים דיה ענין ח' פעמים אמת
(ע' תז) ודיה אין ערוך (ע' תכא).
וראה גם אוהיז בחוקתי כרך ב' ע' תרעא.
שלח ע' תקמג. ביאוהיז להציצ ח'ב ע' תרמה.
סהימ תרניד ע' לו. ועוד. וראה ס' מאמרי
אדהיז ענינים ע' נה: וכידוע סי' אין ערוך
בשם ההימ זיל שהוא ע'יד דבר שהוא במספר
לגבי דבר שאינו במספר (וראה בהמימ שם).
ושם ע' שפח.

בהמבואר בסוף המאמר: וזהו שביקש
דהעיה כר' כנגעים ואהלות, ראה עדיז בס'
מאמרי אדהיז הקצרים ע' תכב.

עמוד תעז

מלאים יז: נמצא בהכתיי: 98 קמה, ב. 253
קב, א. 284 קמז, א. 599 שעא, א. 757 עז, א.
1157 רצז, ב. 1247 קצה, ב.

עמוד תטב

דוד . . בר נפלי אבל מלך המשיח . . .
ראה אוהיז ניך ע' תעא-תעב. וראה גם
סידור קצד, א. יהל אור סיע פא. אוהיז וראא
— ז' ע' ביתקנו ואילך.

עמוד תפד

להבין למה או' שמע ישראל בקדושת כתר:
נמצא בכתיי 1157 רג, א.

עמוד תפט

שמח תשמח: נמצא בכתיי 414 יח, א. והוא
נריא מדיה כי הנה יוצר הרים בסידור קלג, ד
(משנת תקס"ד — ראה סו"ס תקס"ג ח'ב ע'
תתפ).

באוהיז על סידור (נמצא בדפוס) נמצא
מאמר זה (נוסח הנד' כאן) בתוס' הגהות.

עמוד תצב

שמח תשמח כר' הנה הקביה: נמצא בכתיי
829 עא, א ובהמפתח שם רשום על מאמר זה:
מאדמור' הזקן מוהרש"ז ניע [ואינו ברור ע'
מי נרשם זה].

עמוד תצד

משמח חתן וכלה: נמצא בכתיי 829 ע, א.

השמטח לעי קעד

ועיכ לא נמנה מאמר דנעשה אדם . . .
בכלל המאמרות: ראה להלן ע' קסג וע' שעה.
ס' מאמרי אדהיז על ענינים ע' שמת וע'
שסד.

השמטח לעי רעח

לכללות המאמר ראה דיה ועבד הלוי
באוהיז קרח כרך ו'. ודשים קרח תשד"מ.

מפתח עינים

— א —

תעב (כנ"ל). תפח (יחוד או"א ע"י
העלאת מ"ן. אבא אמר לאימא).
ע"ע בינה; זוג; חכמה.

אבות: כן (רועי צאן). קוקח (קיומן
המצות). קלג (וארא אל האבות גר).
קמד (עבודתם ברוחניות). רפ (קיומם
המצות). רצא (נשמתם מאצי). שצ
(חג"ת דתיקן. והטיבך והרבך
מאבותיך). תמג (אלקי אבותינו כו'.
מרכבה).

אבן: מב (טמטום הלב. מחיתו ע"י מים.
יגל יעקב את האבן). תצו (אותיות.
אבן וגל).

אבנים טובות: רה (שוהם ובדולח).
אבק: רכג.

אברהם: כו (חסד וכלול בו גבורה). פד
(יצא ממנו ישמעאל). קו (בא בימים).
קבא (אברהם קנין א'. וה' ברך את
אברהם בכל. יצא ממנו ישמעאל.
מאכיל לערביים. חסד בלי גבורה).
קלב (אברהם הוליד את יצחק). קסו
(יחוד נשמת אברהם ושרה להוליד
גרים). ריג (נתן משנותיו לדוד). רסו
(יצא ממנו ישמעאל). שישיא (מרכבה
לחסד דאצי". אברהם אוהבי — ממשך
חסד לז"א). שלד (מרכבה לחסד
דאצי"). תמג (אלקי אברהם). תסד
(מדריגתו בשעת העקדה). תסו (בגלוי
אהבה ובפנימי יראה). תעו (אנכי מגן
לך כו'). תפ (כנ"ל. חסד דע"י. ראשית
הקו).

ע"ע מנחה.
אגדה: שלה-שלו.

אב: כו (אבי יושב אוהל ומקנה. מקור
המקיסים).
ע"ע בן.

אב (חודש): הלט (בין המצרים).
אבא, או"א: ח (יונקים ממולות). י (אבא
יסד ברתא). כ"כא (אבא יונק ממול
הח'). כו (תריך ריעין). סד (פנימי
אבא פנימי ע"י). קכט (זווגייהו
תדיר). קלג (תריך ריעין). קנא (אבא
יסד ברתא). קפה (תריך ריעין). קצא
(כנ"ל. אבא באצי ואימא בכורסיא
כו'). קצו (אבא אמר לאימא). רא
(יונקים ממולות). רכט (אבא יסד
ברתא). רמט (תריך ריעין). רנ (פנימי
אבא פנימי ע"י). רנג (אבא יסד
ברתא). ערה (אבא יונק ממול הח').
רעו (או"א יונקים ממולות). דש
(אימא אחיפת מאנהא לברתא. או"א
מלבישים זרעות דא"א. בדיקנא אחיד
ותליא). שו (מסט' דאבא גפיק חסד
ומסט' דאימא גבורה). שיב (כנ"ל).
שיד (יונקים ממולות). שנא (כנ"ל).
שנב (חכ' נק' אבא מצד היותה מקור
הרחמים). שנו (תריך ריעין). שפא
(אבא יסד ברתא). שסו (מלבישים
זרעות דא"א). שפה-שפו (יונקים
ממולות). שצב (תריך ריעין). שצו
(אבא יסד ברתא). שצז (אבא אומר
ואימא עושה). ת (אבא יסד ברתא).
תמד (יונקים ממולות). תמו (כנ"ל).
תנו (אבא יסד ברתא). תע (יונקים
ממולות. מלבישים זרעות דא"א).

אגוז: נד.

אָדום - ע"ע גונים.

אָדום: לט (גלו לאדום - תאוות וכעס). נג (גלו לאדום). רכדרכו (מי זה בא מאדום גר).

אדון: שצב (גדול אדוננו גר. חסד שבמל'). אדם: כא (אדם עילאה ותחאה - ז"א ומל'). עד (נח לו לאדם שלא נברא. אדם דבי"ע דכללות). פ (נח לו לאדם שלא נברא). קסא (א. דאצי דבריאה - ז"א ומל'). ריא (גימט מ"ה). רנח - רנט (כולל מדריגות היותר עליונות והיותר תחתונות. אתם קורים אדם). רס (נעשה אדם - א"ק. א' דם). רסד - רסה (כנ"ל ע' רנח-רנט). שדמ (אדם דבי"ע, דכללות). חסו (כנ"ל). חע (כנ"ל).

ע"ע גוף ונפש. עש"מ (נעשה אדם). רע (שלט האדם באדם).

אדה"ר: פג (קודם ואחר החטא). קלח (כולל כל הנשמות). קעד (חטאו שלא המחין בהיחוד). קפב-קפג (כנ"ל) קפד (קין והבל לא נשתהו בבטן הנוק'). רי (נתן משנותיו לדוד). רנט (שרש נשמתו. חטא עה"ד מצד גופו). רפ (ויניחוהו בג"ע גר. קדם ואחר החטא). חצג (כשמחך יצריך בג"ע מקדם). ע"ע חזה.

א"ק: קב"ק (מחה"ק. חיצוני א"ק - אדם דבריאה. פנימי א"ק - מל' דא"ס). קלו (מחה"ק) רנדרס (למה נק' אדם. קוצש"י. באי"ע מעתיק. רגלי א"ק עד סוף העשי. כולל מדריגות היותר עליונים והיותר תחתונים. צופה ומביט כר). ער-רעא (מל' דא"ק. רצה"פ. קורא הדורות מראש. צופה ומביט כר. כך עלה במחשבה). רפג (מל' דא"ק). של שמג (כנ"ל). תסדתסט (אדם דבריאה. רצה"פ. קורא הדורות מראש. צופה

ומביט כר. קונה הכל). תעא-תעב (כנ"ל. רגלי א"ק. עד סוף העשי).

אדמה: קעה (מל').

אדני: ריג (מילוי. ועתה יגדל נא גר). אהבת: א (אהמ"ס). ג (נפשי איתך. מל' אבה). יא (כנ"ל). יג (המשכה. אהבת דוד ויהונתן). יח (מל' אבה. בחיצוני וכפנימי הלב. אהבה בתענוגים). מה (אהבת ה' גם באוה"ע). מו (באהבת ה' ציווי וטעם, משא"כ במס"ג). נח (אהבה מצד הריחוק). צו (ע"י אהבת ה' ביטול האהבה דלעו"ז). קז (אהבת בן קטן לאביו). קיא (אהבה כרשפי אש ואהבה טבעית). קיח-קיס (הפיכת האהבה דלעו"ז לקדושה. אהבה בתענוגים. אהבת עולם). קכג (אהבה שכלית וטבעית). קכו (כנ"ל). קמז (כמים וכרשפי אש). רסו (מאהבה בבחי' ישות קרבת אלקים לי טוב, משתלשל בלעו"ז). שמא (אהמ"ס). תט"ח (מרחוק). שלו (נק' יום). תמז (אה"ר למע' מהתבוננות). תנח (אהבה הבאה ע"י יגיעה ונצוח ואהבה עצמית). תעד-תעה (ע"י גמירת דעת לאהוי"ר מסייעין מלמעלה לאהוי"ר אמתים). תצב (אהבת ישראל להקב"ה הקב"ה לישראל).

ע"ע אהוי"ר; התבוננות; חולה (חולת אהבה); ק"ש (ואהבת גר).

אהבה ויראה: ד (אהבה מרצון שלמע' מחכ', יראה מחכ'. אהבה מצד הריחוק, יראה מצד הקירוב). יא (כנ"ל). כו (התכללותם). מז"מח (שכליים, טבעיים). נ (מדו"ר טבעים אפ"ל יניקה ללעו"ז). קכג (שכליים, טבעיים). קכו (כנ"ל). תיד (יראה - י', אהבה - ה'). תסא (גדפיץ). תסו (אהבה - קירוב, יראה - ריחוק). אהבת ישראל: קלב (קבלת מ"ע ואהבת לרעך - קודם התפלה). ע"ע אחר.

באורות ובכלים). כ (כלים פועלים שינוי בהאורות). עה (אי"ע ביניהם ומ"מ האורות שורות בהכלים). עז (איהו וחיהו וגרמוהי חד). פב (אוג"ח). קנא. קסג. קצב (באורות ד' בחי', בכלים ג'). קצט (כנ"ל). רעז-רפ (אורות הסתלקות. כלים המשכה. סיבת עיקר מהות כל דבר למע' הוא מצד הכלים). רצו (אוי"כ והיכלות). ש (כנ"ל). שכו (איהו וחיהו וגרמוהי חד. או"כ ולבושים). שכח (שרש הכלים גבוה יותר). שכח (איהו וחיהו וגרמוהי חד). שדמ-שמה (כלים מגבילים וממשיכים האורות). שד (כנ"ל). שפד (הוי' ואלקים). שצג. שצה (שרש הכלים למע' מהאורות). תכא (פשיטותם וציורם). תלא-תלד (אורות מיוחדות במאצילן, ריבוי התחלקות מצד הכלים. כלים מגבילים וממשיכים האורות). תסד (אורות עצמיים ואורות המלוכשים בכלים). תעז-תעט (כלים מגבילים וממשיכים האורות). תפא (אוי"כ בספי' המל').

אורות ניצוצין כלים: שצא.

אורך, רוחב: נא (קיצור רחב ועומק - בקבלת שכל). קפ-קפא. קפז-קפח (אורך רחב קומה). שכט.

אותיות: ב (צירופם מהכ'. תינוק אינו יכול לדבר). יד (פנימי' חיצוני' באותיות). סו (אותיות ושכל). צד-צה (ה' מוצאות. צרופם התחלקותם. מלשון אחא. אותיות במל' דאצ'י). ק (אותיות הנפש). קנא (כלים. שרשם מבינה וצרופם מהכ'. אותיות מחו"ד). קנד-קנה (מלשון אות ומופת. צרופי אותיות בבינה ומל'. אתון רברבין חעירין). קסא-קסב (כנ"ל. אותיות הכחיבה החקיקה. שרשם מהנפש. נפש מלאה אותיות. מל' אתא. כ"ב המשכות. כלים). קסו (אבנים דומם).

אחי', שם: ג. ו. קיא.

אחר: תמו (רב חסד).

אוהל: כו (מקיף. אבי יושב אוהל ומקנה). אומות העולם: לד (יניקתם מגנה"ט). מ (חסידי אוה"ע ידעים ומשיגים ממכ"ע וסוכ"ע). מד (יניקתם מהקליפות). מה (אהבת ה' גם באוה"ע). פא (לעשות בהם משפט כתוב. ואכלת את כל העמים העלי' בהם ע"י סיועם לישראל). פז (עבודתם צ"ל שלא ע"מ לקבל פרס. שילת נתינתם צדקה ע"מ שיחי' בני). רה (חכמת מצרים). רלה-רלו (שרשם מתוהו). רנא (יניקתם מעתיק דאם צדקת גוי). רסו (לע"ל יבעטו בסוכה. שילת נתינתם צדקה ע"מ שיחי' בני). ערב (ההבדלה בין ישראל לעמים ובין תורה לחכמתם שרשה בעצמות. חכמת אוה"ע נק' ערוה). שצ (חכ' חיצונית מאחוריים דאו"א). תיד (אין בהם ביטול). תיט-תכ (לעשות בהם משפט כתוב. ואכלת את כל העמים. סיועם לישראל). תלט (טעות הפלסופים שחוקרים אלקות בשכלם). תפט-תצ (שאון לאומים כשאון מים כבירים).

ע"ע מס"ג: שר.

אופנים: יז.

אור: תסג-תסד (אור הגנוח).

ע"ע חושך; מאור; פרסא (אור של תולדה).

אור אין סוף: ז (שלימותא דכולא). קמב (כנ"ל). קסג (האור עצמו א"ס). רפח (למעלה עד אין קץ כו'). שכו (או"א"ס מלגאו וכת"ע מלבר). שלד (באו"א"ס שיך השגה ולא בא"ס). תעו (הצמצום שבו). תעט (כנ"ל. למעלה עד אין קץ כו'). תפג (כנ"ל).

אור ישר ואור חוזי: קה. ערב. רפז-רפח.

שצא. תיב-תיג. תח-תט. תסב.

אור מים רקיע: קסג. רג. תכא.

אורות וכלים: יד (פנימיות חיצונית

אין: יב (והחכ' מאין תמצא). כג (דע מאין באת - הולדה ע"י בחי' אין). עח (דע מאין באת - הולך). קירקיא (כנ"ל). תעח-תפ (אין יש אין). ע"ע אני.

איש: רג (איש מזריע חחלה יולדת נקבה כו'). שעג (איש דרכו לכבוש כו'). תנח (איש בער לא ידע). תצא (איש מזריע תחלה כו').

אכילה: כח-ל (למעלה. אכז"ש העלאה והמשכה). סב (מוצא פי ה' שבמאכל). קלב (ענינה מ"ע). קמט (מוצא פי ה' שבמאכל). רכט (אכילת כהנים, כתפילת שמו"ע). רסג-רסה (אכילה בחול בירור המאכל מצ"ע, ובשבת בירור התענוג שבהמאכל. תענוג כללי ופרטי שבהמאכל). רסח-רסט (תורה מזון לנפשה"א). שטו (מוצא פי ה' שבמאכל).

ע"ע אוה"ע (ואכלת את כל העמים). א-ל: סו. קלג (א. שד"י. נהירו דחכמתא). רסח (נהירו דחכמתא). שנישנא (ל"א קוצי דשערי. חסד דז"א. נהירו דחכמתא. חסד דא"א. שרש יגת"ד). שפה (נהירו דחכמתא). תמד (א-ל עליון גומח"ט).

אל יאמר אדם א"א כו' שבשמים גזר עלי - ע"ע אתהפכא אתכפיא.

אלה: קפ. שיט.
אלקים: לא-לב (אלהים אחרים). מא (אלקינן). נח (ויאמר אלקים יהי אור. אלקים אל דמי לך. בראשית ברא אלקים גו'). סב (אלקים חיים). קעט (מ' דאצי. מ' דבינה). קצו (ויאמר אלקים שבמע"ב). רכו (מלך אלקים על גוים. קכ. צירופים, ע"ב ומ"ה. אלקים אחרים). רסו (אלם. מ"י אלה). ערה (ל"ב ויאמר אלקים שבמע"ב). רצב (הלשון: אלקות). שמח (אלקים חיים). שנד (אלקים אל דמי לך). שנו (גימט' הטבע). שפט (בינה). חלו

קפו (בצרוף אותיות כשמתהפך הצרוף הוא למע' במדרגה יותר). רפה (כלים). חלל ופתחי האותיות). רצד (כלים). שנט (בתמונת האותיות יש התכללות ע"ס). שעא-שעב (ה' מוצאות. צירופם והתחלקותם). שבצ-שצג (דמחור"ד. כלים. אותיות ושכל). שצט (נק' סוסים). תלד-תלה (פנימי וחיצוני). חלל האותיות. כלים. גילוי המשכה). תמו (אותיות מחיים כל דבר אף שמצ"ע אינם כלום). תעז (אותיות ושכל). ע"ע אבן.

אותיות, פרטי האותיות: ב"ד (א'ח"ד' ר'ע"ד). ריב (כנ"ל). יא (י'). יב (ה'). יכ-יג (א'ח"ד' ר'ע"ד). טז (כנ"ל) לב (ה') סז (י'). צב (ה'). קפא (ד'). קצו (ו'). ריג (י'). רמג (ש'). רנו (קוצש"י). רסה (י' ר'). רפה (ה'). רפו (י'). שכו (א'). שכו (מ' וס' סתומה). שנח-שנט (ה' ח'). בתמונת מל' האותיות יש התכללות ע"ס). שסב (כ'). שסה (ו'). שעא (מנצפ"ך). שעט (ה'). שפ"שפא (י' ר'). תמה (ג. כפופה ופשוטה). תמו (א').

אח, אחות: רג (אחותי בת אבי היא). רצא (נשמות שנק' אחים ורעים).

אחד, אחדות: יח. סח. עז (אחד ויחיד. חד ב' תרגום הוא יחיד). צ (אחדות ישראל). ק. (אחד ויחיד). קלא (כנ"ל). שלו.

ע"ע ק"ש.
אחוריים: לא-לב.
אחות - ע"ע אח.
איהו וחיוהי חד אוג"ח - ע"ע או"כ. אצי'.

איהו תפיס בכלתו עלמין כו' - ע"ע כתר.

אידי דטריד למיבלע לא פליט: קלט. רלג. רסא. רפד. תג. תלג.

איל: רפח (כאל תערוג. אילת השחר).

(אלקיננו). תפח (ל"ב ויאמר אלקים שבמע"ב).

ע"ע הוי' אלקים.

אליהו: ויהי ריח ריח (אלהיו ומשה. מיכאל בא' כו' ואלהיו בד'. אליהו ורשב"י).

רל (גילוי אליהו, וגילוי הנשמה). תפח (אליהו ומשה).

אליו ולא למדותיו - ע"ע תפלה.

אליעזר: רח (מט"ט ביצירה. שליחותו לקחת רבקה - לברר בירורי נוגה).

אלם - ע"ע אלקים.

אלמנה: שפח.

אלעזר, ראב"ד: מד. קו. קו.

אלעזר, ראב"ע: רפו (כבן ע' שנה).

אָמָת: שכת.

ע"ע אורך.

אמונה: מ (שייך שלא יהי' בגילוי הידיעה דחסידי אוה"ע). צה (בא חבוקוק והעמידן כו'. אין פירושו אמונה סתם אלא ל' רגילות כו'). שסב (ואמונתך בלילות).

אמות: קיז (ג' אמות ח' כפולות). תמט (כנ"ל).

אמירתו: קצה-קצח. רג. שמג. תא-תב. תפח.

אמן: סה (כל העונה איש"ר - ע' שנה. לעלם ולעלמי עלמאי). ע (כנ"ל). שי-שיא (יהש"ר מבורך). שלח (כנ"ל). תכו (אמן ואמן).

אמת: ס (תתן אמת ליעקב. אמת אמר אל יברא. משה מדת אמת ראה). שפו (השומר אמת לעולם. תתן אמת ליעקב. א'מית'). תעג (ח"פ אמת). תעז (כנ"ל. אמת ואמת האמתית). תפז (חכ').

אמת הבנין: קסב.

אני: ד (אותיות אין). יב (כנ"ל). לב (ביטול האני').

אנכי: כב (כתר. א. א. הוא מוחה גר').

שיח (אנכי ולא יהי' בדבור א').

אסור וחייתו: לד (פי' לשונות אלו). ע"ע בית האסורים.

אספקלריא: שלה.

אסתר: כה (ירקרוקת היחה).

אפי: סב.

אפר: תו (א' פר).

אצבע: יא (הרשיט אצבעו ביניהן).

ע"ע מלאכים.

אצי: קא (אדם דעשי'. ממוצע). קו (טו"ר

בנשמות דאצי'). קנג-קנד (באי"ע

להמאציל. איהו וגרמוהי חד). קנה

(ממוצע). קסב (ל' כלים דאצי'). קסט

(בע"י וא"א דאצי' אין שינויים, בז"א

דאצי' שייך שינויים ממעשה

התחתונים). קצא (בחי' אבי"ע באצי').

קצט (ע"ד הנ"ל). רטו (האצלת רוח

משה על הזקנים). רגב (קלי' דאצי'

הוא הרגשת עצמותו). רלה (שכר

ועונש שרשם מחו"ג דאצי'. לא יגורך

רע). רלח (לא יגורך רע). ערב (איהו

וגרמוהי חד). ערה (האצלת רוח משה

על הזקנים). רצא (נשמות דאצי'). רצב

(איהו וחייהו וגרמוהי חד). שכו

(כנ"ל). שכח (כנ"ל). שלט (לשון

ויאצל). שדמ-שמו (אדם דעשי'.

הטעמים שנק' עשי'. עולם החיקוק).

אבי"ע: טו"ט (ביטול דאצי' דבי"ע). עד

(אבי"ע דכללות). קיז. קלו. קצ-קצא

(אצי' חכ', בינה בריאה כו'. כל עולם

כלול מאבי"ע). קצט (כנ"ל). רכב-רכג

(לעו"ז דאבי"ע דקדושה). רנו (שם

הוי' יו"ד באצי' כו'). רעא (בי"ע -

זמן, אצי' - מקור וסידור הזמן). שמ

(לכבדי בראתיו גר'. בי"ע מחדו"מ).

שדמ (בי"ע דכללות). שזו (נוכרו

במע"ב: ויברא גר' ויצר גר' ביום

עשות גר'). שעו (בריאה מחב"ד דמל',

יצירה מחג"ת. עשי' מנה"י. בריאה

יצירה - מלוכה, עשי' - ממשלה).

תכ"תכה (מדות דאצי' בהתלבשותן

בבריאה). תיא (פרסא שבין אצי'

אתחפא, אתחפא: נט (כד אתחפא
סט"א אסתלק כו'). צו (אתחפא). קו
(כנ"ל - נט). רכו (אל יאמר אדם
א"א כר שבשמים גור עלי).
אתעדל"ע, אתעדל"ת: עד (איך אפשר
מאתעדל"ת אתעדל"ע). קח. שכו-
שכח. שלט. שפד. תלח. תצ. תצג.
ע"ע מ"ן ומ"ד.

- ב -

באר: שכח (באר חפרוה שרים).

ע"ע מרים.

בהמת: טז"ו (מלאכים. שרשה מתוהו). כח
(שרשה מפני שור). פ"פא (ע"י
שחיתתה לצורך האדם כר מגיע גם לה
תועלת). קכג (שרשה מתוהו). רכא
(מצמיח חציר לבהמה גר).

בחינה: כח.

בחירה: סט (ובנו בחרת). ערב (שרשה
בעצמות). שערשעו (ישנה במלאכים
דבריאה יצי" משא"כ בשרים דעשי').
ביטול: ג (תכלית הבריאה ביטול היש). טו
(ביטול גמור ע"ד לח בלח וביטול
שאינו גמור ע"ד יבש ביבש). כב (בחי'
יש שהוא בטל וביטול לגמרי). כג"כ
(ביטול היש וביטול אמיתי). לב (ביטול
ה"אני"). לח (ביטול הרצון). מג
(כנ"ל). מר"מ (מעלת ביטול במציאות
על עבודת התבוננות והתפעלות. דיורו
דהקב"ה במאנין תבירין). נ
(מהתפעלות המורגשת אפשרי יניקת
הרע. ישות - מסך מבדיל). נט (ונפשי
כעפר כו'). פט (לבטל דעתו מפני דעת
חבירו). רטז"רז (ראיתי איש חכם
בעיני גר). ריח (איך אפשרי ביטול
הנבראים שיוכלו בבחי' אלקות). רכ
(ביטול היש וביטול אמיתי). שכב (ע"ד
הנ"ל). שנג (דעבד דשר).
ע"ע גאה; שפלות.

לבי"ע. אצי' ובריאה חושך, יצי' אור).
חכד (ז"א מקנן ביצי').
ע"ע אדם (בי"ע דכללות).
ארוממן - ע"ע כתר.
ארון: קסד (מקום הארון אינו מן המדה).
קעח (ארון הברית). קפה"קפו (כנ"ל).
ארז: תנח (ארזי הלבנון).
ע"ע קנה.

אריך אנפין: כב (מאריכין לו ימיו -
א"א). סא (חזורתי דא"א). סד (כנ"ל).
קסט (זקנה. אין שום שיגרי ממעשה
החתונים). רעג (מו"ס דא"א לא
מתפתחא לל"ב שבילין). שסו (יסוד
א"א מתפשט עד יסוד ז"א). שסט"שע
(כסא דמלכא משיחא ארך לגוין).
ע"ע גלגלחא; כתר.

אריכות - ע"ע אורך. א"א.

אריך אפים: שסט.

ארץ: רה (מקבל). שמו (מלי דאצי'). שפו
(כנ"ל. ים וארץ). תנא (מהארץ לרקיע
מהלך ת"ק שנה כר).
ע"ע שמים וארץ.

ארץ ישראל: קסט (מלי דאצי, חו"ל מלי
דצי'). שצה (גמשל לצבי מה צבי אין
עורו כר).

אש: קצו (אש מים רוח). רעח (אש מורכב
ואש היסודי. טבעו לעלות למקורו).
תיג (ארמ"ע). תלח (אמ"ר).

ע"ע נשמות (טבעם לעלות כר).

אשה: טז (נשים דעתן קלות). כד (אשה
בעלה משמחה). רעו (דעתן קלות. זקן
באיש ולא באשה).
ע"ע איש; יופי.

אשישות: תמט (סמכוני באשישות גר).

אשר, אשרי: שסב. תצד.

אתה: נו (א'ת'ה). שמג (חכ' חסד. מלי').

שמט (מלי'). שעא (חסד. מלי'). שעב

(ז"א). שפ (חכ' חסד). תכט (א'ת'ה).

חכ' חסד. מלי'. תלד (כנ"ל). תמ

(ככ"מ חכ' ובכוונות התפי' מלי'). תמט

(כנ"י).

- ביטוש; מז. בין המצרים – ע"ע אב (חדש).
 בינה: ט (מקור המדות). טז (אימא מקנא בכורסי). סב (חיצוני בינה – אלקים חיים). קיז (דינן מתערין מינה). קנא (מל' דתבונה). קעזח (כנ"ל. בינה ומל' – עלדאתכ"ס). קפא (מרחב. נש"ב). קפו (כנ"ל). רלד (נש"ב). רמט (מ"ט וני' שע"ב). רסב (התגלות התענוג בבינה). ערה (ריבוי והתחלקות בבינה). רעז (כנ"ל). רחצ (צמצום והסתלקות בבינה. ני' שערי חסד וני' שערי גבורה). שב (כנ"ל). שז (מקור הגבורות. חירות. אלקים חיים). שיב' שיג (כנ"ל. פנימי חיצוני בינה). שיח (כנ"ל). שמו (עיקר השבירה בז"ת דאימא). שמח (אם הבנים שמחה – פנימי בינה. דינן מתערין מינה – חיצוני בינה). שס (בינה עד הוד אתפשטח. נש"ב). שעב"שעג (ה"ג מנצפ"ך שביסוד אימא). שעט (נש"ב). שפט (התגלות ע"י בבינה. נק' הוא). שצז (נק' עשי' לגבי חכ'). תד"תה (ת"ת דאימא כתר לז"א). תכא"תכג (נק' רקיע עחו. דינן מתערין מסטרהא. בעצמה חסדים. אם הבנים שמחה). תל (עיקר השבירה בבינה). ע"ע או"א; חו"ב.
- בינוני: לג. קיה"קט. תנ.
 ביוריים: קו (בירורי נוגה). קמח"קמט (כנ"ל). רח. ריה"רכא (בירור א' וב' דב"ן). רכג (בירור בדרך מלחמה). שיז (מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט). שעז (איש דרכו לכבוש כר). טטו (יתפרדו כל פועלי און. לע"ל עלי' בקדושה גופא). תפה (עיקר הבריאה לברר בירורי). ע"ע חכ' (בחכ' אתברירו).
- בית האסורים: שפז.
 בית המקדש: תיט (על אפי ועל חמתי גר). ב"ש וב"ה: קסג.
 בכור: רצט. דש.
- בכ"י: קלב (בבכי יבואו וכתחנותים אובלים).
 בכל לבבך, נפשך, מאדך: יח (בכל נפשך – בכל הבחי' נניח"י). מב (בשני יצריך – ב' פירושים). מז (מס"נ דבכל נפשך אינה נחשבת למ"ע בתורה). נה (נגד נר"נ ומחדו"מ). ע (ע"ד הנ"ל). קלה. קמט (בשני יצריך). שמ (בכל מאדך). ע"ע ק"ש (ואהבת גר').
- בלעם: חסד.
 בן: לח (ברא כרעא דאבוה). מג (כנ"ל). נה (כנ"ל). נח (אהבת בן לאב). סב (אינן התינוק ידע לקרות אבא כר'). קלד (נשמא וגוף, בן ועבד. בן שהוא עבד). קסה (ברא כרעא דאבוה). תלו (כנ"ל). ע"ע קטן.
- ב"ן (שם) – ע"ע מ"ה וב"ן.
 בני חיי ומוזני לא בזכותא כר – ע"ע מזל.
 בניהו בן יהוידע: רח. ריג.
 בנימין: רח.
 בע"ת – ע"ע צדיקים ובע"ת.
 בצלאל: קנב.
 בקר: שסא (להגיד בבקר חסדך). שסח (שמחה בצפרא).
 בראשית: קעז (חיצוני דחכ'). קצז (בראשית חכ', אלקים בינה). ערה (ע"ד הנ"ל). שמו (ברוך עושה בראשית. חכ'). ע"ע עש"מ.
- בריאה: ג (תכלית הבריאה ביטול היש). יט (התחדשות תמיד). נד (כנ"ל). סט (כנ"ל. אין כל חדש תחת השמש). עד (נח לו לאדם שלא נברא). שלו (התחדשות תמיד). שלט (כנ"ל). שנו (כנ"ל). תכח (במי נמלך כר, ולמע' מבחי' במי נמלך). תלח (התחדשות תמיד). תפה (נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. לעשות לתקן). תצ

ע"ע ביטול. שפלות.
גאולה: נו (סמיכת ג. לחפלה). צ (בדור
שכולו זכאי או כולו חייב). קלא
(לידה). שלו (אין בן דה בא אלא
כשביל יסורים. אין בן דה בא כו'
שחכלה פרוטה מן הכיס).

גבוה - ע"ע כל הגבוה.
גבול ובלי גבול: לד (עולמות בל"ג). סו.
עד. שנה-שנו (המשכת הבל"ג בעולם
העשירי).

גבורה: קכא (גבורות גשמים). רט"ר
(עיקר היחוד והשפעה ע"י הגבו'
דוקא). שח (ה"ג). שעא-שעג (ה"ג
מנצפ"ך. גבורותיו - גבורות דאימא,
גבורתך - גבורות דז"א). שעה
(כנ"ל). שצו-שצח (גבורות גשמים). ח
(ה"ג). חכב (גבורה דעתיק).

ע"ע דינק. חו"ג.
גדול: ג (במקום גדולתו גר). ז (כנ"ל). קלג
(כנ"ל. גדלות ראשון ושני). קנו
(וגדולתך אספרנה). שט (הגדול
הגבור). שנה (גדולה - חסד). שסג
שסד (גדול - חכ', גדולה חסד). שצב
(במקום גדולתו גר). חכג (כרוב גדלו.
אימתי הוא גדול כשהוא בעיר
אלקיני).

גונים: כה-כו (חיזור סומק ירוק.
התכללותם). כט (אדום). קלה (לבן
אדום. התכללותם).
ע"ע לבן.

גוף ונפש: לב-לג (התבוננות בכ' אופנים:
עיקר האדם הוא הגוף והנפש נוסף, או
להיפך. גוף משכא דחויא). לט (משכא
דחויא). מז (גופא דלא סליק בי' נהורא
דנשמתא כו'). צו (האדם עצמו הוא
הגוף והנפש נוסף). קלד (עבד ובן).
רעח (גוף ולברשי הנשמה בג"ע). שלו
(חיות אלקות בעולמות, חיות הנפש
בגוף). שמת (כנ"ל). תנט (כנ"ל).

ע"ע יסורים; נפש.

גזילה - ע"ע עשוקים.

(כי חפץ חסד הוא). חצג (ע"ד הנ"ל).

ע"ע חידוש. יש מאין.

בריות: שמו (ברוך מרחם על הבריות).

בריות: ח (בריחי שעריך. ה' בריחים).

בריות: קעא (יסוד ז"א). קעח-קעט (כנ"ל).

יסו"א. ברית עולם. ברית שלום). קפב

(אם לא בריית יומם ולילה גר). חצד-

תצה (תורה).

ע"ע פגם.

ברכה: יח (לי' התגלות). כא (ישמעאל בני

ברכני כו'). לט (ברכות השחר). מא

(ברוך לי' גדלות. בא"י אמ"ה). ככד

(ברכת המצות עובר לעשייתן). קל

(כנ"ל). שי-שיא (מבורך, ברוך). שמב

(לשון המשכה וגילוי. ברוך גר' מן

העולם ועד העולם. המשכה מעצמות

המאציל בנאצלים). שנו (ברכה

הודאה). שע (כנ"ל). שעא (חילוק

כוונת ברוך אתה שכתפלה

ושבברכה"ג). תל (כנ"ל - שמב). תלט

(מן העולם ועד העולם. מבורך -

יסוד). תמ (בא"י. ברוך - יסו"א).

תנא (איך יתכן לברך אותו ית'). תנב

(מן העולם ועד העולם). חצד (אקב"ו).

ע"ע ברכה"ז (ומברכין אותך כו').

ברכת המזון: פג (ברכת הימון). תנא-תנב

(ומברכין אותך יתברך שמך בפי כל

חי).

בשר: ע. קמט (עד דלא אכילנא בשרא

כו').

ע"ע ע"ה.

בת: רכח-רכט (נשמה נק' בת כהן ובת

דיב). רמג (שבת - ש' בת). שסא

(כנ"ל).

ע"ע ירושלים (בנות ירושלים).

בת קול: צא.

ע"ע כרוז.

גזירה: שדמ־שמה (חכ' נק' גזר). חכט
(כנ"ל).
גיד: תעח.
גיהנם: שמח (מהיכל הזכות).
גילה: כז (וגילו ברעדה). תטז (גילה בחי'
התגלות יותר משמחה).
גילוי אליהו – ע"ע אליהו.
גילוי עריות: לט (גם לניאוף יש חשובה).
גלגול: תלג.

גלגלתא: רצד (ג' חללך דגלגלתא). שג
(כנ"ל). שמג. תכז.

גלות: לב (גלות השכינה). לט (גלות
הנשמה. גלו לאדום – תאוות וכעס).
נג (גלו לאדום). נד (גלות השכינה). צב
(להוסיף עליהם גרים). קלא (בחי'
עיבור. זנבא שליט ורישא שכיבת
לארעא). קלד (גלות השכינה גרם
לגלותנו). קסט (שפחה כי תירש
גבירתה). קע (כנ"י חולת אהבה). רכא
(רישא שכיבת לעפרא). רכז (כנ"ל).
גלות השכינה תחת הע' שרים בכדי
לנצח אח"כ). שטז (היינו כחולמים.
כור הברזל. גלו לאדום גר'). שעז (ז"א
ומל' בבחי' נפילה. סוכת דוד הנופלת).
שפח (היתה כאלמנה. גינחא לא עאל
בה גננא כו').
ע"ע עקב.

גלעד: תצה-תצו.

גן: קעב.

ע"ע ספיחים.

גן עדן: סו. פה (תרעין דג"ע אסתימו
בלילה). קע (הארז העונג ולא
עצמותו). קפא (בינה דבריאה). רעח
(גוף ולבושי הנשמות בג"ע). שמו
(בינה דבריאה). תע (נהנין מזיו
השכינה). תצד (כמה מיני ג"ע א"ס.
ילכו מחיל אל חיל).

ע"ע זווג; עולם הבא; עמוד.

גסות הרוח – ע"ע גאווה.

גרין: שעא (ניחור הגרין). שפז (מיצר
הגרין).

— ד —

דבור: ב (כח הדבור. עולם הדבור). י
(כנ"ל). לרוח ממלאל. נמשך מהמדות
יש לו מקור מיוחד. יא (חיצוני'
השכל). יב (ענינו רק לגלות לזולתו).
יח (למע'). יט (כנ"ל). קלו (בחי' מל').
קצרה (כנ"ל). שייך כשהמדות אינם
בתוקפם. דבור ואמירה). רסו (ריבוי
ומיעוטו תלוי ברחבות הלב). תא-תב
(דבור ואמירה. כשבא בדבור אינו
חוזר). תז (דבור ורוח – מל' ח"א).
תפה (בדבר ה' שמים נעשו).

ע"ע אותיות. דבר. מחדו"מ. קול.

דבקות: מב (להדבק במדותיו).

דבר: קמא (דבר קטן דבר גדול). שח
(דברים בטלים, שרשם מתוהו).

דבש: שכב.

דגים: כז (ונני ימא). קמד (כנ"ל). שפו.
תנד (ד"ת נמשלו לדגים כו').

דגן: ל (אין החינוק יודע לקרות – טעם
דגן). סב (כנ"ל. דגן תירושך ויצהרך).

דחי: לו (עני ואביק אני). סה (מלך. לא
גבה לבי גר'). פד (מל' וכ"ע דאצי').

יכרך בכש"ב דלע"ל). קכד (הי' מחבר

תושמ"ע בקוב"ה). קכח (כנ"ל). קנז

(מל' דאצי'). קנט (הי' מחבר כו'). ר"ד

ריב ב"פ הע' שנה שקיבל. מלך. מל'

דאצי'. לא גבה לבי גר'. רועה צאן.

כולל נש"י. חילוקו משאר המלכים).

שנד (מל' דיצירה). שנט (רגל רביעי).

שסב (מל' דאצי'). שפג (כנ"ל). שצד

שצז (כנור של דוד). תנג (חיים

שאוילים). תנז (בן ישי'). תפא (בחי'

מל'. לא הי' בבחי' עליות וירידות).

לכל האברים). רצנ (מתחלק לחוג).
 שא (כנ"ל). שנו (ר"ע ד"ת). שסה
 (כולל חו"ג. דת"י עולה עד הכתר).
 חמ (גדול דעה. קו המדה. פועל
 התכללות במדות. בדעת חדרים
 ימלאון. שרשו למע' מחו"ב. חצוני'
 כתר). תמטתנ (הבדלה. אתה חונן
 לאדם דעת).
 ע"ע ידיעה.

דרום - ע"ע רוחות.

דרך: להלו (לא דרכים דרכי). שפב
 (צדיק ה' בכל דרכיו. ושמו דרך הוי'.
 מחבר עיר בעיר). שפח (דרך רשעים
 יעוות. ל' זווג).
 דרך ארץ: קלטקם (ר"א קדמה לתורה).

— ה —

הבא לטהר מסייען לו: יט. תעד.
 הברלה: רעא"ב. תמט.
 הבלו צו (הבל הדבור, הלב). קא (כנ"ל).
 להב אותיות הבל. תו (הבל הדבור).
 תמא.

הגיון: תעט. תצה (הגיוח).

הדר: שעו (מלך הח'). תכ (הדר הוא לכל
 חסידיו. הדרת פנים זקן).

הוא: קצ (הוא ובית דינו - ז"א ומל'). רג
 (עחיקא. הוא עשנו ולא אנחנו). שמג
 (כתר). שעב (בינה). שפט (כנ"ל). תכו
 (כתר). תכט (כנ"ל).

הוד - ע"ע הודאה; נה"י; פנימיות
 התורה.

הודאה: לט (הודו לה' קראו בשמו). שלו
 (מודים אנחנו לך). שנו (מזמור לתודה).
 ארבעה צריכים להודות. הודאה
 וברכה). שט (הוד דאבא דאימא -
 הודאה שלמע' ושלמטה מן השכל).
 שע (הודאה וברכה). שצו (ענו לה'
 בתודה).

הולדה: כג (ע"י בחי' אין מקדום). סד

תפב (בר נפלי. דוד ומשיח). תפג (דוד
 מ"י חי וקיים).
 ע"ע תהלים.

דצח"מ: ל (עצמות הצומח הוא דומם).
 שמח (חכ' נק' בשם חי). תיג.
 דוסק, דפק: שצ"שצא.

דור: מד (אין בדורות הללו שיכולים
 לעשות כתשובת ראב"ד). נו (דורות
 הראשונים לא הוצרכו לתפילה). רפ
 (כ"ו דורות שעד מ"ת - מחסדו של
 הקב"ה). שלח (בדורות הראשונים היו
 או צ"ג או רשעים גמורים). שסד (דור
 לדור ישבחה מעשיך). תלו (דורות
 הראשונים לא הוצרכו לתפילה). תסט
 (קורא הדורות מראש). תעב (כנ"ל).
 דור לדור ישבחה מעשיך).

דין, דינין: כא"כב (ה' יחוח מריביו). קכ
 (י"ב שעות כ"ו שניות יושב דין). קצ
 (בית דין - מל'). רי (נמתקים
 בשרשם). שמו (דינא דמלכותא דינא).
 שמח (נמתקים בשרשם). תו (כנ"ל).
 חכב (דין גדלות). חלט (קטרוגים בין
 כל ספי' לספי' עד היסוד).
 ע"ע גבורה. לאה ורחל.

דינה: קצ.

דירה בתחתונים: לד. תפה.
 דל: תסב (ע"ש ההרמה והתנשאות
 מלמטלמ"ע).

ע"ע עניות.

דס: ג (בו תלוי עיקר החיות). לו (כי הדם
 הוא הנפש).

דמעה: טז (נה"י דחכ').

דע מה למעלה ממך - ע"ע ידיעה.

דעת: נ"נא (פי' העמקת הדעת). ס (כולל
 חו"ג). סב (כנ"ל). קטו (אינו בכלל
 הע"ס). קיז (דעת המתפשט). קל
 (גדלות, דקטנות). קנו (חב"ד - סופר
 ספר וספור). קפ (דח"י). קצב (במקום
 הכתר. מחבר האוי"ב). קצט (כנ"ל).
 רסו (פי' העמקת הדעת). רצה (מתחלק
 לחו"ג. ממוח הדעת מתפשטים עורקים

התפעלות הלב בשמחה ובמרירות.
הרים הגבוהים - טורי חשוכא).

חשגה - ע"ע ידיעה.

השפעה: לג (בקדושה, משא"כ בלעו"ז רק מקבל). רידרטו (אם נחסר מהמשפיע). תנה (השפעה חיצונית לפני השפעה פנימית). תנו (תוס' ברכה להמשפיע). תע (בקירוב ובריחוק). תעב (כנ"ל).

ע"ע רב ותלמיד.

השתוממות: כג"כ.

השתחואה: סו.

השתלשלות: יט"כ (שלשלת). צ (השתל' ולמע' מהשתלשלות). תמה (כנ"ל).

התאבקות: רכו (המתאבק עם מנוול מתנוול ג"כ).

התבוננות: ג (ה. המביאה לאהבה). לכילג (ה. בב' אופנים: שהאדם רע והטוב נוסף, או להיפך). לרילו (ה. שמצד נה"א ושמצד נה"ב). מד (ה. בבחי' ראי'). נ"א (ה. ברוחב, בעומק, בבחי' ראי'). קנט (מההתבוננות בא להאמת שא"א לידע). רסו (ה. בבחי' ראי').

ע"ע חשבון; שמיעה.

התחוות - ע"ע בריאה. יש מאין.

התחדשות - ע"ע חידוש.

התחלקות: ב (ה. ורביי מחכ' ולמטה). י (ע"ד הנ"ל). יביג (ע"ד הנ"ל). סא (ע"ד הנ"ל). צדק (ה. באותיות). ערה (ה. ורביי בנינה. אתה פוררת בעוך ים). רעו (כנ"ל). רצו (עיקר הה. במל'). שעא (ה. ע"י הגבורות. ה. באותיות). שעד (ה. ורביי מחכ' ולמטה). שצב (ע"ד הנ"ל). שצד (אתה פוררת בעוך ים). שצו (כנ"ל). תלא (ה. ורביי מצד הכלים).

התכללות: ט (ה. והתחלקות המדות מצד החכ'). יביג (כנ"ל). טו (כנ"ל. בחי' בה.). כא (ע"י התגלות מהרצון הפשוט). כו (ע"י הארת אימא. ה. חו"ג. אהוי"ר. שמחה ועצבות). קלה

(ע"י הארת תענוג). קלא (ציאה חוץ לפרחודור וצעקת הולד סימן ללידה). קסה:קסו (הולדה והשפעת שכל. השפעה פנימית. מוליד בדומה לו. בחי' א"ס). קעד (מפנימית התענוג). עדר (ע"י שהי' בבטן הנוק'). רצג (כנ"ל). שי (מעצמות הנפש. קטן אינו מוליד). שכ (כנ"ל). תמה (למע' מהשתלשלות). תעח (ע"י בחי' אץ מקודם). ע"ע ולד. עיבור.

הושענא רבא - ע"ע חוחם.

היולי: ח. כו. קסב. קסג. רעו. רפג. שצג. תכא. תסח.

היכל, היכלות: נו (ה. ק"ק). קצה (ס"ח שבהיכל). רצו (אור"כ והיכל). ש (כנ"ל). שיד (ס"ח שבהיכל). היא (היכל ק"ק דבריה). תמד (ס"ח שבהיכל). תעה (היכל הרצון דבי' אתכניס משה).

חליכה: להילו (הילך בתורתי - מס"ג והליכה מעניני עוה"ז קודם קבלת התורה). תעד (ילכו מחיל אל חיל). תעד (כנ"ל).

חלכות: סד (מקור הרצון שלמע' מהחכ'). שנו (ר"ח הריעו גר'). שנה (כנ"ל. בירורי הטוב מהרע). תג (הללמ"מ).

הלל, הללרי: ז (ענין ההילול והשבחים). שסג (לי' בהלו נרו). שפג (כנ"ל. ב' פירושים). שפט (כנ"ל). ע"ע שבח.

המנונא, רב המנונא סבא: קמו.

המשכה - ע"ע עליי.

העלאה - ע"ע עליי.

העלם וגילוי: נח (העלם סיבת הגילוי).

הקב"ה: נח (שלימותא דכולא). ק (לבא דכולא עלמין). רלא (ז"א דאצ"י). שכ (ז"א. חכ'. בינה). תצב (סוכ"ע). ע"ע יום (י"ב שעות כו').

הר: כב (הרי חושך - מדות דא"א). שסט (כנ"ל. הר סתם - מדות דז"א). תצ (יצצר הרים ובורא רוח. הרים -

ורחל. פנימי חיצוני). שכא (כנ"ל). שכח (פנימי חיצוני). שפה (יעקב ורחל, ישראל ורחל). תלט (פב"פ לחדש ממש, ואב"א לחדש הישנות). חמה (אוי"א, זוי"ג). ע"ע דרך; יחד; מלאכים ונשמות; שבת.

זיו; תפגד (מלאים זיו ומפיקים נוגה).

ע"ע שמש (זיו השמש).

זית - ע"ע שמן.

זכר ונקבה - ע"ע איש.

זכרון; לד (זכר רב טובך). קד (וזכרנו לחיים כו'). קפטיקצ (פקידה לנוק' חכירה לדוכרא). קצו (כנ"ל). שלג. שנה. שסז"ח (זכר רב טובך).

זמן; רעא (ז. - בי"ע, מקור וסדור הז. - אצי').

ע"ע מקום.

ז"א: ז (בעתיקא אחיד ותליא). כא (ימות עולם). קערז (עבורו בבטן אימא ט"ח). קצד (ל"ב שבילין דמתפתחין במוחא דז"א). רלב (שרשו בא"א). רעג (ל"ב שבילין). רפא (ר' תחתונות שרש, ג"ר תוס'). ש (ג' מוחין דז"א). שא (ל"ב שבילין). שיט"שכ (בעתיקא אחיד ותליא. ר' תחתונות שרש, ג"ר תוס'). שכג"כה (בעתיקא אחיד ותליא). שמו (רובו חסדים). שע (באסתכלותא בא"א כר ש"ע כר ק"ן כו'). שעב (נק' אתה. חסד דז. כולל כל המדות). שעז (איש דרכו לכבוש כו'). חי (רובו חסדים). תכד (ז. מקנן באצי'). תל (ממתיק גברי דנוק'). תפח (ל"ב שבילין דמתפתחין במוחא דז.). ע"ע מדות. מלי.

זקן; רעז (הארז מו"ס. י"ג מיני שערות. באיש ולא באשה וקטן). רפז (ע"ד הנ"ל). תכ (מאוי"ח דבירורי תהו). זקן, זקנה; עז (שקנה חכ'). קסט (למע' משינויים). רעז (חכ'). דעתי' סתים. דעתם מתיישבת עליהם). רפז (דעתי

ה). למטה מצד ה. הע"ס למע'). ריז (ע"י הארת אור עלין). רמא (ע"י התענוג). רמט (ע"י השכל). שה (ע"י הדעת). שיא (ב' אופנים בה. המדות). שכא"ב (כנ"ל). תמ (ה. המדות ע"י הדעת).

ע"ע התחלקות; חסד וגבורה (התכללותם).

התלבשות; ז (ה. ומעבר). תפג (כנ"ל). התפעלות; ט (בשכל ובלב). יז (תוקף הה. אחר ההשגה). מו (מעלת ביטול במציאות על ה.). מח (הסתלקות המוחין בעת ה. המדות). נ (מה. המורגשת אפשרי יניקה לרע). נב (פרטית וכללות הנפש). צד (בשכל ובלב). תצ (נק' הרים. יש מתפעל ויש מתפעל).

— 1 —

ידיי - ע"ע קרבן.

ולד; קל (ראשו בין ברכיו כו'). קערקעז (אוכל ממה שאמו אוכלת). עדר (כלול בטיפת האב). ע"ע הולדה.

ועד - ע"ע ק"ש.

— 2 —

זאת; תסו (בזאת יבא אהרן).

זהב; כו.

זחר (ספר הזחר); רעז (אנשי האד"ר השיגו בדרך פרט כל המשכה כו'). זווג; צ (קשה כק"ס. למע' מהטבע השכל. שידוך ע"י שקרים דוקא). קכט (ז. פנימי חיצוני דאוי"א). קלח (כנ"ל). קסז (ז. הנשמות בג"ע). קע (כנ"ל). רלו (ז. או"א ממשך אור חדש). רמג (יעקב ורחל, ישראל ורחל). רנג (כנ"ל). רסו (כנ"ל). רצג (ז. או"א להוליד נשמות דאצי'). שי (ישראל

חטא: לג (עון זכר, חטא נקבה). שמג
(שאלו לחכי נפש החוטאת כו').
ע"ע עון.

חטה: תא (כ"ב אתון דאורייתא. חלב
חטים ישביעך).

חידוש: קו (התפעלות מדבר חידוש דוקא).
קלג (בכ"י יהיו בעיניך כחדשים). רלד-
רלה (המשכת אור חדש ע"י מס"ג).
רמטרנ (ע"ד הנ"ל. חידוש ממש
וחידוש הישנות). תלחחלט (כנ"ל).
תפו (התפעלות מדבר חידוש דוקא).
ע"ע בריאת העולם. זווג.

חיות, ת. הקדש: חד (עלאין, תתאין).
חיים, חי: קסא (חי מתנועע). שמח (חכי
נק' חי, בינה אלקים חיים). שפאשפב
(יסוד נק' חי). שפד (אהללה את ה'
בחי). תל (חכי נק' חי). תמה (בינה
חיים, חכי חי החיים). תמו (מכלכל
חיים בחסד). תגגתנד (חי עולם חיי
שעה. חי העולמים).
ע"ע אלקים (א. חיים).

חכם, חכמים: ד (הרואה את הנולד). יא
(כנ"ל). טז (כנ"ל). מ (עיניו בראשו). נ
(ראיתי איש חכם בעיניו גר). סא
(הרואה את הנולד). עו (הרצצה
להחכים יעסוק בד"מ). רטז (ראיתי
איש חכם בעיניו גר). ריז (הולך אחר
חכמים יחכם).

חכמה, חו"ב: ב (התחלקות הצירופי
אותיות ע"י חכ'. חכ' עצמה למע'
מהתחלקות. כולם בחכ' עשית. חכ'
כעשי' לפניו). ג (אאלפך חכ' אאלפך
בינה). ד (איזהו חכם הרואה את
הנולד). ה (חו"ב אין יש). רט (מקור
החכ' חכ' הגלוי). אאלפך חכ' כו'.
נרמות בצירוד אות אלף ובאות ח'.
ואו"ס למע' מחכ'. חו"ב מקורים
מיוחדים. כולם בחכ' עשית. חו"ב
פעולתם במדות). יא (איזהו חכם
הרואה כו'). יכ"ג (ע"ד הנ"ל רט). טז

סתים. שקנה חכ'. סנהדרין זקנים
דוקא. בסיני נדמה להם כזקן כו'). שי
(שקנה חכ').

זריעה: נט (אשריכם זורעי על כל מים.
זרעו לכם לצדקה גר).
ע"ע ספיחים. צמיחה.

- ח -

חָדָשׁ - ע"ע חידוש.

חָדָשׁ - ע"ע אב; ר"ח.

חזה: פב (אשכול של ענבים סחטה גר).
רכה (בא נחש על חזה כו'). שטו
(אשכול של ענבים גר).

חוטם: רצט. שג.

חולת: תט (חולת אהבה). תמט (כנ"ל). תנ
(חש בראשו יעסוק בתורה). תנג (חולת
אהבה).

ע"ע רפואה.

חומה: ת.

ע"ע ערוגה.

חוני המעגל: שט.

חוץ לארץ - ע"ע ארץ ישראל.

חוצפה: אל"ב (התנשאות הס"א).

חושך: כא (ברישא חשוכא הדר נהורא.
ישח חושך סתרו). נח"נט (כנ"ל. מגו
חשוכא אשתמודע נהורא. לאהפכא
חשול"ג). שכח (ברישא חשוכא הדר
נהורא. ויהי הענן ההחושך גר). תיב
(נק' אור בלישנא מעליא). תיא (אצי'
ובריאה חושך, יצירה אור. ישח חושך
סתרו). תסט (מח' חושך, דבור אור).
תפה (לאהפכא חשול"ג).

ע"ע כתר.

חותם: שעב"שעג (פתוחי חותם). ת (כנ"ל
אותיות חמות, תחום. דיו"כ דהו"ר).
תא (פתוחי חותם. כי כתב גר ונחתם
גר אין להשיב). תמה (כנ"ל).

חותן: קט (החיוב בכבוד חותנו וחמותו).
חזת: קלב.

ובינה אלקים חיים). שגב (חכ' נק' אבא מצד היותה מקור הרחמים). שנו (אין יש). שגח (בחכ' אתברירו). שעד (ל"ב נחיות חכ'). שעה (כנ"ל). שפא (מחובר עם כל הנבראים). שפה (פנימי חכ' למע' מהתלבשות במל'). חכים ולא בחכ' ידיעא). שצו (כולם בחכ' עשית בבניה). תג (בחכ' אתברירו. פנימי וחיצוני חכ', מיס וקרח). תיח (בחכ' אתברירו. והחכ' תחיי). תכ (בערך הכתר חכ' הוא גילוי). תכא (פנימי וחיצוני החכ', אור ומים). תכב (חכ' דין גדולות). תל (כולם בחכ' עשית בבניה). תלג (חכים ולא בחכ' ידיעא). תלט (חכ' שרשה מאלקות שלמע' משכל). תמה-תמו (חוי"ב חיי החיים חיים. משכיל ושכל. חכ' נק' ראשית. מחכ' ולמטה השתל' ער"ע). תפוח-תפח (התלבשות אוא"ס בחכ'. חכ' נק' אמת. כח מה. ע"י החכ' דוקא מגיעים לנקודת האמת. חוי"ב אין יש).

ע"ע אור"א; חכס; יסוד (אבא ואימא); כבוד; לב; מדות; שכל.

חכמת אוח"ע - ע"ע אוח"ע.

תלב: קלא"ב (דס נעכר ונעשה חלב).

חלול השם: פו. קמ.

חלום: קלד (מהרהורי לבו). שח (ותחלימיני

והחיניני. אין חלום בלא דב"ט. היינו

כחולמים). ישזו (כנ"ל).

חמור: נט"ס (משלחי רגל השור והחמור.

אפי' בתקופת תמו קירא ל').

חמות - ע"ע כלה.

חמץ: שנח"שס (בתודה ובשתה"ל. חמץ

ומצה).

חן: קעט. קפו.

חנוד: קמה.

חנון: שסח"שסט (חנון ורחום ה').

חנם: נח (נהמא דכסופא). שפד (לעו"ז.

זכרנו גוי במצרים חנם).

(חכ' בראשו וחכ' בסוף. שמו ושם בנו. איזהו חכס הרואה כו'). כ (חכ' ומח אור"כ). לג (כולם בחכ' עשית). נא (חכ' - רא"י). סא"סב (יסוד אבא ואימא. רא"י ושמיעה). עו (חכים ולא בחכ' ידיעא). קא (כולם בחכ' עשית). קיב (חוי"ב עזן ונהר). קטו (חב"ד). קיז (כנ"ל). קכה (חכים ולא בחכ' ידיעא). קכח (חכ' נק' ג"כ גבורה. בחכ' אתברירו). קלג (חכס בבניה). קלו (חכים ולא בחכ' ידיעא). קנ (חכ' גובר על בינה). קנא (מצרף לחכ'). קנג (כולם בחכ' עשית). קנה (חכ' כח מ"ה. חוי"ב סופר וספר). קנודקנה (חכ' ומל' נעוץ תב"ס וסב"ת). קסג (חכ' נק' אור ומים). קעב (חוי"ב עזן ונהר). קצא (אין יש). קצו (עזן ונהר). רה (כנ"ל). רו (ח"ע וח"ת). ריא (ח"ע ח"ת. שמו ושם בנו). ריג"ריד (כנ"ל). ריח (בחכ' אתברירו). רלו (עזן ונהר). רנ (חכ' שיש בה תענוג ושאיך בה תענוג). רסב (ונהר יצא מעזן - בינה מעתיק. והחכ' מאן תמצא). רסז (חוי"ב רא"י בהירה וברדך מסך. בינה יש). עדר (הצמצומים מחכ' לכינה. כולם בחכ' עשית). ערה (ל"ב פליאות חכ'. חוי"ב אין יש). רעז (חכים ולא בחכ' ידיעא). רצט (בינה לפעמים למע' מחכ'). שב"שג (כנ"ל. חוי"ב ים ונהר). שז"שח (חוי"ב חוי"ג). שט (בחכ' אתברירו). שיד (חכ' נק' חסד ונק' דין). שיז"שיח (בחכ' אתברירו). שכו (חכים ולא בחכ' ידיעא. אאלפך חכ'). שמג (נק' אתה. חכ' מלאה דינין. שאלו לחכ' נפש החוטאת כו'). שמה שמו (חכ' דאצי מקור הגבול. כולם בחכ' עשית. מתפתחא לל"ב שבילין. ח"ס. בחכ' אתברירו). שמרשמו (בינה אם הבנים. כולם בחכ' עשית בבניה). שמו (חוי"ב עזן ונהר). שמח (חכ' חי,

כ"ו). חצא (משמח חתן עם הכלה).
חצב (ח"כ הקב"ה וכנס"י). חצר-חצה
(כנ"ל). ישראל ותורה. ביום חתונתו זו
מ"ת. משמח ח"כ וחתן עם הכלה).
ע"ע חותן; כלה.

— ט —

טבילה — ע"ע גה"ד.
טבע: צא (טבע ולמע' מהטבע). שנו
(גימט' אלקים).
ע"ע נס.

טהור, טהרה: עט (טהור, קדוש). תג
(חוקתי עליכם מים טהורים).
ע"ע הבא לטהר; משנה (ו' סדרי
משנה); שרץ.

טחירו: עט.
טוב, טו"ר: כב (ובטובך הגדול). צ
(תערוכת טו"ר). קטג (טבע הטוב
להטיב). קעג (טוב מאד). שנח
(תערוכת טו"ר). ססה"שו (טוב —
יסוד. זכר רב טובך. ורב טוב לבית
ישראל). שפט (טוב — יסוד דע"י).
תמד (גומח"ט — חכ").
ע"ע התבוננות; רע.

טיפה: לא (איך טיפה יורדת מלמעלה כ"ו).
רסה (כנ"ל).

הולדה; ולד.
טל: רסה. שכור-שכת.
ע"ע מן.
טעמי מצות — ע"ע מצות; תלמד.
טעמים, פרטים; כב (גרשיים).

— י —

יבל, יובל: כז (בקמץ, בחולם, במלאפום).
רסח.
יגיעה: יח. שפד (בקדושה, ובלעו"ז חנם).
תנח.
יד: מט (ספוק ידים. חג"ת). סב (כאשר

חסד, חו"ג: מא (חסד נקי' מים). מט
(רישי' דמלאכ בחו"ג אחתקן). נ
(חסדים מגולים ומכוסים). קיא (כנ"ל).
קידקטו (חו"ג בתורה. התכללותם).
קכא (כנ"ל). קכח (כנ"ל). קלה
(התכללותם). רי (כנ"ל). רסו (חסדים
מגולים ומכוסים). רסח (כנ"ל). רעט
(גם חסד בעצם מהותו הוא עלי'
הסתלקות). רפד (בכל דבר יש חו"ג).
רפזרפח (חו"ג דע"י). שז"שט (כנ"ל).
מקורם מחו"ב). שיא (התכללותם).
שיגשיד (מקורם מחו"ב. חו"ג דע"י).
שנה (חסד נקי' גדולה). שסג (כנ"ל).
שעב (חסד דז"א כולל כל המדות.
יומם יצוה ה' חסדו). שפב (ה"ח). שצז
(התכללותם). תיז (יחודם לע"ל). תכה
(התכללותם). תמו (רב חסד). תעז
(קטנותי מכל החסדים).
ע"ע גבורה; דור (כ"ו דורות כ"ו);
מושכל; נוצר.

חסיד: שנב"שנד (חסידיו — נשמות, עבדיו
— מלאכים). שע (וחסידיך יברכוכה).
שפג (חסיד בכל מעשיו). חטרתטז
(הלתו בקהל חסידים).
חפירה: קי (י' חפירות).
חפץ: קד (בצירה, בקמץ).
חצוניות ופנימיות: כח (קבלה הוא חיצוני,
השפעה הוא פנימי). קצב-קצג (חצוני
שבעלין פנימי' לחתחון. מעלת
החצוני על הפנימי). קצטר (כנ"ל).
חצונים — ע"ע קליפות.
חציר: שצח"שצט.

חצר: ססא (חצרותיו בתהלה. מלי' דאצ"י).
חקל תפוחי קדישין: קעג. קפג. רצ.
ע"ע שבת.

חשבון: רטז (מלי'). שצז (כנ"ל).
ע"ע חשובה (מארי דחושבנא).
חתן וכלה, חתונה: א (חתן המשכת התורה,
כלה אותיות התורה. שמחת חו"כ. ה'
קולות). תנה (לכה דודי לקראת כלה

הוי, אלקים; כב (ז"פ ה. הוא האלקים בתפי' נעילה). כד (שמש ומגן ה"א). מא (הוי' אלקינו). קסא (ה. הוא הא.). קסג (או"כ. הוי' ה. לי לא.). שיח (ה' אלקיו עמו). שנו (דעו כי ה. הוא הא.). שפד (או"כ). תמג (ה' אלקינו ואלקי אבותינו). חסד (שמש ומגן ה"א). חעז (כנ"ל).

יהושע: ריב (לכנה. איש אשר רוח - רוחו של כאור"א). חסה (כנ"ל).

יהי רצון - ע"ע רצון.
יחנן, ריב"ז: לא (א"י באיזה דרך כר). לו (כנ"ל).

יום: יח (יום ולילה - שמחה ומרירות). כא (ימות עולם). כב (אריכות ימים - א"א. ימי קדם). לג (יום ולילה - שמחה ומרירות). נד (ימים יוצרו גר). נד (התהוות הנשמה בכ"י). סו (יום ולילה). צו (י"ב שעות הוי' היום כר). קי (ימי קדם). קלג (בכ"י יהיו בעיניך כחדשים). קמג (י"ב שעות הוי' היום כר). קעא (יום יסוד ז"א. יומם יסוד אבא). קפב (כנ"ל. יום ולילה יחוד זו"ג. יהי ערב ויהי בוקר יום אחד). קצו (יום ליום יביע אומר). רל (י"ב שעות הוי' היום כר). רלא-רלג (יום ולילה משפיע ומקבל. בלילה הסתלקות החיות). רמ (ר ימים ו"ק דאצי. ר ימי בראשית - שמקבלים מחכי שנק' ראשית). רמא-רמג (יום הששי). רנב (ו"ק דאצי. יום הששי). רנו (ששת ימים עשה גר ולא בששת). שכח (יום ולילה. משפיע ומקבל). שעב (יומם יצוה ה' חסדו). שעז (בירורי ר' ימי החול). תלו (אהבה נק' יום). תלח (מוחין חדשים בכ"י. יום ליום יביע אומר גר. יום ולילה).

יום הכפורים: כב (ז"פ ה' הוא האלקים בתפי' נעילה). קה (גילוי פנימי ע"י. שלימות העליות). תכח (עומק דעומק). ע"ע י"ה.

ירים משה ידו גר). קז (אשר נשאתי ידי גר - יד ימין). שד"ה (זרועות דא"א). שפ (ידיך יחידך). תכז (הגבהת הידים למע' מהראש). תמז (כנ"ל. יד הגדולה). תסא-תסב (כנ"ל. וידינו פרושות כנשרי שמים. ספוק ידים).

ידיעה: קנט (תכלית ההתבוננות הידיעה שא"א לידע). קסא (ידיעת היום השבות גר). רל (דע מה למעלה ממך - גילוי הנשמה שלמע' מהגוף). שלד (לית מח' תפיסא ב"י - ואיך יתכן הדבקות בו במחשבה). שלו (ידיעת גר אין עוד). שמש-שנ (השגת הנבראים במקורם שיך רק ע"י צמצומים. דאיהו אחידע כו לכ"ח לפום שעורא דילי). שנה (א"א לנו להשיג למע' מבחי' א"א דעשי'). שנו (ר"ע ד"ת. דעו כי ה' הוא האלקים). תכז (נודע מציאותו ולא מהותו). תלג (כנ"ל).

י"ה (שם): שפא. שפג. תיד.
יחודה: כה (בחי' שמו"ע). רכד-רכז (מעשה יהודה ותמר).

יחודה, ר"י: גט (תנוי בנויקין הוי).
הוי' (שם): יד (הוי' בניקוד). כא-כב (הוי' יחתו מריביו). לט (הי' הוה ויהי). נ (י"ה ו"ה - מוחין ומדות). עד (י' באצי' כר). קיא (ר' צמצומים). קלט (הוי' הוי'). קצ (הוי' - הוא ובית דינו. י' חכ' כר. הוי' אורות, ושאר השמות כלים. הוי' בניקוד). קצו (והוי'). רב (כנ"ל קצ-קצו). רמד (ז"א דאצי. יום הששי ויכולו השמים ר"ת הוי'). רנו (י' באצי' כר. קוצש"י). רעא (הי' הוה ויהי). ערב (י' צמצום כר). רעג (הוי' יחתו מריביו). שנו (חכ'). שצו (הוי' בז"א והמספר שלו במל'). תמא (ר' צמצומים). חסד (אור ולא מאור).

ע"ע י"ה.

ימי השבוע - ע"ע יום.

ימין ושמאל: קז (השיב אחור ימינו גר).
קכ (לאכללא שמאלא בימינא). קמח
(כנ"ל). רפ (ימינא שליט על שמאלא).
רפז (ימינך פשוטה לקבל שבים). שיח
(כנ"ל). תט-תי (שמאלו תחת לראשי
גר. מימינו אש דת למו). תכז-תכח
(ימינך פשוטה לקבל שבים). תנח (ימין
ושמאל תפרוצי). תצב (ימינו
תחבקני).

ע"ע שמאל.

יניקה: קלב-קלג.

יסוד: סא (יסו"א, אימא). סז (יסו"א). צד
(יסו"א, אימא). קכ (ה' יסודות. נק'
כל. כנישו דכל נהורין). קעא (יסו"א
מגיע עד יסוד ז"א). קעז (ביסו"א גנז
יסוד ע"י). רמבר-רמג (ענינו מצ"ע
וענינו מצד ההכנה לעלי הנוק'). רסו
(יסו"א גנז ביסוד אימא. יסו"א מגיע
עד יסוד ז"א). רעא (כנישו דכל
נהורין. צדיק כתמר יפרח גר). שנהד
שנו (נק' יחיד. כנישו דכל נהורין).
שסה (כולל נו"ה. עולה עד הכתר).
שסה-שסו (נק' טוב. יסוד דא"א נק'
רב טוב. יסוד דא"א מתפשט עד יסוד
ז"א). שסז-שסח (יסודות אין מספר).
שפא (נק' חי. טוב. ט"ו יסודות). שפב
(השפעה פנימי' דיסוד נק' חי. והשפעה
חיצוני' נק' צדיק). שפח (יתום. יסו"א
ארוך. יסו"א קצר). תלט (כהשפעת
החיות מספירה לספירה יש קטרוגים
משא"כ כשבא ליסוד). חמו (יסו"א).
תנא (תכלית הביטול. אינה נמנית בה'
קולות). תנו (אם יגאלך טוב). תנח
(צ"ע תצ"ת).

יסורים: מז (אשרי הגבר גר). פ (יסורי
הגוף לתועלת הנפש ולתועלת הגוף).
פט (אולת אדם תסלף דרכו גר). קס
(רחמים גדולים). רכח. שלז (ע"י עניות
יסורים התגברות אהבת ה'. אין בן

יום טוב: קמט (שלמי שמחה). שס (מוחין
דאימא).

יונה: תמט (ל' אונאה).

יוסף: ריג (נחן משנותיו לדה. יסוד. חכ'
תתאה). רמד (וימצאהו איש גר' תועה
בשדה). שנה-שנו (יסוד. בן יחיד
לאמו). שפח (יתום לאמו).

יופי: שסג (בנשים יותר מבאנשים. אין
אשה אלא ליופי).

יורה ומלקוש: ה.

יחד: עז (יחד בעצם ויחד נפרד). רז
(יחד זו"נ. עיקר היחד מסט'
דשמאלא). רח (יחד מיני' ובי'. יחד
נשמות הגבוהות ויחד נשמות
הנמוכות).
ע"ע זוג.

יחד קוב"ה ושכינתו: שמ (לשם יחד
כר').

יחור' יחור' - ע"ע ק"ש.

יחיד: שנה-שנו (יסוד נק' יחיד). תצב
(יחיד חה"ע מלך).
ע"ע אחד.

יחידה - ע"ע נפש.

יין: כד (בחי' שוב. נכנס יין יצא סוד.
משמח אלקים). כח-כט (כנ"ל. מגלה
הפנימיות). ל (בינה). סב-סג (כנ"ל
כד-ל). פב-פג (כנ"ל. יכול להסתעף
ממנו רע. רק כשנחסט מקרי יין. יין
המשומר בענביו משי"ב). קמט (חמרא
ורחא פקחין. אנברו חמרא אדודקי').
שח (מעלת השמרים. יין המשומר
בענביו משי"ב). שטו (כנ"ל). שטז
(חמר טב דשכך על דורדייא). תמט
(יין המשומר).

ים: כז (כד סליק ימא לגלגרי כו'). נה
(מצולות ים - קליפות). קמד-קמה (ים
יבשה). קנג (מי הים בל"ג). רו (כל
הנחלים הולכים אל הים). שפו (ים
יבשה). שפח (מדינת הים). תפט
(רשעים נמשלו לגלי הים).

יראה; כו (חילוק יראה ופחד). מד (יר"ש כמורא בוי"ד). צו (כנ"ל).

ע"ע אהבה ויראה.

ירוק - ע"ע גונים.

ירושלים: רט (בנות ירושלים - נשמות הנמוכות). שצ (חיצוני מל'). שצט (כנ"ל). תכו (כנ"ל).

ירידה צורך עלי: נד. נח. עח. פא. קכא. קכו. רנו.

ע"ע עלי.

יריעות: שכט (כ"ח באמה ולא אמות. מצד עצמן הם בל"ג).

יש: עדר (למטה אין ולמע' יש). שיד (כתר ב"פ יש). תפא (יחד יש האמיתי ויש הנגלה). תפג (כנ"ל).

ע"ע אין; ביטול.

יש מאין: עח (ימ"א אף דמך הכל כו'. אין אפשרי ימ"א). שלו (ימ"א אינו כדמין חיות הנפש בגוף). שמט (כנ"ל). שנט (כנ"ל).

ישועה: שפה.

ישראל: א (להם נסיונות יותר מבאוה"ע).

יז (ישראל הוא נשמה. ישראל עלו במחשבה). לח (ברא כרעא דאבוה). מ (לי ראש). מג (כנ"ל). נה (כנ"ל). סא (בניי - נו"ה דז"א). עט (עלו במח'). צ (ערבים זכ"ז). צג (כל המיצר לישראל נעשה ראש). קכב (ס"ד שרשים). קצו (בני בכורי ישראל. עלו במח'). רנט (עלו במח'). ער (כנ"ל). תלת קשרין ישראל אורייתא וקובה). ערב (הבחירה בהם שרשה בעצמות). שישיא (ישראל זוטא ויש"ס). שיט (כנ"ל. לי ראש). שמישמא (דלעילא דלתחא. כי שרית עם אלקים גר. ישראל עלו במח'). שעה (עלו במח'). שצ (ישראל סבא - מדוח דתוהו). תא (עלו במח'). תז (ישראל ויעקב - דעת ויסוד). תיד (וירם קרן לעמו).

ע"ע זוג; מלאכים ונשמות; נשמות.

יוד בא אלא בשביל יסורין). תיט (יסורין ממרקין).

יעקב: כו (בחיר שבאבות. קו האמצעי).

נט"ס (כנ"ל. מטתו שלימה. לא מת -

לא שיך בו שביה"כ. תתן אמת

ליעקב). פד (כללא דאבהן. נשא שתי

אחיות). קלב (י' עקב. חוזה). יעקב

מלבר). קפח"קפט (ויקרא שמו יעקב.

קו האמצעי). ריג (נתן משנותיו לדוד).

רסח (עומד ומשמש במרום). שיט

(יעקב וישראל, מדות ומוחין). שפה

(אשרי שא"ל יעקב בעזרו. תיקון.

עקב). שפו (תתן אמת ליעקב). תז (י'

עקב, יס"א, ישראל דעת עלין). תמט

(יעקב מלבר). תעה (וירא ויאמר מה

נורא גר). תפ (קטונתי מכל החסדים -

לשתי מחנות. הסתרת וגילוי החסדים

דאברהם). תצה"תצו (יעקב לבן. י'

עקב).

ע"ע זוג.

יפה שעה א' בהשומע"ט בעוה"ז כו': קיב"קיד. קלח. קצה.

יצחק: כו (גבורה וכלול בו חסד). נט"ס

(יצא ממנו עשו. שיך ממנו בחי

שבה"כ. ותכהן עיניו. רשפי אש ועלי.

בחי אמת). פד (יצא ממנו עשו). קמד

(מלשון צחוק). רח"רי (יחד יצחק

ורבקה. תיקן תפלת מנחה). ריג (לא

נתן משנותיו לדוד). שיב (רישי' דעשו

בעטפוי דיצחק). שכג (כנ"ל). תסז

(בגילוי יראה ובפנימי אהבה).

יציאת מצרים - ע"ע מצרים; קריעת ים סוף.

יצר טוב, יצר הרע: לב (לעולם ירגיז כו').

מב (בכל לבבך - בשני יצריך). נה

(כנ"ל). פה (כל הגדול מחבירו יצרו

גדול כו'). תג (בראתי יצה"ר בראתי לו

תורה כו'). תצ (יצה"ר נמשל לגלי

הים).

ע"ע בכל לבבך.

יחוס: שפח.
 יחרו: קם (עתה ידעתי גר').
 דלא קבילת דכר נק' כל כר). ח (כלה)
 חמותה - מלי וכינה).
 ע"ע חתן; חותן.

כליות: קצב (כ. יועצוח). קצט (כנ"ל).
 כלים: כ (כ. ולבושים). מז (דירו דהקב"ה
 במאנין תבירין). עה (כלים ולבושים).
 ערעח (פנימי וחיצוני). קטב (לי
 כלים דאצי'). קצב (פנימי אמצעי
 חיצון). רעח (כ. ולבושים). שכט (מצד
 עצמותם הם בבע"ג). תלד-תלה (לי
 כלים דאצי' גר"נ לבי"ע. פנימי
 חיצוני). תעט (נק' תקונין).
 ע"ע או"כ.

כלל ופרט: רעא. רעז (חושב"כ
 וחושבע"פ).

כנור: כח. שצור-שצז. חיז. חכד.
 ע"ע לעתיד לבא.

כנף, כנפיים: רסד. חד. חסא-חסב.
 כסא: סו (לפני כסאו הכל משתחרים).
 כסיל: נ (לא יחפור כסיל בתבונה. ראיתי
 - תקוה לכסיל ממנו). רטז (כנ"ל).

כסף - ע"ע קנין.
 כעט: קמ.

כפוף: שעח-שעט (נופלים, כפופים). שפז.
 תמה.

כפור: תו.

כרוז - ע"ע תפלה (שמו"ע - כרוח
 נסיק כר').

כריעה: נו (כורע בברוך). חמב (כנ"ל).
 תמה (כנ"ל).

כתר: כ"כב (איהו תפיס בכלהו עלמין כר').
 מאיר ע"י פרסא. המתנשא מימור"ע.
 אינו מתלבש בבי"ע. ע"ס בל"ג. ימי
 קדם והרי חושך). קי (אם הוא במנין
 הע"ס. ימי קדם). קיב (תרו"ך עמודי
 אור). קכח (רחמים פשוטים). קלח
 (ממוצע. אינו נמנה בהע"ס). קצב
 (כנ"ל). קצט (כנ"ל). רד (איהו תפיס
 בכלהו עלמין כר'). רפא-רפג (ארוממך
 - מלי שבכתר. המתנשא מימור"ע.

- 2 -

כבוד: יט. רסט.

כבוד: א (על כל כבוד חופה. תורה). קצג
 (הראני נא את כבודך. ל"ב נתיבות
 חכמה). רא (כנ"ל. כבוד חכמים
 ינחלו). שעד (כבוד מלכותך יאמרו.
 לבנת"ח). שעה (וכבוד הדר מלכותו.
 לבנת"ח). תיט (כנ"ל - רא).
 ע"ע מקום.

כבוט: מא (כבסני מעוני). נד.

כד: קכד-קכה (כ"ד ספרין דאורייתא).
 כדכד: חפג.

כה: שע (יברכו כ"ה).

כהנים: רכח-רכט (בת כהן. נק' אב.
 אכילתם. כהן בע"מ).
 כוונה: יג (הצלחה).

ע"ע מצות (מצ"כ): ק"ש (ע"כ מצות
 כוונה כר').

כוכב: שצא. חיב. תטו.

כוס: פג"פד (כוס של ברכה). שע (דמלכא
 משיחא ארך לוגין). שפה (כש"ב. כוס
 ישועות).

כור: שטז (כור הברזל).

כה: ע (כל העונה כר' בכל כחו - כח
 מ"ה). קסא-קסב (כח הפועל בנפעל).
 ריג (כח אדני'). חמא (קול ה' בכח.
 אהה עשית בכחך).

כל: קכ (יסוד. כי כל בשו"א). רלד (נש"ב.
 יסוד אימא. בכל לבי דרשתין). שעט
 (יסוד. מלי. כל כלה. כי כל בשו"א.
 נש"ב). תצא (כל כלה).

כל תגובה ביותר יורד למטה ביותר: ד. יא.
 צא. צג. צד. קלט. קסח. קצג. קצד. ר.
 שטו. שע. תמה.

כלת: רמד (כנס"י. כלתה נפשי). שעט (עד

ממוצע. פנימי וחיצוני. כשב"כ. רעדכ"ר. (סדכ"ס). שיד (תר"ך. ב"פ יש). שכו (ג"ר ח"ת, פנימי וחיצוני. אם נמנה במנין הע"ס). שלב-שלג (אוכם הוא לגבי עה"ע). שמג (נק' הוא. אוכם הוא לגבי עה"ע). שסב' שסג (אינו נמנה עם הע"ס. ארוממך - פנימי וחיצוני הכתר). סוד-סה (ישת חושך סתרו. לית מחשבה תפיסא ביי'). שפ-שפא (אינו נמנה עם הע"ס. משפיע לבד ואינו מקבל). תיא (אוכם הוא קמי עה"ע). תיח (ישת חושך סתרו. לעת"ל יתגלה למטה). תכ (ישת חושך סתרו). תכו (עומק ועומק דעומק). תמ (אם נמנה במנין הי"ס). תנג (טורי חשוכא). תפז (כתר יתנו לך גר). תצז (לעת"ל יתגלה למטה).

לא, לו: רגירד (ולוא אנחנו עמו).
לאה ורחל: צז (עקבי לאה ברישא דרחל). קנא (כנ"ל). רב (כנ"ל). שיט (לאה דינא קשיא. אוחיות אלה). שצב-שצג (עקבי לאה ברישא דרחל). תיח (דינא קשיא ורפיא). תכו (דינא רפיא). ע"ע וזוג; לעולם ה' דברך.

— ל —

לכז: ג (כו תלוי עיקר חיות האדם). יט (כבדא לבא ומחא). כב (נקודת הלב). כט (לב העליזין). מא (לב נשבר, ומרירות). מב (טמטוס הלב כאבן). מה (לב נשבר). נב (הלב רואה). נד (לב נשבר). נט (נקודת הלב). סב (בר לבב). קו (נקודת הלב). קמט (לב אחד לאביו שבשמים). קסג (לב מגביל האהבה). קצה (לבא לפומא לא גלי). קצז (כנ"ל). רלד (ל"ב נתיבות חכ'). בכל לבי דרשתין). רמט"רו (כנ"ל). רסח (פליג לכל שייפין). שצ' (הרופא לשבורי לב. דפק שבלב). תא (לבא לפומא לא גלי). תפב (בלא לב ולב).

לבנות: לא-לב.
לבושים: כ (ל. וכלים). עה (כנ"ל). קמא (מאני מכבדוחא. ענינם בשביל הוולת). קנו (בעשרה לבושים כו'). רעח (לבושי הנשמה בג"ע. ל. וכלים). שכו (ל. וכלים). תב (לבושי' כתלג חיור).
לבן (בן בתואל); תצה-תצז.
לבן (גזן); תב (לבושי' כתלג חיור). ע"ע גונים.
לבנה: רכא-רכט (מיעוטה ומילואה. הביאו עלי כפרה כו'). ערב-ג (כנ"ל). חסא (אור המקבל). ע"ע ר"ח; שמש.
לבנון: רעא (יסוד עתיק). לחות - ע"ע ארן (א. הברית). ליים: קמח (תנופתם ע"י אהרן). רעז-רפ (אשלימו ההוא פגימו דעלמא כו'). שפט (ועבד הלוי הוא). ע"ע שיר (ש. הלוי). לזיתן: קמג. קמד-קנא. שפט (הרג הנקבה וסירס הזכר). ע"ע קניניא. לחם: כט (לחמי לאשי). סב (ל. דגן). קלב (לחמי לאשי). שנט' (שתי הלחם). לידה - ע"ע הולדה. לילה: פה (עת יניקת החיצונים. תרעין דג"ע אסתימו בלילה). רל (עסק התורה בלילה. ובלילה מאי קעביד כו'). רצא (ותקם בעוד לילה גר'). שסב (ואמונתך בלילה). שסח (רננה ברמשא). תיב (אור בלישנא מעליא). ע"ע יום. לעולם ה' דברך נצב בשמים: כא (כתר דרחל בז"א). רפב (כנ"ל). ע"ע בריה"ע (מחדש בכי"ח); עש"מ. לעתיד לבא: פג-פד (כוס של ברכה דלע"ל). צ (יבורר עה"ד ולא יקבלו הת"ח מע"ה). קד-קה (גילוי מל' דא"ס פנימי ע"י. ותשחק ליום אחרון. שלימות העליות). קלג-קלה (לא

בחפזן תצאו גר'. קנ (א"ח עט"ב).
 קסט־קצא (השגת פנימיות התורה, ולא
 יכנף עוד מורדן). ריד (כוסי רוי'). רטו
 (ביום ההוא יצאו מ"ח גר'). רכח (הי'
 מדי חודש בחודשו גר'. והי' אור הלבנה
 כאור החמה). שכה (א"ח עט"ב). שסב
 (כנור של עשרה נימין. כיבוש קני
 קניזי וקדמוני). שעז (א"ח עט"ב).
 שפה (ואת רוח הטומאה אעביר גר').
 שפט (וּו"נ שוין בקומתן). תטו (שיר
 חדש. עלי' בקדושה גופא ולא
 בירורים). תטז (נשמות חדשות). תטר
 תיז (התכללות יושר ועגולים, חו"ג).
 תיח (גילוי כתר למטה). תיט (וּו"נ
 שוין בקומתן. א"ח עט"ב). תכ (ועמדו
 זרים גו'. והיו מלכים אומנין). תסא
 (וּו"נ שוין בקומתן. והי' אור הלבנה
 כאור החמה). תסג־תסד (ולא יהי' לך
 עוד השמש גו'). תעד (אפס בלחך
 גואלינו לימות המשיח. גילוי אלקות
 למטה ולא יהי' תשוקה לעלי'). תפג
 (יחד יש האמיתי והיש הנגלה. לעתיד
 לבא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה.
 גילוי מלי' דא"ס למטה. מנוחה
 לחה"ע). תצו (ועמדו רגליו גר ונבקע
 הר הזיתים. גילוי הכתר למטה. עתידים
 צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש).

ע"ע משיח; קניגיא; רגל.

לשם שמיים; קלא. קלד־ה.

ע"ע פרנסה.

לשמה; לבי'ג (מעיקרא כי עבד אינש
 אדעת'י דנפשי' עבדי). נ (למען שמי
 יכבד ה'). סופט (שלא ע"מ לקבל
 פרס נאמר רק על מה שמקיים מצד
 החיוב, משא"כ מה שמוסיף על
 החיוב). צב (לימד לשמה). חנ (כנ"ל).

מאור; תכא (מאור כתר, אור חכ'). תסד.

תעו (אור הכלול במאור).
 מאמרות - ע"ע עשרה מאמרות.
 מארי החושבנא - ע"ע תשובה (מארי
 החושבנא).

מגן - ע"ע אברהם; הוי' אלקים.

מקָדָר: קמט (תהו). רמו (מדור הקליפות).
 מדות: קנו (הלשון; שלא כמדת בו"ד מדת
 הקב"ה). רלד (הפיכת מדה"ד
 למדה"ר). רמטרנ (כנ"ל). שמח
 (כנ"ל). תו (כנ"ל).

מדות ומוחיין; ט (פעולת חו"ב בהמדות).
 טז"ח (מדות טבעיים ושכליים. שרשם
 למע' מהשכל. לפעמים אין מוח שליט
 על הלב). מח (חיצוני ופנימי המדות,
 טבעיים ושכליים. מקורם מבינה.
 הסתלקות המוחין בעת התפעלות
 המדות). נח (הסתלקות המוחין -
 כנ"ל). קכג (מדות טבעיים ושכליים.
 מדות שרשם מתוהו למע' מהשכל).
 רלב (מדות שרשם בהרצון שלמע'
 מהשכל). שיט (מדות שרשם מעצם
 הנפש). שכג־שכה (כנ"ל. שרשם למע'
 מהשכל. גילויים מהשכל). שעג
 (טבעיים ושכליים. לפי שכלו יהולל
 איש). שצ־שצא (כנ"ל. במדות הארה
 חיצוני' דאו"א). שצד (פרסא בין מדות
 למוחיין). תד (כנ"ל).

ע"ע מוח.

מדות, י"ג מדות הרחמים; קלח־ט. רסה.
 רעז. רפז. שמו. שנא־שנב. שסג. שפא.

תה. תמו.

ע"ע א"ל.

מדינת היים; שפח.

מ"ה וּב"ן; ריז־רכא (בירור אחר בירור).
 תיט.

ע"ע ע"ב.

מחירות; תא־תב.

מוח, מוחיין; יט (כלי אל הנשמה). כ
 גדלות השכל תלוי בגדלות המוח).

עהעו (כנ"ל). קסג (כנ"ל). רסח (אופן

להנשמה. דלעו"ז לבושים צואים). מא
(כנ"ל. מח' היא נצחית). מב (גר"ג).
מב (בתפילה יש מח' משא"כ בת"ת).
נג (דלעו"ז. מח' נצחית). נד (דלעו"ז
לבושים דקליפה. מח' קלי' דקה.
מעשה קלי' גסה). צב (אות ה"א.
מחור"מ בלימד התורה). צג (לא
להתעצב ממח"ז). צד (מח"ט הקב"ה
מצרפה למעשה). צו (בקדושה). קלו
(מחור"ד רחניים). קלח (במח' אחת
נבה"ע). רה (מח' נצחית). רכו
(העלאת המח"ז). רעא (כך עלה
במחשבה). שעב"שעג (מחור"ד התהוותו
ממדות שבשכל ושבלב). שצב"שצג
(מחור"ד). תיח (מחור"ד - דינא קשיא
דינא רפיא). תכג (כנ"ל).

מט"ט - ע"ע אליעזר; נער.

מטי ולא מטי; ערב. שכו.

מטרי; ה (ונתח' מטר - יורה ומלקוש).

ע"ע גשם.

מי; סב.

מיכאל; סו. קסב. ריח (מיכאל באחת כו').

ע"ע מלאכים ונשמות (מיכאל מקריב

כו').

מיפת; רכד.

מילויים; יב (מילוי ה' הוא ג"כ ה'). ריג

(דאדני. מילוי דמילוי).

מים; ל (קודם בה"ע הי' מים במים. מ"ע

מ"ת. ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים.

מ"ת בוכים). מא"מב (חסד. מחייתו

אח האבן). נט (זורעי על כל מים). סד

(מים ושמן בתורה). קו (מים חיים).

קכד (פנימי חסד). קכו (כנ"ל). קמו

(חסד). קסג (חכ'). רד"רה (מגדלים

חכמים ומגדלים טפשים. חכ'. חסד.

אין להם גוון. מים משפיע והארץ

מקבל). תג (חכ'). תי (חכ').

ע"ע אור מים רקיע; אש מים רוח.

מ"ן ומ"ד; עד. קו. קכ. קכד"קכה (מ"ד

שלפני המ"ן). קכו (כנ"ל). רד"ח.

קבלתו מהלב). רעו (מו"ס). רפו

(גדלות השכל תלוי בגדלות המוח).

רצה (דגדלות חקטנות. ג' ד' מוחין.

מו"ס). רצורצט (כנ"ל. אור וכלי

היכל). ש"שו (כנ"ל). שיד (מו"ס).

שיט (דגדלות חקטנות. מוח שליט על

הלב). שמג"שמו (מו"ס). שפא (חיותו

באברים). תמו (דגדלות). תע (חיותו

באברים). תעב (חיותו באברים). תעח

(מסתיר ומגלה השכל. קרומא דחפיף

על מוחא).

ע"ע גלגלתא; ז"א (ל"ב שבילין);

מדות ומוחין.

מופ; רכו (גימט' אלקים). רכט (כהן

בע"מ).

מוסף; תפד"תפט.

מושכל מורגש מוטבע. רסו.

מותרות - ע"ע קדש עצמך.

מזונות; צ"קא (י"ב שעות כו' שלישיות

יושב חן).

ע"ע מזל.

מזל, מזלות; ח (ונוצר ונקה). כח (אין לך

עשב כו'). עה (כנ"ל). צא (השפעה

בדרך הטבע). קכב (מזל הנשמה. מזלי

חזי. אין לך עשב כו'). קכו (כנ"ל).

קכו (שכלים נבדלים). קלה (אין לך

עשב כו'). קצח (בני חיי ומווני לאו

בזכותא כו'. הכל תלוי במזל אפי' כו'.

י"ג מזלות. לי מפעיל). רג (כנ"ל).

רעג"ד (אין לך עשב כו'). שיד (הכל

תלוי במזל כו'). שמב (אין לך עשב

כו'). תמד (לי מפעיל. הכל תלוי במזל

כו'. בני חיי ומווני כו'. ונוצר ונקה).

תמה (מעשה דר"א בן פדת אפשר

דמתילדת בשעתא דמווני כו').

ע"ע או"א; נוצר.

מזרח - ע"ע רוחות.

מחילה - ע"ע סליחה.

מחשבה, מחור"מ; לא"לג (קדושה

דלעו"ז). לז (גר"ג). לט (לבושים

וגופני, חיצוני ופנימי. מלאכים מעילוי שבחיצוני, ונשמות מתחתונה שבפנימי. לא ניתנה להם תורה. קעד (חיצוני ופנימי). קפג (כנ"ל). רכא (מיכאל מקריב נשמותיהן כר). רל (נשמות קרובים יותר לאלקות. מלאך בשליש עולם עומד). שנב־שנד (חסידיו - נשמות, ועבדיו - מלאכים. שרים ועבדים). שעו (דבור ומח'). שפו (ים - מלאכים, ארץ - נשמות. במלאכים יותר הביטול, בנשמות יותר הארת העונג). תא (חיצוני ופנימי). תכו (כנ"ל). תלו (כנ"ל). תמדחמה (זווג רחני וגופני. מלאכים מדבר ה').

מלוכה, ממשלה: סה. שעו. תנב.

מלחמה: רכג (כי תצא למלחמה - עבדת הבירורים). רכדו (לפעמים מניחים השונא להתגבר קצת בכדי לצחו אח"כ).

מלך: תעה (שום תשים עליך מלך. הכרת המלך).

ע"ע דוד; מלוכה.

מלכות, ספי' המג. יב (שרשה ממל' דא"ס. כתר מל'). טז (אימא מקנא בכורסי'). כא (כתר חגי'ת נה"י דמל' דאצי. רגלי' יורדות גר. ז"א ומל' אדם עלאה ואדם תתאה). כד (אשה בעלה משמחה - מל' ח"א). נז (נק' שעה). סד (יש לה ז' מקיפים). סה (נק' שם). צו (בנינה מהגבורות). צט (אותיות בפנימי חיצוני מל'). קה (בנינה מהגבורות). קלא (נקודה תחת יסוד). קלרז (חיצוני. התנשאות. נק' דבור. נק' עטרה. בנינה מהמלכיות דהע"ס). קנו־קנה (חכ' ומל' נעוץ תחב"ס וסוב"ת). קסא (פתח ושער. ז"א ומל' - אדם דאצי' ואדם דבריאה). קסט (שפחה מל' דיצי' כי חירש גבירתה מל' דאצי'). קעז (בינה ומל' עלדאתכ"ס). קצ (בנינה מהמלכיות

ריח־רכא. רסה. רעא. רפה־רפו. שלט. שמט (מ"ד שלפני המ"ן). שנד. שפג. שפד. שיג. תח־תט (מ"ד שלפני המ"ן). תלח.

מלאכים: א (בקשו קיום המצוות אבל לא ת"ת). טז"ז (חיות ובהמות. מדותם טבעיים ובלתי משתנים. שרשם מתוהו. שרפים וחיות ואופנים). כא (אברים דשכינתא). כו (ארכין). כט (קרביים). לה (טבילתם בנה"ד לפני אמירתם שירה. עיני ה'). קכג (דו"ר טבעיים. אמירתם ג"פ קדוש ב"יב שעות). קכד (קכו (כנ"ל). קכט (כנ"ל). קלו (אמירתם קדוש וברוך). קלז (שירתם. קרביים). קסד (בקשחם התורה ומענת משה). קסו (מלאכים מעלמין סתימין ומעלמין דאתגליין). קסח (אין בהם הולדה). קסח (כנ"ל - קסד). ריו (בהארט אור עליון מהם מתבטלים). רכ (ביטולם ביטול היש ולא המהות). רכא (הושיט אצבעו ביניהם כר). רל (מלאך בשליש עולם עומד). רלא (אברי דשכינתא. בלילה בבחי' שינה. שירתם בלילה). שנג (עבדים. נק' בשם ה'). שנה (עושה מלאכיו רוחות). שעד (אין מספר. התהוותם מצירופי העש"מ). שצח (יוצר משרתים ואשר משרתיו. אלף טורין). תיא (ל' שליח. מלאכיו יצי', צבאיו עשי'). תסז (קרב וכליות יזמרו לשמך). ע"ע אצבע; מלאכים ונשמות.

מלאכים ונשמות. מ. ישראל: א (ישראל למע' ממלאכים. תורה שייך רק לישראל). יד (מיכאל מקריב נשמותיהן כר). יז (ישראל למע' ממלאכים). כה (מיכאל מקריב כר. שירתם בכל בוקר). סז (מיכאל מקריב כר). סט (דבור הקב"ה עם המלאכים הוא רק לצורך ישראל). עה (חיצוני ופנימי). עח (כנ"ל). קסה־קסח (זווג רחני

מו"א למל' לפני השפעה הפנימית).
 תנו (שרשה למע' מן החכ'). תנו (קומי
 צאי כו' התערי מעפר כו'). תסא (אין
 לה אור עצמי. עולמתא כו' דלית לה
 עינין). תפ-תפא (או"כ במל'. במל'
 לא הי' שבה"כ). תצא (א"ח עט"ב).
 תצב (למען יזמך כבוד).
 ע"ע ז"א; יחד (זו"נ); לאה ורחל;
 לעתיד לבא (א"ח עט"ב); מלוכה.
 מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע: רצח"ט. שג.
 ע"ע מ"ן ומ"ד; עלי; עלין.
 מלקות: קס (רחמים גמורים. אמירת והוא
 רחום).
 ממכ"ע, סוכ"ע: י. יב. סה. פ. תמא. תצב.
 ע"ע אוה"ע.
 ממשלה - ע"ע מלוכה.
 מן: לו (אמירת פ' המן בכ"י. ולקטו דבר
 יום ביומו גר'. המן הי' מבחי' משה).
 רמ-רמא (איש אל יותר ממנו גר'). רנב
 (כנ"ל). רנ"ז (לא ירד בשבת. טלא
 דנטיף מעתיקא). שצח (טלא דנטיף
 מעתיקא. דק מחוספס. וחם השמש
 ונמס). תו (ככפור).
 מנחת: קעו. קפג-קפד.
 מנורה: שצח (מנורה בדרום).
 מנחת: ל (עולה ומנחה). רי (אליהו לא
 נענה אלא בתפילת המנחה. אמירת
 מגן אברהם גם במנחה).
 מנשה (בן חזקיה); שיח.
 מסירות נפש: יג (מס"נ דאחד ואהבת גר'.
 ב' בחי' מס"נ העלאה והמשכה). לח
 (שייך בישראל מצד הנשמה. ירושה
 בכאור"א מישראל). מו (מס"נ דבכל
 נפשך אינה נחשבת למ"ע בתורה. מצד
 שרש נש"י). נד (תפלה). קט"קי (צ"ל
 גם כלב הכשרי. י' הרוגי מלכות. מס"נ
 דראב"ד דרע"ק). קלה (שלא להפרד
 אפי' לפי שעה). רל (מחיצוני הנשמה
 ומעצם הנשמה). רלה (ממשך אור
 חדש). רלו (כנ"ל). שמא (מאמ"ס

דהע"ס. שם הוי' בלי ניקוד). רב
 (כנ"ל). ריא (חיצוני. חכ' תחאה). ריב
 (ללמג"כ). ריג (דינין). רטו (בחי'
 ההתגלות של כל דבר נק' מל'. נק':
 עפר, אחורג, קול ודבור). רטז (נק'
 חשבון). רכא (ירידתה לבי"ע רק מל'
 שבמל' או כתר שבמל'). רכה (ע"ד
 הנ"ל). רכו (יניקת החיצונים
 מחיצוניותה). רלא (ז"א ומל'). רמד
 (עלייתה בשבת לבינה). רמה (נק'
 מקום. פנימי וחיצוני המל' - עיר
 ושדה). רפא-רפב (ט' אחרונות באו לה
 בבחי' תוס'. כתר מל'. ענינה ממוצע
 התגלות. כתר דנוק' דבוק באחורי
 ז"א). רפד (שרשה ממל' דא"ק). רפה
 (נקודה תחת היסוד. אות ה"א. עששית
 דמקבלא כל נהורין). רצ (אילת השחר.
 נק' מלאך ומלך. כל הכינניים רומזים
 על חיצוניותה). רצא (ותקם בעד לילה
 גר'). שמו (נק' ארץ. עיקר בנינה
 מהגבורות). שנד (אלקים אל דמי לך).
 שנט (רגלי' יורדות מות. מפייה אנו
 חייץ). שסא (נק' חצר. נק' בת עין).
 שסג (במל' הארת הכתר יותר מבז"א.
 אין אשה אלא ליופי). שסט (ראש
 לשועלים). שעב (עיקר בנינה
 מהגבורות). שעה (מלכותו - מל'
 דתבונה, מלכותך - מל' דאצי'). שעו
 (מל' סחם, ומלכותך. מלכותך מלכות
 כ"ע. חב"ד דמל' בכריאה, חג"ת ביצי'
 נה"י בעש"י). שעז (בזה"ג בבחי'
 נפילה). שעט (עיקר בנינה מהגבורות.
 ואל אישך תשוקתך). שפו (נק' ים,
 ארץ). שצב-שצג (מל' דתבונה ומל'
 דז"א. ללמג"כ. נק' ענוה). שצו-שצז
 (כינוי המל', פנימי וחיצוני. שיר
 וצמאון המל'. נק' חשבון). חיד-חטו
 (שיר המל'). חמו (ללמג"כ. עששית
 דמקבלא כל נהורין). חנג (ללמג"כ.
 חיים שאולים). חנה (השפעה חיצוני

מצולה - ע"ע ים.

מצות: ה (המשכה). מצות ה'. נק' בשם צדקה). נג (ל' צווחא. נגד רמ"ח אברים. מצות צריכות כוונה. תורה אברים פנימים, מצות אברים חיצונים). פופט (מה שמצד החיוב צ"ל שלא ע"מ לקבל פרס, ומה שמוסיפין אפ"ל ע"מ לק"פ). קח (תומ"צ להוסיף אורות באצי). קיב"קיג (תר"ך עמדי אור. טעמי מצות לא נתגלו עד לע"ל. שבר מצוה מצוה). קיד (התכללות חו"ג). קכא (כנ"ל). קלח (תר"ך גימט' כתר). קסח (לאהפכא חשול"ג). רלו (שרשם מעתיק, אך שם אין תופסים מקום). רנא (ע"ד הנ"ל). תלו (רמ"ח אברים דמלכא). תפה (בירורי נוגה לאהפכא חשול"ג). תצד (תענוג העליון).

ע"ע תורה.

מצרים: יט (ערות הארץ. פגם הברית). מה (ע"ד הנ"ל). קלא (גלות וגאולת מצרים עיבור ולידה). קלג"ד (יצי"מ בכ"י. יצי"מ במנוסה ולע"ל לא במנוסה). רה (חכמת מצרים). רכב (ריאמר אל עמו גר). רכד (כשחמל משה על הילדים הוציאו לו נשמה דמיכה כר). רצו (מיצר מי). שב (כנ"ל. יצי"מ - ממיצר הבינה). שפו (מצר ים).

מקום: קנח (ברוך כבוד ה' ממקומו). קסד (הוא מקומו שע כר). רלא (זמן ומקום - שית אלפי שני ושית אלפי פרסא). רמה (מל'). רמודרט (ברוך כבוד ה' ממקומו). שמח (חי לעד - מקום, קים לנצח - זמן). תלט (ברוך גר ממקומו). תפו (אי מקום כבודו). מקיף, מ. ופנימי: רעורעח (מ. דאו"י דאו"ח). רצורצו. ש. שי. שכ. מקלו תפ (כי במקלי עברתי גר). מר: כ (כמר מדלי).

שבכ"א). תנג (כלות הנפש דתפילה). תעד (העיקר לגמור בדעתו על מס"נ ועי"ז מסייעין מלמעלה למס"נ אמית'). תעה (מס"נ דבריאה דאצי). תפד (מס"נ בק"ש. העלאת מ"ן לאו"א). תפד-תפט (כנ"ל).

תספר: שסח (שם כולל למספר גדול הוא רק זכר וסימן). שצא-שצב (מונה מספר לכוכבים. ולתבונתו איך מספר). שצד-שצצה (כנ"ל).

תספרי: ג (אלף). טז (ע. קל. רס). סה (ע). ע (כנ"ל). קפ (ק. ש). קפא (ג. ל). קפו (ק. ש. ג). קפח (ל). קצב (ג. ד). קצב (לב). ריב (ע). ריג (כח. ל. לז). רלב (ח"י אלף. יחידות עשיריות מאות אלפים). רמא (וא"ו). רמט (מט). רעג"ה (לב). רעו (בן עשרים). רפו (כנ"ל. בן שבעים). רצה (מט. ע). רצו (בן ט'. בן י"ג). ש (כנ"ל). שי (כנ"ל. בן ב'). שיא (שלישי המכריע). שיד (תרך). שכ (בן ט'). שכט-של (כח). שלב (שלישי המכריע). שנ (לא). שסב (ז. יו"ד). שסב (כ). שע (קנ. רכ. רכא. שע). שפא (טו). שפה (ה). שצ (קפד). שצו (רנ). תנא (ה. ק. תק).

ע"ע רביע.

מעבר - ע"ע התלבושות.

מעויבה - ערוגה.

מעין: תפ (תהום מעין נהר).

מעלה, משה - ע"ע עליון ותחתון.

מעמקים: קה"קו. רלג"רלה. רמט"רנ. תכו. ע"ע עומק.

מערב - ע"ע רחות.

מעשה, עשי: קצ (נוק'). קצורקצח (עשי לעילא). רג (כנ"ל). רנה (השפלת השכל בכח המעשה). שמו (לשון חיקון). שצו (עשי בבניה). תג (לשון חיקון). תג (כנ"ל שצו-תג). תפד (לעשות לתקן).

מצת: שנח"שס (מצה חמץ).

מרגלים: לב (ע"י גערת משה באה להם
החרטה).

מרום: תיא.

מרים: חז"רט (בארה של מרים).

מרירות: יח (תשו"ת). לט (כנ"ל). מא
(מרירות, לב נשבר). מה. נד. צב (פעם)
אחת (בחודש). קלב. קס (מרירות וצער
שרשו מ"ג מדות הרחמים).

מרכבה: לח (עילאה ותתאה). קמד (דבר
גדול מעשה מרכבה כר). שלד.

משה: ה (שכינה מדברת מתוך גרונו). טז
(כי סר לראות). ס (עדאחכ"ס. בעלה
דמטרוניתא. ראה מדת אמת ויפול על
פניו). סא (משה שבכאו"א. יסו"א.

וידבר ה' אל משה גר). סב (כאשר
ירים משה ידו). קלג (יסו"א. מ"ה.
תורה ניתנה על ידו). קלט (כבד פה).

קסא (משה מלגאו). קסט (ולא ידע
איש את קבורתו. נקבר בחו"ל). קצג-
קצה (בקשתו הראני נא את כבודך).
רטו (האצלת רוחו ליהושע והוקנים).

יח"ר"ט (משה ואליהו. ונחנו מ"ה.
כבד פה. מ' יום בהר). רכא (עניו מכל
האדם יכול ממה"ש כר). רנט (הוצרך
לאכו"ש. מצד עצם נפשו הבהמית ה'

יכול להמשך לרע). שנג (בינה דיצי").
שעה (משה עבדי). חמט (משה מלגאו
ועקב מלבר). תג (דעת. הללמ"מ).
חסא (הראהו ה' א"י לפני מותו. סמוך
להסתלקותו כפני חמה). תסד (כנ"ל.
הטעם שלא נכנס לארץ). תסו
(נבואתו). תפב (משה ומשיח. משה
ואליהו).

ע"ע מן.

משיח: ריד (דוד מ"י חי וקיים קאי
במשיח). תפב (משיח ומשה. במשיח
יש הגנלה מיוחד עם יש האמיתי. יכול
להשיג גם למטה בגשמ"י עוה"ז. בן
דוד ולא דוד עצמו. דוד בר נפלי

משא"כ משיח יהי נשתאה בבטן
הנוק).

ע"ע גאולה.

משיכה - ע"ע קנין.

משכן: שכת"של (קרשים ויריעות).

ע"ע יריעות.

משל: יא (משל הקדמוני - תורה). קח (ג'
אלפים משל). קצג. שנ (בדוגמת
שערות). שצד (אור של תולדה).

משנה: נו (ר קצוות). קסד (אחתא דההוא
נער). קסט (ו"ק דיצי"). ערב (דרך
קצרה). תנא (ר' סדרי משנה. זרעים
חסד שבחסד כר). תעו (נגעים
ואהלות).

ע"ע שמירה.

משפט: שפו (עושה משפט לעשוקים.
משפט איהו רחמי). תעד (משפטיך
תהום רבה).

ע"ע אוה"ע (משפט כתוב).

משפיע ומקבל - ע"ע השפעה.

מת: נח (ניצוצין שנפלו בשבה"כ. אבי
אבות הטומאה).

מתן תורה: א (מלאכים בקשו מצוות ולא
ת"ת). יד (בגילוי אנכי כו' העולם
נשאר בטבעו). לו (אכילת מן לפני
קבלת התורה). מז (עכדו"ד פרוחה
נשמתן). סב (הקדמת נעשה לנשמע).

קז"קח (מ"ת וקיום המצות דהאבות
מעלתן ועג"ז). קמא (ע"י הקדמת
הדאת יתרו). רב (האבות לא זכו לזה).

רפ (הכ"ו דורות שעד מ"ת שהיו
ניזונין בחסדו של הקב"ה). שמ
(הקדמת נעשה לנשמע). תעד (ביום
חתונתו זו מ"ת).

נבואת: טז (נביא נק' רואה. חיצוני חכ').
שלה (בריאה. נו"ה דאצי").

הקימותי את בריחי אתך. נח - חז).
 קפודח (ג' בני נח. שיעור תיבת נח ג'
 מאות אמה כר).

נחש: רצ.

ע"ע חוה.

נטילת ידיים: תסב.

ניסה - ע"ע מצרים.

נס: רכז. רלד (נס וטבע. מי שאמר לשמן
 וידיק כר). שנו (נס וטבע. ארבעה
 צריכים להודות). תס.

ע"ע מול (מעשה דר"א בן פדת).

נסיונות: א (לגלות האהמ"ס שביראלי).

נספים: כד (נסוך היין). כח"ל (כנ"ל. נק'
 שתי'. נסוך עד התהום).

נעוץ תחלתו בסופו וסב"ת: קנודח. קצב"ג.

רא. רו. רפב. שכו. שסג. תכודח (ובחי

שמגיעה גם למטה מהסוף). תמו.

נעילה - ע"ע יהכ"פ.

נער: קו (נער ישראל ואוהבהו). קסט

(מט"ט דיצי'. נער הייתי גם זקנתי).

נעשה ונשמע - ע"ע מ"ח.

נפילה: שעז"ט (נופלים, כפופים. נפלה לא

חוסף קום).

נפילים: קסד. תפב.

נפילת אפים: כה.

נפש: א (נרנח"י). יח (כנ"ל). יט (נר"נ -

כבדא לבא ומוחא. נרנח"י נקי' צלם).

כ"כא (נרנח"י - בעולמות). כב

(יחידה). כח (פנימיות וחיצוניות כנ.

הארם). לד (נר"ן - מחדו"מ). עז (הנ.

וכוחותי). צח (כנ"ל. תרי"ג כוחות

הנ.). קי (נרנח"י). קיז (נרנח"י). קכה

(עצמות הנ.). קפח (יחידה). שי

(כנ"ל). שכו (כנ"ל). שלז (נ. - רצון).

שלח (נרנח"י. נר"נ - כבדא לבא

ומוחא). שפג (הללי נפשי. נר"נ - מלי

ז"א ובינה). תלא (יחידה). חלג (נ.

וכוחותי). תמט (רבת שבעה לה

נפשנו). תנט (עצם הנ. אינה מתפעלת

מפעולות הגוף). תסח (יחידה). תעא

נבוכדנצר: קמג.

נגן - ע"ע שיר.

נגע: קנב (עונג).

נדב ואביהוא: תנג. תסה.

נדח: שצ (נדחי ישראל יכנס. אם יהי

נדחך גר).

נדיב: שפד (קליפות).

נחמא דכסופא - ע"ע חנם.

נחר: קעה (ונהר יוצא גר. ומשם יפרד).

קפד (כנ"ל). קצו (כנ"ל). רדיו (כנ"ל).

ד' הנהרות. נהרא ונהרא ופשטי. פרת

הוא דמעיקרא). תפ (תהום, מעין, נ.).

ע"ע חו"ב.

נח"ד לה (טבילת המלאכים בנה"ד לפני

אמירתם שירה).

נוגת: תעט (לי הגיון). תפג"ד (מלאים זיו

ומפיקים נוגה).

ע"ע קליפות.

נוכה, נסתר - ע"ע אתה. גבורה. הוא.

מלי. קדש. שם.

נוצם: שצ.

נוצר, ונוצר: ג (ונוצר חסד לאלפים.

אוהיות צנור). ז (כנ"ל. נוצר חסד

ועושה חסד. כ"כא (אוהיות צנור

ורצון). רא. רעז. תמד (אוהיות צנור).

תמו (כנ"ל. רצון. ונוצר חסד לאלפים).

ע"ע או"א (יונקים ממולות).

נורא: שסד"סה.

נח: קעג (נייחא דרוחא). קעה (כנ"ל. תקון

חטא אדה"ר. יסוד. איש האדמה).

קערוז (תיבת נח מלי' דבינה, עדאתכ"ס.

נח יס"א. ג' בני נח. מהעבור בתיבה

יב"ח נגרם תולדות נשמות רבות).

קעז"ט (איש צדיק. את האלקים

התהלך נח. נח - חן. נייחא דרוחא).

קפ"א (תמים הי' בדורותיו. שיעור

תיבת נח ג' מאות אמה ארכה כר).

קפג"ד (תיקן חטא אדה"ר. נח יסוד

אבא. תיבת נח יסוד בינה. ג' בני נח).

קפה"ו (יסוד אבא. יסוד ז"א.

עלי' ובירור נה"ב. שרשה באצי'. מול
הנשמה. ס"ר שרשים). קכו (כנ"ל).
קמו (כמי נמלך בנשמותיהן כר). קסו
(מעצמות טפת אבא. כח ההולדה בהם
בווגם בנ"ע). רט (בנות ירושלים).
רכח"ט (כת כחן. בת נדיב). רל (רק
חיצוניותה מתלבשת בגוף. גילוי עצם
הנשמה למע' מגילוי אליהו). רסט
(רצונה להכלל בשרשה). רעא (כמי
נמלך בנשמותיהן כר). רצא (נ. דאצי'
הנק' אחים ורעים, איך מתלבים
בלבוש הנברא). שגב (שרשם מז"א
דאצי'. רחמנות על עצם ירדחתם).
שגב"ג (מבינה וממלי' דיצירה). שעה
(כמי נמלך בנשמותיהן כר). תטז
(לע"ל נ. חדשות). תכח (כמי נמלך
כר).

ע"ע גוף ונפש.

נתינת: ירד"טו (ונתת מהודך עליו, שנחסר
מהנותן).

סוכ"ע - ע"ע ממכ"ע.

סוכת: רסו (לע"ל אוה"ע מבעטים בסוכה).

שעז (סוכת דוד הנופלת).

סומא - ע"ע עזר.

סוס: שצט (אותיות. זכרים נקבות. לא

בגבורת הסוס גר).

סוף מעשה במחשבה תחלה: צה. קמו.

שלא. תמו. תנו. תצא.

ע"ע נערץ תחב"ס.

סופר ספר וספור: צו. קא"ג. קנא. קנב.

קנה"ז.

סיני: תנ.

סליחת: כא"ב (שרשו). צב (חנן המרבה

לסלוח). קלח (שרשו). רפו (כנ"ל). שו.

שדמ (כנ"ל). תו (כנ"ל). תמה (כנ"ל).

תמו (כנ"ל). תמח (כנ"ל). סלח לנו

אבינו כי חטאנו).

(כנ"ל). תעב (משכנו במוח). תעז (הנ.
וכוחותי').

ע"ע גוף ונפש.

נפח"א, נפח"ב: לא"ב (פנים ואחור.

מלחמתם). לרו (התבוננות שמצד

נפח"א ושמצד נפח"ב. צלם ממוצע

המחברים). נב. קיז (משכנם במוח ולב).

קכג (שרשם מתקן ותהו). קכ"ז

(כנ"ל). רנט. רסד. שכה (תקן ותהו).

נה"י: מט. קטו. קל. קצא"קצג. קצב (נה"י

שבעליון כתר לתחתון). קצט"ר. רמה

(עליית נה"י בשבת). רסו. רעז. רצו.

שי. שלח. שנו (נו"ה). שצו (איהו

בנצח ואיהי בהדה). תכה (התכללות

נו"ה. בנצח ג"כ גבורה). תנרדח (נה"י

לבר מגופא. נצח ענף החסד. מנצח

אפ"ל יניקת החיצונים. נצח ישראל לא

ישקר).

נקודות: קטב (נ. קו שטח).

נקודות: יד.

נקודות, פרטי הג"ז (קמץ. פתח קמץ.

פתח). יד (פתח. צירה. סגול). שח

(חולם). תב (חיריק).

נר: שצו.

נשיאות כפים: חסב.

נשיקין: נב. ע. קסה.

נשים - ע"ע אשה.

נשמות: יז (אינו כמו שסוברים העולם

שנשמה הוא השכל. חלק אלף' ממעל.

אשר נשמה באפו). יח (ברחא

דמלכא). כז (נוני ימא). לח (אינו

השכל. ענינו מס"נ שלמע' מהשכל).

לט (גלותו בתוך הגוף. נקי ראש). מ

(נר ה' נשמת אדם. טבעה לעלות כאור

האש. מה שנק' נר ולא אש. למע'

מהשכל). מה (נק' ראש). מז (נהורא

דנשמתא). נח (קדם ירדתן כלולות

במקורן). עד (נבראת שלא ע"י מאמר.

טהורה היא כר). צב (טבעה לעלות

כאור האש). קכא"קכד (ירידתה צורך

עבד; פו (אל תהיו כעבדים – לקבל פרוס).
שעה (נשמות הגבוהות ג"כ נק'
עבדים).

ע"ע בן; שר.

עבורה; קמב (אפשריותה לגבי הקב"ה).
העד (כלל גדול בעבודת ה' שהעיקר
הוא הגמירת דעת ועי"ז מסייעין
מלמעלה למדרי' אמיתי').

ע"ז: שלוח (וסרתם ועבדתם. רצון גשמי
הוא ע"ז). שפד.

עגולים ויושר; יז. רנח. שסו. תטז"ז. תלט.
תפד.

עד; תלט (מעולם ועד עולם – לשון עזר).
עד שלא נבח"ע ח"י הוא ושמו בלבד –
ע"ע שם.

עובר – ע"ע ולד. עיבור.

עוגב; כח.

עזר; שפד (אזמרה לאלקי בעזרי).

עול, קב"ע; קנח (קבעומ"ש לפני התפלה).
רכג (ק. דלע"ז). תעה (קבעומ"ש –
קבלה בלבד אף שאינה אמיתית).

עולה; ל (ע. ומנחה).

עולם, עולמות; לד (עולמות א"ס). נו (חיי
עולם). סה (עוה"ב – מלוכה, עוה"ז –
ממשלה. לעלם ולעלמי עלמיא). רלא
(שית אלפי שני ושית אלפי פרסא).
שלו (עלמא דשיקרא). תלט (מעולם
ועד עולם – אצי' ובי"ע). תמג (עולם
חסד יבנה).
ע"ע אבי"ע.

עוה"ב; טר"ז (בי' נברא עוה"ב. בינה).
קיב"ג (בינה). נהנין מזיו השכינה.
תענוג מהשגת טעמי המצות). קעא
(מאן דנטיר ברית אית לי' חלק
לעוה"ב). קפא (בינה דאצי'). רסב
(עולם התענוג. אלף הו'). תעג"ד
(צדיקים אין להם מנוחה כר', משא"כ
בימות המשיח). תעד (עין לא ראתה
אלקים וזאתך גר').

ע"ע ג"ע. יפה שעה א' כר'.

סנחריב; כו (במחנה סנחריב והשמיע ה'
את הוד קולו). שיא (כנ"ל).

סנפירים; קנ"קנא.

ספור – ע"ע גדולה (אספרנה). סופר.

ספירות. שמים (מספרים).

ספיחים; שפח.

ספירות; יד (ע"ס בלי מה). כב (ספירות

דכתר בל"ג). ערו (אנת הוא חד ולא

בחושבן. ע"ס הגנוחות). קיא (ע"ס

הגנוחות). קטו (עשרה מאמרות. ע"ס

בנפש). קיז (אורות). קלו (ע"ס

הגנוחות). קנב"ד (ע"ס בלי מה. לשון

מספר. משל מעשר טיפות שנבדלו

מהים). קנה (השמים מספרים). קנז"ח

(מתן עשר שאין להם סוף. נערץ

סוכ"ת ותב"ס). קפ (כל ספי' כלולה

מי' וי' מי'). קפז (כנ"ל). קצא"ב

(כנ"ל). קצט (כנ"ל. ג' בחי' ראש תוך

סוף. עשר ולא י"א). רמה (ע"ס בלי

מה). רפג (ע"ס הגנוחות). שכו (כנ"ל).

של (אנת הוא חד כר'). שלב"ג (ע"ס

הגנוחות. עשר ולא י"א). שלט (ע"ס

הגנוחות). שנד (מיוחדות במאצילין).

תלא (ע"ס בלי מה. מצד האורות

ביחוד והתכללות, מצד הכלים בריבוי

והתחלקות). תלג (ע"ס הגנוחות). תלה

(כנ"ל). תנא (ה' ס. כ"א כלולה ממאה

– ת"ק). תסז"ח (ע"ס הגנוחות.

שלהבת הקשורה בגחלת). תעא (כנ"ל).

ע"ע אמות.

ספרי; קה (וכתבנו בס. החיים).

ע"ע סופר.

סריס; סד.

סתימו דכל סתימין; רנא (עתיק).

סתר; קצב (ר"ת ראש תוך סוף). קצט

(כנ"ל).

– ע –

ע"ב ט"ג מ"ה ב"ן; שכו.

ע"ע מ"ה וב"ן.

ישברו. בכלי הע. חו"ג. וישא עיניו).
תעט (ע. וכח הרא"י). תצא (עיני כל
אליך ישברו).

עיר: רמהיו (ע. שדה ומדבר).

עלי, העלאה: יג"ד (הע. המשכה). כג
(ע"י ביטול דרגא הקדמת). כט (הע.
המשכה וממצע). צג (ע. לפני
ירידה). קעג (ע. גורמת ירידה). רפח
(ע. לפי"ע הירידה). תפא (צדיקים
שלמע' מבחי' עליות וירידות).

ע"ע מ"ן ומ"ד.

עלין ותחתון: יג (ב' אופנים
בהתחברותם). פ (סדר הבריאה שהת.
כפוץ ל.ע.). קנט (ב' אופנים
בהתחברותם). רעט (החילוקים דמעלה
ומטה רק מצד הכלים).

ע"ע כל הגבוה.

עלמא דאתגליא ועלדאתכ"ס: קמדה.
קעז.

ע"ה: רכו (אסור לאכול בשר).

עמוד: כה (ע. שבין געה"ע וגעה"ת. ד'
גוונין).

עמלק - ע"ע משה (כאשר ירים גר').

ענבים: פב.

ע"ע חוה; יין.

ענות: שצב (מל'. מעוחד עונים ה'. עקב ע.
יראת ה'). תיח (יפאר ענים בישועה).

ע"ע גדולה (במקום גדולתו כר').

עניות: שלו (אין בן דוד בא עד שתכלה
פרוטה מן הכיס). תנו (בך יחסו עני
עמי).

ע"ע דל; יסורים.

עץ הדעת: צ. תנד.

ע"ע אדה"ר.

עצבות: לב (ע"י מתגבר הרע). לט. צב
(כנ"ל). צג (לא להתעצב ממח"ז).
קטזייט (הטעם שאם יהי' בעיניו כרשע
לא יגיע לו עצבות מזה).

עקב: רנח"ט (עקבי א"ק. עקבתא
דמשחא). שצב (ע. ענוה יראת ה').

עומק, עמקות: נא (רוחב ועומק. חיצוני'
ופנימי' בינה). רפג (עשרה עומקים.
עו. שבעו.). רפד (עו. רום ועו. תחת).
רפח (כנ"ל). תכדח (כנ"ל. עשרה
עומקים. עו. רום ועו. תחת).

ע"ע דעת (העמקת הדעת). מעמקים.
עץ: לג (ע. זכר, חטא נקבה). מ (עונותיכם
מבדילים). מד (כנ"ל). נ (כנ"ל). צג
(נרשא ע.).

ע"ע חטא.

עונש - ע"ע שכר ועונש.

עור: שצג (ע. כעד עור. מל' דתבונה ומל'
דז"א). שצה (כנ"ל. למטה מהבשר,
ובשרשו למע' מהבשר).

עָוָה: שפז (ה' פוקח עורים).

עורב: שצט.

עטרה: קלו (בחי' מל'). רפא (אנשי כנה"ג
החזירו ע. ליושנה). רפח (כנ"ל).

עטרין: טז.

עיבור: קל (תלת גו תלת). קערוז (ע. ז"א
בבטן אימא יב"ח). קפדה (כנ"ל).
רצד (ט' ירחי לידה למעלה). רצה
(ע"מ). רצו (ע"מ. תלת גו תלת). שה
(כנ"ל). שי (ע"מ).

עילה ועלול: עה. קלה"ו. רפב (עלול דבוק
בעילתו). רפד (כנ"ל). שלא. תמו.

עילת העלות: שלג.

עין: ד (הארט החכ'. עיני העדה). טז

(חיצוני' חכ'). לו (ע. בע. יראו -
דנה"א ודנה"ב). שט (טהור עינים
מראות ברע). שיג (כנ"ל). שכו. שסא
(בח עין - מל' שמקבלת מחכ'). שעט
(עיני כל אליך ישברו). תיח (טהור
עינים מראות ברע). תלב (ע. וכח
הרא"י). תמט (אליך נשאתי את עיני
גר). תס"סא (ועינינו מאירות כשמש
וכירח. אור המקבל. לע"ל יהי' אור
עצמי. עולימתא כר זלית לה עיינין).
תסב"ד (ב' עינים בע. עליית המקבל,
המשכח המשפיע. עיני כל אליך

עקדת: כו (התכללות חו"ג).
 ע"ע אברהם.
 עקודים, נקודים: קלח. שכה. שדמ. תלא.
 עקיבא, ר"ע: נב (היו מניחין אותו בקרן
 זוית זו כו). קי (מס"ג שלו). שיב
 (נכנס בשלום ויצא בשלום).
 עקרה: רג (פקידת עקרות בר"ה). תלט
 (פקידת עקרות ע"י זווג פב"פ).
 ערב רב: רסז. תנב.
 ערוגה: ערה (ע. חומה מעזיבה).
 ערף: ג. סט. קלט. תעג.
 עשו: ס. שיב (ריש"י דע. בעטפוי דיצחק).
 שג (כנ"ל).
 עשוקים: שפו (ניצוצות).
 עש"י - ע"ע מעשה.
 עשרה מאמרות: ב (והלא במאמר א' כו).
 יח (כנ"ל). עד (מאמר נעשה אדם).
 קטו (ע"ס). קלח (עש"מ ומח' אחת).
 קעד (בח"י חיצוני). מאמר נעשה אדם
 אינו נמנה בכלל המא.). קפג"ד
 (הנשמות לא נזכר"י בעש"מ זולתי
 במאמר נעשה אדם). ערה (בראשית
 נמי מאמר הוא). רעז (כנ"ל). שעה
 (מאמר נעשה אדם). שפה (לאו אורחא
 דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא).
 תמו (האותיות דעש"מ המחיות כל
 דבר).
 עשיית: יט. קה. תכו.
 עת: שפ (ואתה נתן גי' אכלם בעתו. דבר
 בעתו מה טוב). תסה (כ"ח עתים. ואל
 יבוא בכל עת. אברכה אח' ה' בכל עת).
 עתיק: קד (חיצוני ופנימי ע"י). קכח
 (לית שמאלא בהאי עתיקא). רסט (איך
 שם שינוי). רלרז (שרש המצות. אין
 מעשה המצות חופסים מקום. ורב
 חסד. המשכת אור חדש). רנא (כנ"ל).
 ממוצע. סתימו דכל סתימין). רנו
 (ממוצע). רנח (כנ"ל). רסב (התגלותו
 בבניה). ער (ממוצע. ג' ראשין). רפג
 (לית שמאלא בהאי עתיקא). רפזח

— פ —

פאת: רפח. תה.
 פגם: יט (פ. הברית). קנ"קנא (פגימת
 הסכין). קעא (פ. הברית).
 פה: שנב. שנה. שנט (פיה פתחה בחכ').
 פורים: מז (ישראל היו בביטול במציאות).
 פחד: כו (חילוק פ. ויראה).
 ע"ע יראה.
 פלא: שכ"ז (פ. נפלא. עושה פ.). שמא
 (חיבור גשמי ורוחני). תכו (עושה
 נפלאות לבדו).
 פלפול: קמד. רסט. שנה.
 ע"ע קושי".
 פנים: כט (פ. צהובות). סד (הדרת פנים.
 הארת פ.). קלח (ועבור ה' על פניו -
 ע"ס דאצ"י). רלט (יאר ה' פניו). שסג
 (כנ"ל). שסט (באור פני מלך חיים).
 פנים, אחור: כט (וממוצע). קל (א. באחור,
 פ. באחור). קצד (וראית גי' ופני לא
 יראו).
 ע"ע אחוריים.
 פנימיות התורה: קסד (הח). קסח"עא
 (כנ"ל השגחה לעת"ל. במלי דאצ"י
 חיצוני התורה במלי דיצירה. מפ.
 אבא ופ. ע"י. כעת השגחה רק
 בחיצוני, חיצוני התורה בבחי' פ.).
 תנ (לימדה בביטול).
 פסולת: כט. רסט. שח (הטוב שבו). שטר"ז
 (כנ"ל).
 פסוד"ז - ע"ע תפלה.
 פסח: קמט (בפ. אין שלמי שמחה רק יום
 א'). רל"טרמ (תשביתו שאור
 מבתיכם).

עבדים). שפב (השפעה חיצוני דיסד.
צדיק משפיע השפעה גשמי בבני חי
ומוני). שפדח (צדיק וצדק). תעג (אין
להם מנוחה כו'). תפא (צ. שלמע'
מבחי עליות וירידות).

ע"ע דור. נשמות (במי נמלך). ת"ח.
צדיקים ובע"ת: קה. שלח (טעם שבע"ת
גדולים). שפח (בע"ח נק' גרים.
צריכים שמירה יתירה). תמח (טעם
שבע"ת גדולים).
ע"ע חשובה.

צדקת: ה (כל המצות נק' בשם צ.). לג (נק'
עשי'. צ. למעלה). לט. מב. נג (מקשר
כל חי נפשו לה'). נה. נט (איהו צדק
ואיהו צ.). פו (ע"מ שיחי בני כו').
כופין על הצדקה. די מחסורו ולענגו).
צג (חטאיך בצ. פרוק). צו. רסו (ע"מ
שיחי בני כו'). שפב. תכח (מתן בסתר
יכפה אף). תמו (גמ"ח). תעד (צדקתך
כהררי כו').

צוד: תעא.

צחוק, שחוק: קגד (יושב ומשחק עם
ליתן. ותשחק ליום אחרון). קמג
(כנ"ל. צחוק עשה לי אלקים).
ע"ע קניג'.

ציון: שפט (יסוד דנוק'. אלקך ציון). שצ
(פנימי' מל'). שצט (יסוד דנוק'). תכו
(כנ"ל).

צלם: יט (ציל'ם - נרנח"י). לו (עיקר
הביורים בצלם. ממוצע המחבר נה"א
ונה"ב). קסא (צ. דמות). שכ (אך בצ.
יתהלך איש).

צלצלי שמע, תרועת: תכה.

צמיחת: ה. כגיד (רקבון הגרעין). נט
(כנ"ל). קכט (מ"ן ומ"ד בכח הצומח).
תעח (רקבון הגרעין).
ע"ע זרעה.

צמצום: ג (במקום גדלתו - ענותנותו).
רו (כנ"ל. צ. בחכמה). כא (ברישא
חשובא וחדר נהורא). נח (כנ"ל). קיא

סקר"נ: צג.

ע"ע מסירות נפש.

פקידת: קפט"קצ. קצה. רב.

פרדס: רו (די שנכנסו לפרדס). שיב
(כנ"ל).

פרנסת: לו (שלילת דאגת הפרנסה. אמירת
פ' המן בכ"י). צב (עסק הפ. לש"ש).
ע"ע מוונות.

פרסא: כ"כא. רמו. רנח. שסו. שצד. חד.
ת"א. תיג. תסח. תצו.

פרת - ע"ע נהר.

פתוחי חותם - ע"ע חותם.

פתח: קסא (מל').

- צ -

צאן - ע"ע רדעה.

צבא: תיא"ב (הללוהו כל צבאיו).

צדיקים: לג (צדיק ובינוני). לו. נו (בדורות
האחרונים אין צדיק שנבדל מכל רע).
פו (בנשמות הגבוהות פוגמי גם דברים
קלים. כל הגדול מחבירו כו'). צ (גם
צ"ג מקבל מרשע גמור). קיגד (סוד
ה' ליראיו שנתגלה להם טעמי
המצות). קטו (צדיק טוב לו, ורע לו
ובינוני). קיח"ט (כנ"ל. מאמר איוב
בראת צדיקים. בני עלי' מועטים.
השבועה תהי צדיק כו'. הי' בעיניך
כרשע). קמד"קנ (ים ויבשה. ליתן
ושור הבר. צדיק יסוד עולם). קעח
(צדיק יסוד עולם). קפב (כנ"ל). קפה
(כנ"ל). רח (יחוד נשמות הגבוהות
ויחוד נשמות הנמוכות). רכד"ו
(התלבשותם בדברי הרשות כדי
לבררם. העלאתם המח"ו). רנט (מצד
עצמיות נפשם הבהמית היו יכולים
להמשך לרע). רעא (צדיק כתמר יפרח
גרי). שנב"ג (נשמות הגבוהות - בינה
דיצי', ונשמות שלמטה - מל' דיצי').
שעה (נשמות הגבוהות נק' ג"כ

(דאשחמע ודלא אשחמע). צורצה
(כנ"ל). קא (קול ה' חוצב להבות אש).
שעא (מג' יסודות אר"מ. קלקול הקול
סיבתו קלקול מיוזג היסודות. ה'
מוצאות הפה. חיצוני ז"א). תכד
(חיצוני המדות שבלב. קול עצוב, קול
שמחה. מיסודות אר"מ). תנא (ה'
קולות). תנח (קול ה' שובר ארזי
הלבנון).

קומת: קפא. קפח. שכט"של (שעור קומה
של יצ"ב). שצב (כנ"ל).
קול, ק. דשערי: רצה. רצו. שא. שנישנא.
קושיא: שט. תעה. תפח.
ע"ע פלפול.

קטן: ב (אינו יכול לדבר). קז (אהבת בן
קטן לאביו). רעו (עד בן כ' אין בו
מו"ס ואין לו זקן). רצו (מוחין
דקטנות). ש (כנ"ל). שי (כנ"ל). שיט
(כנ"ל). תנה (משל מבן יניק וקטן כו'
להשפעה חיצוני שלפני השפעה
פנימי).

ע"ע מספרים; עבור (ע"מ).

קטרת - ע"ע לבונה.

קידוש: סג. רעא.

קין ותבל - ע"ע אדה"ר.

קל: טז.

קליפות: לא"לב (נק' מתים). לג (אומרים
הב הב כר). לד (ג"ק וק"ג). מ"ד (ע"ד
הנ"ל). נ (יניקתם מבחי' הרגש
המדות). נד (באגוז קליפה קשה דקה).
נה (מצולות ים). סא (יניקתם
מהמדות). פה (יניקתם במקום שיש
שפע רב יותר. יניקתם בלילה ואפלה.
יניקתם יותר מחוק הקצוב). רכב"רכו
(קליפות דאבי"ע. שרי אה"ע. ידעיים
אח רבונם ומורדים בו. ס"מ לילית
ואגרת. אבק. קלי' דבריאה כותנתו
לש"ש. לפעמים מניחים אותם להתגבר
קצת כדי לנצחם אח"כ. יניקתם מבחי'
חיצוני ולבושים). רלח (יניקתם

(ד' צמצומים). קסג (צ. רשימו קו). רל
(השפלת חכם גדול בשכל קטן). רלא
(הסתלקות בחי' עצמותו). עדר (צ.
בחכמה). רעו (השפלת חכם גדול
בשכל קטן). שסז"ח (צמצומים אין
מספר). תמא"ב (ד' צמצומים - זיו,
כח, הבל, שם). תסח"ע (צ. רשימו, קו).
ע"ע פוסא. רב ותלמיד.

צנור - ע"ע נוצר.

צעקה: ד. מג. מה. מט. קיא. רפח. תצ.

צער - ע"ע יסורים.

צפון - ע"ע רוחות.

צצית: קיג (פטור כסות לילה). קלב
(פרישו דסודרא).

- ק -

קבלת: קע. שלה.

ע"ע פנימיות התורה. ולהלן במפתח
שמות ספרים ואנשים ערך קבלה.

קבלת עול - ע"ע עול.

קדוש: עט"פ (קדוש, טהור. קדושים תהיו
יכול כמוני כר). תסז (ג"פ קדוש. אין
קדוש כה').

ע"ע קנ"ש.

קדיש - ע"ע אמן.

קדם: קי (למע' מראשית). חצא (כשמחך
יצריך בג"ע מקדם. קדמונו ש"ע). חצג
(כנ"ל).

קנ"ש: כו (קדש קדשים - כתר ואו"א).
רמד (קדש היא לכם). רנג (כנ"ל). תכ"
תכא (קדש בוא"ו. חכ'). תכב (קדשו
וקדש סתם).

קדש עצמך במותר לך: צז.

קו: קא (קו המדה). ריח (יקו המים). רמו
(מסחיים במל' דאצי'). ערב (ע"ד
הנ"ל). שכט (קו המדה). שמה (כנ"ל).
ע"ע נקודה; צמצום.

קוב"ה - ע"ע הקב"ה.

קול: א (המשכה. ה' קולות). מר"מ

קָרַח: תב־תה (רקיע כעין הקרח. חיריק. מבטן מי יצא הקרח). תג (משליך קרחו כפחים).

קָרַח: רעג.

קרי וכתוב: ה.

ע"ע לא.

קריאתו: יג (ל' המשכה). לט (ל' התגלות).

קט (קריאה בתורה). תלז (כנ"ל). תצה

(כנ"ל).

קריאת שמע: א"ה (פ"ר ופ"ש קבעומ"ש

וקבעומ"צ. העלאה המשכה. בכל

מאדך רק בפ"ר. שמע ובשכמל"ו

יחוי"ע ויחוי"ת. אחד ועד בחילופי

אתון. ה' אלקיננו ה' אחד. ואהבת גר.

ואהבת מ"ב תיבות. והיו הדברים גר.

ונתתי גר יורה ומלקוש). ה"יב (כל

המאריך באחד כו'. ע"כ מצות כוונה

כו'. שמע ובשכמל"ו יחוי"ע ויחוי"ת.

אחד ועד בחילופי אתון). יב"י (כנ"ל.

שמו"ע הוא ביאור דק"ש. מס"נ דאחד

ומס"נ דואהבת גר. ואהבת שיהא

ש"ש מתאהב ע"י. ע"כ מצות כוונה

כו'. והיו הדברים גר). יד"ט (כל

המאריך באחד כו'. שמע גר. ואהבת

גר. והיו הדברים גר. אני ה"א גר).

כא (יחוי"ע ויחוי"ת). כב (כל המאריך

באחד כו'). ל (כל הקורא ק"ש בלא

תפילין כו'. ק"ש ותפילין העלאה

המשכה). לט (שמע גר. שמע ל' אסיפה.

ואהבת גר). מא"מב (יחוי"ת. שמע גר.

ואהבת גר. בשני יצריך – ב' פירושים.

אני ה"א). מג (כל התפלה הכנה לק"ש.

שמע גר. כל המאריך באחד כו'. דברת

בם). מה (התפלה הכנה לק"ש. שמע גר.

ואהבת גר. אני ה"א גר.

אמוי"צ). מו (מס"נ דככל נפשך אינה

נחשבת למ"ע בתורה). נב (אמוי"צ).

נה (שמע גר. ואהבת גר. ברכות ק"ש).

נו (תורתו אומנתו פטור משמו"ע וחייב בק"ש. סמיכת גאולה

משערות דנוק' דאצ"י. ביטולם ע"י

המשכת אר"מ). רעג (יניקתם

משערות). רפ (גופין דשדין). שפד (נק'

דיבים – משפיעים חנם). שפח"שפט

(זו"נ דקלי'). שצה"שצו (כנ"ל. אין

שם חיזוק הפרסאות). שצט (לצורך

בירורם משפיעים להם כדי חיותם). ת

(שמירה שלא יינקו). תח (יניקתם מב'

הקוץ ולא מקו האמצעי). תטז

(אחוריהם למקיף כו'). תנו (היו

למשיסה שוטיך כו'). תנח (יניקתם

מספ"י הנצח. איש בער לא ידע).

ע"ע נגנה; רע.

קללות: קס (קללות שבתוכחה הם ברכות).

קנה: פט (לעולם יה"א רך כקנה כו').

קני קניחי קדמוני; שסב.

קניניא: קמא"קמג. קמד. קמז"קנא.

קנין: קכ (חמשה קנינים כו'. קונה הכל.

כסף ומשיכה). קכד (כסף ומשיכה).

קכו (כנ"ל – קכ). קכז"קכח (כסף

ומשיכה). תמד (קונה הכל. קונה

אוהיות נקה). חסט (קונה הכל). תעג

(כנ"ל).

קצוות ר' קצוות: נו.

ע"ע רוחות.

קצור – ע"ע אורך.

קריבים – ע"ע מלאכים.

קרבנות: כד (שיר הלום. ודוי הבעלים.

העלאת נה"ב). כח"ל (ק. ונסכים נק'

אכילה ושתי', העלאה המשכה. סולת

ושמן). קמט (שלמי שמחה). רכב

(קרבן מוסף דר"ח). שנו (קרבן תודה).

שנח"שנט (כנ"ל. כל המנחות באות

מצה כו'. ענינם העלאה). תפה (העלאת

הבהמה). תפז (כל הברורים נק' בשם

קרבן).

ע"ע נסכים.

קרוב ורחוק: שפג (קרוב ה' לכל קוראיו).

ע"ע אהבה; אהבה ויראה.

קרומא: תעח (קרומא דחפיא על מחא).

שצריך בכתב סי' שנה). צה (מבשרי אחזה אלוקה). רסו (השגה בראי אחת מה שצריך בדבור זמן רב). רסח (לאסתכלא ביקרא דמלכא). שט (ראי הסתכלות. ורא און גר). שיג (כנ"ל). שפו (ה' פוקח עורים). תלב (עד סי' מיל).

ראש: לט (נשמה). מ (שכינה). מב (כנ"ל. נשמה). מה (נשמה). מט (רישי' דמלכא בחו"ג אתחקן). שלח (חכ' נק' ראש, ורצון נק' תחלה).

ע"ע גלות (רישא שכיבת כו'); סתר; רדל"א; תפילה (כובד ראש).

ראש השנה: קלח-קלט (ביום שנברא האדם. חיות כללית על כל השנה). רג (פקידת העקרות). ע"ע שופר.

ראש חודש: רכב (קרבן מוסף דר"ח. והי' מדי חודש בחודשו גר). רכה (כנ"ל). רכה (הי' מדי חודש בחודשו גר). ערב-ג (קרבן מוסף דר"ח). ע"ע לבנה.

ראשית - ע"ע בראשית; קדם. רב ותלמיד; ט (צמצום השכל). יא (לא קאים אינש אדעתי דרבי כו'). יד (בהרב פנימי השכל ובהתלמיד חיצוני). טו (ביטול התלמיד לפני הרב). נא (ג' אופנים בקבלת שכל: קיצור עומק ורוחב). סד (תענוג הרב בהתחכמות התלמיד). קח (תלמיד המחכים את רבו). קיא (ד' צמצומים בהשפעת שכל). קסה (רב ותלמיד. השפעת שכל מבחי' חיצוני, משא"כ הולדה מבחי' פנימי). קצב (השפעה מחיצוני). ר (ע"ד הנ"ל). רל (השפעה מחיצוני). רצג (מותרי השפע). רצו (יכולת ההסברה תלוי בעצם החכ'). שא (ע"ד הנ"ל). שכ (השפעת שכל, הולדה). שכו (תלמיד המחכים את רבו. רוחא דשביק בגר'). שלא. שעט

לתפילה. ברכות ק"ש). סב (ואספת דגן גר). טו (כל המאריך באחד כו'). סח (כנ"ל. שמע ובשכמל"ו, יחודא חדא ותנינא. א'חיד. רזא דאחד). סט (ברכות ק"ש). ע (ואהבת גר. והיו הדברים גר. כשם שאין בלבך אלא אחד כו'). צו (שמע גר). קט (שמע ובשכמל"ו, יחודא ויחודת). קלא-קלב (המשכת בחי' אחד). קלג (ואהבת גר). קס (שמע ובשכמל"ו, יחודא ויחודת). אנשי יריחו היו כורכין כו'). קסג (ד' רבתי דאחד). קסד (ב' פרשיות, חו"ג). שישיא (שמע - שם ע'. שמע גר. ואהבת ב"פ אור. והא"ש התכללות חו"ג). שכ"שכא (כנ"ל). שלו (אחד). שלו (בכל נפשכם. וסרתם ועבדתם). שמ (שמע גר - יחודא). שמא (שמע גר. ואהבת גר. ק"ש קבעומ"ש. ק"ש ושמוד"ע). תלו (כל המאריך באחד כו'). ואהבת גר). תלו (אני ה"א גר. והיו הדברים גר). תפד (מס"ג באחד. כל המאריך באחד כו').

ע"ע בכל לבבך; תפלה.

קריעת ים סוף; יד (התחתונים נשאו במהותם. ראתה שפחה כו'). צ"צא (הלי: קשה כקיי"ס. למע' מהשתל'). שכו.

קרבן; קנא. חיד.

קשת; קעט (מ"ד דיסוד. ג' גווני הקשת. את קשתי נתתי גר). קפד. תעט (כמראה הקשת גר).

- 7 -

ראומת; רכג.

ראי: ד (הארת החכ'). טו (ב' בחי' בראי' - פנימי' וחיצוני' חכ'). מ (ראי' ושמיעה). מד (התבוננות באופן ראי'. מבשרי אחזה אלוקה). נא"גב (ע"ד הנ"ל. בחי' חכ'. השגה בראי' אחת מה

(רחמנות על עצמם ירידת הנשמות).

ע"ע מדות - י"ג מדות הרחמים.

ריח: רצט. שג.

רדל"א: רכו. שמג. תכרתכה. תכט.

רמו: תלג (לחכימא ברמיזא).

רע: לאילג (תגבורתו הוא מחמת חוצפה

והתנשאות). רכד (שלט האדם באדם

לרע לו). רלה (איך רע יורד מלמעלה).

שיב (אנשים שכל חיותם רק להרע).

שכג (כנ"ל איך רע יורד מלמעלה).

ע"ע טו"ר.

רעב: שפו (נותן לחם לרעבים).

רעו"ה: ג. יח. נו. נט. רסו (לית מח' תפיסא ב"י אבל נתפס איהו ברעו"ד).

שמא.

רעים: תצ"חצב (רעים האהובים).

ע"ע אח.

רעש: מח (התפעלות המדות). קיא (אית

רעש ואית רעש).

ע"ע תפלה (שמו"ע בחשאי).

רפואה: תמח (ישלח דברו וירפאם -

צרופי אותיות שנשלחים ברפואות.

תשובה מביאה רפואה לעולם. רופא

חולי עמו ישראל). תג (ישלח דברו

וירפאם. רפאות תהי לשרך).

רצוא ושוב: רעא. ערב. חט"ח (אם רץ

לבך שוב לאחד. רצוא מלמעלמ"ט

ושוב מלמעלמ"ע. או להיפך. בתורה

רצו"ש כאחד וכתפי" כ"א בפ"ע).

תגב"תג (תפילה ותורה. רצוא דבני

אהרן). תסה"תסו.

רצון: כ"א (רצון פשוט ומורכב. הארתו

בחכ' ע"י פרסא. יהי רצון). ער (רצון

וחנוגו. רצון פשוט. מלי דא"ק.

כשעלה ברצה"פ כר). רפג (התחלקות

הכחות שבו. רצון פשוט. מלי דא"ק).

רפד (חור"ג שברצון). דש (רצון

שלמעלה מסו"ד). שלרשלז (נק' הולך.

היפוך רצון הגשמי לעבודת ה'). שלח

(אם לעוברי רצונו כר. רצון גשמי הוא

(השפעה מצינוני, ומפנימיות). תטז

חיו (החילוק בעת קבלת ההשפעה

ולאח"כ. לא קאים אינש אדעתי

דרכי'). תלח (השפעה ע"י העלאת

מ"ן). תעז"תעח (צמצום השכל.

הסברה).

ע"ע איידי דטרוד למיבלע; השפעה.

רבי: רעב"ד (מה רבו מעשיך ה').

ע"ע התחלקות.

רביע: שנט. תמא.

רבקה: רח"רט.

רגל: נט (משלחי רגל השור והחמור). רמה

(אם חשיב משבת רגליך). רנח"רנט

(רגלי א"ק. ועמדו רגליו גר'. עד דמטו

רגלך ברגלך). שעז (ע"ד הנ"ל). תצז

(ועמדו רגליו גר').

רוח: כז (רוח סערה). ל (ורוח אלקים

מרחפת ע"פ המים). קסא (ב' רוחות

מספרות). שכז (רוחא דשביק בגר').

תז (רוח דבור - ז"א ומל'). תצ (רוח

סערה. ברוח פיו כל צבאם. רוח אייתי

רוח ואמשיך רוח. רוח נתהווה מן

ההרים).

ע"ע אש מים רוח; דבור; רוחות.

רוחב - ע"ע אורך; עומק.

רוחות, ד' ר: כז (ד' רוחות - קרירות

חמימות והתכללותם. כשם שא"א

לעולם בלא רוחות כר). קלב (ד' רוחות

ברוחניות). שצח (שולחן בצפון ומנורה

בדרום).

רוחניות: כח (איך שייך בו התחלקות. רק

בחינות). רסט (בכלי רוחני כל שהוא

משתמש בה יותר מתחזקת יותר).

רועה: כז (רועי צאן). ריב (כנ"ל).

רוז: סב (מי גילה לבני רו זה). סח (רוא

דאחד).

רוחק - ע"ע קרוב ורחוק.

רחל - ע"ע לאה ורחל.

רחמים: כא (יה"ר שיכבשו רחמך כר).

לט (לעורר רחמים על נה"א). שנב

זמן זוגא עלאה). קפביג (ע"ד הנ"ל).
 רלח"ט (הארט ע"ק. השבתת יניקת
 החיצוני. מתגלה גם בתפילה דחול).
 רמ"ג (מיני מתברכין כולהו יומין. יום
 הששי. מעלי שבתא, חקל תפוחין
 קדישין וע"ק, זוגא ישראל ורחל, ש"
 בת). רמ"ד (מל' מחעלה לבינה. יום
 הששי ויכולו ר"ת הוי'. מיני מתברכין

כולהו יומין). רמ"הו (אם חשיב מש.
 רגליך - נה"י. איסור ההליכה חוץ
 לתחום). רמח (כנ"ל ע' רמ"ד). רנב
 (כנ"ל ע' רמ"ג. מי שטרח בע"ש יאכל
 בש.). רנג (כנ"י אקרי ש.). רנד"ז
 (מיני מתברכין כולהו יומין. כי בו
 שבת וינפש. עליית העולמות. מן לא
 ירד בש.). רס"א (כנ"ל. בחי' בינה
 ועוה"ב. התענוג דאכילת שבת.
 סעודתא דע"ק. י"ב החלות מצויירין
 ביהדיין ווי"ן. זוגא ישראל סבא). שכא
 (זוגא פנימי. ביני ובין בניי אות היא
 לעולם. הזוגא בליל ש. דוקא). שנו
 (עליית העולמות. שבת וינפש. הארה
 להחיות העולמות מאירה בראש
 הבריאה. יחוד או"א דאצי". טוב
 להדות לה). שס (ש. וי"ט מוחין
 דאבא דאימא). שסא (מוזמר שיר
 ליום הש. גר. ש"בת). חב (כש. נמשך
 השפע במהירות). חטו (מוזמר שיר
 ליום הש. גר). תנה (לכה דודי לקראת
 כלה כו'. עליית העולמות). תפג (מעין
 לעת"ל. התגלות יש האמיתי. מנחה
 ועלי'). תפד"ט (קדושת כתר במוסף
 דש.). תפו (שבת וינפש. עלי'. תקנת
 שבת). תפז (חילוקי העליות במעלי
 שבתא ובשחרית ומוסף).

ע"ע קידוש.

שד: רעז"רפ (גופין דשדין).

שדה: קנטקס (ש. בית השלחין). רמו
 (ואם בש. מצאה).

ש"די: קלג.

ע"ז). שלט (למע' מהתחלקות. הע"ס
 בו בהעלם). תכו (פשוט ומורכב. נמצא
 בכל הע"ס). תלד (כשעלה ברצונו כו').
 תמח (הסתלקות הרצון. רעז"ר). תעה
 (היכל הרצון). תסט (כללי ופרטי,
 פשוט ומורכב). תעא (כנ"ל). תעא
 (בערה"צ. יהי רצון. עושי רצונו).

ע"ע כתר; נוצר; שוחד.

רקחי: מח"מט. תסו.

רקיע: שי. תנא.

ע"ע אור מים רקיע.

רשויות, רה"ר, רה"י: קכד. קכה. קכט.

רשימו - ע"ע צמצום.

רשע: נט (בפרוח רשעים גר). צג (מלאים
 חרטות). קיט (הי' בעיניך כרשע). קמג
 (בפרוח רשעים גר). רכד (נשמות
 שיצאו בעת פגימת הלבנה למעלה).
 שצה (משפיל רשעים עדי ארץ). תפט
 (רשעים נמשלו לגלי הים).

ע"ע ישראל (כל המיצר כו'); צדיקים.

— פ —

שאלו: תנח.

שבועות: שנט (שתה"ל).

שבח: ז (ענין הש. למע'). תמג (כנ"ל). תנו
 (בהש. להמל' כשמזכירים שרשה
 מתעלית מהשפלתה).

ע"ע הלל.

שביל: עדר.

ע"ע ז"א (ל"ב שבילין). חכ' (ל"ב
 שבילין).

שביה"כ: קיח. שמו (עיקר השבירה כו"ת
 דאימא). שצ (כו"ת ופגם בג"ר). תל.
 תפ (לא ה"י בספי' המל').

ע"ע תהו ותיקון.

שבת: קעב"ה (ב' שבחות כהלכתן. מעלי
 יומא שבתא, חקל תפוחין קדישין
 וע"ק. כי בו שבת וינפש. עליית
 וירידת העונג. פנימי העונג. ליל ש.

(שיר דמלי. בפה, בכלי). תידחתו (ש).
חדש, שירה חדשה. מזמור (שיר). תכד
(בפה, בכלי). תפדה (עשרה מיני זמר
שבהללוהו בנבל וכנור גר). התכללות
חז"ג בנגון). תנו (ש). דברי כבוד ה'
עליך נגלה).

שיר השירים - ע"ע שיר.

שיניים: שע.

שכחה: פו.

שכיבה - ע"ע שינה.

שכינה - ע"ע גלות.

שכל: כ (שכל ומוח). כג (עלי לשכל חדש
ע"י ביטול לפני"ז). סד (השכלה חדשה
ע"י כח התענוג). עו (שכל ומוח). קכב
(השכלה חדשה שרשה ממזל הנשמה).
קנב (ריביו ומיעוטו מצד הגילויים
ובמקור אין שינויים). קסג (שכל
ומוח). שלא (מושכל מקיף את השכל).
שלב (שני דיעות הפכיים מפני שאין
מגיעים לנקודת השכל). תלא-תלג
(שכל ומוח). שכל ומשכיל ועצם
הנפש). תלח (השכלה חדשה ע"י
ביטול לפני"ז). תמד (שכל ומשכיל וכח
המשכיל). תמו (שכל ומשכיל). תעא
(כנ"ל). תעז (שכל ומשכיל וכח
המשכיל).

ע"ע חכ'; מוח; רב ותלמיד.

שכר ועונש: רלה (שרשם מחז"ג דאצ"י).
תיג (כנ"ל). תיט (עונש שרשו מבחי'
דבור ולא מבחי' מחשבה).

שלג: תב (לבושי' כתלג חיור גר). תה-תו
(שלג וקרח וכפור. אם יהיו גר' כשלג
ילבינו. הנוחן שלג כצמר גר').

שלום: קעט (יסוד). ריו (עושה שלום
במרומיו). רצג (יסוד. למען אחי גר'
שלום בך). שסה (עושה שלום
במרומיו). תא (כ"פ שלום, יסו"א
שמלוכש ביסוד ז"א). תנח (כ"פ
שלום. בואי בשלום כו').

שליחות: קנט-קס (שלחיך פרדס רמונים.

שדרה: רלב (ח"י חוליות. חוט הש').

שחזו: כ. דש. תלב.

שולחן: שצח (ש. בצפון).

שומא: קלט-קמ (ושם אורחותיו).

שופר: כב (מן המיצר. מבהמה. קול

פשוט). שכג (המחקה הגבורות

דיצחק). תכד (הללוהו בתקע שופר.

קול חרדה).

שור: נט"ס. קמג (ש. הבר). קמה-קנא

(כנ"ל).

שחוק - ע"ע צחוק.

שחיטה: פ"פא (העלאת הבהמה).

שטן: רכג (ש. ופנינה לש"ש נתכוונו).

שכג (כנ"ל).

שיחה: תצא (ומגיד לאדם מה שיחו).

שינה: קלד. רלא. שח"ט (באדם. למע').

שטז (כנ"ל). שכז (אני ישנה וגר). תיט

(ירננו על משכבותם). תפא (אם

זכרתוך על יצועי).

שינוי: סו (צ"ל שינויים בעבודת ה'). שלו

(אני ה' לא שניתי). שמט (כנ"ל). חיב

(כנ"ל). תלד (כנ"ל). תס (כנ"ל). תפה

(כנ"ל).

ע"ע שנה.

שיר: ככ"כו (תפילה. ביטול שלפני העלי).

כל בעלי הש. יוצאין בש. כו'. ש.

הלויים. ש. המלאכים בכל בוקר. שירת

השמש. ש. פשוט כפול כו'. שה"ש

קודש קדשים. ניגון שמחה וניגון

עצבות). לה (טבילת המלאכים לפני

אמירתם שירה). נב (התפעלות שלמע'

מכלי הלב. ניגון בתפילה. ש. הלויים.

משה הי' מנגן בכל מיני ניגון

בצלוחת). נו (פסד"ז. רעו"ד). קכ

(יוצאין בש. ונמשכין בש.). קכד

(כנ"ל). קלז (ש. המלאכים). רלב (ש).

המלאכים בלילה). רסח (ניגון הוא

מפנימי הנפש). רפ (ש. הלויים). שנד

(העלאה). שסא (מזמור שיר). שסח

(שמחה בצפרא ורננא ברמשא). שצז

לא בתפלה). תצ-תצא (שמחה ומרירות). שמח תשמח רעים האהובים). תצג (כנ"ל). התגלות. שמחה פורץ גדר. פועל אתעדל"ע שלמע' מאתעדל"ח).

ע"ע גילה. רקוד.

שמחת תורה: קלט.

שמים וארץ: קכה (שמו"א קנין א'). קכט-קל (כנ"ל). קמו (מי קדם). קנט (השמים מספרים). של-שלא (מי קדם). שמים - עצמות א"ס ב"ה, ארץ - מל' דא"ס). שצו (שם מים). תי (אש ומים. שם מים. ז"א. חכ'). תיא (שמים אצי', מרומים בריאה).

ע"ע כל.

שמיעה: יז (התבוננות). לח (לי' אסיפה).

מג (התבוננות).

ע"ע ראי'.

שמירה: רסט (שמור זו משנה).

שממון - ע"ע השתוממות.

שמן: ל (חכ'). צף ע"ג היין). סג-סד

(יצהר). להצהיל פנים משמן. שמן

ומים בתורה). תצו (שמן חכ'). הר

היתים כתר).

שמעון, רשב"י: קמד. קמה. קמו. ריט.

שלו.

שמרים - ע"ע יין.

שמש: כה (שמש בגבעון דום). שלו (זיו

השמש). שמ (כנ"ל). שצא (יסו"א

דאצי'). תיב (שמש ירח - ז"א ומל').

תסב-תסד (ועינינו מאירות כשמש

וכירח. ולא יהי' לך עוד השמש גר).

תצו (זיו השמש. כי שמש ומגן גר).

שנאן: רלב.

שנה: יח (מאריכין ימיו ושנותיו). לג

(כנ"ל). סו (כנ"ל).

ע"ע מספרים (ע').

שעה: נו (מל').

שעיר: צג (ש. המשתלח). שצט (כנ"ל).

ע"ע ר"ח (קרבן מוסף).

משקין בית השלחין - נשמות שנשחלחו בגופים). שנג (ביטולו למשלחו).

שם, שמות: סה (ויעש דוד שם - מל'). סו

(הוי' א' ושמו א'). סח (כנ"ל. מצינו

שמות שהם כינויים לאותה דרגא

בעולם גבוה ובעולם נמוך הימנו). קטז

(הוא שמו בלבד). קסא (ויקרא האדם

שמות גר). קע (קריאה בשמותיו של

הקב"ה. שמו גימט' רצון). קפט (שמות

הנשמות הם מבחי' מל' דאצי'). קצ (ו'

שמות שאינן נמחקין). רטז (אשר שם

שמות א"ת שמות כר). שי (שם גימט'

בין ורפ"ח). שכ (מל'). שלח-שמ

(שמו הגדול). שמ (הארה מצעם הנפש.

כי נשגב שמו לבדו). שנט (שמו בל'

נסתר - ז"א דבריאה). שנה (שמך -

מל' דאצי'). שסא (שמך עליך - בינה,

שם סתם - מל'). תיג (יהללו את שם

ה' כי נשגב שמו לבדו). תמב (גילוי

הנפש). תעט (הוא ושמו בלבד).

שמאל: רז (עיקר היחוד למע' הוא מסט'

דשמאלא. שמאלו תחת לראשי).

ע"ע ימין ושמאל.

שמחת: א (שמחת חו"כ. התגלות). יח

(שמחה ומרירות, יום ולילה). כו (בעת

שמחה מתפעל מניגון עצבות). כט

(התגלות). לג-לד (שמחה שאחר

המרירות. שמחה ומרירות, יום ולילה).

לט (שמחת בן המלך שיצא מהשבי).

נב (שמחה ותענוג פרטיים, ושעשועי

עצמיות). פג (שמחו צדיקים בה'.

שמחה נעלמה וגנוחה). צב (שמחה

ומרירות). צו (כנ"ל). קלב (שמחה

ומרירות). קלח (בשמחת התומ"צ

ממשיכים תענוג העצמי שלמע'). קמט

(שמחת יר"ט. אין שמחה אלא כבשר).

שס (מוחקן דאימא). שסח (שמחה

בצפרא ורננא ברמשא). תטז (ישמח

ישראל בעושויו). תנד (ענינה בתורה

- שער: קסא (מל').
 שערות: רעו. שנישנא (פי' הה"מ בענין השערות). שסט. שפא. תב (ושער ראשו כעמר נקי). תמו. תצה-תצו (שערך כעדר העזים גר).
 שעשויע עצמות: נב. קד. קמג. רנא. ער. שפחה: קסט (מל' דיצי'. ושפחה כי תירש גבירתה).
 שפלות: לב-לד. מו. נט. תמו. תנ. ע"ע גאווה.
 שר: כה (שר השמש). קלד (שרי האומות). רכב (כנ"ל). שנג (שר ועבד מעלתן זעג"ז). שעו (שרים דעשי' אינם בערך בחירה חפשית. אין בהם ביטול). תיד (בפנימי' העשי' אף בהשרים נמצא ביטול).
 שרה: קצה (מל' דאצי'. וה' פקד את שרה). רב (כנ"ל). ריד (ויהיו חיי שרה מאה שנה גר). ע"ע אברהם.
 שרפים: קסב (שרפים עומדים ממעל לו). ערב-רעג (כנ"ל). ע"ע מלאכים.
 שרץ: שט (טהרתו בק"ן טעמים). שיו (כנ"ל).
 שתי: ל-לא (אכו"ש העלאה המשכה. אכילה מרובה משתי').
 שחים עשרה שעות הוי חיום כר - ע"ע יום (י"ב שעות כר).
 שתיקה: יד (שתק רב). כד-כה (ביטול. משתאה ומחריש). תלח. תפת.
- שיב. שעב. שצב (יסוד ומל' דתבונה. ולתבונתו אין מספר).
 תהו ותקו: נח. קיח (לא תהוה בראה גר). רטו-רית. ערה (הארץ היתה תהוה). שכא. שכה. שפה-שפו. שצי-שצא. ע"ע שביה"כ.
 תהום: ל. תפ (תהום מעין נהר). תחלה: נו. שצ.
 תחלים: תעה (כנגעים ואהלות). תורה: א (ת"ת שייך רק לישראל. מלאכים ביקשו על המצוות ולא על ת"ת. ניתנה בה' קולות). יא (אורי"י מחכי נפקת. נקי' משל הקדמוני. בדברים גשמיים). יח (בלימוה"ת מדבק גרנח"י בחכמתו ית'). כג (אין אדם עומד על ד"ת אא"כ נכשל בהם). לג-לה (קביעות עתים לתורה. לימוד תנ"ך ומשניות כו' אחר התפלה הוא מלמעלמ"ט והלימוד דכל היום הוא מלמטלמ"ע. הילך בתורתי - לפני לימוה"ת צ"ל הליכה מעיני עוה"ז). מ (הלימוד דקודם התפלה הוא בכח התפלה דימים שלפניו). מב (בח"ת אין מח"ז ככתפלה). מג (תשובה לפני לימוה"ת. לרשע אמר - לספר חוקי). מה (תורה שאחר התפלה). נרנז (תורתו אומנתו פטור משמו"ע וחייב בק"ש. חיי עולם). נט (נחלבהש בעיני נזיקין וטענות שקר). סא (מעצמות א"ס ב"ה). סג (בדברים גשמיים. במחשכים). צב (מגינא ומצלא. נקי' עה. לחם דבש). צה (בעינים גשמיים). קב-קג (אסתכל באורייתא וברא עלמא. דיפתראות ופנקסאות. י"ב שעות כר ראשונות יושב ועוסק בתורה). קח (בעינים גשמיים). קט (נובלות חכי שלמעלה. שרשה בז"א). קיב-קיג (אורייתא מחכי נפקת. שרשה מכתר. נחלבהש במצות מעשיות). קיד-קטו (התכללות חו"ג). קכא (כנ"ל).

תאות: שלו (הפיכת תאוה גשמי' לעבודת ה').

תבונת: נ (ולא יחפוץ כסיל בתבונה. איתות בן ובת). ס-רסו (ולתבונתו אין מספר. בן ובת). שח (חיצוניר בינה). שיא-

(נק' כלה. יעשה למחכה לו כו' במילי דחוכמתא. עיזן בתורה, וקריאה בלבד מפסוק הגיחית).
 ע"ע הלכות; לשמה; משנה; מתן תורה; פלפול; פנימיות התורה; קריאה; תלמוד; תפלה.
 תורה ומצות - ע"ע מצות.
 תחום: ת (אוהיות חותם).
 ע"ע שבת.
 תחית המתים: נח"נט (ניצוצין דשבה"כ).
 תלט. תמץ (כנ"ל). תצה.
 תחלה: שלח (רצון נק' תחלה, וחכ' נק' ראש).
 ע"ע נעוץ; סוף מעשה.
 חיבת נח - ע"ע נח.
 תכשיט: שגג.
 תלמוד: סד (לא עשו בה פסקי הוראות קצרות). רעז (הטעמים שבתלמוד בבינה). שלו (תלמוד בכריאה).
 תלמיד - ע"ע רב ותלמיד.
 תלמיד חכם: פו (ת"ח שסרח לבש שחורים כו'). צ (מפני מה ת"ח נענשים כו'. לע"ל לא יצטרכו הת"ח לקבל מע"ה). צז (שעה ו' מאכל ת"ח).
 קמ"קמא (צריך לזוהר ביותר מחילול השם).
 תמר - ע"ע יהודה.
 תנאים: רצא (רובם מכריאה ומיוחדים שבהם מאצי).
 תענוג: נב (תענוג פרטי, ושעשועי עצמיות). קד (הארת התענוג, ופנימי התענוג). קלו (תענוג למטה שרשו מתענוג העלין). תענוג מורגש, ועצמי).
 קמב (השפלתו בדברי שחוק). קמג (שעשועים עצמיים). קס (תענוג וצער משקל מכוח). קע (פשוט ומורכב).
 קעב"קעז (תענוג בהעלם בכל פעולה. עליית וירידת התענוג בגמר הפעולה. חיצוני' ופנימי' התענוג). קפג (ע"ד הני"ל). רמא (על ידו התכללות

קד"קכה (העלאה והמשכה בתורה. דוד הי' מחבר תושמ"ע בקוב"ה). קכח (התכללות חו"ג). קלג (ביטול האמיתי). קסח (מעצמיות טפת אבא. נתלכשה בדברים גשמיים. ניתנה לישראל ולא להמלאכים). קע (תורה שאחר התפלה). קצד"קצה (נתלכשה בדברים גשמיים. נובלות חכמה). רא (כנ"ל). רלג (עסק התורה בלילה). רסח (מוק לנפה"א. שמור זו משנה). ער (תלת קשרין אורייתא וקב"ה וישראל). רעז (מח"ע נפקת. נובלות חכמה. תושב"כ ותושבע"פ כלל ופרט). רעט"רפ (מימינו אש דת למו. עיקר מהותה כלים ולא אורות). רצה (מוחין דגדלות). רצז (כנ"ל). ש (כנ"ל). שכה (מ"ט פנים). שלד"שלה (תורה השגת המהות, תפלה השגת המציאות. לית מח' תפיסא ב'י כ"א ע"י התורה. נתלכשה בדברים גשמיים). שמ (נתלכשה בדברים גשמיים. תורה ותפלה. כל האומר אין לי אלא תורה כו'). שנח (להבדיל בין הטהור לטמא. ענינה לברר הטוב המעורב ברע). תג (נתלכשה בדברים גשמיים). תכב (חו"ג. דין דגדלות). תי (בתורה רצו"ש כאחד משא"כ בתפלה זאח"ז). תלו (תושב"כ ותושבע"פ, המשכה והעלאה). תנ (להבדיל בין הטמא ובין הטהור. במי שדעתו שפלה). תנ (חש בראשו יעסוק בתורה. סם חיים). תנא (הקב"ה יושב ושונה כנגדו. ניתנה בה' קולוח). תנב"תנד (כי הם חיינו. אמרתך חיייתי. חיי עולם. מה דגים מדי שפורשים כו'. חדאי נפשאי כו'. אילנא דחיי). תעח (אין אדם עומד על ד"ת אא"כ נכשל בהם). תצא (ע"י הקדמת שמחה או מרירות. ומגיד לאדם מה שיחו. תושב"כ - חכ', תושבע"פ - רצון שלמע' מחכ'). תצה

בח"ת. האיסור לאכול קודם התפלה. פסוד"ז הכנה לק"ש. פסוד"ז ק"ש ושמור"ע חשו"ת וחשו"ע. שמור"ע בלחש). מד (א"ע להתפלל - כובד ראש). מה (תשובה קודם כל תפלה. ברכה"ש ופסוד"ז הכנה לק"ש. חשו"ת וחשו"ע). מו (א"ע להתפלל - כובד ראש). מז (פסוד"ז ברעש ושמור"ע בחשאי). נ (כנ"ל. בשעת שמור"ע כרחא נפיק כר). נב (ניגון בתפלה). נג (א"ע להתפלל - כובד ראש. תורה ותפלה מעלתן זעג"ז. תפלה היא חשובה). נד (חשו"ע. בתפלה עליות העולמות. מס"נ בכ"י). נה (פסוד"ז. ברכות ק"ש). נרנו (תורתו אומנתו פטור משמור"ע וחייב בק"ש. רעו"ד ומס"נ. שרש להמצות דכל היום. פטוקי דזמרה מלי' לומר עריצים. חידושה בדורות האחרונים. שמור"ע: חיי שעה, בא"ל, כורע בברוך, ח"י ברכאן. סמיכת גאולה לתפלה. פסוד"ז וברכות ק"ש עליות). סא (התפעלות לצאת מגדרי גבוליו). סג (עמך לא חפצחי. הנפילה אחר התפלה). פה (הרשימו והנפילה אחר התפלה). קיא (פסוד"ז ושמור"ע, ברעש ובחשאי. א"ע להתפלל - כובד ראש). קלב (קבעומ"ש וקבלת מ"ע דואהבת לרעך כמוך קודם התפלה). קנח (קבעומ"ש וביטול כללי שלפני התפלה. ק"ש קטנה. פסוד"ז - לעולם יסדר (יספר) אדם שבחו ש"מ ואח"כ יתפלל). קע (קריאה בשמותיו של הקב"ה. ברכת רפאנו. תורה שאחר התפלה). רג (הפיכת מדה"ד למדה"ר). רלח-רלט (הארת עתיק. בחי' שבת). רסו (בשמור"ע כרחא נפיק מאן דבעי לאסתכלא כר). רסח (שמור"ע בחשאי). רסט (מוזן לנפה"א). רצא (שים שלום). שלח (בתפלה למטה גורמים

המדות). רנא (חענוג עצמי). ער (כנ"ל. חענוג ורצון). רעא (חענוג בגמר מלאכה). חסז (כללי ופרטי). חעא (כנ"ל).

חעניתי מא (צ"ל לזה עת קבוע כאמור לכאו"א ביחידות). צג (לפעמים צריך להתענות ולצום. . הרבה או מעט). תערובת ע"ע טו"ר.

תף: חי. חכה.

תפארת: כו. שיא. שטה. שפו.

תפוח: חמט (רפדוני בתפוחים).

תפלה: ז (השבחים שבפסוד"ז). יג"ד

(אליו ולא למדותיו). יד (שמור"ע ביאור

דק"ש. ק"ש ותפלה העלאה והמשכה,

חיצוני ופנימי. ברכת אתה חונן

בפתח כר). יז (קודם התפלה נשמה

באפו). יח"ט (פסוד"ז וק"ש). כב (כל

המאריך באחד כר - היינו פסוד"ז.

פסוד"ז בחי' שיר). כח (פסוד"ז -

התפעלות מחמת השגה, בחי' ראוךן

שמעון ולוי. שמור"ע - יהודה, בחשאי,

אדני שפתי תפתח, ביטול היש. נפ"א

- ביטול אמיחי, מס"נ). כז (פסוד"ז

התפעלות, שיר כפול. שמור"ע ונפ"א

ביטול היש ואמיחי). לד"לה (פסוד"ז

עד אני ה"א - מלמלמ"ע. ה'

אליקים - מלמעלמ"ט. הליכה מעיני

עוה"ז לפני התפלה). לו (אמירת פ'

המן בכ"י). לח"לט (איך עומדין

להתפלל - כובד ראש. תפלה ות"ת

מעלתן. זעג"ז. האיסור לאכול קודם

התפלה. ענינה ביטול הרצון. חשו"ע.

הדו לה' קראו בשמו. ברכה"ש). מ

(א"ע להתפלל - כובד ראש. האיסור

לאכול קודם התפלה. הלימוד דקודם

התפלה הוא בכח התפלה דימים

שלפניו. תורה ותפלה מעלתן זעג"ז).

מא (פסוד"ז - גדלות ה' ובקשות). מב

(א"ע להתפלל - כובד ראש). מב"מג

(כנ"ל. בתפלה יש מח"ז משא"כ

תפלה למע'). שמא (לשון התחברות. שמו"ע ח"י ברכאן. חומ"צ שאחר התפלה). שמט (ברוך שאמר מ"ד שלפני המ"ן דפסד"ו). תלא (כנ"ל). תלו (דורות הראשונים לא האריכו בתפלה). תמ (בא"י בשמו"ע). תמו (המשכת אה"ר שלמע' מהתבוננות). תנב"תנד (תפלה צמאך וכלה"ג, תורה חיות. חיי שעה חיי עולם. כל המאריך כר' לידי כאב לב. תפלה אילנא דטור, תורה אילנא דחיי). תסו (כובד ראש). תפה (כמקום קרבן).

ע"ע כריעה; מנחה; קדיש; קריאת שמע; תורה; ולהלן במפתח נוסחאות התפלה.

תפילין; ל (ק"ש ותפילין העלאה המשכה). קצד (הראה לו הקב"ה למשה קשר של תפילין. תפילין דמארי עלמא). רא (ע"ד הנ"ל). רכו (קרוצי דשערי יציאתן לבר). רצד-רצה (מוחין דז"א). רצורצט (כנ"ל. הקב"ה מניח תפילין. בתים. ד' פרשיות). ש-שז (כנ"ל). שירשיא (ד' פרשיות). שיב. שירשכ (הקב"ה מניח תפילין). שצג (קשר של תפילין. מלי' דתבונה). תלו (הוקשה כה"ת לתפילין).

תקהו; נ.

תקוני דיקנא, יגת"ד - ע"ע מדות - י"ג מדה"ר.

מפתח שמות ספרים ואנשים

— שאחר זמן התלמוד —

לא נסמנו ספרי הקבלה

בלק"א הגדול). רצד. שנ. שסד. שסט. תנא.

אברתם, ר"א בן הה"מ; מב. תב. אוה"ח; תסה.

דובער, הה"מ; קח. קט. קכ. קלו. רכו יצחק, אריז"ל; גב. קמה. קפב. תנו.

תרועה; שס. תכה.

תשובה; יח (תשו"ת מרירות. מארי דחושבנא. באה ע"י התבוננות). יט (תשו"ת ותשו"ע). לב (מארי דחושבנא. תשוב ה' - מחדו"מ). לג (תשומע"ט). לט (תשובה גם על חטאים חמורים. תשו"ת מרירות, ותשו"ע). מא (מארי דחושבנא). מב (תשו"ת). מג (תשומע"ט. תשו"ע). מד (תשומע"ט. כל ימיו בתשובה. תשו"ת. תשובת ראב"ד). מה (תשו"ע). נ (תשו"ע תשוב ו"ה לגבי י"ה). נג (תשוב ה'. תשו"ת ותשו"ע. תשומע"ט). נדנה (מארי דחושבנא. תשו"ת ותשו"ע). צב (תשוב ה'. תשומע"ט. כל ימיו בתשובה. מרירות פ"א בחדש). צו (ע"ד הנ"ל פ"א בשבוע). קו (תשובת ראב"ד. בחילא יתיר). קיט (השבת הנפש). קנט (תשו"ע ע"י התעוררות י"ג מדה"ר). רפח (או"ח). שיח (ימינך פשוטה לקבל שבים). שלח (תשו"ע ותשו"ת). שמ (למע' מהרצון). תכורכתח (וימינך פשוטה לקבל שבים. תשובה בכתר. זדונות כזכיות מבחי' רדל"א). תמח (זדונות כזכיות. תשובה מביאה רפואה לעולם).

ע"ע יפה שעה א'. צדיקים ובע"ת.

ישראל, בעש"ט: קמה.
 משה, רמב"ם: עז.
 משה, רמב"ן: רעג.
 משה, רמ"ק - ע"ע קבלה.
 ספרים: לד (אף שרואים בספרים כמה השתלי עולמות. ומה שרואין בספרים הוא רק זכרון). צב (ספרי מוסר). קלא. קצב (ספרי הטבע). ריח (ספרי הרפואה). רצה (ספרי הפלוסופים). תצ (ספרי המחקרים הטבעיים). פלוסופים: קכו. רצה. תלט. קבלת: לדלה (ספרי הקבלה). מט (בלשון המקובלים). קפב (זהו כפי הפרדס ז"ל והמקובלי הקדמונים אבל לפי קבלת הארז"ל יתפרש באופן אחר). שם (כפי קבלת הרמ"ק ז"ל וכפי

קבלת הארז"ל . . שע"פ כ' ארז"ל נכוחי ואמיתי). תנו (ההפרש בין קבלת הרמ"ק להארז"ל). עיין במפתח הענינים ערך קבלה. ראשית חכמה: מה (וילמד ספרי ר"ח מכל ה' שערים מעט כי יש מתפעל מזה השער ויש מזה השער). שלמה, ר"ש אלקבץ: תנו. שלמה, רש"י: נו.. שערי ציון: צב. תניא: ח"א: פט"ז - צד. פ"ח - סא. פכ"ו - קלב. פל"ט - קכג. פמ"ט - שמא. ח"ב: פ"א - קנד, תמו. פ"ט - קנג. פי"א - קסא. פי"ב - צט.

מפתח נוסח התפלה

ומפליא לעשות: שמא. אלקי נשמה שנתתה בי . . נפתחת: לב. עד. ואתה משמרה . . ליטלה ממני: נד. ברוך - ראה מפתח הענינים ערך ברכה. ברוך אתה ה' אלקינו (בברכה"ש) לט. מה יפה ירושתנו: לח. אתה הוא עד שלנבה"ע: יח. שלו. תלא. תלד. קדיש - ראה מפתח הענינים בערכו. לשם ייחד קובח"ש: שמ. ברוך שאמר (וכל ההמשך) שמב-שנו. תכט-תל. ברוך שאמר וחי העולם: יח"ט. תכו-תכה. תלא. ברוך אומר ועושה: יח"ט. רג. ברוך עושה בראשית: שלו. ייחד ח"ע מלך: תצב. מלך משובח . . שמו הגדול: חצב. ומעולם ועד עולם: תלט. ברוך ה' המבורך לע"ו: תלו. יוצר אור ובורא חושך: שכת. תיד. תסט. תעב. המאיר לארץ ולדלים עלי: שלג. ובטובו מחדש בכי"ת מע"ב: יט. סט. שלט. שנו. תלח. המלך המרומם . . והמתנשא מימרי"ע: כא. גדול דעה: תמ. יוצר משרתים ואשר משרתיו: סט. שצח. ומשמיעים ביראה . . דא"ה: רכ. ברוך כבוד ה' ממקומו: קנח. רמה-רמט. תלו. זורע צדקות מצמיה ישועות: ס. מחדש בטובו בכי"ת: לו. חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו: סט. ובנו כהרת מכל עם ולשון: סט. תהלות לא"ע גואלם . . ומבורך: נו.

ואמונה כ"ו וקיים עלינו: רו.
 לכה דודי (כל ההמשך - עד בואי
 בשלום): תנהיגתה.
 לכה דודי לקראת כלה: תמט.
 בוויך תתקטרי: רסה.
 נשמח כל חי: פ.
 ועינינו מאירות: . . אין אנו מספיקים:
 תנט-תסה.
 וכל הלבבות יראוך: . יזמרו לשמך: תסה.
 מי ידמה לך: . ומי יעריך לך: תסז. תע.
 הכל ירוממוך סלה: רפח.
 אין ערוך לך - ומי דומה לך: רעז. תעג.
 אין ערוך לך: קלט.
 טובים מאורות שברא אלקינו: תפד.
 מלאים זיו ומפיקים נוגח: תעז.
 ביום השביעי: . על כסא כבודו: שנו.
 כתר יהנו לך: . מעלה: תפז. תפט.
 אי מקום כבודו: תפז. תפט.
 ממקומו: . ברחמיו לעמו: תפט.
 תקנת שבת רצית קרבנותי: תפד-תפז.
 המבדיל בין קדש לחול: . לעמים: ערב.
 פועל אמת: ערב.
 גלה כבוד מלכותך: תפג.
 זכרנו לחיים: . אלקים חיים: קד-קה.
 וימינך ששוחה לקבל שבים: רפז. שיח.
 שמח תשמח: . בג"ע מקדם: תפט. תצב.
 משמח חו"כ: תצד.
 משמח חתן עם הכלת: תצא. תצד.

בא"י גאל ישראל: מג. נד.
 בא"י (בתפלת שמר"ע): נו.
 אלקי אברהם: . יעקב: לח. תמג.
 הגדול הגבור והנורא: ז. קיא. שט. שסד-
 שסה.
 גומח"ט קונה הכל: . לבני בנייהם: תמד.
 תסט-תע. תעג.
 קונה הכל: קכ. קכד. קכו.
 למען שמו באהבה: תעג.
 מגן אברהם: רי.
 מכלכל חיים בחסד: תמה.
 מחיי מתים בר"ר: נח.
 וקדושים בכ"י יהללוך סלה: תצד.
 אתה חונן לאדם דעת: טז. תמט.
 השיבנו: טז.
 סלח לנו אבינו כי חטאנו: קלב. תמה.
 תמח.
 חנוך המרבה לסלוח: צב.
 רפאנו: טז. קע.
 רופא חולי עמו ישראל: תט. תמח.
 מודים אנחנו לך: שלו.
 צור חיינו מגן ישענו: תנג.
 ברוך א-ל ההודאת: שס.
 שים שלום: רצא.
 ונפשי כעפר לכל תהי: שכה.
 ומברכין אותך יתברך שמך: תנא.
 ונשמח בדברי תורתך: . ואורך ימינו:
 תנב.

Handwritten text in a cursive script, likely Hebrew or Yiddish, on a heavily stained and damaged piece of paper. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The paper is dark and has significant water damage, particularly along the right edge and bottom.

פסקימיליא מגוכיך הרימ בו כיס אדהיז

בוד מס' 237

נדפס לעיל ע' תכה-תכו

תקצ

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וזוגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
בעלה אהרן בן גיטל לאה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי מרים
נכדתו חנה בת צבי מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי מרים
נכדתו אסתר בת צבי מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי מרים
נכדתו רבקה בת צבי מרים